

בנק הפועלים בע"מ

דוח תקופתי לשנת

2011

4	דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל
9	דוח הדירקטוריון לשנת 2011
9	תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק
9	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
11	נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים
13	מידע הצופה פני עתיד
14	תרשים החזקות
15	דירוג הבנק
16	השליטה בבנק
16	השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו
17	חלוקת דיבידנדים
18	הון והלימות הון
19	סקירה כלכלית ופיננסית
21	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים
25	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים
26	רווח ורווחיות
34	הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק
51	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מיגזרי פעילות
51	כללי - המיגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות
53	מידע כספי תמציתי על מיגזרי פעילות
55	מיגזר משקי הבית
64	מיגזר הבנקאות הפרטית
72	מיגזר עסקים קטנים
78	המיגזר המסחרי
84	המיגזר העסקי
91	מיגזר ניהול פיננסי
95	אחרים והתאמות
96	פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים
102	חברות מוחזקות עיקריות
103	פעילות קבוצת הבנק בחו"ל
111	מידע כללי ונושאים נוספים
111	רכוש קבוע ומתקנים
115	הון אנושי
119	מצב הניזלות וגיוס המקורות בבנק
122	תיאור מצב המיסי
123	מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי
125	הליכים משפטיים
127	יעדים ואסטרטגיה עסקית
129	ניהול הסיכונים
157	באזל 2
175	גילוי על המבקר הפנימי
177	פועלים בקהילה - מעורבות חברתית ותרומה לקהילה
179	קיימות ואחריות חברתית
180	עבודת הדירקטוריון
184	דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית
191	חברי דירקטוריון הבנק
193	חברי הנהלת הבנק
194	עניינים אחרים
199	שכר והטבות לנושאי משרה
211	על שכר רואי החשבון המבקרים
212	בקורות ונהלים

213	סקירת הנהלה
215	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2007-2011 - מידע רב-תקופתי
216	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2007-2011 - מידע רב-תקופתי
217	תוספת 3 - שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד
222	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
230	תוספת 5 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד
236	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
239	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2010-2011 - מידע רב-רבעוני
241	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2010-2011 - מידע רב-רבעוני
242	הצהרת המנכ"ל
243	הצהרת החשבונאי הראשי
244	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
245	דוחות כספיים
246	דוח רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
247	דוח רואי החשבון המבקרים
248	מאזן מאוחד
249	דוח רווח והפסד מאוחד
250	דוח על השינויים בהון
254	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
256	ביאורים לדוחות הכספיים
371	תמצית דוחות כספיים של שלוחות הבנק בחו"ל
377	דוח תקופתי לשנת 2011

הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד.
 בביאור 34 לדוחות הכספיים נכללת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד.
 חוברת הכוללת את נתוני הבנק תמסר לכל דורש, או באתר האינטרנט של הבנק, www.bankhapoalim.co.il

דבר יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל

מחזיקי ומחזיקות עניין נכבדים,

בשם הדירקטוריון והנהלה אנו גאים להגיש לכם את הדוח הכספי השנתי של קבוצת בנק הפועלים לשנת 2011. במהלך השנה הוסיף בנק הפועלים לממש את מתווה התוכנית האסטרטגית התלת-שנתית שלו תוך הצגת הישגים עסקיים מרשימים ותשואה דו-ספרתית לבעלי המניות, בהתאם ליעדים.

שנה שנייה למימוש התוכנית האסטרטגית

בשנה שעברה הצהרנו כי מימוש התוכנית האסטרטגית של הבנק תוביל לביסוס מעמד הבנק כמוסד הפיננסי המוביל בישראל. בשנת 2011 השלים הבנק את השנה השנייה במתווה התלת-שנתי של תוכניתו האסטרטגית. אנו שמחים לדווח כי במהלך השנה עיגן בנק הפועלים את מעמדו בציבור, במיגזרים העסקיים ובשוקים הפיננסיים כבנק המוביל בישראל. יתר על כן, אנחנו גאים לציין כי הבנק קיבל הכרה במעמדו המוביל על-ידי המגזין היוקרתי THE BANKER אשר העניק לבנק הפועלים תואר BEST BANK IN ISRAEL לשנת 2011. במקביל, עם התקרבות התוכנית האסטרטגית הנוכחית לקו הגמר, אנו שוקדים בימים אלה על גיבוש המתווה האסטרטגי ל-3 שנים הבאות.

שנת 2011 היוותה עבור בנק הפועלים שנה נוספת של התחדשות, במהלכה ניתן מיקוד ניהולי לחיזוק מנועי הצמיחה השונים של הבנק. במהלך השנה פעלה ההנהלה לשיפור ההכנסות בחטיבות העסקיות ולהתאמתן לתנאי התחרות המחריפים. ביצוע נחוש ומדויק של התוכנית האסטרטגית קיבל את ביטויו בתשואה על ההון של 12.0% הממקמת את הבנק בבטחה על נתיב של רווחיות נאותה ותשואה דו-ספרתית בת-קיימא. תשואה זו משקפת את מחויבותו העמוקה של בנק הפועלים לבעלי המניות לתשואה ההולמת את תיאבון הסיכון ואת המצב המאקרו-כלכלי בישראל ובשוקי העולם.

הכלכלה הגלובלית – בצלו של משבר חוב המדינות

בשנת 2011 עמדה הכלכלה הגלובלית בצלו של משבר חוב המדינות. באירופה עלו על פני השטח במלוא חריפותן הבעיות הכלכליות של גוש האירו – מינוף יתר של מדינות מסוימות ובראשן יוון, וחוסר יכולתן להחזיר חובות, איים להדביק את הגוש כולו.

סימני שאלה קשים התעוררו לגבי הבנקים האירופיים – מערכת ההולכה הכלכלית – אשר מימנו בשנים האחרונות את פעילותם על-ידי רכישת אגרות-חוב מדינות במאות מיליארדי אירו. יכולתם של הבנקים להלוות נפגעה עם התגברות הצורך בחיזוק כריות ההון ובשל חוסר הוודאות לגבי הנכסים שעל מאזניהם. שנת 2011 ראתה לפיכך את יבשת אירופה שוקעת אל תוך מחנק אשראי, מיתון, התגברות אבטלה ולחצים חברתיים.

לאורך השנה היטלטלו שוקי ההון בין תקווה למעשה חילוץ פוליטי לבין פחד מפני קריסה של אחת המדינות, אשר תגרור סחרור במערכת הבנקאית האירופית ותשפיע על כלכלת העולם כולו.

בצדו האחר של האוקיינוס האטלנטי החלה כלכלת ארצות-הברית להראות סימני התאוששות. החברות האמריקאיות ניצלו את השנה להתייעלות. הבנקים חיזקו את מאזניהם, שוק הנדל"ן נגע בתחתית והחל להתייצב וכך גם אמון הצרכנים.

השוקים המתעוררים תרמו לצמיחה הגלובלית של 3.8% שנרשמה בשנת 2011. סיעה לכך המדיניות המוניטרית והפיסקלית המאוד מרחיבה במדינות המערב.

עם זאת, במהלך השנה עמדה הצמיחה בשוקים המתעוררים בצילה של סין. החשש מפני משבר בכלכלה הסינית (hard landing) הוסיף לחוסר הוודאות בכלכלה הגלובלית ותרם לתנודתיות גבוהה בשוקי ההון. עם זאת הצמיחה בשוקים המתעוררים צפויה להמשיך להוביל את הצמיחה העולמית ולעמוד על שיעור של 5.5%.

הסביבה הכלכלית בישראל

במחצית הראשונה של שנת 2011 הוסיפה הכלכלה הישראלית להוכיח חוסן רב. התנופה העסקית והצמיחה החזקה במשק בשיעור של 4.7%, משמעותית מעל התחזיות, היוו קרקע פורייה לפעילות העסקית של בנק הפועלים. עם זאת, במחצית השנייה של שנת 2011 החלו

יאיר סרוסי יו"ר הדירקטוריון

להתנגל אל החוף הישראלי גלי ההדף של המשבר הכלכלי באירופה. לצד ירידה בפעילות הכלכלית, אשר בעקבותיה הופחתה ריבית בנק ישראל, נרשמה האטה מודגשת בקרב היצואנים הישראליים. במקביל חלה האטה בפעילות הנדל"ן המואצת אשר אפיינה את השנים האחרונות.

ההאטה בפעילות המשק והתגברות הלחצים על החברות, באו לידי ביטוי גם בירידת מחזורי הפעילות במסחר בבורסה לניירות-ערך ובעליית תשואות אגרות החוב של חברות מרכזיות בישראל, עובדה אשר הקשתה על חלק מהחברות הגדולות במשק למחזור את חובותיהן בשוק החוץ בנקאי. אחת ההשלכות של תהליך זה הם הסדרי חוב בשוק ההון אשר הובילו לירידה במספר הנפקות חוב בשוק ההון ולעליית הביקוש לאשראי בנקאי.

שנת 2011 שימשה עבור המשק הישראלי תזכורת לחשיבות החוסן המאזני עבור החברות. במהלך השנה החל במשק תהליך הורדת מינוף (DE-LEVERAGING) בעיקר בקרב החברות הגדולות. תהליך זה הוא ארוך, ולעתים כואב, אך בטווח הארוך מדובר בתהליך בריא לחברות בפרט ולמשק בכלל.

צמיחה מתוך יציבות

ביצועי הבנק בשנת 2011 הביאו לידי ביטוי את מחויבות הדירקטוריון והנהלה להוביל את הבנק לצמיחה, תוך הגדלה וחיזוק של ההון והתאמת הפעילות לתיאבון הסיכון של הבנק.

במהלך השנה הוסיף בנק הפועלים לשמור ולהגדיל את בסיס ההון שלו, למרות יישום הוראות חשבונאיות שנדרשו על-ידי הפיקוח על הבנקים שהביאו למחיקות מעל מיליארד ש"ח מההון. תוך מיקוד על רווחיות נאותה בעסקי הליבה הבנקאיים, הגדיל בנק הפועלים את יחס הלימות ההון הכולל של הבנק ל-14.1%.

יישום התוכנית האסטרטגית במהלך השנים 2009-2010 הקנה לבנק את היציבות הדרושה, ויותר

מכך את הלכידות התרבותית של הארגון ההכרחית לצורך חיזוק מנועי הצמיחה.

שנת 2011 ראתה את החטיבות העסקיות של בנק הפועלים פועלות ביעילות להשגת יעדיהן העסקיים. בסוף השנה עמדו רווחי בנק הפועלים על 2.7 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-25% וכ-111% משנת 2010 ו-2009 בהתאמה.

דגשים בפעילות החטיבות במהלך שנת 2011

- בשנת 2011 שכללה **החטיבה הקמעונאית** את מערכת ההפצה החזקה של בנק הפועלים. החטיבה הובילה את המערכת הבנקאית כולה בפריסת רשת הסניפים וניהול דינמי שלה, תוך פתיחת סניפים ממגוון סוגים על בסיס תכנון גיאוגרפי, ובהלימה לאסטרטגיית הבנק הקוראת לחיזוק מעמד הבנק בקרב פלחי צמיחה במשק הישראלי.

החטיבה שמה דגש על גיוון מוצרים, שיכלול הערוצים הישירים והצעת הערך הרב-ערוצית ללקוחות, תוך העמקת היכולת התחרותית של הבנקאים והיועצים. בשנת 2011 שבה החטיבה הקמעונאית וביססה, תוך סינרגיה עם חטיבת התפעול הטכנולוגיה והמחשוב,

את המובילות הטכנולוגית של בנק הפועלים. החטיבה הביאה לשוק שורה של אפליקציות חדשות הנותנות תשובה לכל סוגי המדיה והפלטפורמות הטכנולוגיות אשר מצויות בידי הצרכנים.

במקביל התמקדה החטיבה בחיזוק תהליכי השירות סביב הלקוח, ועיגון תרבות השירות המבדלת את בנק הפועלים במערכת הבנקאית בישראל. כתוצאה מכך, הגדילה החטיבה את מספר הלקוחות, הקטינה את אחוז הנטישה וחיזקה את רמת שביעות הרצון של לקוחותינו.

החטיבה הקמעונאית מילאה תפקיד מכריע במימוש אסטרטגיית הבנק של חיזוק תחום הפאסיבה. בשנת 2011 נעשתה פעילות משמעותית בגיוס מקורות בדגש על רכיב הפקדונות ארוכי הטווח כחלק מההיערכות ליישום באזל 3. הבנק הביא אל השוק שורה ארוכה של מוצרים ותוכניות לעידוד החיסכון, ובראשם משפחת תוכניות "דן חסכן". פעילות זו עולה בקנה אחד עם גישת הבנק לעידוד תרבות החיסכון והתכנון הפיננסי בקרב לקוחותינו, כמפתח מרכזי לקידום החירות הפיננסית של הלקוח.

בעקבות הפעילות רשמנו עלייה מרשימה של כ-14% בסך פקדונות הליבה הקמעונאיים.

ציון קינן מנהל כללי

ולפתח את פעילות הנוסטרו של הבנק, על מנת להבטיח ניהול יעיל של היתרות, הנזילות ומאזן הבנק. לאורך השנה הוספנו להקדיש משאבים ומאמצים רבים לחיזוק מערכת ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, בעזרת מערכות ותהליכים תומכים. ניהול הסיכונים מתבצע בראייה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובח"ל, בשים לב לתיאבון הסיכון של הבנק ולפעילות חברות הבנות. חטיבת ניהול הסיכונים מקיימת קשר שוטף עם הפיקוח על הבנקים במטרה לוודא כי הבנק עומד בכל עת בכל דרישות הרגולציה.

טיפוח המשאב האנושי ומערכת יחסי העבודה

בנק הפועלים המשיך לקדם ולפתח את איכות הנכס הגדול והחשוב ביותר בבנק – המשאב האנושי. במהלך השנה השקיע הבנק משאבים רבים בהטמעת חזון הבנק בקרב העובדים תוך הירתמות מלאה של ההנהלה והעובדים. הבנק המשיך לטפח את מערכת יחסי העבודה, המהווה מזה שנים נכס אסטרטגי לבנק. ארגון העובדים הינו שותף מלא בהובלת הבנק להישגים המרשימים, אשר באו לידי ביטוי בשנת 2011, וימשיך גם בעתיד לתרום באופן פעיל להצלחת הבנק.

אחריות חברתית תאגידית כערך מוביל

בשנת 2011 הוביל בנק הפועלים את המערכת הבנקאית כולה בפעילותו למען הקהילה. הבנק התמקד בפרויקטים בתחום החינוך, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה, כמפתח לקידום החירות הפיננסית. מחצית מתקציבה של עמותת "פועלים בקהילה" מופנה לתחום החינוך. שאר התקציב משמש לתמיכה בעמותות העוסקות בתחומי רווחה, רפואה, ועוד. זו השנה הרביעית ברציפות שהבנק מפרסם דוח קיימות ואחריות חברתית. בדומה לדוחות הקודמים זכה

לחזק את כוחו בפלח הבנקאות המסחרית, פלח צמיחה מובהק המשמש נדבך חשוב בכלכלה הישראלית.

- **החטיבה הבינלאומית** חיזקה במהלך השנה את תהליכי עבודתה תוך שימת דגש על חיזוק הבנקאות הפרטית בשוויץ ופיתוח פעילות עסקית בשוק האמריקאי בהתאמה עם הנחיות הדירקטוריון. החטיבה משמשת כמנוע צמיחה ארוך-טווח משמעותי לבנק, ופיתוח הפעילות הבינלאומית מקבל דגש ניהולי רב במסגרת התוכנית האסטרטגית הקיימת והעתידית כאחד.
 - לקראת סוף שנת 2011 הוחלט על שינוי ארגוני במסגרתו אוחדו פעילות המסחר במטבע-חוץ וריביות עם פעילויות הברוקרז', תפעול וסליקת ניירות-ערך, מתן שירותי תפעול למנהלי נכסים, והבקרה אחר המסחר במעו"ף תחת **חטיבת שווקים פיננסיים**. מטרת השינוי היא לבסס את מובילות הבנק בפעילות בשווקים הפיננסיים ולהעמיד לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות יעילה ומקצועית למסחר במגוון מכשירים פיננסיים תחת קורת גג אחת (one stop shop).
- בנוסף, חטיבת שווקים פיננסיים המשיכה להוביל

פעילותה החזקה והממוקדת של החטיבה באה לידי ביטוי בתוצאות פיננסיות מרשימות. הכנסות החטיבה ורווחיותה היו הגבוהים במערכת הבנקאית תוך שהיא מספקת רמת שירות גבוהה ומקצועיות בנקאית ראוייה לציון.

- בשנת 2011 המשיכה **החטיבה העסקית** בהובלת תחום האשראי במערכת הבנקאית הישראלית, על-ידי מימון העסקות הגדולות במשק, וזאת תוך שמירה על מרווחים וניהול סיכון קפדני. בד בבד ידעה החטיבה העסקית לשמור על איכות תיק האשראי תוך שהיא פועלת למימוש אסטרטגיית הבנק לפיזור סיכון הריכוזיות בתיק וזאת תוך שימת לב לצורכי האשראי של החברות במשק הישראלי בתקופת האטה כלכלית.

במהלך השנה החטיבה העסקית השלימה פתיחת 21 סניפים עסקיים המהווים עליית מדרגה ברמת השירות הניתנת ללקוחות החטיבה. אגף הבנקאות המסחרית בחטיבה העסקית פעל לגיוס לקוחות חדשים וגידול היקפי פעילות בקרב הלקוחות הקיימים, בהלימה לתוכנית האסטרטגית, דבר שהביא לגידול מרשים ביתרות האשראי והפקדונות של העסקים הבינוניים. הישג זה חשוב ביותר עבור בנק הפועלים אשר שם לו למטרה

הדוח לדירוג הגבוה ביותר על-ידי הארגון הבינלאומי GRI. בסוף הרבעון הראשון צורף הבנק למדד העולמי FTSE4GOOD הנחשב למדד המוביל בעולם בקיימות והשקעות על-פי תפיסת האחריות החברתית.

מבט אל העתיד ודגשים לשנה הבאה

התוכנית האסטרטגית של הבנק כוללת מספר דגלים מרכזיים בהם אנו מתכוונים להתמקד בשנים הקרובות:

- **ביסוס הבנק כמוסד הפיננסי המוביל בישראל:** התוכנית האסטרטגית נועדה לבסס את מעמדו של בנק הפועלים כמוסד הפיננסי והבנקאי המוביל במדינה.

הבנק יוסיף להתמקד בפעילות מול החברות הגדולות במשק, חיזוק מעמדו בקרב הלקוחות המסחריים והעמקת פעילותו בקרב הלקוחות הקמעונאיים. הבנק יוסיף להתמקד בפלחי לקוחות המתאפיינים בצמיחה מהירה כדוגמת האוכלוסייה הערבית, המיגור החרדי והמשך הפריצה בתחום הבנקאות המסחרית. הבנק נערך להעמקת פעילותו בקרב העסקים הקטנים. במהלך שנת 2012 אנו עתידים להפנות משאבים נוספים במסגרת מגוון קרנות, הן של הבנק והן בשיתוף משרד האוצר, התאחדות התעשיינים וגופים נוספים, המיועדות להגדלת הזמינות של אמצעי המימון עבור מיגור חשוב זה.

- **מובילות החטיבה הקמעונאית:** המשך פריסת רשת הסניפים הגדולה בישראל; ניהול דינמי של הרשת תוך פתיחת סניפים בקונספטים חדשים ובמיקום גיאוגרפי תחרותי לצורך שירות יעיל ומותאם לכלל פלחי לקוחות; פיתוח פלטפורמות לחיזוק הצעת הערך הישירה ללקוח; והמשך פיתוח התפיסה הרב-ערוצית תוך התבססות על מובילותינו הטכנולוגית.
- **מובילות החטיבה העסקית:** שמירת מעמד החטיבה כספק האשראי המקצועי והמתחכם בישראל תוך שימת לב ליעדי הלימות ההון של

הבנק ודרישות הרגולציה; המשך שיפור השירות ללקוח על-ידי חיזוק רשת הסניפים העסקיים שהקים הבנק; הגדלת הכנסות שלא מאשראי מלקוחות עסקיים ומסחריים, בין השאר על-ידי מתן שירותים מתקדמים בערוצים הישירים; והמשך הובלה והעמקת הפעילות בתחום הסינדיקציה ומכירת החוב ככלי מרכזי לניהול דינמי של תיק האשראי.

- **דגש על מצוינות תפעולית:** המשך המהלכים לשיפור השירות ללקוחות וייעול תהליכי העבודה בבנק תוך הסטת משאבים מפעילויות שוטפות למימוש יוזמות אסטרטגיות, וזאת ללא גידול במספר העובדים; הרחבת הפעילות במרכז התפעולי הבנקאי, הראשון והגדול מסוגו במערכת הבנקאית הישראלית, לטובת ייעול עבודת הסניפים ושיפור תהליכים בעבודת יחידות ההנהלה הראשית. אנו צופים כי מהלכים אלו יביאו לשיפור הדרגתי ומתמשך ביחסי היעילות התפעולית של הבנק.

המשך מיקוד במימוש התוכנית האסטרטגית

בימים אלו מצוי הבנק בעיצומה של יצירת תוכנית העבודה הרב-שנתית לשלוש השנים הבאות, והמשך מימוש התוכנית האסטרטגית אשר מיצבה את הבנק על מסלול של צמיחה ורווחיות בת-קיימא. כפי שהצהרנו בעבר, אנו מאמינים ביכולתנו לייצר עבור בעלי המניות תשואה דו-ספרתית על ההון בטווח

בכבוד רב,

יאיר סרוסי
יו"ר הדירקטוריון

הארוך. יעד זה מבטא את תיאבון הסיכון של הבנק לנוכח השינויים במציאות הכלכלית ובזירת התחרות ההולכת ומחריפה.

הבנק נערך לשינויים אשר ידרשו במסגרת הנחיות באזל 3 הקוראות לחיזוק הלימות ההון ואימוץ מתודולוגיות מתקדמות לחישוב הקצאת הון על-פי שקלול נכסי הסיכון.

כבנק מוביל בישראל, ובעל פעילות בנקאית חובקת עולם, חשוב לנו מאוד לקיים דיאלוג שוטף עם כלל הגורמים בשווקים בהם אנו פועלים. אנו שמים דגש מיוחד על הקשר עם שוק ההון וקהילת המשקיעים, ואנו גאים על היותנו הבנק המוביל בישראל בתחום ניהול קשרי המשקיעים. נמשך גם בעתיד לפתח ולהעמיק דיאלוג זה.

אנו מחויבים למעגלים רחבים של מחזיקי עניין: לבעלי המניות שלנו; ללקוחותינו, ממשקי הבית ועד לחברות הגדולות במשק; לעובדי בנק הפועלים ולקהילה הישראלית, בה אנו פועלים וממנה אנו שואבים את כוחנו, ואנו ממשיכים לתרום לה בקידום מגוון רחב של נושאים חברתיים וסביבתיים. ברצוננו לנצל הזדמנות זו על מנת להביע את תודתנו העמוקה לחברינו בהנהלת הבנק, לדירקטוריון שלנו, ללקוחותינו הממשיכים להביע אמון בנו כל יום מחדש, וכמובן תודה גדולה לכלל עובדי הבנק, שהם הנכס החשוב ביותר שלנו, ושמקצועיותם ומסירותם הם הבסיס לתוצאות המצוינות שאנו מציגים היום בפניכם.

ציון קינן
מנהל כללי

בישיבת הדירקטוריון, שהתקיימה ביום 28 במרץ 2012, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק הפועלים בע"מ, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011.

תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי קבוצת הבנק

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

כללי

- הבנק נוסד בשנת 1921 על-ידי המוסדות המרכזיים של היישוב באותה עת - ההסתדרות הציונית וההסתדרות הכללית של העובדים העבריים בארץ ישראל, והתאגד כחברה בע"מ לפי פקודת החברות. הבנק הוא "תאגיד בנקאי" בעל רישיון "בנק", לפי הוראות חוק הבנקאות. בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה. בשנת 1997 הופרט הבנק, והשליטה בו עברה לידי בעלי השליטה הנוכחיים ואחרים.
- קבוצת הבנק פועלת בישראל במכלול תחומי הבנקאות השונים, באמצעות שתי חטיבות מרכזיות: החטיבה העסקית והחטיבה הקמעונאית. החטיבה העסקית משרתת את מרבית הלקוחות העסקיים, כאשר בתחום החברות הגדולות (Corporate) פועלת החטיבה באמצעות סקטורים בעלי התמחות ענפית, הממוקמים בהנהלה הראשית, בתחום החברות הבינוניות (Middle Market) פועלת החטיבה באמצעות שמונה מרכזי עסקים, הפרוסים ברחבי המדינה. שירותי הבנקאות השונים ניתנים לכלל לקוחות החטיבה באמצעות מערך הסניפים, כמענה לצרכים העסקיים של הלקוחות הוקם מערך סניפים עסקיים המונה לסוף שנת 2011 עשרים ואחד סניפים, במהלך שנת 2012 צפויים להיפתח סניפים נוספים. החטיבה הקמעונאית (Retail) משרתת, באמצעות מערך הסניפים, בין השאר, לקוחות משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים קטנים, אחראית על הפעלת שירותים בערוצים הישירים: אינטרנט, פועלים בטלפון וסלולר, וכן מרכזת את תחומי האשראי הצרכני והמשכנתאות. החטיבה הקמעונאית פועלת באמצעות 277 סניפים המספקים את מכלול השירותים הבנקאיים.
- בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות משיקות, בעיקר בענף כרטיסי האשראי ובשוק ההון. בענף כרטיסי האשראי, עוסקת קבוצת הבנק, באמצעות קבוצת בת ("קבוצת ישראל כרטיס"), בהנפקה, בתפעול ובשיווק של כרטיסי האשראי בבנק ומחוצה לו, לשימוש בארץ ובחו"ל, וכן בסליקת עסקות הנעשות בכרטיסי האשראי שהונפקו על-ידי ועל-ידי אחרים. פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון הינה, בין היתר, במתן שירותי ביצוע פעולות מסחר בניירות-ערך (ברוקראז'), שמירת ניירות-ערך, מחקר וייעוץ, שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול תיקי השקעות, עסקי חיתום וניהול הנפקות.
- בנוסף לפעילות בישראל, פועלת קבוצת הבנק בחו"ל, במיזם הבנקאות הפרטית ובמיזם העסקי ופרוסה בישראל, אירופה, ארצות-הברית, קנדה, אמריקה הלטינית, אוסטרליה, הונג קונג וסינגפור וזאת בין היתר, באמצעות סניפים, נציגויות, חברות בנות בנקאיות וחברות בנות לניהול נכסים. בנוסף, לקבוצת הבנק פעילות במיזם משקי בית ובמיזם המסחרי בתורכיה וקזחסטן. במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המיזם העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללוויים מקומיים זרים, בעיקר על-ידי רכישת השתתפויות באשראים המאורגנים על-ידי בנקים מובילים בחו"ל, מתן אשראי ללוויים בעלי זיקה לישראל והשקעות באגרות-חוב. במסגרת פעילות הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם למעלה מ-2,400 בנקים זרים ברחבי העולם (להלן: "בנקים כתבים"). אסטרטגית הבנק מכוונת כיום לפתח את פעילותו הבינלאומית ולהרחיבה הן בתחום "הבנקאות הפרטית הגלובלית" (Global Private Banking), והן בפעילות העסקית בסניפי לונדון וניו-יורק. הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

התפתחות עסקי קבוצת הבנק

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2011 בכ-2,746 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של כ-2,201 מיליון ש"ח בשנת 2010.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2011 הסתכמה ב-12.0%, בהשוואה ל-10.4% בשנת 2010.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2011 ב-2.07 ש"ח, בהשוואה ל-1.66 ש"ח בשנת 2010.

סך נכסי קבוצת הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-356.7 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-321.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, עלייה בשיעור של 11.1%.

סך האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-246.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-225.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, עלייה בשיעור של 9.4%.

סך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-256.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-234.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, גידול בשיעור של 9.6%.

סך ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-23.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-22.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, עלייה בשיעור של 5.7%.

יחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם לשיעור של 14.1%, בהשוואה לשיעור של 13.9% בסוף שנת 2010.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים

שינוי לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2009	2010	2009	2010	2011	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
22.5%	5.9%	6,718	7,775	8,231	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(3.7%)	(4.0%)	*5,039	*5,052	4,852	הכנסות תפעוליות ואחרות
11.3%	2.0%	*11,757	*12,827	13,083	סך ההכנסות
(40.4%)	16.7%	2,017	1,030	1,202	הוצאות בגין הפסדי אשראי
12.2%	0.9%	*7,457	*8,291	8,365	הוצאות תפעוליות ואחרות
115.5%	25.4%	*1,272	*2,185	2,741	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
(82.1%)	(68.8%)	28	16	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
111.2%	24.8%	*1,300	*2,201	2,746	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

שינוי לעומת		ליום 31 בדצמבר			
2009	2010	2009	2010	2011	
במיליוני ש"ח					
מאזן - נתונים עיקריים					
15.2%	11.1%	*309,757	*321,089	356,688	סך-כל המאזן
14.2%	9.4%	215,788	225,288	246,495	אשראי לציבור, נטו
22.7%	8.9%	28,055	31,604	34,411	ניירות-ערך
10.5%	9.6%	231,993	233,965	256,417	פקדונות הציבור
42.5%	19.3%	23,112	27,608	32,933	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
18.6%	5.7%	*20,097	*22,561	23,845	הון המיוחס לבעלי מניות של הבנק
-	-	16,636	14,895	-	סך-הכל חבויות בעייתיות כפי שדווח בעבר
-	(12.2%)	-	***14,575	12,799	סך סיכון אשראי בעייתי לפי ההוראה החדשה**
-	(15.3%)	-	8,316	7,044	מזה-חובות פגומים מאזניים**

2009	2010	2011	
יחסים פיננסיים עיקריים			
93.0%	96.3%	96.1%	אשראי לציבור, נטו לפקדונות הציבור
84.6%	86.1%	85.2%	אשראי לציבור, נטו לפקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*6.5%	*7.0%	6.7%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
*7.5%	*8.0%	7.9%	הון ליבה לרכיבי סיכון
*8.3%	*8.9%	8.7%	הון רוברד 1 לרכיבי סיכון
*13.5%	*13.9%	14.1%	הון כולל לרכיבי סיכון
2.36%	2.59%	2.52%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ^(א)
*63.4%	*64.6%	63.9%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
0.90%	0.49%	0.48%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה מסך האשראי לציבור ^(ב)
*6.6%	*10.3%	12.0%	תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
*6.8%	*10.4%	12.0%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון
*0.99	*1.66	2.07	רווח נקי למניה בשי"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיסי
*0.98	*1.65	2.05	רווח נקי למניה בשי"ח המיוחס לבעלי מניות הבנק - מדולל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. עיקר השינוי בסעיפי הכנסות תפעוליות ואחרות, הוצאות אחרות והון המיוחס לבעלי המניות. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

** בניכוי הפרשה פרטנית והפרשה לפי עומק פיגור.

*** נתוני פרופורמה.

(א) מחושב - רווח מימוני מפעילות שוטפת מחולק בנכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון.

(ב) בשנת 2011 חושב כשיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה של האשראי לציבור. בשנים קודמות חושב כשיעור הפרשה הספציפית לתקופה מסך האשראי לציבור.

נתונים עיקריים בקבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011	
במיליוני ש"ח					
רווח ורווחיות					
2,133	2,252	2,142	1,750	2,087	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
*1,315	1,275	1,224	1,207	1,146	הכנסות תפעוליות ואחרות
*3,448	3,527	3,366	2,957	3,233	סך ההכנסות
100	14	327	498	363	הוצאות בגין הפסדי אשראי
*2,310	*2,122	2,013	2,033	2,197	הוצאות תפעוליות ואחרות
701	*890	711	470	670	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
12	1	1	1	2	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
713	*891	712	471	672	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

מאזן - נתונים עיקריים					
31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011	
*321,089	*319,682	323,808	341,993	356,688	סך-כך המאזן
225,288	229,835	234,069	244,577	246,495	אשראי לציבור, נטו
31,604	28,932	27,701	27,789	34,411	ניירות-ערך
233,965	231,769	233,237	242,931	256,417	פקדונות הציבור
27,608	28,295	29,962	32,050	32,933	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*22,561	*22,434	22,732	23,076	23,845	הון המיוחס לבעלי מניות של הבנק
***14,575	13,590	13,263	13,233	12,799	סך סיכון אשראי בעייתי לפי ההוראה החדשה**
8,316	7,840	7,530	7,170	7,044	מזה-חובות פגומים מאזניים**

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2010	31.03.2011	30.06.2011	30.09.2011	31.12.2011	
באחוזים					
יחסים פיננסיים עיקריים					
96.3%	99.2%	100.4%	100.7%	96.1%	אשראי לציבור, נטו לפקדונות הציבור
86.1%	88.4%	88.9%	88.9%	85.2%	אשראי לציבור, נטו לפקדונות הציבור כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*7.0%	*7.0%	7.0%	6.7%	6.7%	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לסך המאזן
*8.0%	*7.9%	7.9%	7.7%	7.9%	הון ליבה לרכיבי סיכון
*8.9%	*8.7%	8.7%	8.5%	8.7%	הון רובד 1 לרכיבי סיכון
*13.9%	*13.9%	14.1%	13.6%	14.1%	הון כולל לרכיבי סיכון
2.61%	2.62%	2.64%	2.55%	2.39%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ^{(א)(ב)}
*67.0%	*60.2%	59.8%	68.8%	68.0%	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
0.45%	0.02%	0.55%	0.80%	0.58%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה מסך האשראי לציבור ^{(א)(ג)}
*13.3%	*17.0%	13.2%	8.5%	11.9%	תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(א)
*13.5%	*17.0%	13.2%	8.5%	11.9%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ^(א)
0.54	*0.67	0.54	0.36	0.51	רווח נקי למניה בשיח המיוחס לבעלי מניות הבנק - בסיס ^(א)
0.54	0.67	0.53	0.35	0.50	רווח נקי למניה בשיח המיוחס לבעלי מניות הבנק - מדולל

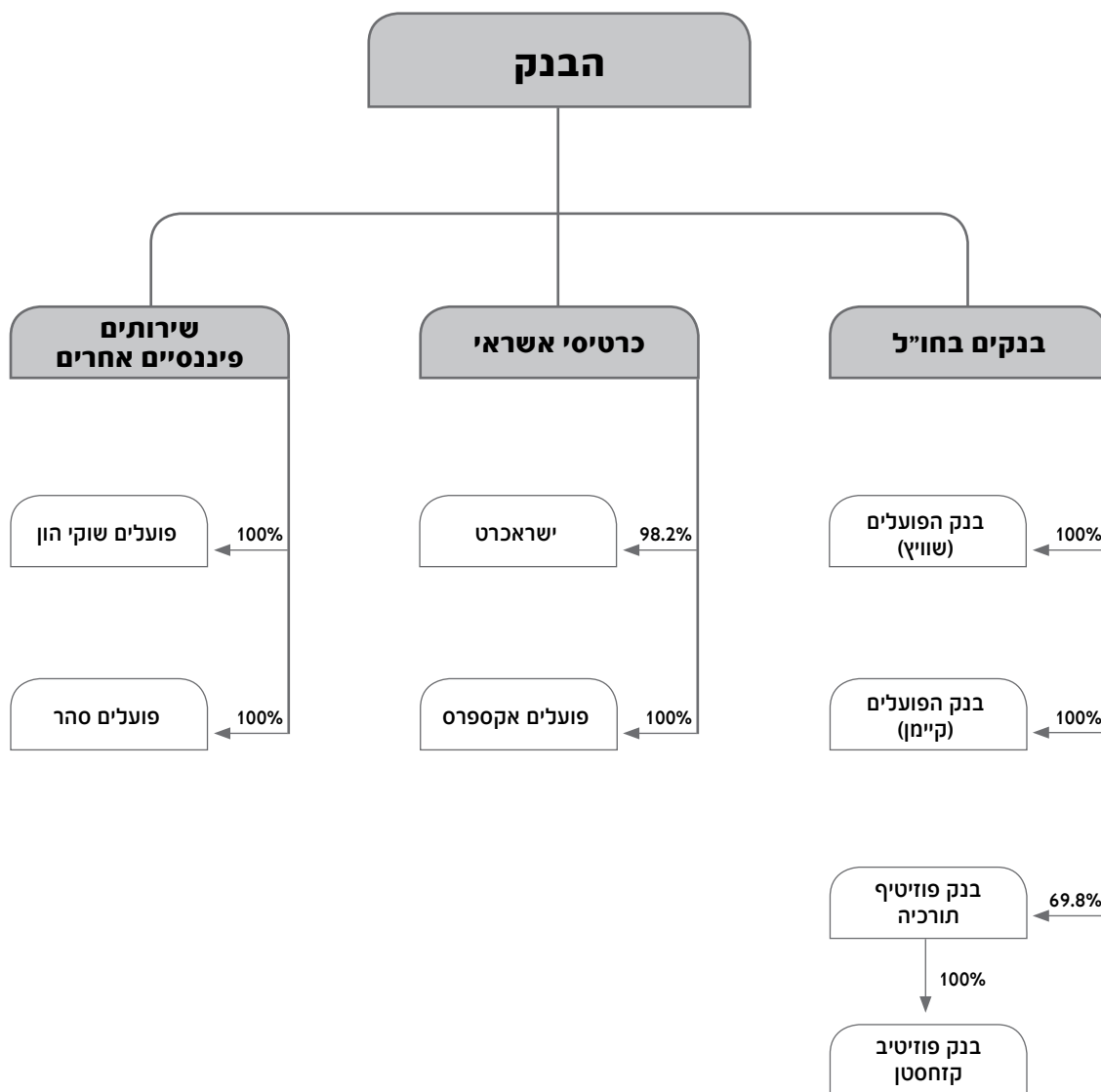
- * הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. עיקר השינוי בסעיפי הכנסות תפעוליות ואחרות, הוצאות אחרות והון המיוחס לבעלי המניות. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
- ** בניכוי הפרשה פרטנית והפרשה לפי עומק פיגור.
- *** נתוני פרופורמה.
- (א) מחושב על בסיס שנתי.
- (ב) מחושב - רווח מימוני מפעילות שוטפת מחולק בנכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון.
- (ג) בתקופות המתיחסות לשנת 2011, חושב כשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה של האשראי לציבור. בשנת 2010 חושב כשיעור ההפרשה הספציפית לתקופה מסך האשראי לציבור.

מידע הצופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח זה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העיסוקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם, כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם. מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד.

תרשים החזקות

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות* של הבנק:

* התרשים כולל חברות עיקריות המוחזקות במישרין על-ידי הבנק או בעקיפין באמצעות חברות בנות פרטיות בבעלות מלאה של הבנק. חברות בנות בבעלות מלאה אשר באמצעותן מוחזקות החברות המופיעות בתרשים לעיל אינן כלולות בו. לצורך התרשים לעיל, חברה עיקרית הינה חברה עם פעילות עסקית, שלדעת הנהלת הבנק היא חברה עיקרית בקבוצה, והשקעת הבנק בה היא לפחות 1% מההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק, או שחלק הבנק ברווח (בהפסד) הנקי מפעולות רגילות שלה המיוחס לבעלי המניות של הבנק עולה על 5% מהרווח (או מההפסד) הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי המניות של הבנק (וזאת בדומה לקריטריון שנקבע בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים (הוראה מספר 662) בקשר להצגת נתונים על חברות בנות עיקריות בדוחות כספיים של תאגיד בנקאי).

דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן:

בישראל מדורג הבנק במטבע מקומי על-ידי חברת S&P מעלות בע"מ בדירוג (AA+) ועל-ידי חברת מידרוג בדירוג Aaa.

בחדש אוגוסט 2011 חברת מידרוג פרסמה לראשונה דירוג Aaa לפקדונות זמן ארוך ודירוג P-1 לפקדונות לזמן קצר של הבנק.

זהו הדירוג המירבי שניתן למוסדות פיננסיים בארץ.

הדירוג של הבנק ומדינת ישראל על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות:

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל – סוברני:				
אפריל 2011	יציב	P-1	A1	Moody's
ספטמבר 2011	יציב	A-1	A+	S&P
מאי 2011	יציב	F1	A	Fitch Ratings
בנק הפועלים:				
אפריל 2011	יציב	P-1	A2	Moody's
דצמבר 2011	יציב	A-2	BBB+	S&P
יוני 2011	יציב	F2	A-	Fitch Ratings

בחדש אפריל 2011 עדכנה חברת הדירוג Moody's את הדירוג של המערכת הבנקאית בישראל, ובעקבותיה הורידו ל-5 הקבוצות הבנקאיות הגדולות בנוטש אחד את הדירוג לטווח הארוך. דירוג הבנק הורד מ-A1 ל-A2 לאור ציפיותיהם שרווחיות הבנקים תשאר נמוכה באופן יחסי לקבוצות השוואה בינלאומיות (בעלי דירוג דומה).
כמו-כן, עודכן אופק הדירוג של הבנק משלילי ליציב.

בחדש יוני 2011 חברת הדירוג Fitch Ratings אישרה מחדש את דירוג הבנק ללא שינוי.

בחדש ספטמבר 2011 חברת הדירוג S&P העלתה את דירוג המדינה לטווח ארוך מ-A ל-A+.

בחדש דצמבר 2011 חברת הדירוג S&P וחברת הבת בישראל S&P מעלות אישרו מחדש את דירוגי הבנק ללא שינוי.

השליטה בבנק

בעלת היתר השליטה בבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים היא הגב' שרי אריסון. החזקתיה בבנק מתבצעות באמצעות מספר נאמנויות אשר מחזיקות מצדן בחברות הישראליות הבאות שהנן הבעלים של מניות הבנק: אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות") מחזיקה בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים במניות המהוות כ-20.20% מהון המניות של הבנק, אשר מהוות את "גרעין שליטה" בבנק (כהגדרתו בהיתר השליטה שניתן על-ידי נגיד בנק ישראל). חברת אריסון השקעות בע"מ (שהינה חברה-אחות של אריסון החזקות) (להלן: "אריסון השקעות") מחזיקה באמצעות חברה-בת שבבעלותה המלאה את כל הון המניות של חברת מלח הארץ בע"מ, אשר מחזיקה במניות המהוות כ-2.40% מהון המניות של הבנק. סך ההחזקות של קבוצת אריסון (באמצעות אריסון החזקות ואריסון השקעות) בהון המניות של הבנק סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הוא כ-22.60% (22.37% בדילול מלא).

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הינו 1,323,805,735 ש"ח ע.ב. המורכב מ-1,323,805,735 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 5,183,853 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. הון המניות המונפק והנפרע של הבנק בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו 1,324,587,125 ש"ח ע.ב. המורכב מ-1,324,587,125 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת. ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 5,653,853 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק, להלן פרטים בדבר ההתפתחויות העיקריות הקשורות בהון הבנק, לרבות השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו:

בעלי עניין

קבוצת דלק בע"מ, הכוללת את הפניקס חברה לביטוח בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ, הינה בעלת עניין בבנק. ההחזקה מתבצעת באמצעות חשבון נוסטרו ובאמצעות ויחד עם החזקות בחשבונות ביטוח חיים משתתף ברווחים, החזקות חברות לניהול קרנות להשקעות משותפות בנאמנות, קופות-גמל או חברות לניהול קופות-גמל, הנמצאים בשליטתה או המנוהלים על-ידיה, במישרין או בעקיפין. בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים שיעור ההחזקה של קבוצת דלק בע"מ הינו 6.52%.

להלן פירוט בדבר השינויים בהון הבנק החל מיום 1 בינואר 2011 ועד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים:

בשנת 2011 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים חל גידול של כ-5,296,168 מניות רגילות בהון המונפק והנפרע של הבנק כתוצאה מהמרת 5,296,168 כתבי אופציה אשר הוקצו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית מחודש מאי 2004. יתרת כתבי האופציה שהוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית זו מסתכמת ב-7,146,954 כתבי אופציה. בחודש פברואר 2012 הוקצתה המנה האחרונה בגין תוכנית ההמשך מיום 30 בספטמבר 2009 שהסתכמה ב-4,332,998 כתבי אופציה למניות. האופציות שהוקצו ושטרם מומשו בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הסתכמו ב-12,526,743 כתבי אופציה שיומרו למניות כמתואר להלן ממאגר מניות שירכשו למטרה זו.

לפרטים נוספים בקשר להנפקת אופציות למניות ליור הדירקטוריון, למנכ"ל, לעובדים בכירים ולעובדי הבנק, ראה ביאור 16 בדוחות הכספיים. ביום 28 בפברואר 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת שכר ותגמול וועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, להחליף מניות פנטום חסומות שהוענקו ואשר תקופת החסימה שלהן צפויה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2013 ואילך, ביחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU"), וזאת מכוח "בנק הפועלים בע"מ - תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" שהינה יישום של הוראות מסוימות של תוכנית תגמול 2010 ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה. יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתוחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. מועדי הבשלה והחסימה של יחידות ה-RSU יהיו ככלל זהים לאלה של מניות הפנטום החסומות אותן מחליפות. יחידות ה-RSU תוקצינה בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961. יחידות ה-RSU תוענקנה לאחר פרסום מתאר מתאים על-ידי הבנק וקיום דרישות נוספות על-פי חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ותקנותיו.

רכישה עצמית של מניות הבנק

1. ביום 11 בנובמבר 2010 אישר המפקח על הבנקים לבצע רכישה עצמית של 12,750,000 מניות לצורכי תגמול עובדים על-פי תוכנית ההמשך מחודש ספטמבר 2009 (ראה ביאור 16(א)(1) בדוחות הכספיים) וכן לבצע רכישה עצמית של עד 14,000,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול למנהלים בכירים (ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים). ביום 30 במרץ 2011 אישר הדירקטוריון תוכנית לרכישת מניות. בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים מסתכמת יתרת המניות שנרכשו ב-5,000,000 מניות בעלות של כ-81 מיליון ש"ח.
2. על-פי אישור המפקח על הבנקים רכש הבנק בשנת 2009 באמצעות גוף חיצוני 700,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ב. כל אחת של הבנק, במטרה שישמשו כמאגר ממנו יועברו מניות במידה וי"ר הדירקטוריון לשעבר ומנכ"ל הבנק לשעבר יממשו אופציות שהוקצו להם כמפורט בביאור 16(א)(4) בדוחות הכספיים. יתרת המניות לאחר מימוש על-ידי י"ר הדירקטוריון לשעבר כאמור לעיל מסתכמת ב-653,853 מניות רגילות בעלות של כ-10 מיליון ש"ח.

חלוקת דיבידנדים

ביום 30 במאי 2011 עדכן הדירקטוריון את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, המדיניות שנקבעה הינה, לחלק מדי שנה עד למחצית הרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות, וזאת בכפוף ליעדי ההון של הבנק, כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. חלוקת דיבידנדים מרווחים חד פעמיים תתבצע בהתאם להחלטות אד-הוק שתתקבלנה על-ידי הדירקטוריון.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 2א3 לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסויימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

בנוסף, על-פי חוזר המפקח מחודש יוני 2010, לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5%, או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הנ"ל.

כמו-כן, על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה וישעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו-(ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%.

בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה), אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2011, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 ביוני 2011 על תשלום דיבידנד בסך של 270 מיליון ש"ח, המהווה 20.4 אגורות לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ב. הדיבידנד שולם ביום 27 ביולי 2011. יתרת העודפים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-15,371 מיליון ש"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון ש"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

הון והלימות הון

יעד ההון של הבנק הינו רמת ההון הנאותה הנדרשת בגין הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק כפי שזוהתה, נאמדה והוערכה על-ידי הבנק. יעד יחס ההון הכולל שנקבע גבוה מדרישת ההון הרגולטורי המינימלי וכולל את דרישות ההון בגין סיכוני נדבך 1, בתוספת הון בגין סיכוני נדבך 2 ונועד לאפשר לבנק לעמוד בדרישות ההון בעת קרות אירועי משבר (קיצון) חיצוניים, תוך עמידה בדרישות ההון הרגולטורי המינימלי. יעד זה, מביא בחשבון פעולות של הנהלת הבנק, אשר נועדו להקטין את רמת הסיכון ו/או להגדיל את בסיס ההון. על-פי החלטת הדירקטוריון מיום 30 בדצמבר 2010, הוחלט שיעד יחס הון ליבה של הבנק יעמוד על שיעור שלא יפחת מ-7.5% ויעד יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ-12.5%.

לגבי טייטת ההנחיה של המפקח על הבנקים מיום 14 במרץ 2012 בדבר קביעת יחס הון ליבה מינימלי, ראה פרק "באזל 2" להלן:

31 בדצמבר 2010*	31 בדצמבר 2010*	31 בדצמבר 2011
פרופורמה**	מדוח	
בלתי מבוקר	מבוקר	
במיליוני ש"ח		

1. הון לצורך חישוב יחס ההון

21,395	22,251	23,795	הון ליבה
23,723	24,579	26,183	הון רובד 1, לאחר ניכויים
13,968	13,968	16,175	הון רובד 2, לאחר ניכויים
37,691	38,547	42,358	סך-הכל הון כולל

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

251,421	252,277	274,063	סיכון אשראי
5,483	5,483	7,018	סיכוני שוק
19,154	19,154	20,047	סיכון תפעולי
276,058	276,914	301,128	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

באחוזים			
7.75%	8.04%	7.90%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
8.59%	8.88%	8.69%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.65%	13.92%	14.07%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
** החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פנומים וכן מספר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) שאומצו על-ידי הפיקוח על הבנקים. נתוני הפרופורמה מייצגים את יחס ההון של הבנק אילו היה מיישם הוראות אלו ביום 31 בדצמבר 2010. השפעת היישום על ההון ליום 1 בינואר 2011 הסתכמה בכ-856 מיליוני ש"ח.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-14.07% בהשוואה ליחס הון של 13.65% לסוף שנת 2010 בחישוב פרופורמה. יחס הון ליבה ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-7.90% בהשוואה ליחס הון ליבה של 7.75% לסוף שנת 2010 בחישוב פרופורמה. נתוני ההון הוצגו מחדש לאור יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בדבר דיווח כספי על זכויות עובדים. השפעת היישום על ההון ליום 31 בדצמבר 2010 הסתכמה בקיטון של ההון בסך של 528 מיליוני ש"ח. ההון הכולל לצורך חישוב יחס הון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בסך של כ-42,358 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-37,691 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010 בחישוב פרופורמה. הגידול בבסיס ההון נבע בעיקר מהרווח הנקי ומהנפקת כתבי התחייבות נדחים. גידול זה קוזז מחלוקת דיבידנד. נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב-301.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-276.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010 בחישוב פרופורמה. הגידול בנכסי הסיכון נבע בעיקר מעלייה באשראי לציבור.

סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

הפעילות הכלכלית הגלובלית האטה במחצית השנייה של שנת 2011 כשברקע התמודדה הכלכלה העולמית עם משברים לא מעטים. כשהעיקרי ביניהם היה משבר חובות המדינה באירופה. בסיכום שנתי, הכלכלה הגלובלית צמחה בשיעור של 3.8%, ועיקר התרומה לצמיחה נבעה מהמשקים המתפתחים. הכלכלות המפותחות צמחו בשיעור מתון של 1.6%, כשהתמונה בהן הוסיפה להיות מאוד לא אחידה: ארצות-הברית צמחה בשיעור גבוה של 1.8%, גרמניה ב-3.0% ואילו ביפן נרשמה התכווצות של 0.9% בתוצר, בעיקר בשל הנזקים הכלכליים העצומים שהותירו רעידת האדמה והצונאמי שהתרחשו ברבעון הראשון של השנה. כלכלת גוש האירו צמחה בממוצע בשיעור של 1.6%, אך במדינות במשבר ובעיקר ביוון, בפורטוגל, בספרד ובאיטליה נרשמה צמיחה שלילית או נמוכה מאוד. המשקים המתפתחים צמחו ב-6.2% כשסין והודו בראשם צמחו ב-9.2% ו-7.4% בהתאמה. ההאטה בפעילות הגלובלית לוותה בשיעורי אבטלה גבוהים, כשבגוש האירו הוסיפה האבטלה לעלות עד לרמה של 10.4% בסוף השנה, ואילו בארצות-הברית חזר המשק האמריקני לייצר משרות ושיעורי האבטלה התמתנו במעט לרמה של 8.5%. התאוששות הכלכלה הגלובלית מאויימת על-ידי התגברות הסיכונים בגוש האירו ושבירריות הצמיחה באזורים אחרים בעולם. משבר באמינות המדיניות והמנהיגות הכלכלית ליווה כמעט את כל המדינות המפותחות והיווה גורם מרכזי בהפחתות דירוג האשראי של ארצות-הברית, צרפת ומדינות נוספות באירופה. התנאים הפיננסיים בעולם הוסיפו להידרדר ומשבר החובות באירופה עדיין לא הגיע לכלל פתרון כשברקע צפוי בשנת 2012 מיתון בגוש האירו. צורכי מימון החוב הגבוהים של כלכלות גוש האירו, ובראשן איטליה וספרד שנאלצות למחזר חוב בתשואות גבוהות, מהווים איום על יציבות גוש האירו. יש לציין כי למרות הקמת והרחבת קרן החילוץ האירופית כמו גם התמיכה של הבנק האירופי וראשי האיחוד האירופי במשבר, נותרו התשואות ופרמיות הביטוח (CDS) בגין חובות המדינות שבמשבר גבוהות. שרי האוצר של גוש האירו הגיעו להסדר לפיו תאושר חבילת סיוע נוספת ליוון, במסגרת תוכנית שתכלול הפחתה בשווי החוב של יוון לבעלי אגרות-החוב (כ-70% במונחי ערך נוכחי) והרחבת צעדי הצנע. נוכח המיתון העמוק בכלכלה היוונית, קיימים ספקות לגבי הצלחת התוכנית והישארותה של יוון בגוש האירו. המדיניות המוניטרית המשיכה להיות מרחיבה מאוד: בארצות-הברית הודיע הפד כי הריבית תיוותר כנראה ברמה אפסית עד למחצית שנת 2014. באירופה הופחתה הריבית ל-1.0% וההערכות הן שהיא תוסיף לרדת. הבנק המרכזי האירופי רכש במהלך השנה אגרות-חוב של המדינות במשבר, וכן הליווה כספים לבנקים המסחריים.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

המשק המשיך לצמוח בשנת 2011 בשיעור של 4.7%, אולם מאמצע השנה החלה להסתמן האטה בשיעור הצמיחה, מרמה של 5.3% במחצית הראשונה של השנה ל-3.6% במחצית השנייה. ההאטה בלטה בתחילה בעיקר ביצוא, אולם בחודשים האחרונים של השנה היא הורגשה גם בביקושים לצריכה. ביחס למצב הכלכלי במדינות אירופה ובארצות-הברית, ביצועי המשק הישראלי היו עדיין טובים וניתן לייחס זאת למצב הטוב של משקי הבית, לכך שהממשלה לא נאלצה לקצץ בתקציב וליציבות המיגזר הפיננסי. שיעור האבטלה המשיך לרדת במהלך השנה לכדי 5.4% ברבעון הרביעי של שנת 2011 לעומת 6.5% ברבעון הרביעי של שנת 2010. במהלך השנה החולפת חלה תפנית בשוק הדיור - מכירת הדירות החדשות ירדה במחצית השנייה של השנה בשיעור של 29% לעומת המחצית המקבילה אשתקד. היקף התחלות הבנייה עלה ואלו הסתכמו בכ-44 אלף יחידות. כתוצאה, היצע הדירות הלא מכורות נמצא במגמת עלייה. על-פי סקר מחירי הדירות שמבצעת הלמ"ס החלו מחירי הדירות לרשום ירידות מחירים מתונות בחודשים האחרונים של השנה היוצאת. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2011 פרצה מחאה חברתית ביחס ליוקר המחיייה בישראל. הוקמה ועדה לשינוי כלכלי חברתי בראשות פרופ' טרכטנברג והמלצותיה פורסמו לקראת סוף חודש ספטמבר 2011. חלק מהמלצות הוועדה, בעיקר בתחום המיסוי, יושמו כבר בפתיחת שנת 2012, ובתחום החינוך חלק מהמלצות אושרו ותהליך היישום צפוי להיות הדרגתי.

נכון לתחילת שנת 2012 המשק ממשיך לצמוח, אם כי בשיעור מתון יותר. משבר החובות באירופה מהווה גורם סיכון משמעותי, שכן כשליש מיצוא הסחורות מיועד למדינות האיחוד. גורם סיכון נוסף נובע מקשיי המימון שניצבים בפני הסקטור העסקי - היקף ההנפקות בשוק ההון ירד באופן חד במחצית השנייה של שנת 2011, אם זה כתוצאה מעלייה ברמות הסיכונים או כתוצאה מרגולציה המשפיעה על הגופים המוסדיים.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

ההאטה בצמיחת המשק באה לידי ביטוי בתקבולי המיסים על-ידי הממשלה. החל מאמצע הרבעון השני של שנת 2011 החלה גביית המיסים העקיפים לרדת והחל מהרבעון השלישי של שנת 2011 נרשמה ירידה גם במיסים הישירים. בסיכום שנתי היו ההכנסות ממיסים קטנות ב-6 מיליארד ש"ח מהתכנון והגירעון התקציבי הגיע ל-28.6 מיליארד ש"ח שהם 3.3% מהתמ"ג, לעומת יעד של 3.0% ממנו. הירידה בהכנסות ממיסים והאטת הצמיחה של המשק מעלים את הסיכוי שהגירעון התקציבי בשנת 2012 יעלה על היעד שנקבע, ועל-פי ההערכות משרד האוצר הוא צפוי להגיע ל-3.2% מהתמ"ג.

ריבית בנק ישראל היתה במגמת עלייה במחצית הראשונה של השנה - תוצאה של צמיחה מהירה של המשק, עלייה במחירי הדיור וציפיות לאינפלציה החורגות מהיעד. ההאטה בצמיחת המשק והמצב הכלכלי בעולם הביאו לעצירת עליות הריבית ברבעון השלישי של שנת 2011, וברבעון הרביעי של שנת 2011 הריבית שבה לרדת. הריבית שעמדה בתחילת השנה על 2.0%, עמדה בסופה על 2.75% ובחודש פברואר 2012 הופחתה ל-2.5%. בסיכום שנתי, המדיניות המוניטרית היתה מרחיבה בהתייחס לצמיחת המשק והאינפלציה.

אינפלציה ושער חליפין

במחצית הראשונה של השנה עלו המחירים בקצב שנתי של 4.4%, כתוצאה מעליית מחירי הדיור, הסחורות והאנרגיה. מגמה זו התהפכה ובמחצית השנייה של השנה מדד המחירים לצרכן נותר ללא שינוי. בסיכום שנתי עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 2.2%. השינוי במגמת המחירים נבע מההאטה בצמיחת המשק וכן מהמחאה החברתית שתרמה להוזלה של מוצרי מזון, ובלמה התייקרויות אחרות. מחירי הדירות (שאינם נכללים במדד המחירים לצרכן) עלו בשנים עשר החודשים המסתיימים בחודשים נובמבר - דצמבר בשיעור של 6.1%, יחד עם זאת הסקרים האחרונים מצביעים על מגמת ירידת מחירים מתונה.

התנודות בשער החליפין של השקל מול המטבעות העיקריים הושפעו מהמגמות העולמיות. במהלך השנה פחת השקל מול הדולר בשיעור של 7.7% ופחת מול האירו בשיעור של 4.2%. בנק ישראל המשיך לרכוש מטבע-חוץ במהלך המחצית הראשונה של השנה בהיקף של 4.6 מיליארד דולר. בנק ישראל נקט במהלך השנה מספר פעולות שנועדו לצמצם פעילות ספקולטיבית של משקיעים זרים בשוק מטבע-החוץ, וביניהם, חובת נזילות כנגד עסקות של תושבי חוץ בנגזרי מטבע-חוץ, חובת דיווח על עסקות אלו וכן מיסוי של השקעותיהם במק"מ. במהלך המחצית השנייה של השנה צמצמו משקיעים זרים את אחזקותיהם במק"מים בהיקף מצטבר של כ-20 מיליארד ש"ח.

שוקי הכספים והון

בשנת 2011 נרשמו ירידות שערים במרבית שוקי ההון בעולם שהקרינו באופן שלילי גם על השווקים בישראל. המגמה השלילית בתל-אביב בלטה לעומת היציבות היחסית שנרשמה בשוק המניות האמריקני. בסיכום שנתי ירד מדד תל-אביב 100 ב-21% ואילו מדד ה-S&P 500 נותר ללא שינוי. שוק אגרות-החוב הממשלתיות התאפיין במגמת עליית שערים, מדד אגרות החוב הממשלתיות עלה בשיעור של 5.0%. מרווחי אגרות החוב הקונצרניות מעל האגרות הממשלתיות עלו כתוצאה מעליית הסיכונים. המיגזר העסקי (ללא בנקים וחברות ביטוח) גייס בשוק ההון אגרות-חוב בסכום של 26 מיליארד ש"ח, כשמרבית הגיוסים היו במחצית הראשונה של השנה.

להלן נתונים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי				
	2011	2009	2010	2011
	בנקודות			
	ב-%			
מדד המחירים לצרכן:				
לחודש נובמבר ("ידוע")	2.3	2.6	99.2	104.0
שער החליפין ליום 31 בדצמבר:				
שער הדולר של ארצות-הברית	(6.0)	7.7	3.775	3.821
שער האירו	(12.9)	4.2	5.442	4.938
שער הפרנק השווייצרי	3.3	7.2	3.667	4.062
שער הלייט	(10.1)	7.3	6.111	5.892
שער הלירה התורכית	(8.8)	(13.4)	2.518	1.989

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים. ביישום של כללי החשבונאות, בעת עריכת הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. ייתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי-ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, בכל הקשור למדיניות החשבונאית, כאומדנים והערות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערות שישומו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

הפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי נעשית בהתבסס על הערכת הנהלה לגבי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בתהליך ההערכה נסמכת הנהלה על מספר רב של שיקולים ואומדנים.

לגבי כל לווה שנבחן פרטנית, אשר קיימים לגבי סימנים המעידים על בעיה אפשרית ביכולת פירעון האשראי שניתן לו, מבצע הבנק הערכה של הסכום הניתן לגביה מאותו לווה בהתאם למקורות הפירעון הרלוונטיים, ובהם מקורות הפירעון מפעילותו העסקית של הלווה, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ערך המימוש הצפוי של בטוחות שהעמיד וערך מימוש צפוי של ערבויות חיצוניות שהועמדו לטובת פירעון האשראי, כל זאת, תוך התחשבות במועדי הפירעון והמימוש הרלוונטיים. אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגביה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לאחר קביעת הסכום הניתן לגביה, נרשמת הפרשה פרטנית להפסדי אשראי, אשר מהווה את ההפרש בין סכום האשראי שניתן ללווה לבין הסכום הניתן לגביה ממנו, מהוון בריבית החוב המקורית, או השווי ההוגן נטו של הביטחונות העומדים כנגד החוב, בכל מועד דיווח.

בנוסף, הבנק נדרש להעריך את היקף החוב אותו לא ניתן לגבות במאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים) ולבצע מחיקה חשבונאית בגינו.

הסכום הניתן לגביה מתבסס על פרמטרים שונים ובהם: תזרימי מזומנים צפויים מפעילותו העסקית של הלווה, ערך מימוש, נטו, של נכסי נדל"ן, ציוד יצרני, ניירות-ערך ונכסים אחרים של הלווה, ערך מימוש של ערבויות מצדדים שלישיים, ומועד המימוש של סכומים כאמור. מטבע הדברים, נתונים מעין אלה, המבוססים על אומדנים ועל הערכות, נסמכים על משתנים כלכליים אשר אינם בשליטת הבנק כגון, מצב כלכלי בשוק הישראלי ובשוקי העולם, שוקי פעילות של חברות ומוצריהן, שערי ריבית ומצב שוק ההון, מחירי נדל"ן ונכסים אחרים וביקושים בענף בארץ ובעולם ועוד.

בקביעת הסכום הניתן לגביה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי-ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי ושווי הביטחונות. עם זאת, מכיוון שמדובר במשתנים כלכליים ואחרים, אין ודאות כי הסכומים שיתקבלו בפועל יהיו זהים לאומדן שנקבע.

ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני המוערך על בסיס קבוצתי, מחושבת בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011. תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי. בקביעת שיעורי ההפרשה הקבוצתית, נעשה שימוש במתודולוגיה שנקבעה בהלימה להוראות המפקח על הבנקים, תוך לקיחה בחשבון של הגורמים שפורטו לעיל.

מכיוון שהיקף ושיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכים, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבותו הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

מדירות שווי הוגן

חלק מהמכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, ובהם מרבית ניירות הערך בתיק הזמין למכירה, ניירות הערך בתיק למסחר ומכשירים פיננסיים נגזרים, נמדדים בדוחות הכספיים על-פי שווי הוגן. שווי הוגן של מכשיר פיננסי מוגדר כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק בהתאם לרצונם; כלומר, בעסקה שאינה מכירה כפויה או מכירה במהלך פירוק. לצורך הערכת השווי הוגן נעשה שימוש מרבי בנתונים נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק ומתקבל ממקורות בלתי-תלויים. במקרים בהם אין נתונים נצפים לצורך מדידת השווי הוגן, נעשה שימוש בנתונים לא נצפים, נתונים אלה משקפים את ההנחות של הבנק והם כוללים מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלויים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.

נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או להתחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.

נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

להלן יתרות המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן, הכלולים במאזן ליום 31 בדצמבר 2011:

מדירות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	יתרה מאזנית	
במיליוני ש"ח				
				נכסים
25,119	4,198	70	29,387	סך-הכל ניירות-ערך זמינים למכירה
3,592	-	-	3,592	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
275	10,549	97	10,921	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
880	-	-	880	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
590	-	-	590	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
30,456	14,747	167	45,370	סך-כל הנכסים
				התחייבויות
274	13,185	107	13,566	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
880	-	-	880	פקדונות בגין השאלות בין לקוחות
590	-	-	590	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
1,744	13,185	107	15,036	סך-כל ההתחייבויות

בקביעת ערכי השווי ההוגן הבנק מפעיל שיקול דעת מקצועי נאות. לצורך כך, הבנק גיבש תוכנית לפיה יוגדר תהליך מובנה ומוסדר לקביעת שווי הוגן, במסגרתו פועלים ארבעה גורמים בלתי תלויים:

- (1) הגורם העסקי - הגורם אשר אחראי לניהול המכשיר הפיננסי.
 - (2) הגורם המתקף - הגורם שאחראי על תיקוף המודלים לחישוב השווי ההוגן ועל תיקוף הנתונים וההנחות שמשמשות לצורך החישוב.
 - (3) הגורם המבקר - הגורם שאחראי על ביצוע בקורות שוטפות על תהליך קביעת השווי ההוגן.
 - (4) הגורם המפקח - הגורם שאחראי על-פיקוח אחר יישום תהליך קביעת השווי ההוגן ברמה נאותה.
- כמו-כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על-פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגביו הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). בנוסף, נקבע כי במקרים בהם היקף המכשירים החורגים הגיע ל-75% מהמגבלה שנקבעה, הדבר יובא לידיעת הדירקטוריון וצוות ההנהלה לניהול סיכונים אשר יגבש תוכנית לצמצום היקף המכשירים החורגים. עם יישום FAS 157 בדבר מדידות שווי הוגן, נדרש הבנק לשקף את סיכון האשראי ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות מזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית- הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים (כגון: אומדנים לשיעורי כשל צפויים ושיעורי הפסדי אשראי בעת כשל).
- בנוסף, הבנק מבצע בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2011:

במיליוני ש"ח	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10,921
התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים	(104)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,566
התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(85)

התחייבויות לזכויות עובדים

חלק מההפרשות בגין התחייבויות הבנק בקשר עם יחסי עובד-מעביד מבוססות, בין היתר, על חישוב אקטוארי. מדובר בהתחייבות למענק יובל לו זכאי כל עובד בתום 25 שנות עבודה בבנק, התחייבות לפיצוי בגין ימי מחלה שלא נוצלו, הטבות לעובדים לאחר פרישה והתחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים שפרשו לפני גיל הפרישה החוקי. בנוסף, עם יישום הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, מחושבות על בסיס חישוב אקטוארי גם התחייבויות פנסיוניות לתשלומים לעובדים פעילים שצפוי שיפרשו בתנאי פרישה מועדפים לפני גיל הפרישה הקבוע בחוק והתחייבות בגין פיצויי פיטורין.

סכום ההתחייבויות, המחושבות על בסיס אומדנים אקטואריים, ליום 31 בדצמבר 2011 הגיע לסך של כ-2,450 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מהוותות בשיעור היוון של 4% לשנה, שנקבע על-ידי המפקח על הבנקים, בניכוי שיעור עליית השכר הריאלי.

חישובים אקטואריים מתבססים ברובם על הנחות ואומדנים, המתבססים על הערכות ההנהלה והחלטותיה, ניסיון עבר וסטטיסטיקות שונות כגון לוחות תמותה, שיעורי עזיבת עובדים ושיעור שינוי ריאלי בשכר על פני זמן וכדומה. כמו-כן, שינוי במאפיינים האקטואריים השונים יביא לתוצאות שונות מאלה שמתקבלות כיום. כך לדוגמה, גידול של 1% בשיעור ההיוון יגרום להקטנת ההתחייבויות בסך של כ-182 מיליון ש"ח וקטון של 1% בשיעור ההיוון יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-213 מיליון ש"ח. כמו-כן, גידול של 0.5% באומדן לשיעור עליית השכר השנתי יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-19 מיליון ש"ח. גידול של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להגדלת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-140 מיליון ש"ח וקטון של 0.5% באומדן השנתי לשיעור העזיבה לפרישה מוקדמת יגרום להקטנת ההתחייבויות האמורות בסך של כ-144 מיליון ש"ח.

הערכת האקטואר עבור התקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2011 בגין ההתחייבויות לזכויות עובדים מפורסמת באתר המגני"א של הרשות לניירות-ערך שכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

מיסים נדחים

מיסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות במאזן לבין ערכם לצורכי מס. מיסים נדחים לקבל בגין הפרשי עיתוי נרשמים רק במידה שקרוב לוודאי שיווצר לגביהם חיסכון במס במועד ההיפוך ואילו מיסים נדחים לקבל בגין הפסדים מועברים לצורכי מס נרשמים אך ורק במידה שמימוש נכס המס בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. לפיכך, בעת רישום מיסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות מימוש בעתיד.

ליום 31 בדצמבר 2011, סכום ההפרשים הזמניים בגינם נרשמו מיסים נדחים לקבל הגיע ל-7,289 מיליון ש"ח, סכום ההפסדים המועברים בניגוד לא נרשמו מיסים נדחים לקבל עמד על 391 מיליון ש"ח וסכום ההפסדים המועברים בגינם נרשמו מיסים נדחים לקבל עמד על 197 מיליון ש"ח.

התחייבויות תלויות

קבוצת הבנק הינה צד להליכים משפטיים שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וצדדים שלישיים שונים שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילותה. הנהלת הבנק כללה בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, וזאת בהתבסס על חוות דעת משפטיות. ברוב ההליכים המשפטיים מתקבלות חוות דעת מיועצים משפטיים חיצוניים לקבוצת הבנק, שנבדקות על-ידי יועצים המשפטיים המועסקים בבנק. הערכות אלה של יועצים משפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם, בהתחשב בשלב שבו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים בארץ ובעולם.

יש, עם זאת, להביא בחשבון, כי בתחום המשפטי אין אפשרות לקיים הערכה "ודאית" או "קרובה לודאית", וזאת לא רק בשלבים הראשונים של ח"י התובענה, אלא עד וסמוך לקבלת פסק-הדין; ולפיכך, תוצאות ההליך עלולות להיות שונות מההערכה שנקבעה לגביה. כך במיוחד כאשר מדובר בתובענות ייצוגיות, וזאת גם נוכח העדר ניסיון משפטי נצבר באשר לאופן התממשותן של תובענות כאלה בישראל. הבנק ויועציו המשפטיים עומדים, אפוא, בפני קשיים גדולים עוד יותר מהרגיל בהערכת תוצאות הדיון המשפטי בתובענות ייצוגיות, וביתר שאת בשלב שבו בית המשפט טרם החליט, אם לקבל את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, או לדחותה.

ירידת-ערך ניירות-ערך זמניים למכירה וניירות-ערך המוחזקים לפידיון

מדי תקופת דיווח הנהלת הבנק בוחנת האם ירידה בשוים ההוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפידיון הינה בעלת אופי אחר מזמני (Other Than Temporary).

הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק, והעיקריים שבהם הינם:

- (1) הרכבת רשימת מעקב - מבוצעת בדיקה כמותית ואיכותית לצורך זיהוי והערכה של ניירות-ערך שחלה ירידה בערכם ואפשרי כי מדובר בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
- (2) בחינה פרטנית - בגין כל ניירות הערך ברשימת המעקב מבוצעת בחינה פרטנית. הבחינה מבוססת בין היתר על השיקולים הבאים:
 - הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את חזרת שווי נייר הערך לעלותו.
 - היקף שווי הביטחונות המגבים את הנייר וכריות הביטחון.
 - דירוג ניירות הערך על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות ומקומיות לרבות התפתחויות בדירוג לאחר תאריך המאזן.
 - שיעור ירידת הערך מסך עלות נייר הערך.

- משך תקופה בה שווי הוגן של נייר-ערך נמוך מעלותו.
- מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בסביבתו העסקית, לרבות בחינה האם ירדת הערך משקפת נסיבות ייחודיות למנפיק או משקפת תנאי שוק כלליים.
- אירועים לאחר תאריך המאזן.
- (3) תיעוד תוצאות הבחינה כנדרש בהתאם לכללים שנקבעו בבנק.
- הבנק קבע מספר עקרונות בבחינה האם ירדת-ערך היא בעלת אופי אחר מזמני ומה סכומה, כדלהלן:
 - ניירות-ערך אשר לתאריך המאזן אין בכוונת הבנק להחזיקם או שנמכרו לאחר תאריך המאזן, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירדת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
 - ניירות-ערך אשר חלה לגביהן ירדת-ערך בשיעור של 40% ומעלה מעלות נייר הערך לתאריך המאזן או לאחריו, מהווים ניירות-ערך שחלה בהם ירדת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, אלא אם ניתן להוכיח כי נתקיימו נסיבות מיוחדות.
 - מכשירי חוב שחלה לגביהם ירדת דירוג משמעותית, סווגו כבעייתיים על-ידי הבנק, או חל כשל תשלום לאחר רכישתם, יחשבו כניירות-ערך שחלה בהם ירדת-ערך בעלת אופי אחר מזמני.
- כאשר חלה ירדת-ערך בעלת אופי אחר מזמני בנייר-ערך, תופחת עלותו לשווי הוגן ליום המאזן, ותשמש כבסיס עלות חדש. סכום ההפחתה ייקף לדוח רווח והפסד.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון הבנק הינו האורגן המופקד על בקרת העל בבנק, בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 29 ביוני 2006 וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו, כנדרש בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון ("הוראה 301").

ועדת הביקורת של הדירקטוריון הינה הוועדה אשר דנה ובוחנת את טיטות הדוחות הכספיים המוצגים בפניה וממליצה לדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים, כנדרש בהוראות תקנות החברות (הוראות ותנאים לענין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010 ובהתאמה גם להוראה 301.

כמו-כן, דנה בדוחות הכספיים ועדת הדירקטוריון לכספים ותשקיפים, אשר בוחנת את הדוחות הכספיים בעיקר מהיבטים עסקיים כלכליים, לרבות בחינת התוצאות המדווחות תוך השוואה לתמצית התקציב ותוכניות העבודה של הבנק.

ועדת הביקורת מקבלת דיווח ומקימת דיון על ליקויים וחולשות מהותיות בבקרה הפנימית על הדוחות הכספיים, אם וככל שנמצאו, וכן מקבלת דיווח על כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, אם וככל שתהיה, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כנדרש על-פי הוראה 645 להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים - הצהרה לגבי גילוי.

ועדת הביקורת בוחנת את הסוגיות המהותיות והאומדנים הקריטיים שישומו בדוחות הכספיים; את סבירות הנתונים; את המדיניות החשבונאית שישומה, את השינויים שחלו בה, אם חלו; וכן את יישום עיקרון הגילוי הנאות בדוחות הכספיים ובמידע הנלווה, זאת באמצעות הצגה מפורטת של הנושאים על-ידי נושאי משרה ואחרים בבנק, לרבות: המנכ"ל, הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO) והחשבונאי הראשי של הבנק.

כן דנה ועדת הביקורת, במסגרת הדיון בדוחות הכספיים, בחובות הבעייתיים של הבנק, בוחנת את שווי החזקות הבנק בניירות-ערך, דנה בהפרשות לירדת-ערך, שאינה בעלת אופי אחר מזמני, של ניירות-ערך ובהוצאות בגין הפסדי אשראי של הבנק, כן דנה ועדת הביקורת ובוחנת את חשיפות הבנק לסיכונים ואת דרך השתקפותם והשפעתם על הדוחות הכספיים.

לישיבות ועדת הביקורת, כמו גם לישיבות הדירקטוריון, בהן נדונים ומאושרים הדוחות הכספיים, מוזמנים רואי החשבון המבקרים של הבנק זיו האפט, רואי חשבון וסומך חייקין, רואי חשבון והם נוכחים בכל הישיבות האלה. כן מוזמן המבקר הפנימי של הבנק, לדיוני ועדת הביקורת והדירקטוריון בנושא אישור הדוחות הכספיים.

שמות חברי ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים ומיומנותם, מפורטים בפרק "עבודת הדירקטוריון" ובפרק "דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית" בדוחות הכספיים לשנת 2011.

ועדת הביקורת וועדת כספים ותשקיפים קיימו דיונים בגין הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011, ככל שנדרש. ועדת הביקורת הציגה את המלצותיה בפני מליאת הדירקטוריון קודם למועד שבו הדירקטוריון דן בדוחות הכספיים.

רווח ורווחיות

בעקבות יישום חוזר המפקח על הבנקים הדן בהנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים בדרך של יישום למפרע (ראה גם ביאור 1(ה)18) בדוחות הכספיים, הוצגו מחדש יתרות נכסים והתחייבויות מסויימים וכן סעיפי רווח והפסד רלוונטיים. בהתאם לכך, הנתונים המתייחסים לתקופות קודמות וההסברים לשינויים הינם לאחר ביצוע ההתאמות הנדרשות כתוצאה מיישום החוזר. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2011 הסתכם ב-2,746 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 2,201 מיליון ש"ח בשנת 2010. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנת 2011 הסתכמה בכ-12.0% בהשוואה לשיעור של כ-10.4% בשנת 2010.

להלן תמצית דוח רווח והפסד לשנים 2011 ו-2010:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2010	השינוי	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	8,231	7,775	5.9
הוצאות בגין הפסדי אשראי	1,202	1,030	16.7
רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	7,029	6,745	4.2
הכנסות תפעוליות ואחרות	4,852	*5,052	(4.0)
הוצאות תפעוליות ואחרות	8,365	*8,291	0.9
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים	3,516	*3,506	0.3
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות	809	*1,342	(39.7)
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר מיסים	(5)	3	-
רווח נקי מפעולות רגילות:			
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,702	*2,167	24.7
הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	39	18	116.7
המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,741	*2,185	25.4
רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	5	16	(68.8)
רווח נקי:			
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,707	*2,183	24.0
הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	39	18	116.7
המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,746	*2,201	24.8
תשואה להון המיוחס לבעלי מניות הבנק:			
תשואת רווח נקי מפעולות רגילות על ההון	12.0%	*10.3%	
תשואת רווח נקי על ההון	12.0%	*10.4%	

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)18 בדוחות הכספיים.

התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי לשנת 2011 הסתכם ב-8,231 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,775 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של כ-5.9%.

הגידול ברווח המימוני בהשוואה לשנת 2010 נובע בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת שנבע בעיקר מעליית הריבית במשק ומגידול בהיקפי הפעילות. העלייה קווצה בחלקה בשל השפעת יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה ביאור 1(ה)4) בדוחות הכספיים, אשר גרמה לגידול בהיקף האשראי שאינו צובר הכנסות ריבית. בנוסף, בשנת 2011 נרשמו הכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים לעומת הוצאות בשנת 2010. מנגד, חלה ירידה בהכנסות מממוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב. כמו-כן, נרשמו בשנת 2011 הוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל לעומת הכנסות שנרשמו בשנת 2010.

הנתונים בסעיף הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר אינם ברי השוואה לתקופות קודמות עקב יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011. כתוצאה מכך, סכום הכנסות הריבית בגין חובות פגומים שניתן להכיר בהן במסגרת הרווח המימוני ירד משמעותית (ראה ב"אור 1(ה) (4) בדוחות הכספיים).

להלן התפתחות הרווח המימוני לשנת 2011:

שינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2010	2011
ב- %	במיליוני ש"ח	
6.2	7,492	7,953
(68.2)	390	124
(67.5)	428	129
(90.0)	30	3
	71	(117)
5.9	7,775	8,231

להלן ההתפתחות הרבעונית של הרווח המימוני:

2010				2011			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
במיליוני ש"ח							
1,827	1,876	1,899	1,890	1,983	1,996	2,003	1,971
102	127	92	69	6	(7)	71	54
(280)	(295)	(92)	31	222	121	(255)	41
81	129	102	116	22	38	37	42
22	-	4	4	(3)	7	(5)	4
-	-	48	23	22	(13)	(101)	(25)
1,752	1,837	2,053	2,133	2,252	2,142	1,750	2,087

- הרווח מפעילות מימון בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.
- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה. התנדויות בסעיף נבעה בעיקר כתוצאה משינויים בריבית במימון הצמוד למדד. נתוני סעיף זה החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 כוללים את השפעת יישום FAS 157.
- בעקבות יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי החל מהרבעון הראשון של שנת 2011 נרשמות רוב הנביות תחילה כהקטנה בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי, לעומת הדיווח בעבר שלפיו נרשמו כהכנסות מימוניות תחילה.
- השפעת חיסי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

פער הריבית הכולל (מאזני וחוץ-מאזני) בשנת 2011 עמד על 0.89% בהשוואה לפער ריבית כולל בשיעור של 1.10% בשנת 2010. הירידה בפער הריבית הכולל בשנת 2011 נבעה בעיקר מעלייה בהיקף הפעילות בנגזרים המבוצעת במרווחים נמוכים משמעותית ביחס לפעילות המאזנית.

פער הריבית (כולל נגזרים) במיגזר הלא-צמוד בשנת 2011 עמד על 1.54% בהשוואה ל-1.72% בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בפער הריבית נבעה בעיקר מעלייה בהיקף פעילות הנגזרים, כאמור לעיל, וכן בשל השפעת יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה ביאור 1(ה)(4) בדוחות הכספיים), אשר גרמה לגידול בהיקף האשראי שאינו צובר הכנסות ריבית.

פער הריבית (כולל נגזרים) במיגזר הצמוד למדד בשנת 2011 עמד על 0.42% בהשוואה ל-0.02% בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בפער הריבית נבעה בעיקר מהכנסות מהתאמות לשווי הון של נגזרים אשר נרשמו בשנת 2011 לעומת הוצאות בסעיף זה בשנת 2010. פער הריבית (כולל נגזרים) במיגזר מטבע-חוץ עמד בשנת 2011 על 0.59% בהשוואה ל-0.62% בשנת 2010.

להלן התפתחות הרווח מפעילות מימון לפני ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מיגזרי פעילות עיקריים:

המיגזר	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2011*	2010*
	במיליוני ש"ח	%
מיגזר משקי הבית	2,263	12.3
מיגזר הבנקאות הפרטית	1,293	29.7
מיגזר עסקים קטנים	1,159	14.0
המיגזר המסחרי	778	13.1
המיגזר העסקי	2,424	(8.9)
מיגזר ניהול פיננסי	314	(20.7)
סך-הכל	8,231	5.9

* לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים, והשפעתו על ההון המוקצה למיגזרי פעילות, סווגו מחדש נתוני הרווח מפעילות מימון המיוחס למיגזרים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) בדוחות הכספיים.

הגידול ברווח המימוני במיגזרי הבנקאות הקמעונאית בישראל בשנת 2011 בהשוואה לשנת 2010 נובע בעיקר מעליית הריבית במשק, מגידול משמעותי ביתרות הפקדונות ומגידול ביתרות האשראי.

הירידה ברווח המימוני במיגזר העסקי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נבעה מירידה בסכום ההכנסות מריבית בגין חובות פגומים אשר ניתן להכיר בהן עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. הירידה ברווח המימוני במיגזר ניהול פיננסי נבעה מירידה בהכנסות מאגרות-חוב ומהוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל שקווצ בשל התאמות חיוביות בגין שווי הון של נגזרים.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2011 ב-1,202 מיליון ש"ח. בשנת 2010 הסתכמה ההוצאה ב-1,030 מיליון ש"ח. עקב יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והוצאות בגין הפסדי אשראי, החל מיום 1 בינואר 2011 (ראה גם ביאור 1(ה)(4) בדוחות הכספיים), נתוני ההוצאות בגין הפסדי אשראי לשנת 2011, אינם ברי השוואה במלואם ביחס לנתוני תקופות קודמות. בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני נרשמה בשנת 2011 הוצאה בסך של 349 מיליון ש"ח. ההוצאה נבעה מרישום הפרשות בסך של כ-1,503 מיליון ש"ח, בעיקר בשל ירידת שווי ביטחונות, וקווצה בעיקר מגביית חובות. ההוצאה בגין הפסדי אשראי עבור חובות הנבחנים על בסיס קבוצתי הסתכמה בסך של כ-853 מיליון ש"ח ונבעה בעיקר מגידול בסיכון האשראי. בשנת 2010, ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים הסתכמה ב-1,107 מיליון ש"ח, כאשר עיקר ההוצאה נבע מענף הפיננסים ומאשראי שניתן לאנשים פרטיים וכן נרשמה הכנסה מקיטון בהפרשה הנוספת בסך של 77 מיליון ש"ח. בנוגע למרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראה ביאור 4 בדוחות הכספיים.

להלן פרטים לגבי ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים*:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח	
1,503	הוצאות להפסדי אשראי בגין חובות הנבחרים על בסיס פרטני
(1,154)	קטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבוניות
349	סך-הכל הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין חובות הנבחרים על בסיס פרטני
853	סך-הכל הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבוניות, נטו, של חובות הנבחרים על בסיס קבוצתי
1,202	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור:	
0.48%	שיעור ההוצאה מהיתרה הרשומה של האשראי לציבור
0.50%	שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.87%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
51.16%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לרבות בגין אשראי לדיר שנבחר לפי עומק הפיגור.

להלן התפתחות ההפרשות לחובות מסופקים עד ליום 31 בדצמבר 2010 ולפני יישום ההוראות החדשות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	
במיליוני ש"ח	
1,825	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(718)	הקטנת ההפרשה הספציפית וגביית חובות שנמחקו בעבר
1,107	גידול בהפרשה ספציפית
(77)	קטון בהפרשה הנוספת
1,030	סך-הכל
שיעור ההפרשה הספציפית מסך האשראי לציבור:	
0.81%	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(0.32%)	הקטנת הפרשה ספציפית וגביית חובות שנמחקו בעבר
0.49%	סך-הכל הפרשה ספציפית

להלן הוצאה הרבעונית להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים*:

לשנת 2011				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				
230	454	439	380	הוצאות להפסדי אשראי בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני
(466)	(256)	(219)	(213)	קטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(236)	198	220	167	סך-הכל הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני
250	129	278	196	סך-הכל הוצאה, נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו, של חובות הנבחנים על בסיס קבוצתי
14	327	498	363	סך-הכל הוצאה להפסדי אשראי
שיעור הוצאה מסך האשראי לציבור**:				
0.02%	0.55%	0.80%	0.58%	שיעור הוצאה מהיתרה הרשומה של האשראי לציבור
0.02%	0.56%	0.84%	0.61%	שיעור הוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.58%	1.50%	1.10%	0.37%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
25.36%	60.80%	50.93%	19.81%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

להלן ההתפתחות הרבעונית של ההפרשות לחובות מסופקים עד ליום 31.12.10 ולפני יישום ההוראות החדשות:

לשנת 2010				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח				
461	421	419	524	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(157)	(134)	(159)	(268)	הקטנת הפרשה הספציפית וגביית חובות שנמחקו בעבר
304	287	260	256	גידול בהפרשה ספציפית
(5)	54	30	(156)	גידול (קטון) בהפרשה הנוספת
299	341	290	100	סך-הכל
שיעור הפרשה הספציפית מסך האשראי לציבור**:				
0.86%	0.77%	0.76%	0.93%	הפרשה ספציפית במהלך התקופה
(0.29%)	(0.25%)	(0.29%)	(0.48%)	הקטנת הפרשה ספציפית וגביית חובות שנמחקו בעבר
0.57%	0.52%	0.47%	0.45%	סך-הכל הפרשה ספציפית

* לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.
** על בסיס שנתי.

להלן פרטים על הוצאות בגין הפסדי אשראי ועל שיעורן מסך האשראי לציבור לפי מיגזרי פעילות עיקריים:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011		
	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	
(13.3%)	0.53%	309	0.43%	268	מיגזר משקי הבית
96.6%	0.12%	29	0.20%	57	מיגזר הבנקאות הפרטית
(10.8%)	0.65%	139	0.54%	124	מיגזר עסקים קטנים
10.2%	0.54%	118	0.53%	130	המיגזר המסחרי
43.2%	0.45%	435	0.59%	623	המיגזר העסקי
16.7%	0.46%	1,030	0.49%	1,202	סך-הכל

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2011 ב-4,852 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,052 מיליון ש"ח בשנת 2010.

להלן פירוט של ההכנסות התפעוליות והאחרות:

שינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח		
עמלות תפעוליות:			
(0.1%)	953	952	ניהול חשבון
6.0%	1,461	1,549	כרטיסי אשראי
(12.1%)	1,199	1,054	פעילות בניירות-ערך
4.6%	174	182	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
(18.3%)	82	67	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
(7.7%)	391	361	טיפול באשראי
(2.3%)	264	258	הפרשי המרה
(2.7%)	112	109	פעילות סחר חוץ
(8.2%)	49	45	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
0.0%	52	52	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
(9.5%)	74	67	עמלות אחרות
(2.4%)	4,811	4,696	סך-הכל עמלות תפעוליות
(28.6%)	77	55	רווחים מהשקעות במניות, נטו
(38.4%)	*164	101	הכנסות אחרות
(4.0%)	*5,052	4,852	סך-הכל עמלות תפעוליות ואחרות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 (1) בעיקר קרנות נאמנות.
 (2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

להלן פירוט רבעוני של ההכנסות התפעוליות והאחרות:

לשנת 2010				לשנת 2011				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני ש"ח								
								עמלות תפעוליות:
234	236	238	245	239	233	237	243	ניהול חשבונות
342	352	383	384	366	390	417	376	כרטיסי אשראי
314	295	275	315	292	259	252	251	פעילות בניירות-ערך
41	43	44	46	48	46	46	42	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
20	21	20	21	21	17	15	14	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
75	154	62	100	125	78	71	87	טיפול באשראי
60	74	65	65	65	60	69	64	הפרשי המרה
30	28	26	28	27	26	28	28	פעילות סחר חוץ
13	12	12	12	13	13	10	9	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
14	11	13	14	13	13	13	13	דמי ניהול ועמלות ביטוח חיים וביטוח דירות
19	20	21	14	15	17	17	18	עמלות אחרות
1,162	1,246	1,159	1,244	1,224	1,152	1,175	1,145	סך-הכל עמלות תפעוליות
15	16	6	40	22	50	9	(26)	רווחים מהשקעות במניות, נטו
40	72	*1,186	*31	29	22	23	27	הכנסות אחרות
1,217	1,334	*1,186	*1,315	1,275	1,224	1,207	1,146	סך-הכל עמלות תפעוליות ואחרות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 (1) בעיקר קרנות נאמנות.
 (2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בשנת 2011 ב-4,696 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,811 מיליון ש"ח בשנת 2010, קיטון בשיעור של 2.4%, אשר נבע בעיקר כתוצאה מירידה בהכנסות מפעילות בניירות-ערך וכן מירידה בהכנסות מטיפול באשראי. קיטון זה קוזז על-ידי גידול בהכנסות מכרטיסי אשראי.

הרווח מהשקעות במניות הסתכם בשנת 2011 בסך של 55 מיליון ש"ח בהשוואה ל-77 מיליון ש"ח בשנת 2010. ההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2011 ב-101 מיליון ש"ח בהשוואה ל-164 מיליון ש"ח בשנת 2010. עיקר הקיטון בהכנסות האחרות נבע כתוצאה מירידה בהכנסות משירותי מחשוב לחברות בנות שנמכרו שנבעה מהפסקת מתן שירותים לחלקן במהלך שנת 2010. **ההוצאות התפעוליות והאחרות** הסתכמו בשנת 2011 ב-8,365 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,291 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של כ-0.9%.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
שינוי	2010	2011
ב-%	במיליוני ש"ח	
הוצאות שכר:		
5.6	**4,057	4,284
		שכר
(17.2)	574	475
		מענקים ותגמול מבוסס מניות
סך-הכל שכר		
2.8	**4,631	4,759
אחזקה ופחת בניינים וציוד		
1.1	1,518	1,535
הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין		
(85.1)	*141	21
הוצאות אחרות		
2.4	*2,001	2,050
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות		
0.9	**8,291	8,365

להלן פירוט רבעוני של הוצאות התפעוליות והאחרות:

לשנת 2010				לשנת 2011			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
במיליוני ש"ח							
הוצאות שכר:							
**1,011	**1,001	983	**1,062	**1,115	1,023	1,064	1,082
							שכר
75	69	189	241	160	124	46	145
							מענקים ותגמול מבוסס מניות
סך-הכל שכר							
**1,086	**1,070	1,172	**1,303	**1,275	1,147	1,110	1,227
אחזקה ופחת בניינים וציוד							
369	365	383	401	369	386	392	388
הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין							
*9	*91	*7	*34	3	11	3	4
הוצאות אחרות							
*447	*480	*502	*572	475	469	528	578
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות							
**1,911	**2,006	2,064	**2,310	2,122	2,013	2,033	2,197

* הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 ** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בשנת 2011 בסך של 809 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,342 מיליון ש"ח. ביום 30 באוקטובר 2011 אישרה הממשלה את המלצות פרק המיסוי בדוח ועדת טרכטנברג הכוללת, בין היתר, העלאת שיעור מס חברות ל-25% החל משנת 2012, שתתחיל לגידול ביתרות המס הנדרשת לקבל.

שיעור המס האפקטיבי של הבנק בשנת 2011 הגיע ל-23.0% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי של 34.5%. שיעור המס הנמוך משיעור המס הסטטוטורי נובע בעיקר מהשלכות העלאת שיעור המס כאמור לעיל, מביטול הפרשות למיסים בעקבות שומות מס הכנסה והשפעת שינוי בשערי המטבעות על רישום השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל שאינן נכללות בבסיס המס. לפרטים נוספים, ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מיסים הסתכם בשנת 2011 ב-2,707 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,164 מיליון ש"ח בשנת 2010.

החלק בתוצאות מפעולות רגילות של חברות כלולות, נטו לאחר מיסים הסתכם בשנת 2011 בהפסד בסך של 5 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 3 מיליון ש"ח בשנת 2010.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בשנת 2011 בחלקם בהפסד בסך של 39 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 18 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בשנת 2011 בסך של 2,741 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 2,185 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הרווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה הסתכם בשנת 2011

ב-5 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-16 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של קבוצת הבנק הסתכם בשנת 2011 בסך של 2,746 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של

2,201 מיליון ש"ח בשנת 2010.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בשנת 2011 ב-2.07 ש"ח, בהשוואה ל-1.66 ש"ח בשנת 2010.

הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-356.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-321.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010.

א. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
%-ב	במיליוני ש"ח		
11.1%	*321,089	356,688	סך-כל הנכסים
9.4%	225,288	246,495	אשראי לציבור, נטו
10.8%	50,331	55,790	מזומנים ופקדונות בבנקים
8.9%	31,604	34,411	ניירות-ערך
9.6%	233,965	256,417	פקדונות הציבור
19.3%	27,608	32,933	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
5.7%	*22,561	23,845	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

ב. להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ-מאזניים עיקריים:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
%-ב	במיליוני ש"ח		
1. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים:			
85.4%	1,417	2,627	אשראי תעודות
18.8%	33,181	39,403	ערבויות והתחייבויות אחרות
10.9%	29,688	32,924	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
4.3%	9,744	10,163	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
(5.6%)	36,561	34,515	מסגרות חיד' ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
5.2%	41,907	44,092	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות
2. מכשירים נגזרים (סכומי ערך נקוב):			
35.1%	217,627	294,092	חוזי ריבית
8.8%	251,842	274,009	חוזי מטבע
(12.2%)	23,324	20,480	חוזים בגין מניות
(20.3%)	4,246	3,384	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
19.1%	497,039	591,965	סך-הכל ערך נקוב נגזרים

ג. להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי ניהול, תפעול ו/או משמורת:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(6.2)	675,346	633,782	בתיקי ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
(9.7)	44,311	40,016	בקרנות נאמנות
(10.9)	85,962	76,617	סך הנכסים של קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול
(6.9)	805,619	750,415	סך-הכל

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהם מעניקה קבוצת הבנק שירותי תפעול.
 (2) לא כולל קרנות נאמנות המוחזקות על-ידי לקוחות הבנק.

ד. להלן ההתפתחות ביתרות בקרנות השתלמות ובמוצרים פנסיונים שניתן לגביהן ייעוץ ("יתרות נועצות"):

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח		
17.7	6,761	7,960	יתרות נועצות עם הסכם הפצה

יתרות נועצות הינן יתרות במוצרים פנסיונים ובקרנות השתלמות (הנחשבות גם כמוצר פיננסי). בגינן קיבל הלקוח ייעוץ פנסיוני או ייעוץ פיננסי בקרנות השתלמות על-ידי יועצי הבנק שהנם בעלי רישיון ייעוץ פנסיוני ו/או רישיון ייעוץ להשקעות לפי העניין ואשר הבנק זכאי עבורן לעמלות הפצה. יצוין כי היתרות הנועצות הן סך-כל היתרות בגינן ניתן ייעוץ, וייתכן כי לא כל הייעוצים מומשו. הגידול נובע מהרחבת הייעוץ הפנסיוני וכפועל יוצא מהגידול ביתרה הממוצעת לייעוץ.

אשראי לציבור

האשראי לציבור, נטו, ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-246.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-225.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, עלייה בשיעור של כ-9.4%. הגידול נובע בעיקר מעלייה באשראי העסקי ובאשראי לדיור. כמו-כן, חלה עלייה בשל השפעת עליית שערי מטבע-החוף ועליית המדד.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מימרי ההצמדה השונים:

חלק המימור מסך האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר					
	2010	2011	שינוי ב-%	במיליוני ש"ח		
ב-%	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
58.4%	57.8%	8.3%	10,976	131,527	142,503	מטבע ישראלי לא-צמוד
23.5%	23.0%	7.2%	3,817	52,901	56,718	מטבע ישראלי צמוד למדד
18.0%	19.1%	15.7%	6,399	40,655	47,054	מטבע-חוף (כולל צמוד למטבע-חוף)
0.1%	0.1%	7.3%	15	205	220	פריטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	9.4%	21,207	225,288	246,495	סך-הכל

האשראי במיגזר השקלי הלא-צמוד עלה בשנת 2011 ב-11.0 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-8.3% שנבע בעיקר מסביבת ריבית נמוכה. עיקר הגידול נרשם באשראי העסקי.

האשראי במיגזר השקלי הצמוד למדד עלה בשנת 2011 ב-3.8 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-7.2% המוסבר בסביבת אינפלציה נמוכה, עיקר הגידול נרשם בתחום ההלוואות לדיור.

האשראי במיגזר מטבע-החוץ (כולל צמוד מטבע-חוץ) עלה בשנת 2011 ב-6.4 מיליארד ש"ח, גידול בשיעור של כ-15.7%. בנטרו של השקל מול המטבעות המובילים נרשם גידול בשיעור של 7.1%.

אשראי לציבור, נטו, לפי מיגזרי פעילות:

השינוי ב-1%	במיליוני ש"ח	ליום 31 בדצמבר		
		2010	*2011	
		במיליוני ש"ח		
7.0%	4,019	57,666	61,685	מיגזר משקי הבית
19.1%	4,577	23,932	28,509	מיגזר הבנקאות הפרטית
7.1%	1,527	21,384	22,911	מיגזר עסקים קטנים
13.1%	2,830	21,575	24,405	המיגזר המסחרי
8.3%	8,079	96,760	104,839	המיגזר העסקי
4.4%	175	3,971	4,146	אחרים והתאמות
9.4%	21,207	225,288	246,495	סך-הכל
מזה אשראי צרכני בישראל כלא הלוואות לדיור:				
6.0%	1,513	25,301	26,814	מיגזר משקי הבית
5.9%	601	10,166	10,767	מיגזר הבנקאות הפרטית
3.6%	666	18,592	19,258	מיגזר העסקים הקטנים
5.1%	2,780	54,059	56,839	סך-הכל
הלוואות לדיור בישראל:				
8.3%	2,645	31,764	34,409	מיגזר משקי הבית
29.1%	2,433	8,373	10,806	מיגזר הבנקאות הפרטית
30.8%	861	2,792	3,653	מיגזר העסקים הקטנים
13.8%	5,939	42,929	48,868	סך-הכל

* יתרת חוב רשומה בניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

להלן נתונים בדבר היתרה הרשומה של הלוואות לדיר⁽¹⁾ וכן בדבר ביצועים (לרבות הלוואות שמוחזרו), בחלוקה להלוואות מכספי הבנק והלוואות מכספי אוצר, כל זאת בהתייחס לפעילות בישראל:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
יתרות אשראי		
42,929	49,250	הלוואות מכספי הבנק
5,768	5,098	הלוואות מכספי האוצר*
564	482	מענקים מכספי האוצר*
49,261	54,830	סך-הכל
ביצוע		
הלוואות מכספי האוצר:		
43	20	הלוואות
10	8	מענקים
53	28	סך-הכל מכספי האוצר
11,860	11,303	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
11,913	11,331	סך-הכל הלוואות חדשות
1,992	1,455	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
13,905	12,786	סך-הכל הלוואות שניתנו

(1) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, בהתאם לכך מוצגת ליום 31 בדצמבר 2011, יתרת החוב הרשומה של הלוואות לדיר. בתקופות שלפני יישום ההוראה מוצגת יתרת הלוואות לדיר לאחר ניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

שינויים רגולטוריים בתחום הלוואות לדיר

הלוואות ממונפות לדיר בריבית משתנה - ביום 28 באוקטובר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות ביחס להלוואות ממונפות לדיר בריבית משתנה. בהתאם להנחיות, הקצאת ההון על הלוואות לדיר בריבית משתנה העומדות בתנאים מסוימים תעמוד על 100% במקום 35% או 75% כפי שהיה עד כה. תחולת ההוראה היא בין הלוואות שאושרו החל מיום 26 באוקטובר 2010, אשר שיעור המימון בהן, במועד העמדת האשראי, גבוה מ- 60%, והיחס בין חלק הלוואה לדיר שהועמד בריבית משתנה לבין סך הלוואה שווה ל-25%, או יותר. ההנחיות כאמור לא חלות על הלוואות לדיר שבעת העמדתן עמדו על סך נמוך מ-800 אלף ש"ח וכן על הלוואות לדיר שניתנו כלוים שעומדים בקריטריונים לקבלת "תעודת זכאות" ממשד השיכון. הבנק יישם את ההוראה החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010. השפעת הנחיות אינה מהותית.

הלוואות לדיר בריבית משתנה - ביום 3 במאי 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה לפיה החל מיום 5 במאי 2011 התאגיד הבנקאי יאשר הלוואה לדיר רק אם היחס בין חלק הלוואה לדיר בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים, לבין סך הלוואה לדיר אינו עולה על 33.3%. ההוראה תחול גם על הלוואות שהתאגיד הבנקאי מחזר החל ממועד זה למעט מחזור שבמסגרתו הוקטן משקל רכיב הלוואה בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים.

ההוראה אינה חלה על הלוואות לדיר במטבע-חוץ שניתנו לתושב חוץ, הלוואות גישור שתקופת הפירעון המקורית שלהן היא עד שלוש שנים והלוואות לכל מטרה בסכום של עד 100,000 ש"ח, בתנאי שהיחס בין סך הלוואות לדיר בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים לבין סך הלוואות לדיר שהועמדו לפי ההוראה החדשה במהלך רבעון קלנדרלי אינו עולה על 33.3%.

כמו-כן, על-פי ההוראה, על הבנק לשלוח מכתב כלוים ותיקים, אשר מרכיב הלוואה לדיר בריבית משתנה לא-צמודה בפריים שנטלו הינו 33.3% או יותר, המביא לידיעתם את ההשלכות הכרוכות בעלייה עתידית אפשרית בשיעורי הריבית שיחולו על הלוואותיהם. בנוסף, הנהלת התאגיד הבנקאי נדרשה לבחון את הצורך בגילוי מתאים כלוים אחרים. הבנק יישם את ההוראה במלואה.

הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור – ביום 1 במאי 2011, פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה לפיה נוכח הגידול המהיר שחל בשנים האחרונות באשראי לדיור, שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק פיגור, על תאגיד בנקאי לשקול את הצורך בחישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור שניתנו בשנים האחרונות. בהתאם לכך, יצר הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור שניתנו החל משנת 2009 ואילך, ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת הלוואה (LTV) גבוה מ-60%.

שוק הדיור

על-פי דיווחי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עלו מחירי הדירות בישראל בשנים עשר החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש דצמבר 2011 בשיעור נומינלי של 7.1% ובשיעור ריאלי של 4.8%. מדד מחירי הדיור, המתבסס על חוזי שכירות, ונכלל במדד המחירים לצרכן, עלה בשנת 2011 ב-5.1% בהשוואה ל-4.9% בשנת 2010.

ניהול סיכוני אשראי לדיור

הבנק נוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון הנובע ממתן אשראי לדיור. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק. כחלק מהאמצעים השונים לניהול הסיכון באשראי לדיור, הבנק עושה שימוש במודל "יעודי הבוחן את הסיכון בתיק ברמה השוטפת תוך התייחסות לסגמנטים השונים.

מדיניות ונוהלי אשראי לדיור

מדיניות ונוהלי אשראי לדיור כוללים את מידרג הסמכויות אשר אושרו בהנהלה, והמשתנים מעת לעת בהתאם לתאבון הסיכון והמצב המשקי המחייבים את כל העוסקים באשראי לדיור בבנק, ומפרטים את כל העקרונות והשיקולים במתן אשראי, וכן את האיסורים והמגבלות החלים על מתן האשראי.

בקשות האשראי מאושרות על-פי מידרג סמכויות מוגדר.

העקרונות המנחים במתן האשראי לדיור כוללים תחילה את מתן האישור העקרוני, המבוסס הן על בחינת נתוני הלקוח באמצעות מודל סיכון ממוכן לאישור עקרוני והן על ניהול אשראי לדיור לבחינת בקשת לקוח באופן פרטני. בקשת לקוח נבחנת על-פי מגוון פרמטרים, ביניהם: טיב הלקוח (לאור היסטוריית האשראי שלו בבנק כולל ותק הלקוח), שיעור המימון המבוקש, יכולת החזר של הלקוח למשכנתא המבוקשת, וערך הבטוחה המוצעת (בהתחשב במצבה המשפטי ובסחירותה). כמו-כן, הבנק בוחן את כושר החזר של לקוחותיו גם על בסיס החזר חודשי המגלם על-ידי בריבית הלוואה בהלוואות בריבית משתנה.

אשראי לדיור מטופל על-ידי צוות עובדים ומנהלים שעבר הכשרה יעודית בתחום האשראי לדיור.

הערכות יעודיות לאור ההתפתחות בתחום האשראי לדיור – פעולות להפחתת סיכון

בשנים האחרונות חל גידול משמעותי בהיקף האשראי לדיור על רקע עליות מחירי הדיור באזורים רבים בארץ וסביבת ריבית נמוכה.

במקביל, חל גידול בביצועי האשראי לדיור ובסכום הלוואה הממוצעת ובשיעור המימון.

הדיווחים האחרונים מצביעים על עלייה בסבירות להאטה בשוק הנדל"ן למגורים בישראל שבמידה שתימשך, עשויה להשפיע לרעה על שווי הבטוחות של נוטלי המשכנתאות.

מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק*:

שיעור שני בתקופה	סך-הכל	מיגזר מטבע-חוץ		מיגזר צמוד מדד				מיגזר לא-צמוד				
		ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		
		יתרה במיליוני ש"ח ⁽¹⁾	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח ⁽¹⁾	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח ⁽¹⁾	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח ⁽¹⁾	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח ⁽¹⁾	שיעור ב-%	
	33,734	3.6%	1,228	25.2%	8,494	52.8%	17,801	18.3%	6,166	0.1%	45	31.12.08
	36,994	2.8%	1,026	26.8%	9,928	41.5%	15,365	28.4%	10,504	0.5%	171	31.12.09
	43,309	2.2%	943	30.9%	13,361	31.9%	13,837	34.3%	14,870	0.7%	298	31.12.10
	49,250	2.7%	1,310	35.4%	17,464	27.7%	13,642	33.3%	16,403	0.9%	431	31.12.11

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2011 יתרת חוב רשומה בסך של 94 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2010 יתרת חוב רשומה בסך של 143 מיליון ש"ח).

(1) יתרת תיק האשראי לדיור ליום 31 בדצמבר 2011 עומדת על 49,250 מיליוני ש"ח. הגידול בהיקפי האשראי לדיור בשנים האחרונות נובע מעלייה במחירי הדיור ומסביבת ריבית נמוכה. כפי שניתן לראות, חלה עלייה מחודש דצמבר 2008 עד חודש דצמבר 2011 במשקל האשראי הלא-צמוד בריבית משתנה מ-18.3% בשנת 2008 ל-33.3%, וכן במיגזר צמוד מדד בריבית משתנה מ-25.2% ל-35.5%. עלייה זו באה על חשבון קטיון בחלק האשראי הצמוד למדד בריבית קבועה.

היקף החוב הבעייתי

בשנים האחרונות ניכרת ירידה מתמשכת בהיקפי הסכומים בפיגור ובהיקפי הפרשה להפסדי אשראי.

התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי (לא כולל הפרשה קבוצתית)*

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי (במיליוני ש"ח)	שיעור הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור	הפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור (במיליוני ש"ח)	שיעור הפיגור	סכום בפיגור מעל 90 יום	יתרת חוב רשומה (במיליוני ש"ח)	
3.2%	1,072	0.8%	285	0.7%	241	33,734	31.12.08
2.9%	1,058	0.7%	269	0.7%	246	36,994	31.12.09
2.4%	1,028	0.7%	306	0.4%	157	43,309	31.12.10
2.0%	990	0.6%	294	0.3%	151	49,250	31.12.11

* לא כולל יתרות בגין חברות בנות בחו"ל (ליום 31 בדצמבר 2011 יתרת חוב רשומה בסך של 94 מיליון ש"ח והפרשה להפסדי אשראי לפי עומק פיגור בסך של 5 מיליון ש"ח, וליום 31 בדצמבר 2010 יתרת חוב רשומה בסך של 143 מיליון ש"ח והפרשה להפסדי אשראי לפי עומק פיגור בסך של 4 מיליון ש"ח).

כימות ומדידת הסיכון – ביצוע אשראי לדיור

כימות ומדידת סיכון האשראי לדיור מבוצעים במספר רמות: רמת הלקוח הבודד, רמת מוצרים, וכן ברמת כלל תיק האשראי של הבנק. לצורך כך, פותחו ויושמו תהליכי כימות ומדידה, המשלבים הערכות מומחים בתחום האשראי לדיור ומודלים סטטיסטיים. במסגרת כימות הסיכון מבוצעת בחינה ממוקדת בנושא בחינת כושר החזר כולל בחינת רגישות לשינויים אפשריים בכושר החזר כתוצאה משינוי אפשרי בשיעור הריבית.

להלן פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק במהלך שנת 2011 על בסיס רבעוני:

נתוני הלוואות לדיור – שיעור מסך הביצועים החדשים

מאפיינים	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.12.11	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.09.11	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.06.11	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.03.11
שיעור מימון מעל 75%	3.3%	9.8%	11.2%	10.3%
שיעורי החזר מהכנסה מעל 50%	14.5%	15.3%	16.7%	15.8%
שיעור מימון מעל 60% וגם שיעורי החזר מעל 50%	6.9%	8.3%	8.8%	7.0%
שיעור מימון מעל 75% וגם שיעורי החזר מעל 50%	0.5%	0.4%	0.9%	1.5%
שיעור הביצועים בריבית המשתנה בתדירות קצרה מ-5 שנים	30%	29%	55%	69%
שיעור ביצועי מסגרות מעל 2 מיליון ש"ח	8.5%	9.6%	8.6%	9.5%
שיעור הביצועים עם תקופות מקוריות מעל 25 שנה	15.9%	20.0%	19.0%	13.6%
תקופת פירעון מקורית ממוצעת בשנים (עם החזר חודשי)	20.9	21.8	21.6	20.3
שיעור הלוואות לכל מטרה	13.4%	10.2%	9.9%	11.2%
הלוואה ממוצעת לרכישה (באלפי ש"ח)	620	643	681	662

יצוין כי שיעורי המימון חושבו על-פי הוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מספר 876 - דוח על הלוואות לדיור.

כימות ומדידת הסיכון – תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור בפרמטרים רבים, כגון: התפלגות LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי ושיעור הפיגורים. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפרשה הכלכלית הנדרשת בתיק המשכנתאות. בנוסף מבוצעים תרחישי מאמץ על תיק המשכנתאות ומנותחת ההשפעה על התיק עצמו ועל כלל הבנק. התרחישים כוללים התייחסות לירידה חדה במחירי הדירות, עלייה בריבית ועלייה ברמת האבטלה במשק. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה. בנוסף, דורש הבנק ביטוח אשראי בהלוואות בהן LTV גבוה משיעור של 75%.

דיון חודשי בנושא סיכונים אשראי לדיור

מתקיים דיון חודשי בהתפתחות המדדים השונים, הן ברמת ביצועי האשראי והן ברמת כלל התיק. זאת, בהתאם לתאבון סיכון כפי שהוגדר על-ידי הנהלת הבנק.

סיכון אשראי כולל לציבור

הסיכון הכולל של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני, הכולל את האשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו כנגד הציבור, ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל ערבויות, עסקות במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, מסגרות אשראי בלתי מנוצלות והתחייבויות למתן אשראי. נתוני סיכון האשראי הכולל ליתרות לשנת 2011 מוצגים לאחרי ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות בגין הפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי), בעוד שנתוני סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים. בנוסף, נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם להגדרות החדשות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, ואילו נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים בהתאם להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפני העדכון. לפיכך, הנתונים ליתרות לשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים ליום 31 בדצמבר 2010. לפרטים נוספים, ראה תוספת 5 לסקירת ההנהלה. סיכון האשראי הכולל לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-404.8 מיליארד ש"ח.

להלן התפתחות סיכון האשראי הכולל לציבור* לפי ענפי משק עיקריים:

31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		
סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	
כולל לציבור***	כולל לציבור***	כולל לציבור***	כולל לציבור***	
מסך-הכל	מסך-הכל	מסך-הכל	מסך-הכל	
במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ענף המשק
2,584	2,584	2,864	2,864	חקלאות
0.7%	0.7%	0.7%	0.7%	
45,949	45,949	47,351	47,351	תעשייה
12.1%	11.7%	11.7%	11.7%	
75,311	75,311	83,630	83,630	בינוי ונדל"ן**
19.9%	20.7%	20.7%	20.7%	
6,466	6,466	9,574	9,574	חשמל ומים
1.7%	2.4%	2.4%	2.4%	
25,422	25,422	28,628	28,628	מסחר
6.7%	7.1%	7.1%	7.1%	
8,895	8,895	9,981	9,981	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכף
2.3%	2.5%	2.5%	2.5%	
8,945	8,945	8,559	8,559	תחבורה ואחסנה
2.4%	2.1%	2.1%	2.1%	
11,057	11,057	12,377	12,377	תקשורת ושירותי מחשב
2.9%	3.1%	3.1%	3.1%	
48,931	48,931	49,099	49,099	שירותים פיננסיים
12.9%***	12.1%	12.1%	12.1%	
13,617	13,617	14,305	14,305	שירותים עסקיים אחרים
3.6%	3.5%	3.5%	3.5%	
9,629	9,629	8,948	8,948	שירותים ציבוריים וקהילתיים
2.5%	2.2%	2.2%	2.2%	
45,117	45,117	47,437	47,437	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
11.9%	11.7%	11.7%	11.7%	
77,434	77,434	82,021	82,021	אנשים פרטיים - אחר
20.4%***	20.2%	20.2%	20.2%	
379,357	379,357	404,774	404,774	סך-הכל
100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	

* נתוני סיכון האשראי הכולל ליתרות בשנת 2011 מוצגים לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות להפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי). בעוד שנתוני סיכון האשראי הכולל ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים. בנוסף, נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם להגדרות החדשות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים, ואילו נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים בהתאם להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 לפני העדכון. לפיכך, הנתונים ליתרות בשנת 2011 אינם ברי השוואה לנתונים ליום 31 בדצמבר 2010.

** כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-433 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,169 מיליוני ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה (31.12.10: סיכון אשראי מאזני בסך של כ-363 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,690 מיליוני ש"ח).

*** לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,163 מיליוני ש"ח (31.12.10: 9,744 מיליוני ש"ח).

**** סוג מחדש.

בינוי ונדל"ן

ליום 31 בדצמבר 2011 סיכון האשראי הכולל בענף הסתכם ב-83.6 מיליארד ש"ח.

להלן פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענף הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011			
סיכון אשראי	סיכון אשראי	סיכון אשראי	
מאזני	חוץ-מאזני	כולל	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
1,598	761	2,359	בנייה למסחר ושירותים
523	250	773	בנייה לתעשייה
9,783	21,393	31,176	בנייה לדיר
30,656	6,226	36,882	נכסים מניבים
6,787	5,653	12,440	אחר
49,347	34,283	83,630	סך-הכל ענף הבינוי והנדל"ן

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק ליום 31 בדצמבר 2011:

מספר לווים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל	ענף המשק
5	2,674	7,575	10,249	תעשייה
4	3,992	2,014	6,006	בינוי ונדל"ן
1	1,570	2,129	3,699	חשמל ומים
1	605	597	1,202	מסחר
2	3,830	128	3,958	תקשורת ושירותי מחשב
5	5,874	2,955	8,829	שירותים פיננסיים
18	18,545	15,398	33,943	סך-הכל

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

להלן פירוט יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313) ליום 31 בדצמבר 2011:

סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות נטו ⁽⁵⁾	שיעור מההון הרגולטורי
8,570	2,712	788	11,430	120	11,310	26.7%
5,162	3,169	278	8,359	87	8,272	19.5%
6,078	2,714	93	8,832	948	7,884	18.6%

- לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרות הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.
- סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.
- הנתונים המוצגים לעיל מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313 ולאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני. לפיכך, נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" עודכנה על-ידי בנק ישראל בתאריך 8 במאי 2011. על-פי העדכון החל מתאריך 31 בדצמבר 2011 מוטלת על הבנק, בין היתר, מגבלה לפיה שיעור "חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון". כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. נקבעה תקופת מעבר, החל מיום 31 בדצמבר 2011 החבות לא תעלה על 135%, תוך ירידה של 3.75% מדי רבעון עד סוף שנת 2012. יובהר כי לצורך חישוב החבות, אומצו העקרונות במקדמי המרת האשראי ובניכויים המותרים להוראה לניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". למועד הדוח קיימת קבוצת לווים אחת ששיעור חבותה לבנק עולה על 25%. בעקבות פניית הבנק לפיקוח על הבנקים, התקבל אישור כי החריגה של חבות קבוצה זו לבנק תפחת בשיעורים שווים, במשך שמונה רבועים, החל מיום 31 בדצמבר 2011. הבנק אינו חורג בשאר המגבלות שנקבעו בהוראה. הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. בנוסף, הבנק מבצע סקירות תקופתיות על סיכון האשראי בקבוצות לווים אלה, תוך בחינה פרטנית של הלווים השייכים לקבוצות הלווים, אופי פעילות לווים אלה והמתאם ביניהם היכולים להשפיע על הסיכון הקבוצתי.

מידע על חביונות בעייתיות בהתאם להוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. לאור העובדה שההוראה החדשה יושמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאימות ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לוו ההוראה היתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרופורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010. בעקבות הבהרות שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, הוצגו מחדש נתוני הפרופורמה.

א. פילוח חביונות בעייתיות

מאזני	חוף-מאזני	סך-הכל	מאזני	חוף-מאזני	סך-הכל
	31.12.10			31.12.11	
במיליוני ש"ח					
סיכון אשראי פגום	13,358	2,028	11,330	9,539	8,652
סיכון אשראי נחות	2,294	193	2,101	1,784	1,643
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת	2,378	570	1,808	3,467	2,483
סך סיכון אשראי בעייתי	18,030	2,791	15,239	14,790	12,778
סיכון אשראי בעייתי בניכוי הפרשה להפסדי אשראי	14,575	2,590	11,985	12,799	10,871

31.12.10 **31.12.11**
במיליוני ש"ח

סיכון אשראי חאזני פגום

אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית					
שנבדק על בסיס פרטני (NPL)	10,887	8,252			
חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית	271	357			
אגרות-חוב פגומות שצוברות הכנסות ריבית	63	39			
שווי הוגן של נגזרים	70	-			
אגרות-חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית	39	4			
סך סיכון אשראי פגום	11,330	8,652			

ב. סיכון אשראי בעייתי

31.12.10 **31.12.11**
במיליוני ש"ח

סיכון אשראי מסחרי בעייתי⁽¹⁾

סיכון אשראי מאזני בגין הציבור	12,659	10,540			
סיכון אשראי חוף-מאזני בגין הציבור ⁽²⁾	2,787	1,980			
סך-הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור	15,446	12,520			
סיכון אשראי מאזני בגין אחרים	69	4			
סיכון אשראי חוף-מאזני בגין אחרים ⁽²⁾	-	26			
סך-הכל סיכון אשראי מסחרי בעייתי	15,515	12,550			
סיכון אשראי בעייתי בגין אנשים פרטיים	2,515	2,240			
סך-הכל סיכון אשראי בעייתי	18,030	14,790			

(1) סיכון אשראי מאזני (אשראי, אגרות-חוב, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוף-מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין אנשים פרטיים.

(2) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי. נתוני סיכון אשראי חוף-מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם להגדרות חדשות שנקבעו בניהול בנקאי תקין מספר 313 ואילו נתוני סיכון אשראי חוף-מאזני ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים בהתאם להגדרות ניהול בנקאי תקין מספר 313 לפני העדכון.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוף-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכסים שאינם מבצעים

כוללים את נכסי הבנק אשר אינם צוברים הכנסות ריבית. מידע זה דומה ליתרת ה- non performing assets המוצגת בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארצות-הברית. מטרת נתון זה לתת גילוי לאותו חלק מנכסי הבנק הכלול בדוחות הכספיים אשר אינו צובר הכנסות ריבית.

יתרה ליום		
31.12.10	31.12.11	
ג. נכסים שאינם מבצעים		
אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית:		
10,887	8,252	שנבדק על בסיס פרטני (NPL)
39	4	אגרות-חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית:
10,926	8,256	סך-הכל חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית (NPA)
146	161	נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
11,072	8,417	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים
ד. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית		
271	357	
ה. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר		
1,326	1,132	מזה:
870	705	הלוואות לדיוור בגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור
299	292	הלוואות לדיוור בגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ⁽¹⁾

(1) הלוואות לדיוור, אשר ההפרשה המזערית בגינן מחושבת לפי עומק הפיגור, שנמצאות בפיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים, והלוואות לדיוור אחרות, שאינן פגומות, אשר הינן בפיגור של 90 ימים או יותר וההפרשה המזערית בגינן לא מחושבת לפי עומק הפיגור.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

ו. מדדי סיכון בהתאם להוראות החדשות:

ליום		
31.12.10	31.12.11	
4.75%	3.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת אשראי לציבור*
0.52%	0.45%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
2.19%	1.63%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
46.05%	49.65%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית*
4.04%	3.09%	שיעור סיכון אשראי מסחרי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
4.72%	3.65%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

להלן התפתחות החבויות הבעייתיות⁽¹⁾ לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים אשר היו בתוקף עד ליום 31.12.10 ולפני יישום ההוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	יתרה ליום 30 ביוני 2010	יתרה ליום 30 בספטמבר 2010	יתרה ליום 31 במרץ 2010
במיליוני ש"ח			
חובות בעייתיים:			
4,052	3,730	3,719	3,632
שאינם נושאי הכנסה			
429	541	1,600	1,493
שאורגנו מחדש ^{(2)(ב)}			
2,018	1,977	916	1,028
מיועדים לארגון מחדש ^{(3)(ב)}			
621	646	745	499
בפיגור זמני			
5,800	6,664	6,229	5,418
בהשגחה מיוחדת ^{(4)(ב)}			
12,920	13,558	13,209	12,070
סך-הכל אשראי מאזני כלוים בעייתיים ⁽¹⁾			
2,345	3,041	2,711	2,653
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין לוים בעייתיים ⁽⁵⁾⁽¹⁾			
144	111	140	102
אגרות-חוב של לוים בעייתיים			
9	8	71	70
נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של לוים בעייתיים			
40	37	14	-
פקדונות בבנקים זרים			
15,458	16,755	16,145	14,895
סך-הכל חבויות בעייתיות ⁽¹⁾			
130	135	138	147
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו			
423	426	431	407
(א) מזה: אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור			
3,764	3,707	3,386	3,857
(ב) מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית ⁽⁴⁾			

- (1) לא כולל חבויות המכוסות על-ידי ביטחונות מותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוים.
- (2) אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת, וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות.
- (3) אשראי כלוים, אשר לנביו קיימת החלטה על ארגון מחדש, אך הארגון מחדש טרם בוצע בפועל.
- (4) למעט אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור.
- (5) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

מזומנים ופקדונות בבנקים

בסוף שנת 2011 הסתכמו המזומנים והפקדונות בבנקים ב-55.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-50.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, גידול בשיעור של כ-10.8%.

להלן פירוט יתרת המזומנים והפקדונות בבנקים:

שינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח		
(30.9%)	3,230	2,232	מזומנים
(15.0%)	36,845	31,319	פקדונות בבנק ישראל
199.1%	5,501	16,451	פקדונות בבנקים מרכזיים בחו"ל
(13.2%)	334	290	פקדונות בבנקים בישראל
24.4%	4,421	5,498	פקדונות בבנקים בחו"ל
10.8%	50,331	55,790	סך-הכל

ניירות-ערך

ניירות הערך הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2011 ב-34.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-31.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, עלייה בשיעור של כ-8.9% הנובעת בעיקר מרכישת אגרות-חוב ממשלתיות. לפרטים נוספים, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר שעבודים, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט ניירות הערך של קבוצת הבנק בהתאם לסיווג המאזני:

31 בדצמבר 2011				
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	הערך במאזן
במיליוני ש"ח				
אגרות-חוב:				
869	57	-	926	869
28,251	253	(92)	28,412	28,412
3,516	*24	*-	3,540	3,540
32,636	334	(92)	32,878	32,821
מניות:				
1,343	198	(3)	1,538	1,538
61	*-	*(9)	52	52
1,404	198	(12)	1,590	1,590
34,040	532	(104)	34,468	34,411

* נקפו לדוח רווח והפסד.

להלן פירוט ניירות הערך של קבוצת הבנק בהתאם לסייוגם המאזני (המשך):

31 בדצמבר 2010				
הערך במאזן	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת
במיליוני ש"ח				
אגרות-חוב:				
793	865	-	72	793
מוחזקות לפידיון				
26,170	26,170	(53)	341	25,882
זמינות למכירה				
2,356	2,356	*(1)	*5	2,352
למסחר				
29,319	29,391	(54)	418	29,027
סך-הכל אגרות-חוב				
מניות:				
2,221	2,221	(2)	499	1,724
זמינות למכירה				
64	64	*(9)	*1	72
למסחר				
2,285	2,285	(11)	500	1,796
סך-הכל מניות				
31,604	31,676	(65)	918	30,823
סך-כל ניירות הערך				

* נקפו לדוח רווח והפסד.

להלן פרטים ליום 31 בדצמבר 2011 על ההפסד שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין ניירות-ערך בתיק הזמין למכירה:

בגין אגרות-חוב:

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
49	15	4	24	92
שיעור הירידה				
עד 20%				

בגין מניות:

משך זמן ירידת הערך מאז תחילת הירידה				
עד 6 חודשים	6-9 חודשים	9-12 חודשים	מעל 12 חודשים	סך-הכל
במיליוני ש"ח				
3	-	-	-	3
שיעור הירידה				
עד 20%				

השקעות באגרות-חוב בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר

להלן פרטים נוספים על השקעת קבוצת הבנק באגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל הערך במאזן	הערך במאזן
אגרות-חוב ממשלתיות:	
	ממשלת ישראל
26,783	
317	ממשלת ארצות-הברית
1,379	ממשלות מדינות מפותחות
407	ממשלות מדינות מתפתחות
28,886	
אגרות-חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים:	
	בנקים בישראל
157	
	בנקים - מדינות מפותחות:
98	ארצות-הברית
138	הולנד
252	בריטניה
49	ספרד
60	גרמניה
214	אחר*
811	
	בנקים - ארצות מתפתחות:
34	מוסדות כספיים (שאינם בנקים)
26	ישראל
471	ארצות-הברית**
30	אירלנד
28	בריטניה
555	
אגרות-חוב של תאגידים, שאינם בנקים ומוסדות פיננסיים (פילוח לפי ענפי משק):	
	תעשייה
367	
103	פעילויות בנדל"ן
515	חשמל ומים
28	מסחר
42	תחבורה
85	תקשורת ושרותי מחשב
38	שירותים פיננסיים
129	שירותים ציבוריים
202	שירותים עסקיים אחרים
1,509	
31,952	סך-הכל אגרות-חוב

* כולל 11 מדינות, כשהיתרה הגבוהה ביותר היא כ-47 מיליון ש"ח.

** כולל 11 מנפיקים, כשהיתרה הגבוהה ביותר של מנפיק אחד היא בסך של כ-290 מיליון ש"ח.

השקעות במניות

לבנק השקעות במניות סחירות, במניות לא סחירות ובקרנות נאמנות בפיזור נרחב המסתכמות ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 1,590 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,285 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010.

פקדונות

פקדונות כוללים את פקדונות הציבור, פקדונות הממשלה ופקדונות מבנק ישראל ומבנקים אחרים.

	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	2010	2011	
	במיליוני ש"ח		ב-%
פקדונות הציבור	233,965	256,417	9.6%
פקדונות מבנקים	4,834	7,001	44.8%
פקדונות הממשלה	1,335	1,085	(18.7%)
סך-הכל	240,134	264,503	10.1%

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב-256.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-234.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, גידול בשיעור של כ-9.6%. הגידול נבע בעיקר מעלייה של 22.4 מיליארד ש"ח בפקדונות הקמעונאיים (מזה עלייה של 16.0 מיליארד ש"ח בפקדונות של מיגזר הבנקאות הפרטית) והתבטא במעבר לקוחות מהשקעה בשוק ההון להשקעה בפקדונות, וכן עלייה של 2.2 מיליארד ש"ח בפקדונות של המיגזר המסחרי. מנגד, חלה ירידה של 1.9 מיליארד ש"ח בפקדונות מיגזר ניהול פיננסי, בעיקר של פקדונות מסוג Callable CDS (ירד ב-2.8 מיליארד ש"ח וקוֹזז בעלייה של כ-0.6 מיליארד ש"ח כתוצאה מעלייה בשער החליפין של הדולר מול השקל) וירידה של 0.3 מיליארד ש"ח בפקדונות של המיגזר העסקי.

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מיגזרי ההצמדה השונים:

חלק המיגזר מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 31 בדצמבר					
	2010		2011			
	ב-%	2010	במיליוני ש"ח	2011		
		שינוי				
		ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
מטבע ישראלי לא-צמוד	58.4	60.6	13.7%	18,689	136,702	155,391
מטבע ישראלי צמוד למדד	8.3	8.0	6.1%	1,194	19,421	20,615
מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)	33.2	31.3	3.3%	2,554	77,637	80,191
פריטים לא-כספיים	0.1	0.1	7.3%	15	205	220
סך-הכל	100.0	100.0	9.6%	22,452	233,965	256,417

פקדונות הציבור בשקלים לא-צמודים ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב-155.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-136.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של כ-13.7%. גידול זה מבטא בעיקר את המשך ההרחבה המוניטרית של בנק ישראל בשנה החולפת. **פקדונות הציבור במטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)** ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב-80.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-77.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של כ-3.3%. גידול זה נבע כתוצאה מעלייה בשער החליפין של מטבעות זרים מול השקל בקיזוז ירידה ביתרת הפקדונות בשלוחות הבנק בחו"ל.

השינוי		ליום 31 בדצמבר		
		*2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
10.4%	3,303	31,662	34,965	מיגזר משקי הבית
14.8%	16,031	108,321	124,352	מיגזר הבנקאות הפרטית
14.9%	3,055	20,490	23,545	מיגזר עסקים קטנים
19.6%	2,241	11,421	13,662	המיגזר המסחרי
(0.6%)	(304)	53,061	52,757	המיגזר העסקי
(20.8%)	(1,874)	9,010	7,136	מיגזר ניהול פיננסי
9.6%	22,452	233,965	256,417	סך-הכל

* סווג מחדש.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו ב-32.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-27.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010, גידול בשיעור של כ-19.3%. הגידול בשנת 2011 נובע מגיוס של 5.8 מיליארד ש"ח, אשר מתוכם סך של כ-3.3 הינם כתבי התחייבות נדחים המהווים הון רובד 2 תחתון.

לאחר תאריך המאזן, בחודש פברואר 2012, גייס הבנק, באמצעות הפועלים הנפקות, כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח, אשר יכללו בהון רובד 2 תחתון בכפוף למגבלה בהוראות ניהול בנקאי תקין.

כללי – המיגזרים השונים והקריטריונים לשייך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות. הפעילות של קבוצת הבנק מנוהלת באמצעות שישה מיגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמיגזרים, מולו הם פועלים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מיגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשייך לקוחות למיגזרים השונים:

מיגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מיגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוצים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח. כמו-כן, לקוחות אחרים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח.

מיגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם כאלה בעלי מחזור הכנסות מתחת ל-30 מיליון ש"ח בעלי אובליגו בבנק בהיקף של עד 6 מיליון ש"ח.

המיגזר המסחרי – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המיגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלוים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, ניהול סיכוני השוק והנזילות בכללותם ועל מתן תמיכה בפיתוח ותמחור של מוצרים פיננסיים לצורך שיווקם ללקוחות המיגזרים השונים. גם פעילות חדרי העסקות של הבנק נכללת במיגזר זה. פעילות המיגזר כוללת גיוס מקורות מימון באמצעות הנפקת ניירות-ערך. כמו-כן, למיגזר זה מיוחסות תוצאות הפעילות מהשקעות במניות ומהשקעות בחברות כלולות.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מיגזר בר דיווח, וכן התאמות של פעולות בין מיגזרות, הנובעות מתקבולים בגין פעולות, שירות ופיתוח מוצרים. בנוסף, כולל המיגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים.

יובהר, כי שייך תוצאות הפעילות כאמור נעשה לעיתים על-פי קריטריונים נוספים על אלה המפורטים לעיל. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלי פרופיל ופוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למיגזר העסקי, לפי העניין, ייתכן וישויכו למיגזרים אלה למרות שבמועד קליטתם בבנק הם אינם עומדים בקריטריונים הקבועים לכל מיגזר כאמור.

תוצאות הפעילות של חברות הבת הבנקאיות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שיוכו למיגזרי הפעילות באופן הבא: לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. ו-Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. – בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה – בנקאות פרטית ומיגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv – משקי בית ובנקאות מסחרית.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שישומו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – כולל בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המיגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המיגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המיגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המיגזר בגין מקורות אלה; וכן את (3) הריבית הסיטונאית הלא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למיגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מיגזר.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למיגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.
הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למיגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למיגזר "אחרים והתאמות".

הכנסות תפעוליות בינמיגזריות – המיגזר אליו משוייך הלקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מעביר חלק מההכנסה למיגזר המספק את השירות, בהתאם למחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממיגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המיגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב הוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למיגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מיגזר.

חיוב על שירותים בינמיגזריים – מיגזר אליו משוייך לקוח אשר מקבל שירותים ממגזר אחר, מחוייב על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מיגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המיגזר המספק את השירות, ובמקביל, המיגזר אליו משתייך הלקוח מחוייב בעלויות אלו.

מיסים על ההכנסה – ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מיגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי. החל מהדוחות ליום 31 בדצמבר 2011, השפעות הנובעות בגין שנים קודמות ומשינויים בשיעורי המס על יתרות המיסים הנדחים נזקפו למיגזר אחרים והתאמות. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמיגזרים לבין ההון המוקצה למיגזר.
הון מוקצה למיגזר – יתרת רכיבי הסיכון במיגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מיגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחשבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל II, כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל (כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון) לסך יתרת רכיבי הסיכון.

מידע כספי תמציתי על מיגזרי פעילות

להלן תמצית ההתפתחות בתוצאות הפעילות של קבוצת הבנק, וסעיפי המאזן העיקריים לפי מיגזרי פעילות:

א. רווח נקי המיוחס לבעלי המניות בבנק:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
השינוי	*2010	2011
ב-%	במיליוני ש"ח	
79.9%	189	340
83.4%	163	299
40.1%	309	433
53.1%	175	268
(23.7%)	1,259	961
	(6)	118
192.0%	112	327
24.8%	2,201	2,746

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

ב. אשראי לציבור, נטו, לפי מיגזרי פעילות:

ליום 31 בדצמבר			
השינוי	2010		*2011
ב-%	במיליוני ש"ח		
7.0%	4,019	57,666	61,685
19.1%	4,577	23,932	28,509
7.1%	1,527	21,384	22,911
13.1%	2,830	21,575	24,405
8.3%	8,079	96,760	104,839
4.4%	175	3,971	4,146
9.4%	21,207	225,288	246,495

מזה אשראי צרכני בישראל ללא הלוואות לדיור:

6.0%	1,513	25,301	26,814
5.9%	601	10,166	10,767
3.6%	666	18,592	19,258
5.1%	2,780	54,059	56,839

הלוואות לדיור בישראל:

8.3%	2,645	31,764	34,409
29.1%	2,433	8,373	10,806
30.8%	861	2,792	3,653
13.8%	5,939	42,929	48,868

* יתרת חוב רשומה בניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי.

השינוי	ליום 31 בדצמבר		
	במיליוני ש"ח	2011	
10.4%	3,303	31,662	34,965 מיגזר משקי הבית
14.8%	16,031	108,321	124,352 מיגזר הבנקאות הפרטית
14.9%	3,055	20,490	23,545 מיגזר עסקים קטנים
19.6%	2,241	11,421	13,662 המיגזר המסחרי
(0.6%)	(304)	53,061	52,757 המיגזר העסקי
(20.8%)	(1,874)	9,010	7,136 מיגזר ניהול פיננסי
9.6%	22,452	233,965	256,417 סך-הכל

* סווג מחדש.

להלן פירוט בדבר ההון המיוחס לכל אחד ממיגזרי הפעילות לעניין חישוב התשואה להון⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	במיליוני ש"ח	2011	
4.7%	3,262	3,415	מיגזר משקי הבית
10.2%	1,469	1,619	מיגזר הבנקאות הפרטית
10.2%	1,808	1,993	מיגזר עסקים קטנים
17.7%	2,057	2,421	המיגזר המסחרי
13.3%	9,395	10,649	המיגזר העסקי
(20.0%)	2,664	2,131	מיגזר ניהול פיננסי
14.0%	543	619	אחרים והתאמות
7.8%	21,198	22,847	סך-הכל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
** סווג מחדש.

(1) הקצאת ההון המבוססת על רכיבי סיכון בכל מיגזר, מחושבת על-פי רכיבי סיכון לפי באזל 2.

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק⁽¹⁾:

השינוי	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	במיליוני ש"ח	2011	
(17.4%)	(1,067)	6,119	5,052 מיגזר משקי הבית
(6.8%)	(9,759)	142,973	133,214 מיגזר הבנקאות הפרטית
(20.1%)	(2,563)	12,731	10,168 מיגזר עסקים קטנים
2.3%	260	11,081	11,341 המיגזר המסחרי
(6.0%)	(32,730)	546,753	514,023 המיגזר העסקי
(10.9%)	(9,345)	85,962	76,617 אחרים והתאמות
(6.9%)	(55,204)	805,619	750,415 סך-הכל

(1) כולל החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך, בקרנות נאמנות וכן בכספי קופות-גמל המקבלות שירותי תפעול.

מיגזר משקי הבית

כללי ומבנה המיגזר

המיגזר מספק מגוון של שירותים ללקוחות פרטיים הפועלים לרוב בהיקפים כספיים נמוכים יחסית. השירותים ללקוחות המיגזר מוענקים באמצעות 277 סניפים הפרושים ברחבי הארץ מקרית שמונה ועד אילת, והמאורגנים בחלוקה גיאוגרפית לשמונה מנהלות אזוריות. בנוסף, מוענקים השירותים כאמור באמצעות ערוצים ישירים: מכשירים אוטומטיים הצמודים לסניף ובי"חצרות לקוח, "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר" ו"פועלים בטלפון". השירותים ניתנים גם ללקוחות הבנק המשתייכים למיגזרים אחרים, וכן ללקוחות מזדמנים. פעילות הבנק במיגזר משקי הבית בחו"ל כוללת גם את פעילות משקי הבית של בנק פוזיטיף בתורכיה ובנק פוזיטיב בקזחסטן בהיקפים לא מהותיים.

בשנת 2011 פתח הבנק 5 סניפים קמעונאים חדשים, המתאימים לצורכי הלקוח, תחת המותג "פועלים אקספרס" - סניפים המציעים לקבוצה רחבה של משקי בית באוכלוסייה, שירותי בנקאות מתקדמים, מהירים וזמינים, בנוסף נפתח מרכז Preferred המיועד לשרת פלח לקוחות גבוה של הבנקאות הפרטית.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במיגזר זה הינם בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיור. השירותים הניתנים ללקוחות המיגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילויות במוצרים מסויימים" להלן.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות, החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים, כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד.

שינויים רגולטוריים בתחום הלוואות לדיור

ניהול סיכונים באשראי לדיור - על רקע ההתפתחויות המאקרו כלכליות ועליית מחירי הדיור, פורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים ביום 11 ביולי 2010 הנחיות הדורשות לבחון מחדש את הסיכונים בתיק האשראי הקיים וכן, את המדיניות בתחום המשכנתאות על-מנת לוודא שאינה מביאה לנטילת סיכונים מעבר לרצוי. ההנחיות קובעות, בין היתר, כי תאגיד בנקאי יבחן את הצורך בהגדלת ההפרשות לחובות מסופקים בגין הגידול בסיכון בהלוואות לדיור ויחזיק הפרשה נוספת שלא תפחת משיעור של 0.75% בגין יתרות הלוואות לדיור אשר ניתנו החל מיום 1 ביולי 2010 ואשר שיעור המימון בהן במועד העמדת האשראי גבוה מ-60% משווי הנכס הממומן. הבנק מיישם את ההוראות החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2010. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית.

הלוואות ממונפות לדיור בריבית משתנה - ביום 28 באוקטובר 2010 פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיות ביחס להלוואות ממונפות לדיור בריבית משתנה. בהתאם להנחיות, הקצאת ההון על הלוואות לדיור בריבית משתנה העומדת בתנאים מסויימים תעמוד על 100% במקום 35% או 75% כפי שהיה עד כה. תחולת ההוראה היא בגין הלוואות שאושרו החל מיום 26 באוקטובר 2010, אשר שיעור המימון בהן במועד העמדת האשראי, גבוה מ-60%, והיחס בין חלק הלוואה לדיור שהועמד בריבית משתנה לבין סך הלוואה שווה ל-25%, או יותר. ההנחיות כאמור לא יחולו על הלוואות לדיור שבעת העמדתן עמדו על סך נמוך מ-800 אלף ש"ח וכן על הלוואות לדיור שניתנו כלוים שעומדים בקריטריונים לקבלת "תעודת זכאות" ממשרד השיכון. הבנק מיישם את ההוראה החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010.

התפתחות בשווקים של המיגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2011 ועד סמוך למועד הדוחות הכספיים לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המיגזר. לפרטים נוספים, ראה בתת פרק "כללי - המיגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל. עם זאת, קיימת מגמה מתמשכת של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים ישירים (מכשירי בנק אוטומטיים, "פועלים בטלפון" ו"פועלים באינטרנט"). לפרטים בדבר סיכון בהלוואות לדיור - ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

בשנת 2011 נמשכה מגמת הגידול בפעילות הלקוחות בערוצים הישירים. בשירות "פועלים באינטרנט" פעילים כמיליון לקוחות ומעל חצי מיליון לקוחות נהנים משירותי הסלולר של הבנק.

בשנת 2011 הבנקאות הישירה המשיכה בשימור המובילות, בהסתמך על מספר עוגנים:

- בנקאות בסלולר - בתחום הסלולר חלו מספר התפתחויות שהובילו למגמת צמיחה עם שיעורי הגידול הגבוהים ביותר, המחזקים את מעמדו כערוץ בנקאות משמעותי. הבנק מציע ללקוחותיו שירותי בנקאות בסלולר במגוון רחב של מכשירים חכמים, כגון: אייפון, סמסונג, נוקיה ובלאקברי. עם השירותים ניתן למנות את האפליקציה לניהול החשבון, הארנק הסלולרי ואפליקציית שוק ההון.
 1. אפליקציית מסחר בשוק ההון באייפון ובאנדרואיד - הרחבת שירותי הבנקאות הסלולרית המתקדמת גם ללקוחות הרבים המשתמשים באייפון ובאנדרואיד. אפליקציית המסחר החדשה מאפשרת לסחור בקלות, במהירות ובממשק אינטואיטיבי, הכולל גרפים מתקדמים ויכולות השוואה בין ניירות שונים, אפשרות לנהל רשימת מניות במעקב המסונכרנת עם זו שמנהל הלקוח באינטרנט, ועוד. האפליקציה נותנת מענה ללקוחות הפעילים בשוק ההון הזקוקים לזמינות גבוהה של השירותים הבנקאיים, ויכולת לסחור מכל מקום ובכל זמן.
 2. ניהול חשבון באנדרואיד - במטרה לתת מענה ללקוחות רבים, במגוון הרחב ביותר של מכשירים, הורחבה האפליקציה לניהול חשבון למכשירי אנדרואיד, האפליקציה מאפשרת פעולות חיוניות בחשבון כגון העברת כספים ללקוחות כל הבנקים, הפקדה או משיכה לפיקדון יומי, לצד יישומים בלעדיים - העברת כספים בהשקה (bump) ושיחת טלפון מיידית מבנקאי. השקת האפליקציה מהווה נדבך נוסף בשימור מובילות הבנק בתחום הסלולר.

• מובילות רב ערוצית

1. "פועלים Connect" - בתחילת שנת 2011 יצא הבנק במהלך רב ערוצי פורץ דרך הרוותם את הטכנולוגיה לחיזוק הקשר עם הלקוח ומחבר אותו אל הבנק בכל דרך שיבחר: מייל, צ'אט, SMS, הסניף, התצוגה המתקדמת באינטרנט, והבנקאי האישי בטלפון שבמקביל יזום תקשורת רציפה ושוטפת עם הלקוח. "פועלים Connect" מחבר חוויה של שירות אישי בערוצים הישירים יחד עם המשך השירות באמצעות הסניף.

2. "משיכת מזומן ללא כרטיס באמצעות SMS" - שירות המאפשר ללקוח להעביר כסף מזומן מחשבוננו, לעצמו או למישהו אחר, ולמשך אותו מהבנקט ללא צורך בכרטיס, באמצעות SMS הנשלח לכל טלפון נייד. השירות נותן מענה ללקוחות שכרטיס האשראי או הקוד הסודי שלהם נשכח או אבד, וכן מאפשר להעביר כסף לאחר.

3. פתיחת חשבון באתר הבנק - בשנת 2011 ביצע הבנק קפיצת מדרגה רב-ערוצית לגיוס לקוחות חדשים על-פי הצעות ערך. משפחות עם ילדים, צעירים, סטודנטים, חיילים ונוער. היישום מאפשר פתיחת חשבון חווייתית ונוחה, המתחילה באתר הבנק ומקצרת את התהליך עבור הלקוחות כשיגיעו לסניף להשלמת התהליך.

• כלים להתנהלות פיננסית נכונה

1. "פועלים כמוני" - שירות ייחודי המאפשר ללקוחות הבנק לנתח את התנהלותם הפיננסית, בהשוואה ללקוחות הדומים להם בפרופיל המשפחתי והכלכלי.

2. ממשק אינטרנטי חווייתי לילדי דן חסכן - בשנת 2011 הושק שירות ייחודי ובלעדי לבנק - ממשק אינטרנטי חווייתי במיוחד עבור הילדים המאפשר להם להתחיל ולהתנסות בניהול החיסכון תוך משחק, למידה והנאה.

• קידום הפעילות בשוק ההון

בשנת 2011 חלה עליית מדרגה בהצעת הערך ללקוחות שוק ההון באינטרנט

1. תיק אחזקות מאוחד - המאפשר לצפות במסך אחד הן בנתוני תיק אחזקות עדכני והן בנתוני תיק אחזקות סוף יום.
2. ממשק חדש למסחר בניירות-ערך זרים - באתר, המסייע ללקוחות בהעברה קלה ונוחה של הוראות מסחר. עם החידושים נמנים תיק אחזקות מאוחד הכולל תצוגת תיק עדכני, סוף יום ונתוני שוק, גישה ישירה למסחר מכל מקום באתר, כרססת נייר ייעודית המכילה מידע מגוון אודות נייר-ערך נבחר, תצוגה ייחודית של טבלת האופציות ועוד.

- הצעות ערך למיגזרים

במטרה לתמוך באסטרטגיית הבנק הפונה למיגזרי האוכלוסייה השונים, הושקו השנה שני אתרים יעודיים:

1. אתר ללקוחות הבנק דוברי ערבית, בכתובת: www.bankhapoalim.co.il/arabic האתר מכיל תכנים מרכזיים המתורגמים לערבית כגון: ניהול חשבון, הלוואות, שוק ההון, פקדונות, חסכונות ועוד.
 2. אתר למיגזר החרדי, בכתובת: www.bankhapoalim.co.il/bsd האתר מיועד לשרת את הלקוחות החרדים ושומרי המצוות. האתר מותאם לכללים המקובלים בציבור החרדי, מאפשר כניסה לחשבון הלקוח, לקבלת מידע בנקאי שוטף ולבצע פעולות שונות בחשבון.
- סטנדרטיזציה ושיפור הגישה לאתר - בשנת 2011 חלה פעילות נרחבת שנועדה לאפשר ללקוחות ליהנות משירותי הבנקאות הישירה ממגוון סביבות העבודה הטבעיות שלהם - מכל דפדפן ומכל פלטפורמה, תוך שמירה על חווית משתמש מתקדמת.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

- ניהול ופיתוח מערך קמעונאי זמין, נגיש ומותאם לצורכי הלקוח בהיבטי סינוף וערוצים ישירים.
- פיתוח פתרונות אשראי וביניהם הלוואות ומוצרי משכנתא חדשים המותאמים לתנאי השוק ולצורכי הלקוחות, הלוואות לכל מטרה כנגד שיעבוד דירת מגורים והלוואה רב ערוצית.
- פיתוח מוצרי חיסכון לטווח ארוך ומוצרי השקעה לטווח הקצר העונים על צורכי הלקוחות דוגמת משפחת מוצרי דן חסכן, מוצר החודש ומוצרים נוספים בהתאם לתנאי השוק המשתנים.
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות לשינויים הנדרשים לפי הוראות רגולטוריות.
- שירות וניהול קשר המשכי ויזום עם הלקוחות, תוך הקפדה על מתן פתרון פיננסי כולל ומותאם דיפרנציאלית לצורכי הלקוח.
- שמירה על יעילות תפעולית, תוך המשך מתן שירות אופטימלי ללקוחות.
- כוח אדם מיומן ומקצועי.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

- הקמת מערכת סניפים רחבה בפריסה ארצית, ותחזוקתה, או חבירה לגוף בעל פריסה קיימת.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות, לרבות בנושא הלוואות לדירה.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- הקצאת הון רגולטורי גבוה לצורך העמדת אשראי לסוגיו.
- ניהול מידע המשכי המאפשר את קביעת רמת הסיכון של הלקוח.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- בניית מותג קמעונאי חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

חשבון עו"ש ניתן לניהול אך ורק בבנקים. מוצרים ושירותים אחרים ניתן לרכוש גם במוסדות בנקאיים בעולם, במוסדות פיננסיים אחרים וברשתות קמעונאות.

עו"ש מקודד - החל מחודש ינואר 2011 השיק הבנק שירות חדש של עו"ש מקודד. השירות תקף אוטומטית לכלל הלקוחות הקמעונאיים בבנק וניתן ללא עלות נוספת. השירות יאפשר קיזוז יתרות הזכות בחשבון מיתרות החובה במסגרת העו"ש בחשבון במגבלות מסוימות, כך שתשלום ריבית החובה בחשבונות אלו יקטן בעוד שהריבית האפקטיבית עבור יתרת הזכות תהיה גבוהה משמעותית. המהלך הינו אחד מהכללים שמעמיד הבנק ללקוחותיו, כדי לתרום להתנהלות פיננסית נכונה.

תחרות

מרבית לקוחות המיגזר הינם בעלי חשבון אחד, המנוהל בבנק אחד בלבד. לקוחות אלה הינם צרכני אשראי ומשקיעים בעיקר במוצרי השקעה בסיסיים (פקדונות שקל"ים ותוכניות חיסכון). יחד עם זאת, מספרם של הלקוחות המחזיקים חשבונות בבנק נוסף מצוי במגמת גידול, מאחר שהמיגזר נתון זה מספר שנים בתחרות עזה מצד יתר הבנקים, תוך התמקדות של חלק מן הבנקים בסגמנטים ספציפיים במיגזר (הלוואות לדירה, עובדים במיגזר הציבורי, קבוצות עובדים ומועדוני צרכנות).

במהלך שנת 2011 חלה עלייה נוספת בתחרות תוך התמקדות בלקוחות בעלי משכורת, כך שהבנקים יצאו בהצעות ערך ייעודיות לגיוס קהל זה. התחרות המשיכה לצבור תאוצה כתוצאה מהשינויים שחלו בשוק בשנה הקודמת כגון הורדת חסמי המעבר בין בנקים, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל (בדבר הרפורמה בשוק ההון, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים" להלן), העמקת הפעילות בתחום משקי הבית על-ידי בנקים אחרים וכניסת הקרנות הכספיות לתחרות בתחילת שנת 2008. בעקבות המשבר הכלכלי במחצית השנייה של שנת 2008 התעצמה התחרות על המקורות למערכת הבנקאית, כאשר עיקר תשומת הלב נתונה לפקדונות ארוכי טווח ולתוכניות חיסכון.

במהלך שנת 2011 חלה מחאה ציבורית וחברתית סביב יישום עקרונות צרכנות הוגנת והעלאת התחרות במשק, בין היתר הופנתה ביקורת בנושאים אלה גם כלפי המיגזר הבנקאי. בעקבות מחאה זו מונתה "ועדת טרכטנברג" אשר בין המלצותיה היתה הוראה להקמת ועדה "לבחינת הגברת התחרות במיגזר הבנקאות". ועדה זו הוקמה במהלך חודש דצמבר 2011 וצפויה לפרסם את מסקנותיה תוך מספר חודשים. למסקנות ועדה זו צפויות להיות השלכות על התחרות במיגזר משקי הבית, על רמת התחרות בתחום האשראי ובתחום עמלות העו"ש וכן על רמת מעבר הלקוחות בין בנקים.

בתחום כרטיסי האשראי קיימת תחרותיות גבוהה על הלקוחות לסוגיהם השונים: לקוחות מחזיקי כרטיסים (לרבות תחרות על התקשרות עם מועדוני לקוחות); בנקים המפיצים כרטיסי אשראי; ובתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי. התחרות מתבטאת בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים וייחודיים, ובמתן הצעות ערך שיווקיות תוך ניסיון לגייס לקוחות חדשים ולהגדיל או לשמר את נתח הפעילות של לקוחות קיימים. בשוק כרטיסי האשראי מתבטאת התחרות בהקמת מיזמים עם רשתות שיווק מובילות להפצת כרטיסי אשראי משותפים ובכללם מתן אשראי צרכני. לפרטים נוספים, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים" להלן.

בתחום ההלוואות לדיור המתחרים העיקריים הינם תאגידים בנקאיים - בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "בנק מזרחי טפחות"), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "בנק לאומי") ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "בנק דיסקונט"). מדיניות האשראי בתחום ההלוואות לדיור מותאמת ומתעדכנת בהתאם להתפתחויות ולמגמות בשווקים בעולם ובארץ, והשפעתן על תחום הנדל"ן ומשקי הבית בישראל ועל צורכי הלקוחות. המשכנתא הינה "מוצר חיפוש" בראיית הלקוח, המתאפיין בהעדר נאמנות הלווה "לבנק הבית", ואילו בראיית בנקים המשכנתא מהווה "מוצר עוגן", באמצעותו מנסים לשמר/לגייס לקוחות. לפיכך הבנק נוקט במדיניות ליצירת ערך ייחודי ללקוחות הבנק תוך נקיטת אסטרטגיה של "משכנתא לוקחים בבית". נוכח תחרות מתגברת והולכת בתחום האשראי לדיור בשנים האחרונות, המשיך הבנק לנקוט מדיניות שמרנית, תוך הקפדה על שמירת שולי רווח נאותים, להבנתו, בעסקות העמדת האשראי לדיור, כאשר התפשרות על שולי הרווח נעשתה באופן סלקטיבי ביותר. חלקו של הבנק בהיקף האשראי לדיור אשר הועמד (ביצוע) ללקוחות השונים בשנים 2009, 2010 ו-2011 עמד על כ-18%, כ-22% וכ-22.5% בהתאמה. העלייה בנתח השוק של הבנק במוצר זה נובעת ממדיניות הבנק האמורה ולמרות התחרות העזה בתחום.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות

- הרחבה מושכלת של הפריסה הסניפית בהתאם לצורכי פלחי האוכלוסייה השונים באזורי הפוטנציאל ותוך בחירת הקונספט המתאים דוגמת סניפי "ביתי בוטיק" ו-"פועלים אקספרס".
- ראיית לקוח כוללת: ניהול סיכונים וניתוח יכולת החזר, שילוב משכנתא עם מוצרים בנקאיים אחרים, יצירת סלי מוצרים תוך דגש על הצעה המתאימה לצורכי הלקוח, כגון "זכאות פועלים" ועוד.
- חיזוק הקשר האישי ומערכת היחסים עם הלקוח על-ידי השקת שירותים ייחודיים להעצמת והצמחת הלקוחות.
- שימוש והטמעה של כלי DWH ומערכות CRM המאפשרים פיתוח תהליכי עבודה מתקדמים לשימור לקוחות, הטמעתם והעמקת הפעילות איתם.
- שיפור תהליכי עבודה, לרבות בראייה רב ערוצית, וניהול והשקעה במערכות חדישות.
- חיזוק ופיתוח השירותים המשלימים - "פועלים בטלפון" ו"פועלים באינטרנט" ואפליקציות מתקדמות בסלולר לשיפור שירותי הערך המוסף הניתנים ללקוח, בכלל זה השקה ושדרוג הכלי לניהול תקציב באינטרנט המתאים מאוד לצורכי מיגזר זה וכן אתר לשוק ההון, אפליקציות שוק ההון לאיפון ולמחשב, סימולטור מעוף המייעדים למיגזר בעל עניין ורמת פעילות מוגברת בשוק ההון והשקת אפליקציית ארנק סלולרי.
- שירותי ערך מוסף המקנים יתרון תחרותי ללקוחות הבנק, דוגמת שירות מטבע-חוץ בטרמינל, המאפשר ללקוחות להזמין מטבע-חוץ מראש באינטרנט או בטלפון ולקבלו בדרך לעלייה למטוס בדלפק הבנק.
- מינוף עוצמות הטכנולוגיות של הבנק לכדי מתן מעטפת שירותים רב ערוצית ללקוח, כגון שירות "איתך ברגע", המאפשר ללקוחות הגולשים באתר לקבל שיחה מבנקאי בהזמנה אישית מהאתר, און ליין. השירות מצוין ללקוח את זמן ההמתנה המשוער (בדרך-כלל שניות ספורות).

מוצרים ושירותים

דן חסכן – בסוף שנת 2009 השיק הבנק מחדש את המותג המוכר והאהוד משנות ה-50 "דן חסכן". תוך מתיחת פנים שעבר המותג והפעילויות הכרוכות בו והתאמתו לשנות ה-2000 ולילדים של היום, פועל הבנק לעידוד החיסכון לילדים בקרב ההורים ולהגברת המודעות להתנהלות פיננסית נכונה וחיסכון בקרב ילדים. במסגרת זו הקים הבנק אתר לילדים בו יוכלו ללמוד ערכים של חיסכון ומושגים בבנקאות תוך כדי משחק, ערך סדנאות לילדים במתני"סים וקייטנות וחילק מעל לחצי מיליון קופות לילדים. לאחרונה השיק הבנק מכונות אוטומטיות לילדים בהן יוכלו להפקיד את חסכונותיהם במטבעות ושטרות לחשבון דן חסכן ייחודי ופטור מעמלות והמשך להרחיב את משפחת מוצרי החיסכון של דן חסכן להורים.

לקוחות

לקוחות המיגזר כוללים בעיקר משקי בית בעלי עושר פיננסי בינוני עד נמוך. הלקוחות מפולחים לפלחי לקוחות על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ורמת הכנסה. בנוסף, כוללים לקוחות המיגזר גם נוטלי הלוואה במשכון דירת מגורים, שזו פעילותם היחידה בבנק.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה של המיגזר מתבצעים באמצעות מהלכי שיווק המקבילים ביטוי גם בפרסום בעיתונות, בטלוויזיה, באינטרנט, ברדיו ובשילטי חוצות. הבנק מזהה עצמו ציבורית כגוף מקצועי בתחום הפיננסי המקדם את לקוחותיו לחירות פיננסית באמצעות ליווי ופיתוח מתמיד של כלים חדשניים להתנהלות פיננסית נכונה ועידוד החיסכון. בנוסף, הלקוח מקבל את המסרים השיווקיים בערוצים השונים בהם הוא משתמש בבנק באופן מגיב וכן באופן יזום – בסניף פנים אל פנים, בטלפון, ב"פועלים בטלפון", באתר "פועלים באינטרנט" וב"פועלים בסלולר". מסרים שיווקיים מועברים גם בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), וכן באמצעות מידע על גבי מסכים ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף.

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות מספר המשרות הממוצע במיגזר:

משרות ניהוליות ישירות		מזה - משרות שהועמסו		סך משרות		
2010	2011	2010	2011	2010	2011	
545	595	870	836	5,195	5,226	בישראל
41	32	12	8	186	141	בחו"ל
586	627	882	844	5,381	5,367	סך-הכל

המשרות הניהוליות שחושבו עבור המיגזר הינן בגין מנהלים ישירים במיגזר וכוללות מנהלי סניפים ומנהלי מחלקות בסניפים. מספר המשרות אינו כולל מנהלים מההנהלה הראשית שמשרותיהם נכללו במנין המשרות העקיפות במיגזר ושעלותן הועמסה על המיגזר. בסניפים מועסקים עובדים קבועים שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף, מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים), לאחר שעברו הכשרה מתאימה. מדיניות הבנק היא לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאים, וקיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאים. הבנק גם מעודד עובדים ללמוד לתואר ראשון ושני, וזאת הן באמצעות עזרה במימון הלימודים והן באמצעות הוספת ימי חופשה למבחנים. במוקדי "פועלים בטלפון" מועסקים עובדי בנק ועובדים חיצוניים, אשר עברו הכשרה ייעודית, כולל עמידה במבחני קבלה כמוקדן למתן שירות.

הסכמי שיתוף פעולה

הסכמי שיתוף פעולה עם חברות ביטוח: לצורך מכירת ביטוח מבנה וביטוח חיים אגב הלוואה לדוור, כמפורט לעיל, התקשרה קבוצת הבנק עם מספר חברות ביטוח מובילות בשוק והיא מציעה ללקוחותיה לרכוש פוליסות מחברות הביטוח האמורות על-ידי הצגת הצעות הביטוח של כל חברה. הלקוח חופשי לבחור בהצעה המתאימה לו, או לרכוש ביטוח במקום אחר.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק שואף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המיגזר, גיוס לקוחות חדשים, ייעול ושיפור התהליכים התומכים.

הצעדים הבאים מתוכננים לשם מימוש אסטרטגיה זו:

- ניהול מושכל של הרשת הקמעונאית בתפיסה רב ערוצית ועל בסיס פוטנציאל, תוך בניית מענה מתקדם, המבוסס הן על מערך הסינוף והן על זמינות ונגישות לביצוע פעולות ולמידע ממגוון ערוצים ישירים.
 - המשך פיתוח תשתיות מתקדמות להיכרות עם צורכי הלקוחות כבסיס לפיתוח הצעות ערך מותאמות ומובחנות לסגמנטים השונים.
 - שימור המובילות והיתרון התחרותי על-ידי המשך פיתוח תפיסת שירות מתקדמת והעלאת שביעות הרצון מצד הלקוחות.
 - פיתוח פעילות ההלוואות לדיור בתפיסה של מוצר עוגן, תוך מיקוד בלקוחות הבנק במקביל לשיפור בתהליכי המכירה והשיווק.
- "פועלים בדרך הנכונה" - יישום שיטות ניהול משאבים ותהליכי עבודה חדשים בסניפי הבנק, ואשר מטרתם יצירת תנאים המביאים למציאות תפעולית תוך התמקצעות של עובדי הסניפים בתהליכי המכירה והשירות. במסגרת זו (כמו גם במסגרות עצמאיות) מועבר ביצועם של תהליכי ליבה תפעוליים, שאינם מחייבים קשר ישיר עם הלקוח, מתוך הסניפים אל מרכזי תפעול בנקאיים (Back Office), המאופיינים בהתמחות והתמקצעות בתהליכים התפעוליים והפרדתם מהשירות הפרונטלי ללקוח ומהליכי המכירה בפעילות הסניפית. המרכז הראשון נפתח בחודש יולי 2008, ונכון למועד הדוחות הכספיים חמישה מרכזים (בית דגן, נשר, גבעת אולגה, חצור ובאר שבע) המרכזים קשת רחבה של תהליכי ליבה לרבות העברות במטבע-חוץ ושקל, טיפול בערבויות בכלל וחוק מכר בפרט, טיפול בחריגות בחשבונות לקוח וגבייה, ניכיון שיקים, גריעת שיקים למשמרת וביטול שיקים, הפקדת שיקים במכונה, עיצור שיקים, הרשאות לחיוב, עיקולים, שירותים שונים הניתנים לקופות-גמל ועוד. בנוסף מעניקים המרכזים תמיכה תפעולית לסניפי האקספרס ולסניפים העסקיים. הבנק מעריך, כי טיפוח המומחיות והמיומנות התפעולית במסגרת המרכזים, בד בבד עם יישום תהליכי בקרה מתקדמים, בחלקם ממוכנים, תאפשר הפחתה ברמת הסיכון התפעולי הנלווה לתהליכים אלה (לרבות יכולת השרידות וההתאוששות מאסון) להם חשוף הבנק במבנה העבודה כפי שהיה קיים ערב העברת הפעילות למרכזים.
- הבנק משלים היערכות למתן ייעוץ פנסיוני בסניפים. היערכות זו כוללת הכשרה של עשרות יועצים פיננסיים - פנסיוניים, המתמחים בראיה כוללת של צורכי הלקוח ובמתן ייעוץ אובייקטיבי מקיף, והטמעה של מערכת ייעוץ מתקדמת וייחודית המאפשרת עיבוד והצגה נוחה של המידע בכל הערוצים.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

פריסת הרשת - הבנק ימשיך בפריסה מושכלת של סניפים בכיסי פוטנציאל אזוריים ובקהלים בעלי פוטנציאל, תוך התאמת פורמט הסניף לצורכי קהל היעד. קצב הפריסה בשנים הקרובות צפוי לשמור על חלק הבנק בנתח הפריסה הכולל.

ייעוץ פנסיוני - החל מחודש נובמבר 2007 מיעץ הבנק ללקוחותיו בקרנות השתלמות, במתווה הפיננסי. ביום 28 בינואר 2009 קיבל הבנק רישיון לייעוץ פנסיוני לעצמאיים, אשר הורחב ביום 29 במרץ 2009 גם לשכירים. עם קבלת רישיון הייעוץ הפנסיוני, הותר לבנק לעסוק בייעוץ פנסיוני בהתאם לקבוע בהסדר החוקי ובהיתרים ובהוראות מכוחו. בשנת 2011 הושקה מערכת ייעוץ חדשה אשר מאפשרת מתן ייעוץ פנסיוני ללקוחות הבנק. ניתן לקבל ייעוץ פנסיוני רק בחלק מסניפי הבנק ורק לחלק מהלקוחות.

מספר הסניפים אשר יתנו ייעוץ פנסיוני וכן אוכלוסיית הלקוחות שיקבלו ייעוץ יורחב בהדרגה. הרחבת הפעילות תלויה, בין היתר, בגורמים שאינם תלויים בבנק שביניהם: הקמת מסלוקה פנסיונית מרכזית שתאפשר סליקת כספים ומידע התקנת תקנות המסדירות שיעור עמלות בהפצת מוצרי ביטוח.

קיימת הצעת חוק פרטית לפיה קרן השתלמות לא תחשב כמוצר פיננסי שניתן לקבל עליו ייעוץ להשקעות. אם הצעת החוק תתקבל עלול להצטמצם היקף הייעוץ בקרנות השתלמות.

לפרטים נוספים בדבר קבלת הרישיון כאמור והיערכות קבוצת הבנק למתן שירותי ייעוץ, ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים".

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מיגזר משקי הבית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011								
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל			סך-הכל		
	הלוואות לדיור	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי		בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
-	3,202	7	65	1,788	6	102	1,234	מחיצוניים
-	(939)	(6)	(37)	(1,550)	-	-	654	בינמימרי
סך-הכל	2,263	1	28	238	6	102	1,888	
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
-	1,262	-	2	106	53	562	539	מחיצוניים
-	(68)	-	-	33	(15)	-	(86)	בינמימרי
סך ההכנסות	3,457	1	30	377	44	664	2,341	
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
-	268	-	-	47	-	30	191	הוצאות תפעוליות ואחרות:
-	2,659	7	62	229	65	469	1,827	מחיצוניים
-	15	-	-	-	-	-	15	בינמימרי
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	515	(6)	(32)	101	(21)	165	308	
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות								
-	180	(2)	(9)	35	(7)	57	106	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקבולות שליטה								
-	335	(4)	(23)	66	(14)	108	202	
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקבולות שליטה								
-	5	1	7	-	-	(3)	-	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	340	(3)	(16)	66	(14)	105	202	
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מהרוון הממוצע) ⁽²⁾								
10.0%	-	-	4.3%	-	24.6%	14.1%		
יתרה ממוצעת של נכסים								
60,350	105	383	33,668	-	5,754	-	20,440	
יתרה ממוצעת של התחייבויות								
33,320	-	16	-	-	-	-	33,304	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון								
43,329	57	338	19,364	-	5,416	-	18,154	
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות								
2,403	-	-	-	2,403	-	-	-	
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת								
3,033	-	-	-	3,033	-	-	-	
מספר משרות ממוצע								
5,367	14	127	544	171	851	-	3,660	
יתרת אשראי לציבור								
61,685	89	373	34,409	-	5,812	-	21,002	
יתרת פקדונות הציבור								
34,965	-	17	-	-	-	-	34,948	
מרווח מפעילות מתן אשראי								
1,647	1	28	218	-	102	-	1,298	
מרווח מפעילות קבלת פקדונות								
512	-	-	-	-	-	-	512	
אחר								
104	-	-	20	6	-	-	78	
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	2,263	1	28	238	6	102	1,888	

- (1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מיגזר משקי הבית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*								
סך-הכל	פעילות בחו"ל			פעילות בישראל				
	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני ש"ח								
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות								
בין הפסדי אשראי:								
3,354	19	-	79	1,575	4	87	1,590	- מחיצוניים
(1,338)	(15)	-	(42)	(1,362)	-	-	81	- בינמימרי
2,016	4	-	37	213	4	87	1,671	סך-הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:								
1,252	-	2	1	114	69	518	548	- מחיצוניים
(58)	-	-	-	30	(17)	-	(71)	- בינמימרי
3,210	4	2	38	357	56	605	2,148	סך ההכנסות
309	1	-	2	19	-	23	264	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:								
2,597	16	-	89	217	66	426	1,783	- מחיצוניים
5	-	-	-	-	-	-	5	- בינמימרי
299	(13)	2	(53)	121	(10)	156	96	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
121	(4)	1	(15)	46	(4)	60	37	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
רווח (הפסד) נקי:								
178	(9)	1	(38)	75	(6)	96	59	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
11	3	-	11	-	-	(3)	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
189	(6)	1	(27)	75	(6)	93	59	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ⁽²⁾ **								
5.8%	-	-	-	5.1%	-	23.4%	4.3%	
54,911	183	-	419	30,362	-	5,164	18,783	יתרה ממוצעת של נכסים
31,159	-	-	22	-	-	-	31,137	יתרה ממוצעת של התחייבויות
41,322	105	-	384	18,513	-	5,013	17,307	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון**
2,736	-	-	-	-	2,736	-	-	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות
3,178	-	23	-	-	3,155	-	-	יתרה ממוצעת של נירות-ערך במשמרת
5,381	36	-	150	539	177	868	3,611	מספר משרות ממוצע
57,666	136	-	465	31,764	-	5,518	19,783	יתרת אשראי לציבור
31,662	-	-	23	-	-	-	31,639	יתרת פקדונות הציבור**
1,573	4	-	38	196	-	87	1,248	מרווח מפעילות מתן אשראי
312	-	-	(1)	-	-	-	313	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
131	-	-	-	17	4	-	110	אחר
2,016	4	-	37	213	4	87	1,671	סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים. סוג מחדש.

- (1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) בפעילות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק של מיגזר משקי הבית בשנת 2011 הסתכם ב-340 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-189 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, מנגד חל גידול בהוצאות התפעוליות המשוייכות למיגזר, כאמור להלן.

הרווח מפעילות מימון בשנת 2011 הסתכמו ב-2,263 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,016 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 12.3%, נבע בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת שנבע בעיקר מעליית הריבית במשק ומגידול בהיקפי הפעילות.

ההכנסות התפעוליות בשנת 2011 הסתכמו ב-1,194 מיליון ש"ח, בדומה לשנה הקודמת.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו ב-268 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-309 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הוצאות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-2,674 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,602 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. גידול בשיעור של 2.8%, אשר נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר. מנגד, רישום הפרשה לירידת-ערך מוניטין בסך 20 מיליון ש"ח בבנק פזיטיף וחברת הבת שלו בקזחסטן ומיוחסת לפעילות חו"ל בשנת 2010, קיזז גידול זה.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-61.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-57.7 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 7.0% הנובע בעיקר מגידול באשראי לדיור ובאשראי קמעונאי.

האשראי לדיור בישראל ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-34.4 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-31.8 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010. פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-35.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.7 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 10.4% אשר נבע בעיקר ממעבר לקוחות מהשקעה בשוק ההון להשקעה בפקדונות.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למיגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-5.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-6.1 מיליארד ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2010. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מיגזר הבנקאות הפרטית

כללי ומבנה המיגזר

מיגזר הבנקאות הפרטית משרת לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני-גבוה בארץ ובח"ל. הבנק מציע ללקוחות המיגזר אשר הינם בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות פיננסיים וזאת באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי וכן באמצעות מעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת פגישות יזומות וטלפונים יזומים ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. במתן שירות ללקוחות המיגזר ניתן דגש מיוחד ליצירת מערכת יחסים הדוקה וארוכת טווח עם הלקוחות. פעילות המיגזר בישראל, ללקוחות המנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק בישראל (למעט סניף אחד המשוך לפעילות הבינלאומית כמפורט להלן), מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק, ביחידות בנקאות פרטית מבודלות בסניפי הבנק (יצוין, כי בשנת 2009 החל הבנק בפריסת "סניפי הבוטק" - סניפים ייעודיים ללקוחות המיגזר בארץ), וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה פרק "מיגזר משקי הבית" לעיל). שירותי הבנקאות הפרטית הבינלאומית (GPB - Global Private Banking) ניתנים הן בישראל במרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, והן בפריסה רחבה בחו"ל, לרבות אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה, הונג-קונג וסינגפור. זאת, בין היתר, באמצעות ארבעים מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאיות, סניפים, וחברות בנות ניהול נכסים (לפרטים נוספים בדבר פעילות קבוצת הבנק בחו"ל, ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחו"ל" להלן), ונציגויות המשמשות ליחסי ציבור בלבד.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במיגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדויר. השירותים שניתנים ללקוחות המיגזר הן בישראל והן לקוחות ה-GPB במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (בהקשר זה יצוין, כי לחטיבה הקמעונאית ולחטיבה הבינלאומית סמכויות מתן אשראי בסכומים מוגדלים ללקוחות מיגזר הבנקאות הפרטית, בשים לב לצורכי הלקוחות ועושרם הפיננסי), פקדונות ותוכניות חיסכון. לפרטים בדבר השירותים המוענקים על-ידי הבנק במסגרת פעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון" - ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסוימים" להלן.

התפתחות בשווקים של המיגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בישראל:

שנת 2011 הסתיימה בתודותיות חדה. מדדי המניות המרכזיים רשמו ירידות המסתכמות בעד 35%. מדדי אגרות-החוב הממשלתיים רשמו עליות הן בשקליות והן במדדיות של עד 7.5% ומדדי התל בונד השונים נסחרו במגמה מעורבת. היועצים והלקוחות פעלו במהלך השנה בצמצום רכיבי הסיכון והדבר אופייין במעבר לקרנות מק"מ וכספיות ופקדונות על חשבון מניות בארץ ובח"ל, ואגרות-חוב קונצרני.

בחו"ל:

הבנק שם דגש על הגדלת נכסי לקוחות ה-GPB המוחזקים בקבוצת הבנק, תוך הגדרת יעד אסטרטגי של הגדלת חלקם של לקוחות בעלי תיק נכסים של מעל מיליון דולר.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

בישראל:

במהלך שנת 2011, מערכת הייעוץ פועלים Advisor שודרנה והושקו מספר כלים ליועצי ההשקעות לרבות:

- מודול ייחודי ל"צביעת" נכסים פיננסיים לטווח ארוך, אשר מאפשר ללקוחות הבנק לסמן וליעד נכסים פיננסיים לתיק פיננסי לטווח ארוך, לטובת השלמת הכנסה לתקופת הפרישה או למטרה ארוכת טווח אחרת.
- מודול פירוט מוצרים חדש ומורחב, המאפשר ליועץ לבצע ניתוח פיננסי מעמיק ומקצועי לתיק ההשקעות הכולל של הלקוח.
- דירוג קרנות נאמנות לתקופה של 5 שנים במערכת סופר Fund (מערכת לייעוץ ומידע על קרנות נאמנות מקומיות).

בשנים האחרונות הורחבו השירותים בערוצים הישירים לרבות השקת אזור ייעודי באתר הבנק. אזור זה מרכז בתוכו את כל המידע הדרוש ללקוחות, ובין היתר, פרטים על מערך ייעוץ ההשקעות, מערך השירות, הטבות מיוחדות, מידע מקצועי של מחלקות המחקר בבנק ועוד. בשנת 2011 הושק אתר בינלאומי בכתובת www.bankhapoalim.com, בעיצוב חדש ועל גבי תשתית מתקדמת. במקביל, עלו שלושה אתרי אינטרנט חדשים ל-BHI בשפות אנגלית, ספרדית ורוסית, בהתאמה למוות ועם תכנים המותאמים לצורכי הלקוחות בחו"ל.

בחוו"ל:

בשנת 2011 הותחל בפרויקט של החלפת מערכת המחשוב בסניף לונדון, שצפוי להסתיים בסוף שנת 2012. במהלך שנת 2012 תבחן אסטרטגיית IT ארוכת הטווח של החטיבה הבינלאומית, על רקע הרצון לשדרג את השירותים ללקוחות ולתמוך באסטרטגיית הצמיחה הבינלאומית.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

בישראל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- שירות אישי ממוקד לצורכי הלקוח, תוך דגש רב על יחס אישי, רמת שירות גבוהה והתאמה לצורכי הלקוחות.
- מעטפת שירות יוזמת, ומותאמת ללקוח, פגישות עם בנקאי ו/או יועץ, בהתאם לצרכיו.
- שירות בעל גמישות רבה, בהתאם לתנאי שוק משתנים בארץ ובעולם.
- מערך סינוף מתקדם, זמין ונגיש ומותאם לצורכי הלקוחות.
- מערכת שירותי בנקאות ישירה מתקדמת (אינטרנט, "פועלים בטלפון", שירות "on time" הנותן מידע והתראות במכשיר הסלולארי, אפליקציות סלולר מתקדמות ומכשירים אוטומטיים).
- יעוץ השקעות ברמה מקצועית גבוהה, הנעזר במערכות תומכות החלטה מתקדמות.
- השנה הושק ממשק חדש למסחר בניירות-ערך זרים לטובת לקוחות הסוחרים בשוק ההון.

בחוו"ל:

- רמה מקצועית גבוהה של העובדים.
- מתן שירות אישי, ממוקד בצורכי הלקוח.
- מגוון מוצרים רחב, הנבחר בקפדנות ממיטב היצרנים בעולם, בהתאם למדיניות ה"ארכיטקטורה הפתוחה" (דהיינו: הצעתם של מוצרי בנקאות המיוצרים על-ידי אחרים), המיושמת באמצעות חברות PAM (ראה פרק "פעילות קבוצת הבנק בחוו"ל" להלן), תוך התאמת היצע המוצרים לטעמי הלקוחות ולסטנדרטים הנהוגים בתעשייה זו בעולם.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר:

בישראל:

- הקמת מערך סניפים רחב בפריסה ארצית תוך בידול השירות ללקוחות אלה.
- הכשרת כוח אדם מיומן למתן יעוץ פיננסי ללקוחות, על-פי הוראות חוק הייעוץ.
- סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של אמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

בחוו"ל:

- פעילות מיגזר הבנקאות הפרטית כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם הלקוחות. על מנת להוות מתחרה משמעותי במיגזר, על הגוף הפיננסי לעמוד במספר קריטריונים:
- פריסה גיאוגרפית רחבה, הכוללת משרדים וסניפים ברחבי העולם.
- העסקת כוח אדם מקצועי ומיומן.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג תשתיות.
- קיום מערך הפצה ויזום מוצרים.
- ציות למגבלות רגולטוריות.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

למרבית המוצרים והשירותים של המיגזר לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות בנקאיים ופיננסיים, בארץ ובעולם. הבנק וקבוצתו פועלים בעיקר לשיפור תהליכים ולהכנסת שיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

לקוחות

לקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם בעלי עושר פיננסי מוכח ו/או בעלי פוטנציאל עתידי. לקוחות מפולחים לשמונה פלחי לקוחות (כולל תושבי חוץ) על-פי פרמטרים של גיל, עושר פיננסי ו/או הכנסה. לקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית הם לקוחות פרטיים, אמידים, תושבי חוץ, מרביתם בעלי זיקה יהודית/ ישראלית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ מתבצעים על-ידי יחידות הבנקאות הפרטית בסניפים, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון ו"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה ב-"פועלים באינטרנט". השיווק וההפצה ללקוחות הבנקאות הפרטית בארץ מתבצעים גם באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, העברת מסרים שיווקיים נעשית בדיוור ישיר ללקוח (דוח מצב חשבון, צרופות, דיוור ישיר ייעודי), בשירותים עצמיים (בנקט ועדכן), באתר "פועלים באינטרנט", בשילוט, סרטוני טלוויזיה ועלוני מידע וגלויות בתוך הסניף. כמו-כן, מעת לעת, נעשה שימוש בערוצי שיווק המוניים, בהם טלוויזיה, עיתונות, רדיו ואינטרנט לשיווק הצעות ערך של הבנק ללקוח. שיווק ללקוחות בחו"ל מתבצע באמצעות השלוחות השונות בכפוף לדינים הרלוונטיים בישראל ובמדינות הפעילות. אמצעי שיווק נוסף הינו באמצעות "מועדוני הפלטינום והפריפרד" המיועדים ללקוחות אמידים. השירות ללקוחות אלה הוא שירות one to one, המותאם פרטנית לכל לקוח ולקוח על-פי צרכיו. הלקוחות מקבלים מעטפת ייחודית של שירות מקצועי - שיווקי המותאם לצרכיהם ולהעדפותיהם.

- המועדונים שמים דגש על ארכיטקטורה פתוחה ו"תפירת מוצרים" מותאמים אישית.
- מרכזים ייעודיים בהם ניתן לקבל שירות בפרטיות ובאווירה נינוחה ונעימה.
- ללקוחות מוצע שירות מיוחד של דסק חו"ל באמצעות חברת פעילים, המאפשר ניהול תיקי השקעות בינלאומיים על-פי מודלים מקובלים בעולם.
- ייחודי לחברי "מועדון פלטינום" בלבד, הפגישות עם הלקוחות נערכות במיקום המועדף על הלקוח באמצעות בנקאות ניידת מאובטחת, המאפשרת ביצוע פעילות גם מחוץ למשרדי הבנק.
- ללקוחות פלטינום מוצע כרטיס הסנטוריון, כרטיס האשראי היוקרתי בעולם, באמצעותו ניתן ליהנות משירותי קונסיירז' בינלאומיים ומהטבות ושדרוגים במגוון תחומי הנסיעות והתיירות.
- במסגרת מועדון פלטינום ניתנת תמיכה לגופים מובילים בתחומי התרבות והאומנות והלקוחות נהנים מאירועי תרבות וחוויה ייחודיים.

תחרות

כ-40% מלקוחות הבנקאות הפרטית בארץ הם לקוחות המנהלים חשבון ביותר מבנק אחד. כמו-כן, כניסת חברות ביטוח וברוקרים פרטיים לשוק קרנות הנאמנות וקופות הגמל בפרט ולמכירת מוצרים פיננסיים בכלל, כמו גם הורדת חסמי המעבר בין בנקים, מגבירה את התחרות על לקוחות המיגזר. כתוצאה מכך, התחרות על לקוחות אלה בתוך המערכת הבנקאית היא אגרסיבית ביותר ובאה לידי ביטוי בהטבות בתנאי ניהול החשבונות, ברמות המחירים, במבצעי פרסום, דגש על שירות אישי - מעטפת שירות מותאמת ללקוחות, יעוץ השקעות ברמה גבוהה במיוחד, חדשנות במוצרים ובטכנולוגיה למתן שירותים מובילים. המתחרים במיגזר זה הם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות וכן בנקים אחרים הפועלים בישראל, בנקים זרים ובתי השקעות. יחד עם זאת, עם פרוץ המשבר הפיננסי ניכרה האטה בקצב התחרות כאשר חלק מהגופים הפיננסיים שאינם בנקאיים, כמו גם בנקים זרים מחוץ לישראל, נתפסים כפחות יציבים. בדבר התחרות בתחום ההלוואות לדיוור, ראה פרק "מיגזר משקי הבית" לעיל.

לאור תיקונים צפויים בהוראות בנק ישראל יתאפשר מסחר עצמאי בקרנות נאמנות בעמלות הפצה מופחתות, זאת על-ידי מערכת ייעודית וללא תלות בתנאי החשבון בבנק בו מתנהל. בנקים קטנים וגופי השקעה צפויים לאמץ פלטפורמה זו ולהעמידה לרשות לקוחות הבנקים הגדולים, מהלך העשוי להשפיע במידת מה על רמת התחרות במיגזר זה.

בח"ל, הבנקאות הפרטית הגלובלית מתאפיינת ברמת תחרות גבוהה, הגוברת עם הזמן. פלח הלקוחות האמידים הינו פלח אטרקטיבי בעיני מוסדות פיננסיים רבים. המתחרים העיקריים בתחום זה הינם בנקים שוויצריים המתמחים בבנקאות פרטית ובנקים ישראליים הפועלים בחו"ל. ההתמודדות הינה בעיקר באמצעות שירות אישי ומקצועי ברמה גבוהה, היצע שירותים ומוצרים אשר אינו נופל מאלו המוצעים על-ידי המתחרים ויכולת להגיב במהירות לשינויים בשוק ובטעמי הלקוחות.

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות מספר המשרות הממוצע במיגזר:

משרות ניהוליות ישירות		מזה - משרות שהועמסו		סך משרות		
2010	2011	2010	2011	2010	2011	
351	358	732	692	3,015	2,999	בישראל
208	202	51	62	548	534	בח"ל
559	560	783	754	3,563	3,533	סך-הכל

עובדי הבנק בחו"ל הינם בעלי התמחות בתחום הבנקאות הפרטית או בתחום מוצרי האשראי הבינלאומיים, ורבים מהם אקדמאים. על מנת לעמוד בסטנדרטים המוכתבים על-ידי השוק הגלובלי, העובדים עוברים הכשרות והעשרות שונות בתחום עיסוקם וכן בדרישות הרגולציה המקומית. כמו-כן, העובדים מכירים את צורכי הלקוחות והעדפותיהם ודוברים את שפתם.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

שינויים רגולטוריים בתחום הלוואות לדיור

ראה בפרק "מיגזר משקי הבית" לעיל.

הסכמים מהותיים

לפרטים בדבר מכירת זכויות קבוצת הבנק בקופות-גמל וקרנות נאמנות שהיו בניהולו - ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים" להלן.

הסכמי שיתוף פעולה

לבנק הסכמי שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מהמובילים בתחום השקעות הגלובליות. במסגרת ההסכמים מציעה קבוצת הבנק ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית מגוון קרנות המנוהלות על-פי מודל אנליטי לבחירת מנהלי תיקים, במטרה לאתר את הגורמים המיטביים בשווקים ובתחומים השונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק שאף לשיפור הרווחיות על-ידי העמקת הפעילות מול לקוחות המיגזר, גיוס לקוחות חדשים, ייעול ושיפור התהליכים התומכים.

בישראל:

- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח כמנוף לשימור ולהעמקת פעילות מול לקוחות קיימים ולגיוס לקוחות פוטנציאליים.
- המשך פריסת מערך קמעונאי באזורי פוטנציאל מותאם לפלח הלקוחות.
- בניית הצעת ערך ייחודית מותאמת לצרכים המובחנים של הלקוחות.
- שיפור ברמת השירות ללקוח והעלאת שביעות הרצון ונאמנות הלקוחות.

בחו"ל:

צמיחה, תוך מיקוד בלקוחות והתאמת האסטרטגיה העסקית לסביבת התחרות, פיתוח יכולות מנהלי הלקוחות והגדלת הפעילות והיקף הנכסים של לקוחות תושבי חוץ ולקוחות ישראלים הפועלים בחו"ל בין השאר באמצעות הרחבת מעטפת השירות, היצע המוצרים ללקוח, והרחבת בסיס הלקוחות.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

בשנים האחרונות גובשה ויושמה תפיסה חדשה במיגזר הבנקאות הפרטית מתוך ראייה של הסביבה התחרותית המשתנה בה פועל הבנק, סביבה המעצימה את התחרות על לקוחות הבנקאות הפרטית. מטרת התפיסה היא ליצור עבור הלקוחות חוויה חדשנית אשר תבסס יתרון תחרותי ותשמר את מעמד הבנק כמוביל בשוק זה. התפיסה מבוססת על מחוללי שינוי מרכזיים כגון מעטפות שירות דיפרנציאליות המותאמות לצרכים השונים של הלקוח, עיצוב תורת שירות, הגדרת מבנה ארגוני המותאם לצורכי הלקוח, מעבר לשירות יזום ומתוכנן, שדרוג המראה הסניפי, שיפור המענה בערוצים הישירים, לרבות במוקד הטלפוני, והעצמת הבנקאים והיועצים ביחידה. לתשומת לב, קיימת אפשרות שהבנק לא יצליח להגשים את המפורט לעיל, וזאת גם מחמת הוראות חוקיות ו/או רגולטוריות, לרבות במיוחד בכל הקשור בהכשרת מספר מספיק של יועצים פיננסיים ו/או עקב התחרות הקשה על לקוחות מיגזר זה.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מיגזר הבנקאות הפרטית:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל			
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדויר	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
(2,825)	-	(241)	425	22	18	(3,049)
4,118	-	438	(380)	-	-	4,060
1,293	-	197	45	22	18	1,011
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
1,535	183	149	8	622	318	255
(209)	(4)	(5)	3	(169)	-	(34)
2,619	179	341	56	475	336	1,232
57	-	3	5	-	18	31
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
2,079	224	319	21	300	232	983
26	-	-	-	-	-	26
457	(45)	19	30	175	86	192
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
157	(15)	6	10	60	30	66
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות						
רווח (הפסד) נקי:						
300	(30)	13	20	115	56	126
(1)	-	-	-	-	(1)	-
299	(30)	13	20	115	55	126
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקבולות שליטה						
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקבולות שליטה						
המיוחס לבעלי מניות הבנק						
18.5%	-	3.0%	4.4%	-	22.9%	25.5%
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מהרווח הממוצע) ⁽²⁾						
26,371	-	6,111	9,915	-	3,243	7,102
116,408	-	20,923	-	-	-	95,485
20,428	-	5,398	5,703	-	3,053	6,274
32,071	1,395	-	-	30,676	-	-
1,369	1,131	-	-	238	-	-
102,351	30,056	-	-	72,295	-	-
מספר משרות ממוצע						
3,533	203	331	47	947	382	1,623
יתרת אשראי לציבור						
28,509	-	6,936	10,806	-	3,276	7,491
יתרת פקדונות הציבור						
124,352	-	21,589	-	-	-	102,763
מרווח מפעילות מתן אשראי						
358	-	70	45	-	18	225
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
893	-	119	-	-	-	774
אחר						
42	-	8	-	22	-	12
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי						
1,293	-	197	45	22	18	1,011

(1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מיגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*						
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל			סך-הכל
	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
2,122	-	427	241	20	20	1,414
(1,125)	-	(289)	(207)	-	-	(629)
997	-	138	34	20	20	785
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
1,584	181	155	7	694	293	254
(207)	(5)	-	3	(178)	-	(27)
2,374	176	293	44	536	313	1,012
29	-	4	2	-	13	10
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
הוצאות תפעוליות ואחרות:						
2,058	216	320	19	310	210	983
18	-	-	-	-	-	18
269	(40)	(31)	23	226	90	1
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
104	(15)	(11)	9	87	34	-
הפרשה למיסים (הטבת מס)						
על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות						
רווח (הפסד) נקי:						
165	(25)	(20)	14	139	56	1
(2)	-	-	-	-	(2)	-
163	(25)	(20)	14	139	54	1
המיוחס לבעלי מניות הבנק						
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ^{(2)**}						
11.1%	-	(4.7%)	4.2%	-	24.1%	0.2%
יתרה ממוצעת של נכסים						
22,473	-	5,947	6,977	-	2,911	6,638
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
108,837	-	21,270	-	-	-	87,567
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון**						
18,613	-	5,450	4,254	-	2,826	6,083
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות						
32,709	1,524	-	-	31,185	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
1,206	938	-	-	268	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת						
100,862	30,235	-	-	70,627	-	-
מספר משרות ממוצע						
3,563	198	350	45	960	394	1,616
יתרת אשראי לציבור						
23,932	-	5,393	8,373	-	3,110	7,056
יתרת פקדונות הציבור**						
108,321	-	20,827	-	-	-	87,494
מרווח מפעילות מתן אשראי						
340	-	62	34	-	20	224
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
610	-	71	-	-	-	539
אחר						
47	-	5	-	20	-	22
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי						
997	-	138	34	20	20	785

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים. סוג מחדש.

(1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.

(2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מיגזר הבנקאות הפרטית בשנת 2011 הסתכם ב-299 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-163 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח מפעילות מימון. מנגד, קיטון בהכנסות התפעוליות, גידול בהוצאות בגין הפסדי אשראי וגידול בהוצאות התפעוליות המשויכות למיגזר, כאמור להלן, קיזזו עלייה זו.

הרווח מפעילות מימון בשנת 2011 הסתכם ב-1,293 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-997 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר ממעבר לקוחות מהשקעה בשוק ההון להשקעה בפקדונות. כמו-כן, נבע בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת שנבע בעיקר מעליית הריבית במשק ומגידול בהיקפי הפעילות.

ההכנסות התפעוליות של המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-1,326 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,377 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בשיעור של 3.7% נבע בעיקר מירידה בהכנסות משוק ההון, עקב מעבר לקוחות מהשקעה בשוק ההון להשקעה בפקדונות. מנגד, עלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי בישראל, כתוצאה מגידול בהיקף העסקות, קיזזו קיטון זה.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו ב-57 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-29 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הוצאות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-2,105 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,076 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 1.4% נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-28.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.9 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010. הגידול בשיעור של 19.1% נבע בעיקר מעלייה באשראי לדיור, שהסתכם בכ-10.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-8.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010, וכן מעלייה באשראי בחו"ל כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-124.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-108.3 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010. הגידול בשיעור של 14.8% נבע בעיקר כתוצאה ממעבר לקוחות מהשקעה בשוק ההון להשקעה בפקדונות.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למיגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-133.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-143.0 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי ניירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מיגזר עסקים קטנים

כללי

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המיגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "מיגזר משקי הבית" לעיל). המיגזר מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המיגזר העסקי והמיגזר המסחרי.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במיגזר זה הינם בנקאות ופיננסיים, כרטיסי אשראי, שוק ההון והלוואות לדיר. השירותים הניתנים ללקוחות המיגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסיים" כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות (סמכות האשראי המירבית לעובדי המיגזר, בשים לב לצורכי הלקוחות, מצבם הכלכלי ועושרם הפיננסי הינה עד לסך של שישה מיליון ש"ח), פקדונות ותוכניות חיסכון. השירותים הניתנים ללקוחות המיגזר כוללים פעולות בסיסיות בדומה לאלו הניתנים ללקוחות פרטיים במיגזר משקי הבית וכן פעולות מורכבות יותר כגון: ניכיון שקים, מטבע-חוץ, סחר-חוץ ועסקות מימוניות אחרות. לפרטים בדבר השירותים המוענקים במסגרת הפעילויות "כרטיסי האשראי" ו"שוק ההון", ראה פרק "פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים" להלן.

התפתחות בשווקים של המיגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

בשנת 2011 לא חלו שינויים מהותיים במאפייני לקוחות המיגזר. עם זאת, נמשכת מגמת מעבר לערוצי בנקאות ישירים, כגון אינטרנט לעסקים ומכונות להפקדת שיקים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

- בשנת 2011 הרחיב הבנק את הצעת הערך ללקוחות עסקיים באינטרנט:
- איזור חדש להעברות ותשלומים ב"פועלים באינטרנט לעסקים". האיזור פותח מתוך הבנת פעילות הלקוחות העסקיים וזיהוי צורכיהם הייחודיים, ומרכז עבורם את כל פעולות ההעברה בממשק אחד, בכך מסייע לחסוך זמן ומשאבים בניהול השוטף של החשבון העסקי, וצפוי להגדיל את פעילותם הבנקאית של הלקוחות העסקיים בבנק ובאתר.
 - הגדלת הסכומים להעברה, בין חשבונות עסקיים לחשבונות אחרים בתוך הבנק ולחשבונות המתנהלים בבנקים אחרים, שינוי זה צפוי לגרום לגידול נפח ההעברות והגדלת הפעילות הבנקאית.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

- הקמת מערכת סניפים רחבה בפריסה ארצית.
- השקעה בהקמה, תחזוקה ושדרוג של אמצעים טכנולוגיים מתקדמים.
- ניהול מערכת יחסים אישית והמשכית עם הלקוחות.
- סל מוצרים מגוון ומותאם לצורכי הלקוחות.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעולות הבנקאיות.
- השקעה גבוהה בבניית מותג חזק, מוביל ואמין.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר

למרבית המוצרים הבנקאיים לא קיימים תחליפים, אם כי קיימת תחרות בין מוסדות פיננסיים אחרים בחלק מן המוצרים והשירותים ומצד בנקים אחרים סביב כלל השירותים ללקוח. הבנק פועל בעיקר לשיפור תהליכים ושיפורים טכנולוגיים, במטרה לשפר את השירות ולהרחיב את סל המוצרים הבנקאיים.

מוצרים חדשים

הפקדת שיקים בשידור – לקוחותיו העסקיים של הבנק יכולים לבצע סליקה מקוונת של שיקים On-Line שבעה ימים בשבוע, 24 שעות ביממה, מהמחשב בעסק – ישירות לחשבון הלקוח.

הבנק מספק ללקוחותיו העסקיים מכשיר קורא שיקים וכספת וירטואלית מאובטחת ומוצפנת חנים. אלה מבטיחים קליטה מהירה ויעילה של השיקים והפקדתם בחשבון הבנק ללא צורך בהזנת הפס המגנטי של כל שיק. הלקוח משדר את הקבצים ישירות מבית העסק לבנק, ללא שימוש במדיה פיזית ומקבל בתוך שעה מרגע קבלת השיקים בסניף ואישורם במערכת הסניפית, אישור אודות קליטת ההפקדה בחשבון. כך הוא יכול לבצע בקרה מיידית על כמות השיקים וסכומי השיקים שהופקדו בחשבון.

פעילות המיגזר בשנת 2012

מיגזר העסקים הקטנים בבנק הינו מיגזר חשוב בפעילות הבנק בשנת 2012. הבנק רואה בפלח זה חשיבות רבה הן באחריותו הכוללת להתפתחות המשק בישראל בכלל והן מהפן העסקי בהיותו מנוע צמיחה בחטיבה הקמעונאית. על כן יעניק הבנק ללקוחות העסקיים הקטנים כלים וליווי לצמיחתם באמצעות מגוון הצעות ערך היצרות מעטפת שלמה התפורה על-פי צורכי העסק.

- העמדת אשראי בסך של מעל מיליארד ש"ח לעסקים הקטנים במסגרת מגוון קרנות – החל מקרן ייעודית של הבנק 'פועלים לצמיחה'; דרך הזכייה בקרן לעסקים קטנים ובינוניים בערבות מדינה, ועד לקרנות סקטוראליות שיקים הבנק בשיתוף גופים מובילים במשק.
- פיתוח כלים וליווי עסקי שיאפשרו להגביר את יכולת העסקים הקטנים לצמוח ולהצליח. לקוחות קרן 'פועלים לצמיחה' יהנו מליווי כלכלי-עסקי חנים על-ידי חברות חיצוניות. בנוסף הבנק יפתח כלים שונים ויגביר את הנגשת השירותים הבנקאיים בערוצים השונים כך שיענו בצורה המיטבית לצרכים הפיננסיים של העסק.
- הקמת מועדון עסקים ללקוחות העסקיים במסגרתו יהנו הלקוחות מהרצאות וסדנאות במגוון נושאים פיננסיים ואחרים שסייעו לבעל העסק לנהל טוב יותר את העסק שלו וכן יהנו מהטבות חוץ בנקאיות שונות ייחודיות לצורכי לקוחות אלה.

לקוחות

במיגזר עסקים קטנים מטופלים לקוחות ממגוון רחב של ענפי משק בעלי נפח פעילות עסקי נמוך, בעלי מורכבות עסקית נמוכה עד בינונית.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה בארץ נעשים בסניפי הבנק, פנים אל פנים ובאמצעות הטלפון ובי"פועלים בטלפון", הן בפנייה יזומה והן בתגובה לפניית הלקוחות. כמו-כן, מתבצעות פעולות השיווק וההפצה ב"פועלים באינטרנט".

תחרות

התחרות במיגזר זה היא הן עם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות והן עם הבנקים האחרים במערכת. הפעילות במיגזר זה דורשת התמחות והיכרות מעמיקה עם הלקוח, לצורך ניהול סיכוני האשראי, ולכן התחרות במיגזר זה הנה בעיקרה בין בנקים בלבד, על מכלול הפעילות של הלקוח.

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות מספר המשרות הממוצע במיגור:

2010	2011	
1,892	1,800	סך משרות
449	397	מזה-משרות שהועמסו
275	276	מזה-משרות ניהוליות ישירות

המשרות הניהוליות שחושבו עבור המיגור הינן בגין מנהלים ישירים במיגור וכוללות מנהלי סניפים ומנהלי מחלקות בסניפים. מספר המשרות אינו כולל מנהלים מההנהלה הראשית שמשותפים נכללו במנין המשרות העקיפות במיגור ושעלותן הועמסה על המיגור. ביחידות העסקיות מועסקים רפרנטים לאשראי עסקי שהוכשרו במיוחד, בהתאם לצרכים הבנקאיים של הלקוחות העסקיים. מדיניות הבנק היא לקלוט בעיקר עובדים אקדמאים ולכן קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעור האקדמאים. הבנק גם מעודד את עובדיו לרכוש השכלה והוא מסייע להם בלימודי תואר ראשון ושני.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

שינויים רגולטוריים בתחום הלוואות לדיור

ראה בפרק "מיגור משקי הבית" לעיל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הגדלת בסיס הלקוחות והעמקת פעילות עם לקוחות קיימים.
- מתן פתרונות פיננסיים מותאמים אישית ללקוח.
- חיזוק ההיכרות והקשר האישי עם הלקוח.
- תמהיל מיטבי של שירות אישי ואמצעים טכנולוגיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ותונוים עיקריים של מיגזר עסקים קטנים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
פעילות בישראל				
סך-הכל	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח				
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:				
914	144	3	57	710
-	-	-	-	-
245	(115)	-	-	360
1,159	29	3	57	1,070
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
594	3	49	111	431
-	-	-	-	-
(62)	1	(15)	-	(48)
1,691	33	37	168	1,453
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
124	11	-	5	108
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
935	5	38	79	813
-	-	-	-	-
(31)	-	-	-	(31)
663	17	(1)	84	563
230	6	-	29	195
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים				
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות				
רווח (הפסד) נקי:				
433	11	(1)	55	368
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ⁽²⁾				
21.7%	3.6%	-	35.1%	24.1%
יתרה ממוצעת של נכסים				
22,051	3,337	-	1,151	17,563
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
23,616	-	-	2,132	21,484
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				
25,318	3,911	-	1,397	20,010
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות				
2,878	-	2,878	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול				
19	-	19	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת				
8,790	-	8,790	-	-
מספר משרות ממוצע				
1,800	12	56	128	1,604
יתרת אשראי לציבור				
22,911	3,653	-	1,162	18,096
יתרת פקדונות הציבור				
23,545	-	-	-	23,545
מרווח מפעילות מתן אשראי				
845	28	-	57	760
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
216	-	-	-	216
אחר				
98	1	3	-	94
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי				
1,159	29	3	57	1,070

- (1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מיגזר עסקים קטנים (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*				
פעילות בישראל				
סך-הכל	הלוואות לדיור	שוק ההון ⁽¹⁾	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני ש"ח				
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:				
1,457	102	3	38	1,314
-	-	-	-	-
(440)	(83)	-	-	(357)
1,017	19	3	38	957
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
560	3	58	103	396
-	-	-	-	-
(58)	1	(16)	-	(43)
1,519	23	45	141	1,310
סך ההכנסות				
139	1	-	4	134
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
939	6	40	70	823
-	-	-	-	-
(57)	-	-	-	(57)
498	16	5	67	410
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים				
189	6	2	26	155
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות				
רווח נקי:				
309	10	3	41	255
המיוחס לבעלי מניות הבנק				
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ^{(2)**}				
17.1%	4.4%	-	42.2%	17.2%
יתרה ממוצעת של נכסים				
20,095	2,319	-	1,033	16,743
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
21,749	-	-	1,931	19,818
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון**				
22,865	2,859	-	1,227	18,779
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות				
2,796	-	2,796	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול				
19	-	19	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת				
8,174	-	8,174	-	-
מספר משרות ממוצע				
1,892	16	61	133	1,682
יתרת אשראי לציבור				
21,384	2,792	-	1,103	17,489
יתרת פקדונות הציבור**				
20,490	-	-	-	20,490
מרווח מפעילות מתן אשראי				
789	18	-	38	733
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
128	-	-	-	128
אחר				
100	1	3	-	96
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי				
1,017	19	3	38	957

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 ** סוג מחדש.
 (1) ניהול תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים, עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ופעילות בניירות-ערך.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מיגזר העסקים הקטנים בשנת 2011 הסתכם ב-433 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-309 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח נבע בעיקר מעלייה ברווח מפעילות מימון, מגידול בהכנסות התפעוליות ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. מנגד, העלייה בהוצאות התפעוליות קיזזה גידול זה.

הרווח מפעילות מימון בשנת 2011 הסתכם ב-1,159 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,017 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 14.0% נבע בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת שנבע בעיקר מעליית הריבית במשק ומגידול בהיקפי הפעילות.

ההכנסות התפעוליות של המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-532 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-502 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 6.0% נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מטיפול באשראי. מנגד, חלה ירידה בהכנסות משוק ההון.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו ב-124 מיליון ש"ח בהשוואה ל-139 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

הוצאות המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-904 מיליון ש"ח בהשוואה ל-882 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 2.5% נבע בעיקר כתוצאה מעלייה בהוצאות השכר.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-22.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.4 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010, גידול בשיעור של 7.1%. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהלוואות לדיוור.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-23.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-20.5 מיליארד ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2010.

המיגזר המסחרי

כללי ומבנה המיגזר

המיגזר המסחרי מספק מגוון שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). ענפי המשק העיקריים בהם פועל המיגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן. פעילותם של מרבית לקוחות המיגזר מתבצעת בשוק המקומי, כשבנוסף מטפל המיגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. המיגזר פועל באמצעות שמונה מרכזי עסקים, הפרושים ברחבי הארץ. בסוף שנת 2011 התקבלה החלטה על איחוד מרכז עסקים נגב עם מרכז עסקים דרום, לאחר האיחוד מספר מרכזי העסקים יעמוד על שבעה. בכל מרכז עסקים פועלים מספר צוותי עבודה, האמונים על ניהול הקשר העסקי השוטף עם הלקוחות. בראש כל צוות עומד מנהל קשרי לקוחות, שעיקר התמחותו הבנקאית הינה בתחום האשראי העסקי. בנוסף לכך, פועל בכל מרכז עסקים יועץ השקעות מוסמך ויועץ משפטי, המלווים את פעילות מרכז העסקים. חשבונותיהם של לקוחות המיגזר מנוהלים בסניפי הבנק השונים, המספקים את מכלול השירותים הבנקאיים התפעוליים הנדרשים. כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המיגזר המסחרי והעסקי, הוקם מערך הסניפים העסקיים, המונה לסוף שנת 2011 עשרים ואחד סניפים. במהלך שנת 2012 יושלם הקמת מערך הסניפים העסקיים.

במטה החטיבה העסקית קיימת מחלקה העוסקת בנייתו בקשות אשראי של לקוחות המיגזר, פעילות המחלקה מתבצעת בחלקה על-ידי מנתחי אשראי הנמצאים במטה החטיבה העסקית ובחלקה באמצעות מנתחי אשראי הנמצאים במרכזי העסקים אך כפופים ניהולית למטה החטיבה העסקית. תפקיד המחלקה לנתח את בקשות האשראי ולתת המלצה בלתי תלויה לבעל הסמכות. יחידות אלה פועלות מחוץ לאגף המסחרי. פעילות הבנק במיגזר המסחרי בחו"ל כוללת גם את הפעילות בתחום של בנק פוזיטיף בתורכיה, העוסק במתן אשראי ושירותי בנקאות.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במיגזר זה הינן בנקאות ופיננסים ובנייה ונדל"ן. השירותים אותם מעמיד הבנק ללקוחות המיגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים מתן אשראי לפעילות שוטפת ולמימון השקעות, ערבויות, מכתבי אשראי, פעילות סחר חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים ונגזרים, בהתאם למדיניות האשראי המתוקפת אחת לשנה. כמו-כן, ניתנים שירותי השקעות באפיקים השונים: מטבע-חוץ, שקלים, ניירות-ערך וכו'. בחודש ינואר 2009 התקשר הבנק עם החשב הכללי במשרד האוצר בהסכם לשנתיים שהוארך בהמשך לשנה וחצי נוספות. במסגרת זו מעמיד הבנק הלוואות ללקוחות המיגזר העומדים בתנאים שנקבעו. כמו-כן, התקשר הבנק עם התאחדות התעשיינים, בהסכם אשר במסגרתו מעמידה הקרן ההדדית של המעסיקים של התאחדות התעשיינים פקדון, המשמש כבטוחה לעסקים בינוניים החברים בהתאחדות התעשיינים כתחליף לבטוחות שאמור להמציא הלקוח. המיגזר המסחרי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר.

התפתחות בשווקים של המיגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

המחצית הראשונה של שנת 2011 אופיינה בצמיחה של המשק הישראלי ובכלל זה לקוחות המיגזר, במחצית השנייה התמתנה הצמיחה במשק בעקבות המשבר הפיננסי בגוש האירו וכן מהשפעות המחאה החברתית בישראל. לקוחות המיגזר הושפעו מהאטה בענף הבנייה ונדל"ן, מירידה בצריכה הפרטית ומירידה ביצוא סחורות ושירותים, התיסוף בשער החליפין של הדולר ושאר המטבעות העיקריים במחצית השנייה של השנה מיתן את הפגיעה ביצואנים. לאור המצב בשווקים הפיננסיים קיימים סיכונים רבים להמשך הצמיחה בארץ, שבעיקרם מושפעים מההתפתחות הכלכלית בעולם ומהמצב הגיאופוליטי באזור. הפעילות של בנק פוזיטיף בתורכיה מושפעת מהצמיחה והשיפור במצב הכלכלי במשק התורכי.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

המיגזר נעזר במערכות טכנולוגיות לצורך ניהול תהליכי ניתוח מצב הלקוחות, בקרה ושיווק. בבנק מבוצע תהליך מתמשך של שיפור מערכות אלו. תהליך זה כולל גם מרכיבים הנוגעים לטיפול בלקוחות המיגזר. טיוב המערכות בבנק ושכלולן מהווים גורם חשוב בהעלאת רמת השירות ללקוחות המיגזר וליצירת אפשרויות נוספות להרחבת הפעילות איתם.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

- זיהוי צורכי הלקוחות והתאמת השירות הבנקאי לצרכים אלה - איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח, התאמה נכונה של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים של הלקוחות והעמדתם ב"זמן אמת".
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים לכל לקוח - צמצום הפער בין רמת הציפיות של הלקוח מהשירות הניתן לו, לבין רמת השירות בפועל (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכונים אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המיגזר. ניהול סיכונים אלה וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום הסיכונים ככל האפשר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילות המיגזר.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך ביצוע בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

- הקמת מערכת סינוף רחבה בפריסה ארצית.
- הכשרת כוח אדם מיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות.
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם.
- פעילות המיגזר שנכסי הסיכון בו מהווים חלק משמעותי בתמהיל הפעילות מחייבת ריתוק הון בהיקף משמעותי.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

התחליפים הקיימים לחלק מלקוחות המיגזר לאשראי הבנקאי הינם הנפקות ציבוריות ופרטיות ואשראי שניתן על-ידי גופים פיננסיים חוץ-בנקאיים. במחצית הראשונה של שנת 2011 נמשכה המגמה החיובית בהנפקת אגרות-חוב שהחלה בתחילת שנת 2009 לאחר קיפאון בסוף שנת 2008. בחודשים האחרונים של השנה נרשמה ירידה בכמות ההנפקות ובכלל זה בלקוחות המיגזר.

לקוחות

לפרטים בדבר אופן שיוך הלקוחות למיגזר, ראה פרק "כללי" - המיגזרים השונים וקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

שיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות והפצתם ללקוחות מתבצעים באמצעות מטה שיווק אסטרטגיה ופיתוח עסקי שבחטיבה העסקית, במחלקת ניהול מכירות שבמטה האגף המסחרי, במרכזי העסקים ובאמצעות מערך הסניפים העסקיים. לרשות הלקוחות עומדים ערוצי התקשורת המקובלים בבנקאות המקומית, כגון: סניפים, "פועלים בטלפון", אינטרנט וכד'. פעילות השיווק מתבצעת תוך קשר בלתי אמצעי בין עובדי הבנק והלקוח וללא תלות מהותית בגורם חיצוני לבנק.

תחרות

התחרות במיגזר זה גבוהה וכוללת את ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות, וכן את הבנקים הבינוניים. בתחום האשראי - התחרות באה לידי ביטוי הן בשיעורי הריבית והעמלות המוצעים ללקוחות על-ידי הבנקים המתחרים והן בתנאים הנלווים כגון שיעורי המימון אותם מוכנים לאשר הבנקים המתחרים.

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות מספר המשרות הממוצע במיגזר:

משרות ניהוליות ישירות		מזה - משרות שהועמסו		סך משרות		
2010	2011	2010	2011	2010	2011	
104	123	93	99	511	558	בישראל
40	23	4	4	72	53	בחו"ל
144	146	97	103	583	611	סך-הכל

מספר המשרות הממוצע של עובדי המיגזר בשנת 2011 הינו 611 משרות, בהשוואה ל-583 משרות בשנת 2010. הגידול במשרות נבע בעיקר מפתחת הסניפים העסקיים, אשר הוקמו כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המיגזר המסחרי והמיגזר העסקי. המשרות הניהוליות שחושבו עבור המיגזר הינן בגין מנהלים ישירים במיגזר ומדרגת מנהל מדור בהנהלה ראשית. מספר המשרות אינו כולל מנהלים מהנהלה הראשית שמשרותיהם נכללו במנין המשרות העקיפות במיגזר ושעלותן הועמסה על המיגזר. בסניפים מועסקים עובדי בנק שהוכשרו לתפקידים שונים, בהתאם לצרכים הבנקאיים. בנוסף מועסקים עובדים חיצוניים בתפקידים בסיסיים (בנכולים) לאחר שעברו הכשרה מתאימה. ממרבית העובדים נדרשת מיומנות מקצועית גבוהה בתחום העסקי ובעיקר בתחומי האשראי וההשקעות.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של הבנק במיגזר זה מתמקדים במספר נושאים:

- מתן שירות ומענה כולל לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון.
- הגדלת נתח השוק של הבנק בקרב לקוחות המיגזר.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המיגזר.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק, פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתי.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המיזר המסחרי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח				
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:				
1,097	36	103	431	527
-				
(319)	(21)	(33)	(186)	(79)
778	15	70	245	448
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
186	2	6	38	140
-				
(25)	-	-	-	(25)
939	17	76	283	563
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
130	-	(3)	76	57
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
373	4	28	53	288
-				
10	-	-	1	9
426	13	51	153	209
רווח מפעילות רגילות לפני מיסים				
146	4	18	53	71
הפרשה למיסים על הרווח מפעילות רגילות				
רווח נקי:				
280	9	33	100	138
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
(12)	(2)	(10)	-	-
המיחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
268	7	23	100	138
המיחוס לבעלי מניות הבנק				
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ⁽²⁾				
11.1%	13.7%	10.9%	12.6%	10.1%
יתרה ממוצעת של נכסים				
23,794	519	1,998	7,877	13,400
יתרה ממוצעת של התחייבויות				
13,887	29	120	1,974	11,764
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון				
30,660	662	2,588	10,052	17,358
יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות				
1,620	-	-	-	1,620
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול				
11	-	-	-	11
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת				
9,567	-	-	-	9,567
מספר משרות ממוצע				
611	7	46	73	485
יתרת אשראי לציבור				
24,405	544	1,890	8,434	13,537
יתרת פקדונות הציבור				
13,662	37	109	2,025	11,491
מרווח מפעילות מתן אשראי				
563	14	64	164	321
מרווח מפעילות קבלת פקדונות				
60	-	(1)	14	47
אחר				
155	1	7	67	80
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי				
778	15	70	245	448

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המיגזר המיסחרי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בנייה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
1,180	26	121	281	752	- מחיצוניים
(492)	(14)	(53)	(94)	(331)	- בינמימרי
688	12	68	187	421	סך-הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
170	1	6	29	134	- מחיצוניים
(25)	-	-	-	(25)	- בינמימרי
833	13	74	216	530	סך ההכנסות
118	5	16	19	78	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
404	5	81	43	275	- מחיצוניים
32	-	-	4	28	- בינמימרי
279	3	(23)	150	149	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
107	2	(3)	53	55	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
רווח (הפסד) נקי:					
172	1	(20)	97	94	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	(1)	4	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
175	-	(16)	97	94	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ^{**2)}					
8.5%	-	(8.2%)	17.3%	7.4%	
21,560	463	1,961	6,564	12,572	יתרה ממוצעת של נכסים
12,272	22	115	1,345	10,790	יתרה ממוצעת של התחייבויות
26,072	502	2,489	7,122	15,959	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון**
1,221	-	-	-	1,221	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות
15	-	-	-	15	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
7,898	-	-	-	7,898	יתרה ממוצעת של נירות-ערך במשמרת
583	11	61	65	446	מספר משרות ממוצע
21,575	506	1,515	6,702	12,852	יתרת אשראי לציבור
11,421	23	169	1,570	9,659	יתרת פקדונות הציבור**
522	13	65	140	304	מרווח מפעילות מתן אשראי
37	-	(1)	3	35	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
129	(1)	4	44	82	אחר
688	12	68	187	421	סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 ** סוג מחדש.
 (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המיגזר המסחרי בשנת 2011 הסתכם ב-268 מיליון ש"ח בהשוואה ל-175 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מעלייה ברווח מפעילות מימון ומירידה בהוצאות התפעוליות בחו"ל, כאמור להלן.

הרווח הנקי של פעילות המיגזר בישראל בשנת 2011 הסתכם ב-238 מיליון ש"ח בהשוואה ל-191 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע מעלייה ברווח מפעילות מימון ובהכנסות התפעוליות. מנגד, עלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, קיזזה גידול זה.

הרווח הנקי של המיגזר בחו"ל בשנת 2011 הסתכם ב-30 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 16 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות התפעוליות המיוחסות לפעילות הבנק בתורכיה, כאמור להלן.

הרווח מפעילות מימון של המיגזר בשנת 2011 הסתכם ב-778 מיליון ש"ח בהשוואה ל-688 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול בשיעור של 13.1% נבע בעיקר מגידול ברווח מפעילות שוטפת כתוצאה מעליית הריבית במשק ומגידול בהיקפי הפעילות.

ההכנסות התפעוליות של המיגזר בשנת 2011 הסתכמו ב-161 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-145 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול נבע בעיקר כתוצאה מעלייה בהכנסות מטיפול באשראי.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו ב-130 מיליון ש"ח בהשוואה ל-118 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המיגזר הסתכמו בשנת 2011 ב-383 מיליון ש"ח בהשוואה ל-436 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בשיעור של 12.2% נבע כתוצאה מרישום הפרשה לירידת-ערך מוניטין בסך 37 מיליון ש"ח בשנת 2010, בבנק פוזיטיף וחברת הבת שלו בקזחסטן, אשר מיוחסת לפעילות חו"ל במיגזר זה.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-24.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.6 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-13.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

המיגזר העסקי

כללי ומבנה המיגזר

המיגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל ובחו"ל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המיגזר העסקי של הבנק פועל בעיקר באמצעות האגף העסקי שבחטיבה העסקית ובאמצעות סניפי הבנק בניו-יורק ובלונדון הכפופים לחטיבה הבינלאומית. כמו-כן נכללת במיגזר פעילות מול בנקים ומוסדות פיננסיים זרים.

האגף העסקי מחולק לארבעה סקטורים, שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים), בעלי התמחות בתחום ספציפי. בכל סקטור קיימת יחידה לניהול האשראי השוטף המשרתת את כלל לקוחות הסקטור. באגף העסקי קיימת גם יחידה המתמחה בעסקות סחר-חוץ הנותנת שירותים לכלל לקוחות הבנק העוסקים בפעילות זו.

בחטיבה העסקית פועל המטה העסקי הכולל בין היתר שלוש מחלקות העוסקות בניטוח ובהערכת סיכונים האשראי, האחת ללקוחות המיגזר, השנייה ללקוחות המיגזר המסחרי והשלישית ללקוחות הבינלאומיים. בנוסף, כולל המטה העסקי מחלקה העוסקת במימון וליווי פרויקטים בתחום התשתיות, מחלקה העוסקת בארגון חוב, סינדיקציה ומכירת סיכונים ומחלקה העוסקת בהתווית מדיניות האשראי ללקוחות המיגזר בארץ ובחו"ל וללקוחות המיגזר המסחרי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המיגזר העסקי והמיגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית, בנוסף עוסק האגף בגבית חובות מלקוחות בקשיים בהיעדר יכולת שיקום.

פעילויות

הפעילויות העיקריות במיגזר זה הינם בנקאות ופיננסים ובנייה ונדל"ן.

השירותים הניתנים ללקוחות המיגזר במסגרת פעילות "בנקאות ופיננסים" כוללים מימון פעילות שוטפת, כמו גם מימון השקעות, מימון פרויקטים בתחום התשתית (בשיטת ה-BOT/PFI), שירותים פיננסיים, וכן פעולות סחר-חוץ ועסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. כמו-כן, מספק המיגזר באמצעות מערך הסניפים, שירותים בנקאיים שונים כגון סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. פעילות המיגזר בחו"ל הינה באמצעות הסניפים בארצות-הברית ובאנגליה.

המיגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים גם ללקוחות הפועלים בענף הבנייה והנדל"ן. השירותים הבנקאיים כוללים בין השאר ליווי פרויקטי בנייה, מתן אשראי ללקוחות וכן הנפקת ערבויות מסוגים שונים ובכלל זה ערבויות לרוכשי דירות בהתאם לחוק המכר. שירותי הבנקאות השונים ניתנים לכלל לקוחות המיגזר גם באמצעות מערך הסינוף. כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המיגזר העסקי והמסחרי הוקם מערך הסניפים העסקיים שמונה לסוף שנת 2011 עשרים ואחד סניפים. במהלך שנת 2012 תושלם הקמת מערך הסניפים העסקיים. לפרטים נוספים אודות פעילות "בנייה ונדל"ן", ראה פרק "הרכב והתפתחויות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המיגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל מצד גורמים כגון: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ניירות-ערך ועוד. להלן פירוט של מספר הוראות כאמור אשר הינן, או שהיו עם פרסומן, בעלות השלכות מהותיות על המיגזר:

מגבלת מתן אשראי ללקוחות מסוימים

במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין חלות המגבלות הבאות בקשר עם היקפי אשראי:

עסקות עם אנשים קשורים – בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 בנושא "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים" מוטלת על הבנק, בין היתר, מגבלה, לפיה סך החבויות לתאגיד הבנקאי, כהגדרת מונח זה בהוראה דלעיל בניכוי סכומים מסוימים, לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, לא יעלו על סך השווה ל-10% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311). כנון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" עודכנה על-ידי בנק ישראל בתאריך 8 במאי 2011, על-פי העדכון החל מתאריך 31 בדצמבר 2011 מוטלת על הבנק, בין היתר, מגבלה, לפיה שיעור ה"חבות" של "ללוה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, אחר שנוכו מן החבות סכומים שניתן להפחיתם לצורך כך כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25% בהתאמה מההון של הבנק המחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "רכיבי ההון" (לפרטים, ראה פרק "הון והלימות הון" לעיל). כמו-כן, קובעת ההוראה, כי סך-כל החבויות (לאחר ניכוי סכומים מותרים) של הלווים, קבוצות הלווים, וקבוצות הלווים הבנקאיות שחבות כל אחד מהם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק, לא יעלה על 120% מהון הבנק. נקבעה תקופת מעבר החל מיום 31 בדצמבר 2011 החבות לא תעלה על 135%, תוך ירידה של 3.75% מדי רבעון עד סוף שנת 2012. מגבלת ששת הלווים וקבוצות הלווים הגדולות מבוטלת. יובהר כי לצורך חישוב החבות, אומצו העקרונות במקדמי המרת האשראי ובניכויים המותרים להוראה לניהול בנקאי תקין 203 "מדידה והלימות הון – הגישה הסטנדרטית – סיכון אשראי". למועד הדוח קיימת קבוצת לווים אחת ששיעור חבותה לבנק עולה על 25%, בעקבות פניית הבנק לפיקוח על הבנקים התקבל אישור כי החריגה של חבות קבוצה זו לבנק תפחת בשיעורים שווים, במשך שמונה רבעונים, החל מיום 31 בדצמבר 2011. בשאר המגבלות, הבנק אינו חורג.

מימון רכישת אמצעי שליטה – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 בנושא "מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים" מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי שליטה בתאגיד עלה על 50% מעלות רכישתו, ל-70% מהונו של הבנק, כמו-כן, קובעת ההוראה מגבלה בדבר שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגידים בנקאיים אחרים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

מגבלה ענפית – הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 (בנושא "הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, בין היתר, כי כאשר סך-כל החבויות ("חבות" – כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכו ממנה הניכויים המותרים על-פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך-כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, יחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר ביגה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים, אשר מהווה רף תחתון להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יצוין, כי המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. הגידול בחבות האשראי לענף הבנייה והנדל"ן הביא לכך שמשקל הענף מתקרב ל-20% מסך חבות הציבור לתאגיד הבנקאי. בנוסף על המגבלות שפורטו לעיל, על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין, קובע דירקטוריון הבנק מעת לעת מגבלות לרכיזיות האשראי לענפי משק מסוימים וכן מגבלות חשיפה מקסימלית ללווה בודד על-פי סיכון האשראי של הלווה כפי שהיא באה לידי ביטוי במערכת הדירוג הפנימית. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלה.

פטור סוג – קונסורציום לווים

ביום 28 בפברואר 2011 הודיעה הממונה על הגבלים עסקיים על שינוי התנאים שנקבעו בעבר על-ידיה, בכל הקשור בהסדרי קונסורציום. התנאים העדכניים לביצוע הסדרי קונסורציום, שיהיו מקובלים על הממונה הינם בעיקרם אלה:

- החבירה בקונסורציום אשראי תהיה לפי הסכמת הלקוח מראש ובכתב, על גבי טופס נפרד;
- ללקוח תינתן האפשרות לשאת ולתת על תנאי מתן האשראי עם מי מהצדדים החברים בקונסורציום, לרבות באמצעות אדם אחר מטעמו;
- כאשר בקונסורציום חברים גם בנק הפועלים בע"מ וגם בנק לאומי לישראל בע"מ, תתאפשר החבירה רק אם סכום האשראי המצרפי שנדרשים שני הבנקים ליתן עולה על 300 מיליון ש"ח. המגבלה האמורה בסעיף זה לא תחול על הסדר קונסורציום שעניינו החזר חוב הנובע מאשראים שניתנו על-ידי בנק הפועלים בע"מ ועל-ידי בנק לאומי לישראל בע"מ, לפני יום 18 באוגוסט 2002, לאותו אדם;
- לא יועבר בין הצדדים כל מידע שאינו נדרש לצורך החבירה בקונסורציום הספציפי שבעניינו מתנהלים המגעים. מבלי לגרוע מהאמור, כל העברת מידע כאמור תיעשה באופן הממזער כל חשש לפגיעה תחרותית בין הצדדים.
- לפי דרישות הממונה יש לערוך תיעוד של פגישות/מגעים של משתפתי הקונסורציום הכל לפי הפירוט הנדרש במכתב הממונה. תוקף התנאים הנ"ל הינו לשנתיים דהיינו עד ליום 28 בפברואר 2013.

התפתחות בשווקים של המיגזר או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

המחצית הראשונה של שנת 2011 אופיינה בצמיחה של המשק הישראלי ובכלל זה לקוחות המיגזר, במחצית השנייה התמתנה הצמיחה במשק בעקבות המשבר הפיננסי בגוש האירו וכן מהשפעות המחאה החברתית בישראל. לקוחות המיגזר הושפעו מהאטה בענף הבנייה והנדל"ן, מירידה בצריכה הפרטית ומירידה ביצוא סחורות ושירותים, התיסוף בשער החליפין של הדולר ושאר המטבעות העיקריים במחצית השנייה של השנה מיתן את הפגיעה ביצואנים. לאור המצב בשווקים הפיננסיים קיימים סיכונים רבים להמשך הצמיחה בארץ, שבעיקרם מושפעים מההתפתחות הכלכלית בעולם ומהמצב הגיאופוליטי באזור.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

מערכות המידע המשמשות את המיגזר העסקי מיועדות לסייע בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק. המיגזר העסקי עוסק באופן שוטף בשיפור ועדכון המערכות הטכנולוגיות המשמשות אותו. כמו-כן, הורחב השימוש במערכת "מטבע" לשיפור תהליכי עבודה, ניהול המידע והבקרה על פעילות לקוחות המיגזר.

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

- איתור נכון של מכלול צרכיו הבנקאיים של הלקוח והתאמה הולמת של מוצרי הבנקאות לצרכים העסקיים שלו.
- היכולת להעניק שירות כולל ומתאים ללקוחות - התאמת השירות הבנקאי ושיפור רמת השירות (זמן תגובה, מקצועיות וכו'), תוך הישענות, בין היתר, על היכולות הטכנולוגיות לאספקת השירות.
- היכולת לנהל ולקיים בקרת סיכונים (בעיקר סיכוני אשראי) ב"זמן אמת" - סיכון האשראי הינו גורם הסיכון המשמעותי ביותר בפעילות המיגזר.
- ניהול סיכונים וקיום מערכת בקרה נאותה חיוניים לצמצום, ככל האפשר, של הסיכונים הכרוכים בפעילות המיגזר ולהשגת רווחיות נאותה בפעילותו.
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק ודרכי המימון של הלקוחות תוך בקרה על הביצועים.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

פעילות המיגזר העסקי כרוכה במערכת קשרים ארוכת טווח עם לקוחותיו ובכלל זה הנתונים הפיננסיים והביטחונות שהעמידו לרשות הבנק, ניהול מעקב ובקרה על החשיפות והסיכונים השונים, כמו גם הקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות הרגולטוריות החלות על המיגזר. לשם כך יש צורך בהכשרת כוח אדם איכותי ומיומן ובניית יכולת טכנולוגית גבוהה להתמודדות עם רמת המורכבות של המיגזר.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

במחצית הראשונה של 2011 נמשכה המגמה החיובית בהנפקת אגרות-חוב שהחלה בתחילת שנת 2009 לאחר קיפאון בסוף 2008, ואילו בחודשים האחרונים של השנה נרשמה ירידה חדה בכמות ובהיקפי ההנפקות. חלק מלקוחות המיגזר העסקי משתמש בהנפקות אגרות-חוב או באשראי מגופים חוץ-בנקאיים כתחליף חלקי או מלא לאשראי הבנקאי.

לקוחות

לפרטים בדבר הקריטריונים לשיוך הלקוחות למיגזר, ראה פרק "כללי" - המיגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות" לעיל.

שיווק והפצה

בחטיבה העסקית פועל מטה שיווק ואסטרטגיה המתמקד בשיווק מוצרי הבנקאות ושירותי הבנקאות ושיטת הפצתם תוך הקפדה על הבנת צורכי הלקוח והתאמת פתרונות פיננסיים לצרכים אלה. באגף העסקי פועלת מחלקת מכירות ופיתוח עסקי המתמקדת במתן תמיכה למנהלי קשרי הלקוחות, כחלק מרכזי מפלטפורמת מכירות זו, עומדים לרשות לקוחות המיגזר מומחי מוצר בתחומי חדר עסקות, יעוץ השקעות, סחר-חוץ ועוד אשר עובדים בצמוד למנהל קשרי הלקוחות. מנהל קשרי הלקוחות נמצא בקשר רצוף עם הלקוחות שהוא מטפל בהם, לצורך מענה לצרכים הבנקאיים שלהם, שיווק מוצרי הבנק והתאמת פתרונות מימון לעסקות שונות. בתחום הפיתוח העסקי, מתמקד המטה בפיתוח מוצרים ושירותים חדשים, מותאמים לצורכי הלקוחות. בתחום האסטרטגיה, אחראי המטה על פיתוח האסטרטגיה העסקית של החטיבה וניהולה.

תחרות

התחרות בתחום זה גבוהה מצד גופים בנקאיים (ולגבי אפשרויות מימון חוץ-בנקאי, ראה לעיל). התחרות מתבטאת בשירות, במחירים, בתנאים להעמדת המימון ובמהירות התגובה. קבוצת הבנק מתמודדת בתחום זה בעיקר מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות בישראל ומול בנקים זרים שיש להם נציגויות בישראל.

פעילות הבנק באמצעות סניפיו בניו-יורק ולונדון הינה בסביבה תחרותית ביותר הנשלטת בידי גופים פיננסיים גלובליים.

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות מספר המשרות הממוצע במיגור:

משרות ניהוליות ישירות		מזה - משרות שהעמסו		סך משרות		
2010	2011	2010	2011	2010	2011	
129	142	240	285	772	862	בישראל
33	34	18	13	72	81	בחו"ל
162	176	258	298	844	943	סך-הכל

מספר המשרות הממוצע של עובדי המיגור בשנת 2011 הינו 943 משרות, בהשוואה ל-844 משרות בשנת 2010. הגידול במשרות נבע בעיקר מפתיחת הסניפים העסקיים, אשר הוקמו כמענה לצרכים העסקיים של לקוחות המיגור המסחרי והמיגור העסקי. שליחי הבנק בחו"ל המנהלים יחידות עסקיות הינם בעלי התמחות בתחום מוצרי האשראי ובעלי השכלה אקדמאית. על מנת לעמוד בסטנדרטים המוכתבים על-ידי השוק הגלובלי, העובדים עוברים הכשרות והעשרות שונות בתחום עיסוקם וכן בתחום הרגולציה המקומית. הבנק עוסק בגיוס עובדים בעלי הידע הנדרש לכניסה לתחומי פעילות חדשים בהתאם לתוכנית האסטרטגית של הבנק.

יעדים ואסטרטגיה

יעדיו האסטרטגיים של המיגור העסקי מתמקדים במספר נושאים:

בישראל:

- מתן שירות ומענה לצורכי הלקוחות, תוך התאמת מוצרים חדשים המתאימים לפעילותם.
- ניהול מושכל של תיק האשראי ומעקב אחר פרופיל הסיכון לרבות באמצעות מכירת נכסי אשראי.
- חיזוק מעמד המובילות בקרב לקוחות המיגור.
- ארגון והובלת מימונים מורכבים ובכלל זה, מימון פרויקטי תשתית ושיתוף מממנים אחרים בדרך של סינדיקציה.
- עמידה ביעדי הרווחיות והתשואה להון מתואם סיכון מהפעילות הבנקאית של המיגור.
- המשך שיפור התשתית הטכנולוגית המסייעת בתהליכי ניתוח, בקרה ושיווק.
- מתן שירותי בנקאות מלאים לחברות ישראליות ומשקיעים מוסדיים ישראלים הפועלים בחו"ל.
- פיתוח מוצרים תחליפיים ומשלימים לאשראי המסורתי.

בחו"ל:

- מתן שירותי בנקאות מלאים לחברות ישראליות ומשקיעים מוסדיים ישראלים הפועלים בחו"ל.
- מיקוד בלקוחות עסקיים מקומיים (Middle Market) וליווי חברות ישראליות או בזיקה ישראלית, הפועלות בחו"ל.

הליכים משפטיים

ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ותזונים עיקריים של המיזר העסקי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011				
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל	
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח				
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:				
5,521	128	242	1,992	3,159
(3,097)	(52)	(75)	(1,263)	(1,707)
2,424	76	167	729	1,452
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
512	1	145	31	335
(1)	-	-	2	(3)
2,935	77	312	762	1,784
623	-	(11)	1,080	(446)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
752	36	236	86	394
84	-	-	17	67
1,476	41	87	(421)	1,769
515	15	33	(145)	612
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות רווח (הפסד) נקי:				
961	26	54	(276)	1,157
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ⁽²⁾				
9.0%	8.7%	7.0%	(7.6%)	19.4%
102,065	2,863	7,430	35,842	55,930
63,018	31	3,362	6,563	53,062
134,876	3,653	9,625	45,737	75,861
3,661	-	-	-	3,661
29	-	-	-	29
526,117	-	-	-	526,117
מספר משרות ממוצע				
943	19	62	100	762
104,839	2,932	7,938	36,068	57,901
52,757	22	2,871	6,806	43,058
1,595	54	86	512	943
104	3	6	18	77
725	19	75	199	432
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי				
2,424	76	167	729	1,452

(1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.

(2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

להלן תמצית תוצאות הפעילות ותכונים עיקריים של המיזר העסקי (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*					
סך-הכל	פעילות בחו"ל		פעילות בישראל		
	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	בניה ונדל"ן	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח					
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:					
2,808	103	255	991	1,459	- מחיצוניים
(147)	(47)	(81)	(124)	105	- בינמיזרי
2,661	56	174	867	1,564	סך-הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:					
629	1	159	49	420	- מחיצוניים
-	-	-	(2)	2	- בינמיזרי
3,290	57	333	914	1,986	סך ההכנסות
435	-	2	304	129	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
745	31	232	86	396	- מחיצוניים
82	-	-	17	65	- בינמיזרי
2,028	26	99	507	1,396	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
769	9	35	194	531	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
רווח נקי:					
1,259	17	64	313	865	המיוחס לבעלי מניות הבנק
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מההון הממוצע) ^{**2)}					
13.4%	6.7%	8.8%	10.2%	16.2%	
96,731	2,742	7,497	35,932	50,560	יתרה ממוצעת של נכסים
58,494	54	3,442	5,493	49,505	יתרה ממוצעת של התחייבויות
119,037	2,975	9,516	38,985	67,561	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון**
4,489	-	-	-	4,489	יתרה ממוצעת של קרנות נאמנות
41	-	-	-	41	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייה
509,168	-	-	-	509,168	יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת
844	15	57	88	684	מספר משרות ממוצע
96,760	2,641	6,636	35,440	52,043	יתרת אשראי לציבור
53,061	26	3,338	6,373	43,324	יתרת פקדונות הציבור**
1,657	42	114	572	929	מרווח מפעילות מתן אשראי
77	3	3	12	59	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
927	11	57	283	576	אחר
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי					
2,661	56	174	867	1,564	

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים. סוג מחדש.

- (1) כולל פעילות בתחום כרטיסי אשראי ושוק ההון.
 (2) בפעילויות שלא ניתן לייחס להן רכיבי סיכון, לא חושבה התשואה להון.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המיגזר העסקי בשנת 2011 הסתכם ב-961 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,259 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון ברווח הנקי נבע מירידה ברווח המימוני, מעלייה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומירידה בהכנסות התפעוליות.

הרווח מפעילות מימון בשנת 2011 הסתכם ב-2,424 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,661 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון בשיעור של 8.9% נבע מירידה בסכום הכנסות מריבית בגין חובות פגומים אשר ניתן להכיר בהן, עקב יישום הוראות בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. על-פי ההוראה, נרשמות רוב הגביות כהקטנה בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי, לעומת הדיווח בעבר שלפיו נרשמו כהכנסות מימוניות. מנגד, חל גידול ברווח מפעילות שוטפת המיוחס למיגזר זה.

ההכנסות התפעוליות והאחרות בישראל בשנת 2011 הסתכמו ב-365 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-469 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מטיפול באשראי בעיקר כתוצאה מרישום עמלות חד-פעמיות בגין ארגון סינדיקציות בשנה הקודמת. ההכנסות מסעיף זה הסתכמו לסך של 112 מיליון ש"ח בשנת 2011, בהשוואה ל-175 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, הירידה נבעה מקיטון בהכנסות מפעילות בסחר-חוץ המיוחסת למיגזר זה.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 הסתכמו לסך של 623 מיליון ש"ח בהשוואה ל-435 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. בגין חובות הנבחנים על בסיס פרטני נרשמה בשנת 2011 הוצאה בסך של 279 מיליון ש"ח. ההוצאות בגין הפסדי אשראי עבור חובות הנבחנים על בסיס קבוצתי הסתכמו לסך של 344 מיליון ש"ח.

נתוני ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 אינם ברי השוואה במלואם ביחס לנתוני תקופות קודמות.

ההוצאות התפעוליות בשנת 2011 הסתכמו ב-836 מיליון ש"ח בהשוואה ל-827 מיליון ש"ח בשנה הקודמת.

האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-104.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-96.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. הגידול בשיעור של 8.3% נבע בעיקר מעלייה באשראי עסקי, בעיקר בענפי התעשייה, הנדל"ן והמסחר.

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בכ-52.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-53.1 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010.

יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק המיוחסת למיגזר נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ-514.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-546.8 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2010. היתרה כוללת החזקות לקוחות בתיקי נירות-ערך ובקרנות נאמנות.

מיגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות הבנק בשווקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. בחודש ספטמבר 2011 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון שינוי ארגוני במסגרתו הועברה האחריות על פעילות הברוקראז', תפעול וסליקת ניירות-ערך ומתן שירותי תפעול למנהלי נכסים והבקרה אחר המסחר במעו"ף מחטיבת נכסי לקוחות לחטיבת שווקים פיננסיים. השינוי הארגוני יושם בפועל בחודש ינואר 2012 וכתוצאה משינוי זה שונה שמה של חטיבת ה-Global Treasury לחטיבת שווקים פיננסיים. לפרטים נוספים, ראה בפרק "פעילות שוק ההון" להלן. התיאור להלן מתייחס למתכונת הפעילות עד סוף שנת 2011:

פעילות מיגזר זה כוללת פעילות בתיק הבנקאי ופעילות בתחום המסחר. הפעילות בתיק הבנקאי כוללת בעיקר את ניהול המקורות והשימושים תוך ניהול סיכוני השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "ניהול הסיכונים" להלן), וזאת, באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים (ראה להלן), ניהול תיק השקעות, פקדונות בנקאיים, הנפקות אגרות-חוב וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המיגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נני"ה") בארץ ובח"ל ובאמצעות היחידות לניהול תיק השקעות הנוסטרות. הבנק החליט לגוון את תיק הנכסים ולכלול בתיק הבנקאי בנוסף לאגרות-חוב ממשלתיות גם השקעה באגרות-חוב קונצרניות והשקעה במניות. לצורך האמור הוקמו יחידות ייעודיות לניהול תיק ההשקעות הבנקאי, יחידות אלו אחראיות על ריכוז ותאום פעילות הנוסטרות ברמת הקבוצה. נקבעו מסגרת פעילות, תחומי הפעילות, מגבלות וצוותים העוסקים בקביעת המדיניות ומעקב אחר הפעילות. הפעילות בתחום המסחר וניהול הפוזיציות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות המעניקים ללקוחות הבנק שירות לביצוע עסקות במכשירים פיננסיים במטבע-חוץ ובשקלים חדשים, כמו גם תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוחכמים. ההכנסות העיקריות של המיגזר נובעות מניהול החשיפות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר וממרווחים בפעילות חדרי העסקות מול הלקוחות. בנוסף, כולל המיגזר בחישוב הכנסותיו תוצאות מהשקעה במניות ומהשקעות בחברות כלולות. הפעילות העסקית של המיגזר (למעט ההשקעה בחברות כלולות (בהקשר זה יצויין כי על-פי סעיף 23 לחוק הבנקאות חלות על הבנק מגבלות המתייחסות לשיעור החזקתו בתאגידים ריאליים, והיקף ההון אותו הוא רשאי להשקיע בתאגידים כאמור)) מרוכזת בכפיפות לחברת ההנהלה הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. במסגרת פעילות ה-Treasury נמצאים אגף ניהול נכסים והתחייבויות בישראל וכן יחידות האחראיות על ניהול הנכסים וההתחייבויות בסניפי הבנק בחו"ל. פעילות ה-Treasury כוללת גם את תיאום ניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים של קבוצת הבנק (לרבות חברות בנות זרות) במטבע-חוץ ברמה גלובלית. כמו-כן, פועלים במסגרת זו חדרי עסקות בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל. אגף חדרי העסקות בארץ אחראי על תיאום פעילות המסחר במטבע-חוץ ונגזרים בסניפי חו"ל.

פעילות בתחום המסחר – חדר עסקות

הבנק נותן ללקוחותיו שירות מקיף בחדרי העסקות, להגנה מפני סיכונים הכרוכים בתנודות בשערי החליפין ובריביות מחד גיסא, ולהשקעה ולניצול התנודות כאמור לעשיית רווחים מאידך גיסא. חדר העסקות בתל-אביב מספק ללקוחותיו שירות במכשירים הפיננסיים השונים (עסקות מסוג ספוט, פרוורד, אופציות, אופציות אקזוטיות, עסקות החלף ומוצרים מובנים) ועל נכסי בסיס שונים (שערי חליפין במטבע-חוץ/ מטבע-חוץ, מטבע-חוץ/ש"ח, ריביות שקליות וריביות מטבע-חוץ, מדד מחירים לצרכן, מדדי מניות, סחורות וכיו). ביצוע העסקות עם לקוחות הבנק נעשה בהתאם למסגרות האשראי שהוקצו להם על-ידי בעלי סמכויות האשראי בבנק ועל בסיס מודלים פנימיים של הבנק, המודלים מגדירים את חשיפות האשראי בעסקות המבוצעות בחדר העסקות. בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר העסקות, אשר גררה בעקבותיה גם דרישה למגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחום גבוהות יותר. כמענה לצרכים אלה, וכדי לשמר את מעמדו כבנק מוביל וחדשני, נוספו לסל המוצרים בארץ מוצרים מורכבים, הכוללים: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים ואופציות אקזוטיות, נגזרי אשראי ומוצרי ריבית מתוחכמים. בנוסף, בשנים האחרונות גבר השימוש במוצרים מובנים, הכוללים פקדון או אגרת-חוב, שתנאי הריבית שלהם נקבעים על-פי תנאי נגזרת כלשהי המשובצת במכשיר החוב. הבנק פועל כאחד מעושי השוק הראשיים באגרות-חוב ממשלתיות שקליות. בתחילת שנת 2011 הורחבה פעילות עשיית השוק גם למספר סדרות של אגרות-חוב ממשלתיות צמודות מדד. חדר העסקות מהווה עושה שוק במרבית המוצרים בהם הוא פעיל; דהיינו, הבנק פועל כצד לעסקה מול הלקוח, ולא כמתווך בין הלקוח לצד ג'.

התיק הבנקאי – ניהול מקורות ושימושים

מיגזר הניהול הפיננסי, באמצעות אגף הנ"ה בבנק, אחראי לניהול המקורות והשימושים של הבנק על מיוון פעילויות המיגזרים השונים. המיגזר מקבל ומקצה מקורות לשימושי המיגזרים השונים תוך קביעת מחירי ההעברה הפנימיים שלהם ("ריבית סיטונאית" – לפרטים נוספים, ראה להלן). המחירים הסיטונאיים מהווים את הבסיס לפעילות המיגזרים השונים מול לקוחות הבנק וכן אמצעי לניהול סיכוני השוק והנזילות. לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פקדונות לזמן קצוב מהציבור. הפקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ ובמיוחד מלקוחות פרטיים. המקורות בשקלים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים. מקורות בשקלים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפקדונות בבנק ובאגרות-חוב שמנפיקה קבוצת הבנק. בשנים האחרונות חלה עלייה בחשיבות גיוס המקורות השקליים על-ידי הנפקת אגרות-חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון. המקורות במטבע-חוץ כוללים פקדונות לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית, חברות ישראליות בחו"ל, הנפקת CD's מבוסחים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית והנפקות של אגרות-חוב בחו"ל (באמצעות החברה הבת פועלים אינטרנשיונל). בנוסף, כחלק מניהול סיכוני השוק והנזילות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים תיק אגרות-חוב, כיום בעיקר אגרות-חוב ממשלתי. הכוונה בהמשך, כאמור, הינה לגוון את ההשקעות בתיק. מקורות אלה "מועברים" מהמיגזר אליו משייך הלקוח למיגזר הניהול הפיננסי ובתמורה, מזכה מיגזר הניהול הפיננסי את המיגזר הרלוונטי, בריבית הסיטונאית אותה קובע אגף נ"ה בגין אותו מקור על-פי מאפייני המקור (קרי על-פי התקופה ומיגזר ההצמדה – לפרטים נוספים בדבר אופן קביעת הריבית הסיטונאית, ראה להלן) (להלן: "הריבית הסיטונאית"). את המקורות האמורים, וכן מקורות אשר מגייס המיגזר כמפורט לעיל, מקצה מיגזר הניהול הפיננסי לשימושי המיגזרים השונים. בתמורה, מחייב אותו מיגזר בריבית הסיטונאית (לפי מיגזר ההצמדה ולתקופת השימוש), הנקבע על-ידי אגף נ"ה, המשולמת למיגזר הניהול הפיננסי. יצוין, כי במקרים מסוימים קובע אגף נ"ה ריבית סיטונאית שונה למקורות ושימושים בעלי מאפיינים זהים (תקופה ומיגזר הצמדה) זאת כתמחור לסיכוני שוק ספציפיים ותנאי הגיוס בשווקים.

קביעת הריבית הסיטונאית נעשית על-ידי אגף נ"ה מדווחת ונדונה באופן שוטף אחת לשבוע על-ידי צוות נ"ה. בנוסף לדיון ולניתוח השוטף בצוותי אגף נ"ה, אחת לרבעון נמסר דיווח בנדון להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

הריבית הסיטונאית נקבעת, בין היתר, בהתחשב בגורמים הבאים: מחירי השוק בגין מקורות בני השוואה (קרי לפי מיגזר ההצמדה והתקופה); עלות גיוס ההון (בקביעת ריבית סיטונאית לטווח ארוך); תשואת אגרות-חוב ממשלתיות; תשואת אגרות-חוב הבנק ותאגידים בנקאיים דומים; ריבית בנק ישראל; ונתונים מאקרו כלכליים. בנוסף, בוחנים צוותי נ"ה מידע בדבר: תזרימי הקרן והריבית (Gap Report) של הבנק לפי מועדי שינוי הריבית ולפי מועדי פירעון; חשיפות הריבית של הבנק (רגישות, ערך הכנסה); VaR של כלל הבנק; עסקות צפויים; יתרות וביצועים יומיים ועוד. הצוותים מקיימים דיון גם בהתייחס למגבלות והפוזיציה הרצויה בהתאם למדיניות הבנק.

הריבית הסיטונאית נקבעת בצורה אחידה לפי תקופה ומיגזר ההצמדה לכל העסקות הנעשות בבנק, כלומר, הריבית כאמור אינה נקבעת למקור או שימוש ספציפי, וזאת למעט במקרים חריגים בהם נקבעת עלות ספציפית לעסקה מסוימת (בעיקר כאשר מדובר בעסקות בהיקפים גדולים). הריבית הסיטונאית משמשת, בין השאר, אחד הכלים החשובים לניהול הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי.

לצורך שיפור יכולות הניתוח, התכנון והניהול של נכסי הבנק והתחייבויותיו, משתמש הבנק במערכת ממוכנת לניהול נכסים והתחייבויות (מערכת ALM). הניתוח המבוצע במערכת מבוסס על קליטת נתוני העסקות הפיננסיות בבנק וביצוע עיבודים אשר מספקים למשתמש יכולת לנתח בצורה מעמיקה ורחבה את סיכוני השוק של מאזן הבנק ובמיוחד את סיכון הריבית וסיכון הנזילות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המיגזר

מיגזר הניהול הפיננסי הוא עתיר טכנולוגיה. בהתאם לכך, שינויים טכנולוגיים שמשפיעים על המיגזר מתרחשים באופן שוטף. בשנים האחרונות ניתן לציין מספר תהליכים כאלה, דוגמת הפצה נרחבת של מידע פיננסי בזמן אמת ויכולת לבצע עסקות בצורה מיידית, בלי קשר למיקום גיאוגרפי. עיקר ההשקעות המבוצעות במיגזר הן במערכות מידע. בשנים האחרונות מבוצע עיקר ההשקעה בשני תחומים מרכזיים: פרויקטים לניהול מתקדם בחדר עסקות ופרויקט ניהול נכסים והתחייבויות (ראה לעיל).

גורמי ההצלחה הקריטיים במיגזר

גורם ההצלחה המשמעותי ביותר בתחום הניהול הפיננסי הוא איכות המשאב האנושי, כאשר המועסקים בתחום נדרשים להיות בעלי ידע מקצועי וכישורים אנליטיים גבוהים.

גורם הצלחה קריטי נוסף הוא מערכות ממוחשבות ברמה גבוהה, הן בתחום ביצוע עסקות והן בתחום המידע והניתוח. תחום הניהול הפיננסי הינו בעל ממשק חזק לרוב תחומי הפעילות העסקית של הבנק. אי לכך, מטבע הדברים, הצלחת הפעילות מותנית ברמת שיתוף פעולה בינמיגרי בתוך הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של המיגזר

מחסומי הכניסה העיקריים למיגזר הניהול הפיננסי נובעים מהצורך בהשקעות גבוהות במערכות מידע וביכולת לגייס כוח אדם מקצועי בעל רמה גבוהה.

בנוסף, היכולת לספק שירותים ללקוחות גדולים נגזרת גם מגודלו היחסי של הבנק ומיכולתו לספק נזילות לתחומי הפעילות השונים. בהתאם לכך, בתחומי פעילות מסוימים ובסוגים מסוימים של עסקות יש יתרונות לגודל.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המיגזר והשינויים שחלו בהם

בשנים האחרונות עולה באופן מתמיד רמת התחכום בשווקים הפיננסיים בישראל. מגמה זו בולטת במיוחד בהרחבת סל המוצרים העומדים לרשות המשקיעים והפעילים בשוק. מכשירים סחירים מסוגים שונים ומכשירים נגזרים הופכים להיות נגישים יותר. דוגמאות למכשירים אלה הינן תעודות סל, פקדונות מובנים, אופציות אקזוטיות ועוד.

באופן טבעי, לצד הרחבת ההזדמנות הקיימת בסל מוצרים יותר גדול ומתוחכם, מהווים מכשירים אלה גם תחליפים למוצרים ושירותים קיימים.

התחרות

בכל הקשור לפעילות חדרי העסקות קיימת תחרות עניפה ואינטנסיבית. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל, ובשנים האחרונות גם בנקים זרים, וכן חברות פיננסיות אחרות, המתמחות בתחום.

לקוחות

המיגזר מספק שירותים מגוונים לכלל לקוחות המיגזרים האחרים בבנק, בין אם באמצעות סניפי הבנק ומנהלי קשרי הלקוחות ובין אם בקשר ישיר עם לקוחות גדולים. חדר העסקות מקיים פעילות שיווקית מול מוסדות פיננסיים זרים, דבר שהביא להגדלה משמעותית של מחזורי הפעילות מול לקוחות אלה (במיגזר המוצרים בהם הבנק משמש "עושה שוק").

הון אנושי

להלן פרטים על התפלגות המשרות במיגזר:

2010	2011	
818	803	סך משרות
98	108	מזה - משרות שהועמדו
319	318	מזה - משרות ניהוליות ישירות

מספר המשרות הממוצע של עובדי המיגזר בשנת 2011 הינו 803 משרות, בהשוואה ל-818 משרות בשנת 2010. הקיטון במספר המשרות נבע בעיקר מירידה במשרות הישירות בעקבות צמצום כוח האדם בבנק פוזיטיף בתורכיה, המיוחסות למיגזר, זאת בהתאם למדיניות האסטרטגית של הבנק.

מיגזר הניהול הפיננסי מוטה כוח אדם מקצועי. בהתאם לכך, קיימת תחרות משמעותית על שירותיהם של עובדים איכותיים; תחרות שבאה הן מהבנקים המקומיים, הן מבנקים זרים, הן מגופים פיננסיים אחרים והן מחברות עסקיות. הדבר בולט במיוחד בתחום חדרי העסקות. אי לכך, גיבש הבנק מודל העסקה ותגמול ייחודי למרכזי רווח בחטיבת שווקים פיננסיים, אשר מבטיח להם תגמול נאות עבור הישגיהם.

הסכמי שיתוף פעולה

במהלך העסקים השוטף מקיים הבנק, ובמסגרתו המיגזר לניהול פיננסי, קשרים ענפים עם המוסדות הפיננסיים המובילים בעולם. הקשרים העסקיים בין הבנק לגופים אלה בשוקי ההון השונים מושתתים, בין היתר, על הסדרים בינלאומיים סטנדרטיים, כגון: הסכמי מסגרת התומכים בפעילות חדרי העסקות, הסכמים מיוחדים למיזעור סיכוני אשראי שמועדים להגביל את סיכון האשראי בנגזרים (Credit Support Annex) או פעילות באמצעות מסלוקה בינלאומית (CLS), לשם מיזעור סיכוני סליקה בעסקות החלף במטבע-חוץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים המרכזיים של המיגזר הינם פיתוח הפעילות הפיננסית בשוקים המקומיים והבינלאומיים, וכן המשך הצמיחה בפעילות המקומית. התוכנית האסטרטגית לשנת 2012, כוללת תוכניות עבודה, תשתיות יעדים כמותיים. התוכנית מושתתת על הרחבת מיגון המוצרים, גידול בבסיס הלקוחות ופיתוח פעילות גלובלית הן בתחומי המסחר והן בתחומי הברוקראז'. התוכנית האסטרטגית מבוססת על הערכות ומשקפת את נקודת המבט הנוכחית של הבנק, ולכן הינה בבחינת מידע צופה פני עתיד. קיימת אפשרות שהתוכנית לא תתממש, או לא תתממש במלואה.

להלן תמצית תוצאות הפעולות של מיגזר הניהול הפיננסי:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	*2010	
במיליוני ש"ח		
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:		
322	(3,146)	- מחיצוניים
(8)	3,542	- בינמיגרי
314	396	סך-הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:		
78	72	- מחיצוניים
392	468	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:		
435	494	- מחיצוניים
(43)	(26)	הפסד מפעולות רגילות לפני מיסים
(118)	(13)	הטבת מס על ההפסד מפעולות רגילות
75	(13)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
(5)	3	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר מיסים
רווח (הפסד) נקי:		
70	(10)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
48	4	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
118	(6)	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)18 בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות:

הרווח של מיזר ניהול פיננסי בשנת 2011 הסתכם ב-118 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 6 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הרווח מפעילות מימון במיזר ניהול פיננסי בשנת 2011 הסתכם בסך של 314 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 396 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הקיטון נבע בעיקר מירידה בהכנסות מאגרות-חוב, מרישום הוצאות מימון הנובעות מחיסוי השקעות בחו"ל בהשוואה להכנסות בתקופה המקבילה אשתקד ומירידה בהכנסות מחדר עסקות. מנגד, הכנסות מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים בשנת 2011 בהשוואה להוצאות בשנת 2010, קיזזו קיטון זה.

ההכנסות התפעוליות ואחרות בשנת 2011 הסתכמו בסך של 78 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-72 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול ברווח מהשקעות במניות המיוחסות למיזר זה.

הטבת המס בשנת 2011 נבעה בעיקר מהשפעת השינוי בשערי המטבעות על רישום השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל שאינן נכללות בבסיס המס. השפעה זו מקזזת את הירידה ברווח מפעילות מימון הנובעת מהוצאות מימון בגין חיסוי השקעות בחו"ל, כאמור לעיל.

אחרים והתאמות

מסגרת זו כוללת את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מיזר בר-דיווח על-פי הוראות המפקח על הבנקים. פעילות זו כוללת בעיקר: בנקאות להשקעות, שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, פעילות בעסקי נאמנות, פעילות שוק ההון אשר אינה משוייכת למיזרים הבנקאיים ופעילות בכרטיסי אשראי בערבות בנקים אחרים. כמו-כן, נכללות במיזר זה ההכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר. בנוסף, התאמות של פעולות בינמיזריות נזקפות למסגרת זו.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מסגרת זו בשנת 2011 הסתכם ב-327 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-112 מיליון ש"ח בשנה הקודמת. הגידול ברווח נבע בעיקר מהטבת מס שאינה מיוחסת למיזרים אחרים בעקבות גידול יתרות המיסים הנדחים עקב שינוי שיעורי המס החל משנת 2012, וכן, מביטול הפרשות למיסים בעקבות שומות מס הכנסה. מנגד, ירידה בהכנסות בעקבות הפסקת מתן שירותי מחשוב, קיזזה גידול זה. הרווח מכרטיסי אשראי בגין פעילות לקוחות בנקים מחוץ לקבוצה ומתיירות נכנסת הסתכם בשנת 2011 ב-26 מיליון ש"ח, בדומה לשנת 2010. בעקבות הפסקת מתן שירותי מחשוב לבנקים אשר היו בקבוצת הבנק בעבר, חלה ירידה בהכנסות משירותים אלה מ-91 מיליון ש"ח בשנת 2010 ל-42 מיליון ש"ח בשנת 2011.

ההפסד מפעילות שוק ההון אשר אינה משוייכת למיזרים הבנקאיים הסתכם בשנת 2011 ב-26 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח של 7 מיליון ש"ח בשנת 2010. ההפסד השנה נובע מרישום הוצאות בגין נזקי לקוחות ששייכו למיזר זה, וכן מירידה בהכנסות משירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות הגמל.

הרווח מפעילות בלתי רגילה המיוחס למסגרת זו הסתכם בכ-5 מיליון ש"ח בשנת 2011 בהשוואה לכ-16 מיליון ש"ח בשנת 2010. האשראי ללקוחות של בנקים אחרים, אשר אינם חלק מקבוצת הבנק, ואיתם התקשרה קבוצת ישראלכרט בהסדר נכון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-4.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-4.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010.

פרטים נוספים אודות פעילות במוצרים מסויימים

כרטיסי אשראי

כללי

הפעילויות העיקריות של קבוצת הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעות באמצעות חברות הפועלות בתחום אמצעי התשלום תחת קורת גג ניהולית ותפעולית אחת שתכונה להלן בשם "קבוצת ישראל". פעילות הליבה של קבוצת ישראל הינה הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי מסוג "ישראל", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקארד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון.

הנפקת כרטיסי אשראי

קבוצת ישראל מנפיקה כרטיסים ללקוחות של בנקים איתם התקשרה קבוצת ישראל בהסדר, לרבות הבנק, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק יהב, בנק אוצר החייל, בנק מסד, בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ, בנק ירושלים בע"מ ובנק איגוד בע"מ; בנוסף, מנפיקה קבוצת ישראל כרטיסים באופן ישיר ללקוחות ("כרטיסים חוץ-בנקאיים"), שהינם בעיקר חברי מועדוני צרכנים וגופים שונים איתם התקשרה קבוצת ישראל.

לקוחות קבוצת ישראל בתחום ההנפקה הינם לקוחות פרטיים, עובדי תאגידים ותאגידים (ורכש תאגידי הכולל B2B (Business to Business) - העברת תשלומים בין עסקים).

במסגרת פעילות ההנפקה מנפיקה ומתפעלת קבוצת ישראל מגוון מוצרים ושירותים נוספים כגון כרטיסי "אשראי מתגלגל", כרטיסי תדלוק והתקני תדלוק, כרטיסי מתנה ותווי קניה. בנוסף, קבוצת ישראל מעניקה אשראי והלוואות לכל מטרה על בסיס מסגרות אשראי בכרטיסים. בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום ההנפקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי אשראי, בשליטה של בנקים: כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") שבשליטת בנק דיסקונט ולאומי קארד בע"מ (להלן: "לאומי קארד") בשליטת בנק לאומי.

מספר הכרטיסים ליום 31 בדצמבר 2011 שהונפקו על-ידי קבוצת ישראל הינו 3.4 מיליון כרטיסים בהשוואה ל-3.2 מיליון כרטיסים ליום 31 בדצמבר 2010.

בשנת 2011 הגיע מחזור הפעילות בכרטיסי קבוצת ישראל ל-96.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-89.9 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

סליקת כרטיסי אשראי

במסגרת הסכם הנערך לצורך שירותי הסליקה מתחייבת חברת כרטיסי אשראי הסולקת כלפי בתי עסק, בכפוף לקיום תנאי ההסכם ביניהם, לפרוע לבית העסק את החיובים בהם התחייבו כלפיו מחזיקי הכרטיסים הנסלקים על ידה בעת שרכשו טובין או שירות בבית העסק. בנוסף, מציעה קבוצת ישראל לבתי עסק מגוון שירותים פיננסיים נוספים כגון: מתן הלוואות, מקדמות (הקדמת תשלומים בגין עסקות שבוצעו) ושירותים שיווקיים ותפעוליים.

לקוחות קבוצת ישראל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי עסק רבים ומגוונים הקשורים עימה בהסכמים, ביניהם גם משרדי ממשלה שונים וכן חברות המספקות לבתי עסק שירותי ניכיון.

תחום הסליקה של כרטיסי האשראי מאופיין בתחרות גבוהה מאוד, בין היתר, בעקבות הפעלתו, החל מחודש יוני 2007 של הממשק המקומי לסליקה צולבת של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה (בעקבותיו כאל ולאומי קארד החלו לסלוק כרטיסי מסטרקארד וקבוצת ישראל החלה לסלוק כרטיסי ויזה) אשר הוביל להפחתת העמלות ולהחרפת התחרות. נכון למועד הדוחות הכספיים, קבוצת ישראל היא היחידה הסולקת עסקות בכרטיסי "ישראל", שהינו מותג פרטי בבעלותה וכן של כרטיסי "אמריקן אקספרס". במהלך חודש אפריל 2010 חתמה קבוצת ישראל על הסכם להארכת ההתקשרות בין החברות לתקופה של שבע שנים נוספות, עד ליום 31 במרץ 2017. התחרות בתחום הסליקה מתמקדת בגיוס בתי עסק חדשים להסכמי סליקה ובשימור בתי עסק הקיימים כלקוחות תחום הסליקה. היבט נוסף של התחרות מתבטא בפיתוח מוצרים ושירותים פיננסיים ותפעוליים לבתי העסק אשר יגדילו את מחזור העסקות ו/או סכומי העסקות המבוצעות בכל בית עסק.

בנוסף לקבוצת הבנק, בתחום הסליקה פועלות בישראל כיום שתי חברות כרטיסי האשראי, בשליטה של בנקים אשר פורטו לעיל.

פעילויות נוספות

בנוסף לפעילויות הקשורות בהנפקה ובסליקה של כרטיסי אשראי, כמפורט לעיל לקבוצת ישראל כרטיס פעילויות נוספות כדלקמן: פעילות בתחום הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות; הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיס אשראי; ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים).

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי

תרומת ההכנסות מכרטיסי אשראי להכנסות מעמלות, שנכללו במסגרת ההכנסות התפעוליות (לפני ניכוי הוצאות המתייחסות), הסתכמה בשנת 2011 ב-1,549 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,461 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של כ-6.0% שנבע בעיקרו מגידול בהיקפי הפעילות בארץ ובתירות יוצאת ונכנסת.

הליכים משפטיים

לפרטים בנוגע לסוגיות רגולטוריות שונות, ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.
 לפרטים בנוגע לתביעות שעומדות כנגד ישראל כרטיס, ראה ביאור 19 בדוחות הכספיים.
 להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מיגרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
מיגור משקי הבית	מיגור הבנקאות הפרטית	מיגור עסקים קטנים	המיגור המסחרי	המיגור העסקי	תירות נכנסת ואחרים	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
102	18	57	17	-	11	205
- מחיצוניים						
562	318	111	12	9	537	1,549
הכנסות תפעוליות ואחרות						
(30)	(18)	(5)	-	-	-	(53)
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
469	232	79	8	4	495	1,287
הוצאות תפעוליות ואחרות						
165	86	84	21	5	53	414
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים						
57	30	29	7	2	18	143
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות						
רווח נקי:						
108	56	55	14	3	35	271
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
(3)	(1)	-	-	-	-	(4)
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
105	55	55	14	3	35	267
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
5,754	3,243	1,151	209	105	4,028	14,490
יתרה ממוצעת של נכסים						
-	-	2,132	1,999	9,195	215	13,541
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
5,416	3,053	1,397	135	72	-	10,073
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון						
851	382	128	12	8	592	1,973
מספר משרות ממוצע						

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בכרטיסי אשראי לפי מיגזרי פעילות (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*						
מיגזר משקי הבית	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר עסקים קטנים	המיגזר המסחרי	המיגזר העסקי	תיירות נכנסת ואחרים	סך-הכל
במיליוני ש"ח						
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
87	20	38	11	-	6	162
- מחיצוניים						
518	293	103	11	8	528	1,461
הכנסות תפעוליות ואחרות						
(23)	(13)	(4)	-	-	-	(40)
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
426	210	70	7	3	484	1,200
הוצאות תפעוליות ואחרות						
156	90	67	15	5	50	383
רווח מפעולות רגילות לפני מיסים						
60	34	26	6	2	19	147
הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות						
רווח נקי:						
96	56	41	9	3	31	236
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
(3)	(2)	-	-	-	-	(5)
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
93	54	41	9	3	31	231
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
5,164	2,911	1,033	188	94	3,909	13,299
יתרה ממוצעת של נכסים						
-	-	1,931	1,810	8,328	158	12,227
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
5,013	2,826	1,227	190	90	-	9,346
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון						
868	394	133	12	7	611	2,025
מספר משרות ממוצע						

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

פעילות שוק ההון

כללי

פעילות קבוצת הבנק בשוק ההון כוללת מגוון פעילויות ושירותים פיננסיים בתחומים שונים: ביצוע פעילות מסחר בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים, כולל בתחום המעו"ף (הבנק וכן חברה בת בבעלותו המלאה הינם חברים בבורסה ובמסלוקת הבורסה). הבנק חבר גם במסלוקת המעו"ף (לפרטים בדבר שיעבוד אשר נרשם על נכסי הבנק כתנאי לחברותו במסלוקות שונות, ראה ביאור 14 בדוחות הכספיים) וכן בניירות-ערך זרים (הבנק חבר במסלוקת ה-Euroclear), פעילות שמירת ניירות הערך, מחקר וייעוץ ללקוחות בתחום שוק ההון, מתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים, ניהול הנפקות, ניהול תיקי השקעות בניירות-ערך ובנכסים פיננסיים עבור לקוחות פרטיים, תאגידים, מלכ"רים ומוסדות, וכן שירותי נאמנות (כמו-כן לחברה כלולה של הבנק פעילות בתחום החיתום). הפעילויות והשירותים הפיננסיים המפורטים לעיל מתבצעים בחלקם ישירות על-ידי הבנק ובחלקם על-ידי חברות בנות, אשר כל אחת מהן מתמחה ועוסקת בתחום מוגדר.

"רפורמת בכר"

בשנת 2005 חוקקה הכנסת שלושה חוקים אשר קבעו שינויים מבניים מהותיים בשוק ההון ובפעילות הבנקאית, והידועים בשם "רפורמת בכר". על-פי חוקים אלה, נאסר על הבנק לנהל קופות-גמל וקרנות להשקעה משותפת בנאמנות והוא נדרש למכור את מלוא החזקותיו בהן בתוך פרקי זמן שנקבעו בחקיקה. כמו-כן, כתנאי לקבלת רישיון יועץ פנסיוני, צריך היה הבנק לרדת בהחזקותיו בכלל ביטוח, השולטת במבטח, עד לרף של 10%, או פחות, מכל סוג של אמצעי שליטה.

מכירת קופות-גמל לתגמולים, להשתלמות, לפיצויים ולמחלה

בשנים 2007 ו-2008 השלימה קבוצת הבנק את מכירת כל הזכויות לניהול קופות הגמל שבבעלותה. הבנק ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שנוהלו על-ידו בעבר לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים מסויימים - לפרטים נוספים, לרבות פרטים בדבר הסדרים בין הבנק לרוכשות זכויות הניהול בקשר עם ערבותו האמורה של הבנק, ראה ביאור 19(ג) (4) בדוחות הכספיים.

ייעוץ פנסיוני

בחודש ינואר 2009 נענה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ("הממונה") לפניית הבנק, והעניק לבנק רישיון ייעוץ פנסיוני; במגבלות מסוימות אשר הוסרו בחודש מרץ 2009. עם קבלת רישיון הייעוץ הפנסיוני, הבנק החל במתן ייעוץ פנסיוני. בשלב הראשון ניתן הייעוץ רק לחלק מהלקוחות בחלק מהסניפים. בהתאם למתוכנן, מספרם של הסניפים בהם ינתן ייעוץ פנסיוני ופריסת שירותי הייעוץ הפנסיוני באמצעות יועצים פנסיונים שהוכשרו לכך יורחב בעתיד בהדרגה. עד כה נחתמו על-ידי הבנק הסכמי הפצה עם כ-25 חברות המנהלות קופות-גמל וקרנות פנסיה.

על-אף היערכות הבנק למתן ייעוץ פנסיוני, קיימים קשיים בהענקת הייעוץ ללקוחות, כנובע מהיעדר הסדרה של היחסים בין הפועלים בשוק (קר) - היועצים, הגופים המוסדיים המציעים את המוצרים והמעבידים) בכל הקשור להעברת המידע מגורמים אלו ליועץ הפנסיוני באופן שוטף ויעיל. קושי נוסף, במישור התפעולי, עניינו סליקת פעולות הכספיות בין הגורמים המנויים לעיל אשר נובע מהיעדרה של מערכת סליקה מרכזית לפעולות אלו. בחודש מרץ 2011 תוקן חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביועץ, בשיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 ("חוק הייעוץ"), כך שנכלל בו פרק בדבר הפעלת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית ("מסלוקה פנסיונית"). בהתאם לחוק הייעוץ, הפעלת מסלוקה פנסיונית תהיה מותנית בקבלת רישיון מהממונה ותהיה נתונה לפיקוח. נקבע כי לא יותר למשתמש במסלוקה הפנסיונית, לרבות הבנק, להחזיק ביותר משביעית מסוג מסוים של אמצעי שליטה בה. בחודש יולי 2011 הודיע הממונה כי הוא אינו מרוצה מעבודתה ומקצב התקדמותה של החברה שהוקמה על-ידי הגופים המוסדיים והמפיצים לשם הקמת מסלוקה פנסיונית ופרסם מכרז לבחירת חברה שתקים מסלוקה פנסיונית. טרם נבחר זוכה במכרז. נכון למועד עריכת הדוח, לא ניתן להעריך מתי תתחיל לפעול מסלוקה פנסיונית ומה תהיה תרומתה לבנקים כיועצים פנסיונים.

קושי נוסף במתן ייעוץ פנסיוני ללקוחות נוגע להפצת מוצרי ביטוח. נכון למועד עריכת הדוח, טרם תוקנו התקנות המסדירות את שיעור עמלת ההפצה שיקבלו הבנקים בהפצת מוצרי ביטוח. לא נחתמו הסכמי הפצה בין הבנק לבין חברות הביטוח ולא נקבעו הסדרים בין היתר, בדבר העברת מידע ושירותים הנדרשים לצורך מתן ייעוץ פנסיוני במוצרי ביטוח. קיימת בעייתיות בבחינת וזיהוי מוצרי ביטוח בשל המגוון הרחב של תוכניות הביטוח בשנים השונות, היעדר פרמטר קבוע לדירוג המוצרים השונים וסטנדרטיזציה שלהם באופן המאפשר השוואה בין המוצרים השונים והתאמתם ללקוח. כל אלו עלולים לגרום לדחיית המוכנות והיכולת בבנק למתן ייעוץ פנסיוני במוצרי ביטוח.

בחודש נובמבר 2010 פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, תוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני. התוכנית פורסמה כמצגת וכהודעה לעיתונות. בסוף שנת 2011 פורסמו טיוטות חוזרים ותקנות ליישום התוכנית. התוכנית כוללת בין היתר:

- קביעת עמלת הפצה אחידה ליועץ פנסיוני עבור מוצרי החיסכון הפנסיוני. עמלת ההפצה המרבית לבנק בגין ייעוץ במוצרי חיסכון פנסיוניים, למעט קרנות השתלמות, תהיה בגובה של 0.2% בלבד מהצבירה ו-2% מההפקדות השוטפות (במקום השיעור המרבי של 0.25% מהצבירה בהתאם לקבוע בתקנות עמלות הפצה בנוסחן היום והכל בהתאם למפורט שם). עמלת הבנק בשל ייעוץ בקרן השתלמות תישאר כפי שהיתה, 0.25% מהצבירה.
 - קביעה כי תשולם עמלת הפצה רק למפיץ האחרון שמינה הלקוח. גם אם המפיץ האחרון יהיה סוכן ביטוח או משווק פנסיוני, תישלל מן הבנק המייעץ עמלת ההפצה המגיעה לו בגין הייעוץ החל במועד המעבר. בגין מי שניתנה לו הנחה בדמי הניהול מהגוף המוסדי, עמלת הבנק תופחת ל-40% מדמי הניהול.
- יישומה של התוכנית תלוי ברובה בהליכי חקיקה ובהתקנת תקנות, לפיכך לא ניתן להעריך בשלב זה מתי תיושם התוכנית, האם היא תיושם במלואה ומה תהיה השפעתה על הבנק כיועץ פנסיוני.
- להלן תיאור השירותים העיקריים הניתנים על-ידי קבוצת הבנק במסגרת פעילות שוק ההון וכן בדבר חלק מחברות קבוצת הבנק הפעילות בתחום:

הפצת קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה בין לקוחותיו עם חברות המנהלות קרנות השתלמות, קופות-גמל וקרנות פנסיה, והוא זכאי לגבות עמלות הפצה בקשר עם הפצתן בהתאם לקבוע בתקנות.

הפצת קרנות נאמנות

הבנק התקשר בהסכמים בדבר הפצה של יחידות של קרנות נאמנות בין לקוחותיו, וזאת עם הרוב המכריע של מנהלי קרנות הנאמנות בישראל, והוא זכאי לגבות ממנהלי הקרנות עמלות הפצה בקשר עם פעילות זו, בהתאם לקבוע בתקנות.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקת וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות גופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראז' בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים. לפרטים נוספים, ראה פרק "חברות מוחזקות עיקריות" להלן.

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ

פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ, שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, עוסקת בניהול תיקי השקעות עבור לקוחות פרטיים, גופים עסקיים, מלכ"רים ואחרים. ניהול ההשקעות עבור לקוחות החברה, הן הישראלים והן הזרים, מתבצע בשוק ההון הישראלי וכן בשוקי ההון בעולם. נכון ליום 31 בדצמבר 2011 ניהלה החברה תיקים בערך כספי של 10.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-10.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010.

שירותים למנהלי נכסים פיננסיים

אגף שירות למנהלי נכסים פיננסיים, מאגד בתוכו פעילויות של מתן שירותים שונים למנהלי נכסים פיננסיים: מנהלי קופות-גמל, קרנות השתלמות ופנסיה ומנהלי קרנות נאמנות ומנהלי תיקי השקעות. פעילות האגף כוללת תפעול הנכסים הפיננסיים האמורים לעיל ומתן שירותים בנקאיים לגופים המנהלים אותם. השירותים כוללים בין השאר שערך נכסים, הפקת דוחות בקרה, הפקת דיווחים לרשויות, ניהול ספרים, ניהול חשבונות וזכויות עמיתים בקופות-גמל, חישוב תשואות יומיות וחדשיות בקופות-גמל וחישוב שער יומי בקרנות נאמנות. הבנק חתם על הסכמים למתן שירותים תפעוליים בתחום קופות-גמל בעבור חברות לניהול קופות-גמל, חלקם כחלק נלווה למכירת קופות-גמל שהיו בבעלות הבנק. בתחום קרנות הנאמנות נחתמו הסכמים למתן שירותים לחברות לניהול קרנות נאמנות. בסוף שנת 2011 הסתכם היקף הנכסים של קופות הגמל, קרנות השתלמות והפנסיה להן מספק הבנק שירותי תפעול בסך של כ-76.8 מיליארד ש"ח, שווי הנכסים של קרנות הנאמנות להן מספק האגף שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים הסתכם בסך של כ-37.2 מיליארד ש"ח. החל משנת 2012 הפעילות תתבצע במסגרת חטיבת שווקים פיננסיים.

שינוי ארגוני בחטיבות נכסי לקוחות וה-GT והקמת חטיבת שווקים פיננסיים

בחודש ספטמבר 2011 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון שינוי ארגוני, במסגרתו הועברה האחריות על פעילויות הברוקראז', תפעול וסליקת ניירות-ערך, הבקרה אחר המסחר במעו"ף והשירות למנהלי נכסים פיננסיים מחטיבת נכסי לקוחות לחטיבת ה-Global Treasury. מטרת השינוי הארגוני הינה לבסס את מובילות הבנק בפעילות בשווקים הפיננסיים ולהעמיד לרשות לקוחות הבנק מעטפת שירות מתקדמת יעילה ומקצועית למסחר במגוון המכשירים הפיננסיים תחת קורת גג אחת. השינוי הארגוני יושם בפועל בחודש ינואר 2012 וכתוצאה משינוי זה שונה שמה של חטיבת ה-Global Treasury לחטיבת שווקים פיננסיים. תחת החטיבה החדשה הוקם אגף חדרי עסקות וברוקראז' הכולל את חדר העסקות במטבע-חוץ, ריביות וסחורות ואת חדרי המסחר בניירות-ערך ישראלים וזרים. הוקם אגף שירותי תפעול בשווקים פיננסיים האמון על תפעול וסליקה של כלל פעילות חדרי העסקות ופעילות התפעול והסליקה של ניירות-ערך של הבנק ולקוחותיו ומתן שירותים למנהלי נכסים פיננסיים. כמו-כן, הוקם מערך מרכזי לניתוח ובקרת סיכונים של פעילות הבנק ולקוחותיו בשווקים הפיננסיים.

להלן התפלגות תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים בשוק ההון לפי מיגזרי פעילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
במיליוני ש"ח						
59	-	28	-	3	22	6
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
1,303	86	290	20	49	805	53
- מחיצוניים						
-	239	(30)	(6)	(15)	(173)	(15)
- בינמיגזרי						
1,362	325	288	14	37	654	44
סך-הכל הכנסות						
1,187	364	195	1	38	524	65
הוצאות תפעוליות ואחרות						
175	(39)	93	13	(1)	130	(21)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
65	(13)	36	4	-	45	(7)
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות						
רווח (הפסד) נקי:						
110	(26)	57	9	(1)	85	(14)
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
124,742	82,109	3,661	1,620	2,878	32,071	2,403
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות						
1,428	-	29	11	19	1,369	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
649,858	-	526,117	9,567	8,790	102,351	3,033
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת						

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010*						
סך-הכל	אחרים	המיגזר העסקי	המיגזר המסחרי	מיגזר עסקים קטנים	מיגזר הבנקאות הפרטית	מיגזר משקי הבית
במיליוני ש"ח						
64	-	37	-	3	20	4
רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
הכנסות תפעוליות ואחרות:						
1,455	116	316	19	58	875	71
- מחיצוניים						
-	254	(32)	(6)	(16)	(183)	(17)
- בינמיגזרי						
1,519	370	321	13	45	712	58
סך-הכל הכנסות						
1,197	358	206	1	40	526	66
הוצאות תפעוליות ואחרות						
322	12	115	12	5	186	(8)
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים						
124	5	43	5	2	72	(3)
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות						
רווח (הפסד) נקי:						
198	7	72	7	3	114	(5)
המיוחס לבעלי המניות בבנק						
יתרות ממוצעות						
125,764	81,813	4,489	1,221	2,796	32,709	2,736
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות						
1,281	-	41	15	19	1,206	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
629,280	-	509,168	7,898	8,174	100,862	3,178
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך במשמרת						

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

כללי

קבוצת הבנק פועלת באמצעות חברות בנות בנקאיות ושאינן בנקאיות בישראל ובח"ל. תחומי פעילותן של אותן חברות בנות שאינן בנקאיות הינם בתחום הפיננסי, שיווק ותפעול מערך כרטיסי האשראי, פעילות בעסקי נאמנות, הנפקה ומימון ומתן שירותי בנקאות להשקעות. תרומת החברות המוחזקות לתוצאות הפעילות של הבנק בנטרול הפרשי שער של החברות הבנות בחו"ל בשנת 2011 הסתכמה ב-583 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-561 בשנת 2010. השקעת הבנק בחברות המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-15.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-14.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010.

חברות בת ישראל

להלן סקירה על חברות עיקריות:

קבוצת ישראלכרט

הקבוצה כוללת את החברות: ישראלכרט בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, אמינית בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, ישראלכרט מימון בע"מ, ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ, צמרת מימונים בע"מ וגלובל פקטורינג בע"מ. חברות אלו מהוות את פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי. פעילות הליבה של קבוצת ישראלכרט הינה הנפקה, סליקה ומימון של כרטיסי אשראי מסוג "ישראלכרט", מותג פרטי בבעלותה, וכן של כרטיסי אשראי מסוג "מסטרקרד", "ויזה" ו"אמריקן אקספרס" וזאת מכוח הסכמי רישיון. בנוסף, לקבוצה פעילויות בתחומים: הענקת אשראי צרכני שלא באמצעות כרטיסי אשראי; הבטחת פירעון המחאות וניכיון המחאות, ניכיון שוברים באופן ישיר ופעילות בתחום הפקטורינג (ניכיון חייבים). הרווח הנקי של קבוצת ישראלכרט הסתכם בשנת 2011 ב-231 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-208 מיליון ש"ח בשנת 2010, גידול בשיעור של 1.1%. תרומת קבוצת ישראלכרט לתוצאות הפעילות של הבנק, לאחר מיסים, בשנת 2011 הסתכמה ב-236 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-186 מיליון ש"ח בשנת 2010.

סך השקעת הבנק בקבוצת ישראלכרט הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2011 ב-1,636 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,414 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010. לפרטים בנוגע לסוגיות רגולטוריות שונות, ראה ביאור ג'1 בדוחות הכספיים. לפרטים בנוגע לתביעות שעומדות כנגד ישראלכרט, ראה ביאור ד'1 בדוחות הכספיים.

פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ

פועלים שוקי הון בע"מ (להלן: "פועלים שוקי הון") פועלת בשני תחומים עיקריים: פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובח"ל וההשקעה בתחום קרנות הון והשקעות ישירות, כולל קרנות המשקיעות במיגזר הטכנולוגיה. במסגרת פעילותה בתחום הבנקאות להשקעות מעמידה פועלים שוקי הון מגוון שירותים הכוללים: יעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזוגים ורכישות בארץ ובח"ל, יעוץ לתהליכי הפרטה ולהנפקות ציבוריות ופרטיות בחו"ל וליווי חברות בארץ ובח"ל בהשקעות שונות. בנוסף, פועלת קבוצת פועלים שוקי הון, באמצעות חברה כלולה שלה (19.97%) - פועלים אי.בי.אי, במתן שירותי יעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוסי הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במסגרת פעילות ההשקעה בקרנות הון (Private Equity) והשקעות ישירות משקיעה פועלים שוקי הון בקרנות הפעילות במגוון סקטורים כולל: הון סיכון, אנרגיה אלטרנטיבית וכו', בהשקעה בתאגידי הניהול של קרנות הון וכן מעמידה לתאגידי הניהול הללו שירותים. בנוסף, פועלים שוקי הון ממשיכה לעסוק בניהול של קרנות הון סיכון על-פי היתר שניתן לה מבנק ישראל. תרומת פועלים שוקי הון לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2011 הסתכמה ב-42 מיליון ש"ח, בהשוואה לתרומה בסך של 30 מיליון ש"ח בשנת 2010.

השקעת הבנק בפועלים שוקי הון הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2011 ב-673 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-629 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010.

פועלים סהר בע"מ

פועלים סהר בע"מ (להלן: "פועלים סהר"), שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, הינה חברה בבורסה ובמסלוקת הבורסה. החברה מתמחה במתן שירותים לגופים מוסדיים: קרנות פנסיה ותיקות וחדשות, קופות-גמל בנקאיות, קופות-גמל-ענפיות, קרנות השתלמות, חברות ביטוח וחברות וגופים ציבוריים. החברה נותנת ללקוחות שירותי ברוקראד' בארץ ובח"ל, שירותי מחקר, שירותי משמרת ושירותים נלווים נוספים לרבות שירותים תפעוליים.

הרווח הנקי של פועלים סהר ותרומתה לתוצאות הפעילות של הבנק הסתכמו בשנת 2011 ב-30 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-32 מיליון ש"ח בשנת 2010.

סך השקעת הבנק בפועלים סהר הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2011 ב-257 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-227 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010.

פעילות קבוצת הבנק בחו"ל

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק מתבצעת באמצעות חברות בנות בנקאיות, חברות פיננסיות, סניפי הבנק בחו"ל ונציגויות. פעילות הבנק בחו"ל מתמקדת במיגזר הבנקאות הפרטית ובמיגזר העסקי. בנוסף, לבנק פעילות במיגזר משקי הבית ובמיגזר המסחרי, בתורכיה ובקזחסטן. במסגרת פעילותו הבינלאומית מקיים הבנק קשרים עם למעלה מ-2,400 בנקים כתבים ברחבי העולם. הפעילות מול בנקים כתבים אלה כוללת מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים").

במסגרת פעילות הבנקאות הפרטית מספק הבנק ללקוחותיו בעלי עושר פיננסי בחו"ל שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. פעילות המיגזר העסקי בחו"ל כוללת מתן אשראי ללווים מקומיים וזרים, בעיקר על-ידי רכישת השתתפויות באשראים המאורגנים על-ידי בנקים מובילים בחו"ל, מתן אשראי ללווים בעלי זיקה לישראל והשקעות באגרות-חוב. הפעילות במיגזר משקי הבית ובמיגזר המסחרי בשווקים מתעוררים ממוקדת בפעילות בנק פוזיטיב בתורכיה ובבנק פוזיטיב בקזחסטן.

אסטרטגיית הבנק מכוונת כיום לפתח את פעילותו הבינלאומית ולהרחיבה הן בתחום "הבנקאות הפרטית הגלובלית" (Global Private Banking) והן בפעילות העסקית בסניפי לונדון וניו-יורק.

הבנק שואף להמשיך להרחיב את מעטפת השירות ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים, השיווק והשירות ללקוחות.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על הפעילות הבינלאומית:

פיקוח רגולטורי בחו"ל

בנוסף לכללים והמגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל, פעילות המיגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלוונטיות הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים מזילים וכיוצא בזה.

פיקוח רגולטורי – סניף מיאמי

ביום 8 ביולי 2009 נכנס לתוקף הסכם (הנקרא "Written Agreement") בין הבנק וסניף מיאמי של הבנק לבין הפדרל ריזרב של ניו-יורק, הפדרל ריזרב של אטלנטה וה-Office of Financial Regulation של מדינת פלורידה (להלן: "רשויות הפיקוח בארצות-הברית"). Written Agreement הינו הליך אכיפה פורמאלי העומד לרשות רשויות הפיקוח בארצות-הברית, אשר השימוש בו הורחב מאז פרוץ המשבר הכלכלי בשנת 2008. עיקרו של ההסכם שנחתם הינו חיזוק פונקציות הציות, ניהול הסיכונים והביקורת של הבנק והגברת מעורבות דירקטוריון הבנק והנהלתו בפיקוח על סניף מיאמי במטרה לתקן ליקויים שנמצאו בציות להוראות החוק בארצות-הברית, הנוגעות למניעת הלבנת הון והכר את הלקוח. בנוסף, התחייב הבנק במסגרת הסכם זה לאמץ תוכנית עבודה לתיקון הליקויים כפי שתאשרנה על-ידי רשויות הפיקוח ולהגיש דוחות התקדמות תקופתיים בדבר יישום תוכניות העבודה.

ההסכם איננו יוצר או מטיל מגבלות כלשהן על פעילות עסקית בבנק, בין בארצות-הברית ובין בכלל, ולא צפוי כי תהיה לו השפעה מהותית על תוצאותיו הכספיות של הבנק.

הבנק פועל לקיום התחייבויותיו על-פי ההסכם במלואן ובמועדן. תת ועדה של ועדת הדיירקטוריון לניהול סיכונים עוקבת ומפקחת על הטיפול בתיקון הליקויים בסניף מיאמי. נשכרו שירותיה של חברת ייעוץ חיצונית המתמחה בייעוץ לבנקים בהליכי אכיפה והודקו הליכי הפיקוח וקציני הציות של סניף מיאמי הוכפפו לחטיבה לניהול סיכונים. אי קיום ההתחייבויות הכלולות ב-Written Agreement עלול להוביל לנקיטת הליכי אכיפה חמורים יותר על-ידי רשויות הפיקוח בארצות-הברית.

תמצית הדוחות הכספיים המצרפיים של הפעילות הבינלאומית

תמצית הדוחות הכספיים של הפעילות הבינלאומית המוצגת להלן כוללת את שלוחות הבנק בחו"ל אשר פעילות באחד או יותר מהתחומים הבאים: מתן אשראי, גיוס פקדונות, הנפקת אגרת-חוב או כתבי התחייבות וניהול נכסי לקוחות. בנוסף, נכללת פעילות המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בישראל.

א. מאזן*

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני דולר		
נכסים		
6,264	8,415	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,341	1,700	ניירות-ערך
5	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
4,872	5,418	אשראי לציבור, נטו
32	31	בנינים וציוד
***207	337	נכסים בגין מכשירים נגזרים
****128	141	נכסים אחרים
****13,849	16,042	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
9,412	8,310	פקדונות הציבור
2,331	5,491	פקדונות מבנקים
109	41	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
402	530	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
***314	469	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
***313	275	התחייבויות אחרות
12,881	15,116	סך-כל ההתחייבויות
81	63	זכויות שאינן מקנות שליטה
****887	863	אמצעים הוניים**
****13,849	16,042	סך-כל ההתחייבויות וההון

* מאזן הפעילות הבינלאומית מבוסס על נתוני השלוחות ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק תוך ביצוע התאמות בגין יתרת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות וייחוס חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה.

** כולל הון חיובי מחושב בסך של 170 מיליון דולר (31 בדצמבר 2010: בסך של 158 מיליון דולר) עבור סניפי הבנק שאינם חברות. ההון המחושב, כולל את סכומי הפקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי הבנק בתוספת רווחים או בניכוי הפסדים שנרשמו עד לתאריך המאזן, לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שוויים ההוגן.

*** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיתת ההצגה בתקופה השוטפת.
**** הוצג מחדש.

ב. נכסי לקוחות

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני דולר		
9,814	8,840	פקדונות הציבור ואגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,050	7,791	נכסי לקוחות (חוץ-מאזני)
18,864	16,631	סך-הכל

ג. רווח והפסד ותרומת שלוחות הבנק בחו"ל*

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני דולר		
225	161	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
7	(4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
218	165	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
148	139	הכנסות תפעוליות ואחרות
321	269	הוצאות תפעוליות ואחרות
45	35	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
35	12	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
רווח נקי:		
10	23	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(5)	(3)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
15	26	המיוחס לבעלי המניות בבנק

* מבוסס על תוצאות השלוחות בחו"ל ומתורגם לדולר ארצות-הברית, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים על-ידי הבנק, הפחתת עודף עלות הרכישה על ההון של השלוחות, ייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים בתוצאות החברות המאוחדות והשלמה למס הנוסף החל על הבנק בישראל.

להלן נתונים על ההשקעה בשלוחות העיקריות ותרומתן לרווח הנקי של הבנק:

ליום 31 בדצמבר 2011:

שם החברה	יתרת השקעה ליום 31.12.11 ⁽¹⁾	תרומה בשנת 2011 בנטרוך הפרשי שער ⁽²⁾	תשואה בשנת 2011 ⁽³⁾	הפרשי שער על השקעה בשנת 2011	תרומה בשנת 2011 כולל הפרשי שער*
	במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
סניפי ארצות-הברית	-		24	-	24
סניף לונדון	-		24	-	24
Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.	1,506	2.7%	39	85	124
קבוצת פוזיטיף	581	(1.6%)	(10)	(91)	(101)
Hapoalim Securities U.S.A. Inc.	121	10.8%	12	7	19
Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.	42	(31.9%)	(15)	4	(11)
שלוחות אחרות	372		28	26	54
סך-הכל	-		102	31	133

ליום 31 בדצמבר 2010:

שם החברה	יתרת השקעה ליום 31.12.10 ⁽¹⁾	תרומה בשנת 2010 בנטרוך הפרשי שער ⁽²⁾	תשואה בשנת 2010 ⁽³⁾	הפרשי שער על השקעה בשנת 2010	תרומה בשנת 2010 כולל הפרשי שער*
	במיליוני ש"ח	ב- %	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
סניפי ארצות-הברית	-		36	-	36
סניף לונדון	-		40	-	40
Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.	1,374	6.1%	79	37	116
קבוצת פוזיטיף	712	(12.0%)	(94)	(52)	(146)
Hapoalim Securities U.S.A. Inc.	102	4.9%	5	(6)	(1)
Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.	52	(23.0%)	(14)	(4)	(18)
שלוחות אחרות	376		-	(30)	(30)
סך-הכל	-		52	(55)	(3)

* מטבע הפעילות של החברות המאוחדות בחו"ל, מוגדר על-פי הנחיית המפקח על הבנקים כשקל חדש, לפיכך נזקפים הפרשי השער על ההשקעה לדוח רווח והפסד. הבנק מגדר מבחינה כלכלית את חשיפות מטבע-החוץ הנובעות מההשקעה בחברות בנות בחו"ל באמצעות גיוס מקורות באותם מטבעות. גידור זה אינו מהווה גידור חשבונאי ולכן הפרשי השער על מקורות אלה אינם מיוחסים לתוצאות הפעילות של החברות הבנות.

(1) יתרת ההשקעה בחברות הבנות מוצגת לאחר התאמתה לכלכלי החשבונאות המיושמים בבנק.

(2) תרומת השלוחות בחו"ל מורכבת מהרווח הנקי, מתורגם לש"ח, תוך ביצוע התאמות בין הפחתת עודפי העלות על ההשקעה בגין השלוחות האמורות וייחוס חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווח של חברות מאוחדות בחו"ל בניכוי השלמה לשיעור המס הסטטוטורי החל בישראל בסך 20 מיליון ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד: 34 מיליון ש"ח).

(3) תשואת החברות מחושבת על בסיס שנתי על-ידי חלוקת תרומת החברות הבנות בניכוי הפרשי שער בממוצע ההשקעה.

להלן פירוט הרווח הנקי בשלוחות העיקריות לאחר התאמתו לכללי החשבונאות המיושמים בבנק (במטבע מקומי):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
השני	2010	2011	
במיליונים			
(5.3)	15.0	9.7	סניפי ארצות-הברית - דולר*
(5.7)	12.0	6.3	סניף לונדון - לישיט*
(14.9)	27.9	13.0	Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. - פר"ש
(9.2)	1.9	(7.3)	קבוצת בנק פוזיטיף - לירה תורכית
1.8	0.7	2.5	Hapoalim Securities U.S.A. Inc. - דולר
0.3	(3.9)	(3.6)	Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. - דולר
8.1	2.4	10.5	שלוחות אחרות - דולר

* בסניפי ארצות-הברית ולונדון - הנתונים הינם לפני מס מקומי.

פעילות הבנקאות הפרטית הגלובלית של קבוצת הבנק

במסגרת זו מספקת קבוצת הבנק ללקוחותיה הפרטיים המנהלים את חשבונותיהם בסניפי קבוצת הבנק בחו"ל וכן במרכז לבנקאות פרטית בתל-אביב, שירותים ומוצרים מתקדמים ומקצועיים, הכוללים מוצרי השקעה וניהול נכסים גלובלי. הפעילות פרוסה כיום בישראל, אירופה, ארצות-הברית, אמריקה הלטינית, קנדה, הונג-קונג וסינגפור וזאת, בין היתר, באמצעות 40 מוקדי פעילות הכוללים חברות בנות בנקאיות, סניפים, חברות בנות לניהול נכסים ונציגויות המשמשות ליחסי ציבור בלבד.

להלן פרטים על סניפי הבנק וחברות הבנות העיקריות בחו"ל הפועלים בתחום הבנקאות הפרטית:

Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים שוויץ)

חברה-בת בנקאית (בבעלות מלאה של הבנק) העוסקת בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות ארבעה סניפים: שניים בשוויץ, בציריך ובגנבה, אחד בלוקסמבורג ואחד בסינגפור, וכן באמצעות חברה ליעוץ השקעות בהונג-קונג. הרווח הנקי של הפועלים שוויץ הסתכם בשנת 2011 בכ-13 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-28 מיליון פרנק שוויצרי בשנת 2010. התחזקות הפרנק השוויצרי במהלך שנת 2011 מול המטבעות השונים הביאו לשחיקת ההכנסות שכן חלק עיקרי מההכנסות נובע ממטבעות אחרים. בנוסף, הרווח בשנה קודמת כלל הכנסה חד פעמית בסך כ-12 מיליון פרנק שוויצרי ממימוש אגרות-חוב שהופחת בעבר. תרומת הפועלים שוויץ בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2011 הסתכמה ב-39 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-79 מיליון ש"ח בשנת 2010.

סך-כל ההון של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-374 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה לכ-365 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2010.

סך-כל המאזן של הפועלים שוויץ ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם לכ-3,167 מיליון פרנק שוויצרי וזאת לעומת כ-2,891 מיליון פרנק שוויצרי בסוף שנת 2010.

במחצית השנייה של שנת 2011 נמסר להפועלים שוויץ, כי מתקיימים מגעים בין רשויות של שוויץ וארצות-הברית במסגרת אמנת כפל המס שבין שתי המדינות.

רשויות שוויץ מסרו להפועלים שוויץ, כי כמה בנקים שוויצריים ובהם הפועלים שוויץ נחקרים על-ידי רשויות של ארצות-הברית. לא נמסרו פרטים או נסיבות המתייחסים להפועלים שוויץ עצמו בקשר עם החקירה.

לפי בקשת רשויות שוויץ, מסרו אותם בנקים שוויצריים, ובהם הפועלים שוויץ, מידע סטטיסטי לרשויות ארצות-הברית אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים. לא נמסרו פרטים מזהים של הלקוחות, כגון שמות לקוחות. הפועלים שוויץ משתף פעולה עם רשויות שוויץ ופועל על-פי הוראות הדין החלות עליו.

בשלב זה, נוכח המידע המוגבל בלבד המצוי בידיו, אין הפועלים שוויץ יכול לאמוד באיזו מידה החקירה האמורה תשפיע עליו.

המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב

מרכז המספק לתושבי חוץ מכל רחבי העולם שירותים ומוצרי בנקאות פרטית ומהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB.

Coalim Asset Management (Ireland) Ltd.- ו-Poalim Asset Management (UK) Ltd. המוחזקות על-ידי

Pam Holdings Ltd. (להלן: "חברות PAM")

חברות PAM (חברות בנות בבעלות מלאה של הבנק) אחראיות לבחירה, מתן תמיכה מקצועית בכל הקשור למוצרי השקעה המוצעים ללקוחות הבנקאות הפרטית הגלובלית ברחבי העולם, תוך שיתוף פעולה עם גופים פיננסיים בינלאומיים מובילים בתחומים אלה. הקבוצה מהווה נדבך מרכזי ביישום אסטרטגיית הצמיחה של הבנק בחו"ל.

נכון ליום 31 בדצמבר 2011 מחזיקים לקוחות קבוצת הבנק קרנות של גופים פיננסיים בינלאומיים אשר ל-PAM יש עימם שיתוף פעולה בסך של כ-2.0 מיליארד דולר בהשוואה ל-2.2 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2010. כמו-כן, חברות PAM עוסקות בפיתוח, תכנון ומתן תמיכה מקצועית במוצרי השקעה נוספים, בהם מוצרים מובנים (Structured Products), בסטנדרטים בינלאומיים, לרבות באמצעות שיתופי פעולה עם גופים פיננסיים מובילים בעולם.

בנוסף, מציעות חברות PAM שירותי ייעוץ ומחקר לחברות הבנות וסניפי הבנק בחו"ל.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (להלן: "הפועלים לוקסמבורג")

חברה בת בנקאית בבעלות מלאה של הבנק העוסקת בפעילות בנקאית-פיננסית בלוקסמבורג ומחוצה לה. הפועלים לוקסמבורג מעניק הלוואות ללקוחות פרטיים ומוסדיים.

Bank Hapoalim (Cayman) Ltd. (להלן: "קיימן")

בנק מסחרי, בבעלות מלאה של הבנק שעל-פי תנאי רישונו רשאי לפעול בכל סוגי הפעילות הבנקאית, למעט פעילות עם תושבים מקומיים בקיימן. נכסי קיימן כוללים השקעה בחברה-בת בבעלות מלאה באורוגוואי, Hapoalim (Latin America) S.A.

Hapoalim (Latin America) S.A. (להלן: "הפועלים לטין אמריקה")

עוסק במתן שירותי בנקאות פרטית ללקוחות הבנק בדרום אמריקה. הפועלים לטין אמריקה פועל באורוגוואי באמצעות שלושה סניפים במונטווידאו, פונטה דל אסטה וקולוניה.

סניפי ארצות-הברית

סניף ניו-יורק - פעילות במיגזר העסקי

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בשלושה תחומי פעילות: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות גדולות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכולל: אשראי; סחר-חוץ, השקעות ושירותי חדר עסקות. הבנק מאפשר לחברות ישראליות ואף לחברות אמריקאיות, להן נכסים בישראל, להתבסס על בטוחות המוחזקות בישראל לצורך קבלת קווי אשראי בסניף ניו-יורק. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פקדונות על-ידי ה-FDIC, בדומה לבנקים אמריקאיים.

מתן אשראי עסקי לחברות גדולות במשק האמריקאי בדרך של רכישת השתתפויות בקווי אשראי, המאורגנים על-ידי בנקים מובילים (כ-95% מהיקף האשראי ניתן לחברות בעלות דירוג השקעה, או מובטח על-ידי גופים בעלי דירוג השקעה, Investment Grade על-ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's או Standard & Poor's).

מתן שירותי חדר עסקות, לרבות בשעות בהם סגורים חדרי העסקות בישראל, כחלק מהפעילות הגלובלית של חדרי העסקות של הבנק. במסגרת האסטרטגיה הבינלאומית שגובשה לשנים הבאות, אושר לסניף ניו-יורק להגדיל ולמקד את פעילותו בסגמנט ה-Middle Market (להלן: "פעילות מקומית") בארצות-הברית, תוך מיקוד עסקי ברור באזורים גאוגרפיים ותחומי פעילות מוגדרים.

הפעילות המקומית מתמקדת בעיקר בחברות פרטיות עם מחזור מכירות עד 500 מיליון דולר לשנה. התוכנית כוללת התרחבות הפעילות ועדכון היבטים של ממשל התאגדי. במקביל, ימשיך הבנק בפעילותו בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה וכן ימשיך בפעילותו עם לקוחות ישראלים, להם פעילות עסקית בארצות-הברית.

תיק האשראי של הסניף ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם לכ-2.1 מיליארד דולר בהשוואה לכ-1.9 מיליארד דולר בסוף שנת 2010. כמו-כן, הסניף העמיד מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וקווי גיבוי אשר הסתכמו ביום 31 בדצמבר 2011 לסך של כ-1.6 מיליארד דולר בהשוואה לכ-2.0 מיליארד דולר בסוף שנת 2010.

כמו-כן, ליום 31 בדצמבר 2011 מופקד בפדרל רזרב סך של כ-4.1 מיליארד דולר בהשוואה ל-1.4 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2010. **בנקאות פרטית בארצות-הברית –** סניף מיאמי ומחלקת הבנקאות הפרטית בסניף ניו-יורק, מציעים שירותי בנקאות פרטית ללקוחות ה-GPB – לפרטים נוספים אודות פעילות סניף ניו-יורק, ראה להלן. הבנקאות הפרטית בארצות-הברית מתמקדת בעיקר בלקוחות מאמריקה הלטינית.

הרווח של סניפי ארצות-הברית לפני מס מקומי בשנת 2011 הסתכם בכ-10 מיליון דולר בהשוואה לכ-15 מיליון דולר בשנת 2010. הירידה ברווח נבעה בעיקר מהגדלת הוצאות ההפרשה לפנסיה עקב הירידה בריבית ההיוון.

סך האמצעים ההוניים של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-112 מיליון דולר לעומת כ-104 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2010.

סך-כל המאזן של סניפי ארצות-הברית ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-8.2 מיליארד דולר בהשוואה לכ-6.2 מיליארד דולר ביום 31 בדצמבר 2010.

Hapoalim Securities U.S.A. Inc. (להלן: "הפועלים סקורטיס")

חברת Broker-Dealer (בבעלותו המלאה של הבנק) הרשומה ופועלת בארצות-הברית, נתונה לפיקוחן של רשות ניירות הערך הפדרלית בארצות-הברית (ה-SEC), כמו גם של בורסת ניירות הערך של ניו-יורק (New-York Stock Exchange), ה-(NASDAQ) National Association of Securities Dealers ובורסות נוספות בהן היא חברה ופועלת לפי כללים שנקבעים על-ידן. כמו-כן, כפופה פעילות החברה לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בישראל.

החברה תומכת בהרחבת עיסוקו של הבנק בתחום המסחר בניירות-ערך עבור לקוחותיו.

סניף לונדון

סניף לונדון מתמקד בשלושה תחומי פעילות:

פעילות אשראי עסקי, אשר במסגרתה מספק הסניף שירותים בנקאיים מקיפים לחברות ישראליות גדולות הפועלות באירופה ולחברות מקומיות, הכוללים: אשראי עסקי וסחר-חוץ.

בתחום חדר העסקות, מעניק הסניף ללקוחותיו שירותי מסחר בעסקות עתידיות במטבע-חוץ ובאופציות, ומהווה חלק מפעילות חדר העסקות הגלובלית של הבנק.

במסגרת פעילות מחלקת הבנקאות הפרטית מעניק הסניף שירותים ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה (High Net Worth) וחברות שבעלותם, הכוללים אשראי עסקי ומוצרי השקעה.

הרווח של סניף לונדון לפני מס מקומי בשנת 2011 הסתכם בכ-6 מיליון ליש"ט בהשוואה לכ-12 מיליון ליש"ט בשנת 2010. הירידה ברווח נובעת מהכנסות ממימוש אגרות-חוב שנכללו ברווח בשנה קודמת.

סך האמצעים ההוניים של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-37 מיליון ליש"ט לעומת כ-34 מיליון ליש"ט ביום 31 בדצמבר 2010. סך-כל המאזן של סניף לונדון ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-970 מיליון ליש"ט בהשוואה לכ-1,037 מיליון ליש"ט ביום 31 בדצמבר 2010.

הפעילות בשווקים מתעוררים

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה ובקזחסטן באמצעות החזקת הבנק במניות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi בתורכיה והחזקת JSC Bank Pozitiv בקזחסטן.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

בנק שנתאגד ופועל בתורכיה ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית, הבנקאות להשקעות ובתחום משקי הבית. חלקו של הבנק בבנק פוזיטיף עומד על 69.8%.

לבנק פוזיטיף אין היתר פקדונות מהרגולטור התורכי. בקשת בנק פוזיטיף לקבל היתר זה נדחתה לאחרונה. על-פי הודעת הרגולטור התורכי, לא ניתן להעניק את ההיתר האמור, לאור אי-הוודאות בשווקים הפיננסיים הגלובליים. במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2011, החליט בנק פוזיטיף על נקיטת צעדי התייעלות של פעילותו בתחום האשראי הקמעונאי. במסגרת זו, סגר בנק פוזיטיף מספר משרדים וצמצם עקב כך את כוח האדם שלו בכ-40%. בעקבות ההחלטה האמורה, השיווק בתחום האשראי הקמעונאי יעשה באמצעים מקוונים בלבד.

JSC Bank Pozitiv

הבנק התאגד ופועל בקזחסטן, והינו בבעלות מלאה של בנק פוזיטיף. הבנק עוסק במתן שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים ופרטיים.

להלן פרטים מאזניים ותוצאתיים של קבוצת בנק פוזיטיף:

ההפסד של קבוצת בנק פוזיטיף בשנת 2011 הסתכם בכ-7.3 מיליון לירות תורכיות (כ-3.8 מיליון דולר), וזאת כתוצאה מכך שבנק פוזיטיף רשם הוצאה בסך של כ-6.6 מיליון לירות תורכיות בגין עסקות בנגזרים ומעודף התחייבויות דולריות אשר הושפע מפיחות הלירה התורכית כנגד הדולר בשיעור של כ-23% מתחילת שנת 2011.

בשנת 2010 נרשם רווח של 1.9 מיליון לירות תורכיות (כ-1.2 מיליון דולר) שנבע, בין היתר, מהכנסה חד פעמית שנרשמה בסך של כ-8 מיליון לירות תורכיות שקוזה על-ידי הפחתת מוניטין בגין ההשקעה בחברה הבת בקזחסטן בסך כ-17 מיליון לירות תורכיות (38 מיליון ש"ח). תרומת קבוצת בנק פוזיטיף בנטרול הפרשי שער ולאחר השלמת מס בישראל לתוצאות הפעילות של הבנק בשנת 2011 הסתכמה בתרומה שלילית של כ-10 מיליון ש"ח בהשוואה לתרומה שלילית של 94 מיליון ש"ח בשנת 2010.

סך-כל ההון של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-405 מיליון לירות תורכיות (כ-211 מיליון דולר) בהשוואה לכ-413 מיליון לירות תורכיות (כ-267 מיליון דולר) בסוף שנת 2010.

סך-כל הנכסים של קבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם בכ-2.04 מיליארד לירות תורכיות (כ-1.06 מיליארד דולר) בהשוואה לכ-1.68 מיליארד לירות תורכיות (כ-1.08 מיליארד דולר) בסוף שנת 2010.

השקעת הבנק בקבוצת בנק פוזיטיף ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-581 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-712 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010. הירידה נבעה בעיקר מהשפעת הירידה בשער החליפין של הלירה התורכית בהשוואה לשקל.

רכוש קבוע ומתקנים

ליום 31 בדצמבר			
2010	2011		
יתרה	יתרה	פחת שנצבר	עלות
במיליוני ש"ח			
1,945	1,922	1,736	3,658
639	598	1,416	2,014
1,219	1,200	1,833	3,033
3,803	3,720	4,985	8,705

המבנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל, הינם בבעלותו או בבעלות חברות הנכסים שלו, או בשכירות לתקופות שכירות שונות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות. בבעלות הבנק 190 נכסים בשטח של 221 אלפי מ"ר, מתוכם 169 מבנים בשטח של 102 אלפי מ"ר המשמשים כסניפים. 19 מבנים בשטח של 100 אלפי מ"ר המשמשים כמשרדי הנהלה ושטחי עזר. בנוסף למבנים שבבעלותו, הבנק שוכר 186 מבנים בשטח של 91 אלפי מ"ר. בנתונים המתייחסים לשטח בנייני הנהלה הראשית נכללים גם חניונים ומחסנים. דירקטוריון הבנק קיבל החלטה במסגרת תוכניות העבודה לשנת 2011 לפעול לריכוז משרדי יחידות הנהלה הראשית בקריה עתידית אשר תוקם מחוץ למרכז תל-אביב. בין השאר הוחלט על רכישת עתודת קרקע מתאימה בתא שטח גדול, כאשר ההעברה של היחידות בפועל תתבצע בשלבים. בנוסף, הוחלט כי תכנון הקריה יתבצע על-פי עקרונות הבנייה הירוקה. תכנון והקמת השלב הראשון של הקריה צפויים להימשך מספר שנים. באשר לנתונים נוספים על בניינים וציוד, ראה ביאור 7 בדוחות הכספיים.

תשתיות מחשוב

כללי

לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי ופיתוח להבטחת שרידות מירבית. מערכת הליבה של הבנק, הממוקמת באתר הייצור, מותקנת על מחשב Mainframe של IBM. במסגרת שיפור הזמינות והשרידות של מערך מחשבי ה-Mainframe, רכש הבנק בשנת 2010 מחשב Mainframe נוסף לאתר הייצור אשר קושר בתצורת אשכול ובשיתוף נתונים וגיבוי הדדי מלא (PSDS) למחשב הקיים באתר הייצור. סך-הכל עוצמה לשני המחשבים: למעלה מ-14,000 MIPS (מיליון פקודות לשנייה). באתר הגיבוי יפעל מחשב Mainframe בתצורה מינימאלית. בעת הצורך, מחשב זה יגדל לעוצמה הנדרשת. בצד מערכת הליבה פועלות מערכות נוספות (מערכות מבוססות Windows, Unix ו-Linux - להלן: "המערכות הפתוחות") לצרכים ייעודיים הפועלות על פלטפורמה המאפשרת חלוקה דינאמית וניצולת מיטבית של משאבים. הבנק עושה שימוש במתודולוגיות ובמערכות מתקדמות ליעול תהליכים בפיתוח ובייצור לרבות באמצעות ארכיטקטורת SOA וניהול תהליכים ממוכן (BPM). בסניפי קבוצת הבנק, מנהלות איזור, מרכזי עסקים ויחידות הנהלה הראשית ממוחשבים ומחברים במקוון למרכזי המחשבים בחטיבת טכנולוגיה ומחשוב. סך-הכל מותקנים בקבוצת הבנק כ-2,250 שרתים וכ-15,800 תחנות עבודה, הכוללות עמדות עבודה, עמדות מידע בורסאי ועמדות תצוגה בסניפים לשימוש הלקוחות והפקידים. לרשות הלקוחות 577 מכשירי בנקט ו-800 מכשירים למידע והפקדת שיקים (480 בתוך הסניפים ו-320 בקירות החיצוניים של הסניפים).

גיבוי ואחסנת מידע

כאמור לעיל לבנק שני אתרי מחשוב מרכזיים, אתר ייצור ראשי ואתר גיבוי ופיתוח. בסביבת המחשב המרכזי נפח האחסון הכולל, בשני האתרים, הוא כ-150TB. בסביבת המערכות הפתוחות נפח האחסון הכולל, בשני האתרים, הוא כ-800TB. בנוסף, קיימות שתי מערכות רובוטיות אוטומטיות עבור המחשב המרכזי ו-4 מערכות רובוטיות אוטומטיות עבור המערכות הפתוחות מתוצרת IBM ו-Quantum. מערכות אלו נמצאות באתר הייצור והגיבוי ובהן נשמר, בשני עותקים זהים, גיבוי כפול נוסף של כל המידע והמערכות בהיקף כולל של כ-3,000TB. כמו-כן, לבנק מאגרי נתונים בהם נשמרים עותקים של מסמכי נייר, מסמכי משכנתאות וכו', לשימוש יום יומי באחזור נתונים ולשמירת עותק היסטורי נגיש של נתונים אלו.

כל פעולה המתבצעת במחשבי הבנק מתעדכנת, בזמנית, באתר הייצור ובאתר הגיבוי כך שבמקרי אסון ותקלות פיזיות קיים גיבוי למערכות הקריטיות של הבנק ופיגעה בחומרה באחד האתרים לא תגרום לאובדן מידע. במקרה של מעבר בשעת חירום לאתר הגיבוי, יש לבנק יכולת להגדיל מיידית את עוצמת מחשב הגיבוי (MF) עד לרמת עוצמת מחשב הייצור על-ידי הפעלת מנועים רדומים; כלומר, אתר הגיבוי מאפשר עוצמת מחשב הנדרשת לכל הפעילות העסקית הרגילה של הבנק. במקרה של פיגעה בשני האתרים, אתר הייצור ואתר הגיבוי, הופעל בשנת 2010 שיכפול לעותק נוסף (שלישי) של נתוני המחשב המרכזי לאתר מרוחק (MED I), בסוף שנת 2011 הופעל שכפול נוסף של קלטות הגיבוי המרכזי לאתר MED I.

תקשורת

לבנק רשת תקשורת נתונים ודיבור מתקדמת, בעלת קצבי העברת נתונים גבוהים. רשת התקשורת הינה בשרידות גבוהה והיא כוללת גיבויים המאפשרים עבודה מול שני מרכזי המחשבים של הבנק. רשת התקשורת של הבנק מקשרת גם את סניפי הבנק ושלוחותיו בעולם, ומועברים אליה שירותי נתונים, דיבור וועידות חוזי (VIDEO CONFERENCE).

חברות בנות

מערך המחשוב והתפעול של החברות הבנות בחו"ל וכן של פעילות קבוצת הבנק שאינה מתבצעת באמצעות חברות בנות, מתבסס על מערכות עצמאיות, כאשר האחריות הניהולית היא של ההנהלות והדירקטוריונים של החברות הבנות או של חבר ההנהלה הממונה על הפעילות, לפי העניין. כללי הממשל התאגידי מהווים את בסיס ההתנהלות בין חטיבת הטכנולוגיה והחברות הבנות.

ספקים

הבנק מתקשר מעת לעת עם ספקים מהארץ והעולם לצורך קבלת השירותים השונים הנדרשים לו בתחום מערכות המידע, לרבות הסכמי רכישת ציוד ותחזוקתו, הטמעת מערכות מידע ורכישת תוכנות כאשר רוב הפיתוח, למעט של מערכות מיוחדות כגון מערכות מסחר, הוא פיתוח עצמי. יצוין, כי ישנם שירותים המבוססים על טכנולוגיות אשר הידע לגביהם מצוי בידי מספר מצומצם של נותני שירות ולעיתים, בידי נותן שירות בעל התמחות וידע בלעדיים בטכנולוגיה כאמור, כגון Oracle, IBM, Microsoft ועוד.

אבטחת מידע

ההשקעה באבטחת מידע של מערכות המידע היא חלק בלתי נפרד ואינטגרלי בפיתוח מערכות מידע מודרניות. אבטחת המידע של מערכות הבנק מתבצעת במספר רבדים ומעגלים, כדי להבטיח שמערכות הבנק מוגנות היטב מחדירה, גישה לא מורשית, או פיגעה. רשת התקשורת הפנימית מופרדת מרשתות חיצוניות באמצעי הגנה שונים, כולל Firewall מתקדמים, שרתי כספות נתונים (CYBERARK) ואמצעים נוספים. כל תעבורת הדואר האלקטרוני החיצוני נבדקת בתוכנת אנטי-וירוס בשרת חיצוני לרשת, מסוננת ומנוטרת לפני הכנסתה, דרך מספר שכבות הגנה, למערך הדואר האלקטרוני הפנימי; וכל תחנות העבודה והשרתים בבנק מוגנים בכל עת בתוכנות אנטי-וירוס עדכניות ומנוטרים במקוון. כל המשתמשים מזדהים בהזדהות חזקה לרשת המחשוב, באמצעות כרטיס חכם וזיהוי ביומטרי. פרויקטי מידע בבנק מלווים מתחילת דרכם בצוות של אבטחת מידע המוודא קיום קפדני של כללי אבטחת מידע, אבטחת פרטיות המידע, ומידור הנגישות למידע רק למי שהורשה לגשת אליו. אירועי אבטחה ממערכי המחשוב מופנים בזמן אמת אל מוקד מומחה של אנשי אבטחת מידע ומטופלים ומתועדים משלב ראשית האירוע ועד סופו, כמו-כן האירועים הרלוונטיים מופנים למחלקת הביקורת. תקריות מהותיות מדווחות להנהלה ולדירקטוריון. הבנק מבצע באופן שוטף בדיקות חסינות של מערכותיו וסקרי אבטחת מידע של מערכותיו כדי לוודא, שבכל עת רמת אבטחת המידע נשמרת ועונה לכללים מחמירים שנקבעו בתחום זה.

פרויקטים עיקריים בביצוע

יהלום – יישום הוראת בנק ישראל בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי – הפרויקט מיישם את כללי ההוראה בבנק וכולל פיתוח תשתיות מתאימות לכללי ההוראה, פיתוח מערכת לתהליך סיווג והפרשה, פיתוח תהליך עבודה, דוחות ניהוליים, דוחות הנהלה, בקורות ודיווחים לכל הגורמים. כמו-כן, כולל הפרויקט פיתוח מתודולוגיה מתאימה, כללי עבודה, נהלים והטמעת התורה והמערכות בכל הבנק. המערכת שפיתוחה נמשך מספר שנים, הושקה השנה, ובמהלך השנה פותחו כלי עבודה תומכים כגון: מידע על לקוחות בעייתיים, מערכת תיקוני ערך, דוחות, שאילתות, בקורות אוטומטיות וכו'.

חשבונאות נגזרי ריבית ומוצרים מובנים – הקמת מערכת לרישום חשבונאי של מיכון מוצרי נגזרי ריבית במערכת סאמיט, כהמשך להטמעת המערכת לתמיכה בפעילות Front Office & Back office בחדר עסקות מטבע-חוץ. בשנת 2011 הותקן המנוע החשבונאי לחילול תנועות חשבונאיות לנגזרי מטבע-חוץ וביצוע רישום חשבונאי למוצרי נגזרי ריבית על סמך ניתוח תאריכי אירועים בחיי עסקה.

פקדונות בשקלים – פרויקט פנמי"ה – בשנת 2009 הושקה מערכת פקדונות חדשה בשקלים – תל"ם, הכוללת שדרוג ליבת המערכת וביצוע עיבוד עצמאי מנותק ממערכת עדכון העו"ש, במסגרתה הוקמה תשתית חדשה לפקדונות בשקלים אך מערכות פנימיות ומשיקות עדיין אחזרו את נתוני פקדונות מהתשתית הישנה – מקובץ יתרות עו"ש ופקדונות.

כהמשך למערכת פותח פרויקט פנמי"ה, שהינו פרויקט תשתיתי ומטרתו היא השלמת התממשקות כל המערכות למערכת הפקדונות החדשה, תוך ניתוב אחזור מידע פקדונות ממאגרי תל"ם, וניתוק מוחלט בין מערכות העו"ש והפקדונות. במסגרת הפרויקט נבנתה תשתית לאחזור מידע לכלל נתוני הפקדון כולל מרכיבי תשואה המאפשרת גמישות בפיתוחים חדשים והרחבת מידע לגורמים תפעוליים.

סלולר – פיתוח אפליקציות סלולריות ושרותי תוכן, וביניהן: ניהול ח-ן בסלולר, ארנק סלולרי, מסחר בשוק ההון, מידע משוק ההון, פועלים ON-TIME – התראות ב-SMS, פועלים בסלולר – אתר WAP – מידע ופעולות, שירותים אלה מאפשרים ללקוחות הבנק לצפות במידע ולבצע פעילויות בנקאיות ממגוון מכשירים ומערכות הפעלה סלולריות, בכל מקום ובכל עת, תוך חווית לקוח מתקדמת על-ידי הפעלת טכנולוגיות חדשניות. הפרויקט זכה בהכרה בינלאומית.

סניף ללא נייר – כחלק מהקדמה הטכנולוגית, השאיפה לשיפור השרות, והרצון להיות חלק מהעולם השומר על סביבתו, השיק הבנק בשנת 2010 את פרויקט סניף ללא נייר. הפרויקט הינו רב שנתי ומכיל מספר תוצרים בכיוונים שונים של צמצום השימוש בנייר:

- שינוי אופן החתמת הלקוחות על טפסי פעולה.
- מתן יכולת שליפת מסמך מהארכיון הדיגיטלי בלחיצת כפתור כתחליף לחיפוש בארכיון הפיזי.
- חשבון ירוק – פיתוח תשתית לשליחת טפסי פעולה ללקוחות בערוץ ישיר על-פי בקשת הלקוח.
- הדפסה דו צדדית של טפסי עסקה אשר אורכם גדול מעמוד אחד.
- מיכון טפסי אשראי.
- ביצוע מהלך קבוע ומתמשך לביטול וצמצום טפסים קיימים.

CRM – שדרוג דיאלוג לגרסה 8.1 Siebel – השדרוג יאפשר ניצול יכולות עיסקיות חדשות כגון: Task Based UI בפרויקט "תכנון פיננסי אישי", תיקוני תקלות משמעותיות הקיימות במוצר בגרסתו הנוכחית, שיפור ביצועים משמעותי ומתן כלי שליטה ובקרה טובים יותר, תמיכה רחבה בתחומי הרב ערוציות, סיום תקופת התמיכה של המוצר ומניעת עלייה בתשלום התחזוקה.

פועלים כמוני – שלב חדש במהפכת שירות ניהול תקציב – לצורך חיזוק הבידול של הצעת הערך הישירה אל מול המתחרים, הוחלט לשלב רכיבי קהילה במערכת ניהול תקציב באתר הבנקאי – יכולת השוואת נתונים פיננסיים לקבוצות התייחסות (People like me). לקוח ישיר יוכל לשייך את עצמו לקבוצת התייחסות (בהתבסס על-פילוח שיווקי של שלבים בחיי לקוח) ולהשוות נתונים פיננסיים נבחרים למשתייכים לקבוצה שבה.

הפרויקט מאפשר פיתוח מנגנונים ייחודיים ליצירת ערך מוסף מול המתחרים ומינוף המידע הסטטיסטי שהבנק צובר על התנהלותם הבנקאית של לקוחותיו וניתוח של פעילותם הבנקאית בחלוקה ליותר מ-200 פלחי אוכלוסייה (לפי פילוח של גיל, מצב משפחתי, מספר ילדים ורמת הכנסה), תוך יצירת קבוצות ייחוס להשוואה.

בחודש מאי 2011, שירות "פועלים כמוני" זכה בפרס שני בקטגוריית יישומי המדיה החברתית המצטיינים בתחרות EFMA (European Financial Management Association) Awards Innovative Online/Mobile financial product/service in Europe.

תכנון פיננסי אישי – פיתוח תהליך רב ערוצי בו מתבצעת פניה ללקוחות באמצעות הקול סנטר לקביעת פגישת "תכנון פיננסי אישי"

שמטרתה לספק ללקוחות הבנק כלי עזר להתנהלות פיננסית נכונה.

בפגישה בסניף נערך ברור מקיף עם הלקוח המתבסס על נתונים פיננסיים שלו והשוואה ללקוחות אחרים ("פועלים כמוני").

הפרויקט מאפשר חיזוק הקשר עם הבנק ללקוחות בנקאות אישית תוך העצמת הסניף והבנקאי, העמקת פעילות עם לקוחות באיום – פלח לקוחות מחוזר על-ידי בנקים זרים, וחיזוק וחיבור לערכי המותג והמשך ביסוס חזון החירות הפיננסית.

ישום הפרויקט נעשה באמצעות מנגנון של 8 Task Base UI המאפשר ניהול תהליך עבודה לפי שלבים מוגדרים, בצורה פשוטה ונוחה למשתמש תוך שילוב מידע מערכת דיאלוג ומערכות נוספות ובאמצעות מסכים המותאמים לתהליך המבוקש.

כלי תומך החלטה – פיתוח שאלון בו מזרמים הבנקאים בסניפים נתונים מגוונים אודות בעלי החשבון (מיועד לבנקאות האישית). נתונים אלו מעובדים על-ידי מנוע חוקים, אשר מסתמך הן על רמת הסיכון של הלקוח והן על פרמטרים סובייקטיביים, תוך הוספת סינונים עסקיים הנאספים בצורה ממוכנת. המודל משולב בתהליך הזרמת בקשה בנתיב, כך שבסיום תהליך זה מתקבלת המלצה על גובה החזר חודשי מקסימלי ומיהו בעל הסמכות המוסמך לאשר את הבקשה.

הפרויקט פותח בצורה המאפשרת לימוד ושיפור המודל בהתאם לשאלונים שהוזרמו, וכן הרחבה עתידית של מנוע החישוב בעלויות מינימליות, מה שיאפשר את שיפור החיזוי על סמך ניתוחים סטטיסטיים.

תועלות עיקריות בפרויקט: יצירת אחדות בתהליך קבלת החלטות בכל סניפי הבנק וזאת באמצעות מילוי שאלון אחיד ללקוח, שיפור צפוי באיכות תיק האשראי ויצירת פלטפורמה לניתוחים סטטיסטיים.

מס"ר – מערכת ספר ראשי – מחשוב ספר ראשי של הבנק. יושבת על מוצר ה-Bank Analyzer של חברת SAP. תוצרי הפרויקט

יאפשרו לבנק לעמוד בקדמת מערכות החשבות, ברמה בינלאומית, לצד שורה של בנקים גדולים בעולם.

המערכת כוללת תשתית מידע חשבונאית המבוססת על אירועים עסקיים מפורטים ומאפייני לקוחות/חשבונות מהמנהל, המגיעים מהמערכות התפעוליות ותאפשר קבלת תובנות עסקיות וניהוליות עבור הנהלת הבנק, ויכולת הפקת דיווחים בצורה גמישה עבור הרגולטור.

בשנת 2011 הונחה תשתית נתונים אשר תשמש, עם השלמתה, לקליטת המידע מהמערכות התפעוליות לתוך המוצר.

תועלות עיקריות בפרויקט:

- עמידה בדרישות רגולטוריות: הפקת דוחות בחתכים שונים במהימנות, במהירות וביעילות הנדרשים עבור הרגולטור, ודרישה לעבור לדיווח לפי IFRS.
- שיפור יכולת ניתוח הנתונים הפיננסיים לצורכי הנהלה: תשתית נתונים ברזולוציה מפורטת, עם מאפיינים עסקיים וניהוליים בזמן אמת, המאפשרים קבלת החלטות ניהוליות בכל הדרגים כולל הנהלה.
- התייעלות ביישום החשבונאי: העברת הנתל והאחריות ליצירת הדיווחים והרישומים החשבונאיים לספר הראשי, במקום מרוכז אחד.
- קיצור לוחות זמנים וחיסכון בעלויות בהפקת דיווחים כספיים ודוחות הנהלה.

שדרוג מערכות המסחר בניירות-ערך – הפרויקט אושר בשנת 2009 כחלק ממסקנות ועדת ביקורת שבדקה את נושא שרידות

המערכות התפעוליות בבנק, תקציב כולל של הפרויקט בהיקף של כ-45 מיליון ש"ח. סיום הפרויקט מתוכנן לסוף שנת 2012. הפרויקט מורכב מ-60 תוצרים שונים, מתוכם הושלמו עד כה 48 תוצרים.

תועלות עיקריות בפרויקט:

- ייצוב ושיפור מערכות המסחר הקיימות ושדרוגם לשם מתן פתרונות עתידיים.
- בניית פתרונות שרידות למצבי חירום.
- פיתוח בקורות וניטורים למניעה וגילוי מוקדם של תקלות במערכות המסחר.
- בניית ארגז כלים לטיפול מהיר וממוכן באירועים חריגים ובתקלות.

BHI Business Intelligence – השקת מערכת BI לתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, בארץ ובחו"ל. פיתוח תשתית מידע ניהולי

התומך באסטרטגיה העסקית החדשה של החטיבה הבינ"ל ושיפור איכות מאגר המידע ב-DWH של כלל הפעילות הבנקאית בחטיבה הבינלאומית.

תועלות עיקריות בפרויקט:

- מעקב תכנון מול ביצוע על יעדים עסקיים, שינויים בתיקי לקוחות (כגון שינויי שוק, נטישת לקוח) מאפשר שיפור ביצועים והגברת רווחיות החטיבה הבינלאומית.
- קבלת החלטות - שיפור יכולת קבלת החלטות עסקיות, שיווקיות, אסטרטגיות ויכולות זיהוי סיכונים בחטיבה הבינלאומית.
- אינטגרציה ניהולית - יצירת שפה אחידה ופשוטה ותשתית יעדים ברורה בין המטה לשטח.
- חיסכון בזמן וכסף - מעבר מהפקת דוחות ידניים רטרואקטיביים להפקה ממוכנת בזמן כמעט אמת.
- שירות עצמי - מתן יכולות שירות עצמי לתחקור עסקי של נתוני הפעילות בחו"ל לאנשי החטיבה הבינלאומית ואנשי הסניפים ללא תלות באנשי IT.

היקף השקעה

היקף ההשקעה בחומרה ובתוכנה (לרבות עלויות שכר שהווננו) הסתכם בשנת 2011 בכ-429 מיליון ש"ח (בשנת 2010: כ-531 מיליון ש"ח).

הון אנושי

אסטרטגיית משאבי אנוש

אסטרטגיית משאבי אנוש מגובשת בהלימה לאסטרטגיית הבנק, לצרכים העסקיים הנגזרים ממנה ולמגמות בתחום משאבי אנוש. בהתאם לכך קבע אגף משאבי אנוש את ייעודו להיות שותף אסטרטגי התומך בהשגת היעדים העסקיים של הבנק, תוך מתן דגש על-פיתוח וטיפוח המשאב האנושי, חתירה מתמדת למצוינות ושימוש מיטבי במשאבים.

התוכנית האסטרטגית כוללת ארבעה תחומי פעולה עיקריים:

- **תכנון משאבי אנוש** - גיבוש ויישום תוכניות ומהלכים בהתאם לתוכניות העבודה של חטיבות הבנק - בכל הקשור להון האנושי; ובכלל זה היבטי תמהיל, השכלה והכשרה, וכל זאת בהתאמה למגמות בשוק העבודה ולרגולציה המשתנה.
- **טיפוח ושימור ההון האנושי** - הטמעה וביסוס חזון, קוד אתי וערכים; פיתוח מצוינות מקצועית וניהולית בקרב עובדי הבנק; ביצוע סקר אקלים ארגוני; שיפור התקשורת הפנים ארגונית; טיפוח גאווה; הנעת עובדים ועידוד מוטיבציה. הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית.
- **מצוינות תפעולית** - ניהול המשאבים ועיצוב תהליכי עבודה מתקדמים באמצעות מערכת ה-ERP, בחינה מתמדת של תהליכי עבודה ומחוללי הוצאות במטרה להביא לניצול מיטבי של המשאבים.
- **מצוינות בשירות** - קביעת סטנדרטים לרמת שירות גבוהה, פרואקטיביות בשירות הניתן ליחידות הבנק והתאמת מעטפת השירות לצרכים הייחודיים של לקוחות הפנים.

להלן נתונים אודות מצבת כוח אדם בקבוצת הבנק במונחי משרות⁽¹⁾:

2010		2011		
ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	ממוצע שנתי	יתרה לסוף שנה	
הבנק				
10,643	10,846	10,722	10,999	בארץ
371	383	363	366	בחול"ל
11,014	11,229	11,085	11,365	סך-הכל בבנק
חברות בנות				
1,718	1,766	1,706	1,698	בארץ
873	880	617	764	בחול"ל
2,591	2,646	2,323	2,462	סך-הכל חברות בנות
13,605	13,875	13,408	13,827	סך-הכל בקבוצת הבנק

(1) מספר המשרות כולל גם תרגום למשרות של עלות שעות נוספות, בתוספת משרות כוח אדם חיצוני שאינם עובדי הבנק, אך מספקים שירותי עבודה, שנדרשה ליוסות כוח האדם במסגרת הפעילות השוטפת ולהטמעת פרויקטים, בניכוי משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע.

להלן פרטים בדבר השינויים העיקריים במצבת כוח האדם בקבוצת הבנק בשנת 2011 בהשוואה לסוף שנת 2010:

ליום 31 בדצמבר 2011 חלה ירידה של 197 משרות בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2010 כלהלן:

- חל קיטון במספר המשרות של עובדי חברות בנות בחול"ל של 256 משרות. הקיטון נובע בעיקר מצמצום משמעותי ברבעון האחרון של שנת 2011 בכוח האדם בבנק פוזיטיף בתורכיה, זאת בהתאם למדיניות האסטרטגית של הבנק.
- חל גידול במספר המשרות בישראל של 79 משרות. הגידול נובע בעיקר מקליטת כוח אדם חיצוני.

מספר המשרות הממוצע בקבוצת הבנק ירד בשנת 2011 ב-48 משרות בהשוואה למספר המשרות הממוצע בשנת 2010.

להלן התפלגות מספר המשרות הממוצעות בקבוצת הבנק על-פי מיגורי הפעילות⁽¹⁾:

2010	2011	
5,381	5,367	מיגור משקי הבית
3,563	3,533	מיגור הבנקאות הפרטית
1,892	1,800	מיגור עסקים קטנים
583	611	המיגור המסחרי
844	943	המיגור העסקי
818	803	מיגור ניהול פיננסי
794	770	אחרים והתאמות
13,875	13,827	סך-הכל

(1) כולל משרות של עובדי ההנהלה הראשית שעלות העסקתם הועמסה על המיגור.

מאפייני המשאב האנושי

מדיניות הבנק היא להעסיק, לקדם ולקבל החלטות בקשר לעובדים על בסיס שיקולים ענייניים ובהם כישורים ותפקוד, וללא אפליה מחמת דת, גזע, מין, גיל, השקפה, נטייה מינית, מוגבלות וכיוצא באלה. הבנק מעודד גיוס של עובדים ממיגזרי מיעוטים וממיגזרים שהינם בתת-ייצוג בשוק העבודה כחלק ממדיניות הגיוס שלו, מתוך הכרה ביתרונות הטמונים בהעסקה מגוונת בהיבטים של הכרת מיגזרי לקוחות שונים, פתרון בעיות אפקטיבי ועידוד חדשנות ויצירתיות בסביבת עבודה פתוחה ומגוונת.

בשנת 2011 הוותק הממוצע של עובדי הבנק עמד על 17 שנים, בהשוואה ל-16.9 שנים בשנת 2010. הגיל הממוצע של עובדי הבנק עמד על 42.7 בשנת 2011 בהשוואה ל-42.4 בשנת 2010.

בשנת 2011 כ-65.3% מכלל עובדי הבנק הן נשים, לעומת שיעור של 66% בשנת 2010. בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר בבנק (מדרג מנהלי מחלקות בהנהלה ראשית ומנהלי סניפים) שיעור הנשים עלה מכ-36% בשנת 2010 לכ-37% בשנת 2011 (בשנת 2006 היה שיעור הנשים בקרב אוכלוסיית הניהול הבכיר 29%).

מדיניות הבנק הינה לקלוט, ככל שניתן, עובדים אקדמאיים ובהתאמה קיימת מגמה של גידול מתמיד בשיעורם מתוך כלל עובדי הבנק. בשנת 2011 חלה עלייה בשיעור של כ-3% בשיעור העובדים האקדמאיים בבנק. עלייה זו נבעה מקליטת עובדים אקדמאיים והשלמת הלימודים האקדמיים של עובדי הבנק. במהלך השנים האחרונות נרשמה עלייה מתמדת של שיעור האקדמאיים בקרב עובדי הבנק, משיעור של כ-28.1% בשנת 1998 לשיעור של כ-55.8% בשנת 2011 (53% בשנת 2010).

מערך התגמול בבנק

מדיניות הבנק היא לקשור בין ביצועי הבנק לבין תגמול העובדים בהתאם להסכם עם ארגון העובדים. מערכי השכר והתגמול מבוססים על התאמה בין רמת התגמול לתפקיד העובד ותרומו לארגון. לרוב, תגמול העובדים מבוסס על שלושה יסודות: שכר שוטף, מענקים שנתיים ותגמול ארוך טווח הנגזר מעליית ערך מניות הבנק.

עובדי הבנק זכאים להטבות שונות וביניהן: השתתפות בביטוח רפואי, השתתפות בשכר לימוד, השתתפות במנוי למרכזי ספורט והיכלי תרבות, שי לחגים ולאירועים אישיים ומענק לאחר 25 שנות ותק. לפרטים נוספים, ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

עלות ושכר למשרת עובד

להלן פירוט עלות למשרת עובד ושכר למשרת עובד בבנק (באלפי ש"ח):

2010	2011	
308	321	עלות למשרת עובד - ללא מענקים
356	357	עלות למשרת עובד - כולל מענקים
192	205	שכר* למשרת עובד - ללא מענקים
237	235	שכר* למשרת עובד - כולל מענקים

* שכר - מחושב על-פי משכורת ברוטו, כפי שמשולמת לעובד.

טיפוח ופיתוח ההון האנושי

הבנק מטפח תרבות למידה בקרב עובדיו באופן שוטף, ומשקיע משאבים ניכרים בהכשרה מקצועית וניהולית, מתוך התפיסה לפיה לשיפור המתמיד ביכולות העובדים ישנה חשיבות רבה לצורך השגת היעדים האסטרטגיים של הבנק. הבנק קולט עובדים בעלי תואר אקדמי ומעודד עובדים ותיקים ללמוד לתואר ראשון ולתואר שני באמצעות עזרה במימון הלימודים ומתן ימי חופשה נוספים לצורך בחינות.

"קמפוס פועלים"

"קמפוס פועלים" מהווה זרוע מרכזית בהטמעה של התאמות אסטרטגיות הבנק. ייעודו - להבטיח לעובדים ולמנהלים בבנק מצוינות מקצועית וניהולית המאפשרת השגת יעדים עסקיים ויצירת יתרון תחרותי, וזאת באמצעות למידה מגוונת, רציפה ואפקטיבית.

בשנת 2011 נמשך הגידול בהיקף פעילות ההדרכה ב"קמפוס פועלים", והתקיימו בו כ-67,000 ימי למידה בכ-500 מחזורי קורסים. כמו-כן, התקיימו שתי מכינות אקדמיות, בהן השתתפו 112 בנקאים חסרי הכשרה אקדמית מתאימה.

הכשרה בנקאית – בית הספר לבנקאות אמון על הכשרת הבנקאים בתחום הידע המקצועי ועל הקניית מיומנות עסקית, וזאת בהתאמה לכל בעל תפקיד, לצורכי התפקיד, ובהתאם לשינויים אסטרטגיים בארגון. בנוסף, תפקידו לשמר ולחזק את המוכנות המקצועית של כלל העובדים במילוי תפקידם. בשנת 2011 פותחו והועברו הדרכות קצרות וממוקדות בנושאים בנקאיים שונים ומגוונים ("אימונים בנקאיים"). בהן השתתפו כ-3,400 עובדים. בנוסף, פותחו והועברו ערכות הדרכה קצרות וממוקדות נושא ללמידה משותפת ביחידות עצמן. בשנת 2011 התקיימו, בין השאר, שני מחזורים של קורס הכשרה לניהול בנקאי ותשעה מחזורים של קורסים בכירים בתחומים שונים.

הכשרה ופיתוח מנהלים – בית הספר לניהול ומנהיגות בקמפוס פועלים מהווה מסגרת לבנייה והפעלה של מסלולי פיתוח מנהלים בבנק, לצורך העצמה וטיפוח של שדרת מנהלים, וזאת בהלימה לכיוונים האסטרטגיים של הבנק, יעדיו וערכיו. כיום מתקיימות בבית הספר לניהול ומנהיגות תוכניות הכשרה בסיסיות ומתקדמות בניהול, ואלה מיועדות לכל דרג ניהולי בבנק. בשנת 2011 התמקד בית-הספר בהכשרות למנהלים בכירים, לעתודות ניהוליות בדרג בכיר ובהכשרות לאוכלוסיות ניהוליות חדשות, וביניהן מנהלי צוותים במרכז התפעולי הבנקאי.

כ-300 מנהלים הוכשרו בתוכניות פיתוח שונות, וכ-450 מנהלים השתתפו ב"חדרי אימון ניהוליים".

מיקוד הדרכתי – במהלך שנת 2011 השתתפו כ-1,250 עובדים ומנהלים בתהליכי מיפוי פערי ידע. פעולות הדרכתיות ייעודיות לסגירת הפערים נערכו בהתאם לממצאים של תהליכי מיפוי פערי הידע ביחידות השונות.

תרבות ואקלים ארגוני

קוד אתי

הבנק רואה בקוד האתי אבן יסוד בתרבות הארגונית שלו. הקוד האתי התנהגותי של הבנק מאגד את אמות המידה, המוסר והקשרים בין חברים לעבודה, היחסים עם הלקוחות והספקים, התרומה לקהילה והאחריות החברתית והסביבתית. הקוד האתי משמש כ"מצפן" להתנהגות נכונה ואף נקרא בשם: קוד אתי התנהגותי. החל משנת 2004 קיים קוד אתי בבנק. עקב החשיבות שהבנק מייחס לקוד, הוא מגדיר את חברת ההנהלה הממונה על משאבי אנוש, רכש ולוגיסטיקה כממונה על האתיקה בבנק הפועלת לקידום הנושא בבנק.

בשנים 2008-2009 בוצע רענון של הקוד למול העובדים. בשנת 2010 יושמה תוכנית הטמעה מקיפה להנחלת הקוד האתי החדש לכלל עובדי הבנק. נפתחו ערוצי תקשורת להיוועצות ודיווח, פורסמו נהלים של פנייה בנושא אתיקה.

בשנת 2011 נמשך תהליך ההטמעה והתמקד בתקשור ומודעות באמצעות דגשים, הנחיות ואזכור נהלים ובאמצעות שילוב תקופתי של הנושא בפורומים מובילים, המשך פיתוח כלים למנהלים ליצירת הפנמה ומחויבות וכן תהליכים מתמידים לשיפור ועדכון הקוד.

סקר אקלים ארגוני

ברבעון הראשון של שנת 2011 נערך סקר אקלים ארגוני עליו ענו כ-7,000 עובדים, המהווים 61% מכלל המועסקים בבנק (עליה מ-56% בסקר הקודם). מהסקר עולה כי מרבית עובדי הבנק הביעו שביעות רצון כללית גבוהה מעבודתם בבנק ואף חל בה שיפור מובהק בהשוואה לסקר הקודם. במהלך השנה נערכה פעילות רבת היקף בכל יחידות הבנק לתיקשור ממצאי סקר האקלים הארגוני, ולצורך יזום פעילות המשך בעקבותיו. ממצאי הסקר ברמת הבנק תוקשרו לכלל העובדים, במקביל לדיונים חטיבתיים עם הדרג הניהולי הבכיר על תמונת המצב החטיבתית.

תקשורת פנים ארגונית

הנהלת הבנק חותרת לעידוד ערכי הפתיחות והשקיפות, כחלק מהתרבות הארגונית והניהולית של הבנק. במטרה לשמר את תחושת ההזדהות והמחויבות הגבוהה של העובדים, מתקיימות יוזמות רבות להידוק הקשר והדיאלוג בין ההנהלה לעובדים, כדוגמת ביקורים בשטח, מפגשי "ארוחת בוקר עם המנכ"ל", שולחנות עגולים בהובלת חברי ההנהלה, אירועי הוקרה למצטיינים ולעובדים הוותיקים, כנסים למנהלים בכירים ועוד. הפורטל הארגוני מהווה ערוץ תקשורת מרכזי, מתקדם ותומך בשיתוף העובדים במידע ובהטמעה של תהליכי שינוי פנים ארגוניים.

מצב הנזילות וגיוס המקורות בבנק

כלים מוניטריים של בנק ישראל

לרשות בנק ישראל עומדים מספר כלים באמצעותם הוא קובע את רמת הנזילות של המערכת הבנקאית. הפעילות המוניטרית של בנק ישראל מתחלקת לשני סוגים:

- פעילות במהלך חודש נזילות - חודש נזילות מוגדר על-ידי בנק ישראל כתקופה בת 4-5 שבועות המסתיימת ביום רביעי האחרון של חודש קלנדרי. הפעילות מתבצעת באמצעות מכרזי הלוואות ו/או פקדונות לבנקים המסחריים הכוללים מכרזים לשבוע ומכרזים יומיים, וכן באמצעות הלוואות ו/או פקדונות מוניטריים בריבית השונה מריבית בנק ישראל ב-0.5%±.
 - פעילות על פני תקופות ארוכות מחודש נזילות - בנק ישראל קובע בהתאם למצב כלכלי, גם בארץ וגם בעולם, את מצב הנזילות הרצוי למערכת הבנקאית. בנק ישראל יכול לנקוט במדיניות מוניטרית מרחיבה, ואז הוא מביא את המערכת לעודפי נזילות גבוהים, או במדיניות מוניטרית מצמצמת, בה הוא מביא את המערכת למצב של גרעונות נזילות.
- הריבית המוניטרית של בנק ישראל, שעמדה בתחילת שנת 2011 על שיעור שנתי של 2.0%, עלתה לשיעור של 3.25% בסוף חודש מאי 2011, ירדה ל-3.0% בתחילת חודש אוקטובר 2011, והמשיכה לרדת לשיעור של 2.75% בחודש דצמבר 2011. בחודש פברואר 2012 ירדה הריבית לשיעור של 2.50%.
- להלן פירוט הכלים בהם משתמש בנק ישראל:
- מכרז מק"מ - בנק ישראל מנהל יתרות מק"מ של כ-123 מיליארד ש"ח, ובאמצעות הקטנה או הגדלה של היתרה, הוא משנה את מצב הנזילות של המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק מטבע-החוץ - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של מטבע-חוץ מול המערכת הבנקאית.
 - התערבות בשוק אגרות-החוב הממשלתי - בנק ישראל מבצע קניות או מכירות של אגרות-חוב ממשלתי.
 - הפעלה של מכרזי ריפו - פעילות של בנק ישראל מול הבנקים וגופים מוסדיים.
- בסוף חודש ינואר 2011 הוסיף בנק ישראל הנחיות חדשות בשוקי הכספים:
- חובת דיווח על עסקות בנגזרים במטבע-חוץ מעל 10 מיליון דולר וחובת דיווח על עסקות באגרות-חוב של ממשלת ישראל (עד שנה) ומלווה קצר מועד של תושבי חוץ ומתווכים פיננסיים מעל 10 מיליון ש"ח (נכנסה לתוקף מחודש יולי 2011).
 - הטלת חובת נזילות בשיעור 10% על עסקות של תושבי חוץ מסוג עסקות החלף ועסקות המרה עתידית שקל/מטבע-חוץ.
- בתחילת חודש מאי 2011 הודיע האוצר על ביטול הפטור ממס לתושבי חוץ על השקעות באגרות-חוב מסוג מק"מ ואגרות-חוב ממשלתי לטווח הקטן משנה (ביטול הפטור נכנס לתוקף מיום 7 ביולי 2011).
- בסוף שנת 2010 הסתכמו עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית בכ-84 מיליארד ש"ח.
- בנק ישראל הקטין את הנפקות המק"מ נטו במהלך שנת 2011 בכ-12 מיליארד ש"ח.
- בנק ישראל ממשיך להתערב בשוק מטבע-החוץ, מדי פעם, ומזרים שקלים נוספים למערכת הבנקאית. במהלך שנת 2011 קנה בנק ישראל כ-4.6 מיליארד דולר.
- רמת עודפי הנזילות של המערכת הבנקאית הסתכמה בסוף שנת 2011 בסך של כ-109 מיליארד ש"ח.
- מטעמי זהירות הבנק ממשיך להפקיד חלק גדול מיתרות הנזילות במטבע-חוץ בבנק המרכזי בארצות-הברית בתשואות נמוכות ובוחן השקעת חלק מעודפי הנזילות באגרות-חוב מדינות ומוסדות פיננסיים בדירוגים גבוהים.
- הבנק מקיים מעקב יומי אחר מצב הנזילות הכולל, וכן אחר מצב הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ (כולל סניפי חו"ל) בנפרד. בנוסף למעקב אחר מצב הנזילות השוטף, אומד הבנק את סיכון הנזילות באמצעות מודל פנימי. אומדן הסיכון נעשה תחת הנחות שונות המתייחסות למצבי שוק שונים עבור המערכת הבנקאית בארץ והבנק.

המקורות בבנק

המקורות העומדים לרשות הבנק הינם פקדונות הציבור, פקדונות מהממשלה ומקורות מבנק ישראל ומבנקים אחרים וכן גיוס הון וחוב מהציבור.

להלן פרטים על הפקדונות בקבוצת הבנק:

יתרה ליום 31 בדצמבר			
השינוי	2010	2011	
ב-%	במיליוני ש"ח		
9.6%	233,965	256,417	פקדונות הציבור
44.8%	4,834	7,001	פקדונות מבנקים
(18.7%)	1,335	1,085	פקדונות הממשלה
10.1%	240,134	264,503	סך-הכל

פקדונות הציבור

להלן פירוט מרכיבי פקדונות הציבור בקבוצת הבנק:

יתרה ליום 31 בדצמבר			
2010	2011		
במיליוני ש"ח			
43,806	47,805		פקדונות לפי דרישה
185,453	204,237		פקדונות לזמן קצוב
4,706	4,375		פקדונות בתוכניות חיסכון
233,965	256,417		סך-הכל

להלן התפלגות תיק פקדונות הציבור לפי מיגורי ההצמדה השונים:

חלק המיגור מסך פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר		יתרה ליום 31 בדצמבר				
2010	2011	שנוי		2010	2011	
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
58.4%	60.6%	13.7%	18,689	136,702	155,391	מטבע ישראלי לא-צמוד
8.3%	8.0%	6.1%	1,194	19,421	20,615	מטבע ישראלי צמוד למדד
33.2%	31.3%	3.3%	2,554	77,637	80,191	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
0.1%	0.1%	7.3%	15	205	220	פרטים לא-כספיים
100.0%	100.0%	9.6%	22,452	233,965	256,417	סך-הכל

פקדונות מבנקים

להלן פירוט הרכב הפקדונות מבנקים:

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
		בנקים מסחריים:
1,383	1,529	פקדונות לפי דרישה
3,069	5,165	פקדונות לזמן קצוב
380	305	קיבולים
		תאגידים בנקאיים מיוחדים:
2	2	פקדונות לזמן קצוב
4,834	7,001	סך-הכל

להלן פירוט הפקדונות מבנקים לפי בסיסי הצמדה:

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
1,390	2,338	מטבעי ישראלי לא-צמוד
631	693	מטבעי ישראלי צמוד למדד
2,813	3,970	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
4,834	7,001	סך-הכל

פקדונות מהמשלה

להלן פירוט פקדונות המשלה לפי בסיסי הצמדה:

יתרה ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
322	264	מטבעי ישראלי לא-צמוד
881	684	מטבעי ישראלי צמוד למדד
132	137	מטבע-חוץ (כולל צמוד למטבע-חוץ)
1,335	1,085	סך-הכל

גיוסי הון וחוב מהציבור

קבוצת הבנק מגייסת הן על-ידי הנפקות לציבור והן על-ידי הנפקות פרטיות, אגרות-חוב וכן כתבי התחייבות נדחים המשמשים כחלק מההון הרגולטורי של הבנק.

יתרת אגרות החוב וכתבי ההתחייבות ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-32.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-27.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010. לפרטים נוספים בדבר אגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים אותם הנפיקו הגופים האמורים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים. יתרת הסכומים שגייס הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2011 כולל כתבי התחייבות נדחים שיתרתם כ-6.3 מיליארד ש"ח, מהם כתבי התחייבות סחירים בסך של כ-0.9 מיליארד ש"ח.

בנוסף, מגייס הבנק באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה: הפועלים הנפקות ופועלים אינטרנשיונל, אשר עיקר עיסוקן הינו גיוס מקורות כספיים בארץ ובחול, בהתאמה, בדרך של הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות מסוגים שונים (המהווים חלק מההון הרגולטורי של הבנק) והפקדת תמורת ההנפקה בבנק.

ליום 31 בדצמבר 2011 יתרת כתבי ההתחייבות אשר גויסו על-ידי חברות אלו עומדת על כ-15.4 מיליארד ש"ח ויתרת אגרות החוב עומדת על כ-11.2 מיליארד ש"ח.

בשנת 2011 גייס הבנק 5.8 מיליארד ש"ח, באמצעות הפועלים הנפקות, אשר מתוכם סך של כ-3.3 מיליארד ש"ח הינם כתבי התחייבות נדחים המהווים הון רובד 2 תחתון.

לאחר תאריך המאזן, בחודש פברואר 2012, גייס הבנק, באמצעות הפועלים הנפקות, כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח, אשר יכללו בהון רובד 2 תחתון בכפוף למגבלה בהוראות ניהול בנקאי תקין.

תיאור מצב המיסוי

א. דיני המס החלים על חברות הקבוצה

מס הכנסה

ביום 6.12.2011 פורסם ברשומות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק התייעלות כלכלית ושיעור מס החברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 מתבטאת בגידול יתרת מיסים נדחים בסך של 179 מיליון ש"ח.

חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975

הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. רווח מוגדר כהכנסה חייבת, כמשמעותה בפקודת מס הכנסה, לפני קיזוז הפסדים משנות המס הקודמות לשנת המס שבה נתקבלה ההכנסה, ואחרי ניכוי מס שכר ולמעט הכנסה מדיבידנד שנתקבל ממוסד כספי ולרבות הכנסה מריבית או מדיבידנד או ממכירה או פידיון של יחידה או מחלוקת רווחים לבעל יחידה שלגביה ניתן פטור ממס הכנסה לפי כל דין.

שיעורי המס המשולבים

המיסים המשולמים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על-פי חוק מס ערך מוסף כמוסבר לעיל. לפיכך, שיעורי המס המשולבים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2009	16.00%	26.00%	36.21%
2010	16.00%	25.00%	35.34%
2011	16.00%	24.00%	34.48%
2012	16.00%	25.00%	35.34%

הוצאה להפסדי אשראי

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המיסים על-פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאות להפסדי אשראי לעניין מס.

ב. חברות מאוחדות מחוץ לישראל

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הבת העיקריות בחו"ל:

בארצות-הברית:	35.0%
בשוויץ:	21.4%
בבריטניה:	26.5%
בתורכיה:	20.0%

החברות המאוחדות, שמקום איגודן הינו מחוץ לישראל, נישומות לפי חוק המס בארצות מושבן.

בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים נחתם הסכם מיום 13 במאי 1986 המסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל. לפי תנאי ההסכם, החל משנת 1978 ואילך נכלל חלקו של הבנק ברווחים של חברות בנות בחו"ל בשומת המס של הבנק. בהסכם נקבע, שאין בו כדי לקבוע כי החברות חייבות במס בישראל, או שחלים עליהן דיני מדינת ישראל, וכי ההסכם אינו מהווה תקדים. תחולת ההסכם שנחתם נקבעה עד שנת 1988. עם זאת, על-פי הבנה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים, ההסכם ממשיך לחול עד אשר אחד מהצדדים יודיע על ביטולו.

ג. פרטים נוספים

בדבר נתונים נוספים בקשר עם ההפרשה למס בקבוצת הבנק, שומות מס סופיות, הפסדים צבורים לצורכי מס וההפרש בין שיעורי מס סטטוטורי למס אפקטיבי - ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.

מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד הבנקאי

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את השימוש לחברות בנות וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, דיני נירות-ערך ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך למשל החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיוור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למיגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, רוכשי דירות, המיגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילות של הבנק נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות-ערך, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר והממונה על הגבלים עסקיים. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במסגרת החקיקה, שהתקבלה בעקבות המלצותיה של ועדה בינמשרדית בראשות מנכ"ל משרד האוצר (ועדת בכר), נקבעה במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה רלוונטיים לתקופת הדיווח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק:

בנקים בשטחי הרשות הפלסטינאית - פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינאית יצרה אי ודאות באשר לעמידת הבנק בדרישות הרגולטיביות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, בדגש על יכולתו של הבנק לעקוב ולמנוע העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינאית אשר עלולים לשמש לעידוד ו/או למימון פעולות טרור. בשל כך, בחודש יוני 2006 החליט הבנק על הפסקת מתן שירותים לבנקים הפועלים בשטחי הרשות הפלסטינאית. בעקבות החלטה זו, כמו גם החלטות דומות בבנקים אחרים, פנו נגיד בנק ישראל ונציגי משרד האוצר בבקשה לדחות את מועד הפסקת מתן השירותים לבנקים הפלסטינאים, ולהמשיך במתן שירותים מסוימים במגבלות מסוימות שנקבעו לגביהם על-ידי בנק ישראל ועל-ידי הבנק. בחודש נובמבר 2006 העניק שר האוצר לבנק היתר לפי סעיף 9(ב) לחוק איסור מימון טרור, שמשמעו כי הוראות חוק איסור מימון טרור בדבר "איסור פעולה ברכוש טרור" לא יחולו על הפעולות שצוינו בהיתר. בין היתר, מאפשר ההיתר לבנק להמשיך ולפעול מול בנקים ברשות הפלסטינאית מבלי להפר את הוראות חוק איסור מימון טרור. ביום 1 בינואר 2009, הפסיק הבנק את הפעילות הבנקאית עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה לאחר הכרזת הממשלה על עזה כעל ישות עוינת.

פטור בתנאים להסדר כובל שעניינו אחזקותיהם המשותפות של הבנקים בשב"א ובמס"ב

ביום 5 בנובמבר 2008 החליטה הממונה על הגבלים עסקיים על מתן פטור בתנאים להסדר שעניינו אחזקותיהם המשותפות של הבנקים בשב"א - שירותי בנק אוטומטים בע"מ (להלן: "שב"א") ובמס"ב - מרכז סליקה בנקאי בע"מ (להלן: "מס"ב"). פטור זה הינו הפטור השלישי במספר שמוענק לשב"א ולמס"ב. משנמצא כי בתנאים שהוטלו על שב"א ועל מס"ב ההסדר האמור לא מקים חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות ניתן לו פטור מאישור בית דין להגבלים עסקיים למשך שלוש השנים הבאות. שב"א ומס"ב הן חברות המוחזקות בבעלותם של חמשת הבנקים הגדולים: בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי והבנק. שב"א עוסקת באיסוף עסקות בכרטיסי אשראי, במתן שירותי ממשק בין סולקים ומנפיקים, בתפעול מכשירי כספומט. נוסף על כך, בכונת שב"א להקים מחוץ לגבולות ישראל אתר גיבוי לנתוני המערכת הבנקאית הישראלית. מס"ב עוסקת בעיקר בסליקת זיכויים וחיובים אלקטרוניים בין הבנקים. המערכת מאפשרת ביצוע העברות כספיים בין בנק אחד למשנהו ולמעשה מבטיחה קישוריות בין הבנקים. הממונה על הגבלים עסקיים התנתה את הענקת הפטור בכך שנציגי הדירקטוריון מקרב הבנקים בשב"א ובמס"ב לא יהיו אחד מאלה: בעלי עניין בבנק, חברי הנהלת הבנק או נושאי משרה בבנק מתחום הקמעונאות, המסחר או החשבונות. מעבר לכך, החמירה הממונה על הגבלים עסקיים את תנאי הפטור בכך שחייבה גישה שוויונית (open access) של מתחרים למערכות המופעלות על-ידי שב"א ומס"ב ובתנאים שאינם נופלים מהתנאים שמהם נהנים חמשת הבנקים.

טיוטת תקנות ניירות-ערך (אופן הצעת ניירות-ערך לציבור) (תיקון), התשע"ב-2011

ביום 25 בספטמבר 2011 פרסמה רשות ניירות-ערך טיוטה להערות הציבור של תיקון תקנות ניירות-ערך (אופן הצעת ניירות-ערך לציבור) (תיקון), התשע"ב-2011. במסגרת טיוטה זו מבקשת הרשות לצמצם את הגדרת ה"משקיעים המוסדיים" הרשאים להשתתף בשלב המכרז המוסדי לרכישת ניירות-ערך ולרכוש ניירות-ערך בהתחייבות מוקדמת, תוך הותרת הגופים "המנהלים כספי אחרים" בלבד בהגדרת המשקיעים המוסדיים הרשאים להשתתף במכרז המוסדי. ההגדרה המתוקנת לא תאפשר לתאגידים הבנקאיים ולתאגידי העזר שלהם להשתתף בשלב המכרז המוסדי.

לטיטה זו, אם תתקבל, עלולות להיות השלכות שליליות על שוק ההון, על המערכת הבנקאית בכללותה ועל הבנק הן כמנפיק ובאופן לגייס הון מהציבור והן כמשתתף בשוק ההון ובמכרזים המוסדיים.

מגבלת השקעה בתאגיד בודד ובקבוצת תאגידים – טיוטת הוראה

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון טיוטה שלישית של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות-גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"ב-2012. הטיוטה שמכוונת לגופים המוסדיים נועדה, בין היתר, לצמצם את היקף החשיפה של הגופים המוסדיים לתאגיד בודד ולקבוצת תאגידים. עם זאת, הטיוטה אינה מבחינה בין סוגי התאגידים השונים. לפי המוצע, משקיע מוסדי יהיה רשאי להחזיק בניירות-ערך של תאגיד מסוים, להפקיד פקדונות באותו תאגיד או להעניק לו הלוואות עד 5% משווי נכסיו (במקום שיעור מקסימלי של 10% כפי שהיה קיים עד היום). בנוסף נקבע כי משקיע מוסדי רשאי להפקיד פקדונות בבנק מסוים עד 2.5% נוספים משווי נכסיו. מעבר לאמור, נוספה מגבלה כוללת על חמשת התאגידים הגדולים של גוף מוסדי כך ששיעור ההשקעה הכולל המותר בהם לא יעלה על 20%.

בדומה נקבע שמשקיע מוסדי יהיה רשאי להחזיק בניירות-ערך של קבוצת תאגידים, להפקיד פקדונות באותה קבוצה או להעניק לה הלוואות עד 10% משווי נכסיו (במקום שיעור מקסימלי של 15% כפי שהיה קיים עד היום). בנוסף נקבע כי משקיע מוסדי רשאי להפקיד פקדונות בבנק הנשלט על-ידי בעל שליטה אחד בשיעור של עד 5% נוספים משווי נכסיו. מעבר לאמור, נוספה מגבלה כוללת על חמש קבוצות התאגידים הגדולות של גוף מוסדי כך ששיעור ההשקעה הכולל המותר בהן לא יעלה על 40%.

לטייטה זו, אם תתקבל, עלולות להיות השלכות שליליות על הבנק ואף על המערכת הבנקאית כולה. הגבלת יכולתם של גופים מוסדיים לבצע השקעות בתאגידים בנקאיים עלולה למנוע בעד גופים מוסדיים, או חלק מהם, להשקיע בגיוסי הון ובהנפקת ניירות-ערך של קבוצת הבנק. התפתחות מעין זו עלולה לפגוע ביכולתו של הבנק להעמיד אשראי; ואם וככל שתתייחס לתאגידים בנקאיים נוספים, היא עלולה לפגוע ביכולת המערכת הבנקאית (כולה, או חלקה) לתת מענה הולם לצורכי האשראי של המשק.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים אשר הבנק צד להם - ראה ביאור 119 ד' בדוחות הכספיים.

הסדר כובל בעניין עמלות

ביום 29 בנובמבר 2004 הגיעו חוקרים מטעם רשות ההגבלים העסקיים למשרדי ההנהלה הראשית של הבנק ונטלו מסמכים שונים. הרשות לא מסרה לבנק מה העילה לנטילת המסמכים ומהו נושא חקירתה. כפי שפורסם בעיתונות, באותו יום הגיעו חוקרים מטעם רשות ההגבלים העסקיים גם למשרדי ההנהלה של בנק לאומי ונטלו מסמכים. סמוך לאחר מכן בוצעה פעילות דומה במשרדי ההנהלה של בנק דיסקונט ובנק מזרחי טפחות. בחודש יולי 2005 ואחר כך נתבקש הבנק להמציא לרשות חומר נוסף וכמו-כן הוזמנו כמה מעובדי הבנק לחקירה במשרדי הרשות. ביום 19 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה מטעם רשות ההגבלים העסקיים, אשר לפיה, הממונה על הגבלים עסקיים בוחנת אפשרות להפעיל את סמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים") ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הבנק הגיש לממונה את עמדתו, המגובה בחוות-דעת כלכלית, ואשר בה הדגיש, כי אין כל מקום לייחס לו הסדרים כובלים עם בנקים אחרים.

לאחר שהבנק הגיש את טיעונו בכתב, התקיים דיון בין באי-כח כל הבנקים נשואי מכתבה הנ"ל לבין הממונה ובמהלכו הציעה הממונה לבנקים, כי ישולם על-ידיהם סכום מצרפי של 290 מיליון ש"ח (מזה 80 מיליון ש"ח על-ידי הבנק) ויעוגנו כללי התנהגות עתידיים בצו מוסכם לפי סעיף 45א או 45ב לחוק ההגבלים העסקיים. הבנק דחה הצעה זו וככל הידוע לו, כך נהגו גם הבנקים האחרים.

ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על ההגבלים העסקיים קביעה בהתאם לסמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים, ובה קבעה כי עד לשנת 2004 התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. בקביעת הממונה נאמר כי העברות מידע שנעשו בין הבנקים כמפורט בקביעה הינן הסדר כובל. בדעת הבנק להגיש ערר על קביעה זו לבית הדין להגבלים עסקיים. בהתאם להוראות סעיף 43 לחוק ההגבלים, קביעה זו יכולה לשמש כראיה לכאורה בכל הליך משפטי אחר.

חקירה בקשר עם הפרת הוראות חוק איסור הלבנת הון באחד מסניפי הבנק

ביום 6 במרץ 2005 נפתחה חקירה גלויה של משטרת ישראל בקשר לחשד לביצוע עבירות על חוק איסור הלבנת הון. במסגרת החקירה לקחה המשטרה מסמכים ותיעוד ממשרדים שונים של הבנק וממשרדי חברת פועלים שירותי נאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). המשטרה זימנה לחקירה עובדים של הבנק ושל החברה לנאמנות, ובהם נושאי משרה.

כמו-כן, הוקפאו חשבונות של לקוחות מסויימים, שמקצתם שימשו בטוחה לאשראי.

בהמשך לחקירה זו, הוגשו כתבי אישום בעבירות על החוק לאיסור הלבנת הון כדלקמן: בחודש פברואר 2006 כתב אישום נגד שני עובדים בדרגי-ביניים באחד מסניפי הבנק; בחודש דצמבר 2009 החליט בית המשפט המחוזי לזכות שני עובדים אלה מכל אשמה. פרקליטות המדינה הגישה ערעור לבית המשפט העליון על זיכוייה של עובדת אחת מהשניים; ביום 18 במאי 2011 מחק בית המשפט העליון את ערעור פרקליטות המדינה וזיכוייה של העובדת הינו סופי; בחודש דצמבר 2008 הוגש כתב אישום נוסף נגד שני עובדים נוספים בדרגי ביניים באותו סניף; ביום 22 באוגוסט 2010 זיכה בית המשפט המחוזי את שני העובדים האלה מכל אשמה לגופו של עניין וכמו-כן, הורה לבטל את כתב האישום על בסיס "הגנה מן הצדק"; בחודש אוקטובר 2009 הוגש כתב אישום נגד החברה לנאמנות, נגד מי שהיו יו"ר מועצת המנהלים והמנכ"ל של החברה לנאמנות, נגד עורך דינה וכמו-כן, נגד עובדת הבנק. ביום 15 בפברואר 2012 אישר בית המשפט המחוזי הסדר טיעון, במסגרתו הודתה החברה לנאמנות בשתי עבירות מתחום סדרי הניהול התקין ונקנסה בסך של 42 אלפי ש"ח. כמו-כן, החברה לנאמנות תשלם לאפוסטרופוס הכללי סך של 9 מיליון ש"ח, כאשר מובהר בהסדר הטיעון כי תשלום זה אינו מהווה קנס ואינו מהווה רכיב ענישה כלשהו. שני נושאי המשורה לשעבר בחברה לנאמנות הודו במסגרת הסדר הטיעון בביצוע העברות מתחום סדרי הניהול התקין והוטלו עליהם קנסות, האחד בסך 21 אלפי ש"ח והשני בסך 15 אלפי ש"ח וכמו-כן עונש מאסר על תנאי. האישומים נגד שני עובדי הבנק (שלא עבדו בחברה לנאמנות) שנכללו בכתב האישום המקורי, בוטלו.

הבנק קיבל שני מכתבי דרישה בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999 (להלן: "הדרישות"), בקשר עם התקשרותה של תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ ("תרשיש"), שהינה חברה-בת בבעלות מלאה של הבנק, בשנת 2005 בהסכם (להלן: "הסכם הרכישה") לרכישת שליטה בבנק תורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס. (להלן: "בנק פוזיטיף"), כאשר לפי הסכם הרכישה היתה גם קרן השקעות זרה בשם RP EXPLORER MASTER FUND (להלן: "RP"), זכאית להשקיע בהון בנק פוזיטיף במחיר זהה למחיר ההשקעה של תרשיש ולקבל הקצאה של 7.45% מהון המניות המוקצה שלו. לפי הסכמה נוספת בין הבנק ל-RP קיבלה זו מהבנק אופציה לרכוש ממנו, בתנאים ובמועדים מוסכמים, מניות נוספות של בנק פוזיטיף עד לתקרה של כ-7.45% נוספים מהון בנק פוזיטיף, בתנאי שאחזקת תרשיש בבנק פוזיטיף לא תפחת מ-50.1% מההון המונפק שלו. קרן RP לא ביצעה השקעה כלשהי בבנק פוזיטיף וזאת גם בשים לב להבנות מאוחרות שהושגו עימה. בהמשך לאותן הבנות, אישר הדירקטוריון בשנת 2008 תשלום סכום של 25 מיליון דולר ל-RP לסילוק כל תביעותיה.

אליבא דמגישי הדרישות הני"ל, התשלום האמור ל-RP לא היה ראוי והיה נגוע בעניין אישי של מר דן דנקנר, שכיהן בכל המועדים הרלוונטיים כדירקטור בבנק, שנמנה עם קבוצת השליטה בבנק בשנת 2005 וכיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק בשנת 2008. לפי הטענה האחת, עניינו של מר דנקנר פוסל את הסכם הרכישה מעיקרו; ולפי הטענה השנייה, פוסל עניינו האישי של מר דנקנר את התשלום שעליו הוחלט בשנת 2008. בדרישות נדרש הבנק לתבוע החזר של הסכום האמור של 25 מיליון דולר, בתוספת ריבית, וזאת מאת RP, מר דן דנקנר ומאת דירקטורים נוספים של הבנק (בחלקם דירקטורים שפרשו בינתיים מהדירקטוריון). הדירקטוריון של הבנק קיים דיונים על שתי הדרישות והחליט לדחותן; לאחר שקבע, בין היתר, כי הענות לכל אחת מהן לא תהיה לטובת הבנק, וזאת גם בשים לב לכך, שספק אם יש סיכוי טוב לזכות בתביעה מעין זו. לאחר שנדחתה הדרישה הראשונה, פנה בעל המניות אשר הגיש את הדרישה, בבקשה לבית המשפט להתיר לו להגיש תובענה נגזרת בשם הבנק נגד מר דן דנקנר, נגד מי שכיהנו כחברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005 ונגד RP (להלן ביחד: "הנתבעים"). בבקשה לאישורה של התובענה הנגזרת נטען כי הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליון ש"ח וכי עליהם לפצות את הבנק בסכום זה. נגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה והתשלום האמור ל-RP היו נגועים בעניינו האישי ולא אושרו כדין. נגד RP טוען התובע, כי ידעה על עניינו האישי של מר דנקנר ועל העדר האישור, ונגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביום 11 ביולי 2010 הוגש לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגזרת ובקשה לאישורה כתובענה נגזרת נוספת נגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש החזקות והשקעות פועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה-בת של הבנק ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") ונגד הבנק כנתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נגזרת נגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליון ש"ח. עניינו של התובענה והבקשה לאישורה כתובענה נגזרת אלו נוגע להסכם הרכישה הני"ל ולפיצוי שניתן ל-RP, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליון דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות.
ביום 10 בפברואר 2011 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי אשר הורה על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן, ביחד: "התובענות המאוחדות").

ביום 15 בספטמבר 2011 קיבל הבנק מכתב דרישה נוסף בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמי"ט-1999, בקשר עם התקשרותה של תרשיש בהסכם הרכישה. במסגרת הדרישה נטען, כי מר שלמה נחמה, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק ונמנה עם בעלי השליטה בבנק במועד רכישת השליטה בבנק פוזיטיף וכן במועדים בהם נוהל מ"מ עם RP, השקיע, באותו מועד, סך של כ-1 מיליון דולר בקרן RP, ולפיכך היה נגוע בעניין אישי בהסכם הרכישה וכן במו"מ שנוהל כאמור.

ביום 31 באוקטובר 2011, ועוד טרם נדונה הדרישה בדירקטוריון הבנק, הוגשה למחלקה הכלכלית שבבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תובענה ובקשה לאשרה כתובענה נגזרת נגד מר שלמה נחמה בעניין זה (להלן: "התובענה השלישית"). במסגרת התובענה השלישית נטען, כי התנהלותו של מר נחמה הסבה לבנק נזק בסך של 88 מיליון ש"ח.

ביום 16 בנובמבר 2011 התקיים קדם משפט בתובענות המאוחדות במסגרתו הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו, בין היתר: [א] התובענות המאוחדות יתקנו באופן שבו יתווספו אליהם העניינים המפורטים בתובענה השלישית; [ב] חברי דירקטוריון הבנק שכיהנו בשנת 2005, למעט מר שלמה נחמה, ימחקו מהתובענות; ו-[ג] התובענה השלישית תמחק בהסכמה.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל לפי תוכנית אסטרטגית ארוכת טווח שאושרה בסוף שנת 2009, הנבחנת ומותאמת מדי שנה לשינויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם וכן לשינויים בסביבה התחרותית בה פועל הבנק. בסוף שנת 2011 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את תוכניות העבודה והיעדים העסקיים של הבנק לשנת 2012 על בסיס התוכנית האסטרטגית הרב שנתית, תוך ביצוע התאמות לתוכנית הנובעות מהסיכונים הקיימים ואף גוברים בכלכלה הגלובלית, בדגש להתפתחות משבר החובות הריבוי באירופה, מהאטת תחזיות הצמיחה במשק הישראלי וכן מהשינויים וההתפתחויות בסביבה התחרותית בסגמנטים שונים של פעילות הבנק.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק לוקחת בחשבון את הזהירות המתחייבת מהסיכונים שעדיין קיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון, תוכנית זו צפויה לאפשר לבנק, גם לנוכח האתגרים וחוסר היציבות בכלכלה ובמערכת הפיננסית בעולם, להמשיך להתקדם בתוואי של צמיחה יציבה לטווח ארוך, תוך יצירת החזר דו-ספרתי על ההון וביסוס מובילות הבנק במערכת הבנקאות בישראל.

בסוף שנת 2011, במסגרת מחויבות ומיקוד דירקטוריון והנהלת הבנק ליישום אפקטיבי של התוכנית האסטרטגית, השלים הבנק תהליך ראשון מסוגו בישראל של קבלת הסמכה בינלאומית למתודולוגיה, לתהליכי העבודה ולכלים הטכנולוגיים של "ניהול האסטרטגי" אשר הוטמעו בשלוש השנים האחרונות. ההסמכה ניתנה מטעם קבוצת פלדיום הבינלאומית, מיסודם של פרופ' קפלן ופרופ' נורטון מאוניברסיטת הרווארד, ממציאי שיטת ה-Balanced Scorecard. בכך, זוכה הבנק להיות הארגון הראשון בישראל בעל הסמכה זו, אשר הינה הדרגה הגבוהה ביותר במערכת ההסמכות הבינלאומית של ניהול אסטרטגי מטעם קבוצת פלדיום.

ההסמכה נתקבלה לאחר בחינה ממושכת של יישום תפיסת הניהול האסטרטגי בבנק, תפיסה ניהולית אשר אפשרה בשנתיים האחרונות קפיצת מדרגה ביכולת הנהלת הבנק והדירקטוריון לנווט למימוש התוכנית האסטרטגית.

התוכנית האסטרטגית הרב שנתית מתמקדת בחמישה צירי פעולה עיקריים:

- העמקת הקשר והפעילות עם לקוחות הבנק, בהתבסס על חדשנות בשירותים וערוצי פעילות, מקצוענות, ויצירת פיתרונות מותאמים לצורכי הלקוח, במגמה לחזק את מובילות הבנק בישראל.
- יצירת פלטפורמה לצמיחה עתידית בפעילות הבינלאומית מבוססת קשרי לקוח, תוך מינוף החוזקות של הבנק בפעילות מסחרית ועסקית ושירות בנקאות פרטית ללקוחות אמידים.
- פיתוח והרחבת מקורות הכנסה מפעילות פאסיבה, על בסיס התמחות בניהול קשרי הבנק עם לקוחותיו.
- מציאת תפעולית בביצוע פעילויות קיימות ובמימוש תוכניות הצמיחה של הבנק, תוך התייעלות וריסון רמת ההוצאות.
- חיזוק היכולת לניהול סיכונים וניהול הון גלובליים.

הבנק יפעל להתקדם בצירי הפעולה תוך דגש לטיפול ההון האנושי והמצוינות בארגון, בהתבסס על ערכי היסוד של הבנק ובהלימה לעקרונות הקיימות, כפי שהוגדרו בחזון הבנק. בהקשר זה הבנק יפעל להמשיך ולהוביל, כפי שעשה בשנים האחרונות, את המערכת הפיננסית בנושא אחריות חברתית ותרומה לקהילה.

בחיבה הקמעונאית ימשיך הבנק לפעול בצורה ממוקדת ונחושה לביסוס וחיזוק מובילותו. הבנק יתמקד בשיפור הצעת הערך ללקוחותיו, תוך מתן מענה כולל ומוותאם לדרישות וצרכי הלקוח באמצעות, בין השאר על-ידי אופטימיזציה של פריסת מערך הסינוף ופתיחה של סניפים בפורמטים מותאמי לקוח, על-ידי חיזוק הצעת הערך וחווית הלקוח הרב-ערוצית תוך שיפור מתמיד והוספה של פעולות ושירותים טכנולוגיים מתקדמים במגוון ערוצים: סלולר, אינטרנט, מכונות לשירות עצמי ועוד. הבנק מייחס חשיבות מרובה לתחום השירות ללקוחות והוא שוקד בהתמדה להביא לשיפור משמעותי בשירות, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים והתאמת השירות לצורכי הלקוח.

בחיבה העסקית הבנק ימשיך לפעול לשימור מעמדו המוביל של הבנק מול לקוחות המיגזר העסקי, החברות והעסקים הגדולים במשק. הבנק שואף ופועל להעמקת ופיתוח פעילותו עם לקוחות אלה, תוך שימת דגש על הרחבת היצע השירותים והמוצרים, ויצירת מעטפת כוללת של שירותים המותאמת במיוחד ועונה בצורה המיטבית לצורכי לקוחות המיגזר. הבנק צופה כי פעילות זו תאפשר לו גם להגדיל את הכנסותיו שלא מאשראי במיגזר זה. במקביל, הבנק יפעל על מנת להשיג קפיצת מדרגה בפעילותו במיגזר העסקים הבינוניים, המהווה חלק חשוב מעמוד השדרה של הכלכלה הישראלית, בין השאר על בסיס תשתית הסניפים העסקיים שאותה ימשיך הבנק לפרוס בשנה הקרובה תוך שיפור והרחבת הצעת הערך ללקוחות מיגזר זה.

פעילות הבנק בשוקי ההון וניהול ה-Treasury מרוכזים בחטיבת שווקים פיננסיים. חטיבה חדשה זו הוקמה כתוצאה מהעברת פעילויות הברוקראז', סליקה ותפעול של ניירות-ערך ומתן שירותי תפעול למנהלי נכסים פיננסיים מחטיבת נכסי לקוחות לחטיבת ה-GT. בפעילויות אלו יושם דגש על התאמת הערכות הבנק לצרכים של לקוחותיו בארץ ובח"ל ולתמורות בשווקי ההון והמטבע. הבנק ימשיך לפעול ליישום תוכנית אסטרטגית המתבססת על ניהול Treasury גלובלי, הכולל את חדרי העסקות בתל-אביב, ניו-יורק ולונדון, תוך המשך חיזוק התשתיות של מערכות התפעול המשותפות את חדרי העסקות ואת תחום ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הבנק ממשיך גם לפעול לחיזוק ניהול התיק הבנקאי (נוסטר) בדגש לניהול תמהיל מושכל של התיק לצד ניהול הסיכון.

בפעילות חו"ל, המובלת על-ידי החטיבה הבינלאומית, יפעל הבנק להמשיך פיתוחה של הבנקאות הפרטית הגלובלית. בפעילות זו הבנק שואף להמשיך ולשפר את יכולותיו בתחום המוצרים ולהרחיב את מעטפת השירות הניתנת ללקוחותיו, על מנת לחזק את הפלטפורמה להצמחת תיק הנכסים באופן אורגני, תוך מיקוד בלקוחות עתירי נכסים.

הבנק יפעל לחיזוק הקשר בין פעילותו הבינלאומית לפעילות לקוחותיו בישראל, על מנת למצוא סינרגיות אפשריות מליווי לקוחות הבנק בפעילות בנקאית בחו"ל. הבנק יציע ללקוחותיו שרותי בנקאות פרטית גלובלית במרכזים העוסקים בכך ושירותים עסקיים, בעיקר במרכזים הפיננסיים בשוויץ, ניו-יורק ולונדון. במקביל, הבנק עוקב אחר השינויים בשווקים המתפתחים על מנת לנצל הזדמנויות להתרחבות בעיקר דרך תמיכה בפעילות סחר והשקעות של חברות ישראליות.

השאפה למצוינות תפעולית ושיפור ניהול ההוצאות ימשיכו להיות דגל מרכזי של הבנק. הבנק יפעל לשיפור יחס היעילות התפעולית לאורך תקופת התוכנית האסטרטגית. החתירה למצוינות תפעולית תאפשר לבנק לנצל בצורה אופטימלית את המשאבים הקיימים לטובת מימוש יוזמות חדשות. הבנק יפעל להמשיך ליעל ולשפר את תהליכי העבודה בהנהלה הראשית ובמטה, בדגש להרחבת ופיתוח המרכז התפעולי הבנקאי מתוך כוונה להסיט אליו פעילויות נוספות שאינן כרוכות בקשר ישיר עם הלקוחות ובכך לשפר את רמת השירות ללקוחות במקביל לחיזוק המצוינות התפעולית.

יצין, כי התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית ומערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי-ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלה יש לציין, כי סיכויי ההצלחה של תוכנית מעין זו תלויים במידת ההצלחה של הבנק להגשים את תוכניותיו פנימה, וזאת בנוסף להיותם תלויים בסביבה העסקית בישראל ובעולם ולתנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס למצב הכלכלה העולמית, ולמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור. יש להביא בחשבון שישנה עדיין אי-ודאות גבוהה לגבי שיעורי הצמיחה שילוו את התאוששות הכלכלה הריאלית בישראל ובעולם בשנים הקרובות. יודגש, כי תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט לעיל בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

ניהול הסיכונים

כללי

פעילותו של הבנק כרוכה בסיכונים פיננסיים שהם: סיכוני אשראי, המבטאים את הסיכון שלוה או חייב לא יעמוד בהחזרים ובתשלומים לבנק אשר מוגדרים בהסכם האשראי; סיכוני שוק, הנובעים מחשיפה לשינויים בשערים בשווקים הפיננסיים, כגון: שערי חליפין, ריבית ואינפלציה; סיכון פיננסי נוסף הינו סיכון הנזילות, שהוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי, ליציבותו וליכולתו להמשיך בהתנהלותו השוטפת, מחמת אי ודאות לגבי יכולתו לספק את צרכי נזילותו. סיכונים אלה מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם. חבר הנהלה האחראי לניהול סיכוני האשראי הוא מר ש. גל. חברת הנהלה האחראית לניהול סיכוני השוק והנזילות היא גבי ע. לוי. בגין סיכון האשראי וסיכוני השוק קיימת דרישה רגולטורית להלימות הון.

סיכונים אחרים שאינם פיננסיים הם בעיקר הסיכון המשפטי והסיכונים התפעוליים. הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי היועץ המשפטי הראשי, עורך-דין א. מזור. הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו. סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. בגין הסיכון התפעולי הוחלה דרישה להלימות הון רגולטורית מסוף שנת 2009.

סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והינם: סיכון מוניטין, סיכון תחרות, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון פוליטי/ביטחוני.

המפקח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות בנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי, וקובעות עקרונות יסוד שונים לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים להערכת הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בדבר מנהל הסיכונים הראשי ופונקצית ניהול הסיכונים. כמו-כן, קבע הבנק מתודולוגיה ונוהלי עבודה ליישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא חשיפה לסיכונים סביבתיים ולוויס גדולים.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות הבנקאיות. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה-בת בנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ואשר מוצגת בפני דירקטוריון הבנק. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם, כמפורט להלן בפרקים הרלוונטיים. בקרה של הסיכונים ואמידת הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים מתבצעות על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול הסיכונים, ובשים לב לאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה-בת.

מבנה וארגון מערך ניהול הסיכונים

ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים וליישום באזל 2 – בבנק פועלת ועדה של הדירקטוריון לנושא ניהול הסיכונים ויישום באזל 2. ייעוד הוועדה הינו התוויית מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות קביעת מסגרות הסיכון בתחומי הפעילות השונים, בחינת פרופיל הסיכונים של הבנק, קיום בקרה אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים כפי שנקבעה ובחינת התהליכים והפעולות שעל הבנק לקיים, על-מנת שימלא אחר כל ההוראות הרגולטוריות הנוגעות לניהול הסיכונים.

הוועדה לניהול הסיכונים ויישום באזל 2 של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מקבלות דווח על הסיכונים וביצוע המדיניות שאושרה, לפחות אחת לרבעון.

צוות ההנהלה לניהול הסיכונים ויישום באזל 2 בראשות המנכ"ל – צוות ההנהלה לניהול הסיכונים בראשות מנכ"ל הבנק אחראי לעיצוב מדיניות ניהול הסיכונים בבנק, מסגרות הסיכון ונוהלי הדיווח והבקרה וכן על בחינת פרופיל הסיכון הכולל של הבנק וההשפעה ההדדית בין סוגי וגורמי הסיכון השונים.

צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל – ברבעון הראשון של שנת 2011 הוקם צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל שנועד, בין היתר, לחזק ולבסס את הציות בבנק ולשם טיפול בנושאים הדורשים תשומת לב מיוחדת.

החטיבה לניהול סיכונים – חבר ההנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הוא מר ד. קולר, מנהל הסיכונים הראשי. היעד העיקרי של החטיבה הוא להטמיע בקבוצת הבנק תרבות ניהול וניטור סיכונים מתקדמת, תוך התוויית מדיניות ומתודולוגיה לניהול סיכונים, התאמת את מטרות הקבוצה ואת הנחיות באזל 2 והמפקח על הבנקים. החטיבה לניהול סיכונים מוודאת את קיומם ואיכותם של התהליכים המרכזיים לניהול הסיכונים בקבוצה: זיהוי, אמידה, קביעת מגבלות לסיבולת הסיכון, קביעת מנגנוני בקרה, ניטור הפוזיציות ודיווח. החטיבה מובילה ומרכזת את תהליך ICAAP ושותפה פעילה בניהול ההון. החטיבה לניהול הסיכונים מורכבת מארבע יחידות: (1) יחידת ניהול סיכוני האשראי; הכוללת שתי מחלקות: מחלקת לניתוח וניהול סיכוני אשראי ומחלקת בקרת אשראי; (2) יחידת ניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק, הכוללת שתי מחלקות: מחלקת לניהול סיכונים תפעוליים ומחלקת ניהול סיכוני שוק ונזילות; (3) יחידת קצין ציות ראשי הכוללת שלוש יחידות עיקריות: מחלקת ציות, מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור ויחידה בינלאומית לציות ולאיסור הלבנת הון; ו-(4) מנהלת תוכנית באזל 2. התפיסה הבקרתית ביחס לכל הסיכונים הפיננסיים והסיכונים התפעוליים בבנק היא של זיהוי ואמידה של הסיכונים ובקרת עמידה במגבלות שנקבעו בנהלים השונים, בשלושה מעגלי בקרה: מעגל ראשון הכולל את היחידות העסקיות בחטיבות, לרבות חטיבות תמיכה ותפעול, הם יוצרי/נוטלי הסיכונים, ואת יחידות הבקרה הפנימיות בחטיבות המספקות בקרה פנימית על יוצרי/נוטלי הסיכונים; מעגל בקרה שני הכולל את יחידות הבקרה בחטיבה לניהול סיכונים שנחשבת לבלתי תלויה לחלוטין בחטיבות העסקיות, מעגל זה אחראי גם על הצגת תמונה כוללת של הסיכונים. מקובל ליחס למעגל הבקרה השני פונקציות בקרה עצמאיות נוספות, כגון: חשבות, יעוץ משפטי ומשאבי אנוש; מעגל בקרה שלישי הכולל את מערך הביקורת הפנימית.

סיכונים פיננסיים

א. סיכוני אשראי

כללי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בקבוצה מדיניות ניהול סיכוני אשראי, מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים ו/או ענפים ו/או מוצרים במיגזרי הפעילות השונים.

בשווקים הכלכליים בעולם נמשכת תנודתיות גבוהה כתוצאה ממשבר החובות באירופה ומאי-הוודאות לגבי הצמיחה במשק בארצות-הברית. אירועים אלה גרמו לירידות חדות בשוקי המניות בעולם ובכלל זה בבורסה בתל-אביב. האירועים לעיל ואי-הוודאות לגבי התוכניות הכלכליות של ממשלת ישראל בעקבות המחאה החברתית והמלצות ועדת טרכטנברג הגדילו את רמת הסיכון במשק. בהתאם לכך הבנק ביצע מיפוי של המיגזרים אשר עשויים להיות מושפעים בצורה משמעותית משינויים אלה, עדכן את מדיניות החשיפות בהתאם לצורך והגביר את הבקרות בתחומים אלו.

בנוסף על כך, הדיווחים האחרונים מצביעים על עלייה בסבירות להאטה בשוק הנדל"ן למגורים בישראל שבמידה ותימשך עשויה להשפיע לרעה על כושר הפירעון ושווי הבטוחות של לווים מענפי הבנייה והנדל"ן ושל נוטלי משכנתאות. בעקבות זאת ובשל העלייה באי-הוודאות במשק, החמיר הבנק את הקריטריונים למתן משכנתאות.

הירידות במחירי אגרות-החוב הקונצרניות ועליית התשואות עליהן, עשויות להקשות על חברות שתכננו לגייס כסף באמצעות שוק ההון ולפגוע במקורות המימון שלהם. הירידות משפיעות גם על שווי ביטחונות פיננסיים שניתנו כנגד אשראים.

בעקבות תסמינים אלה המצביעים על עלייה בסיכון האשראי, הבנק הגביר את הבקרות והמעקבים אחר החשיפות תוך בחינה מקיפה של יכולתם של הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם ואיכות הבטוחות.

ניהול סיכוני אשראי

מטרת ניהול סיכוני אשראי לאפשר ולוודא שהקבוצה פועלת על-פי המדיניות והיעדים האסטרטגיים שנקבעו ובמסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר בתחום האשראי מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי.

מדיניות הבנק בניהול סיכוני האשראי מתבססת על-פיזור תיק האשראי וניהול סיכונים מבוקר. פיזור הסיכונים מתבטא בפיזור תיק האשראי בבנק בין ענפי המשק השונים, מספר רב של לווים, בין מיגזרי הצמדה שונים ובאזורים גיאוגרפיים שונים בחו"ל. מדיניות פיזור הסיכונים בין ענפי המשק מושתתת על הערכת ההתפתחויות הצפויות במיגזרי המשק השונים. לשם כך נערכים סקרים ענפיים וסקרי היתכנות כלכליים, אשר מטרתם להעריך את הסיכון ואת הפוטנציאל העסקי בפעילות במיגזרי המשק השונים, ועל-פיהם נקבעים היעדים העסקיים של הבנק. מערכת ניהול האשראי מנטרת את חשיפת האשראי של הלקוחות על בסיס יומי ומערכות בקרת האשראי מזהות, מנטרות ומדווחות לגורם המטפל ולמנהלים על תסמינים שליליים אצל לווים.

כחלק ממדיניות ניהול סיכוני האשראי מיישם הבנק מספר עקרונות ובהם:

1. אי תלות

עיקרון ה"אי תלות" מהווה נדבך מהותי בממשל תאגידי נכון למניעת ניגודי עניינים ויצירת מערך של בלמים ואיזונים. מטרתו להבטיח כי המידע הקשור לסיכונים המדווח לגורמים מנהלים, ובפרט להנהלה הבכירה ולדירקטוריון, אכן אובייקטיבי באופיו ואינו מושפע משיקולים אחרים ובפרט של הצלחה עסקית ותגמול בגינה.

2. מדרג סמכויות

בבנק קיים מדרג של סמכויות המתווה היררכיה של אישורי אשראי על-פי רמת האובליגו ללווה/קבוצה, דירוג סיכון וסיווג בעייתי ומאפשר בקרה על תהליך אישור עסקות אשראי חדשות. מדרג הסמכויות מגדיר את ספי אישור האשראי האישיים וכן את ספי המעבר לאישורי צוותים ואת הרכב הצוותים. ביום 30 ביוני 2011 אישר הדירקטוריון מדרג סמכויות לאישור אשראים חדש, שתואם גם את השינויים האחרונים בדרישות הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין.

3. ראייה כוללת של הלקוח/קבוצה

ניהול קבוצות סיכון המאגדות מספר לווים הקשורים מבחינת הסיכון כדוגמת חברה וחברות-הבת שלה, זוג נשוי וכדו'. פעילות לקוחות וקבוצות מנוהלת על-ידי מנהל לקוחות אשר אחראי לכלל הפעילות של הלווה/קבוצה. מערכות המידע מספקות באופן שוטף למנהל הלקוחות וצוותו ראייה כוללת של פעילות הלקוח/קבוצה כולל רמת סיכון האשראי.

4. מדיניות ונהלי אשראי

מדיניות ונהלי האשראי של הבנק מחייבים את כל העוסקים באשראי בבנק ומפרטים את כל העקרונות והשיקולים במתן אשראי, את הסמכויות למתן אשראי ואת האיטורים והמגבלות החלים על מתן אשראי. הנהלים מהווים אמצעי מרכזי לניהול סיכוני האשראי מאחר והם מגדירים את דרכי הפעולה ועקרונות הבנק בנושא אשראי וביטחונות כולל התייחסות לסוגי לקוחות, ענפי משק, סוגי אשראי וכו'.

5. אחידות הדרכה והכשרה

העוסקים בתחום האשראי עוברים הכשרות והדרכות בתחום האשראי, סחר חוץ ומשכנתאות. הדרכות אלו מקנות הכשרה אחידה לעוסקים בתחום תוך מתן כלים מקצועיים ולימוד מדיניות ועקרונות הבנק בתחום האשראי.

בחברות-בנות, בשלוחות ובסניפי הבנק בחו"ל מבוססת מדיניות ניהול סיכוני אשראי על עקרונות דומים למדיניות ניהול סיכוני אשראי בישראל, תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות בכל אחת מהמדינות. היחידה לניהול סיכוני אשראי של הבנק פועלת כיחידת המטה של הקבוצה לנושא סיכוני אשראי, זאת במטרה לאפשר ניהול סיכון, דיווח ובקרה באופן אחיד ומרוכז ברמת הקבוצה. מדיניות סיכוני אשראי בחברות-בנות ובשלוחות הבנק בחו"ל, מאושרת על-ידי הדירקטוריון המקומי, לאחר התייעצות עם ניהול סיכוני אשראי בבנק, ומוצגת בפני דירקטוריון הבנק.

זיהוי ובקרה של סיכוני האשראי

תהליך הבקרה והזיהוי של סיכוני האשראי מבוצע על-ידי שלושת מעגלי הבקרה. הסיכון ברמת התיק הכולל של הקבוצה מנוטר על-ידי היחידה לניהול סיכוני אשראי (כחלק ממעגל הבקרה השני). היחידה מדווחת להנהלת הבנק ולדירקטוריון על מגמות ושינויים בתיק האשראי לרבות רמת סיכון האשראי בתיק, עמידה במגבלות, אירועים מיוחדים, ניתוח ריכוזיות ותרחישי קיצון והצגת מדדי סיכון כלליים בארץ ובעולם. זיהוי סיכון האשראי במוצרים קיימים מתבסס על תהליכי ניהול הסיכון, המדידה והבקרה ברמות השונות. זיהוי הסיכון במוצרים חדשים נסמך על נוהל מוצר חדש המפרט את המדיניות והתהליכים אותם יש לבצע לגבי כל מוצר חדש בבנק על מנת לזהות את מכלול הסיכונים הכרוכים במוצר, להערך את גודל ומהותיות הסיכון ולתת מענה למדידה בקרה וגידור הסיכון. על-מנת לזהות סיכון ריכוזיות ולבחון השלכות אפשריות של זעזועים שונים (פיננסיים, פוליטיים ועוד) על האיתנות הפיננסית של הבנק, מוגדר תהליך רבעוני ושנתי הכולל הגדרה, בחינה ודיווח תוצאות תרחישי קיצון, ומיפוי ההשלכות על הרווח ועל הלימות ההון.

כימות ומדידת הסיכון

כימות ומדידת סיכון האשראי מבוצעים במספר רמות: רמת הלווה הבודד, קבוצות לווים בהתאם לתחומי פעילות, ענפי משק, מיגזרי לווים, מוצרים וברמת התיק הכולל של הבנק והקבוצה. עבור כל תחום פעילות וסוג אשראי פותחו וישמו תהליכי כימות ומדידת סיכון וקביעת דירוג הלווה והאשראי. התהליכים משלבים הערכות מומחים בתחום האשראי, תהליכי קבלת החלטות ומודלים סטטיסטיים מתקדמים. בתחום מימון עסקות של לקוחות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים פותחו בבנק מודלים ממוחשבים למדידת ולבקרת סיכון צד נגדי, הן ברמת העסקה והן ברמת הלקוח, המאפשרים מעקב שוטף אחר מצב הלקוחות. עבור פעילות זו, סיכון האשראי למועד מסוים מוגדר כסך של ערך הפוזיציה הנוכחית, בתוספת סיכון פוטנציאלי להפסד עתידי, שנובע מתנודתיות של נכסי הבסיס בפוזיציה של הצד הנגדי, תוך התחשבות בקיזוז ומתאם בין העסקות, ומייצג את הפסד הבנק במידה שהלקוח יקלע לכשל. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.

הכוונת הסיכון

תמהיל תיק האשראי ופרופיל הסיכון שלו מנוהלים באמצעות מספר מנגנונים:

1. מדיניות האשראי מוגדרת לתחומי הפעילות וענפי המשק השונים.
 2. מערכת מגבלות אשר כוללות מגבלות ריכוזיות במימדים השונים כגון ענפי משק, לווים, קבוצות לווים ומוצרים.
 3. מדיניות מחירים הלקוחות בחשבון את הסיכון, תוך כדי ראייה כוללת של לקוח.
 4. ניהול אקטיבי של פרופיל הסיכון של התיק.
- דירקטוריון הבנק קובע מדיניות אשראי אשר נבדקת ומעודכנת באופן שוטף על-פי השינויים בשווקים הפיננסיים ובמשק, המדיניות כוללת מגבלות שונות על תיק האשראי, ובכלל זה, מגבלות חשיפה לפי ענפי משק, מדינות/מוסדות פיננסיים, כפונקציה של רמת הסיכון שהבנק מעריך. כמו-כן, נקבעות מגבלות חשיפה מירבית ללווה בודד, על-פי דירוג האשראי שניתן ללקוח, המשקף את רמת הסיכון שלו ומגבלה מירבית לקבוצת לווים. קיימים נהלים למעקב ולבקרה על עמידה במגבלות ובקרת המגבלות מדווחת רבעונית לדירקטוריון.
- במסגרת מדיניות הבטוחות נקבעו עקרונות וכללים להערכת שוויין של הבטוחות, לפי סוג הבטוחה ואופי האשראי אותו היא מבטיחה, כגון: אומדן טווח הזמן וההוצאות שיידרשו למימוש הבטוחה, סוג ההצמדה, תנודתיות בשווי הבטוחה, וכדומה. כמו-כן, נקבעו נהלים לאופן הטיפול בבטוחות ולמעקב אחר השינויים בהן ובשוויין. מערכת ממוחשבת לניהול הבטוחות מופעלת לגבי מרבית הסוגים שלהן. הבטוחות אותן הבנק מקבל להבטחת האשראי כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נכסי דלא נייד ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שעבוד שוטף כללי על נכסי החברה.

מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף הינו מימון שניתן לצורך רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, בשיעורי מימון הגבוהים, למועד העסקה, מהמקובל בענף (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 כוללת מגבלות מסוימות בקשר עם עסקות העמדת מימון לרכישת אמצעי שליטה העונות לקריטריונים הקבועים בהוראה האמורה). עסקות מסוג זה מאושרות לאחר שבוצע לגביהן ניתוח פרטני. בנוסף, אחת לרבעון מדווח להנהלת הבנק ולדירקטוריון על התפתחות האשראי וניתוח העסקות האמורות, לצורך הערכת הסיכונים הגלומים בעסקות.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2011 לפי ענף המשק של החברה הנרכשת:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	ענף המשק של החברה הנרכשת
				בנייה ונדל"ן
2,138	-	2,138	10	שירותים פיננסיים
1,644	-	1,644	12	שירותים עסקיים אחרים
537	-	537	6	מסחר
1,680	-	1,680	6	תעשייה
633	-	633	9	תקשורת ושירותי מחשב
80	-	80	1	חשמל ומים
490	-	490	1	חקלאות
50	-	50	1	סך-הכל
7,252	-	7,252	46	

* בניכוי הפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-375 מיליון ש"ח.

להלן טבלה המפרטת את חשיפות הבנק למימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2010 לפי ענף המשק של החברה הנרכשת:

סך-הכל*	יתרת אשראי חוץ-מאזני	יתרת אשראי מאזני	מספר לווים	ענף המשק של החברה הנרכשת
				בנייה ונדל"ן
2,934	-	2,934	11	שירותים פיננסיים
1,795	-	1,795	14	שירותים עסקיים אחרים
590	-	590	5	מסחר
1,710	151	1,559	7	תעשייה
932	-	932	9	תקשורת ושירותי מחשב
201	-	201	3	חשמל ומים
603	-	603	1	סך-הכל
8,765	151	8,614	50	

* בניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-1,857 מיליון ש"ח.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת פעילותה העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה בא לידי ביטוי בפעילויות מגוונות מול מוסדות פיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדות יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, מימון סחר חוץ לסוגיו, פעילות בשוק ההון וניהול חשבונות. מוסדות פיננסיים זרים כוללים בנקים, בנקים להשקעות, חברות ביטוח, חברות ברוקר/דיילר וגופים מוסדיים הכוללים בעיקר קרנות פנסיה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים מושפעת, הן מחוסנו הספציפי של כל מוסד ומוסד והן מסיכון המדינות בהן הוא פועל, ויכולה להיות מושפעת מאירועים שיתרחשו במדינה הזרה העלולים לגרום להפחתת השווי של נכסי הבנק, או לפגוע ביכולתם של המוסדות הזרים לכבד את התחייבויותיהם, לרבות כלפי קבוצת הבנק, וביניהם: משבר פיננסי או כלכלי, השלכות של שינויים במצב הפוליטי בארצות השונות, אי יציבות חברתית ועוד. יודגש, כי רוב חשיפות האשראי של קבוצת הבנק כלפי מוסדות פיננסיים זרים הינן כלפי בנקים, כאשר מרבית החשיפות הן כלפי מערכת הבנקאות במערב אירופה ובצפון אמריקה, בעוד החשיפה למוסדות פיננסיים אחרים נמוכה יחסית.

בעקבות המשבר הפיננסי ששיאו בשנים 2008-2009, נקט הבנק צעדים למזעור הסיכונים על-ידי ניתוב הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים אל מוסדות עמם נחתמו הסכמי CSA (Credit Support Annex) שהם הסכמי קיזוז שגורמים לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם. כן נוטרלו סיכוני סליקה על-ידי ביצוע פעילות הסליקה במטבעות באמצעות המסלוקה הבינלאומית הידועה בשם CLS (Continuous Linked Settlement).

בחינת מדיניות האשראי נמשכת כל העת תוך התאמתה להתפתחויות בשווקים העולמיים ואכן בעקבות המשבר הכלכלי שפקד בשנה האחרונה מספר מדינות באירופה, צומצמו או הוקפאו החשיפות למדינות בהתאם להתפתחויות בכל מדינה ומדינה וכן הוגברה תדירות המעקב והבקרה אחרי החשיפות למוסדות במדינות אלו. המעקב מתבסס, בין היתר, על בחינה שוטפת של מספר אינדיקטורים: התייחסות חברות הדירוג הבינלאומיות, תנודות מחירים בשוקי ההון, לרבות מחירי הביטוח לנכסים פיננסיים (CDS), הדוחות הכספיים, תחזיות והערכות מקרו כלכליות ובחינת יכולת המדינות לתמוך בסקטור הפיננסי במידת הצורך. לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2011 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזוני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
במיליוני ש"ח			
2,278	2,281	4,559	AAA עד AA-
9,999	685	10,684	A+ עד A-
128	33	161	BBB+ עד BBB-
189	16	205	BB+ עד B-
56	-	56	פחות מ-B-
517	52	569	ללא דירוג**
13,167	3,067	16,234	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
85	-	85	מזה: יתרת חובות בעייתיים ⁽⁴⁾
85	-	85	מזה: יתרת חובות פגומים
55	-	55	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
במיליוני ש"ח			
13,112	3,067	16,179	סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
9	2	11	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

להלן טבלה המפרטת את החשיפה ליום 31 בדצמבר 2010 של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾:

סיכון אשראי מאזוני ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל	דירוג אשראי חיצוני ⁽⁵⁾
במיליוני ש"ח			
4,212	1,382	5,594	AAA עד AA-
6,188	312	6,500	A+ עד A-
202	503	705	BBB+ עד BBB-
129	12	141	BB+ עד B-
21	-	21	פחות מ-B-
284	33	317	ללא דירוג**
11,036	2,242	13,278	סך-הכל חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים*
49	-	49	יתרת חובות בעייתיים ⁽⁴⁾

להלן פרטים בדבר ההוצאה שנזקפה לדוח רווח והפסד בשל חשיפה למוסדות פיננסיים זרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31.12.10	לשנה שהסתיימה ביום 31.12.11	במיליוני ש"ח
	25	פקדונות/אשראי בבנקים ומוסדות פיננסיים זרים
	15	ניירות-ערך של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
	40	סך-הכל

- * היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
- ספרד - סך חשיפה של כ-79 מיליון ש"ח, מזה: 78 מיליון ש"ח בדירוג A, 1 מיליון ש"ח בדירוג BBB (סך החשיפה בסוף שנת 2010 היה 129 מיליון ש"ח בדירוג AA- ומעלה).
 - אירלנד - סך חשיפה של כ-13 מיליון ש"ח, מזה: סך של כ-8 מיליון ש"ח בדירוג AA-, 2 מיליון ש"ח בדירוג BB+, והיתרה בסך של 3 מיליון ש"ח ללא דירוג. (סך החשיפה בסוף שנת 2010 היתה כ-16 מיליון ש"ח, מזה: סך של כ-8 מיליון ש"ח בדירוג AA-, 5 מיליון ש"ח בדירוג A-, 2 מיליון ש"ח בדירוג BBB, והיתרה בסך 1 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 - איטליה - סך חשיפה של כ-17 מיליון ש"ח, מזה: 6 מיליון ש"ח בדירוג A, וכ-11 מיליון ש"ח בדירוג BBB+. (סך החשיפה בסוף שנת 2010 היתה כ-75 מיליון ש"ח, מזה: כ-2 מיליון ש"ח בדירוג AA-, כ-53 מיליון ש"ח בדירוג A+ וכ-20 מיליון ש"ח בדירוג A).
 - בפורטוגל וביוון החשיפה למוסדות פיננסיים הינה מזערית ומסתכמת בפחות ממיליון ש"ח.
- ** מזה מסלקות בחייל המהווים 50% מהיתרה. הסכום הנותר מפוזר בשרה ארוכה של בנקים ומוסדות פיננסיים. (31.12.10: 24% מהיתרה).
- מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו.
 - פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
 - בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. סיכון האשראי החוץ-מאזני הנוכחי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
 - סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 - לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P, Moody's ו-Fitch. הדירוג מעודכן ליום 1 במרץ 2012. (31.12.10: הדירוג מעודכן ליום 1 במרץ 2011).

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2011 בכ-16.2 מיליארד ש"ח, עלייה של 2.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-13.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010. עלייה זו נבעה בעיקר מגידול בחשיפה המאזנית בגין נגזרים בסך כ-1.8 מיליארד ש"ח ומגידול בחשיפה החוץ-מאזנית בסך 0.8 מיליארד ש"ח, בעיקר מהתייבויות למתן אשראי לבנקים זרים בשכבת דירוג A- ומעלה. כ-94% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-81% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 15% במוסדות פיננסיים אחרים, 3% בקרנות פנסיה ו-1% בחברות ביטוח.

עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים בארצות-הברית (47%), ובמדינות מערב אירופה (49%). בתוספת 5, "סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק", לסקירת ההנהלה, במסגרת ענף "שירותים פיננסיים" בגין פעילות לווים בחו"ל מוצגות חלק מהחשיפות המוצגות בטבלה לעיל. במסגרת "סיכון אשראי מאזן" בתוספת 5, כלולות יתרות אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור. עם זאת, תוספת 5 אינה כוללת יתרות פקדונות בבנקים, אשר נכללות בטבלה לעיל. כמו-כן, במסגרת "סיכון אשראי חוץ-מאזן" בתוספת 5 מוצג סיכון האשראי כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, שאינן נכללות בטבלה לעיל. לפרטים נוספים, ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק". יצוין, כי חשיפות האשראי בטבלה לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להן ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות.

חשיפת אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול סיכוני השוק (חשיפות בסיס), מטבע וריבית, ראה פרק ניהול סיכוני השוק והנזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

- סיכון אשראי - סכום ההפסד המרבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
 - סיכון שוק - הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שערי ריבית, אינפלציה וכדומה.
 - היעדר סחירות - סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
 - סיכון תפעולי - הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגינן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול או כתוצאה מהתממשות סיכון תפעולי אחר.
- הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Opics, Summit ו-Derivatech וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכוני השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים במערכת Algorithmics. לפרטים אודות המתודולוגיה למדידת סיכוני השוק, ראה תת פרק "אמידת הסיכונים ובקרתם" להלן.
- סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, או בגישת התרחישים שמחשבת את החשיפה הפוטנציאלית המקסימלית של הלקוח מתוך מגוון של מצבי שוק שונים, או על-פי מודל פנימי שפותח בבנק כמפורט לעיל. שיטת המדידה מותאמת ללקוח בהתאם לאופי הפעילות בתיק הנגזרים שלו. נקבעו כללים ונוהלי עבודה לקביעת רמת הבטוחות הנדרשת מול עסקות אלו, וכן כללי הפעולה הנדרשים לסגירת החשיפות מול העסקה והלקוח. מגבלות החשיפה לצד נגדי נקבעות על-ידי סמכויות האשראי המתאימות בבנק.
- ההיבטים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.

להלן פירוט חשיפת האשראי בגין שווי הוגן חיובי של מכשירים פיננסיים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, נכון ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

סך-הכל	דירוג האשראי		
	BBB+	A+ עד A-	AAA עד AA-
בנקים מחוץ לישראל:			
1,356	-	1,332	24
			ארצות-הברית ⁽¹⁾
934	11	673	250
			אנגליה
616	-	616	-
			גרמניה
939	-	939	-
			צרפת
525	-	517	8
			שוויץ
30	-	18	12
			אחר
49	-	49	-
			גוש האירו-אחר
4,449	11	4,144	294
			סך-הכל בנקים מחוץ לישראל
בנקים בישראל			
1,665			
בורסות			
274			
דילרים/ברוקרים⁽²⁾			
856			
לקוחות עסקיים לפי ענפי משק:			
2,273			שירותים פיננסיים
162			תחבורה ואחסנה
43			חשמל ומים
84			בינוי ונדל"ן
1,115			אחר
3,677			סך-הכל לקוחות עסקיים לפי ענפי משק
10,921			סך-הכל*

* החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן, הסכומים המוצגים בטבלה זו הינם לפני ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן.

(1) מזה: ניי. פי. מורגן צ'ייס, יתרה בסך 1,155 מיליון ש"ח.

(2) מזה: גולדמן זאקס, יתרה בסך 458 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק לאיגוח – בעקבות המשבר ננקטה מדיניות של הקטנת התיק והיקף החשיפה הנוכחי הוא כ-198 מיליון ש"ח הנובע בעיקר מקווי אשראי לתאגידים העוסקים באיגוח.

חשיפת אשראי למדינות זרות

סיכון חשיפת האשראי למדינות זרות מבטא את האפשרות שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה יפגע בשווי נכסי קבוצת הבנק, או ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים במדינה לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק. סיכון החשיפה למדינות זרות כולל חשיפה מאזנית מעבר לגבול (סך החשיפה המאזנית של הבנק בישראל לתושבי מדינה זרה, בתוספת סך החשיפות המאזניות של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה), וכן חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק בחו"ל לתושבים מקומיים באותן מדינות בניכוי התחייבויות השלוחות. סיכון חשיפה מאזנית מעבר לגבול הינו הסיכון שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים מחוץ למדינה (Transfer Risk), ובכך ישפיעו על יכולת החברות והלקוחות לבצע עסקות מעבר לגבול. ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייעות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - Fitch, Moody's ו-S&P, בתוספת 6 לסקירת ההנהלה מפורטת סך החשיפה המאזנית לפי סיכון מדינה ובחלוקה לסקטורים (ממשלות, בנקים ואחרים). סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי. לפרטים נוספים, ראה פרק "הרכב והתפתחות נכסי והתחייבויות קבוצת הבנק" לעיל.

לאחרונה חלה עלייה ברמת הסיכון בשווקים הכלכליים בעולם כתוצאה ממשבר החובות באירופה ומאי-הוודאות לגבי הצמיחה הגלובלית ומהורדת דירוג ארצות-הברית על-ידי S&P מ-AAA ל-AA+ ואופן התמודדותה עם נטל חובותיה. הבנק מבצע בקרה ומעקב אחר סיכוני האשראי הנובעים משוקי ההון בעקבות התפתחויות אלו. לפרטים נוספים, ראה פרק "סקירה כלכלית ופיננסית" לעיל.

החשיפה המאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-45.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-28.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010. החשיפה החוץ-מאזנית למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-17.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-35.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2010. עיקר הירידה נובעת משקלול שונה של יתרות חוץ-מאזניות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, לאור יישום התיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים החל מיום 31 בדצמבר 2011.

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2011 (במיליוני ש"ח):

מדינה	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה	שיעור מהחשיפה המאזנית
ארצות-הברית*	17,371	7,103	24,474	37.8%
שוויץ	5,661	548	6,209	12.3%
אנגליה	6,431	3,634	10,065	14.0%
גרמניה	1,926	995	2,921	4.2%
צרפת	2,200	1,282	3,482	4.8%
אירלנד**	110	195	305	0.2%
ספרד***	124	129	253	0.3%
פורטוגל	1	-	1	0.0%
יוון	1	1	2	0.0%
איטליה	49	32	81	0.1%
מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾	7,573	1,727	9,300	16.6%
תורכיה	3,138	1,049	4,187	6.8%
מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾	1,345	1,115	2,460	2.9%
סך-הכל החשיפות למדינות זרות	45,930	17,810	63,740	100%

להלן סך החשיפות העיקריות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2010 (במיליוני ש"ח):

מדינה	סך-הכל חשיפה מאזנית ⁽¹⁾	סך-הכל חשיפה חוץ-מאזנית	סך-הכל חשיפה	שיעור מהחשיפה המאזנית
ארצות-הברית	4,762	11,483	16,245	16.5%
שוויץ	4,479	3,746	8,225	15.6%
אנגליה	4,303	8,565	12,868	14.9%
גרמניה	2,189	3,432	5,621	7.6%
צרפת	1,628	4,377	6,005	5.7%
אירלנד	215	178	393	0.7%
ספרד	186	115	301	0.6%
יוון	2	1	3	0.0%
איטליה****	136	23	159	0.5%
מדינות מפותחות אחרות ⁽²⁾	7,400	1,743	9,143	25.7%
תורכיה	2,757	1,197	3,954	9.6%
מדינות מתפתחות (LDC) אחרות ⁽³⁾	743	668	1,411	2.6%
סך-הכל החשיפות למדינות זרות	28,800	35,528	64,328	100%

* הגידול בהשוואה לסוף שנת 2010 נובע בעיקר מגידול בהפקדות מזומנים ב-Federal Reserve בארצות-הברית.
 ** החשיפה באירלנד כוללת - 13 מיליון ש"ח לבנקים באירלנד ו-292 מיליון ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה ללקוחות, כ-191 מיליון ש"ח נובעים מקו גיבוי שניתן על-ידי הבנק ל-SPE המאוגד באירלנד העוסק באיגום של חייבים אשר אינם תושבי אירלנד.
 *** החשיפה לספרד כוללת - 12 מיליון ש"ח לממשלת ספרד, 208 מיליון ש"ח לבנקים ו-33 מיליון ש"ח ללקוחות. מתוך סך החשיפה לבנקים כ-129 מיליון ש"ח מהווה סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין נגזרים כפי שחושבו לצורך מגבלות חבות לווה. החבות החוץ-מאזנית כוללת בין היתר חשיפה בגין מקדם ה"תוספת" המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת ח"י חוזה הנגזר, מוכפל פי שלושה.
 יציין כי נגזרים אלה נעשו עם צדדים עמם נחתם הסכם קיזוז (CSA) לתיחום ולמזעור סיכוני האשראי בפעילות בנגזרים.
 **** סווג מחדש. נתוני החשיפה לאיטליה שנכללו במדינות אחרות, מוצגים בנפרד.
 (1) לאחר ניכוי התחייבויות לתושבים מקומיים של שלווחות הבנק בחו"ל.
 (2) החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קנדה, לוקסמבורג והולנד.
 (3) מדינות פחות מפותחות (LDC) - נקבעות לפי הגדרת הבנק העולמי המבוססת על ההכנסה הלאומית לנפש - החשיפות העיקריות נובעות ממדינות קזחסטן ורוסיה.

זיהוי וטיפול בלוויים בקשיים

הבנק הגדיר תהליכים לזיהוי ולטיפול בלוויים, אשר להערכת הבנק קיים חשש שלא יעמדו בהתחייבויותיהם מול הבנק. לגבי לווים אלו מתקיימים מעקב ובקרה הדוקים יותר והבנק פועל לצמצום החשיפה מולם, וזאת, בדרך של פירעון האשראי ממקורותיהם של הלוויים ו/או קבלת ביטחונות נוספים. במקרים מסוימים מועבר הטיפול בלקוחות לאגף המתמחה בליווי ושיקום לווים, או ליחידות גבייה. בנוסף על כך, הבנק בוחן באופן שוטף את רמת סיכון האשראי בתיקי הלוויים, על בסיס הנחות שמרניות, מסווג את סיכון האשראי הבעייתי בהתאם לכללי הוראות בנק ישראל (פגום, נחות והשגחה מיוחדת) ורשם הפרשה נאותה להפסדי אשראי בגין כלל סיכון האשראי בבנק.

לגבי אשראי המסווג כ-"פגום", ההפרשה להפסדי אשראי נגזרת מבחינה פרטנית של הסכום הניתן לגבייה מהלקוח (תזרימי מזומנים ו/או מימוש ביטחונות צפוי), ולאחר היוון הסכומים בהתאם לצפי מועדי הגבייה והמימוש. חובות שלא צפוי לגבותם בזמן סביר, נמחקים חשבונאית, בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות בנק ישראל. בקביעת הסכום הניתן לגבייה נלקחים מרווחי ביטחון שתכליתם לתת מענה למצבי אי-ודאות באשר ליכולת פירעון האשראי. עם זאת, לפי שמדובר במשתנים כלכליים, אין ודאות כי הסכום הניתן לגבייה לא יהיה נמוך מהאומדן שנקבע וזאת בין מחמת שינוי לרעה במאפיינים הכלכליים, או מכל סיבה אחרת.

אישור נאותות הסיווג של החוב והסכום הניתן לגבייה מבוצע על-ידי גורם אשר הינו בסמכות אחת מעל לסמכות הענקת האשראי ללקוח, בהתאמות המחויבות. לצורך זה קיים תהליך לפיו מתבצע לגבי כל לקוח כנ"ל, אחת לרבעון, דיון לגבי נאותות הסיווג והסכום הניתן לגבייה. לגבי אשראי תקין או בעייתי שאינו פגום (נחות או השגחה מיוחדת), מחושבת "הפרשה קבוצתית" בהתאם להיסטוריית הפסדי אשראי של ענף המשק אליו משויך הלקוח. לצורך חישוב ההפרשה הקבוצתית, הבנק קובע אחת לרבעון, לכל ענף משק שני שיעורי הפרשה (לסיכון אשראי בעייתי ולסיכון אשראי תקין), על-פי ניתוח רבעוני של היסטוריית הפסדי האשראי וניתוח מגמות השוק, בהתאם להנחיות בנק ישראל. לגבי לווים במיגזר מימון לדיור, מחושבת גם הפרשה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור של הלווה, כך שכלל שמעמיק הפיגור כן גדל שיעור ההפרשה מסך האשראי. בנוסף, על-פי הוראות המפקח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור שניתנו בשיעור מינוף גבוה בשנים האחרונות.

היחידה לניהול סיכוני אשראי

היחידה לניהול סיכוני אשראי משמשת כגוף מטה בלתי תלוי לניהול וניתוח סיכוני האשראי. היחידה כפופה למנהל החטיבה לניהול סיכונים והינה עצמאית אל מול תהליכי החיתום ואישור האשראי. תפקיד היחידה לגבש מתודולוגיות לניהול סיכוני אשראי התואמות את היעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק, להטמיע בארגון תרבות לקיחת סיכונים מושכלת במסגרת המגבלות, כלומר ביצוע עסקות שאינן חורגות מהמגבלות במחיר התואם את הסיכון ולבצע בקרה שהבנק פועל בהתאם למדיניות שנקבעה. היחידה משמשת כיחידת המטה האחראית על בקרת התהליכים ומתודולוגיות ניהול סיכוני האשראי בחברות הבנות, בקבוצת הבנק. במסגרת היחידה לניהול סיכוני אשראי פועלות שתי מחלקות:

המחלקה לניתוח וניהול סיכוני אשראי אחראית על פיתוח מתודולוגיות לזיהוי, לבקרה ולניהול סיכוני אשראי, פיתוח מודלים למדידת דירוג סיכון האשראי ותימחורו ברמת הלווה הבודד וברמת התיק, פיתוח מודלים להקצאת הון כלכלי בגין סיכון האשראי לסגמנטים השונים, קידום הערכות למדידה של סיכוני אשראי בהתאם לגישה המתקדמת בבאזל 2, פיתוח מתודולוגיות לחישוב הפרשה קבוצתית עבור יישום הוראות חובות פגומים, ניטור חשיפת האשראי, רמת סיכון האשראי ועמידה במגבלות האשראי של הקבוצה ודיווח התוצאות להנהלת הבנק ולדירקטוריון, אחראיות על ביצוע תרחישי קיצון ברמת הבנק והקבוצה ועל ניטור, מדידה וניהול של סיכון ריכוזיות האשראי.

המחלקה לבקרת אשראי מבצעת הערכות בלתי תלויות של רמת סיכון האשראי לכל הלוויים העסקיים הגדולים של הבנק בסבב תלת שנתי או בתדירות גבוהה יותר לאותם לווים שהוערכו כבעלי פוטנציאל סיכון. כמו-כן מתבצעת בדיקת מהימנות דירוג האשראי של הלוויים שנבדקו. המחלקה אחראית על פעילות בקרת אשראי בסניפי הבנק וחברות הבת בחו"ל ובמסגרת זו מבוצע מעקב הן לגבי תהליכי הבקרה והן לגבי היקפי הבקרה ועמידה בתוכניות העבודה.

ב. סיכוני השוק והנזילות

כללי

סיכון שוק – הינו סיכון להפסד הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי

הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים שיפורטו להלן:

סיכון ריבית – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים.

סיכון אינפלציה ואו סיכון שער חליפין – סיכון להפסד כתוצאה משינויי שער או כתוצאה משינויים במדד המחירים לצרכן.

סיכון מחיר מניות – סיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי המניות או מדדי המניות. הקבוצה מחזיקה מניות בעיקר לצורכי השקעה

(לא למסחר), וירידה בערכן עשויה לפגוע ברווחיות הבנק. היקף החזקות הקבוצה במניות זמינות למכירה עומד נכון למועד הדוח על

כ-1,538 מיליון ש"ח ועל כ-52 מיליון ש"ח במניות למסחר.

סיכון מרווח – סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים.

סיכון נזילות – מוגדר כסיכון לרווח התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צורכי נזילותו.

הבנק רואה את ניהול הנזילות בפרספקטיבה רחבה יותר שהיא לא רק שמירה על יכולתו של הבנק לעמוד בכל התחייבויותיו הנוכחיות

(לרבות התחייבויות החוץ-מאזניות), אלא גם כיכולת לעשות זאת מבלי לפגוע בהתנהלות השוטפת (קרי ביכולתו של הבנק להמשיך ולממן

עסקים חדשים לפי הצורך/הרצון) וביכולות הקיימות של הבנק ומבלי להיקלע להפסדים חריגים.

ניהול סיכוני השוק והנזילות

ניהול סיכוני השוק והנזילות מתבצע בראייה גלובלית של הפעילות בבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות

הבנקאיות. תחומי הפעילות ומסגרות הסיכון מאושרים על-ידי ההנהלה והדירקטוריון. מדיניות ניהול סיכוני השוק מכוונת להגדלת תוחלת

הרווח על בסיס כלכלי, תוך שמירה על רמות סיכון מאושרות ומבוקרות.

הניהול הגלובלי של הנכסים וההתחייבויות בתיק הבנקאי (נניה) ושל התיק למסחר (בחדרי העסקות) נעשה תחת אחריות מנהלת חטיבת

שווקים פיננסיים ובהנחייתה. הניהול השוטף והפיקוח על ניהול הנכסים וההתחייבויות והמסחר הינם באחריות המנהלים באגף לניהול נכסים

והתחייבויות ובאגף חדר העסקות בחטיבת שווקים פיננסיים בתל-אביב, וביחידות לניהול נכסים והתחייבויות ובחדרי העסקות בסניפי הבנק

בניו-יורק ובלונדון, הכפופים מקצועית למנהלת חטיבת שווקים פיננסיים, לפי העניין. הבקרה השוטפת והמעקב על הפעילות בסניפי חו"ל

מתבצעים על-ידי יחידות מקומיות, בתיאום מלא ותוך דיווח שוטף ליחידות המקבילות בהנהלה הראשית, בהתאמה לתפישה הבקרתית

(מעגלי הבקרה).

נוסף על אמידת הסיכונים, בחינת התוצאות ובקרה שוטפת על העמידה במגבלות, מתבצעת עבודת בקרה תפעולית על-ידי יחידות שונות

בחטיבת שווקים פיננסיים. מטרתה של בקרה זו הן בדיקת תקינות, שלמות והתאמה בין בסיסי הנתונים השונים במערכות דוח שונות ואיתור

שיאות תפעוליות.

מסגרות הסיכון משקפות את תיאבון הסיכון של הבנק לסיכוני שוק. דהיינו, רמת הסיכון שהנהלה והדירקטוריון מוכנים לשאת במסגרת

הפעילות העסקית על מנת להשיג תשואה/ערך. המסגרות מאושרות על-ידי הדירקטוריון ומעוגנות בנהלים הכוללים, בין היתר, מגבלות על

רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי סיכון עיקריים ומגבלות ייעודיות לתחומי המסחר השונים. גורמי הסיכון העיקריים אליהם

חשוף הבנק הם שערי הריבית של השקל במיגזר הצמוד והלא-צמוד, אינפלציה ושער החליפין שקל/דולר. התיאבון לסיכון שוק בבנק נקבע

במונחי VaR /או רגישויות /או תרחישים.

הדירקטוריון והוועדה לניהול ובקרת סיכונים ויישום באזל 2 מקבלים דיווח על הפעילות, החשיפות, תוצאות הפעילות וביצוע המדיניות שאושרה,

לפחות אחת לרבעון. הדיווחים כוללים: סקירת נושאים שנדונו ודווחו בצוותים, לרבות החלטות עיקריות; חשיפות ורמות הסיכון המנוצלות מתוך

המסגרות המאושרות; תוצאות הפעילות; אירועי דיווח (הפסדים, חריגות מנהלים, אירועים חריגים); הרחבת פעילויות והרשאות לחדרי העסקות

השונים בהתאם לסמכויות שאושרו; תמונת סיכון כלל הבנק וחברות-בנות בנקאיות בקבוצה; דוח בקרת סיכוני שוק רבעוני.

מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות, סיכוני השוק וסיכון הנזילות מותוות ומבוקרת על-ידי צוות ניהול נכסים והתחייבויות גלובלי, המורכב

מחברי הנהלת הבנק בראשות מנכ"ל הבנק, המדיניות, לרבות המגבלות שנקבעו, מובאת לדיון ולאישור, לפי העניין, לצוות ניהול נכסים

והתחייבויות גלובלי של הנהלת הבנק, לוועדות הדירקטוריון, או למליאת הדירקטוריון.

הפעילות השוטפת, מתנהלת על-ידי צוותי משנה בהשתתפות בעלי תפקידים בכירים בבנק, האחד בראשות מנהלת חטיבת שווקים פיננסיים והשני בראשות מנהלת אגף נ"ה. צוותים מקומיים פועלים גם בניו-יורק ובלונדון. פעילות הצוותים היא במסגרת החלטות הדירקטוריון וועדותיו, בדבר חשיפות לסיכונים שוק ונזילות ובכפוף להוראות הפיקוח על הבנקים, או הרגולטור המקומי, לפי העניין. ניהול סיכונים השוק והנזילות מתבצע בכל חברה בת בנקאית בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי מדיניות הנקבעת על-ידי הדירקטוריון של כל חברה ובהתאמה למדיניות הקבוצתית. אמידה ובקרה של סיכונים שוק ונזילות מתבצעים על בסיס מתודולוגיה אחידה ברמת הקבוצה, בהנחיית החטיבה לניהול סיכונים, ובשים לב לגודל ההון ולאופי המיוחד של הפעילות בכל חברה-בת בנקאית. החשיפה לסיכונים שוק ונזילות של החברות הבנות נבחנת על-ידי המחלקה לניהול סיכונים שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים ומדווחת להנהלה ולדירקטוריון הבנק בתדירות התואמת את רמת הסיכון.

סיכונים השוק

בניהול סיכונים שוק בבנק, מבחינים בין חשיפות הנוצרות כחלק מניהול שוטף של הנכסים וההתחייבויות של הבנק (נ"ה) - התיק הבנקאי, "Non Trade") לבין החשיפות בתיק למסחר ("TRADE").

א. סיכונים שוק בתיק בנקאי

חשיפות בתיק הבנקאי - נוצרות בעיקר במהלך הפעילות הבנקאית השוטפת ונובעות ממתן שירות למיגזר הפרטי ולמיגזר העסקי. שינויים בפוזיציה הם בדרך כלל הדרגתיים, כתוצאה מתגובה של הלקוחות לשינוי מחיר או ציפיות. הכלים לניהול החשיפה בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק הנוסטרו, הנפקת מכשירי חוב וגידור באמצעות עסקות חוץ-מאזניות. ניהול החשיפות שלא למסחר של הבנק מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם והינו באחריות אגף נ"ה והיחידות לניהול נכסים והתחייבויות בניו-יורק ובלונדון.

השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (שאינו למטרות מסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, מטבע וריבית).

חשיפת הבסיס - מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי הפעיל לשלושה מיגזרי הצמדה: שקל לא-צמוד; שקל צמוד מדד; ומטבע-חוץ, לרבות שקלים צמודי מטבע-חוץ. זוהי חשיפה גלובלית, מאזנית וחוף-מאזנית, המגלמת את הפעילות בכל יחידות הבנק, בסניפים ובהנהלה ראשית, בארץ ובח"ל. "ההון הפיננסי הפעיל" של הבנק מוגדר, כהון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי וההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי, בניכוי השקעות בחברות מוחזקות (למעט חברות-בנות בחו"ל הנמצאות בשליטה מלאה וחברות-בנות שהניהול הפיננסי שלהן נעשה על-ידי הבנק) ובניכוי רכוש קבוע ונכסים לא-כספיים אחרים, נטו. לצורך ניהול החשיפות, מתייחסים בבנק אל ההון הפיננסי הפעיל כאל מקור שקלי לא-צמוד.

סיכון ריבית בתיק הבנקאי - מתייחס להשפעה הפוטנציאלית של שינויים בעקומי הריבית השונים על הערך הכלכלי של ההון, דהינו השינוי בערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות, ו/או על הכנסות הריבית נטו (רגישות חשבונאית). הסיכון נובע מהבדלים במבנה הנכסים וההתחייבויות - מיגזר, תקופה, בסיסי ריבית, מועדי חידוש ריבית (חשיפה) ועוד. חשיפת הריבית נמדדת ומנוהלת במונחי שינוי בערך הכלכלי של ההון, כתוצאה משינויים בעקומי הריבית. כאמור, לצורך ניהול החשיפות, מתייחסים בבנק אל ההון הפיננסי הפעיל כאל מקור שקלי לא-צמוד לתקופה קצרה. קיימות מגבלות על רגישות הערך הכלכלי של הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחישי שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית. לצורך חישוב החשיפה לשינוי בשערי הריבית במיגזר השקלי הלא-צמוד, מתייחס הבנק לחלק מיתרות פקדונות העו"ש של הציבור כהתחייבות ארוכה (עד שלוש שנים), זאת בהתאמה לתוצאות בדיקה של התפתחות יתרות עו"ש של הציבור בבנק בעבר. במיגזר הצמוד למדד קיימות הנחות על פרעונות מוקדמים של משכנתאות. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת בהתאמה ליעדי הבנק, להשגת מבנה החשיפה הרצוי בכל אחד מהמיגזרים (שקל לא-צמוד, שקל צמוד מדד ומטבע-חוץ וצמודיו), בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות. בנוסף, נמדדת רגישות ההכנסה השנתית לשינויים בעקומי הריבית. הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

בניהול תיק הנוסטרו חשוף הבנק בנוסף לסיכונים השוק והנזילות גם לסיכונים אשראי ומרווחי אשראי. לחשיפות אלה הוגדרו מגבלות פיזור ואחרות, וכן קיבולת סיכון במונחי תרחיש קיצון. הפעילות מנוהלת על-ידי יחידות יעודיות שהוקמו למטרה זו והמעקב אחריה הנו באחריות צוות הנהלה השקעות שהוקם למטרה זו.

ב. סיכוני שוק בתיק למסחר

סיכוני שוק בתיק למסחר הם תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק, כסוחר וכמנהל פוזיציות עבור הנוסטרו. הפעילות מבוססת על ניהול דינמי של הפוזיציות באמצעות מכשירים פיננסיים סחירים ונזילים. השינויים בהיקף החשיפות מהירים, כפונקציה של נזילות וסחירות המכשירים בשווקים, של אופי פעילות הלקוחות ושל הפוזיציה הרצויה. החשיפות למסחר מתבצעות באחריות חדרי העסקות בארץ ובח"ל. הפעילות מנוהלת ונמדדת באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון: Opics, Summit ו-Derivatech וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק. סיכוני השוק הנובעים מן הפעילות נמדדים גם במערכת Algorithmics.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות בבנק, במטבע-חוץ ובשקלים, מנוהל ומבוקר באופן שוטף, בהתאם למדיניות קבוצתית, במטרה להבטיח את היכולת להתמודד באופן תחרותי גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים. ניהול הנזילות השוטף הינו באחריות אגף נ"ה ומתבצע באמצעות יחידות הנזילות בשקלים ובמטבע-חוץ. דוח סיכון נזילות יומי מופק ממערכת ממוחשבת מקיפה לניהול נכסים והתחייבויות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות", הבנק מפעיל מודל פנימי לאמידת סיכון הנזילות. המודל מבוסס על היציבות המוכחת של הפקדונות בבנק לאורך תקופות ארוכות וכולל תרחישים שונים, לגבי שיעורי המיחזור והפירעון של הנכסים וההתחייבויות. בכל תרחיש מחושב יחס נזילות, אשר לא יפחת מרמת מינימום המוגדרת בהוראה. התרחישים המופעלים במודל הפנימי מתייחסים למצבי שוק שונים: מצב עסקים רגיל, ומצבים חריגים הנוגעים לכלל המערכת וספציפית לבנק. בכל אחד מהתרחישים נבחן פער הנזילות, לתקופה של עד חודש, למול הנכסים הנזילים. התרחישים נבדלים בעיקר בהנחות לגבי מיחזור פקדונות. התקופות העולות על חודש נבחנות באופן שוטף למול התוכנית העסקית. הבנק ישם תוכנית לטיפול במשבר נזילות ברמות שונות. התוכנית כוללת מערכת ניטור של מדדים העשויים להצביע על מצב משברי והצעדים המתחייבים בהתממשות תרחישים מוגדרים. הצעדים כוללים התכנסות צוותים, מערכת דיווח וסדרת פעולות להתמודדות עם משבר אפשרי. כן נקבעו תרחישים לבחינת השפעת שינויים בקצב הביצוע של התוכנית העסקית על צרכי הנזילות בטווח של שנה. בתחילת חודש אוגוסט 2011 הוציא בנק ישראל טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342. על-פי הטייטה כוונת בנק ישראל לאמץ את הוראות באזל 3 בנושא סיכון הנזילות, בשינויים המתחייבים ובמועד שיקבע. הבנק בוחן את הצעדים הנדרשים בכדי לעמוד הן בתיקון ההוראה בטווח שיוגדר, והן את הצעדים הנדרשים ליישום ועמידה בהמלצות ועדת באזל 3.

אמידת הסיכונים ובקרתם

זיהוי ואמידת הסיכונים, בקרת המגבלות על היקף הסיכונים והדיווח על הממצאים מבוצעים, או מבוקרים, על-ידי החטיבה לניהול סיכונים, באופן בלתי תלוי בביתוחים השוטפים ובדיווחים המבוצעים כחלק מפעילות חטיבת שווקים פיננסיים. המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות בחטיבה לניהול סיכונים אחראית לניבוי מתודולוגיה לאמידת סיכוני שוק ונזילות, בהתאמה ליעדים האסטרטגיים של קבוצת הבנק. כמו-כן, הינה אחראית לביצוע בקרה על סיכוני השוק והנזילות בקבוצה. רמת הסיכון של הבנק נמדדת ומבוקרת על-פי נהלים, הכוללים, בין היתר, מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים. בנוסף, מחושב אומדן סיכון בשיטת הערך בסיכון (VaR), בה אומדים את ההפסד המקסימלי הצפוי לתאגיד, בשל התממשות סיכוני שוק, בתקופת זמן נתונה וברמת מובהקות סטטיסטית שנקבעה מראש על-ידי הבנק ואושרה על-ידי הדירקטוריון. המגבלות העיקריות מפורטות בתת פרק "נוהלי חשיפות לסיכוני שוק ונזילות" להלן. אמידת הסיכון וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר מתבצעות לפחות פעם ביום.

המתודולוגיה לאמידת סיכוני השוק

המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק אשר בשימוש בבנק אושרה על-ידי הדירקטוריון והנהלה. המתודולוגיה כוללת גם חישובי VaR וגם הפעלת תרחישי קיצון Stress Test על כל תיקי המסחר ועל התיק הבנקאי. המתודולוגיה להערכת סיכוני שוק תואמת את דרישות ועדת באזל ועומדת בסטנדרטים בינלאומיים.

אומדן הסיכון בפעילות המסחר מחושב באופק של עשרה ימי עסקים וברמת מובהקות של 99%. ההתייחסות הנה לסיכון הגבוה מבין שתי שיטות אמידת סיכון מקובלות ("סימולציה היסטורית" עם משקל זהה לכל התצפיות ו-"סימולציה מונטה-קרלו" תוך מתן משקל גדול יותר לתצפיות האחרונות). מתודולוגיה זו תואמת את ההמלצות הרלוונטיות של ועדת באזל בעקבות המשבר בשווקים בארצות-הברית. האומדן מספק התראה מהירה יחסית על רמת סיכון השוק בתקופות של עלייה בתנודתיות. שיעור מלא של התיק למסחר מתבצע לפחות אחת ליום, בתרחישים שונים, לצורך האומדן.

אמידת הסיכון של פעילות כלל הבנק מתבצעת אחת לחודש בשיטה היסטורית ובאופק של חודש. בנוסף, מבוצע באופן שוטף תהליך בחינה בדיעבד (Backtest) על-פי קריטריונים שהוגדרו בהמלצות ועדת באזל, במטרה לבחון את תקפות מודל אמידת הסיכון. תוצאות הבדיקה מדווחות שנתיים להנהלה ולדירקטוריון. על-פי תוצאות הבדיקה, המודל עומד בקריטריונים שהוגדרו על-ידי ועדת באזל לקבלת המודל.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון בפעילות המסחר בבנק

- סימולציית מונטה קרלו מניחה, כי גורמי הסיכון מתפלגים נורמלית. הנחה זו איננה מתקימת תמיד במציאות.
 - הסימולציה היסטורית מניחה, כי ההתנהגות היסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים.
 - שינוי פתאומי בגורם סיכון אינו ניתן לחיזוי בשתי השיטות.
 - בשימוש ברמת מובהקות של 99% מתעלמים מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות.
 - השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות תוך עשרה ימי עסקים. בתקופות משבר ייתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
 - אומדן הסיכון מחושב על הפוזיציות רק מספר פעמים במהלך יום העסקים.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, לגבי כל תחומי הפעילות למסחר, כמפורט להלן.

מגבלות המתודולוגיה לאמידת הסיכון הכולל בבנק

- ככלל, סיכון האשראי הגלום בנכסים אינו מהווה פרמטר בחישובים שנעשו, אשר מטרתם להתמקד בכימות סיכונים שוק בלבד.
 - המידע המשמש לאמידת הסיכון נאסף ממערכות מיכון שונות.
 - לחלק קטן מן האופציות הגלומות בפקדונות ותוכניות חיסכון שונות שהוצעו לציבור, ניתנה התייחסות חלקית בלבד על בסיס דלתא. בשיטה זו, תכנן הטיה מאומדני הרגישות האמורים לעיל, בפרט בתנודות חריפות בגורמי הסיכון. יחד עם זאת, לרובן ככולן מבוצע שיעור מלא בתרחישים במערכת לניהול סיכונים השוק.
- כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות, מופעלים, בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים, כמפורט להלן.

המתודולוגיה להפעלת תרחישי קיצון

- המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק בבנק כוללת גם הפעלת תרחישים (Stress tests) על תיקי המסחר ועל כלל הבנק בנוסף לחישוב ה-VaR. המחלקה לניהול סיכונים שוק מפעילה שלושה סוגי תרחישים על-פי המקובל בעולם:
- (א) ניתוח רגישות - רגישות התיק לגורמי הסיכון השונים נבחנת באמצעות הרצת תרחישים על גורם סיכון אחד, כאשר שאר גורמי הסיכון נשארים קבועים. בדרך זו ניתן לבחון את השפעתם של גורמי הסיכון העיקריים על התיק.
 - (ב) תרחיש היסטורי גרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של חמש השנים האחרונות. החישוב מבוצע באופק של עשרה ימי עסקים על התיק למסחר ובאופק של חודש על כלל הבנק.
 - (ג) תרחישים מאקרו כלכליים - תרחישים סובייקטיביים שפותחו בשיתוף עם המחלקה הכלכלית של הבנק.
- העקרונות המנחים את קביעת והפעלת התרחישים אושרו על-ידי צוות ההנהלה לניהול סיכונים ויישום באזל 2.

כלל הבנק

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2011:

מניחים בשנת 2011	מקסימום בשנת 2011	ליום 31 בדצמבר 2011	תרחיש
במיליוני ש"ח			
(18)	(56)	(51)	ירידה של 1% במדד

הבנק פעיל בשוקי המטבע הן באמצעות עסקות ספוט ופורוורד והן באמצעות אופציות, הן עבור עצמו והן עבור לקוחותיו. כתוצאה מכך, הבנק פעיל במרבית המטבעות הסחירים בעולם, הן בשווקים המפותחים והן בשווקים המתפתחים. בשל קיומן של מגבלות על חשיפות המטבע, שעיקרן מופיע בריכוז המגבלות בהמשך, חשיפת המטבע נטו נמוכה באופן יחסי.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי המטבע העיקריים (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד כל המטבעות האחרים), ליום 31 בדצמבר 2011:

התחזקות של 10%	התחזקות של 5%	החלשות של 5%	החלשות של 10%	מטבע
במיליוני ש"ח				
38	12	(19)	(28)	דולר
(10)	(2)	1	5	אירו
1	-	(1)	-	יין יפני
2	3	(2)	(3)	דולר קנדי
15	5	4	11	לירה שטרלינג
(3)	1	5	15	פרנק שוויצרי

קיימות מגבלות על רגישות הון הבנק (כולל חברות בנות פיננסיות המנוהלות על-ידו) לתרחיש שינוי בעקומי הריבית השקלית, המדדית והדולרית.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2011:

מניחים בשנת 2011		מקסימום בשנת 2011		31 בדצמבר 2011			תרחיש
עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
41	(21)	(241)	224	(3)	41	(21)	בבנק
42	(22)	(239)	223	(3)	42	(22)	מזה: בתיק הבנקאי
-	-	(2)	2	-	(1)	1	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
(169)	175	(376)	375	17	(169)	175	בבנק
(153)	164	(360)	353	17	(164)	172	מזה: בתיק הבנקאי
12	(17)	(36)	29	-	(5)	3	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
(7)	(2)	(39)	(30)	-	(16)	(2)	בבנק
(2)	(2)	(55)	43	-	(22)	4	מזה: בתיק הבנקאי
(3)	(3)	28	(28)	-	6	(6)	בתיק למסחר

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במקביל בעקומי הריבית (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש) ליום 31 בדצמבר 2010:

מינימום בשנת 2010		מקסימום בשנת 2010		31 בדצמבר 2010			תרשים
ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	עלייה 0.1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
במיליוני ש"ח							
תזוזה בריבית צמודה למדד:							
							בבנק
(149)	145	(424)	381	15	(149)	145	
(147)	143	(422)	380	15	(147)	143	מזה: בתיק הבנקאי
2	(2)	(2)	2	-	(2)	2	בתיק למסחר
תזוזה בריבית לא-צמודה:							
							בבנק
(249)	236	(370)	363	32	(335)	317	
(250)	241	(365)	357	33	(334)	326	מזה: בתיק הבנקאי
3	12	(19)	(14)	(1)	(1)	(9)	בתיק למסחר
תזוזה בריביות במטבע-חוץ:							
							בבנק
(2)	14	35	(25)	(2)	31	(15)	
1	12	34	(20)	(2)	34	(18)	מזה: בתיק הבנקאי
7	(7)	(8)	8	-	(3)	3	בתיק למסחר

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית, המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בעקום ריבית שאינו מביא בחשבון את מרווח סיכון האשראי של הצד הנגדי. זאת בשונה מחישוב שווי הוגן המבוסס, בין השאר, על היוון תזרימי המזומנים הצפויים בשיעורי הריבית המשקפים את רמות הסיכון.

במסגרת בחינת תרחישי קיצון, נבחנת רגישות השווי הכלכלי של הבנק לתרחיש ההיסטורי הגרוע ביותר שארע בחמש השנים האחרונות, הכולל שינויים בגרמי הסיכון השונים בטווח של חודש. יצוין כי במהלך שנת 2011, הרגישות כאמור לא עלתה על 750 מיליון ש"ח.

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2011 לפי מיגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
339,243	13,124	9,363	56,565	61,701	198,490	נכסים פיננסיים*
444,055	29,856	29,458	206,273	10,370	168,098	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
318,804	7,386	14,056	67,663	50,523	179,176	התחייבויות פיננסיות*
446,727	35,852	24,803	197,052	17,270	171,750	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
17,767	(258)	(38)	(1,877)	4,278	15,662	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

להלן פירוט השווי ההוגן של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 31 בדצמבר 2010 לפי מיגזרי הצמדה:

סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח						
310,694	10,964	10,017	40,842	58,727	190,144	נכסים פיננסיים*
368,023	28,646	30,603	186,724	6,787	115,263	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
288,045	7,290	13,776	62,897	45,375	158,707	התחייבויות פיננסיות*
371,854	32,761	26,883	165,469	16,219	130,522	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים***
18,818	(441)	(39)	(800)	3,920	16,178	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2011:

שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית***							
	סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי			
סך-הכל		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח								
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	1.2%	221	17,988	(295)	(55)	(1,899)	4,473	15,764
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	0.2%	42	17,809	(266)	(42)	(1,871)	4,304	15,684
קטון מידי מקביל של אחוז אחד	(0.8%)	(143)	17,624	(219)	(27)	(1,866)	4,164	15,572

להלן השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא-כספיים ליום 31 בדצמבר 2010:

שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית***							
	סך-הכל	מטבע-חוץ**			מטבע ישראלי			
סך-הכל		סך-הכל	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
במיליוני ש"ח								
גידול מידי מקביל של אחוז אחד	3.0%	565	19,383	(443)	(43)	(767)	4,170	16,466
גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז	0.3%	54	18,872	(442)	(39)	(797)	3,945	16,205
קטון מידי מקביל של אחוז אחד	(3.0%)	(563)	18,255	(440)	(30)	(848)	3,707	15,866

* כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושוי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.
 ** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
 *** סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
 **** שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מימד הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במיגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במיגזר ההצמדה.
 סך-הכל שוי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא-כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מיגזרי ההצמדה.

לפרטים נוספים בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.

פעילות למסחר

החשיפות למסחר הן תוצאה של פעילות הבנק כעושה שוק ושל ניהול דינמי של תיק נכסים פיננסיים נזילים. מטרת הפעילות להשיא את תוחלת הרווח, תוך שמירה על רמת סיכון מבוקרת ומאושרת. ההרשאות לפעילות, כמו גם הסיכון שבפעילות, נמדדים, לפי העניין, במונחים של הערך בסיכון (VaR), במונחים של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות בתרחישי קיצון, במונחים של רגישות לגורמי סיכון וכמו-כן במונחים של היקף הפעילות. אמידת הסיכון, וכן בדיקת העמידה במגבלות של הפעילות למסחר, מתבצעות לפחות אחת ליום. בנוסף על הרשאות ספציפיות לכל פעילות בנפרד, נקבעה הסמכה כוללת במונחים של הערך בסיכון (VaR) לפעילות המסחר בחדרי העסקות בבנק.

• חשיפות מטבע - עשיית שוק ומסחר

בכל אחד משלושת חדרי העסקות של הבנק פועל דסק ספוט-פורוורד במטבע-חוץ ובשקלים. בחדר העסקות בתל-אביב פועל גם דסק אופציות במטבע-חוץ ובשקלים. פעילות המסחר ועשיית השוק במטבע ובאופציות נעשית בכפוף למגבלות סיכון שונות ובמסגרת הרשאה כוללת לחשיפת ש"ח/מטבע-חוץ המוקצית לפעילות זו מתוך המגבלה הכוללת של חשיפת ההון הפיננסי של הבנק למטבע-חוץ.

• חשיפות ריבית - עשיית שוק ומסחר

חדרי העסקות פעילים גם בתחום חשיפות למסחר בריבית, על-פי הרשאות של ההנהלה והדירקטוריון. חדר העסקות בתל-אביב מנהל דסק למסחר במכשירי ריבית בשקלים לרבות עשיית שוק באופציות ריבית ודסק למסחר באגרות-חוב. פעילות הדסקים מתנהלת בכפוף למגבלות אומדני סיכון ומגבלות ואחרות.

להלן אומדני הסיכון של הפעילות למסחר (VaR) ליום 31 בדצמבר 2011:

מימום בשנת 2011	מקסימום בשנת 2011	ממוצע בשנת 2011	ליום 31 בדצמבר 2011
במיליוני ש"ח			
14	56	28	29

סך-הכל מסחר בחדרי העסקות

נוהלי חשיפות לסיכוני שוק ונזילות

בסוף שנת 2011 אישר הדירקטוריון מסמך חשיפות לסיכוני שוק ונזילות לשנת 2012. המסגרת שאושרה כוללת: מסגרת כוללת לאומדן הסיכון בכלל הבנק, מגבלות על רגישות כלל הבנק לגורמי סיכון, מסגרות לפעילות ההשקעות לנוסטרו ומסגרות סיכון לתחומים השונים בפעילות המסחר. מסמך החשיפות לשנת 2012 משקף את תוכנית העבודה של חטיבת שווקים פיננסיים לרבות הרחבת פעילות ההשקעות בתיק הנוסטרו כחלק מניהול התיק הבנקאי. ניצול המסגרות שאושרו כפוף לאישור צוות נני"ה גלובלי של הבנק.

להלן המגבלות העיקריות על חשיפות לסיכוני שוק בכלל פעילות הבנק ובפעילות המסחר בנפרד, ליום 31 בדצמבר 2011:

מגבלה	במיליוני ש"ח	% מההון הפיננסי הפעיל
כלל הבנק	אומדן סיכון כולל (VaR)	950
רגישות השווי הכלכלי לשינויים של 1% במקביל ועד 1% לא במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	500	
שקל לא-צמוד	620	
מטבע-חוץ	370	
רגישות הנגזרים לשינוי של 1% במקביל בעקומי הריבית:		
שקל צמוד מדד	350	
שקל לא-צמוד	200	
חשיפות בסיס בימזר:		
שקל צמוד מדד	+/- 100	
מטבע-חוץ לרבות צמודי מטבע-חוץ	+/- 30	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	500	
היקף השקעה כולל לנוסטרו*	*14,500	
מזה: היקף השקעה במניות	3,000	
מזה: תיק למסחר	אומדן סיכון כולל (VaR)	200
חשיפת ש"ח/מטבע-חוץ	+/- 10	
רגישות לשינוי של 10% בשער החליפין שקל/דולר	200	
חשיפת מטבע-חוץ/מטבע-חוץ במסחר ובמטבעות	800	

* לא כולל השקעה באגרות-חוב ממשלת ישראל ואגרות-חוב ארצות-הברית לזמן קצר.

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק, על-פי מודל סטנדרטי שהוגדר על-ידי בנק ישראל. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת על סיכוני הריבית בתחומי המסחר בלבד, כפי שהוגדרו לעיל, ועל סיכוני המטבע בקבוצת הבנק.

המחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 בנושא "ניהול סיכונים", קיימת בבנק יחידה העוסקת בניהול סיכונים תפעוליים וסיכוני שוק. יחידה זו כפופה לחבר ההנהלה הממונה על החטיבה לניהול סיכונים. אמידת סיכוני השוק והנזילות וקיום הבקרה עליהם מתבצעים במחלקה לניהול סיכוני שוק ונזילות, באופן בלתי תלוי, זאת בנוסף על המעקב והניתוח המבוצעים כחלק מפעילותה של חטיבת שווקים פיננסיים.

סיכונים תפעוליים ומשפטיים

א. הסיכונים התפעוליים

כללי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה, לרבות יחידת קצין ציות ואיסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור, נהלים ומערכות בנושאי משאבי אנוש, אבטחת מידע, ביטחון, בקרת תהליכים, פעילות בחירום, תוכניות לשרידות והתאוששות ועוד.

ניהול הסיכונים התפעוליים

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה ומקסום התועלת העסקית, בהתייחס לעלות במונחי סיכון, על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. התהליך הניהולי מוכוון להתבצע על בסיס הגדרת האחריות על הסיכונים (Risk Ownership). המטרה היא, שהתקשור והטיפול המושקל בסיכונים התפעוליים יתרמו לקבלת החלטות ניהוליות, תוך שיקולי תועלת עסקית מול עלות במונחי סיכון, הן ברמת הנהלת הארגון והן ברמת היחידות השונות.

האחריות על הניהול השוטף של הסיכון התפעולי וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. עבודת המטה בתחום זה מוטלת על המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של רשת בקרי סיכונים תפעוליים, לפי העיקרון של ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבת והכוונה מתודולוגית מצד המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים.

הפעילות לניהול הסיכון התפעולי מפוקחת ומכוונת על-ידי שלושה פורומים:

- ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים וליישום הוראות באזל 2;
- צוות ההנהלה לניהול הסיכונים ויישום באזל 2 בראשות המנכ"ל;
- צוות המשנה לניהול הסיכונים התפעוליים בראשות מנהל החטיבה לניהול סיכונים.

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים אושרה על-ידי דירקטוריון הבנק. מסמך המדיניות מהווה מסגרת לניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצה, בהתאם לעקרונות וחובות דיווח אחידים שיעדם ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2 (Sound Practices). פעילות הבנק בנושא מתבצעת על-פי כללי הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון, המתייחסת בין היתר להקצאת הון בגין הסיכונים התפעוליים. הוראה הרלוונטית לניהול הסיכונים התפעוליים הנה הוראה מספר 206. בנוסף, פרסם בנק ישראל הנחיות תקינה בנושא Sound Practices for Management and Supervision of Operational Risk ומסמך בנושא מסגרת בקרה פנימית, בהתאמה להמלצות ועדת באזל. ההנחיות הכלולות במסמכים הני"ל נכנסו בישראל לתוקף מיום 1 בינואר 2010. כמו-כן, פורסמה טיוטת נוהל בנקאי תקין בנושא ניהול הסיכון התפעולי על בסיס ההנחיות המעודכנות במסמך החדש של באזל מיוני 2011 בנושא Sound Practice לניהול הסיכון התפעולי. לצורך העמידה בהוראות ניהול תקין על-פי אמות המידה של באזל 2, מתנהלים בבנק פרויקטים ופעילויות כדלקמן:

- מעקב אחר עמידה בדרישות ה-Sound Practice של הגישה הסטנדרטית של באזל 2. תהליך סגירת הפערים בוצע בהדרגה בשנים האחרונות, תוך מעקב תקופתי של ההנהלה והדירקטוריון. בשנת 2009 הושלמה למעשה היערכות הבנק למילוי כל הדרישות של הגישה הסטנדרטית של באזל 2. התוכנית האסטרטגית לשנים הבאות כוללת, בין היתר, העמקה והרחבה של חלק מהפעילויות והתאמה לעדכונים במסמכים והנחיות רגולטוריות רלוונטיים.
- דיווחים רבעוניים מוגשים לצוות משנה לניהול הסיכונים התפעוליים, צוות ההנהלה לניהול הסיכונים ויישום באזל 2, ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ויישום באזל 2 ומליאת הדירקטוריון. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר יישום הגישה הסטנדרטית בקבוצה, תוכנית העבודה, סטטוס הפרויקטים בביצוע ומידע אודות אירועים תפעוליים.
- איסוף מידע על אירועים תפעוליים בקבוצת הבנק. בסיס המידע לעניין זה הוקם בסוף שנת 2002 ומשמש בין היתר לניתוח האירועים, המגמות והדפוסים ותומך במיפוי והערכת הסיכונים התפעוליים שהקבוצה חשופה אליהם.
- מתבצעים מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים תפעוליים ובקורות ביחידות הבנק והקבוצה, לרבות מיפוי סיכוני מעילות והונאות. הפעילות מתבצעת על בסיס מתודולוגיה אחידה התואמת את דרישות ועדת באזל והוראות בנק ישראל בנושא, לרבות מעקב אחר יישום ההמלצות. אחת לתקופה מתבצע מהלך של מיפוי מקיף של הסיכונים התפעוליים בכל יחידות הקבוצה. בהמשך, מתבצעים תחזוקה, עדכון והרחבה של הממצאים באמצעות ניתוחים נוספים, ניתוחי עומק וניתוח סיכונים במוצרים/פעילויות חדשים.
- מטרת הפרויקט לזוהות מוקדי סיכון מהותיים, להגדיר אחריות על הסיכונים (Risk Ownership), להעריך את הסיכונים והבקורות הקיימות ולהוסיף בקורות במידת הצורך, תוך הפעלת שיקולי עלות תועלת.
- מערכת מיכונית לניהול הסיכון התפעולי, "באזל 2 - פמל"ה", הוטמעה ביחידות הבנק. המערכת פועלת בתחומים של איסוף מידע אודות אירועים תפעוליים, מיפוי והערכת הסיכונים והבקורות, נושאים לטיפול ודיווחים. בהמשך מתוכננים יישומים והרחבות נוספים התומכים בניהול הסיכונים התפעוליים בקבוצת הבנק.
- הוגדרו עקרונות וסטנדרטים במסגרת עיצוב תפישת בקרה אחידה בקבוצת הבנק. בהמשך יתבצעו הטמעה ויישום התפישת.
- הוגדרה תשתית מתודולוגית לניהול סיכונים תפעוליים בתהליכי IT מהותיים.
- בתחום אבטחת מידע מתנהלת פעילות כנדרש בהוראות בנק ישראל, חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 וחוקים אחרים בהתאם לעניין, במטרה להגן על מערך טכנולוגיית המידע ולמזער את סיכוני אבטחת המידע.

היערכות לחירום – במטרה לשמור על הרציפות העסקית, השרידות והמשכיות הפעילות של הבנק לאחר אירוע של אסון או תקלה, ובהתאם להוראת בנק ישראל 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע, קיימת בבנק היערכות רציפה המבוססת על תוכניות פעולה מפורטות, נוהלי עבודה ותרגולים תקופתיים המוגדרים במערכת נהלים לשעת חירום. כחלק מהיערכותו לחירום ביצע הבנק מהלך רוחבי של קביעת מדיניות, הגדרת תרחישי יחוס, מיפוי וניתוח תהליכים קריטיים והמשאבים הנדרשים לאישושם בחירום ועדכון תוכניות הפעולה על בסיס מתודולוגיות מקובלות בעולם. בנוסף, ביצע הבנק מספר תרגילי חירום בהשתתפות היחידות השונות, מרמת הסניפים, מנהלות, יחידות, חטיבות ועד רמת הנהלת הבנק. ברבעון השני מערך ניהול המשכיות העסקית בבנק אושר על-ידי מכון התקנים הישראלי כתואם את דרישות התקן הישראלי והתקן הבינלאומי ת"י BS25999. במקביל לשיפור ושדרוג רמת היערכות לחירום בישראל, נבחנת תוכנית המשכיות העסקית גם בסניפי חו"ל של הבנק, במטרה להשלים היערכות בסניפי חו"ל על בסיס המתודולוגיה המקובלת בארץ. כמו-כן, נערך הבנק למימוש הוראת בנק ישראל 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית, בהיבטים החדשים השונים.

ביטוח – לבנק פוליסת ביטוח בנקאי המגדרת סיכונים וכוללת: (1) ביטוח בנקאי לכיסוי נזקים העלולים להיגרם כתוצאה ממעילות עובדים, אובדן מסמכים, זיוף מסמכים ועוד; (2) ביטוח אחריות מקצועית להגנה בפני תביעת לקוח שנגרם לו נזק כתוצאה מפעולה בנקאית רשלנית; (3) ביטוח פשעי מחשב לכיסוי נזקים לבנק וללקוחות הבנק כתוצאה מפריצה במזיד למערכות המחשב של הבנק, הפוליסות הבנקאיות כפופות לחריגים המקובלים בפוליסות ביטוח של תאגידים בנקאיים בישראל (לרבות חחרגת נזק הנגרם כתוצאה מעבירה על הוראות הקשורות בהלבנת הון ומימון טרור).

בנוסף, המערך הביטוחי של הבנק כולל גם ביטוח רכוש, צד ג, חבות מעבידים, ביטוח דירקטורים ונושאי משרה וביטוחים נוספים. גבולות האחריות בפוליסות נקבעו על-ידי הבנק בהתאם לצרכיו וכחלק ממדיניות ניהול הסיכונים הכוללת. במסגרת מילוי הדרישות לניהול תקין על-פי הנחיות באזל (Sound Practice), קיים שיתוף פעולה תוך חילופי מידע בין המחלקה לניהול הסיכונים התפעוליים ובין היחידה המטפלת בביטוח הבנקאי.

ב. יחידת קצין ציות ראשי

לקראת סוף שנת 2010 מינה הבנק קצין ציות ראשי, אשר תחומי אחריותו כוללים את תחומי האחריות של קצין הציות של הבנק, מכוח הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308, ושל הממונה על איסור הלבנת הון מכוח חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411. במסגרת זו הקים הבנק את יחידת קצין הציות הראשי, אשר מאגדת את יחידת הציות ויחידת איסור הלבנת הון הקיימות בבנק. יחידת קצין הציות הראשי כוללת שתי יחידות נוספות שיעבדו לצד יחידות הציות ואיסור הלבנת הון. יחידה אחת היא יחידה בינלאומית, שתחום אחריותה הוא וידוא הציות ואיסור הלבנת הון בשלוחות הבנק מחוץ לישראל. כחלק מכך הוכפפו עובדי צוותי הציות בסניפי הבנק בחו"ל באופן ישיר ליחידה. הן מבחינה מקצועית והן מבחינה ניהולית. יחידה שנייה היא יחידת מטה (תפעול, תיאום ובקרה) שמסייעת בידי קצין הציות הראשי בביצוע משימות מערכתיות ותפעוליות.

יחידת קצין ציות ראשי נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים והעסקיים של הקבוצה תוך מזעור החשיפה לסיכונים ציות ומוניטין. יעדי יחידת קצין ציות ראשי הינם:

- להגיע ליישום מלא של הוראות החוק בכל יחידות הבנק בארץ ובעולם, תוך תמיכה בפעילות היחידות העסקיות והתמיכה בפעילותן.
 - הפנמה של התנהלות עסקית מקצועית, ערכית והוגנת בקרב עובדי הבנק ומנהליו;
 - שמירה מירבית על הבנק, מנהליו, עובדיו ושמו הטוב, תוך מיצוי היכולות המקצועיות של עובדי הבנק והעצמתן.
- האחריות על הניהול השוטף של הסיכון של הבנק בהיבטי הציות וביצוע הפעילויות למזעור הסיכון חלה על מנהלי החטיבות ועל מנהלי חברות הבת בקבוצת הבנק. האחריות המקצועית בתחום זה מוטלת על יחידת קצין ציות ראשי בחטיבה לניהול סיכונים. ביחידות הבנק והקבוצה מתנהלת פעילות שוטפת של מערך קציני ציות, על בסיס ניהול מטריציוני, שמבוסס על כפיפות ארגונית למנהלי החטיבות/מנכ"לי חברות הבת והכוונה ובקרה על-ידי יחידת קצין ציות ראשי.
- הפעילות של יחידת קצין ציות ראשי מפקחת באמצעות שלושה ערוצים:
 - ועדת הדירקטוריון לניהול ובקרת סיכונים ולישום הוראות באזל 2;
 - צוות ההנהלה לציות בראשות המנכ"ל;
 - דיווחים רבעוניים ושנתיים לדירקטוריון הבנק, למנכ"ל ולמנהלי החטיבות. הדיווחים כוללים עדכונים בדבר חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה, התקדמות בתוכנית העבודה, פעילויות שבוצעו ובכללן: בקרות, מיפוי פערי ידע, למידה ארגונית, פרויקטים טכנולוגיים ואחרים בתחום, דיווחים שהועברו לרשות לאיסור הלבנת הון, הפרות ודיווח על אירועים חריגים.

עם הקמת יחידת קצין הציות הראשי קבע דירקטוריון הבנק מדיניות ציות קבוצתית חדשה לבנק. המדיניות החדשה קובעת כללים לגבי מכלול הנושאים המרכיבים את איסור הלבנת הון וציות להוראות צרכניות. המדיניות שמה דגש על השליטה התאגידית ועל האינטראקציה עם חברות-בנות וסניפים מחוץ לישראל, ומתבססת על הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 308, חוק איסור הלבנת הון, חוק איסור מימון טרור והוראות ניהול בנקאי תקין מספר 411. מדיניות זו נכנסה לתוקפה בסוף דצמבר 2010 ועודכנה בחודש דצמבר 2011.

לצורך העמידה בהוראות החוק ובמדיניות הציות הקבוצתית מתנהלות בבנק מספר פעילויות כמפורט:

- איתור חשיפות עיקריות ומוקדי סיכון בקבוצה ומעקב אחר תוכנית העבודה לסגירתם;
- בקרות תהליכיות, איכותיות וכמותיות אחר קיום ההוראות המסדירות את יחסי בנק ולקוח ואיסור הלבנת הון ומימון טרור, ניתוח ובניית תוכנית עבודה לצמצום הפערים שנתגלו;
- פיתוח מערך הדרכה של תחום הציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור הכולל מצגות רענון ידע ממוקדות, מדריכים מעשיים לבנקאים, סדנאות, דפיות הדרכה, ניהול ידע בפורטל הארגוני וכדומה;
- איסוף מידע על התקדמות הלמידה בארגון בתחום הציות להוראות המסדירות יחסי בנק ולקוח ואיסור הלבנת הון ומימון טרור;
- קיום מהלכים שוטפים לזיהוי, מיפוי והערכת סיכונים הציות ופערים בנהלי הבנק ובמערכותיו באמצעות סקר תשתיות;
- ביצוע מהלך של אבחון יחידות מקצועיות בבנק בהיבטי ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור ובניית תהליכי בקרה והדרכות המותאמים לאופי הפעילות של היחידות במטרה לצמצם חשיפות וסיכונים בהיבטי ציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור;
- גיבוש הגדרות התפקיד של קציני הציות במערך העסקי;
- ביצוע ניתוחי נתונים על מנת להעריך את הסיכונים בבנק וכתשתית לבניית בקרות חדשות ומערכי למידה חדשים במידת הצורך;
- ניתוח מוצרים ושירותים חדשים ופעילויות עסקיות חדשות בהיבטי ציות ואיסור הלבנת הון;
- פיתוח שיפורים במערכות הטכנולוגיות ובניית תשתיות חדשות לתחום הציות ואיסור הלבנת הון, לרבות מערכות העוסקות בדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון ומערכות בקרה ומעקב בתוך הבנק;
- קיום סיוורים ביחידות העסקיות בבנק לצורך מתן מענה נקודתי בסוגיות שבהן קיימת חשיפה לבנק בהיבטי ציות ואיסור הלבנת הון, חידוד תהליכי עבודה ואתור מוקדי סיכון ביחידות אלו;
- כינוס פורומים של קציני ציות של הקבוצה לצורך עדכוני חקיקה, הטמעה של תהליכי עבודה חדשים, מערכות ויישומים חדשים ושינויים בנהלים, הצגת מצגות הדרכה ורענון ידע לצורך הדרכת שאר קציני הציות במערך וכדומה.
- ניהול של יחידות הציות בסניפי חו"ל, מתן תמיכה שוטפת ליחידות חו"ל ומעקב אחר תהליכי הציות בהן.

להלן פירוט הפעילויות המרכזיות של כל מחלקה:

מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור

מחלקת איסור הלבנת הון אחראית לקיום החובות המוטלות על התאגיד הבנקאי ולפיקוח על מיליון, כן, אחראית המחלקה לוודא כי מדיניות הבנק ונהלי מיושמים על בסיס קבוצתי. מחלקת איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור מקיימת מעקב קפדני אחר פעילויות בנקאיות בחשבונות, במטרה לאתר את אלו הנחזות להיות בלתי-רגילות ולדווח עליהן לרשות לאיסור הלבנת הון. שיפור יכולת הניטור של פעילות בלתי-רגילה, השיפור במערכות הבקרה הממוחשבות, פעולות ההדרכה וההטמעה והעלאת המודעות והיכולת המקצועית של העובדים ביחידות העסקיות הביאו בין היתר, לגידול בכמות הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון. מחלקת איסור הלבנת הון ביצעה את הפעילויות הבאות: פותח מודל דירוג גולטורי לעניין איסור הלבנת הון, פותחה מערכת חדשה לדיווחים סובייקטיביים, יושם שאלון מקוצר למילוי הכר את הלקוח בפעולה של לקוח מזדמן, עודכנו שאלוני הכר את הלקוח המורחב והעסקי וכן יושם שאלון בדיקת נאותות מורחבת (EDD) במערכת הסניפית. נערכו ביקורים בסניפים ובמנהלות האזור לצורך מתן הנחיות והגברת המודעות לניטור פעילות בלתי-רגילה וחשיבות הדיווח ובוצעו הדרכות בקורסים בקמפוס והדרכות בכנסי קציני ציות בתחום.

מחלקת הציות

מחלקת הציות מסייעת להנהלה ולדירקטוריון לקיים את הנדרש בתחומים שבאחריותה, להקטין את החשיפה של התאגיד לתביעות משפטיות ולשמור על המוניטין של התאגיד. מחלקת הציות עוקבת אחר הפערים וההפרות (ככל שישנם) בתחום ההוראות הצרכניות. כמו-כן, מתקיים מעקב אחר שינויים בחקיקה ו/או בהוראות בנק ישראל בזיקה להוראות צרכניות ויישומם בבנק. אחת לחמש שנים, נערך סקר תשתיות חדש בבנק, כפי שנדרש על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308.

במהלך השנה ביצעה מחלקת הציות את הפעילויות הבאות: נסקרו תהליכי העבודה ביחידות הבנק השונות והותאמו בקרות והדרכות נדרשות, נערכו פגישות עבודה עם היחידות המקצועיות התומכות בביצוע מדיניות הציות החדשה, נערכו ביקורים בסניפים ובמנהלות האזור, לצורך מתן הנחיות והגברת המודעות לחשיבות הנושא ונערכו ימי עיון לקציני הציות. בוצעו הדרכות בנושאים שבזיקה להוראות צרכניות תוך מיקוד בתחום סגירת חשבון. בוצע מיפוי של כל סעיפי ההוראות הצרכניות ביחס לנלמד בקורסים שונים במרכז ההדרכה של הבנק וזאת כתשתית לעדכון ההוראות הנדרשות במערכי השיעורים הרלוונטיים והכנסת הנושא לסקר התשתיות. פותחה לומדה חדשה הנוגעת להוראות צרכניות המסדירות את יחסי בנק ולקוח והחל תהליך הלמידה בבנק בנושא הציות באמצעות לומדה זו ולומדת סודיות בנקאית.

יחידת הציות הבינלאומית

יחידת הציות הבינלאומית מנהלת מקצועית את קציני הציות בסניפי הבנק בחו"ל ופועלת לוודא שמערך הציות בחברות הבנות פועל בהתאם למדיניות הדירקטוריון וההוראות הרגולטוריות המקומיות. היחידה המשיכה בפעולותיה ליצירת תשתית ציות אחידה ונהלי תקשורת ודיווח מכל יחידות הבנק ברחבי העולם. היחידה פעלה לעדכון מסמך המדיניות הקבוצתית כדי לתת מענה לפערים מול הוראות החקיקה ולסטנדרטים המקומיים. הוחל במהלך לוודא התאמה מלאה של נוהלי הסניפים בחו"ל עם הוראות הדינים המקומיים. היחידה עוקבת אחר ביצוע תוכנית הציות השנתית בכל יחידות הבנק במועד ובוחנת את איכות הביצוע, זאת באמצעות קבלת דיווחים שוטפים והן בביצוע בקרות בשטח בביקורים בסניפים. נערכו פעולות לבחינת מערך כוח האדם ביחידות הציות ובהתאם לכך גויסו מנהלים ועובדים וכן בוצעו בקרות על ביצועי מחלקות הציות בביקורים בשטח בסניפי הבנק בארצות-הברית ובלונדון. הושלמו מהלכים לשדרוג מערכות הבקרה הממוכנות של מערכי הציות בסניפים על מנת לייעל את המעקב ולשפר את יכולת הניטור של פעילות חריגה.

מחלקת תיאום, תפעול ובקרה

מחלקת תיאום, תפעול ובקרה אחראית לתיאום, למעקב ולבקרה בעניין הפעילויות של יחידת קצין ציות ראשי וניהול הקשר עם מערך הציות בבנק, ניהול תוכניות העבודה של יחידת קצין ציות ראשי, מעקב אחר ביצוע בקרות, הדרכות ופעילויות בתחום הציות ואיסור הלבנת הון ביחידות העסקיות של חטיבות הבנק, וריכוז הדיווחים לדירקטוריון ולהנהלה. כמו-כן עוסקת המחלקה בניהול פרויקטים טכנולוגיים והשתלבות בפרויקטי פיתוח של מערכות הבנק, מעקב אחר עדכניות המערכות, תכנון ובנייה של מערך ההדרכות בתחום הציות ואיסור הלבנת הון, בניית מצגות רענון ידע ואמצעי הדרכה אחרים, ניהול אתרי התוכן בתחום הציות ואיסור הלבנת הון ומימון טרור, ניהול כנסים של קציני הציות בקבוצה, בניית תוכניות תקשורת וניהול שינוי של מערכות ותהליכים חדשים. המחלקה גם מפיצה משימות לביצוע מול הלקוחות כנגזרת של חקיקה או הוראה הנוגעת ליחסים שבין בנק ולקוח או כנגזרת מהפרות וליקויים שנתגלו, וזאת באמצעות מערכות ממוחשבות ומבצעת מדידה של ביצועי היחידות העסקיות בהקשר זה.

ג. סיכון משפטי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מאירועים בלתי צפויים, כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות לרעת הקבוצה, שעלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הקבוצה. הקבוצה נעזרת במערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוני. על-פי הגדרת בנק ישראל, סיכון משפטי הינו "סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם". סיכונים מעין אלה בעבודת הבנק יכולים לנבוע כתוצאה ממכלול רחב של נסיבות שונות. כך, למשל, סיכונים יכולים לנבוע כתוצאה מהיעדר מסמכים כתובים בקשר להתקשרויות שנעשו בין הבנק ללקוחותיו, בין הבנק לספקיו או לאחרים, מליקויים בחתימה ו/או היעדר פרטים בהסכמים כתובים; מהיותם של הסכמים מנוסחים שלא כהלכה ו/או נתונים לפרשנות שאינה משקפת את כוונת הבנק; מהיותם של הסכמים בני ביטול (במלואם או בחלקם) ו/או כוללים הוראות שאינן ניתנות לאכיפה וליקויים משפטיים נוספים. הבנק נוקט התייחסות מרחיבה באשר לסיכונים המשפטיים וכולל בהם סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה ראשית ומשנית, הוראות רגולטוריות, פסיקה של בתי משפט, בתי דין וגופים אחרים שיש להם סמכות מעין-שיפוטית, סיכונים הנובעים מפעילות שאינה מגובה ביעוץ משפטי, או ביעוץ משפטי לקוי וסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים.

הסיכונים המשפטיים שלובים מטבעם בסיכונים תפעוליים. כך, למשל, אפשרות היעדרו של הסכם כתוב, מלא וחתום כדין לעסקה פלונית, למרות שהסכם מסוג זה מצוי ברשות הבנק ומשמש אותו במהלך העסקים הרגיל שלו.

בבנק אושר מסמך מדיניות לניהול הסיכון המשפטי אשר במסגרתו מושם דגש על:

- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם, תוך קביעת גורם אחראי ליישום ההנחיות.
- הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים, כדי לוודא נקיטת צעדים למניעת הסיכונים.
- בדיקת השלכות הוראות החקיקה (לרבות פסיקה) והוראות הרשויות, ובחינת השלכותיהן על עבודת הבנק.
- הפקת לקחים משינויים בחקיקה (לרבות פסיקה) ויישום לקחים אלה במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק והעברת חוות-דעת בנושא ליחידות הרלוונטיות בבנק.

לגבי חברות-בנות בארץ ובח"ל, מתווה התוכנית מדיניות כללית של ניהול סיכונים שעל כל חברה להתאימה לנסיבותיה ולפעולותיה. כן נדרשו מנגנונים של דיווח מחברות אלו למנהל הסיכונים המשפטיים.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

פגיעה במוניטין הקבוצה כמסד פיננסי יציב ואמין אצל הלקוחות, בעלי המניות, המשקיעים, השותפים העסקיים והגופים הרגולטוריים עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך פגיעה בפעילות וברוחיות הקבוצה. הסיכון נאמד בהשוואה לקבוצות ייחוס שונות במיגזר הפיננסי בארץ ובח"ל.

סיכון תחרות

קיימים סיכונים של תחרות מהמערכת הבנקאית בארץ, ממוסדות פיננסיים שונים כמו חברות ביטוח, מנהלי תיקי השקעות, בנקים מחו"ל וכדומה, שעלולים לגרום למעבר של לקוחות לגופים אלה, תוך העברת כלל פעילותם או רכישה סלקטיבית של שירותים מספקים שונים, וכן סיכון לשחיקה ברווחיות הנובעת מהלחץ התחרותי להקטנת גובה העמלות והמרווחים מריבית. כתוצאה מכך, עשויים להיפגע נתח השוק של הקבוצה ורווחיותה. צעדים להתמודדות עם הלחץ התחרותי הינם נדבך חשוב בתוכנית האסטרטגית ובתוכנית העבודה, כך שאנו מניחים כי בטווח הקצר-בינוני לא צפויה השפעה מהותית מעבר לזו הקיימת בבסיס התכנון.

סיכון רגולציה וחקיקה

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחקיקה ו/או מהוראות של גופים רגולטורים שונים, שמרמים לשינויים בסביבה העסקית של הקבוצה. שינויים אלה עלולים להשפיע לעיתים על יכולת הקבוצה להציע שירותים מסוימים ו/או לחייבה לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת ותוך פגיעה בלוח הזמנים לפיתוח שירותים מתוכננים אחרים.

שינויים בחקיקה וכן התפתחויות רגולטוריות שונות, מכוחם מוטלות, בין היתר, מגבלות על החזקה במניות הבנק ועל החזקה על-ידי הבנק במניות של גופים קשורים לבנק, יש להם השפעה על פעילותו של הבנק ועשויים להשפיע על תוצאותיו העסקיות.

כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות (ובהם, בין היתר, פקודת הבנקאות, 1941, חוק בנק ישראל, התשי"ד-1954, חוק הבנקאות, חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981), כמו גם בחוקים אחרים שיש להם השלכות על פעילותו, דוגמת חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנינוני) התשס"ה-2005, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, וכן בתקנות וכללים ובהם כללים של נגיד בנק ישראל ובהוראות, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

בדיני הבנקאות מצויות הוראות, החלות על תחומים רבים של פעילות הבנק, עד כי ניתן לומר, שאין - או כמעט שאין - תחום בפעילותו, שאינו מושפע מהם במידה כלשהי. דיני הבנקאות משפיעים גם על חברות-בנות, לרבות אלו שאינן נחשבות ל"תאגיד בנקאי" ובמידה פחותה, גם על חברות קשורות של הבנק.

מכוח דיני הבנקאות נתון הבנק לפיקוחו של בנק ישראל ובמיוחד לפיקוחם של נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים. כמו-כן, נתון הבנק לפיקוח של רשויות של משרדי ממשלה, ובמיוחד משרד האוצר.

דיני הבנקאות מתייחסים להונו של הבנק ולדרכי ניהולו, לרבות הפעלת ביקורת חיצונית ופנימית ובקרה פנימית, וכן הם קובעים את תחומי הפעולה, שהבנק רשאי לקיים, ואת הישיות המשפטיות האחרות, שבהן הינו רשאי לשלוט או להחזיק אמצעי שליטה בשיעורים מסוימים, ואף מגבילים את מידת השפעתו של הבנק על חברות נשלטות, קשורות ואחרות, שבהן הינו מחזיק אמצעי שליטה. דינים אלה מגבילים את חופש ההשקעה של הבנק, וזאת במיוחד ב"תאגידים ריאליים" כהגדרתם בחוק הבנקאות. דיני הבנקאות כופים על הבנק שימושים מסוימים בנכסיו, והם מטילים הגבלות ומכתיבים תנאים לשימושים אחרים בהם. הבנק עוקב אחרי הצעות החקיקה, התקינה וההוראות של הגופים הרגולטורים שלפיקוחם נתון ו/או שעלולים להשפיע על פעילות קבוצת הבנק ו/או על תוצאותיה העסקיות.

סיכון כלכלי – מצב המשק בישראל

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה כתוצאה מהאטה כלכלית בפעילות המשק, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים השונים במשק, על רמת ההכנסות ועל רמת האבטלה במשק. תהליך מעין זה עלול לגרום להרעה במצבם של חלק מהלווים של הקבוצה, קרי-עלול להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי. כמו-כן, האטה כלכלית במשק עלולה לגרום לירידה בהכנסות שאינן מאשראי, כגון: הכנסות מפעילות בשוק ההון ומפעילות בסחר חוץ, ולגרום לשינוי לרעה בהרכב המקורות הפיננסיים, כדוגמת עלייה בעלות המקורות וירידה בזמינותם.

סיכון כלכלי – מצב המשק בעולם

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, כתוצאה מהאטה משמעותית בפעילות הכלכלית בשוק העולמי, שעלולה להשפיע לרעה על מצבם של חלק מהעסקים בישראל ועל היקפי הפעילות העסקית. השפעה זו יכולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי ו/או להקטין את ההכנסות מעמלות ו/או מפעילות בשוק ההון ו/או מפעילות הקבוצה בחו"ל ו/או ממתן שירותים לקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל. זרים ו/או ממתן שירותים ללקוחות ישראלים שפעילים בחו"ל. לאור האירועים הכלכליים האחרונים בגוש האירו ומאי-הוודאות לגבי הצמיחה במשק בארצות-הברית, הבנק מנתח בתדירות גבוהה את המצב והשפעותיו על הבנק כאשר הניתוחים כוללים גם תרחישי החמרה במצב. כתוצאה מכך, הבנק מבצע עדכונים במדיניות החשיפות והגביר את הבקרה על מיגזרים העשויים להיות מושפעים מאירועים אלה.

סיכון פוליטי-ביטחוני

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה, שנובע מחוסר יציבות ביטחונית/פוליטית בישראל. הרעה במצב הביטחוני עלולה לגרום להאטה כלכלית במשק כולו, ולפגיעה לרעה בענפים מסוימים, כגון ענף התיירות ובתי מלון, ענף התעופה, ענף המסחר וענף הבנייה ופעילות בסחר חוץ. כמו-כן, קיים סיכון לפגיעה ביחסים המסחריים בין מדינת ישראל למדינות אחרות. מצבים אלו, שתוארו לעיל, עלולים להשפיע לרעה על יכולת גיוס מקורות במטבע-חוץ, על משקיעים שונים, על מצבם של חלק מלווי הקבוצה ועל סיכויי גביית האשראי מלווים אלה.

סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק ידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקפיין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק קשר לגורם למפגע סביבתי. ביום 11 ביוני 2009 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם. המכתב כולל היבטים לחשיפה של הבנק לסיכונים סביבתיים. סיכונים סביבתיים יכול ויכללו במסגרת סיכונים אחרים כגון, סיכונים תפעוליים, סיכונים שוק, סיכונים אשראי ועוד. במכתב מודגש כי זיהוי הסיכונים הסביבתיים והערכתם הינם חלק בלתי נפרד מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בבנק, ולכן נדרש הבנק לפעול להטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים במכלול הסיכונים המנוהלים על ידו, לרבות באמצעות הטמעת נהלים לזיהוי סיכון סביבתי מהותי בעת מתן אשראי ובאמצעות שילוב הערכת הסיכון הסביבתי בהערכת של איכות האשראי שהועמד ללקוחות על-ידי הבנק. בהתאם לכך אושרו בהנהלת הבנק מדיניות ומתודולוגיה לזיהוי, אפיון וניהול סיכונים סביבה לצורך טיפול בהשפעת הסיכון הסביבתי על סיכון האשראי של הלווים הגדולים. בגיבוש תהליכי כתיבת המדיניות ונוהלי העבודה, נבחנו מתודולוגיות מקובלות בבנקים בחו"ל ונעשה שימוש ביועצים המתמחים בתחום.

טבלת גורמי סיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, בוצע מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה בגין פעילותה הבנקאית, ובטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי גובה הסיכון של כל אחד מגורמי הסיכון. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חומרה נמוכה, בינונית וגבוהה.

כדי לכמת את גורמי הסיכון השונים העלולים להשפיע על הבנק, נבחנו עבור מרבית הסיכונים תרחישי סיכון אפשריים שונים אשר עלולים לקרות, כאשר לגבי כל תרחיש בוצע אומדן של מידת ההשפעה שעלולה להיות לו על יציבות הבנק ורווחיותו. תרחישי הסיכון שצוינו לעיל זהים לתרחישים שבהם הבנק משתמש במסגרת בחינת ההון הנדרש על-פי דרישות הוראות הפיקוח על הבנקים ליישום גישת באזל 2. כל גורם סיכון המופיע בטבלה שלהלן נבדק, כאשר הוא עומד בפני עצמו, ומתוך הנחה של אי-תלות בין גורם סיכון אחד לגורמי סיכון נוספים המופיעים בטבלה. יחד עם זאת, במספר גורמי סיכון המופיעים בטבלה, נבחנו תרחישים שבודקים את אומדן ההשפעה כתוצאה משילוב של מספר גורמי סיכון.

יצוין כי תרחישי הסיכון מדמים מצב של התמשות נזקים בלתי צפויים מעבר לרמה הצפויה של אירועי נזק במהלך העסקים של הקבוצה.

מספר	גורם הסיכון	השפעת הסיכון	
		נמוכה	בינונית
סיכונים פיננסיים			
1.	סיכון אשראי		x
1.1	סיכון בגין איכות הלווים/ואו ביטחונות		x
1.2	סיכון בגין ריכוזיות ענפית		x
1.3	סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים		x
2.	סיכון שוק	x	
2.1	סיכון ריבית	x	
2.2	סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	x	
2.3	סיכון מחירי מניות	x	
3.	סיכון נזילות	x	
סיכונים תפעוליים ומשפטיים			
4.	סיכון תפעולי	x	
5.	סיכון משפטי	x	
סיכונים אחרים			
6.	סיכון מוניטין	x	
7.	סיכון תחרות	x	
8.	סיכון רגולציה וחקיקה	x	
9.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל	x	
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם	x	
11.	סיכון פוליטי/ביטחוני	x	

באזל 2

החל מיום 31 בדצמבר 2009 הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות מסגרת באזל 2 (להלן: "באזל 2"), כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211.

מסגרת באזל 2 הינה מערך של הנחיות ונוהלי יסוד, אשר פורסמו במהלך השנים 2004-2006 על-ידי ועדת באזל, המתאמת בנושאים רבים את פעולות הבנקים המרכזיים במדינות המתועשות. מטרת ההנחיות, בין היתר הינה להגדיר דרישה להלימות הון, בהתייחס לתיאבון הסיכון ורמת הסיכונים בפועל אליו חשוף התאגיד הבנקאי ויכולתו ליישם מערכת מקיפה לטיפול מושכל בנושאי זיהוי והערכת הסיכונים השונים. ניהול הסיכונים וקיום בקרה עליהם תוך הרחבת דרישות הגילוי בנושא.

הוראות באזל 2 מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על-ידי המפקח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן ואת ההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

יישום והשפעה של הוראות רגולטוריות חדשות העוסקות בנושאי מדידה והלימות הון:

1. ביום 30 במרץ 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "עדכון דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל 2" אשר מעדכן את דרישות הגילוי של נדבך 3 לגבי חשיפות איגוח. חוזר זה חל על הדוח השנתי לשנת 2011 ואילך. השפעת יישום החוזר על הבנק אינה מהותית.
2. ביום 4 ביולי 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "מדידה והלימות הון - רכיבי ההון" אשר משלב את הנהלים להגשת בקשה על הנפקת כתבי התחייבות נדחים והודעה למפקח, בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.
3. ביום 26 באוקטובר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר "היערכות לאימוץ המלצות באזל 3". לפי המכתב, המערכת הבנקאית בישראל תאמץ את המלצות באזל 3 "מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" אשר פורסמו בחודש דצמבר 2010, לאחר שיגובשו ותוך ביצוע התאמות. בהתאם לכך, הוקמו בפיקוח על הבנקים צוותי עבודה אשר יגישו המלצות מקצועיות בדבר אופן האימוץ. ביום 30 בנובמבר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תרגום של מסמך ההוראות המקורי של באזל 3. בנוסף, ביום 11 בדצמבר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר "טיוטת תרגום תיקונים למסגרת המדידה והלימות הון - באזל 2" אשר כולל תיקונים להוראות באזל 2 בנושא איגוח וסיכונים שוק.
- ביום 30 בינואר 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בדבר "היערכות ליישום הוראות באזל 3 - סקר השפעה כמותית (QIS)". לפי המכתב, הבנק נדרש לבצע סקר הערכה כמותית בגין השפעות יישום הוראות באזל 3 בנוגע להקצאה הונית בגין הפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערורן לשווי שוק (סיכון CVA), בגין שינויים בהגדרת ההון הרגולטורי ובחישוב סיכונים שוק. את תוצאות הסקר יש להעביר לפיקוח על הבנקים עד ליום 30 באפריל 2012.
- הוראות באזל 3 משנות את מבנה ההון הרגולטורי בין היתר, על-ידי התמקדות בחיזוק רכיבי הון הליבה והחלת מגבלות על סוגי המכשירים שיכללו בהן רוברד 1 ובהן רוברד 2. כמו-כן, נקבעו בהוראות שתי כריות הון חדשות - כרית לשימור ההון וכרית אנטי-מחזורית, שנועדו להגביר את הפיקוח ולהתאים את דרישות ההון לפרופיל הסיכון של הבנק. ההוראות גם מוסיפות ליחסי הלימות ההון הקיימים מגבלה חדשה - יחס מינוף וכן כוללות התייחסות ליחסי נזילות. הבנק בוחן את השפעותיהן של הנחיות אלו ויחל ביישומן, בכפוף לאימוץ ההנחיות על-ידי הפיקוח על הבנקים. בשלב זה לא ניתן לאמוד את השפעת יישום הוראות אלו על הבנק.

גילוי בהתאם לנדבך 3

הנדבך השלישי נועד לעודד את משמעת השוק באמצעות מתן אפשרות למשתתפי השוק לפרסם פריטי מידע מרכזיים בנוגע להלימות ההון של בנקים באמצעות מנגנון של דרישות גילוי.

להלן טבלה המסכמת את דרישות הגילוי בהתאם לנדבך 3:

גילוי איכותי	גילוי כמותי	נושא
	מספר עמוד	
158	-	יישום הנדבך הראשון
159	-	יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו
162	-	תחולת היישום
162	163	מבנה ההון הרגולטורי והרכב ההון
163	165	הלימות ההון
165, 130	165	סיכון אשראי
169	169	הפחתת סיכון האשראי
172, 136	172	סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
173, 138	173	חשיפות איגוח
141	174	סיכון שוק
149	-	סיכון תפעולי
264	174	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
142	145	סיכון ריבית בתיק הבנקאי

יישום באזל 2

יישום הנדבך הראשון:

יישום הוראות הנדבך הראשון, כולל בתוכו מדידת חשיפות סיכון המשמשות לחישוב ההון הרגולטורי הנדרש להקצאה לסיכונים אלה.

להלן פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הרגולטורי:

קטגוריה	גישת הבנק
סיכוני אשראי	גישה סטנדרטית
סיכוני שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישה החשיפה הנוכחית
חשיפות איגוח	גישה סטנדרטית
נכסים אחרים	על-פי משקולות הסיכון שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין

יישום הנדבך השני וגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו:

במסגרת הנדבך השני לבאזל 2, נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות ההון, ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון במסגרת תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון (להלן: "ICAAP"). תהליך זה נועד להבטיח קיום רמת הון הולמת שתתמוך בכלל הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק ובתוכניות ההתפתחות והצמיחה העתידיות תוך פיתוח ונקיטת תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של תיאבון סיכון, יעדי הון, תהליכי תכנון וניהול ההון במגוון תרחישים שונים לרבות תרחישי קיצון.

במקביל, הפיקוח על הבנקים נדרש לבצע תהליך סקירה והערכה של ה-ICAAP של התאגידים הבנקאיים במסגרת תהליך ה-(SREP) Supervisory Review and Evaluation Process, על מנת לקבוע אם ההון ויעדי ההון הולמים ולדרוש צעדי תיקון היכן שנדרש, לרבות בדרך של חיזוק הממשל התאגידי, ניהול הסיכונים והבקורות הפנימיים. במסגרת סקירה זו, הפיקוח עשוי גם לדרוש מהתאגיד תוספת הון. במסגרת התהליך הפיקוחי ייקבע יחס ההון הרגולטורי המינימלי הנדרש מהבנק. בחינת ה-ICAAP על-ידי הפיקוח על הבנקים מהווה חלק ממסגרת העבודה לפיקוח ממוקד סיכון Risk Based Supervision (RBS) המעריכה, בין היתר, את פרופיל הסיכון ואת איכות ניהול הסיכונים בתאגיד הבנקאי.

הבנק הגיש לבנק ישראל, בחודש מאי 2011, את מסמך ה-ICAAP לשנת 2010. במסגרת המסמך הגדיר הבנק תיאבון הסיכון, העריך את הסיכונים ופוטנציאל ההשפעה של תמהיל נכסיו על פרופיל הסיכון של הבנק ועל בסיס הערכות אלו קבע את יעדי ההון. במהלך חודש אפריל 2012 יוגש מסמך ה-ICAAP לשנת 2011.

הבנק בוחן באופן שוטף את יכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו תוך פיתוח עסקיו. לצורך כך מתבצע מדי שנה תכנון של יתרות נכסי הסיכון ותנועות ההון (כולל בין השאר תחזית רווח נקי, תחזית חלוקת דיבידנד ותוכניות לגיוס מכשירי הון שונים) לטווח של שלוש השנים הקרובות. תכנון זה מביא בחשבון את היעדים העסקיים של הבנק וכולל בחינה של מספר תרחישים כלכליים. למיטב שיפוטו של הבנק, יש ביכולתו לעמוד ביעדי ההון שנקבעו תוך גידול נכסי הסיכון שלו כפי שעולה מיעדיו העסקיים. הבנק אומד מדי רבעון את השינויים בפרמטרים השונים המשפיעים על יכולתו לעמוד לאורך זמן ביעדי ההון שלו, ומבצע שינויים כנדרש.

תיאבון הסיכון

דירקטוריון הבנק מגדיר את תיאבון הסיכון (Risk appetite) ואת קיבולת הסיכון (Risk capacity) בהתאמה לאסטרטגיית הבנק ולתוכניות העסקיות העתידיות. תיאבון זה משקף ומגדיר את רמת הסיכון לה הבנק מוכן להיות חשוף, לקבל או לשאת במהלך העסקים הרגיל. תיאבון הסיכון משמש כבסיס להקצאת משאבים והון.

קיבולת הסיכון (Risk capacity) משקפת את רמת הסיכון אותה הבנק לא יעבור גם בהתממשות של תרחישי קיצון. לאור האמור לעיל, רמת הסיכון המרבית אותה הבנק נוטל במהלך העסקים הרגיל (Risk Appetite) נמוכה מקיבולת הסיכון (Risk capacity). הנהלת הבנק אחראית על הפעולות היומיומיות ומוודאת באמצעות הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון הולמות, שהבנק פועל במסגרת ההצהרה בדבר תיאבון וקיבולת הסיכון כפי שהוגדרו, בין היתר באמצעות שימוש במגבלות (Risk limits).

ניהול ההון

מטרת ניהול ההון הינה להביא לאופטימיזציה של התשואה על ההון תוך עמידה בהגדרות תיאבון הסיכון המפורטות, כפי שהוגדרו על-ידי דירקטוריון הבנק, בכפיפה להוראות הרגולטור. בהתאם לכך, ניהול הון אפקטיבי יבטיח:

- הקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של הבנק.
- בסיס הון איתן המתומחר אפקטיבית אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים שאליהם חשוף הבנק, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המינימלית הרגולטורית (מתייחס לתמהיל ולסכום ההון המגבה את האסטרטגיה והסיכונים של הבנק).
- אופטימיזציה של יחסי ההון בכל זמן - לצורך זה הבנק מתייחס לא רק למצב ההון הנוכחי אלא גם להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישות ההון.

עקרונות מנחים בניהול ההון

ניהול ההון הוא תהליך שנתי עם אופק תכנון מתגלגל של שלוש שנים. ניהול ההון נחשב לחלק אינטגרלי מהתוכנית האסטרטגית והפיננסית של הבנק. ניהול ההון נשען על תוכניות הצמיחה של היחידות העסקיות השונות, במטרה להעריך את דרישות ההון בתקופת התוכנית ומשמש את תהליך התכנון האסטרטגי, בהתייחס להתכונות והקצאת הון ליחידות.

צוות ניהול ההון

לצורך בניית תהליך יסודי ויעיל לניהול ההון בבנק, ישנה מחלקה ייעודית לצורך ניהול ההון של הבנק הכפופה לממונה על החטיבה הפיננסית. כמו-כן, ישנו צוות ניהול בכיר בראשות הממונה על החטיבה הפיננסית ובהשתתפות מנהלי חטיבות שוקים פיננסיים, אסטרטגיה, חשב, ניהול סיכונים וגורמים בכירים נוספים. מטרת הצוות:

- (1) פיקוח על הגדרת המתודולוגיה ובניית תשתית לניהול הון מתקדם בבנק - הצוות מתווה את המתודולוגיה ודרכי הפעולה ומהווה צוות היגוי ליוזמות השונות הכרוכות במעבר הבנק לניהול הון מתקדם. כמו-כן, הצוות מקבל עדכון שוטף על התקדמות היוזמות ומכריע בנקודות ההחלטה השונות לגבי אופן יישום תפיסות הון מתקדמות בבנק. לפי תפיסת ניהול הון מתקדמת, הבנק:
 - יתכנן לטווח ארוך ויקבל החלטות לגבי: כמות ההון, מבנה ההון, אופן הקצאת ההון והשימוש בו.
 - ישאף למקסם את הרווח הכלכלי והתשואה להון לאורך זמן, בכפוף לאסטרטגיה, הצרכים העסקיים ותיאבון הסיכון תוך התחשבות בדרישות מחזיקי העניין השונים.
- (2) מעקב שוטף אחר מצב הלימות ההון של הבנק וגיבוש המלצות לפעולה בהתאם לצורך - הצוות עורך דיונים שוטפים על מצב הלימות ההון והצפי לחודשים הבאים. מדי תקופה הצוות דן גם בתחזיות ארוכות הטווח. לאור הצרכים השוטפים וארוכי הטווח, מגבש הצוות המלצות לדרכי פעולה עבור ההנהלה והדירקטוריון, בתחום גיוס הון, אופטימיזציה של השימוש בהון ויסות כמות נכסי הסיכון לאור מגבלות ההון.

יעד הלימות ההון

יעד ההון של הבנק הינו רמת ההון הנאותה הנדרשת בגין הסיכונים השונים אליהם חשוף הבנק כפי שזוהתה, נאמדה והוערכה על-ידי הבנק. יעד ההון הכולל גבוה מדרישת ההון הרגולטורי המינימלי וכולל את דרישות ההון בגין סיכוני נדבך 1, בתוספת הון בגין סיכוני נדבך 2 ובתוספת כרית הון, אשר תאפשר לבנק לספוג הפסדים בעת קרות אירועי משבר (קיצוץ) חיצוניים, תוך עמידה בדרישות ההון הרגולטורי המינימלי. יעד זה מביא בחשבון פעולות של הנהלת הבנק, אשר נועדו להקטין את רמת הסיכון ו/או להגדיל את בסיס ההון. להלן יעדי הלימות ההון של הבנק, כפי שאושרו בדירקטוריון ביום 30 בדצמבר 2010:

יעד יחס הון ליבה (core tier 1 ratio) של הבנק לא יפחת מ-7.5%.

יעד יחס הון כולל (total capital ratio) של הבנק לא יפחת מ-12.5%.

יחסי הון ליבה מינימליים

ביום 14 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים טיוטת הנחיה בדבר כוונתו לקבוע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על-פי טיוטה זו, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על הבנק, יחס הון הליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שייקבעו על-ידי המפקח על הבנקים. הבנק לומד את הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים כפי שנכללו בטיטת הנחיה זו ובכוונתו להעריך כנדרש כדי לעמוד בדרישות שייקבעו. יחס הון הליבה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 עמד על 7.90%.

31 בדצמבר *2010	31 בדצמבר *2010	31 בדצמבר 2011	
פרופורמה**	מדונח		
	במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
21,395	22,251	23,795	הון ליבה
23,723	24,579	26,183	הון רובד 1, לאחר ניכויים
13,968	13,968	16,175	הון רובד 2, לאחר ניכויים
37,691	38,547	42,358	סך-הכל הון כולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
251,421	252,277	274,063	סיכון אשראי
5,483	5,483	7,018	סיכונים שוק
19,154	19,154	20,047	סיכון תפעולי
276,058	276,914	301,128	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
7.75%	8.04%	7.90%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון
8.59%	8.88%	8.69%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.65%	13.92%	14.07%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00%	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
4. חברות-בת משמעותיות			
ישראל			
	*13.70%	13.80%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	*13.70%	14.00%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	9.00%	9.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים
בנק הפועלים שוויץ			
	22.08%	22.36%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	22.08%	22.36%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	8.00%	11.20%***	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית
בנק פוזיטיף			
	27.49%	20.76%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	24.35%	18.34%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
	12.00%	12.00%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

** החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בדבר מזידה וגילוי של חובות פגומים וכן מספר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) שאומצו על-ידי הפיקוח על הבנקים. נתוני הפרופורמה מייצגים את יחס ההון של הבנק אילו היה מיישם הוראות אלו ביום 31 בדצמבר 2010. השפעת היישום על ההון ליום 1 בינואר 2011 הסתכמה בכ-856 מיליוני ש"ח.

*** ביום 30 במרץ 2011 פרסם הבנק המרכזי השוויצרי חוזר בדבר הלימות הון בתוקף מיום 1 ביולי 2011. במסגרת החוזר סווגו הגופים הפיננסיים בשוויץ למספר קטגוריות בהתאם לקריטריונים שנקבעו. בנק הפועלים שוויץ שייך לקטגוריה בה יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשעור של 11.2%, במקום 8% כפי שהיה עד מועד יישום ההוראה.

תחולת היישום

ככלל, דרישות ההון של הבנק מבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו, הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

על-פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על-ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים. יחד עם זאת, ליום 31 בדצמבר 2011 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון.

לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת כספים או הון פיקוחי בתוך הקבוצה. למגבלות הקבועות בהיתר בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק, בקשר עם חלוקת עודפים, ראה פרק חלוקת דיבידנדים לעיל. לפרטים נוספים בדבר החברות המוחזקות העיקריות של הבנק ראה ביאור ג' בדוחות הכספיים.

מבנה ההון הרגולטורי והרכב ההון

בהתאם להוראת באזל 2, על התאגידים הבנקאיים לשמור על יחס הון לרכיבי סיכון, שלא יפחת משיעור של 9%. מדידת ההון לצורך הוראה זו מבוססת על חלוקת ההון להון רובד 1, להון רובד 2 ולהון רובד 3 (המוחזק כנגד סיכוי שוק). הון הליבה, אשר מהווה חלק מהון רובד 1, כולל את מרבית מרכיבי ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק (למעט רווחים נטו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה), זכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות, בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין ובניכוי 50% מהשקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית.

הון רובד 1 מורכב מהון ליבה בתוספת מכשירי הון מורכבים לא חדשניים וחדשניים. מכשירי ההון הלא חדשניים כוללים מאפיינים כגון: תאריך פירעון אשר לא יפחת מ-49 שנה, הם אינם מובטחים בבטוחות כלשהן, הזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק, הם כוללים מנגנונים לספיגת הפסדים על בסיס שוטף (השעיית תשלום ריבית וקרן והמרה כפויה למניות בהתקיים הנסיבות הקבועות לאותם מכשירים) והם אינם צוברים ריבית וקרן שלא שולמו במועד ששום דרך שהיא (למעט במקרה של תשלום בצורת מניות), לרבות במקרה בו הושעו תשלומי הריבית והקרן. מכשירי הון חדשניים הם כאלו העונים להגדרת מכשירי הון לא חדשניים, ובנוסף גם הם כוללים תמריץ לבנק לביצוע פידיון, כגון: מנגנון להגדלת שיעור הריבית לאחר חלוף מספר שנים. לבנק מכשירי הון חדשניים בלבד.

הון רובד 2 של הבנק כולל הון רובד 2 עליון המורכב ממכשירי הון מורכבים חדשניים, 45% מסכום הרווחים נטו לפני השפעת המס המתייחס בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה והפרשה כללית. מכשירי ההון המורכבים החדשניים המוכרים כהון רובד 2 עליון הם מכשירים העונים על מאפייני מכשירי הון חדשניים, הכלולים בהון רובד 1, למעט העובדה שהם יכולים להיות צוברים, אין לגביהם דרישה כי יומרו למניות והזכויות לפיהם נדחות ביחס לכל נושי הבנק למעט המחזיקים במכשירי הון רובד 1.

הון רובד 2 תחתון מורכב מכתבי התחייבות נדחים, אשר מאפייניהם העיקריים הינם - תקופת פירעונם לא תפחת מחמש שנים; הם מונפקים ללא בטוחות; הזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של נושים אחרים של הבנק למעט נושים המחזיקים בהון רובד 1 ובהון רובד 2 עליון; ומסכומם המוכר כהון רובד 2, כאמור, יופחתו 20% בתחילת כל שנה מחמש השנים האחרונות לפני מועד פירעונם (כאשר במקרה של כתב התחייבות נדחה הנפרע לשיעורין, יש לבצע הפחתה כאמור, מכל שיעור).

מכשירי הון מורכבים שהונפקו לפני תחילת יישום ההוראה, קיבלו את אישור המפקח על הבנקים להכללתם במסגרת ההון על רבדיו השונים. מהון רובד 2 מנוכים 50% מהשקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית.

הון רובד 3 כולל כתבי התחייבות נדחים, אשר עונים על מאפיינים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. בשלב זה לבנק אין כתבי התחייבות נדחים המסווגים כהון רובד 3.

מגבלות על תמהיל ההון

- בהוראה נקבעו מגבלות על תמהיל ההון על רבדיו השונים, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:
- סך הון הליבה יהווה לפחות 70% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - סך מכשירי ההון המורכבים החדשניים, המפורטים לעיל, לא יעלה על 15% מסך הון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - סך הון רובד 2 והון רובד 3 לא יעלה על 100% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון רובד זה בלבד.
 - הון רובד 2 תחתון, המפורט לעיל, לא יעלה על 50% מהון רובד 1 שאינו מוקצה כנגד סיכוי שוק (להון המוקצה כנגד סיכון שוק, ראה להלן).
 - הון רובד 3 המוחזק כנגד סיכוי שוק לא יעלה על 250% מהון רובד 1 המוחזק כנגד סיכון זה.

מכשירי ההון המורכבים המוכרים כהון רובד 1 מגויסים על-ידי הבנק, ומכשירים ההון המוכרים כהון רובד 2 מגויסים על-ידי הבנק וכן באמצעות חברות בנות בבעלותו המלאה (פועלים הנפקות ו-Hapoalim International N.V.). לפרטים אודות כתבי ההתחייבות הנדחים, ראה ביאור בדוחות הכספיים.

להלן הרכב ההון לצורך חישוב יחס הון:

31 בדצמבר 2010	31 בדצמבר 2011	
במיליוני ש"ח		
הון רובד 1		
8,147	8,066	הון מניות רגילות נפרע ופרמיה
*13,799	15,371	עודפים
337	282	זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו
86	188	מכשירים הוניים אחרים
(118)	(112)	סכומים שהופחתו מהון רובד 1
*22,251	23,795	סך-הכל הון ליבה
2,328	2,388	מכשירים מורכבים חדשניים
*24,579	26,183	סך-הכל הון רובד 1
הון רובד 2		
3,662	3,523	הון רובד 2 עליון
10,359	12,707	הון רובד 2 תחתון
(53)	(55)	סכומים שהופחתו מהון רובד 2
13,968	16,175	סך-הכל הון רובד 2
*38,547	42,358	הון כולל כשיר

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים.

הלימות ההון

מדידת חשיפות הסיכון ודרישות ההון

מדידת החשיפות לסיכונים השונים עשויה להשתנות בהתאם להגדרת החשיפה: דיווח פיננסי על-פי תקני חשבונאות מקובלים, קביעת ההון הרגולטורי (פיקוחי) או צורכי ניהול החשיפות הפנימי של הבנק. חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הרגולטורי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

יישום דירוגי אשראי חיצוני

על-פי הגישה הסטנדרטית המבוססת על דירוגים חיצוניים אשר מיושמת בבנק, שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון את דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי. השימוש בדירוגי ECAI משמש בקביעת משקל הסיכון של סוגי החשיפה הבאים:

- ריבנויות
- סקטור ציבורי
- תאגידים בנקאיים
- איגודים

למטרה זו, משתמש הבנק בנתוני שתי סוכנויות דירוג Moody's Investors Service ו-Standard and Poor's Rating Group. להלן טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון			דירוג של חברות הדירוג		
ריבוניות	בנקים	תאגידים	S&P	Moody's	
0%	20%	20%	AAA עד AA-	Aaa עד Aa3	1
20%	50%	50%	A+ עד A-	A1 עד A3	2
50%	100%	100%	BBB+ עד BBB-	Baa1 עד Baa3	3
100%	100%	100%	BB+ עד BB-	Ba1 עד Ba3	4
100%	100%	150%	B+ עד B-	B1 עד B3	5
150%	150%	150%	CCC+ או נמוך יותר	Caa1 או נמוך יותר	6

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים. בהתאם לכך, נבחר הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי שניתן על-ידי אחת משתי סוכנויות הדירוג האמורות.

במידה ולא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרות ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראליים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

להלן רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי:

31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		
נכסי סיכון	דרישות הון	נכסי סיכון	דרישות הון	
במיליוני ש"ח				
סיכון אשראי				
142	1,575	154	1,709	חובות של ריבוניות
271	3,006	306	3,395	חובות של ישויות סקטור ציבורי
554	6,154	713	7,919	חובות של תאגידים בנקאיים
10,106	112,294	11,430	127,004	חובות של תאגידים
4,988	55,426	5,355	59,504	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
3,114	34,603	3,096	34,395	חשיפות קמעונאיות ליחידים
525	5,834	537	5,971	הלוואות לעסקים קטנים
2,160	23,999	2,173	24,146	הלוואות לדיור
8	91	4	41	איגוח
*837	*9,295	898	9,979	נכסים אחרים
*22,705	*252,277	24,666	274,063	סך-הכל בגין סיכון אשראי
493	5,483	632	7,018	סיכונים שוק
1,724	19,154	1,804	20,047	סיכון תפעולי
*24,922	*276,914	27,102	301,128	סך נכסי הסיכון בגין הסיכונים השונים
	*38,547		42,358	הון כולל
	9.00%		9.00%	יחס ההון הנדרש לפי המפקח על הבנקים
	*8.04%		7.90%	יחס הון ליבה לרכיבי הסיכון
	*8.88%		8.69%	יחס הון רובד 1 לרכיבי הסיכון
	*13.92%		14.07%	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבותיו לבנק על-פי ההסכם. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הבנק. במסגרת ניהול סיכון האשראי, מוגדרת בבנק מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי לווים/ענפים, במיגזרי הפעילות השונים. בקבוצה קיימת מדיניות אשראי ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לווים שונים במיגזרי הפעילות והמוצרים השונים, וקיים תהליך שוטף של בקרת קיום המגבלות. לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי ולאופן קביעת ההפרשה להפסדי אשראי (הפרשה פרטנית והפרשה קבוצתית), ראה פרק "ניהול הסיכונים".

חשיפות סיכון אשראי

להלן פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾:

31 בדצמבר 2011											
רובויות ציבורי	סקטור	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים קטנים	הלוואות לדיוור	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת	
במיליוני ש"ח											
48,128	4,806	7,227	99,259	45,002	44,066	8,192	-	-	305,426	290,023	הלוואות ⁽³⁾
24,914	1,195	888	2,190	87	-	-	7	-	29,281	25,684	אגרות-חוב ⁽⁴⁾
81	429	9,413	5,693	1,100	12	1	-	-	16,747	14,633	נגזרים ⁽⁵⁾
546	1,491	2,046	64,542	40,369	48,699	4,120	191	2,176	164,180	157,087	חשיפות חוץ-מאזניות אחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	12,455	12,362	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
73,669	7,921	19,574	171,684	86,558	92,777	12,313	198	50,940	528,089	499,789	סך-הכל

- לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות).
- כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופקדונות בבנקים מרכזיים.
- לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
- שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) הקבועה בהוראת באזל 2 המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
- כולל מזומנים, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

להלן פילוח חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי לאחר הפרשה לחובות מסופקים⁽¹⁾:

31 בדצמבר 2010											
רובויות ציבורי	סקטור	תאגידים בנקאיים	תאגידים	בביטחון נדל"ן מסחרי	קמעונאיות ליחידים קטנים	הלוואות לדיוור	איגוח	אחרים	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ממוצעת	
במיליוני ש"ח											
42,573	4,041	5,911	83,982	43,461	43,724	7,946	-	-	273,395	263,520	הלוואות ⁽³⁾
21,075	1,307	1,673	2,533	111	-	-	262	-	26,961	22,796	אגרות-חוב ⁽⁴⁾
1	513	6,249	4,794	298	3	25	-	-	11,883	11,988	נגזרים ⁽⁵⁾
562	708	1,531	60,510	35,366	45,119	3,501	177	5,125	152,599	146,052	חשיפות חוץ-מאזניות אחרות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	*12,508	*11,254	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
64,211	6,569	15,364	151,819	79,236	88,846	11,447	439	46,907	477,346	*455,610	סך-הכל

- * הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
- לא כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 - לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות).
 - כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופקדונות בבנקים מרכזיים.
 - לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
 - שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) הקבועה בהוראת באזל 2 המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
 - כולל מזומנים, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

ביום 1 בינואר 2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". בהתאם לדרישות הגילוי לפי נדבך 3 של באזל 2 הוצגו ליום 31 בדצמבר 2011 חשיפות האשראי ברוטו לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי יתרת ההפרשות בגין הפסדי אשראי (על בסיס פרטני וקבוצתי). נתוני חשיפות האשראי ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים לאחר ניכוי ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים. לפיכך, הנתונים ליום 31 בדצמבר 2011 אינם בני השוואה לנתונים ליום 31 בדצמבר 2010. חשיפות האשראי ברוטו העיקריות נובעות מהלוואות שהעמיד הבנק ללקוחותיו ומחשיפות חוץ-מאזניות הכוללות בעיקר מסגרות אשראי; ערבויות והתחייבויות להעמדת אשראי.

חשיפות האשראי ברוטו ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמו בסך של כ-528.1 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-488.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010. לפני ניכוי הפרשות לחובות מסופקים, גידול בסך של כ-39.8 מיליארד ש"ח. עלייה זו נובעת בעיקר מגידול בחשיפות האשראי בגין תאגידים בסך של כ-14.2 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפה לחובות בביטחון נדל"ן מסחרי בסך של כ-3.7 מיליארד ש"ח, גידול בהלוואות לדירור בסך של כ-3.9 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפה לתאגידים בנקאיים בסך של כ-4.2 מיליארד ש"ח, גידול בפקדונות בבנקים מרכזיים ואשראי לממשלות בסך של כ-5.5 מיליארד ש"ח, גידול באגרות-חוב ממשלתיות בסך של כ-3.8 מיליארד ש"ח, גידול בחשיפה קמעונית ליחידים בסך של כ-2.7 מיליארד ש"ח וגידול בסקטור ציבורי של כ-1.3 מיליארד ש"ח.

כ-33% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעת מחשיפה לתאגידים המטופלים בחטיבה העסקית או לקוחות אחרים שיתרת האשראי הכוללת של כל אחד מהם, המחושבת בהתאם להוראה, עולה על 5 מיליון ש"ח. שקלול נכסי הסיכון בגין לקוחות כאמור מבוצע בהתאם לדירוג של חברות דירוג בינלאומיות או 100% בהיעדר דירוג כאמור.

כ-18% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעת מחשיפה קמעונית ללקוחות שיתרת האשראי הכוללת של כל אחד מהם, המחושבת בהתאם להוראה, אינה עולה על 5 מיליון ש"ח (לרבות עסקים קטנים). ההוראה מתירה, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים, לשקלל נכסי סיכון בגין חשיפות כאמור ב-75%.

חשיפת האשראי לריבוניות, המהווה כ-14% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק, כוללת בעיקרה, פקדונות בבנקים מרכזיים בישראל ובארצות-הברית והשקעה באגרות-חוב שהונפקו על-ידי ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית.

חשיפת האשראי בגין הלוואות לדירור, המהווה כ-10% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק, כוללת אשראי שניתן לרכישת דירת מגורים אשר יחס ההלוואה לשווי הנכס במועד העמדת ההלוואה (LTV) אינו עולה על 75%. ההוראה מתירה, בכפוף לעמידה בתנאים מסוימים, לשקלל נכסי סיכון בגין חשיפות כאמור ב-35%.

כ-16% מחשיפת האשראי ברוטו של הבנק נובעת מחשיפה לחובות בביטחון נדל"ן מסחרי הכוללת אשראי שניתן לרכישת נדל"ן מסחרי מניב הכנסה.

להלן פילוח חשיפת האשראי ברוטו לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾ לפי תקופה חוזית לפירעון (שהינה התקופה האחרונה) בהתאם לסוגים העיקריים של המכשירים הפיננסיים:

31 בדצמבר 2011				
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח				
145,876	74,294	85,256	-	305,426
12,409	5,633	11,239	-	29,281
7,252	4,315	5,180	-	16,747
23,202	132,979	7,999	-	164,180
2,232	-	-	10,223	12,455
190,971	217,221	109,674	10,223	528,089

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה, על-ידי שימוש בערבויות).
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופקדונות בבנקים מרכזיים.
- (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
- (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
- (6) כולל מזומנים, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

להלן פילוח חשיפת האשראי ברוטו לאחר ניכוי הפרשה לחובות מסופקים⁽¹⁾ לפי תקופה חוזית לפירעון (שהינה התקופה האחרונה) בהתאם לסוגים העיקריים של המכשירים הפיננסיים:

31 בדצמבר 2010				
עד שנה	משנה עד חמש שנים	מעל 5 שנים	אחר	חשיפת אשראי ברוטו ⁽²⁾
במיליוני ש"ח				
132,312	60,524	80,559	-	273,395
10,774	5,636	10,551	-	26,961
5,172	2,022	4,689	-	11,883
20,262	126,077	6,260	-	152,599
3,230	-	-	*9,278	*12,508
171,750	194,259	102,059	*9,278	*477,346

- * הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
- (1) לא כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 - (2) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על-ידי שימוש בערבויות).
 - (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופקדונות בבנקים מרכזיים.
 - (4) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר.
 - (5) שווי הוגן חיובי של נגזרים לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים.
 - (6) כולל מזומנים, מקדמות לרשיות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.

להלן מידע על הלוואות בעייתיות והפרשות להפסדי אשראי לפי צד נגדי:

31 בדצמבר 2011			
הלוואות פגומות	הלוואות בפיגור	יתרת הפרשה על בסיס פרטני	יתרת הפרשה על בסיס קבוצתי
במיליוני ש"ח			
-	-	-	18
-	-	-	4
4,218	1,118	965	970
3,206	1,365	388	1,043
1,038	464	284	488
147	76	55	56
-	997	-	387
-	-	-	2
8,609	4,020	1,692	2,968

להתפלגות יתרת החובות הבעייתיים לפי ענפי משק, ראה תוספת 5 לסקירת ההנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק. להתפלגות חשיפת האשראי לפי אזור גיאוגרפי, ראה תוספת 6 לסקירת ההנהלה בדבר חשיפה למדינות זרות. למידע נוסף בדבר הלוואות בעייתיות והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים 1 ו-4 בדוחות הכספיים.

הפחתת סיכון האשראי

הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המקיפה על מנת לקבוע את שקלולי הסיכון שיחולו על הצד הנגדי. הגישה הסטנדרטית מצריכה שימוש בדירוגים בלתי תלויים שהוכנו על-ידי סוכנויות דירוג בינלאומיות.

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי ברוטו (לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי) על-פי משקולות הסיכון תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי (סגמנטים) לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחונות מוכרים.

לפני הפחתת סיכון אשראי

31 בדצמבר 2011								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
ריבנויות	73,669	-	922	-	216	-	4,035	68,496
סקטור ציבורי	7,903	-	-	-	7,281	-	622	-
תאגידים בנקאיים	19,570	-	755	-	5,985	-	12,830	-
תאגידים	169,749	1,064	163,559	-	4,094	-	1,032	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	85,127	1,240	83,887	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	92,005	117	163	91,725	-	-	-	-
עסקים קטנים	12,202	28	9	12,165	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	50,553	396	6,307	8,754	-	35,096	-	-
איגוח	198	-	-	-	5	-	193	-
אחרים	12,453	654	9,193	-	-	-	-	2,606
סך-הכל	523,429	3,499	264,795	112,644	17,581	35,096	18,712	71,102

31 בדצמבר 2010								
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
ריבנויות	64,211	-	881	-	261	-	3,604	59,465
סקטור ציבורי	6,569	-	37	-	6,436	-	96	-
תאגידים בנקאיים	15,364	2	598	-	3,396	-	11,368	-
תאגידים	151,819	1,019	146,785	-	3,440	-	575	-
בביטחון נדל"ן מסחרי	79,236	991	78,245	-	-	-	-	-
קמעונאיות ליחידים	88,846	229	178	88,439	-	-	-	-
עסקים קטנים	11,447	24	31	11,392	-	-	-	-
הלוואות לדיוור	46,907	396	8,955	13,961	-	23,595	-	-
איגוח	439	-	-	-	10	-	429	-
אחרים	*12,508	400	*8,820	-	-	-	-	3,288
סך-הכל	*477,346	3,061	*244,530	113,792	13,543	23,595	16,072	62,753

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה, על-ידי שימוש בערביות).

לאחר הפחתת סיכון אשראי

31 בדצמבר 2011								
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
73,669	-	922	-	216	-	4,035	68,496	ריבנויות
7,903	-	-	-	7,281	-	622	-	סקטור ציבורי
34,352	-	755	-	18,292	-	15,305	-	תאגידים בנקאיים
166,625	941	160,558	-	4,094	-	1,032	-	תאגידים
82,419	1,222	81,197	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
77,289	117	162	77,010	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
10,213	27	9	10,177	-	-	-	-	עסקים קטנים
50,553	396	6,307	8,754	-	35,096	-	-	הלוואות לדיור
198	-	-	-	5	-	193	-	איגוח
12,453	654	9,193	-	-	-	-	2,606	אחרים
515,674	3,357	259,103	95,941	29,888	35,096	21,187	71,102	סך-הכל

31 בדצמבר 2010								
חשיפת אשראי נטו ⁽¹⁾	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח								
64,230	-	881	-	261	-	3,623	59,465	ריבנויות
6,568	-	37	-	6,435	-	96	-	סקטור ציבורי
29,289	2	598	-	15,224	-	13,465	-	תאגידים בנקאיים
149,763	1,017	144,731	-	3,440	-	575	-	תאגידים
76,538	989	75,549	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
74,728	227	178	74,323	-	-	-	-	קמעונאיות ליחידים
9,678	24	31	9,623	-	-	-	-	עסקים קטנים
46,905	396	8,955	13,959	-	23,595	-	-	הלוואות לדיור
439	-	-	-	10	-	429	-	איגוח
*12,508	400	*8,820	-	-	-	-	3,288	אחרים
*470,646	3,055	*239,780	97,905	25,370	23,595	18,188	62,753	סך-הכל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
 (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמה, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) ולאחר הפחתת סיכון אשראי.

שימוש בביטחונות כשירים לצורך הפחתת סיכון אשראי

כחלק מניהול סיכון האשראי מקבל הבנק מלקוחותיו בטוחות לצורך הבטחת האשראי. בטוחות אלה כוללות בין השאר, נכסים פיננסיים, נדל"ן ונכסים אחרים. כנגד אשראי הניתן לחברות מקבל הבנק בטוחות גם באמצעות שיעבוד שוטף כללי על נכסי החברה. על-פי הוראות באזל 2 בהתקיים תנאים מסוימים, ניתן לנכות מרכיבי הסיכון, לצורך חישוב יחס הלימות ההון, ביטחונות מסוימים כדוגמת ערבויות, נגזרי אשראי ונכסים פיננסיים המוחזקים כבטוחה.

ניכוי הביטחונות לצורך חישוב יחס ההון, מבוצע לאחר שימוש במקדמי ביטחון שנקבעו בהוראה. מקדמים אלה מביאים בחשבון, בין היתר את התקופה לפירעון של הביטחון, חוסר התאמה בין תנאי ההצמדה של הבטוחה ושל האשראי אותו היא מגבה ותגודתיות בשווי הבטוחה.

הביטחונות הפיננסיים הכשירים המשמשים את הבנק לצורך חישוב הלימות ההון והפחתת הסיכון, כוללים פקדונות המהווים בטוחה על דרך שיעבוד, וכן אגרות-חוב של תאגידים בנקאיים וממשלות המשועבדות בשיעבוד קבוע. בנוסף, הבנק עושה שימוש בערבויות של תאגידים בנקאיים אשר מעבירות את החשיפה מהסגמנט של הצד הנערב לחשיפה לתאגידים בנקאיים. הטבלה שלהלן מספקת פירוט של סוגי הביטחונות בהם נעשה שימוש, תוך הצגת החשיפות המכוסות בערבויות, חשיפות המכוסות על-ידי נגזרי אשראי וחשיפות המכוסות באמצעות ביטחונות פיננסיים כשירים על-פי הצד הנגדי:

31 בדצמבר 2011						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכל סכומים שנגרעו	סך-הכל סכומים שנוספו ⁽²⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
73,669	-	-	-	-	-	73,669
7,903	-	-	-	-	-	7,903
19,570	-	-	-	14,782	-	34,352
169,749	(176)	-	(176)	-	(2,948)	166,625
85,127	(71)	-	(71)	-	(2,637)	82,419
92,005	(13,132)	-	(13,132)	-	(1,584)	77,289
12,202	(1,026)	-	(1,026)	-	(963)	10,213
50,553	-	-	-	-	-	50,553
198	-	-	-	-	-	198
12,453	-	-	-	-	-	12,453
523,429	(14,405)	-	(14,405)	14,782	(8,132)	515,674

31 בדצמבר 2010						
חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	חשיפה המכוסה על-ידי ערבויות	חשיפה המכוסה על-ידי נגזרים	סך-הכל סכומים שנגרעו	סך-הכל סכומים שנוספו	חשיפה המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי ⁽³⁾	חשיפת אשראי נטו ⁽⁴⁾
במיליוני ש"ח						
64,211	-	-	-	19	-	64,230
6,569	-	-	-	-	(1)	6,568
15,364	-	-	-	13,925	-	29,289
151,819	(225)	-	(225)	-	(1,831)	149,763
79,236	(72)	-	(72)	-	(2,626)	76,538
88,846	(12,708)	-	(12,708)	-	(1,410)	74,728
11,447	(939)	-	(939)	-	(830)	9,678
46,907	-	-	-	-	(2)	46,905
439	-	-	-	-	-	439
*12,508	-	-	-	-	-	*12,508
*477,346	(13,944)	-	(13,944)	13,944	(6,700)	*470,646

- * הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 (ה) (18) בדוחות הכספיים.
- (1) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) וכן לפני הפחתת סיכון אשראי.
 - (2) כולל חשיפות שנוספו בגין עסקות רכש חוזר.
 - (3) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
 - (4) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים כנדרש בהוראת באזל 2 (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי) ולאחר הפחתת סיכון אשראי.

השימוש בביטחונות כשירים הביא לקיטון בחשיפות האשראי המשוקללות במשקולות סיכון של 75% ו-100%. חשיפות אשראי בסך של כ-14.4 מיליארד ש"ח, קיבלו משקל סיכון מופחת של 20% ו-50% על-ידי שימוש בערבויות של תאגידים בנקאיים. בנוסף, שימוש בביטחונות פיננסיים כשירים, הכוללים בעיקר פקדונות משועבדים ואגרות-חוב ממשלתיות, הביא להפחתת חשיפת האשראי הכוללת בסך של כ-8.1 מיליארד ש"ח.

סיכוני אשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הערך הנקוב של העסקות, ובהתאם למשקל הסיכון של הצד הנגדי. לצורך חישוב חשיפת סיכון האשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מיישם הבנק את שיטת החשיפה הנוכחית, כפי שנקבעה בהוראה. על-פי שיטה זו, סיכון האשראי בגין מכשירים פיננסיים נגזרים כולל את סכומי השווי החיובי של הנגזרים במאזן בתוספת ערכי Add On בגין סיכון אשראי פוטנציאלי המחושב על-ידי הכפלת הערכים הנקובים של הנגזרים במקדמים שנקבעו בהוראה, ואשר לוקחים בחשבון את נכס הבסיס של המכשיר ואת התקופה לפירעון שלו. להלן פירוט חשיפות האשראי של הבנק שמקורן בנגזרים:

31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
*10,921	42	105	299	4,895	5,580	שווי הוגן ברוטו חיובי
5,930	22	28	96	4,300	1,484	ערכי Add On
*16,851	64	133	395	9,195	7,064	חשיפת אשראי, נטו

* לפני התאמת סיכון האשראי הגלום בעסקות אלה, הנובע מיישום הוראות FAS 157.

31 בדצמבר 2010						
סך-הכל	נגזרי סחורות	מתכות יקרות	נגזרי מניות	נגזרי מטבע-חוץ וזהב	נגזרי ריבית	
במיליוני ש"ח						
6,495	8	30	239	2,959	3,259	שווי הוגן ברוטו חיובי
5,388	14	12	245	3,812	1,305	ערכי Add On
11,883	22	42	484	6,771	4,564	חשיפת אשראי, נטו

להלן פירוט הערך הנקוב של תיק נגזרי האשראי של הבנק, המשמשים לניהול סיכוני תיק האשראי של הבנק (הבנק אינו צד לעסקאות CDS שמקורן בפעולות תיווך):

31 בדצמבר 2011			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		נגזרי אשראי
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
603	573	30	

31 בדצמבר 2010			
ערך נקוב במיליוני ש"ח			
סך הערך הנקוב של נגזרי אשראי	בתיק הבנקאי		נגזרי אשראי
	ההגנה שנמכרה	ההגנה שנרכשה	
609	579	30	

חשיפות איגוח

היקף החשיפה של הבנק בגין איגוח הינו כ-198 מיליוני ש"ח והוא נובע מכ-7 מיליוני ש"ח מהשקעה באגרות-חוב מגובי נכסים (ABS) ומכ-191 מיליוני ש"ח קווי נזילות.

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. גופי האיגוח עוסקים ברכישת חייבים, הממומנת באמצעות הנפקת CP המדורגים AI+/PI. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-191 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-177 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2010. עד ליום 31 בדצמבר 2011 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. הבנק משתמש בדירוג הנמוך מבין שתי סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות Moody's Investors Service-I Standard and Poor's Rating Group לצורך ייחוס משקולות הסיכון הרלוונטיות לחשיפות אלה.

להלן פירוט חשיפות האיגוח שנרכשו על-ידי הבנק ודרישות ההון הרלוונטיות:

31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		משקל סיכון	
דרישת ההון	סכום החשיפה	דרישת ההון	סכום החשיפה		
במיליוני ש"ח					
8	429	4	193	20%	AAA עד AA-
-	10	-	5	50%	A+ עד A-
-	-	-	-	100%	BBB+ עד BBB-
-	-	-	-	350%	BB+ עד BB-
-	-	-	-	מנוכה מההון	B+ ומטה או ללא דירוג
8	439	4	198		סך-הכל

דרישות ההון בגין סיכון שוק

31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011			
סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון ספציפי	
במיליוני ש"ח						
176	126	50	266	211	55	סיכון ריבית
12	6	6	10	5	5	סיכון מניית
*241	*241	-	282	282	-	סיכון שער חליפין של מטבע-חוץ
*64	*64	-	74	74	-	סיכון אופציות
493	437	56	632	572	60	סיכון-הכלל

* סווג מחדש.

בהתאם להוראות באזל 2, סיכון השוק כולל סיכון שוק ספציפי בגין ניירות הערך בתיק למסחר, וכן סיכון כללי בגין סיכון ריבית, סיכון מניית, סיכון מטבע-חוץ וסיכון אופציות.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

להלן פירוט השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי:

31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		
דרישות הון	ערך במאזן ושוי הון	דרישות הון	ערך במאזן ושוי הון	
במיליוני ש"ח				
(1)12	64	(1)10	52	השקעות המסווגות בתיק למסחר
200	2,221	138	1,538	השקעות המסווגות בתיק הזמין למכירה
212	2,285	148	1,590	סיכון-הכלל השקעות במניות
	1,752		1,027	מזה: נסחר בבורסה
	533		563	מוחזק באופן פרטי
	224		88	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון רובד 2

(1) כולל הקצאת הון בגין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

גילוי על המבקר הפנימי

פרטי המבקר הפנימי – מר יעקב אורבך מכהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק מיום 1 בינואר 2010. מר יעקב אורבך עובד בקבוצת בנק הפועלים משנת 1980 ומועסק במשרה מלאה במעמד חבר הנהלה, משנה למנכ"ל. הינו בעל תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל-אביב, בעל ניסיון בתחומי הבנקאות והביקורת, ועומד בתנאים הקבועים בסעיף 3 (א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית"). המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, או בחברות הבנות שלו, ואינו ממלא תפקיד נוסף על תפקידו כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמבקר פנימי בחלק מהחברות הבנות בקבוצה כנדרש בסעיף 146 (ב) לחוק החברות ובסעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית. מינוי עובדים לביקורת הפנימית והפסקת עבודתם שם, נעשים באישור המבקר הפנימי הראשי; עובדי הביקורת מקבלים הוראות בענייני ביקורת רק מהמבקר הפנימי הראשי, או מהמנהלים בביקורת הפנימית שהוסמכו על-ידי; ככלל, עובדי הביקורת הפנימית אינם עוסקים בתפקיד אחר זולת ביקורת פנימית; עובדי לשכת המבקר הפנימי מורשים לחתום בשם הבנק רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת, כנדרש בהוראות סעיף 8 לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית), התשנ"ג-1992 (להלן: "כללי הביקורת").

דרך המינוי – מינוי המבקר הפנימי אושר בדירקטוריון הבנק ביום 18 בנובמבר 2009 לאחר המלצה ואישור של ועדת הביקורת מיום 18 בנובמבר 2009, אשר בנימוקיה התייחסה, בין היתר, הן לניסיונו המקצועי הרב בתחום העסקי, להיכרותו את הבנק ואת התרבות הניהולית והארגונית שלו, והן לכישוריו המקצועיים ולתכונותיו האישיות.

זהות הממונה על המבקר הפנימי – הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הראשי הינו יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית העבודה – הביקורת הפנימית פועלת על-פי תוכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית לתקופה של שלוש שנים. תוכנית העבודה לשנת 2011 נגזרה מתוכנית העבודה הרב-שנתית, המתבססת, בין היתר, על: הערכת סיכונים בישויות לביקורת; סקר מעילות והונאות; מבנה ארגוני מעודכן של הבנק; סבב ביקורות ביחידות השונות, וממצאים שהועלו בביקורות קודמות. לצורך התווית תוכנית העבודה, קיימה הביקורת שיחות והתייעצויות עם מנכ"ל הבנק, עם מנהלים בכירים וגורמי ניהול אחרים ועם רואי החשבון החיצוניים. באופן דומה נקבעה תוכנית עבודת הביקורת בחברות הבת של הבנק, אשר הביקורת הפנימית של הבנק נותנת שירותי ביקורת למרביתן. במסגרת תוכנית העבודה של הביקורת נבחנו גם תהליכי אישור עסקות מהותיות, והכל מתוך ראייה כוללת של מיקוד בסיכונים. לאחר שתוכנית העבודה של הביקורת גובשה על-ידי הביקורת הפנימית, היא הובאה לדיון בועדת הביקורת, ובשים לב להמלצותיה התקיים דיון בדירקטוריון והתוכנית אושרה על-ידו.

למבקר הפנימי הראשי שיקול דעת לסטות מתוכנית העבודה, כמענה לצרכים משתנים ובלתי צפויים. בין היתר, במסגרת תוכנית העבודה הוקצו משאבים גם לביקורות אירועים מיוחדים ולביקורות לא מתוכננות, לרבות ביקורות, לפי דרישה, של גורמים מוסמכים, כגון: הדירקטוריון, ועדת הביקורת, גורמי ניהול בבנק ורגולטורים. שינויים מהותיים מתוכנית העבודה מובאים לדיון ואישור בועדת הביקורת והדירקטוריון. תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית מתייחסת גם לפעילות הבנק בחו"ל, באמצעות סניפים ונציגויות, ולחברות הבת של הבנק (בארץ ובחו"ל). לחברות הבת העיקריות בחו"ל מבקרים פנימיים מקומיים, והביקורת הפנימית בארץ מבצעת בקרה על כך שהביקורת הפנימית נערכת ברמה מקצועית גבוהה, כנדרש בסעיף 1.1(א) לכללי הביקורת. ככלל, חברות הבת בארץ מקבלות שירותי ביקורת פנימית מהביקורת הפנימית של הבנק.

היקף העסקה – תקני כוח האדם בביקורת הפנימית נקבעו על בסיס תוכנית עבודה רב שנתית, מבוססת סקר סיכונים. צוות הביקורת הפנימית בבנק, בחברות הבת ובשלוחות חו"ל מנה בממוצע כ-135 משרות בשנת 2011 כלהלן:

מספר משרות ממוצע בשנת 2011		
בבנק	בחברות הבנות	סך-הכל
95	7	102
15	18	33
110	25	135

בנוסף, הושקעו כמשרה ורבע במיקור חוץ.

ערכת הביקורת – הביקורת הפנימית בבנק פועלת במסגרת החוקים, התקנות, כללי הביקורת, הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, תקנים מקצועיים, הנחיות מקצועיות של לשכת המבקרים הפנימיים, והנחיות ועדת הביקורת והדירקטוריון. הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים, כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

גישה למידע – לביקורת הפנימית נתונה גישה חופשית לכל המידע בבנק, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים כספיים, ככל שהדבר נדרש לביצוע עבודתה.

סמכות זו מעוגנת בציאטר הביקורת ובנהלים. מדיניות זו מקובלת בפעילות הבנק בארץ, בחו"ל ובחברות הבנות.

דין וחשבון המבקר הפנימי – דוחות הביקורת הפנימית, לרבות דיווחים תקופתיים, מוגשים בכתב.

מדי חודש מוצגת בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, לאחר שהוגשה ליו"ר ועדת הביקורת, רשימת כל דוחות הביקורת שפורסמו במהלך החודש הקודם.

תקצירים מדוחות ביקורת מוגשים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת ולמנכ"ל הבנק, ורובם מופצים גם לחברי ועדת הביקורת. דוחות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מדי חודש.

בשנת 2011 הוגשו לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ונדונו בוועדה סיכומים חצי שנתיים ושנתיים, שסקרו את פעילות הביקורת הפנימית במהלך התקופה המדווחת. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2010 הוגש לוועדת הביקורת ביום 8 במרץ 2011 ונדון בוועדה ביום 14 במרץ 2011, סיכום פעילות הביקורת במחצית הראשונה של שנת 2011 הוגש לוועדת הביקורת ביום 16 באוגוסט 2011 ונדון בוועדה ביום 29 באוגוסט 2011. סיכום פעילות הביקורת לשנת 2011 הוגש לוועדת הביקורת ונדון בוועדה במהלך חודש מרץ 2012.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי – לדעת הדירקטוריון וועדת הביקורת, ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותוכנית העבודה של הביקורת הפנימית הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בבנק.

תגמול – סך התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקר הפנימי הראשי הסתכם בסך של 4,470 אלפי ש"ח. לפרטים מלאים, ראה פרק "שכר והטבות לנושאי משרה" להלן.

שכרו ותנאי העסקתו של המבקר הפנימי מאושרים על-ידי הדירקטוריון בהמלצת ועדת הביקורת. תגמול המבקר הולם את משרתו, ומושגת על עקרונות מקובלים גם לתגמול חברי ההנהלה (המוגדרים כפונקציית בקרה). להערכת הדירקטוריון, תגמול המבקר הפנימי אין בו כדי לגרום להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

פועלים בקהילה – מעורבות חברתית ותרומה לקהילה

האסטרטגיה והחזון

כחלק מהחזון, מהאסטרטגיה ומהערכים של קבוצת בנק הפועלים, רואה עצמו הבנק מחוייב למעורבות פעילה ומובילה בחברה ובקהילה, לצד מנהיגותו העסקית ויוזמותיו בתחום הכלכלי, וזאת באמצעות "פועלים בקהילה".

מעורבות זו היא חלק מתפיסה ניהולית מתקדמת, הגורסת כי גוף אשר פועל בתוך הקהילה ושואב מתוכה את עובדיו ואת לקוחותיו כאחד – הינו חלק ממנה, וכגורם מוביל עסקית, עליו גם לחזק, להוביל ולתרום לקידום ולשיפור תנאיהם של בני הקהילה, ובמיוחד החלשים שבהם. ברוח פילוסופיה עסקית זו, מתנהלת בבנק פעילות קהילתית מגוונת ורחבת היקף, אשר מוצאת ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובפעילות התנדבותית עניפה, בה משתתפים חברי ההנהלה והעובדים גם יחד. פעילות זו הינה גורם חשוב בתחושת "גאוות היחידה" של העובדים.

פעילות שוטפת

כלל פעילות הבנק, אשר מבוצעת לטובת הקהילה, מרוכזת תחת מסגרת "פועלים בקהילה", כאשר חלק מהפעילות מבוצע באמצעות "עמותת פועלים בקהילה (ע"ר)" והחלק האחר באפיקים אחרים אשר יפורטו בהמשך.

"פועלים בקהילה" מקדישה תשומת לב מיוחדת לעשייה אל מול ילדים ונוער, מתוך מטרה לקדם את דור העתיד. עם זאת, "פועלים בקהילה" מקיימת פעילות עניפה ומגוונת גם אל מול קהלי יעד נוספים.

בשנת 2011 התמקדה פועלים בקהילה בפרויקטים בתחום החינוך, אל מול ילדים, בני נוער ואוכלוסיות ספציפיות, תוך מתן דגש מיוחד על חינוך להתנהלות כלכלית נבונה. פועלים בקהילה מקדישה כמחצית מתקציבה לתחום החינוך.

באמצעות אפיקי הפעולה המפורטים להלן ובאמצעות מיגוון הפרויקטים שקבוצת הבנק מקדמת, באה המעורבות החברתית של הקבוצה בשנת 2011 לידי ביטוי בהוצאה כספית של כ-47 מיליון ש"ח. תקציב פעילות זו נקבע מדי שנה על-ידי ועדה בראשות יו"ר הדירקטוריון. ההחלטה מתקבלת פרטנית לשנה הנתונה ומאושרת במסגרת התקציב הכולל של הבנק.

להלן פירוט האפיקים והפרויקטים השונים:

פרויקט התנדבותי של העובדים "פועלים בהתנדבות" – מספר זרועות בתוך הבנק מקיימות שיתוף פעולה, מתוך מטרה לסייע לעובדים אשר מעוניינים להתנדב לפעילות למען הקהילה. הזרועות השותפות לפרויקט זה הן: חטיבת משאבי אנוש לוגיסטיקה ורכש, ועד העובדים, מנהלת קשרי הקהילה, מינהלות האזור בחטיבה הקמעונאית ועמותות "הרוח הטובה" ו"מתן". במסגרת שיתוף זה, מוצעת לעובדים קשת רחבה של אפשרויות להתנדבות, במסגרת קבוצתית-סניפית, או במסגרת אישית. עובדים אחרים מסתייעים גם הם בבנק, לצורך קיום פעולות התנדבותיות בצורה פרטנית. בשנת 2011 הוקמה יחידה "יעודית לטיפול בנושא".

"עמותת פועלים בקהילה" – התרומות הכספיות לגופים הרבים הנתמכים על-ידי קבוצת הבנק מתבצעות באמצעות "עמותת פועלים בקהילה". התרומות ניתנות לגופים אשר עונים על קריטריונים שנקבעו, כחלק ממדיניות התרומות של העמותה. כבשנים קודמות, גם בשנת 2011, תרמה עמותת "פועלים בקהילה" למספר רב של תחומים, ביניהם: סיוע לילדים ולנוער, חיזוק אוכלוסיות חלשות ותמיכה במוסדות חינוך, תרבות, רווחה, בריאות ומדע. באמצעות העמותה תורם הבנק למוסדות להשכלה גבוהה, להענקת מלגות לסטודנטים ולתלמידים נזקקים, למימוש יוזמות של העשרה וקידום חינוכי בקרב ילדים ונוער, וכן לילדים המאושפזים בבתי-חולים הזקוקים לסיוע מיוחד כדי להתקדם בלימודיהם. עמותת "פועלים בקהילה" מסייעת לקידום התרבות והאמנות ותורמת לפעילויות מגוונות ברחבי הארץ, כשהיא מתמקדת בתוכניות העשרה לילדים ולנוער, באמצעות פרויקטים חינוכיים חדשניים. העמותה מסייעת להפעלת סדנאות בבתי-ספר יהודים וערבים ברחבי הארץ, לקידום ההבנה והדו-קיום בין העמים ולעידוד הסובלנות והדמוקרטיה.

תחום חשוב נוסף, לו תורמת עמותת "פועלים בקהילה" בקביעות, הוא תחום הבריאות. עמותת "פועלים בקהילה" תומכת במספר מרכזים רפואיים, והתרומות העיקריות מיועדות לשיפור תנאי הטיפול והאשפוז של החולים. כמו-כן, מקדמת העמותה פרויקטים שמטרתם שילוב אוכלוסיות עם מוגבלויות בחיי הקהילה. בנוסף, תורמת העמותה לעמותות, המסייעות בהגשמת משאלות של ילדים חולי סרטן.

פרויקט קהילתי "תקרא תצליח" – "פועלים בקהילה" נרתמה לשינוי הרגלי הקריאה של הילדים והנוער בישראל. בנוסף לפעילותה הקהילתית השוטפת, החליטה לצאת בשנת 2004 ביוזמה ממוקדת, שמטרתה שינוי יסודי של הרגלי הקריאה של ילדים ובני נוער בישראל. הפרויקט נמשך גם בשנים 2005 עד 2011. מטרת הפרויקט היא להעלות את עידוד הקריאה על סדר היום הציבורי. הפרויקט כולל מסע הסברה ציבורי, מימון שעות סיפור ברחבי הארץ, פעילויות בשבוע הספר ושיתופי פעולה עם ערוץ הילדים ואמצעי תקשורת אחרים.

חסויות בעלות אופי חברתי – "פועלים בקהילה" מעורבת בפעילויות חברתיות שונות בקהילה באמצעות מתן חסויות בעלות אופי חברתי, ובעיקר בטיפוח המצינות בספורט, מימון אירועי תרבות וסיוע למוסדות בריאות.

תרומת מחשבים וציוד נלווה – הבנק מודע לחשיבות הרבה הקיימת בהשקעה טכנולוגית, בחינוך ובקידום ילדים ובני נוער, ועל-כן תורם מחשבים וציוד נלווה מדי שנה. בשנת 2011 תרם הבנק כ-1,173 מערכות מחשב ובנוסף ציוד נילווה.

"פועלים למען תרבות וטבע בישראל" – הבנק רואה חשיבות עליונה בקירוב העם למורשתו ולתרבותו. במסגרת זו החליט, לאפשר להורים וילדיהם בכל הארץ לטייל בחג וליהנות ממגוון של אתרים פרושים ברחבי המדינה, מבלי שביקורים אלה יטילו עול כספי כבד על שכמן של המשפחות. בחג הפסח בשנת 2005 השיק הבנק פרויקט מיוחד, שבמסגרתו הוזמנו כל תושבי המדינה לביקור – ללא תשלום – באתרים ברחבי ישראל, במהלך חול המועד. מאז, פרויקט זה הפך למסורת והתקיים גם בחג הפסח בשנת 2011.

תמיכה בקידום התרבות והאמנות – מדי שנה מסייע הבנק לקידום התרבות והאמנות באמצעות תרומות וחסויות. בין השאר, הבנק מסייע למוזיאונים ברחבי הארץ. כמו-כן, הבנק מלווה ותומך, באמצעות הסכמים רב-שנתיים, במספר מוסדות תרבות בעלי הכרה בינלאומית, אשר חרטו על דגלם מובילות ומצינות בתחומם: הבנק תומך בפעילות להקת בת שבע באמצעות מילגות לרקדנים לתקופה של שלוש שנים וכן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית ובתיאטרון הקאמרי באמצעות הסכמים לתקופות של שלוש וחמש שנים בהתאמה. בנוסף, מקיים הבנק תערוכות אמנות בבניין ההנהלה הראשית שלו, שהכנסותיהן קודש לעמותות שונות הנוטלות חלק ביוזמה.

פרויקט "פועלים משלוש לחמש" – הבנק נרתם, בשיתוף עם רשת אורט וביוזמת הטכניון, לסייע לתלמידים מישובים מרוחקים, הבאים מרקע סוציו-אקונומי נמוך לשפר את הישגיהם הלימודיים במתמטיקה. המטרה היא להעלות בכ-5 אחוזים את מספר הניגשים לבחינות הבגרות במתמטיקה בהיקף של 5 יחידות לימוד.

"מתן – משקיעים בקהילה" (להלן: "מתן") – מאז שנת 1999 נרתם הבנק לפעילות למען הקהילה בשיתוף עם עמותת מתן. באמצעות "קמפיין מתן" נחשפים עובדים מתנדבים לצורכי הקהילה ולחשיבות הנתינה ומעבירים מסר זה לחבריהם. המודל מבוסס על שותפות בין ההנהלה והעובדים במקום העבודה. כל תרומות העובדים וההנהלה ל"מתן" מיועדות למגוון רחב של נושאים חברתיים, במטרה לסייע לקבוצות חלשות בחברה ולחזק אותן. התרומות מחולקות בהליך מיוחד, הכולל בדיקה של הצרכים ושל האפקטיביות. עובדי הבנק נוטלים חלק כמתנדבים בועדת ייעוד הכספים של "מתן", אשר מחליטה על חלוקת הכספים בקהילה וכ"משקיפי מתן", המסייעים בתהליך הבקרה על השימוש בכספי התרומות. "מתן" מחויבת להעביר את התרומות לעמותות, או לנושאים חברתיים על-פי בחירת העובד.

קיימות ואחריות חברתית

בחודש דצמבר 2011 התפרסם דוח הקיימות והאחריות החברתית, הסביבתית והכלכלית של הבנק לשנת 2010, המציג גם את הפעילות שנעשתה בחלקה הראשון של שנת 2011.

זו השנה הרביעית ברציפות, שהבנק מפרסם דוח קיימות ואחריות חברתית. בדומה לדוחות הקודמים, גם הדוח הנוכחי זכה לדירוג הגבוה ביותר - A+, על-ידי הארגון הבינלאומי (Global Reporting Initiative) GRI. למעשה הבנק הוא הארגון הראשון בארץ שכל ארבעת הדוחות שלו דורגו ברמה הגבוהה ביותר. יצוין גם שהפעילות באחריות חברתית של הבנק מציבה אותו בכל השנים בצמרת קבוצת הדירוג הגבוהה ביותר בדירוג מעלה - פלטינה. בסוף הרבעון הראשון של שנת 2011 הבנק צורף למדד העולמי FTSE4GOOD, הנחשב למדד מוביל בעולם בקיימות ובהשקעות אחראיות. בחודש ספטמבר 2011 במהלך עדכון חצי שנתי הבנק דורג על-ידי ה-FTSE4GOOD בציון 99. מתוך התחשבות בסביבה, הפיק השנה הבנק לדפוס דוח מקוצר בלבד, העשוי מנייר ידידותי לסביבה. הדוח המלא הופק במתכונת דיגיטלית בלבד. במקביל לגרסה העברית, הופק דוח דיגיטלי באנגלית למחזיקי עניין בינ"ל. הדוח המקוצר נתון במארז עם Disk on Key, המכיל את הגרסאות השונות של הדוח, כולל באנגלית, וכן סרט אנימציה אודות האחריות החברתית. ניתן למצוא את הדוחות והסרט גם באתר האינטרנט של הבנק, לשירות הלקוחות והציבור.

הדוח עבר תהליך בקרה מורכב ויסודי והוא משקף את התקדמות הבנק ביישום תוכנית סדורה ומקיפה לקיימות ואחריות חברתית ברמת שקיפות גבוהה ביותר, תוך הצגת שפע מדדים ומידע וניתוחי מגמות. ייחודיותו של הדוח נובעת, בין היתר, מכך שהוא משלב סיפורים אישיים ("בגוף ראשון") של עובדים המעורבים בהיבטים שונים של העשייה בתחום, וחושף ("מבט פנימה") כיצד נעשו הפעולות השונות ולא רק את התוצאות שלהם. כמו-כן, בדוח משולבים מאמרים ("מבט החוצה") של מחזיקי עניין חיצוניים המציגים תיאור מקצועי, חדשני ואקטואלי של סוגיות נבחרות בתחום הקיימות. מוצגת טביעת הרגל הפחמנית המלאה של הבנק, סך ההשפעה המצטברת לשנה על הסביבה, במונחים של פליטת פחמן דו חמצני, המורכבת מכל פעולות הבנק המשפיעות על ההתחממות הגלובלית, וגם כיצד פועל הבנק להפחיתה. התוכנית לאחריות חברתית בבנק נוגעת לכל רובדי הפעילות בתחומים הבאים: התנהלות סביבתית, שותפות עם העובדים, לקוחות, מוצרים ושירותים ומעורבות בחברה וקהילה.

הדוח מוצג בנוסף לפרסום הדוחות הכספיים במטרה להשלים את התמונה של כלל השפעות פעילות הבנק גם בממדים חברתיים והסביבתיים. הדוח מתאר את התקדמות הבנק בתחום, ומסכם את הישגים המרכזיים בשנה החולפת ומציג את התכניות לעתיד. הדוח משקף מהלך נרחב ומתמשך של ניהול השינוי והטמעה של האחריות החברתית בכל רובדי הפעילות על-פי המיקודים הבאים:

- השקעה וקידום מהלך רחב להטמעתו של חזון הבנק המתבסס, בין השאר, על ערכים של קיימות וחירות פיננסית;
- מיצוי הטיפול הנאות בהתנהלות סביבתית;
- פיתוח, העמקה והרחבה של שירותי הבנק המוענקים לעובדים במסגרת מעגל החיים הרחב;
- קידום החירות הפיננסית של לקוחות הבנק והציבור הכללי בישראל באמצעות מתן כלים מעשיים להתנהלות פיננסית נכונה;
- המשך הקידום של מימון התחום הסולארי;
- השקעה בקהילה בפרייקטים חינוכיים ואחרים, בהתנדבות עובדים ובתרומה למשק בכללותו; פיתוח והרחבת הדיאלוג עם רשת מחזיקי העניין בנושאים השונים.

פרסום דוח זה הוא אירוע משמעותי, המדגיש את מחויבותו של הבנק להוביל ולפעול מתוך הכרה בקיימות ובאחריות כלפי העובדים, הלקוחות, בעלי המניות, הספקים, הקהילה, הציבור הרחב, הסביבה ושימור כדור הארץ. זאת בנוסף לשאיפתו למציאות כלכלית ומקצועית.

להלן סדרה של הישגים לדוגמה בתחום הקיימות והאחריות החברתית:

משנת 2008 ישנו חיסכון מצטבר של 1,990 טון נייר. נתון זה משקף הפחתה של 31%; התייעלות אנרגטית של 11.9% למ"ר במהלך השנים 2007-2010; החל תכנונם של 3 מבנים בבנייה ירוקה; קליטה של 1,877 עובדי חברות כוח אדם כעובדי בנק בין השנים 2008-2010; שילוב נשים בתפקידי ניהול - מעל 48.3% מסך המנהלים; השקת אתר ייחודי לעובדים המסייע בהתמודדות עם חולי ובריאות; מעל 200,000 לקוחות הצטרפו לשירותי הכלי לניהול תקציב; חינוך לחיסכון בקרב ילדים באמצעות החזרת "דן חסכן" - לסוף שנת 2011 נפתחו 160,000 תוכניות חיסכון; 112 סניפים נגישים לאנשים עם מוגבלויות ועוד 60 סניפים לקראת סיום תהליכי הנגשה; 8,406 תלמידים מכ-20 ישובי פריפריה השתתפו עד כה בפרייקט "משלוש לחמש" לשיפור בלימודי המתמטיקה; התנדבות בפרייקטים קהילתיים שונים של אלפי עובדים בכל יחידות הבנק.

עבודת הדירקטוריון

במהלך שנת 2011 המשיך דירקטוריון הבנק את פעילותו בהתוויית האסטרטגיה, המדיניות והקווים העקרוניים לפעילותו של הבנק בארץ ובח"ל, תוך שהוא קובע הנחיות בנושאים השונים בהתאמה לדרשות עדכוני החקיקה ובהתאם להוראה 301 החדשה של בנק ישראל. במסגרת זו התווה הדירקטוריון את המדיניות לפעילותן של חברות הבת בארץ ובח"ל, קבע מסגרות לנושא החשיפה לסיכונים השונים, הנפקת אגרות-חוב, הנפקת הון מניות, ביצוע ומימוש השקעות קבועות וביצוע הצעות רכש ומיזוגים. הדירקטוריון עסק באישור הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, מדיניות חלוקת הדיבידנד, קביעת המבנה הארגוני של הבנק, קביעת מדיניות כוח אדם, שכר, תנאי פרישה ומערכת תגמולים לעובדים ולמנהלים בכירים, ובקיום פיקוח ובקרה על הפעילות העסקית השוטפת שמבצעת ההנהלה ועקביותה עם מדיניות הבנק. המליאה וועדותיה - ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות ח"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים, הוועדה לממשל תאגידי, הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב וועדת כספים ותשקיפים, קיימו דיונים מפורטים בהיבטים השונים של פעילות הבנק.

במהלך שנת 2011 התקיימו 41 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-203 ישיבות של ועדות הדירקטוריון, כפי שיפורט בפרק זה.

ועדת אשראי

דנה בישיבותיה בנושאים עקרוניים ובמדיניות האשראי של הבנק בארץ ובח"ל. הוועדה דנה ואישרה מסגרות אשראי או אשראים חדשים ללקוחות שסכומם נקבע על-די הדירקטוריון; קבעה מדיניות ביחס למתן אשראי למימון אמצעי שליטה בתאגידים אחרים; קיבלה סקירות מקיפות על לווים שחבותם עולה על היקף כספי מסוים שקבע הדירקטוריון; דנה במדיניות האשראי לעובדים ולאנשים קשורים; דנה בסיבולת הסיכון ובמגבלות הרצויות על רמת החשיפה לסיכונים בתיק האשראי, לרבות חשיפה בגין ריכוזיות ענפית, חשיפה בגין הלווים הגדולים, קבוצות הלווים הגדולות, דירוג וגידור סיכונים אשראי וחשיפה לריכוזיות ביטחונות, והחשיפה למדינות ומוסדות פיננסיים בח"ל.

הוועדה דנה בהסדרי חוב משמעותיים ובחובות קשי-גביה שסכומם מהותי, קיבלה סקירות ענפיות, קיבלה דיווחים על הלוואות ופקדונות במטבע-חוץ שניתנו לבנק, דנה במדיניות הבטוחות ומרווחי הביטחון, במדרג סמכויות אשראי בארץ ובח"ל ודנה בתוכנית העבודה השנתית והרב-שנתית של בקרת האשראי בארץ ובח"ל.

ועדת אשראי קיימה במהלך השנה 48 ישיבות.

חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, א. איזקסון, מ. ברון, נ. דרור, א. טוב ו-מ. קורן.

ועדת עסקות עם אנשים קשורים

דנה בעסקות עם "אנשים קשורים" לבנק, על-פי הגדרות המפקח על הבנקים. כן דנה הוועדה בעסקות עם אחרים, שלנושא משרה בבנק יש בהן "עניין אישי", כהגדרתו בחוק החברות, התשנ"ט-1999, בסכומים, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. כן קיבלה הוועדה סקירות שוטפות על מצבם הכלכלי והפיננסי של גופים אלה.

ועדת עסקות עם אנשים קשורים קיימה במהלך השנה 48 ישיבות.

חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, נ. דרור, א. טוב ו-מ. קורן.

ועדת ביקורת

דנה בתוכנית העבודה של המבקר הפנימי של הבנק, המליצה למליאת הדירקטוריון לאשרה וקיימה מעקב אחר ביצועה, לרבות קביעת המסגרת הרצויה לביצוע הביקורת בחברות בת בארץ ובח"ל.

הוועדה דנה בדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים ומציגה המלצותיה בפני הדירקטוריון בדבר אישורם. במסגרת זו דנה הוועדה בהערכות ובאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, לרבות בנוגע לחובות בעייתיים והפרשות להפסדי אשראי, הבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים והערכות שוויון, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן שעליהן נסמכים הדוחות הכספיים; כן בוחנת הוועדה את אפקטיביות הבקרות הפנימיות המרכזיות בבנק לדוח הכספי.

הוועדה קיבלה דיווח חצי שנתי בדבר ביצוע הביקורת בחברות הבת בארץ ובח"ל, ויודאה קיומה של מערכת ביקורת נאותה בחברות אלה. ממצאי ביקורת מהותיים או ממצאים בעלי סיכון מהותי ביחס לחברות הבת, אשר נתגלו בדוחות הביקורת שבוצעו בחברות הבת של הבנק, דווחו על-די המבקרים הפנימיים של חברות הבת, לאחר שנדונו בועדת הביקורת של חברת הבת.

הוועדה דנה בדוחות הביקורת של בנק ישראל שהועברו אליה במהלך השנה, בדוח הביקורת של רואי החשבון המבקרים ובדוחות המהותיים ו/או הבולטים של הביקורת הפנימית, וניהלה מעקב אחר הטיפול בדוחות אלה. בנוסף, קיבלה הוועדה דיווחים על סיכומים תקופתיים של ממצאי הביקורת, לרבות דיווחים הנוגעים למנגנוני הבקרה בתאידיים שבשליטת הבנק. הוועדה קיימה בקרה, באמצעות המבקר הפנימי אחר נוהל עבודת הדירקטוריון וביצוע החלטות הדירקטוריון וועדותיו. כן קיימה הוועדה בקרה על מילוי נוהל חובת יציאה לחופשה רציפה. הוצג לוועדה סיכום חצי שנתי של פעילות הביקורת הפנימית ושל פעילות ועדת הביקורת. עוד עסקה הוועדה באישור פעולות ועסקות, הקשורות בנושאי משרה ו/או בעלי עניין (כמשמעות ביטיים אלו בחוק החברות) ו/או אנשים קשורים (כמשמעות הביטוי בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל) ובאישור עסקות מהותיות ו/או "חריגות", כמתחייב מהוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 ("חוק החברות").

כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון בנושא יישום ושינויים בתוכנית התגמול לנושאי המשרה בבנק, לרבות בנושא הענקת מענקים לנושאי המשרה.

ועדת הביקורת דנה בחובות הבעייתיים של הבנק ובהפרשות להפסדי אשראי הנדרשות בינם. כמו-כן, דנה בסיווג ניירות-ערך המוגדרים כבעייתיים ובחינת הצורך בהפרשה לירידות ערך בעלת אופי אחר מזמני של ניירות-ערך שבהחזקת הבנק.

כן קיימה הוועדה דיונים בנושאים שונים, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, לרבות דיון במינוי רואי החשבון המבקרים, קיום דיונים עם רואי החשבון המבקרים, בדוח הראשוני ובדוח המשלים של רואי החשבון על הדוחות הכספיים, קיבלה דיווחים על הבקרה הפנימית על הדוח הכספי וקיימה דיונים עם המבקר הפנימי הראשי לבדו, עם היועץ המשפטי הראשי לבדו, עם החשבונאי הראשי לבדו, ועם קצין הציות והממונה על איסור הלבנת הון לבדו, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל.

ועדת ביקורת קיימה במהלך השנה 32 ישיבות.

חברי הוועדה הם: נ. דרור - יו"ר, מ. ברון, נ. זיכלינסקי, א. טוב, י. ירום ו-י. פאר.

ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים

דנה והגישה המלצות לוועדת הביקורת ולדירקטוריון בנושא תנאי השכר, תנאי הפרישה והתגמול של נושאי משרה בבנק וביישום תוכנית התגמול החדשה לנושאי המשרה ולמנהלים הבכירים בבנק. כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון על תקציב הבונוס לנושאי המשרה והמנהלים הבכירים.

כן דנה הוועדה והגישה המלצות לדירקטוריון בנושא תנאי השכר, תנאי הפרישה והתגמול של יושבי ראש ומנכ"לים של חברות הבת המהותיות, בארץ ובח"ל.

כן דנה הוועדה בתגמול ובמענקים לעובדים שאינם נושאי משרה לרבות אלו של העובדים בסניפים, בשלוחות ובחברות הבת מחוץ לישראל, והמליצה על מדיניות העסקה והפרישה של נושאי המשרה, המנהלים והעובדים בחברות הבת של הבנק בישראל.

ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים קיימה במהלך השנה 21 ישיבות.

חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, נ. דרור, א. טוב, א. פלד ו-מ. קורן.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים

דנה במכלול הסיכונים להם חשוף הבנק, בהתפתחות החשיפות, בהיערכות הארגונית בבנק לניהול בקרה ואמידת הסיכונים; באיכות והלימות הכלים והאמצעים המשמשים את הבנק לצורך ניהול ובקרת הסיכונים ולניהול ובקרה של החשיפה הכוללת של הבנק לסיכונים השונים.

הוועדה קיבלה דיווחים שנתיים ורבעוניים מתאימים לצורך ביצוע מעקב, בקרה ואמידת הסיכונים.

כן קבעה הוועדה את המתודולוגיה של אמידת הסיכונים השונים, ודנה בהיערכות ובתקדמות הבנק ליישום התוכניות לאימוץ הוראות באזל II.

כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון לאשר את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של הבנק - ICAAP - לשנת 2010.

כן קיבלה הוועדה דיווחים שנתיים בנושאי איסור הלבנת הון, איסור מימון טירור וציות להוראות הרגולטוריות, ודיווח שנתי על ניהול הסיכונים בתחומים השונים על-ידי חברות הבת של הבנק בארץ ובח"ל ועל יישום מדיניות ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק.

הוועדה דנה בממצאי הסקר למעילות והונאות.

הוועדה דנה בפעילויות חדשות של הבנק ובחנה את הסיכונים הכרוכים בהם ואת הכלים שישמשו לניהול הסיכונים, לאמידתם ולקיום בקרה עליהם.

כן קיבלה הוועדה דיווחים שוטפים על אירועים מהותיים בפעילות הבנק, שיש להם השלכה על ניהול הסיכונים של הבנק, בתחומים השונים, וכן על דיווח על מיפוי והערכת הסיכונים התפעוליים בקבוצה לרבות הטיפול בתוצאות סקר מעילות והונאות. הוועדה הציגה המלצותיה לדירקטוריון.

הוועדה לניהול ובקרת סיכונים קיימה במהלך השנה 15 ישיבות. חברי הוועדה הם: א. איזקסון - יו"ר, נ. דרור, א. טוב, י. סרוסי, א. פלד ו-מ. קורן.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית

הוועדה דנה בדיווחים תקופתיים הנוגעים לפעילות הבנק בחו"ל ופעילות הבינלאומית הגלובלית, לרבות באמצעות שלוחות הבנק בחו"ל, בסניפים ובחברות הבת בחו"ל.

כן דנה הוועדה והמליצה לדירקטוריון על מדיניות בנושא פעילות נעדרת שקיפות, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל ובנושאים המפורטים להלן: סקירות תקופתיות על סביבת הפעילות (עסקית, כלכלית, רגולטורית, משפטית, פוליטית וכד'), במדינות בהן פועל הבנק באמצעות סניפים ושלוחות; התפתחויות תקופתיות בשלוחות ובסניפים, ברמת השלוחה והסניף וברמה מצרפית - פעילות, חשיפה לסיכונים ותוצאות עסקיות; סקירות תקופתיות של יחידות הביקורת הפנימית, הבקרה והפיקוח ביחס לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; עמידה במגבלות החשיפה לשלוחות ולסניפי הבנק בחו"ל; בחינה תקופתית של הלימות משאבי כוח אדם בכל יחידות הבנק העוסקות בפיקוח, בקרה, ביקורת ובמערך הדיווחים והרישומים החשבונאיים הנוגעים לשלוחות חו"ל; ודיווח על אירועים מיוחדים בשלוחות חו"ל.

הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית קיימה במהלך השנה 7 ישיבות. חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, מ. ויצ'נר, א. טוב, א. פלד ו-נ. רונן.

הוועדה למוצרים חדשים

דנה והמליצה לדירקטוריון בכל מוצר ו/או בכל מכשיר פיננסי נגזר חדש השונה משמעותית מהמכשירים הקיימים בבנק, ו/או המביא ליצירת חשיפה מסוג חדש, ו/או עשיית שוק, לרבות באמצעות חברות הבת או סניפי הבנק בחו"ל.

הוועדה למוצרים חדשים קיימה במהלך השנה 7 ישיבות. חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, א. איזקסון, מ. ברוך, נ. דרור ו-מ. קורן.

הוועדה לממשל תאגידי

דנה וממליצה לדירקטוריון על מדיניות, נהלים והנחיות להטמעת עקרונות הממשל התאגידי בעבודת הדירקטוריון והועדות וכן לצורך עמידת הבנק בעקרונות ממשל תאגידי נאות והתאמתם להוראות הדין, לרבות קביעת מדיניות הבנק ופיקוח על ההנהלה ועל חברות הבת של הבנק, כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל.

הוועדה לממשל תאגידי קיימה במהלך השנה 9 ישיבות. חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, נ. דרור, נ. זיכלינסקי, א. טוב, א. פלד ו-נ. רונן.

הוועדה לאישור השקעות

מתכנסת אד-הוק, לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע השקעות, רכישות ו/או מימוש של השקעות ריאליות, בארץ ובחו"ל, וכן לדון בהמלצות ההנהלה לביצוע ו/או מימוש נכסים קבועים בארץ ובחו"ל שתבוצענה בין על-ידי הבנק עצמו ובין על-ידי חברות הבת שבבעלותו המלאה, בסכומים העולים על 150 מיליון ש"ח ועד 300 מיליון ש"ח.

הוועדה דנה והמליצה לדירקטוריון על ביצוע השקעות בסכומים העולים על 300 מיליון ש"ח, לאחר אישור על-ידי הנהלת הבנק. כן קיבלה הוועדה דיווחים על החלטות השקעה בסכומים של עד 25 מיליון דולר שביצעה פועלים שוקי הון ואושרו על-ידי הנהלת הבנק; דנה ואישרה השקעה בסכום העולה על 25 מיליון דולר ועד 60 מיליון דולר לאחר שקיבלה המלצות מהנהלת הבנק ודיווחה עליהן לדירקטוריון; כן דנה והמליצה לדירקטוריון לאשר החלטות השקעה בסכום העולה על 60 מיליון דולר.

החלטות הוועדה מדווחות לדירקטוריון.

הוועדה לאישור השקעות קיימה במהלך השנה 4 ישיבות. חברי הוועדה הם: י. סרוסי - יו"ר, א. דיק, י. טאומן, א. טוב ו-מ. לחמני.

ועדת טכנולוגיה ומחשוב

דנה וממליצה לדירקטוריון בדבר תוכניות העבודה של חטיבת טכנולוגיה ומחשוב, לרבות בנושאים טכנולוגיים ומיחשוביים של הבנק, נושאי גיבוי ושרידות של המערכות הטכנולוגיות של הבנק וניהול טכנולוגית מידע כנדרש על-פי הוראה 357 של בנק ישראל. במסגרת זו דנה הוועדה בקליטת המחשב השלישי בבנק ובהמלצות להעתקת אתר הגיבוי. כן דנה הוועדה בדיווחים רבעוניים על התקדמות בפרויקטים טכנולוגיים משמעותיים.

ועדת טכנולוגיה ומחשוב קיימה במהלך השנה 7 ישיבות.

חברי הוועדה הם: מ. ויצ'נר - יו"ר, א. דיק ו-נ. זיכלינסקי.

ועדת כספים ותשקיפים

הוועדה סוקרת את הבצעים העסקיים של הבנק, כפי שהם עולים מטיטות הדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים ודנה במשמעויות הכלכליות שלהם; דנה במדיניות החשבונאית שאומצה בנוגע לנושאים מהותיים בדוחות הכספיים ובהשלכותיהם; דנה בהערכת אומדנים בנוגע לחובות פגומים והערכות שווי מהותיות בדוחות הכספיים, תוך בחינת משמעויות ודרכי פעולה עסקיים. במסגרת הדיון מקבלת הוועדה דיווח על לווים בעייתיים בארץ ובסניפי חו"ל. כן דנה הוועדה בחלוקת דיבידנד בהתאם למדיניות שנקבעה על-ידי הדירקטוריון וממליצה לדירקטוריון לאשר; הוועדה דנה בתשקיפים של הבנק, לרבות תשקיפי מדף ודוחות הצעת מדף, ומביאה בפני הדירקטוריון את המלצותיה בדבר אישורם.

ועדת כספים ותשקיפים קיימה במהלך השנה 5 ישיבות.

חברי הוועדה הם: א. איזקסון-יו"ר, נ. דרור, א. טוב, י. סרוסי, י. פאר, א. פלד ו-מ. קורן.

תיאור הפעילות, ההרכבים והסמכויות של מליאת הדירקטוריון והועדות, מעודכנים למועד פרסום הדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2011.

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלי כשירות מקצועית

בחוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") נקבע כי על דירקטוריון של חברה ציבורית לקבוע מהו המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בדירקטוריון, שעליהם להיות "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", וזאת בהתחשב, בין השאר, בסוג החברה, גודלה והיקף מורכבות פעילותה. הוראה זו חלה על הבנק מהיותו חברה ציבורית.

עוד נקבע בחוק החברות, כי כדירקטור חיצוני בחברה ציבורית ימונה מי שהוא "בעל כשירות מקצועית" או מי שהוא "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית".

בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005, נקבעו התנאים הנדרשים על מנת שדירקטור ייחשב כ"בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" וכ"בעל כשירות מקצועית".

בהתאם לתקנות החברות, "דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו "דירקטור אשר בשל השכלתו, ניסיונו וכישוריו, הוא בעל מיומנות גבוהה והבנה בנושאים עסקיים-חשבונאיים ודוחות כספיים, באופן המאפשר לו להבין לעומקם את הדוחות הכספיים של החברה ולעורר דיון בקשר לאופן הצגתם של הנתונים הכספיים"; כן נקבע, כי הערכת מיומנותו החשבונאית והפיננסית של דירקטור תיעשה בידי הדירקטוריון ויבאו במכלול השיקולים, בין השאר, השכלתו, ניסיונו וידעותיו בנושאים אלה:

(א) סוגיות חשבונאיות וסוגיות בקרה חשבונאית האופייניות לענף בו פועלת החברה ולחברות בסדר הגודל והמורכבות של החברה;

(ב) תפקידיו של רואה החשבון המבקר והחובות המוטלות עליו;

(ג) הכנת דוחות כספיים ואישורם לפי החוק ולפי חוק ניירות-ערך.

"דירקטור בעל כשירות מקצועית" הינו דירקטור שמתקיים בו אחד מהתנאים האלה:

(א) בעל תואר אקדמאי באחד מן המקצועות האלה: כלכלה, מינהל עסקים, ראיית חשבון, משפטים, מינהל ציבורי;

(ב) בעל תואר אקדמאי אחר או שהוא השלים לימודי השכלה גבוהה אחרת, הכל בתחום עיסוקה העיקרי של החברה או בתחום הרלוונטי לתפקיד;

(ג) הוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה, או שהוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה:

(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(2) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי;

(3) בתפקיד בכיר בתחום עיסוקה העיקריים של החברה.

בתקנות נקבע, כי הערכת הכשירות המקצועית של מועמד לכהן כדירקטור בעל כשירות מקצועית, כאמור, תיעשה בידי הדירקטוריון. דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית", יהיה שני דירקטורים, בדומה למספר הדירקטורים החיצוניים שיש למנות בחברה ציבורית לפי חוק החברות.

בנוסף, קבע המפקח על הבנקים בהוראה 630 להוראות הדיווח לציבור (להלן: "הוראה 630"), כי על התאגיד הבנקאי לפרט בדוח התקופתי, במסגרת דוח הדירקטוריון, את המספר המזערי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר קבע התאגיד הבנקאי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי. כן קובעת הוראה 630, כי בדוח הדירקטוריון יש לפרט את מספר הדירקטורים במועד הדיווח, שהם דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", תוך ציון מספר הדירקטורים כאמור, אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון וגם בכל ועדה אחרת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

דירקטוריון הבנק קבע, כי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, יהיה שני דירקטורים, וכי המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" שראוי שיהיו חברים בוועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון, המוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה שני דירקטורים, וזאת בהתבסס על נימוקי הדירקטוריון בקביעת המספר המזערי הראוי של דירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" המכונים בדירקטוריון הבנק.

יצוין כי במועד הדיווח מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" וכ"כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם, בהתאם לדרישות תקנות החברות, הינו 15 דירקטורים.

מספר הדירקטורים "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלי כשירות מקצועית" אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון הינו 5 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

חברי הדירקטוריון שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית", ו/או "בעלי כשירות מקצועית" לפי השכלתם, כישוריהם וניסיונם בהתאם לדרישות תקנות החברות, נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2011, הינם כדלקמן:

1. יאיר סרוסי - בעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009. כן מכהן כיו"ר ועדות הדירקטוריון של הבנק; ועדת אשראי; ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי וכחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים. בתקופה 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009 כיהן כסגן יו"ר הדירקטוריון של הבנק. מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.

מכהן כיו"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ וכיו"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי. מכהן כחבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית.

מכהן כחבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ו. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ. כיהן בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ, כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, דור ב.פ. בע"מ, דור ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודור ב.פ. נכסים (1993) בע"מ וכדירקטור בחברות: החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ ופרוטרום תעשיות בע"מ ויורפורט בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סק"י 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קיסריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

2. אירית איזקסון - בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.

מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999. כן מכהנת כיו"ר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים וכחברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים. מכהנת כיו"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ. מכהנת כדירקטורית בחברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ. חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות וחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון ומכון ון ליר בירושלים. כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: כור תעשיות בע"מ, מהדרין בע"מ, משולם לוינשטיין בע"מ, יורקום תקשורת בע"מ, ניסקו תעשיות בע"מ, החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ, תרכובות ברום בע"מ ואי.די.בי. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן. בעבר מילאה במשך 17 שנים שורה של תפקידים בבנק לאומי לישראל בע"מ. בין השאר, כיהנה כמנהלת נכסים והתחייבויות במטבע הישראלי. בתפקידה האחרון בבנק לאומי לישראל בע"מ כיהנה כראש סקטור תעשייה בחטיבה העסקית. הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

3. מלי ברון - בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים; ובעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב.

מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 10 בספטמבר 2007, מכהנת גם כיו"ר ועדת עסקות עם אנשים קשורים, וחברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, הוועדה למוצרים חדשים ועדת ביקורת. חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ. מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב. יו"ר עמותת ילדי השלום.

כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברת ECTel Ltd. (דח"צ) וכחברה (פנימית) בועדת השקעות משותפת ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.
כיהנה עד 31 בדצמבר 2006 כיו"ר דירקטוריון חברת מרביט סוכנות לביטוח, חברה בת של בנק מרכנתיל דיסקונט (תאגיד עזר בנקאי).
בשנים 1975-1985 כיהנה בתפקידים שונים באגף התקציבים של משרד האוצר, מתוכן חמש שנים כסגן ממונה על התקציבים.
בשנים 1986-2006 כיהנה בתפקידים שונים במערכת הבנקאית. בתפקידה האחרון כיהנה כסמנכ"לית בכירה בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, ראש מטה סניפים וממונה על מערך המשכנתאות.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

4. אמנון דיק - בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת ת"א; בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת ת"א. מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 24 במרץ 2010. כן מכהן כחבר בועדות הדירקטוריון: הוועדה לאישור השקעות, ועדת טכנולוגיה ומחשוב, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים והוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית. איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.

חבר בדירקטוריונים של החברות: מירס תקשורת בע"מ; רדיו ללא הפסקה בע"מ; רדיו צפון בע"מ; ורדיו ECO 99 בע"מ. בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יו"ר ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל ותפקידי ניהול בכירים אחרים. הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

5. נירה דרור - בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב; בעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב; ובוגרת המכון הישראלי לביטוח.

מכהנת כדירקטורית חיצונית בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) החל מיום 8 במרץ 2006, כיו"ר ועדת הביקורת וכחברה בועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי.

בעלת חברת "נירה דרור בע"מ" העוסקת בייצוג חברות בתחום התעופה והתיירות ובמתן ייעוץ כלכלי.
מכהנת כדירקטורית בדירקטוריונים ובוועדות הביקורת של הדירקטוריונים של החברות: דקלה חברה לביטוח בע"מ, צור שמיר אחזקות בע"מ, ש. שלמה אחזקות בע"מ, Clicksoftware Technologies Ltd., שחונים - מפעלי מים וביוב בע"מ ושמן משאבי נפט וגז בע"מ.
כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: חברת H&O בע"מ וחמי יואב תיירות בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בהן. משנת 1978 ועד 1985 מילאה תפקיד כלכלני במחלקה הכלכלית של חברת העובדים ורפרנטית לנושאי תיירות, ביטוח, תעושי איזורי פיתוח ועבודה ורווחה. משנת 1984 ועד 1985 מילאה תפקיד כלכלני ראשית של קונצרן "תעושי". משנת 1985 ועד 1989 כיהנה כמנהלת תיירות יוצאת ופנים של חברת "היסתור". משנת 1989 ועד 1999 כיהנה כמנהלת בריטיש איירוויס ישראל.
כן כיהנה ממרץ 1999 ועד יוני 2003 כמנהלת כללית של אזור מזרח אירופה ומדינות אגן הים התיכון של חברת בריטיש איירוויס ומיוני 2003 ועד מרץ 2005 כסמנכ"ל ומנהלת צפון אמריקה של חברת אל-על. עד שנת 1999 כיהנה כדירקטורית בבנק אוצר החייל, בנק אמריקאי ישראל, כיתן ותדיראן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

6. מאיר ויציר - בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago; ובעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009, כיו"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון וכחבר הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית. מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya.

חבר דירקטוריונים של החברות: Miya Water Holdings Ltd., Miya Lux Holdings S.a.r.l., Miya Bahamas Ltd., Miya S.a.r.l., Dorot Management Control Valves Ltd., Veritec Consulting Inc., Miya Water SA (Proprietary) Ltd., Miya Water Mexico, Miya NL Projects BV, Miya NL Holdings BV, Miya Manila Water Projects Inc., S.A. DE C.V., פור אינטגרטי גרופ בע"מ, WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd., Miya Brasil Soluções em Engenharia Hidráulica Ltda, Miya Lux Holdings S.A.R.L., Swiss IP Branch.

בשנים 1989-1998 כיהן כעצמאי ביעוץ, ניהול והשקעות (גיוס כספים, איתור השקעות ומינופים לחברות הייטק, ניהול וחברות בדירקטוריון, ייעוץ לארגונים בנושאי ניהול אסטרטגיה וטכנולוגיה).

בשנים 1998-2003 כיהן כסגן נשיא ונשיא חטיבת ה-Messaging בחברת Comverse.

כיהן בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטור בחברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה.

כן כיהן כדירקטור בחברות: סטורויז בע"מ, Storwize Inc. (Delaware-US), אך כיום שוב אינו מכהן בהן.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

7. ניר זיכלינסקי - בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון; ובעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון; רואה חשבון.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת, הוועדה לממשל תאגידי וועדת טכנולוגיה ומחשוב.

משמש כנשיא ומנכ"ל SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מיזרי פעילות עיקריים: SRI Consulting, SRI Funds, SRI Investment ו-SRI Training.

מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחראיות (אס אר אי) בע"מ וזיכלינסקי בע"מ.

יו"ר דירקטוריון החברות: SRI Finance Global Group Ltd. ו-SRI Master.

חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי סביבה בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בנין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, יעוץ להשקעות אחריות חברתית (אס אר אי) בע"מ, מגדלור השקעות (אס.אר.אי) 2009 בע"מ, פז הדרכות בע"מ והחברה המרכזית לשירותים פיננסיים חברתיים (אס.אר.אי) בע"מ.

מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר אילן, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר.

כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט.

כיהן כמשנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי, של החברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ג' בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארשב אחזקות בע"מ.

כיהן בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: תעשיות אבן וסיד בע"מ, תעשיות מלח לישראל בע"מ, גאון החזקות בע"מ, אך שוב אינו מכהן בהן.

בעל הבנה פיננסית מקיפה הן בפרקטיקה והן במתודולוגיות המונחלות לציבור הרחב, המשתקפת בכתיבת וערכת עשרות ספרים (לרבות שתי אנציקלופדיות), מאמרים ומחקרים בתחומים כלכליים-עסקיים, חשבונאיים, בקרה, ביקורת, משפטיים ואחריות חברתית בעסקים.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

8. יאיר טאומן - בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים; בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים; ובעל תואר ראשון במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2011. כן מכהן כחבר הוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון.
מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.
המנהל האקדמי של תוכנית ZELL לזמות, המרכז הבינתחומי הרצליה.
ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.
חבר בדירקטוריונים של החברות: Radware, ADVFN (לונדון), Bidorbuy, Expobee (וירג'יניה) ו-Digiblock.
בין השנים 2008-1984 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב.
בין השנים 2010-2011 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

9. אמרי טוב - בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים; ובעל תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות) מיום 5 בפברואר 2009. כן מכהן כחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי.
דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון.
חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ), IC Green Energy Ltd. (ICG), אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ), פלסן סאסא בע"מ וגרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ).
חבר בעמותת ותיקי הצנחנים משחררי ירושלים וצולחי התעלה (ע"ר), בעמותת להנחלת מורשת הצנחנים ובעד המנהל של תיאטרון הגשר.
בשנים 2006-2000 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות וייעול, הוועדה לאישור השקעות והוועדה לתמחור מחדש (REPRICING).
כיהן בעבר כחוקר במחלקת המחקר של בנק ישראל, מנהל במחלקת האשראי והפיקוח על מטבע-חוץ ויועץ לנגיד בנק ישראל. כן כיהן בתפקיד היועץ הכלכלי (Chief Economist) של מערכת הביטחון עד יוני 2000.
כיהן בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישירא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ; כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (ארם) וכחבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS).
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

10. יוסף ירום - מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקורדובה, ארגנטינה.
בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 21 במרץ 2011. כן מכהן כחבר ועדת ביקורת של הדירקטוריון.
מרצה בתחום הביקורת במיגזר העסקי באוניברסיטת חיפה.
מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה אורט הרמלין נתניה בע"מ.
חבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ.
בין השנים 1994-2004 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכמומחה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה.
בין השנים 2004-2006 כיהן כמשנה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.
בין השנים 2006-2008 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ.
כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלריטי פמילי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

11. משה לחמני - בעל תואר ראשון חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת חיפה.
רואה חשבון.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011. כן מכהן כחבר הוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון.
משנה למנכ"ל ומנהל כספים ראשי בקבוצת אריסון: אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ ארזף בע"מ, ארזף ד' בע"מ וארזף ב' (97) בע"מ.
חבר בדירקטוריונים של החברות: מלח הארץ בע"מ, שיכון ובינוי בע"מ, אב-אר השקעות הון בע"מ, MIYA Luxembourg-i Miya S.a.r.L.
.Holdings S.a.r.L.
כיהן כ-Finance Director וסמנכ"ל תפעול עולמי בחברת אמדוקס, אך כיום אינו מכהן עוד בתפקיד זה.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

12. יעקב פאר - בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון; ובעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון.
מכהן כדירקטור חיצוני בבנק בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל מיום 6 באוקטובר 2010. כן מכהן כחבר ועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים של הדירקטוריון ועדת ביקורת.
יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
אינו מכהן כחבר בדירקטוריונים של חברות אחרות.
בין השנים 1996-2002, כיהן, כמנכ"ל שרגד אורחנים בע"מ; החל משנת 2003 עד היום הנו בעל עסק ליעוץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
בין השנים 1995-1988 כיהן כמנהל המחלקה הכלכלית של חברת נצבא.
הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו-"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

13. אפרת פלד - בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א; ובעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א; ובוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007. כן מכהנת כחברה בועדות הדירקטוריון; ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת ממשל תאגידי. החל מחודש ספטמבר 2009 מכהנת כיו"ר דירקטוריון החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי" (97) בע"מ וארזף די.

החל מחודש ספטמבר 2004 מכהנת כמנכ"ל חברת SAFO LLC וארזף גי בע"מ. מכהנת כדירקטורית בחברות: שיכון ובינוי בע"מ, מלח הארץ בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, Arison Investments USA, MIYA Luxembourg S.a.r.L ו-Miya S.a.r.L, LLC.

חברה בדירקטוריון ובעדת ההשקעות של מכן ויצמן למדע. כיהנה כדירקטורית בחברת ביומדיקל אינווסטמנטס (1997) בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בה. החל מחודש מרץ 2006 ועד חודש ספטמבר 2009 כיהנה כמנכ"לית החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי" (97) בע"מ וארזף די בע"מ.

בשנים האחרונות צברה ניסיון ניהולי נרחב בקבוצת אריסון, בתחומי עסקים בפילנטרופיה בשוק הישראלי והבינלאומי, לרבות ניהול במגוון ענפים פיננסיים ואופרטיביים, ולרבות התמחות בניהול מערך קרנות פיננסיות גלובליות, תיקי השקעות, החזקות פיננסיות ואופרטיביות, מיסוי ישראלי ובינלאומי, נדל"ן ועבודה נרחבת עם בנקי השקעות ומוסדות פיננסיים בינלאומיים מהשורה הראשונה בעולם. הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

14. משה קורן - בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית; בוגר קורסים בנושא ניתוח דוחות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992. כן מכהן כחבר בועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים וועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים. כיהן בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטור בחברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות ניירות-ערך בע"מ. הדירקטוריון קבע כי הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעל כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתו.

15. נחמה רונן - בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה; ובעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברק.

מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010. כן מכהנת כחברה בועדות הדירקטוריון; הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגידי.

יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה).

חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ).

חברה בדירקטוריון חברת בתי זיקוק לנפט בע"מ ויו"ר ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה.

כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ וקמור בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.

בנוסף, כיהנה כמנכ"ל המשרד לאיכות הסביבה בין השנים 1999-1996 וכחברת כנסת בין השנים 2003-2001. כמו-כן, כיהנה כחברה בחבר הנאמנים של מכללת רפין ושל המכללה האקדמית תל-אביב.

הדירקטוריון קבע כי הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" ו"בעלת כשירות מקצועית", בהסתמך על הצהרתה.

חברי דירקטוריון הבנק

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009.
כן מכהן כיו"ר דירקטוריון חברות בת בקבוצת הבנק.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009.

אירית איזקסון

דירקטורית בחברות.
יו"ר דירקטוריון חברות כרטיסי האשראי בקבוצת הבנק.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999.

מלי ברון

דירקטורית בחברות.
מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 10 בספטמבר 2007.

אמנון דיק

איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ.
מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 24 במרץ 2010.

נירה דרור

דירקטורית בחברות.
מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 8 במרץ 2006.

מאיר ויצניר

מנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון ויו"ר קבוצת Miya.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009.

ניר זיכלינסקי

נשיא ומנכ"ל SRI GLOBAL GROUP.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.

יאיר טאומן

מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.
מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 1 בדצמבר 2011.

אמרי טוב

דירקטור בחברות. יועץ עסקי. יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון.
מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) (כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות), מיום 5 בפברואר 2009.

יוסף ירום

מרצה בתחום הביקורת במיגזר העסקי, באוניברסיטת חיפה.
מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 21 במרץ 2011.

משה לחמני

משנה למנכ"ל וכמנהל כספים ראשי באריסון השקעות בע"מ ובאריסון החזקות (1998) בע"מ.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011.

יעקב פאר

יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.
מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל), מיום 6 באוקטובר 2010.

אפרת פלד

יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ וארזף ד' בע"מ ומנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ.
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.

משה קורן

יועץ בנקאי ופיננסי.
מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.

נחמה רונן

יו"ר דירקטוריון ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה).
מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.

פנינה דבורין

כיהנה כדירקטורית בבנק מיום 8 במרץ 2006 ועד 29 בנובמבר 2011.

חברי הנהלת הבנק

ציון קינן

לילך אשר – טופילסקי

שמעון גל

אפרת יעבץ

עופר לוי

ענת לוין

אורית לרר

אילן מזור

צבי נגן

רן עוז

ארי פינטו

חנה פרי-זן

דן קולר

מבקר פנימי ראשי

דוד לוזון

מזכיר הבנק

דוברת הבנק

רואי החשבון המבקרים

של הבנק

מנהל כללי.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, לוגיסטיקה ורכש.

משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שווקים פיננסיים⁽¹⁾.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית.

משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב⁽²⁾.

משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת נכסי לקוחות.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.

יעקב אורבך - משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל.

משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב⁽³⁾.

יורם ויסברם.

עפרה פרויס.

זיו האפט, רואי-חשבון.

סומך חייקין, רואי-חשבון.

(1) ביום 8.1.2012 הוחלט על שינוי שם חטיבת ה-Global Treasury לחטיבת שווקים פיננסיים.

(2) מיום 1.4.2011.

(3) חדל לכהן כחבר הנהלה ביום 31.3.2011.

עניינים אחרים

ביום 31 בינואר 2011 זומן מנכ"ל הבנק, מר ציון קינן, לחקירה תחת אזהרה במשטרה, וזאת בקשר עם אישור הלוואה שניתנה בעבר על-ידי הבנק למר דן דנקנר בשנת 2008 בעת שכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק.

ביום 17 בפברואר 2011 פרסם הבנק הודעה כמפורט להלן:

"בעקבות פרסום הודעת דובר משטרת ישראל בדבר העברה לפרקליטות של חומר חקירה הנוגע למנכ"ל הבנק, קיים הדירקטוריון של הבנק דיון ושמע סקירה מאת יו"ר הדירקטוריון, יאיר סרוסי, על מגעים שקיים במהלך היום בעקבות הודעת המשטרה".

בתום הסקירה פרסם הדירקטוריון את ההודעה הבאה:

"לאחר ששמע את סקירת היו"ר וחוות דעתם של היועצים המשפטיים ועל סמך המידע שהתפרסם והמצוי בידו, אימץ הדירקטוריון את המלצת היו"ר, להמשיך ולפעול בתיאום מלא עם בנק ישראל, באופן שיבטיח המשך פעילותו העסקית השוטפת של בנק הפועלים. הדירקטוריון מביע אמון במנכ"ל הבנק, ציון קינן, ומביע תקוותו כי בדיקת הפרקליטות תושלם במהירות מירבית ותעלה כי אין מקום להליכים משפטיים כנגדו".

ביום 17 בינואר 2012 החליטה פרקליטות המדינה על סגירת התיק מחוסר ראיות מספיקות ועל העברת חומר החקירה לעינו ובחינתו של המפקח על הבנקים.

ביום 4 במרץ 2012 הודיע המפקח על הבנקים, כי אין שינוי בעמדתו ביחס לכהונתו של מר קינן כמנכ"ל הבנק. המפקח העיר למנכ"ל על פגמים בתהליך אישור האשראי הני"ל. כמו-כן, הודיע המפקח כי הוא שוקל הטלת מגבלות על מתן אשראי לחברי דירקטוריון ונושאי משרה בכירים בתאגידים בנקאיים שבהם הם מכהנים.

ביום 21 במרץ 2011 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר יוסף ירום כדירקטור חיצוני בבנק (בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים), בתוקף מיום 21 במרץ 2011.

ביום 1 באפריל 2011 נכנס מר צבי נגן לתפקיד מנהל חטיבת טכנולוגיה ומחשוב, במעמד משנה למנכ"ל, במקומו של מר דוד לוזון אשר פרש מהבנק בתום תקופת חוזה העבודה שלו, בסוף חודש מרץ 2011.

ביום 13 בנובמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר יאיר טאומן כדירקטור חיצוני בבנק (בהתאם להוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים), בתוקף מיום 1 בדצמבר 2011.

ביום 29 בנובמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר משה לחמני כדירקטור בבנק, בתוקף מיום 1 בדצמבר 2011, במקומה של הגב' פנינה דבורין אשר סיימה כהונתה ביום 29 בנובמבר 2011.

ביום 2 בינואר 2012, לאחר שנתקבל אישור בנק ישראל, אישר דירקטוריון הבנק והמליץ לגופים המוסמכים בחברות המפורטות להלן, לאשר את הארכת כהונתה של הגב' אירית איזקסון כיו"ר דירקטוריון החברות מקבוצת ישראלכרט: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמנית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ, לתקופה של שנתיים נוספות, בתוקף החל מיום 1.1.2012.

ביום 3 בינואר 2012 התכנסה אסיפה כללית שנתיית של בעלי מניות הבנק.

האסיפה דנה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2010; אישרה את מינוי רואי החשבון; אישרה את החלפת תקנה 24 לתקנון הבנק לעניין הוראות הנוגעות לביטוח ושיפוי; אישרה מתן כתב שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות לנושאי המשרה שיכולים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם; וכן אישרה את מינוי מר אמרי טוב, המכהן כדירקטור חיצוני בבנק החל מיום 5 בפברואר 2009, לתקופת כהונה נוספת של שלוש שנים, החל מיום 5 בפברואר 2012.

ביום 28 בפברואר 2012 אישר הדירקטוריון לכנס אסיפת בעלי מניות כללית מיוחדת ביום 5 באפריל 2012. על סדר יומה של האסיפה מינוי דירקטורית חיצונית (בהתאם לחוק החברות), בתוקף מיום 6 באפריל 2012, במקומה של הגב' נירה דרור אשר מסיימת כהונתה במועד זה.

עסקות עם בעל שליטה

בהתאם לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התשי"ל-1970 (להלן: "תקנות הדיווח") נדרש תאגיד החייב בדיווח לפי התקנות, לדיווח דיווח מידי ובמסגרת הדוח התקופתי השנתי על כל עסקה עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בה עניין אישי (בין חריגה - קרי שאינה במהלך העסקים הרגיל של הבנק, שאינה בתנאי שוק או שעשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות הבנק, רכוש או התחייבויותיו - ובין שאינה חריגה), לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה. מהכלל האמור הוחרגו עסקות, אשר בדוחות הכספיים של הבנק נקבע כי הן בגדר "עסקה זניחה", כמשמעות מונח זה בתקנה 64(3)(ד)(1) לתקנות ניירות-ערך (עריכת דוחות כספיים), התשנ"ג-1993 ("תקנות דוחות כספיים").

כיוון שתקנות דוחות כספיים לא חלות על בנקים, פנה בעבר איגוד הבנקים לרשות ניירות-ערך לצורך קביעת מתכונת הדיווח אשר תחול על בנקים בהקשר זה. בעקבות פניית איגוד הבנקים כאמור וכן דיונים שהתקיימו בהמשך לה, נקבעו עקרונות לגבי אופן הדיווח של עסקות של בנקים עם בעל שליטה בו או עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, ובמסגרתם נדרש הבנק לקבוע קריטריונים לסיווג עסקות בנקאיות חריגות בקשר לבעלי שליטה.

בהתאם לאמור לעיל קבעה ועדת הביקורת קריטריונים לעסקות זניחות ולעסקות חריגות לענין עסקות עם בעלי שליטה או שלבעלי שליטה יש בהן עניין אישי. הקריטריונים האמורים פורסמו בין השאר במסגרת דוח הדירקטוריון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010. קריטריונים דומים נקבעו גם על-ידי בנקים אחרים.

להלן פירוט סוגי העסקות והקריטריונים השונים שנקבעו בקשר לדיווח ואישור עסקות הבנק עם בעלת השליטה בו או עם אדם אחר שלבעלת השליטה יש בהן עניין אישי:

עסקות בנקאיות "חריגות"

על-פי הקריטריונים שנקבעו כאמור על-ידי הבנק, עסקות בנקאיות העונות על הקריטריונים הבאים תיחשבנה כעסקות חריגות:

א. כל עסקה שיש עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, אשר בעקבות ביצועה סך החבות של בעלת השליטה יעלה על 10% מההון הרגולטורי, או אם הגידול בחבות של בעלת השליטה בעקבות העסקה עולה על 2% מההון הרגולטורי במועד ביצוע העסקה. בסעיף קטן (א) זה, מספר עסקות המתבצעות ברצף עם אותו אדם תיחשבנה לעסקה אחת, באופן שלצורך סיווגן של העסקות האמורות יבחן הסכום המצטבר של העסקות כאמור.

ב. עסקה של הפקדת כספים בפיקדון מכל סוג שהוא אם בעקבותיה סך הפקדונות של בעלת השליטה יעלה על 2% מסך פקדונות הציבור, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק במועד הפקדת הכספים;

ג. עסקה של הפקדה ו/או רכישה ו/או מכירה של ניירות-ערך, יחידות השתתפות בקרנות נאמנות ו/או קרנות אחרות, קופות-גמל וכל השקעה אחרת אשר מוחזקת על-ידי הבנק כנכס של הלקוח (ולא כהתחייבות מאזינית), כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך-כל יתרת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של הלקוחות בקבוצת הבנק, כמדווח במאזן המאוחד של הבנק במועד ביצוע העסקה;

ד. כל עסקה בנקאית אחרת, מסוג העסקות שהבנק מבצע עם הציבור בדרך כלל, ובלבד שאין עמה מתן אשראי על-ידי הבנק, כאשר סכומה של עסקה כאמור עולה על 0.5% מסך המאזן המאוחד של הבנק במועד ביצוע העסקה.

עסקות "זניחות"

עוד נקבע על-ידי הבנק כי העסקות שלהלן תיחשבנה כעסקות זניחות:

- (1) עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בה עניין אישי, ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, שהינה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה אינו עולה על סכום של 2.5 מיליון ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.
- (2) עסקות של שכירת שטחים מבעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הרגולטורי.
- (3) כל עסקה אחרת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ואשר היקפה הינו עד לסכום של 250,000 ש"ח, ובלבד שסך העסקות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון הרגולטורי. במניין הסך האמור לא יובאו בחשבון עסקות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן הינו פחות מ-25,000 ש"ח.

הגדרות

לצורך ההחלטות דלעיל, על כל סעיפיהן, תהיה למונחים הבאים המשמעות המפורטת להלן:

- (1) **"אשראי"** – כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
- (2) **"חבות"** – כהגדרת מונח זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 של המפקח על הבנקים.
- (3) **"תנאי שוק"** – תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם עושה הבנק עסקות דומות מסוגה של העסקה עם אנשים, או עם תאגידים, שאינם בעלי שליטה בבנק, או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקות בנקאיות נבחנו בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקות שאינן עסקות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקות דומות.
- (4) **"בעלת השליטה"** – ביחד עם החברות הפרטיות והציבוריות הקשורות אליה כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרוביה וחברות פרטיות הקשורות אליהם, לרבות בני משפחתה הגרים עמה או שפרנסתם עליה; הגדרת "קרוב" על-פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת את, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה.

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2011 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2011	יתרה ליום 31.12.11	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
813,189	741,846	אשראי מאזני
630,507	513,794	התחייבויות למתן אשראי
276,326	212,425	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
38,156	1,496	אשראי מאזני וחוב-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
73,938	38,186	ערבויות לצד שלישי
236,633	160,759	פקדונות הציבור (מאזני)
-	661	הוצאות על פעילות לא בנקאית
קבוצת דרך ארץ היוויז בע"מ⁽³⁾:		
758,680	758,680	אשראי מאזני
19,791	-	התחייבויות למתן אשראי
159,962	159,962	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
(187,183)	(164,213)	ניכויים
754,375	614,202	פקדונות הציבור (מאזני)
MIYA HOLDINGS:		
54,310	53,961	אשראי מאזני
3,159	972	התחייבויות למתן אשראי
3,966	2,651	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
1,850	499	אשראי מאזני וחוב-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽⁴⁾
6,370	2,620	ערבויות לצד שלישי
2,005	1,387	פקדונות הציבור (מאזני)
עמותת רוח טובה⁽⁵⁾:		
	850	תרומות
שרי אריסון:		
238	109	אשראי מאזני
238	109	התחייבויות למתן אשראי
19,927	19,889	פקדונות הציבור (מאזני)
אריסון אחזקות בע"מ:		
25,062	526	פקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוב-מאזני ופקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיה של חברת דרך-ארץ היוויז (1997) בע"מ (ראה הערת שוליים 3 להלן) ושל תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי כונח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכל חברה בפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים ככלל, אם הדיווח היה מתייחס לכל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוב-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011. היתרה ליום 31 בדצמבר 2011 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-29 אלפי ש"ח ויתרה חוב-מאזנית בסך של כ-1,467 אלפי ש"ח.
- (3) חברה זו הינה חברה מוחזקת (50%) של שיכון ובינוי ובשל כך נחשבת לחברה של גבי שרי אריסון יש עניין אישי בעסקיה. בשל ההיקף הגבוה יחסית של עסקי חברה זו עם הבנק, מוצגים קשריה העסקיים עם הבנק בנפרד מכלל עסקי קבוצת שיכון ובינוי.
- (4) אשראי חוב-מאזני כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011. היתרה ליום 31 בדצמבר 2011 כוללת יתרת שווי הוגן מאזני של נגזרים בסך של כ-189 אלפי ש"ח ויתרה חוב-מאזנית בסך של כ-310 אלפי ש"ח.
- (5) הבנק, באמצעות עמותת "פועלים בקהילה", שהינה זרוע של הבנק למתן תרומות למוסדות ציבור, ביצע את התרומה האמורה להשתתפות בימיון פעילות "יום המעשים הטובים".

הערה: גמול הדירקטורים ששולם על-ידי הבנק לגבי אפרת פלד ומר משה לחמני אשר הסתכם בסך של כ-782 אלפי ש"ח בשנת 2011, מועבר על-פי הוראותיהם לקבוצת אריסון.

להלן פרטים על היתרות של בעלת השליטה בבנק ושל אחרים שלבעלת השליטה עניין אישי בעיסוקיהם עם הבנק, ליום 31 בדצמבר 2010 (באלפי ש"ח):

היתרה הגבוהה בשנת 2010	יתרה ליום 31.12.10	
קבוצת שיכון ובינוי בע"מ⁽¹⁾:		
927,784	749,088	אשראי מאזני
758,505	564,080	התחייבויות למתן אשראי
351,379	245,065	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
41,526	38,156	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽²⁾
38,552	38,008	ערבויות לצד שלישי
(34,190)	-	ניכויים
313,223	191,967	פקדונות הציבור (מאזני)
-	532	הוצאות על פעילות לא בנקאית
קבוצת דרך ארץ היוויז בע"מ⁽³⁾:		
751,265	735,932	אשראי מאזני
24,277	19,791	התחייבויות למתן אשראי
155,984	155,984	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
(142,075)	(122,552)	ניכויים
393,332	278,408	פקדונות הציבור (מאזני)
MIYA HOLDINGS:		
58,171	54,310	אשראי מאזני
11,733	3,159	התחייבויות למתן אשראי
3,966	3,966	ערבויות מכר, ערבויות להבטחת אשראי ואחרות
5,836	1,850	אשראי מאזני וחוף-מאזני בגין עסקות בנגזרים ⁽⁴⁾
6,370	6,370	ערבויות לצד שלישי
8,703	1,936	פקדונות הציבור (מאזני)
שרי אריסון:		
42	42	התחייבויות למתן אשראי
20,081	18,397	פקדונות הציבור (מאזני)
אריסון אחזקות בע"מ:		
25,062	25,062	פקדונות הציבור

- (1) גבי שרי אריסון הינה בעלת השליטה בחברת שיכון ובינוי בע"מ (להלן: "שיכון ובינוי") ונחשבת לבעלת השליטה בחברות הנמנות על קבוצה זו. הפירוט המובא ביחס לעסקי הבנק (אשראי מאזני, אשראי חוף-מאזני ופקדונות כספיים) עם קבוצת שיכון ובינוי מתייחס לחשבונות שיכון ובינוי עצמה וכמו-כן לכל התאגידים שבשליטתה, למעט חשבונותיה של חברת דרך-ארץ היוויז (1997) בע"מ (ראה הערת שוליים 3 להלן) ושל תאגיד שבשליטתה של זו שמדווחים בנפרד. יצוין, כי נוכח העובדה שהפירוט מתייחס לקבוצה כמכלול, הוא כולל נתונים אשר ביחס לכלל חברת הפני עצמה היו נחשבים לזניחים, ואשר לא היו מדווחים כלל, אם הדיווח היה מתייחס לכלל תאגיד ותאגיד בפני עצמו.
- (2) אשראי חוף-מאזני חושב על בסיס 10% מהערך הנקוב של העסקות בנגזרים. היתרה ליום 31 בדצמבר 2010 כוללת יתרת שווי הוון מאזני של נגזרים בסך של כ-2,195 אלפי ש"ח ויתרה חוף-מאזנית בסך של כ-35,961 אלפי ש"ח.
- (3) חברה זו הינה חברה מוחזקת (50%) של שיכון ובינוי ובשל כך נחשבת לחברה של גבי שרי אריסון יש עניין אישי בעסקיה. בשל ההיקף הגבוה יחסית של עסקי חברה זו עם הבנק, מוצגים קשריה העסקיים עם הבנק בנפרד מכלל עסקי קבוצת שיכון ובינוי.
- (4) אשראי חוף-מאזני חושב על בסיס 10% מהערך הנקוב של העסקות בנגזרים. היתרה ליום 31 בדצמבר 2010 כוללת יתרת שווי הוון מאזני של נגזרים בסך של כ-21 אלפי ש"ח ויתרה חוף-מאזנית בסך של כ-1,829 אלפי ש"ח.

הערה: גמול הדירקטורים ששולם על-ידי הבנק לגבי אפרת פלד וגבי איריס דרוור אשר הסתכם בסך של כ-744 אלפי ש"ח בשנת 2010, מועבר על-פי הוראותיהן לקבוצת אריסון.

שכר והטבות לנושאי משרה

להלן פירוט השכר, הגמול, שווי ההטבות, תשלומי המעביד וההפרשות לגבי נושאי המשרה הבכירים בקבוצת הבנק וכן לגבי הגב' איזקסון שהינה בעלת עניין המקבלת תגמולים בקשר עם שירותיה כדירקטורית בבנק וכיו"ר דירקטוריון פעיל של כל החברות בקבוצת ישראלכרט (באלפי ש"ח).

שנת 2011												
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת	מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	השלמת עמודות בגין הוצאות נילוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁵⁾			
									סך-הכל ⁽⁴⁾ יתרה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	יתרת הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה
יאיר סרוסי	יור הדירקטוריון של הבנק	0.02%	1,915	5,606	530	410	892	-	9,353	-	-	61
ציון קינן	המנהל הכללי של הבנק	0.02%	2,098	5,610	335	543	463	-	9,049	-	-	137
משה אלוש	משנה למנהל הכללי, בנק הפועלים שוויץ	-	2,234	2,437	-	35	477	-	5,183	-	-	-
צבי נגן	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב	-	1,278	811	2,434	210	333	-	5,066	-	-	47
דב קוטלר ⁽⁷⁾	המנהל הכללי של ישראלכרט	-	1,301	1,962	1,048	115	605	-	5,031	-	-	48
ענת לזין	משנה למנכ"ל, הממונה על חטיבת שווקים פיננסים	-	1,372	962	1,538	193	411	-	4,476	-	-	22
יעקב אורבך	משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל	-	1,387	911	1,073	226	748	85	4,430	50	2.59	1
שמעון גל	משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה העסקית	-	1,395	1,164	856	239	383	-	4,037	-	-	65
אירית איזקסון ⁽⁷⁾	יור הדירקטוריון של קבוצת ישראלכרט ודירקטורית בבנק	-	1,262	1,474	658	129	334	-	3,857	-	-	34

שכר והטבות לנושאי משרה (המשך)

(באלפי ש"ח)

שנת 2010												
הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁵⁾												
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת מענקים	הטבה בשל תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾	שווי הטבות נוספות ⁽²⁾	תשלומי והפרשות המעביד ⁽³⁾	השלמת עתודות בגין הוצאות נילות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך-הכל ⁽⁴⁾	יתרה	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	ההטבה שניתנה במהלך השנה	יתרת הלוואות שניתנו לא בתנאי הטבה
יאיר סרוסי	י"ר הדירקטוריון של הבנק	-	1,770	6,725	463	994	12,852	-	-	-	-	28
ציון קינן	המנהל הכללי של הבנק	-	2,007	5,579	506	428	11,414	-	-	-	-	79
רן עוז	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבה פיננסית (CFO)	-	1,334	3,391	203	453	6,196	-	-	-	-	51
דוד לוזון	משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב	-	1,353	557	264	567	5,980	2,489	-	-	-	17
דב קוטלר ⁽⁷⁾	המנהל הכללי של ישראלכרט	-	1,263	2,515	96	427	6,023	-	-	-	-	34
יעקב אורבך	משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל	-	1,343	1,393	282	257	5,573	1,595	62	3.59	1	65
שמעון גל	משנה למנכ"ל, ממונה על החטיבה העסקית	-	1,342	2,302	223	409	5,151	-	-	-	-	40
אירית איזקסון ⁽⁷⁾	י"ר הדירקטוריון של קבוצת ישראלכרט ודירקטורית בבנק	-	1,406	1,609	105	211	4,657	-	-	-	-	52

הערות כלליות:

היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.

כל עובדי הבנק, ובכלל זה נושאי משרה בבנק, נהנים מהטבות שונות בניהול חשבונות הבנק שלהם. הטבות אלה מתייחסות בעיקרן לפטור מדמי ניהול קבועים, דמי רישום פעולות בחשבון, תדפיסי מידע, פנקסי שיקים, אחזקת ניירות-ערך, משיכת מזומנים, העברת כספים לחשבונות אחרים ודמי חבר של כרטיסי אשראי. כמו-כן קיימות הטבות בשיעור העמלות בגין קניה ומכירה של ניירות-ערך ומטבע-חוץ, הוראות קבע לביצוע תשלומים בחשבון ושכירת כספות. בנוסף, ככל יתר עובדי הבנק, גם נושאי המשרה נהנים מהטבה בריבית על יתרות זכות וחובה בחשבונות עו"ש. מכלול ההטבות שניתנו לנושאי המשרה מסתכם בסכומים זניחים, אשר אינם עולים על סך של 50 אלפי ש"ח בשנה לכל נושא משרה.

לפרטים נוספים בדבר רכיבי התגמול הרוחביים (ובכלל זה תגמול מבוסס מניות) להם זכאים כלל חברי ההנהלה של הבנק וכן יו"ר דירקטוריון הבנק, לרבות תנאי הפרישה, מענקים וכיו"ב ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

כמפורט בסעיף ו' (א) 1.4 ובסעיף ו' (ג) 1.4 בביאור 15 בדוחות הכספיים, על-פי תנאי תוכנית תגמול (2010) וכמפורט בדוח מידי מיום 31 באוגוסט 2010, אסמכתא מספר 608787-01-2010 ("דוח תוכנית תגמול (2010)" ו"תוכנית תגמול (2010)"), בכל שנה יתווסף או יגרע סכום המענק השנתי לחשבון המענקים של המנהל. חשבון המענקים הינו חשבון בנק רעיוני אישי המבטא את יתרת המענקים העומדת לזכות/ חובת המנהל בכל מועד. בכל שנה, בהתקיים תנאים מסוימים שנקבעו בתוכנית תגמול (2010), יבוצע תשלום יחסי מהיתרה בחשבון המענקים, והיתרה שטרם שולמה תיוותר בחשבון המענקים. הפרש התשואה של הבנק לשנת 2011, לצורכי קביעת המענקים על-פי תוכנית תגמול (2010), היה כ-3.5%. בנוסף, תוענקה ללא תמורה מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות אשר כמותן תיקבע בהתבסס על הפרש התשואה של הבנק על מחיר ההון שלו, כמפורט בתוכנית תגמול (2010).

(1) שווי ההטבה בשל תשלום מבוסס מניות לחברי ההנהלה של הבנק ויו"ר הדירקטוריון של הבנק כולל הטבה בגין מניות פנטום חסומות שהוענקו, ומניות פנטום חסומות מותנות שתוענקה, במסגרת תוכנית תגמול (2010). בנוסף, נכללת הטבה בגין יחידות פנטום ומניות פנטום שהוענקו במסגרת תוכנית תגמול קודמות. שווי ההטבה בגין מניות הפנטום החסומות ומניות הפנטום החסומות המותנות, בהתאם לתוכנית תגמול (2010) נמדד במועד הענקת המניות, והשווי ההוגן של יחידות הפנטום שהוענקו בהתאם לתוכנית קודמות, נמדד בכל מועד דיווח בהתבסס על מודל בלק ושולס. התגמול בגין מניות הפנטום החסומות, אשר הוענק בהתאם לתנאי תוכנית תגמול (2010), יבשיל בשלוש מנות שוות, בהתאם לתקופות ההסכם. שווי ההטבה המפורט בטבלה לעיל, כולל פריסה לא ליניארית של ההוצאה החשבונית בגין, בהתאם לשיטת המנות, לפיה בשנה הראשונה נזקפת מלוא ההוצאה בגין המנה הראשונה, מחצית ההוצאה בגין המנה השנייה ושליש מההוצאה בגין המנה השלישית, כך שסך ההוצאה בשנה הראשונה מסתכם לכ-60% מכלל ההוצאה בגין התוכנית, בשנה השנייה לכ-30% מכלל ההוצאה ובשנה השלישית לכ-10%.

(2) הסכומים המפורטים תחת טור "הטבות נוספות" בטבלה, כוללים תשלום בגין הוצאות רכב, אש"ל, וגילומים נטו.

(3) התשלומים בטור "תשלומי ופרשות המעביד" כוללים הפרשות לפיצוי פיטורין, לתגמולים, לפנסיה, לקרן השתלמות, לחופשה, לביטוח לאומי, למחלה ולמענק יובל.

(4) לא כולל מס שכר.

(5) ההלוואות ניתנו בתנאים דומים לאלו שניתנו לכלל עובדי הבנק, אשר סכומיהן נקבעו לפי קריטריונים אחידים.

(6) בשנת 2010, ויתרו כל אחד מיו"ר דירקטוריון הבנק, מר סרוסי, ומנכ"ל הבנק, מר קינן, על 1.5 מיליון ש"ח מתוך סכומי המענקים להם היו זכאים על בסיס תוכנית תגמול (2010). הסכום הנקוב בטור המענק בטבלה לשנת 2010, הינו לאחר ויתורים אלה.

(7) התגמולים לגבי איזקסון ולמר קוטלר משולמים על-ידי החברות בקבוצת ישראלרס, למעט גמול דירקטורים (גמול שנתי), המשולם לגבי איזקסון על-ידי הבנק, בגין כהונתה כחברת הדירקטוריון של הבנק. בטבלה לשנת 2010 התגמול הינו בגין תקופת עבודה של 15 חודשים.

להלן פרטים נוספים בדבר השכר וההטבות של נושאי המשרה הבכירים ובעלי העניין המפורטים בטבלה לעיל:

מר יאיר סרוסי

מר סרוסי מועסק על-ידי הבנק, בתפקיד יו"ר פעיל של הבנק החל מיום 1 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר סרוסי, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה סעיף 3 לדוח מידי של הבנק מיום 25 בנובמבר 2009 (מספר אסמכתא 295869-01-2009) הנכלל כאן על דרך ההפניה (**"דוח תגמול**

סרוסי"). הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) מענק לרכישת מניות - ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מניות פנטום חסומות - ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) מניות פנטום חסומות בגין שנת 2009 - בטבלה לשנת 2010 נזקפת הטבה בשיעור של 55% מן ההטבה בגין מניות הפנטום שהוענקו למר סרוסי בגין שנת 2009 (2,732 אלפי ש"ח).

לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, סעיף ו(ג)3.4 וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר סרוסי, ראה דוח תוכנית תגמול (2010).

מר ציון קינן

מר ציון קינן, מועסק על-ידי הבנק, בתפקיד מנכ"ל הבנק החל מיום 27 באוגוסט 2009. לעניין תנאי העסקתו של מר קינן, לרבות תקופת העסקתו, תנאים לסיום התקשרות, תקופת הודעה מוקדמת ותקופת הסתגלות, פיצויי פיטורים ופנסיה, קרן השתלמות, וכן תנאים נלווים, ראה סעיף 1 לדוח מידי של הבנק מיום 6 בינואר 2010 (מספר אסמכתא 345696-01-2010) הנכלל כאן על דרך ההפניה (**"דוח תגמול קינן"**).

הסכום הנקוב בטור מענקים בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים - ראה סעיף ו(ג)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) מענק לרכישת מניות - ראה סעיף ו(ג)2 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מניות פנטום חסומות - ראה סעיף ו(ג)3 בביאור 15 בדוחות הכספיים.

(2) מניות פנטום חסומות בגין שנת 2009 - בטבלה לשנת 2010 נזקפת הטבה בשיעור של 60% מן ההטבה בגין מניות הפנטום שהוענקו למר קינן בגין שנת 2009 (3,195 אלפי ש"ח).

(3) יחידות פנטום - ראה סעיף א'2 בביאור 16 בדוחות הכספיים.

לעניין השפעת סיום כהונה על התגמול, ראה סעיף ו(ג)1.6, סעיף ו(ג)3.4 וסעיף ו(א)2.5 בביאור 15 האמור.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר קינן, ראה דוח תוכנית תגמול (2010).

מר משה אלוש

מר אלוש מכהן כמשנה למנהל הכלכלי, בבנק הפועלים (שוויץ) כראש הבנקאות הפרטית. כל עלויות העסקתו של מר אלוש משולמות על-ידי בנק הפועלים שוויץ, בפרנקים שוויצרים, ומותאמות ליוקר המחיה בשוויץ. הסכם העסקתו הנוכחי של מר אלוש הינו לתקופה של 5 שנים החל מיום 1 באוקטובר 2010 ועד ליום 30 בספטמבר 2015. מר אלוש זכאי למשכורת חודשית בסך כולל של 42,307 פרנקים שוויצרים. בנוסף, זכאי מר אלוש למענק שימור רב-שנתי, בסכום של 400,000 פרנקים שוויצרים לשנה, אשר יושב במלואו אם תסתיים העסקתו בבנק הפועלים שוויץ, ביוזמתו לפני יום 1 באוקטובר 2015. מענק השימור נקבע, בין היתר, בהתבסס על הוצאות דיר וחינוך ילדים הנובעות מהמעבר של מר אלוש ומשפחתו לשוויץ לצורך ביצוע תפקידו. הסכום הנקוב תחת טור "משכורת" בטבלה שלעיל לשנת 2011, ואשר מתייחס למר אלוש כולל גם משכורת יג'. בנוסף זכאי מר אלוש לתנאים נילווים כגון: פנסיה והחזר הוצאות אש"ל. העלות בגין העסקתו של מר אלוש בשנת 2011 כנקוב בטבלה לעיל לשנת 2011, כוללת גם תשלום נדחה אשר הובטח בשנת 2010 והנוגע להעסקתו החדשה של מר אלוש בבנק הפועלים שוויץ לאחר סיום תפקידו כמנהל הכלכלי של בנק הפועלים (לוקסמבורג) בע"מ ומנהל סניף בנק הפועלים שוויץ בלוקסמבורג עד ליום 30 בספטמבר 2010.

מר צבי נגן

מר נגן מכהן כמשנה למנהל הכלכלי של הבנק וממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. הסכם העסקתו של מר נגן הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 20 בפברואר 2011 ועד ליום 19 בפברואר 2014. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר נגן צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר נגן, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל מניות פאנטום חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 האמור. לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר נגן, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר דב קוטלר

מר קוטלר מכהן כמנכ"ל ישראלכרט בע"מ (וכן כמנכ"ל החברות מקבוצת ישראלכרט: יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ ("ישראלכרט"), החל מיום 1 בפברואר 2009 (הסכם העסקתו עם ישראלכרט הינו עד ליום 31 בינואר 2012). (החברות בקבוצת ישראלכרט נושאות במלוא עלות השכר של מר קוטלר). על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן בהודעה מוקדמת בכתב אשר הינה בת שלושה חודשים כאשר הסיום ביוזמתו של מר קוטלר ובת שישה חודשים כאשר הסיום אינו ביוזמתו. במקרה של סיום העסקתו של מר קוטלר בישראלכרט הוא יהיה מחויב בתקופת צינון בת 12 חודשים (ללא תשלום), כאשר במקרה בו יפוטר על-ידי ישראלכרט יהיה זכאי בתום תקופת הצינון למענק הסתגלות בשווי של שש משכורות חודשיות. חבילת השכר הבסיסית של מר קוטלר על-פי ההסכם עם ישראלכרט כוללת משכורת חודשית צמודה למדד, ותנאים נילווים כגון: רכב ואחזקתו, טלפון והחזר הוצאות אש"ל, תנאים סוציאליים - דמי הבראה, הפרשות לקופות-גמל ופיצויי פיטורים וקרן השתלמות. לעניין הסכום הנקוב בטור המענקים בטבלה - מר קוטלר זכאי למענק שנתי המחושב על בסיס שינוי ברווח הנקי של קבוצת ישראלכרט ביחס ל"רווח הבסיסי" שהינו ממוצע הרווח השנתי לשנים 2007-2008.

לעניין הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה - ביום 1 במרץ 2009 הוענקו למר קוטלר 7,404 כתבי אופציה (לא סחירים) הניתנים למימוש ל-7,404 מניות רגילות ישראלכרט (בשיטת המימוש נטו כמפורט מטה), שהיוו 1% מהון המניות של ישראלכרט במועד הענקתן, בהנחת מימוש כל האופציות ל-7,404 מניות ישראלכרט, במחיר מימוש של 3,410 ש"ח לכל כתב אופציה (כפוף להתאמות). תקופת ההבשלה (vesting) של כתבי האופציה הינה כדלקמן: שלישי מכתבי האופציה יבשילו ביום 1 במרץ של כל אחת מהשנים 2010, 2011 ו-2012. תקופת המימוש של כתבי האופציה הינה עד לחלוף 4 שנים ממועד הקצאת האופציות. שווי ההטבה בגין כתבי האופציות, לפי מודל בלאק אנד שולס, כפי שנמדד במועד הענקתן, הינו 7,545 אלפי ש"ח והוא יזקף כהוצאה בישראלכרט על פני תקופת ההבשלה של כתבי האופציה. ככלל, מר קוטלר לא יהיה רשאי למכור מניות ישראלכרט עד לקרות אחד מהאירועים הבאים: סיום העסקתו, רישום מניות ישראלכרט למסחר בבורסה או שינוי שליטה בישראלכרט. מימוש האופציות יבוצע לפי מנגנון של מימוש נטו, כאשר בעת מימוש האופציות יוקצו מניות המשקפות רק את שווי ההטבה בגין האופציות הממומשות באותו מועד. לישראלכרט זכות הצעה ראשונה וכן זכות סירוב ראשונה לגבי כל העברה של מניות ע"י מר קוטלר. למר קוטלר זכות להצטרף בתנאים מסוימים למכירה של מניות החברה על-ידי הבנק. הסכם ההעסקה של מר קוטלר בישראלכרט כולל גם הוראות הנוגעות לאופציות במקרה של סיום כהונתו. כמו-כן, במקרה של סיום כהונתו כמנכ"ל ישראלכרט לפני רישום למסחר של מניות ישראלכרט בבורסה, לישראלכרט תהיה הזכות, בתנאים מסוימים, לרכוש את המניות שתנבענה ממימוש האופציות. האופציות הוקצו על-פי מסלול רווח הון הקבוע בסעיף 102 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

ביום 25 בינואר 2012 אישר דירקטוריון ישראלכרט להאריך את כהונתו של מר קוטלר כמנכ"ל ישראלכרט בשלוש שנים נוספות מיום 1 בפברואר 2012 ועד ליום 31 בינואר 2015 וזאת כפוף לכך שעד ליום 30 באפריל 2012 יגובש בהסכמה עם מר קוטלר הסכם עבודה חדש עמו אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על תוכנית מענקים חדשה שתהיה בהלימה לעקרונות התגמול הנהוגים בבנק ושהסכם האמור יאושר על-ידי דירקטוריון ישראלכרט. עם אישורו של הסכם עבודה חדש עם מר קוטלר הוא יחול על העסקתו מיום 1 בפברואר 2012.

גבי ענת לוין

גבי לוין מכהנת כמחנה למנהל הכללי של הבנק הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים. הסכם העסקתה של גבי לוין הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 16 במאי 2010 ועד ליום 15 במאי 2013. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתה החודשית של גבי לוין צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי העסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתה של גבי לוין, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל מניות פאנטום חסומות - ראה סעיף ו' (א)2 בביאור 15 האמור. לפירוט נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים לגבי לוין, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר יעקב אורבך

מר אורבך מכהן כמחנה למנכ"ל הממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל. הסכם העסקתו הנוכחי של מר אורבך הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 בינואר 2010 ועד ליום 31 בדצמבר 2012. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר אורבך צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי העסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר אורבך, ראה בסעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א)1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

- (1) מניות פנטום חסומות - ראה סעיף ו' (א)2 בביאור 15 האמור.
- (2) 'יחידות פנטום - ראה סעיף א' (2) בביאור 16 בדוחות הכספיים.

לפירוט נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר אורבך, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

מר שמעון גל

מר גל מכהן כמשנה למנכ"ל, הממונה על החטיבה העסקית. הסכם העסקתו הנוכחי של מר גל הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 8 בנובמבר 2009 ועד ליום 6 בנובמבר 2012. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר גל צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי העסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר גל, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק.

לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק.

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

(1) מניות פנטום חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 האמור.

(2) יחידות פנטום - ראה סעיף א' (2) בביאור 16 בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר גל, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

גבי אירית איזקסון

גבי אירית איזקסון מכהנת כדירקטורית בבנק. החל מיום 1 באוקטובר 2008, משמשת אירית איזקסון בתפקיד יו"ר דירקטוריון פעיל של ישראלכרט ויורפי, והחל מיום 1 בינואר 2009 הינה משמשת גם כיו"ר דירקטוריון פעיל של אמינית ופועלים אקספרס. הסכם העסקה של גבי איזקסון עם ישראלכרט בגין תפקידה כיו"ר ישראלכרט הסתיים ביום 31 בדצמבר 2011 (החברות בקבוצת ישראלכרט נושאת במלוא עלות השכר של גבי איזקסון). לעניין תקופת העסקתה של גבי איזקסון, תנאים לסיום התקשרות ותקופת הודעה מוקדמת, ראה סעיף 6.2 לדוח מידי של הבנק מיום 25 בנובמבר 2009 (מספר אסמכתא 295869-01-2009) והנכלל כאן על דרך ההפניה ("דוח תגמול איזקסון"). גבי איזקסון זכאית למשכורת כמפורט בסעיף 6.3 לדוח תגמול איזקסון. בנוסף זכאית גבי איזקסון לתנאים נילווים כגון רכב ואחזקתו, טלפון והחזר הוצאות אש"ל, תנאים סוציאליים - דמי הבראה, הפרשות לקופות-גמל ופיצויי פיטורים וקרן השתלמות. לפרטים נוספים על חבילת השכר של גבי איזקסון, ראה סעיף 6 לדוח תגמול איזקסון.

לעניין הסכום הנקוב בטור המענקים בטבלה - לעניין מרכיבי המענק השנתי לו זכאית גבי איזקסון ראה סעיף 6.8 לדוח תגמול איזקסון. לעניין הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה - ביום 6 בינואר 2010 הוענקו לגבי איזקסון 6,293 כתבי אופציה (לא סחירים) לרכישת 6,293 מניות רגילות של ישראלכרט (בשיטת המימוש נטו כמפורט מטה) שהיוו ביום הענקתן 0.85% מהון המניות של ישראלכרט. בהנחת מימוש כל האופציות ל-6,293 מניות ישראלכרט במחיר מימוש של 3,410 ש"ח לכל כתב אופציה (כפוף להתאמות). תקופת ההבשלה (vesting) של כתבי האופציה הינה כדלקמן: שליש מכתבי האופציה יבשילו ביום 1 בינואר של כל אחת מהשנים 2010, 2011 ו-2012. הגבי איזקסון תהיה זכאית לממש את כתבי האופציה למניות (לאחר הבשלתם) עד ליום 1 בינואר 2013. שווי ההטבה בגין כתבי האופציות לפי מודל בלאק אנד שולס, כפי שנמדד במועד הענקתן, הינו 6,588 אלפי ש"ח והוא ייקרף כהוצאה בישראלכרט על פני תקופת ההבשלה של כתבי האופציה. לעניין מנגנון מימוש האופציות, עבירות האופציות ומניות המימוש, וכן תנאים נוספים בקשר עם האופציות של גבי איזקסון ראה נספח ב' לדוח תגמול איזקסון.

בנוסף, גבי אירית איזקסון מקבלת מהבנק, בגין תפקידה כדירקטורית בבנק, גמול שנתי בלבד (העומד נכון למועד זה על סך 165 אלפי ש"ח) אך לא גמול השתתפות.

לפרטים נוספים בדבר תנאי כהונתה של גבי איזקסון ראה דוח תגמול איזקסון הנכלל כאן על דרך ההפניה.

הדירקטוריון של ישראלכרט האריך את תקופת כהונתה של גבי איזקסון כיו"ר הדירקטוריון לתקופה של ארבע שנים נוספות. המפקח על הבנקים אישר את המשך כהונתה במקביל כיו"ר בדירקטוריון של ישראלכרט וכחברת דירקטוריון של הבנק עד ליום 31 בדצמבר 2013. תנאי העסקתה של גבי איזקסון כיו"ר הדירקטוריון של ישראלכרט החל מיום 1 בינואר 2012 יגובשו ויובאו לאישור בגופים המוסמכים של ישראלכרט ושל הבנק.

מר רן עוז

מר עוז מכהן כמשנה למנהל הכללי של הבנק וממונה על החטיבה הפיננסית (CFO). הסכם העסקתו המוכחי של מר עוז הינו לתקופה של שלוש שנים החל מיום 1 באפריל 2009 ועד ליום 31 במרץ 2012. על-אף האמור לעיל, ניתן לסיים את ההתקשרות גם קודם לכן על-ידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת בת 90 יום. משכורתו החודשית של מר עוז צמודה לעליית המדד. לפירוט יתר תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק החלים גם על העסקתו של מר עוז, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפרטים נוספים בדבר מענקים למר עוז, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010). בטור תשלום מבוסס מניות ביחס למר עוז, נרשמה ההוצאה החשבונאית של הבנק בגין יחידות הפנטום של מר עוז לשנת 2010 - ראה סעיף א' (2) בביאור 16 בדוחות הכספיים.

מר דוד לוזון

מר לוזון כיהן כמשנה למנהל הכללי של הבנק וממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב עד ליום 31 במרץ 2011. לפירוט תנאי ההעסקה של חברי הנהלה בבנק אשר חלו גם על העסקתו של מר לוזון, ראה סעיפים ג', ד', ה' (4) בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. העלות בגין העסקתו של מר לוזון בשנת 2010 כנקוב בטבלה לעיל לשנת 2010, כוללת גם השלמת עתודות בגין התשלומים שהגיעו למר לוזון בשל תנאי פרישתו. לפירוט מענקים הנקובים בטור המענקים בטבלה לעיל, ראה סעיף ו' (א) 1 בביאור 15 בדוחות הכספיים של הבנק. לפרטים נוספים ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

הסכום הנקוב בטור תשלום מבוסס מניות בטבלה כולל את הרכיבים הבאים:

- (1) מניות פנטום חסומות - ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 האמור.
 - (2) יחידות פנטום - ראה סעיף א' (2) בביאור 16 בדוחות הכספיים. כל יחידות הפנטום של מר לוזון מומשו בשנת 2010. לעניין השפעת סיום כהונה על מניות פנטום חסומות ותנאים נוספים, ראה סעיף ו' (א) 2 בביאור 15 האמור.
- לפרטים נוספים בדבר תגמול מבוסס מניות ומענקים למר לוזון, ראה גם דוח תוכנית תגמול (2010).

חברי הדירקטוריון:

הדירקטורים בבנק, זכאים לגמול שנתי וגמול השתתפות, שאינו חורג מהמקובל, והמשולם בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. בגין שנת 2011 עלות תגמול לדירקטורים הסתכמה בכ-11,232 אלפי ש"ח (בגין שנת 2010 עלות תגמול לדירקטורים הסתכמה בכ-11,456 אלפי ש"ח). יצוין, כי יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות, וכי גבי איזקסון זכאית לגמול שנתי בלבד.

הקשר בין התגמול שניתן בשנת 2011 לנושאי המשרה הבכירה המפורטים בטבלה לשנת 2011 לעיל לבין תרומת

מקבל התגמול לתאגיד

במסגרת אישור הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2011, ערך הדירקטוריון ביום 19 במרץ 2012, דיון נרחב בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה ובעלי העניין בבנק, אשר מפורטים לעיל בהתאם לתקנה 21 לתקנות ניירות-ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל – 1970 ("תקנות דוחות תקופתיים ומידיים"), וזאת בנפרד לגבי כל נושא משרה ובעל עניין, ולאחר שהדירקטוריון קיבל מבעוד מועד פריטים מלאים על תנאי כהונתם והעסקתם.

לדיון מיום 19 במרץ 2012 קדמו דיונים מקדימים בנושא, על-ידי ועדת התגמול, ועדת הביקורת והדירקטוריון, בדיונים שנערכו כאמור, נבחנו לגבי כל נושא משרה ובעל עניין, בנפרד, הקריטריונים הספציפיים שנקבעו לכל נושא משרה ובעל עניין, עמידתו בקריטריונים שנקבעו לגבי כמפורט להלן, והקשר שבין התגמול שהוא מקבל לבין תרומתו לבנק.

לאור הקריטריונים לתגמול, אשר נקבעו על-ידי הדירקטוריון מבעוד מועד (לעניין זה, ראה דוח מידי מיום 31 באוגוסט 2010, אסמכתא 2010-01-608787 בדבר תוכנית תגמול 2010 "דוח תוכנית תגמול (2010)" ו"תוכנית תגמול (2010)", בהתאמה), וכן לאור קריטריונים נוספים, ביניהם, (1) תרומת נושא המשרה לעסקיו של הבנק ותוצאותיו הכספיות; (2) הצורך של הבנק לשמר נושא משרה בעל כישורים, ידע או מומחיות ייחודיים; (3) מידת האחריות המוטלת על נושא המשרה; (4) אתגרים מיוחדים בעלי חשיבות לבנק, עימם התמודד נושא המשרה במהלך השנה; (5) שביעות רצון המנכ"ל ו/או היו"ר, לפי העניין, מתפקודו של נושא המשרה; (6) כישוריו המקצועיים והניהוליים, השכלתו וניסיונו של נושא המשרה; ו-(7) תנאי השוק הקיימים ביחס לנושאי משרה מקבילים בבנקים ובחברות דומות, ובהתבסס על המלצות ועדת התגמול ועדת הביקורת בדיוניהן כאמור לעיל, בחן הדירקטוריון לגבי כל נושא משרה ובעל עניין, בנפרד, את עמידתו בקריטריונים שנקבעו כאמור ובקשר שבין התגמול שהוא מקבל לבין תרומתו לבנק. הקריטריונים הספציפיים שנקבעו לכל נושא משרה ובעל עניין, הינם בהתאם לתפקידו של כל נושא משרה, כמפורט מטה. לשם בחינת התגמול ועמידה בקריטריונים האמורים, הוצגו בפני הדירקטורים, מבעוד מועד, נתונים בדבר התגמול שאושר בעבר לכל נושא משרה, סקר לגבי תנאי התגמול בחברות דומות בענף, תוכנית תגמול (2010) והקריטריונים שנקבעו בקשר עימה, ביצועי הבנק לשנת 2011 ונתונים בדבר עמידה/אי עמידה בקריטריונים האמורים, לרבות פועלו ותרומתו של כל נושא משרה לבנק בשנת 2011 והיחס בינם לבין התגמול הכולל שמוצע לאשר לו, כאמור.

לאחר דיון בתגמול נושאי המשרה ובעלי העניין המפורט לעיל בהתאם לתקנה 21 לתקנות דוחות מידיים ולאור החומר שהוצג בפני דירקטוריון הבנק, הביעו חברי דירקטוריון הבנק את עמדתם כי מדובר בתגמול שהינו הוגן וסביר, וכי התגמול של כל נושא משרה ובעל עניין תואם את תרומתו לבנק, לפריטים נוספים בנוגע לתוכנית תגמול (2010) ותגמול נושאי המשרה ובעלי העניין ראה ביאורים 15 ו-16 בדוחות הכספיים.

מר יאיר סרוסי, יו"ר דירקטוריון הבנק – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר סרוסי, בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר סרוסי

לבנק ואת ביצועיו של מר סרוסי, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) הובלת התהליך האסטרטגי; (2) ניהול אפקטיבי של עבודת הדירקטוריון; (3) ארגון וניהול תהליכי פיקוח ובקרה; (4) מדיניות ניהול סיכונים; (5) קשרי עבודה אפקטיבים עם המנכ"ל והנהלה; (6) מעקב ובקרה על ביצועי הבנק; (7) ייצוג הבנק מול גורמי הרגולציה; (8) ייצוג ויצירת מערכת יחסים עם המשקיעים בבנק; (9) הטמעת תהליכי ממשל תאגידי; (10) יצירת מוניטין חיובי לבנק. לאחר דיון ציין הדירקטוריון כי מר סרוסי הצטיין בהתוויית אסטרטגיה עבור הבנק אשר הובילה לשיפור ביצועי העסקיים, והביאה את הבנק לעיגון מעמדו המוביל במערכת הבנקאית. כמו-כן, ציין הדירקטוריון כי מר סרוסי הוביל והשלים לאורך השנה פרויקט מורכב לכתבת נוהל עבודת הדירקטוריון על-פי הוראות התיקון לנוהל בנקאי תקן מס' 301 ובכך קידם ודאג לאפקטיביות ועילות עבודת הדירקטוריון ועודותיו ואימץ נוהלי עבודה מסודרים תוך חיזוק מערכי הבקרה בבנק, אשר תרמו לקידום וחיזוק תהליכי הממשל התאגידי בבנק. הדירקטוריון ציין לשבח את מערכת היחסים הפורייה של מר סרוסי עם מנכ"ל הבנק ועם הנהלת הבנק אשר תרמה לציבות הבנק וללכידות בקרב העובדים. כמו-כן, מר סרוסי ייצג את הבנק בפורומים בינלאומיים מרכזיים ופיתח מערכת יחסים אפקטיביות עם גורמי הפיקוח והרגולציה בישראל ובעולם. הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר סרוסי בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונוכח ביצועי מר סרוסי האמורים, קבע כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

מר ציון קינן, מנכ"ל הבנק – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר קינן בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר קינן לבנק ואת ביצועיו של מר קינן, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) הובלת הבנק לשיפור ביצועיו העסקיים תוך הובלה והכנה של תוכניות העבודה בהתבסס על אסטרטגיית הבנק ומדיניותו כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון; (2) עמידה ביעדי תוכנית עבודה; (3) הקפדה וחזוק מתמיד של ניהול הסיכונים, הציות והביקורת; (4) ניהול דינמי ומגיב על שינויים במצב המשק ובזירת התחרות; (5) הטמעת חזון הבנק, האסטרטגיה והקוד האתי; (6) הנהגת ההנהלה, בנייה וטיפוח של צוות ניהול בכיר וקידום סינרגיה בין חברי ההנהלה תוך הקפדה על טיפוח המשאב האנושי וקידום מערכת יחסי העבודה; (7) שיתוף פעולה פורה עם יו"ר הדירקטוריון והדירקטוריון תוך הקפדה על כללי ממשל תאגידי; (8) ניהול קשר פורה עם גורמי הרגולציה; (9) ניהול תהליכי מיצוב הבנק בארץ ובעולם; (10) ניהול ופיתוח מערכת יחסים עם המשקיעים בבנק. לאחר דיון ציין הדירקטוריון כי תחת הנהגתו של מר קינן הגיע הבנק להישגים מרשימים בביצועיו העסקיים, תוך השגת קפיצת מדרגה משמעותית בכל תחומי הפעילות וזאת בשנה של אתגרים מורכבים, שינויים בזירת התחרות והרעה בתנאי המאקרו, אשר חייבו ניהול דינאמי ומגיב. כמו-כן, ציין הדירקטוריון כי מר קינן הצליח בהובלתה ויישומה של אסטרטגיית הבנק, הוביל בנחישות את החטיבות לעמידה בתכנית העבודה תוך שימת לב קפדנית לניהול הסיכונים. עוד ציין הדירקטוריון כי מר קינן קידם חזוק משמעותית את מערכי הציות והביקורת והקדיש זמן רב לשיפור תהליכי הממשל התאגידי. בנוסף, ציין הדירקטוריון כי מר קינן הצליח בבניית ובהנהגת צוות הנהלה איכותי ומוביל, תוך שהוא מקדם את הסינרגיה בין חברי ההנהלה ותוך שהוא דואג לטיפוח יחסי העבודה בבנק כולו. הדירקטוריון ציין לטובה את פרויקט הטמעת החזון אשר הוביל מר קינן והדגיש כי השפעתו באה לביטוי בעבודת ההנהלה והבנק. כמו-כן ציין הדירקטוריון לטובה את מערכת היחסים הפורה ואת שיתוף הפעולה בין המנכ"ל ליו"ר הדירקטוריון, את קשריו האיכותיים עם גורמי הרגולציה השונים, את הצלחתו של מר קינן במיצוב הבנק בארץ ובעולם כמסד פיננסי מוביל ואת ניהול מערכת היחסים הפורה עם המשקיעים בבנק. הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר קינן בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונוכח ביצועי מר קינן האמורים, קבע כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

מר משה אלוש, משנה למנהל הכללי, בנק הפועלים שוויץ – במסגרת בחינת התגמול למר אלוש בגין שנת 2011, ציין הדירקטוריון כי מר אלוש הינו בעל ניסיון רב בתחום הבנקאות הפרטית ובעל כישורים מקצועיים ברמה גבוהה וכן כי התמנה לתפקידו הנוכחי לאחר שכיהן בהצלחה כמנכ"ל בנק הפועלים לזכסמבורג וניהל את הסניף בלזכסמבורג של בנק הפועלים שוויץ. התגמול של מר אלוש כולל שכר חודשי. כמו-כן התגמול כולל מענק שימור שנקבע בין היתר בהתבסס על הוצאות דיוור וחינוך ילדים הנובעות ממעבר של מר אלוש ומשפחתו לשוויץ לצורך ביצוע תפקידו. הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר אלוש בגין שנת 2011 משקף את מעמדו כמשנה למנכ"ל ומנהל הבנקאות הפרטית בבנק הפועלים שוויץ ואינו חורג מטווח התגמול המקובל בשוויץ, על-פי נתונים שהוצגו בפני הדירקטוריון לגבי תגמול בעלי תפקידים דומים בבנקים אחרים בשוויץ, ונוכח האמור, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק. כן ציין הדירקטוריון כי השכר שנקבע מתחשב ביוקר המחיה בשוויץ והצגתו בדוח מושפעת בין היתר משער החליפין בין השקל לפרנק השוויצרי.

מר צבי נגן, משנה למנכ"ל, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר נגן בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר נגן לבנק ואת ביצועיו של מר נגן, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) פיתוח פרויקטים טכנולוגיים עבור החטיבות השונות; (2) עמידה בתקציב ההוצאות של החטיבה; (3) זמינות ושרידות של מערכות קריטיות; ו- (4) קידום מתודולוגיית ניהול סיכונים IT. לאחר דיון, ציין הדירקטוריון כי למרות שמר נגן הצטרף לשורות ההנהלה רק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2011, הוא השתלט בתוך זמן קצר ובהצלחה רבה על התפקיד המאוד מורכב של ניהול הטכנולוגיה בבנק, הן בהיבט של ניהול האופרציה היום-יומית וטיפול בתקלות, והן בהיבט של פיתוח הטכנולוגיה והפרויקטים והובלת החטיבה עצמה. עוד ציין הדירקטוריון, כי מר נגן לקח על עצמו מספר פרויקטים גדולים, בהם הוא עמד בהצלחה ביעדים.

הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר נגן בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונוכח ביצועיו האמורים, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

מר דב קוטלר, מנכ"ל ישראלכרט בע"מ – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר קוטלר, בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר קוטלר לקבוצת ישראלכרט ואת ביצועיו ביחס למדדים כגון: (1) צמיחת קבוצת ישראלכרט בהכנסות וברווחיות; (2) שיפור שירות לקוחות; ו- (3) מדדים איכותיים שונים. לאחר דיון ציין הדירקטוריון כי מר קוטלר הוביל את ישראלכרט למובילות בהתאם למדדים שפורטו. הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר קוטלר בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונכח ביצועיו האמורים, קבע כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

גבי ענת לוין, משנה למנכ"ל, הממונה על חטיבת שווקים פיננסיים – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 לגבי לוין בחן הדירקטוריון את תרומתה של גבי לוין לבנק ואת ביצועיה של גבי לוין, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) גיוס לקוחות לחדר עסקות והגדלת הכנסות חדר עסקות; (2) ניהול הסיכון; ו- (3) קידום הסינרגיה עם חטיבות אחרות. לאחר דיון, ציין הדירקטוריון כי גבי לוין עמדה ביעדים הנוגעים לרווחיות וגיוס לקוחות לחדר עסקות. עוד ציין הדירקטוריון את העמידה ביעדים של ניהול הסיכון, לרבות בקרה על טעויות תפעוליות, יישום תוכנית לניהול נזילות וטיפול יעיל בממצאי ביקורת. בנוסף, ציין הדירקטוריון כי גבי לוין לקחה על עצמה מימוש של מספר פרויקטים מרכזיים, שבכולם היא עמדה בהצלחה ראויה לציון, לרבות פרויקט איחוד חדרי המסחר והמערכים התומכים ופרויקט הקמת וניהול יחידת הנוסטרן. הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבלה גבי לוין בגין שנת 2011 הינם בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונכח ביצועיה האמורים, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבלה תואם את תרומתה לבנק.

מר יעקב אורבך, משנה למנכ"ל, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר אורבך בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר אורבך לבנק ואת ביצועיו של מר אורבך, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) שיפור הבקרה והמעקב אחר הטיפול בממצאי דוחות ביקורת; (2) ביצוע סקירה בלתי תלויה על תהליך ה-CAAP; ו- (3) הגדלת החשיפה של עבודת הביקורת במסגרת קורסים והכשרות עובדים. לאחר דיון, ציין הדירקטוריון כי מר אורבך הוביל בהצלחה רבה את עבודת הביקורת, שמבוצעת תוך תעדוף ומיקוד בנושאים החשובים והמהותיים, וזאת ללא התפשרות על איכות הביקורת עצמה. עוד ציין הדירקטוריון, כי בהובלת מר אורבך עמדה הביקורת הפנימית בצורה מלאה בתכנית העבודה השנתית שלה, וכן בנושא ביצוע הסקירה הבלתי תלויה על תהליך ה-CAAP, שהיא פעילות מרכזית ומורכבת מידי שנה. בנוסף, ציין הדירקטוריון, כי מר אורבך קידם והגדיל את חשיפת עבודת מחלקת הביקורת כלפי עובדי הבנק, לרבות במסגרת הכשרות עובדים.

הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר אורבך בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונכח ביצועיו האמורים, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

מר שמעון גל, משנה למנכ"ל, מחונה על החטיבה העסקית – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 למר גל בחן הדירקטוריון את תרומתו של מר גל לבנק ואת ביצועיו של מר גל, בין היתר, ביחס לקריטריונים הבאים: (1) קידום תוכנית הצמיחה בתחום הבנקאות המסחרית; (2) קידום סינרגיה בין חטיבות הבנק השונות; (3) המשך פיתוח הסניפים העסקיים; (4) טיפול בריכוזיות תיק האשראי תוך עמידה בדרישות הרגולציה; ו- (5) עמידה ביעדים כמותיים, בין היתר, בקשר עם התשואה על ההון, הרווח, הוצאות החטיבה העסקית, הכנסות שאינן מאשראי, ועוד. לאחר דיון, ציין הדירקטוריון כי מר גל הוביל את החטיבה העסקית להישגים גבוהים ביותר, מעבר לתכנון וליעדים שהוצבו לו כמעט בכל הפרמטרים, לרבות תשואה להון כלכלי ורווח. כמו-כן, הצליח מר גל בקידום הסינרגיה של החטיבה העסקית עם חטיבות אחרות בבנק, לרבות בנושא של העברת לקוחות בין החטיבה העסקית לחטיבה הקמעונאית, בגיוס לקוחות לחטיבה הבינלאומית, ובגיוס לקוחות לחדר עסקות. עוד ציין הדירקטוריון, כי מר גל הוביל וקידם את המשך תהליך פריסת הסניפים העסקיים של הבנק ועמד ביעדים של גיוס לקוחות חדשים על-ידי הסניפים, והעברת לקוחות לסניפים העסקיים. בנוסף, בזכות הניהול של מר גל, הצליח הבנק לשמר את מעמדו המוביל בתחום האשראי העסקי תוך גידול ביתרות אשראי באגף המסחרי, וגיוס לקוחות חדשים.

הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבל מר גל בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, ונוכח ביצועיו האמורים, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבל תואם את תרומתו לבנק.

גב' אירית איזקסון, יו"ר דירקטוריון ישראלכרט בע"מ – במסגרת בחינת התגמול בגין שנת 2011 לגב' איזקסון בחן הדירקטוריון את תרומתה של גב' איזקסון לקבוצת ישראלכרט ואת ביצועיה, ביחס למדדים הבאים: (1) שיפור ביצועיה העסקיים של קבוצת ישראלכרט וגידול במדדים פיננסיים; (2) התוויית אסטרטגיה לקבוצת ישראלכרט, הובלתה ויישומה של אסטרטגיה כאמור; (3) אפקטיביות ועילות עבודת הדירקטוריון וועדותיו; ו- (4) התמקדות בתחומי צמיחה חדשים לקבוצת ישראלכרט. לאחר דיון ציין הדירקטוריון כי גב' איזקסון הצטיינה בהובלת קבוצת ישראלכרט למובילות בהתאם למדדים שפורטו.

הדירקטוריון מצא, כי התגמול שקיבלה גב' איזקסון בגין שנת 2011 הינו בתוך הטווח המצוי בסקר שהוצג בפני הדירקטוריון לגבי תגמול נושאי משרה בתפקידים דומים בחברות דומות, נוכח ביצועיה האמורים, כי התגמול הינו הוגן וסביר בנסיבות העניין, וכי התגמול שקיבלה תואם את תרומתה לבנק.

לעניין גמול דירקטורים:

לעניין הגמול השנתי וגמול ההשתתפות אותו מקבלים הדירקטורים בבנק, (אשר היה בשנת 2011 בסך כולל של 11,232 אלפי ש"ח), ציינו הדירקטורים כי סכום זה אינו עולה על הסכום המירבי, בהתאם לדרגתו של הבנק על-פי תקנות החברות (כללים) בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני, התש"ס-2000 ולפיכך לדעת הדירקטוריון סכום זה הינו הוגן וסביר ומשקף את תרומתם של הדירקטורים לבנק. יצוין כי יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות, וכן גב' אירית איזקסון זכאית לגמול שנתי בלבד.

דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים(1)(2)(3)

הבנק		המאוחד		
2010	2011	2010	2011	
באלפי ש"ח				
עבור פעולות הביקורת(4):				
9,889	10,812	21,374	21,995	רואי החשבון המבקרים המשותפים
1,029	1,391	1,558	1,976	רואי חשבון מבקרים אחרים
10,918	12,203	22,932	23,971	סך-הכל
עבור שירותים הקשורים לביקורת(5):				
6,904	10,365	7,859	11,495	רואי החשבון המבקרים המשותפים
433	-	433	-	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותי מס(6):				
1,557	1,083	2,475	1,713	רואי החשבון המבקרים המשותפים
1,075	523	1,320	790	רואי חשבון מבקרים אחרים
עבור שירותים אחרים(7):				
897	1,189	1,007	1,640	רואי החשבון המבקרים המשותפים
10,866	13,160	13,094	15,638	סך-הכל
21,784	25,363	36,026	39,609	סך-הכל שכר של רואי חשבון מבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקרים בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם, וכן כולל תשלומים על-פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים, סקירת דוחות ביניים, לרבות ביקורת בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404) וסקירה של סניפי הבנק בחו"ל.
- (5) Audit Related Fees כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות ופעולות ביקורת בדבר עמידה בהוראות איסור הלבנת הון.
- (6) כולל בעיקר: דוחות התאמה למס, דיוני שומות וייעוץ מס בישראל ובחו"ל.
- (7) כולל בעיקר: סיוע בהכנת דוח אחריות חברתית וייעוץ בנושא תגמול עובדים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Oxley Sarbanes" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל אוחדו על-ידי המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2008 בהוראת ניהול בנקאי תקין (הוראה 309), ובינוי 2009 שולבו בהוראות הדיווח לציבור. הוראות אלו מקיימות בבנק ממועד תחולתן:

- הוראת סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקיימת בתדירות רבעונית החל מהדוחות הכספיים של ה-30 ביוני 2005.
- הוראת סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקיימת עבור סוף כל שנה החל מהדוחות הכספיים של ה-31 בדצמבר 2008.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות.

במהלך שנת 2011 ביצע הבנק, בסיוע חברת הייעוץ, על-פי המתודולוגיות המקובלות, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים. כמו-כן, ביצע בחינה עדכנית של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחדשת של הבקורות העיקריות עבור שנת 2011, תוך התאמת מדגמי הבדיקות לתוצרי מיפוי הסיכונים, המעודכן מדי שנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 31 בדצמבר 2011 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במסגרת יישום הוראות המפקח על הבנקים בדבר מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מתחילת שנת 2011, הופעלה על-ידי הבנק מערכת ממוחשבת התומכת בטיפול החשבונאי הנגזר מההוראה. יישום ההוראה חייב שינויים בנהלי העבודה הקשורים לאיתור וסיווג חובות בעייתיים, קביעת הפרשות להפסדי אשראי וכמו-כן שינויים בבקורות הקיימות בתהליכים אלה לרבות קביעת בקורות מפצות. פרט לכך, במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

ציון קינן

מנהל כללי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 28 במרץ 2012

215	תוספת 1 - מאזן מאוחד לשנים 2007-2011 - מידע רב-תקופתי
216	תוספת 2 - דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2007-2011 - מידע רב-תקופתי
217	תוספת 3 - שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד
222	תוספת 4 - חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
230	תוספת 5 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד
236	תוספת 6 - חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)
239	תוספת 7 - מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2010-2011 - מידע רב-רבעוני
241	תוספת 8 - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2010-2011 - מידע רב-רבעוני

ליום 31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2010	2011	
נכסים					
35,695	38,590	53,115	50,331	55,790	מזומנים ופקדונות בבנקים
48,406	26,657	28,055	31,604	34,411	ניירות-ערך
471	-	-	16	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
**214,733	**232,719	**227,126	**236,671	250,592	אשראי לציבור
***(10,008)	***(10,619)	***(11,338)	***(11,383)	(4,097)	הפרשה להפסדי אשראי
204,725	222,100	215,788	225,288	246,495	אשראי לציבור, נטו
404	270	218	339	616	אשראי לממשלות
766	480	114	132	125	השקעות בחברות כלולות
3,941	3,905	3,845	3,803	3,720	בניינים וציוד
**232	**289	**206	**65	44	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
**6,191	**1,798	**5,201	**6,472	10,799	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,160	**2,758	*3,215	***3,039	4,688	נכסים אחרים
302,991	306,847	***309,757	***321,089	356,688	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
231,750	226,953	231,993	233,965	256,417	פקדונות הציבור
9,043	8,198	6,455	4,834	7,001	פקדונות מבנקים
2,210	1,657	1,551	1,335	1,085	פקדונות הממשלה
1,388	237	794	386	1,305	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
18,812	20,818	23,112	27,608	32,933	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
**5,523	**14,686	**7,457	**10,249	13,421	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,545	**15,073	*17,948	***19,814	20,399	התחייבויות אחרות
283,271	287,622	***289,310	***298,191	332,561	סך-כל ההתחייבויות
18,778	18,795	***20,097	***22,561	23,845	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
942	430	350	337	282	זכויות שאינן מקנות שליטה
19,720	19,225	***20,447	***22,898	24,127	סך-כל ההון
302,991	306,847	***309,757	***321,089	356,688	סך-כל ההתחייבויות וההון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגיילוי של חובות פנומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31.12.2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנים קודמות. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1(ה) בדוחות הכספיים.

** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים ראה ביאור 1(ג) בדוחות הכספיים.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) בדוחות הכספיים.

דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2007-2011

מידע רב-תקופתי

תוספת 2

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2007	2008	2009	2010	2011	
6,933	3,256	6,718	7,775	8,231	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
513	1,520	2,017	1,030	1,202	הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,420	1,736	4,701	6,745	7,029	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות					
4,797	4,531	4,489	4,811	4,696	עמלות תפעוליות
251	(113)	392	77	55	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
119	114	**158	**164	101	הכנסות אחרות
5,167	4,532	**5,039	**5,052	4,852	סך-כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות					
4,769	4,762	**4,016	**4,631	4,759	משכורות והוצאות נלוות
1,300	1,355	1,432	1,518	1,535	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*15	*35	*93	*141	21	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
*1,773	*1,872	*1,916	*2,001	2,050	הוצאות אחרות
7,857	8,024	**7,457	**8,291	8,365	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,730	(1,756)	**2,283	**3,506	3,516	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
1,458	(397)	**990	**1,342	809	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
2,272	(1,359)	**1,293	**2,164	2,707	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
189	(195)	(15)	3	(5)	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברת כלולות לאחר מיסים
רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות:					
2,461	(1,554)	**1,278	**2,167	2,702	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(133)	85	(6)	18	39	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,328	(1,469)	**1,272	**2,185	2,741	המיוחס לבעלי מניות הבנק
351	574	28	16	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
2,812	(980)	**1,306	**2,183	2,707	רווח (הפסד) נקי:
(133)	85	(6)	18	39	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,679	(895)	**1,300	**2,201	2,746	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות הבנק					
רווח (הפסד) למניה רגילה בשקלים חדשים:					
רווח (הפסד) בסיסי:					
1.85	(1.13)	**0.97	**1.65	2.07	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.28	0.44	0.02	0.01	-	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
2.13	(0.69)	**0.99	**1.66	2.07	המיוחס לבעלי מניות הבנק
סך-הכל					
רווח (הפסד) מדולל:					
1.83	(1.13)	**0.96	**1.64	2.05	רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
0.28	0.44	0.02	0.01	-	רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים
2.11	(0.69)	**0.98	**1.65	2.05	המיוחס לבעלי מניות הבנק
סך-הכל					

* הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 ** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)18 בדוחות הכספיים.

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד

תוספת 3

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית
נגזרים	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾	נגזרים	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾
(3)	(3)	(1)	(2)	(3)	(3)	(1)	(2)
%		במיליוני ש"ח		%		במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא-צמוד							
4.04		6,677	165,429	4.79	9,127	190,731	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
		2,120	86,985		5,305	130,445	נגזרים משובצים ו-ALM
3.49		8,797	252,414	4.49	14,432	321,176	סך-הכל
(1.11)		(1,547)	(139,930)	(1.94)	(3,099)	(159,658)	התחייבויות ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
		(2,597)	(94,747)		(5,640)	(136,642)	נגזרים משובצים ו-ALM
(1.77)		(4,144)	(234,677)	(2.95)	(8,739)	(296,300)	סך-הכל
1.72	2.93			1.54	2.85		פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד							
6.69		3,647	54,483	6.53	3,766	57,638	נכסים ⁽⁵⁾⁽⁴⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
		213	6,054		537	8,322	נגזרים משובצים ו-ALM
6.38		3,860	60,537	6.52	4,303	65,960	סך-הכל
(6.37)		(2,657)	(41,728)	(6.41)	(2,832)	(44,166)	התחייבויות ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
		(1,086)	(17,123)		(877)	(16,639)	נגזרים משובצים ו-ALM
(6.36)		(3,743)	(58,851)	(6.10)	(3,709)	(60,805)	סך-הכל
0.02	0.32			0.42	0.12		פער הריבית

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית של הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 22 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 120 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 72 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של 121 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 174 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (5) למעט מכשירים נגזרים.

הערה:

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מיגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד

תוספת 3 (המשך)

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)		שיעור הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾
%		במיליוני ש"ח		%		במיליוני ש"ח	
מטבע-חוץ (לרבות מטבע							
ישראלי צמוד למטבע-חוץ)							
(2.39)	(1,663)	69,586		9.60	6,446	67,172	נכסים ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
	241	11,712		648	11,286		נגזרים מגדרים
	(3,469)	175,692		21,117	187,968		נגזרים משובצים ו-ALM
(1.90)	(4,891)	256,990		10.59	28,211	266,426	סך-הכל
5.82	5,012	(86,087)		(7.52)	(6,236)	(82,913)	התחייבויות ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
	(311)	(11,729)		(688)	(11,600)		נגזרים מגדרים
	1,774	(158,876)		(20,036)	(175,069)		נגזרים משובצים ו-ALM
2.52	6,475	(256,692)		(10.00)	(26,960)	(269,582)	סך-הכל
0.62	3.43			0.59	2.08		פער הריבית

- הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במינור מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי: בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית של הפרשה ספציפית לחובות מסוקים.
- מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 22 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 120 מיליוני ש"ח) במינור הלא-צמוד, בסך של 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 72 מיליוני ש"ח) במינור צמוד מדד, בסך של 121 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 174 מיליוני ש"ח) במינור מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- למעט מכשירים נגזרים.

הערה:

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מינור, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד

תוספת 3 (המשך)

2010				2011			
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)			
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
%	%			%	%		
סך-הכל							
2.99	8,661	289,498		6.13	19,339	315,541	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
	241	11,712		648	11,286		נגזרים מגדרים
	(1,136)	268,731		26,959	326,735		נגזרים משובצים ו-ALM
1.36	7,766	569,941		7.18	46,946	653,562	סך-הכל
0.30	808	(267,745)		(4.24)	(12,167)	(286,737)	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
השפעת נגזרים ⁽³⁾							
	(311)	(11,729)		(688)	(11,600)		נגזרים מגדרים
	(1,909)	(270,746)		(26,553)	(328,350)		נגזרים משובצים ו-ALM
(0.26)	(1,412)	(550,220)		(6.29)	(39,408)	(626,687)	סך-הכל
1.10	3.29			0.89	1.89		פער הריבית

- הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במיגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי: בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית של הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
- מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- ההיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 22 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 120 מיליוני ש"ח) במיגזר הלא-צמוד, בסך של 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 72 מיליוני ש"ח) במיגזר צמוד מדד, בסך של 121 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 174 מיליוני ש"ח) במיגזר מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- למעט מכשירים נגזרים.

הערה:

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מיגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

שיעורי הכנסה והוצאה – מאוחד

תוספת 3 (המשך)

(במיליוני ש"ח)

2010		2011		
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה שנתית ממוצעת ⁽¹⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה שנתית ממוצעת ⁽¹⁾	
133		2		בגין אופציות
(33)		2		בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל אופציות, נגזרים בגידור, ב-ALM ונגזרים משובצים שהופרדו) ⁽²⁾
1,332		692		עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁵⁾
(11)		(3)		הוצאות מימון אחרות
7,775		8,231		רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1,030)		(1,202)		הוצאות בגין הפסדי אשראי
6,745		7,029		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
סך-הכל				
289,498		315,541		נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון** ⁽³⁾⁽⁴⁾
6,931		7,775		נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
*3,436		1,739		נכסים כספיים אחרים ⁽⁴⁾
(1,153)		(4,385)		הפרשה להפסדי אשראי***
*298,712		320,670		סך-כל הנכסים הכספיים
סך-הכל				
(267,745)		(286,737)		התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽⁴⁾
(9,707)		(10,682)		התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
*5,161		(5,290)		התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁴⁾
*282,613		(302,709)		סך-כל ההתחייבויות הכספיות
סך-הכל				
*16,099		17,961		סך-הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
5,809		5,787		נכסים לא-כספיים
(729)		(739)		התחייבויות לא כספיות
*21,179		23,009		סך-כל האמצעים ההוניים

- * הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.
- ** לפני ניכוי הפרשה פרטנית וקבוצתית להפסדי אשראי ולאחר מחיקה חשבונאית. בשנת 2010 לאחר הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
- *** בשנת 2010 הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים.
- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 22 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 120 מיליוני ש"ח) במיגור הלא-צמוד, בסך של 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 72 מיליוני ש"ח) במיגור צמוד מדד, בסך של 121 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 174 מיליוני ש"ח) במיגור מטבע-חוץ (לרבות מטבעי ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (4) למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות-חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ-מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

הערה:

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מיגור, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

2010				2011				
שיעור הכנסה (הוצאה)				שיעור הכנסה (הוצאה)				
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	השפעת	השפעת	(הוצאות)	שנתית	
נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾	נגזרים ⁽³⁾	נגזרים	מימון ⁽¹⁾	ממוצעת ⁽²⁾	
%	%	במיליוני דולר של		%	%	במיליוני דולר של		
								ארצות-הברית
								מטבע-חוץ (לרבות מטבע
								ישראלי צמוד למטבע-חוץ)
								נכסים כספיים במטבע-חוץ
2.37	440	18,585		2.36	443	18,811		שהניבו הכנסות מימון ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾
								השפעת נגזרים ⁽³⁾
		63	3,118			192	3,110	נגזרים מגזרים
		1,265	47,171			1,466	53,148	נגזרים משובצים ו-ALM
2.57	1,768	68,874		2.80	2,101	75,069		סך-הכל
								התחייבויות כספיות במטבע-חוץ
0.48	109	(22,704)		(0.01)	(2)	(23,305)		שגרמו הוצאות מימון ⁽⁵⁾
								השפעת נגזרים ⁽³⁾
		(58)	(3,122)			(184)	(3,199)	נגזרים מגזרים
		(1,500)	(42,622)			(1,244)	(49,417)	נגזרים משובצים ו-ALM
(2.12)	(1,449)	(68,448)		(1.88)	(1,430)	(75,921)		סך-הכל
0.45	2.85			0.92	2.35			פער הריבית

- (1) הנתונים ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ-מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במינור מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות), ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. בשנת 2010 לאחר ניכוי היתרה המאזנית של הפרשה ספציפית לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגזרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של 22 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 120 מיליוני ש"ח) במינור הלא-צמוד, בסך של 10 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 72 מיליוני ש"ח) במינור צמוד מדד, בסך של 121 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 174 מיליוני ש"ח) במינור מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ).
- (5) למעט מכשירים נגזרים.

הערה:

נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מינור, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

תוספת 4

מעל 3 עד 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש	
במיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
3,580	7,454	19,180	7,958	152,328	נכסים פיננסיים***
7,971	17,395	41,266	48,997	37,590	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
10	23	1,039	1,238	1,783	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
11,561	24,872	61,485	58,193	191,701	סך-הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
3,054	8,449	11,305	9,980	142,139	התחייבויות פיננסיות*
7,044	19,202	42,622	44,073	39,635	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1	43	2,308	2,409	1,600	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
10,099	27,694	56,235	56,462	183,374	סך-הכל שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו					
1,462	(2,822)	5,250	1,731	8,327	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במיגור
13,948	12,486	15,308	10,058	8,327	החשיפה המצטברת במיגור

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 *** הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- (1) פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מיגור של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- (2) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים. בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (3) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (4) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גודל של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (5) רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרמי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2010									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים			במיליוני ש"ח		
0.36	5.12	190,144	0.41	5.03	198,490	2,459	-	1,240	4,291
0.83		109,893	0.95		164,005	-	-	277	10,509
0.18		5,370	0.20		4,093	-	-	-	-
**0.53		305,407	**0.65		366,588	2,459	-	1,517	14,800
0.46	3.99	158,707	0.39	3.89	179,176	34	-	223	3,992
0.87		124,622	1.02		165,387	-	-	370	12,441
0.28		5,900	0.26		6,363	-	-	-	2
**0.63		289,229	**0.68		350,926	34	-	593	16,435
		16,178			15,662	2,425	-	924	(1,635)
						15,662	13,237	13,237	12,313

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

תוספת 4 (המשך)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 5 שנים	מעל 3 עד 5 שנים
במיליוני ש"ח				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים				
1,812	1,991	10,099	21,582	13,022
19	123	1,392	2,649	1,567
1,831	2,114	11,491	24,231	14,589
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות				
1,880	1,129	5,994	13,105	9,661
43	500	3,111	5,116	1,914
1,923	1,629	9,105	18,221	11,575
מכשירים פיננסיים, נטו				
(92)	485	2,386	6,010	3,014
(92)	393	2,779	8,789	11,803

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
*** הוצג מחדש.
**** הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיוור. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-14 מיליוני ש"ח והקטנת מח"מ הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- (1) פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מיגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- (2) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הכולל בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (3) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הכולל בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (4) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שגירם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (5) רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2010									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	כלא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים			במיליוני ש"ח		
3.40	3.12	58,727	3.34	3.34	61,701	177	417	2,762	9,839
4.07		6,787	4.65		10,370	-	-	69	4,551
**3.47		65,514	**3.53		72,071	177	417	2,831	14,390
4.25	2.19	45,375	4.15	2.47	50,523	-	41	2,368	16,345
3.92		16,219	3.83		17,270	-	-	-	6,586
****4.16		61,594	**4.07		67,793	-	41	2,368	22,931
		3,920			4,278	177	376	463	(8,541)
						4,278	4,101	3,725	3,262

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

תוספת 4 (המשך)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	
במיליוני ש"ח					
מטבע-חוץ***					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
46,113	10,189	9,183	5,656	2,865	נכסים פיננסיים****
64,455	73,609	61,912	14,717	15,154	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
11,917	3,629	3,797	202	5	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
122,485	87,427	74,892	20,575	18,024	סך-הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
44,362	18,835	18,209	3,537	716	התחייבויות פיננסיות*
67,231	69,389	55,480	15,441	16,053	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
12,170	2,402	2,456	202	5	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
123,763	90,626	76,145	19,180	16,774	סך-הכל שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו					
(1,278)	(3,199)	(1,253)	1,395	1,250	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במיגזר
(1,278)	(4,477)	(5,730)	(4,335)	(3,085)	החשיפה המצטברת במיגזר

- * למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- *** לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ.
- **** הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדויר. השפעת הנחות אלו הינה זניחה.

הערות כלליות:

- (1) פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מיגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- (2) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (3) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנחה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- (4) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיהיה כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (5) רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2010									
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	כלא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים			במיליוני ש"ח		
1.05	3.94	61,823	0.87	4.13	79,052	975	104	572	3,395
1.15		228,904	1.11		246,037	-	775	1,876	13,539
0.24		17,069	0.15		19,550	-	-	-	-
**1.08		307,796	**1.00		344,639	975	879	2,448	16,934
1.58	1.88	83,963	0.91	1.85	89,105	83	775	1,866	722
1.01		208,631	1.04		240,472	-	109	664	16,105
0.22		16,482	0.11		17,235	-	-	-	-
**1.12		309,076	**0.96		346,812	83	884	2,530	16,827
		(1,280)			(2,173)	892	(5)	(82)	107
						(2,173)	(3,065)	(3,060)	(2,978)

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2011

תוספת 4 (המשך)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	
במיליוני ש"ח					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ונכסים פיננסיים מורכבים					
200,253	20,138	38,462	34,692	19,467	נכסים פיננסיים***
102,064	122,729	104,570	34,761	24,692	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
13,700	4,867	4,836	225	15	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
316,017	147,734	147,868	69,678	44,174	סך-הכל שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
188,381	29,944	35,508	25,091	13,431	התחייבויות פיננסיות*
106,909	113,962	101,213	39,759	25,011	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
13,770	4,811	4,764	245	6	אופציות (במונחי נכס הבסיס)
309,060	148,717	141,485	65,095	38,448	סך-הכל שווי הוגן
מכשירים פיננסיים, נטו					
6,957	(983)	6,383	4,583	5,726	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במיגור
6,957	5,974	12,357	16,940	22,666	החשיפה המצטברת במיגור

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
 ** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
 *** הנתונים כוללים הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדירור. במימרים לא-צמוד ומטבע-חוץ: השפעת הנחות אלו הינה זניחה. במיגור הצמוד: השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-14 מיליוני ש"ח והקטנת מחיר הנכסים ופער המח"מ ב-0.18 שנה.

הערות כלליות:

- פירוס נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מיגור של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי הכולל בגין המכשיר הפיננסי. בביאור 21 בדוחות הכספיים, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוס נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנחה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכולל בגינו בביאור 21 בדוחות הכספיים.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיהיה כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- רכיבים אופציונליים המשובצים במכשירים פיננסיים, לצרכים חשבונאיים, קיבלו ביטוי בתזרימי המזומנים באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון.

31 בדצמבר 2010									
מסך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	מסך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי	סך-הכל שווי הוגן	כלא תקופת פירעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים
בשנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	בשנים	באחוזים			במיליוני ש"ח		
1.05	4.67	312,979	1.03	4.49	340,833	5,201	521	4,574	17,525
1.11		345,584	1.14		420,412	-	775	2,222	28,599
0.23		22,439	0.16		23,643	-	-	-	-
**1.05		681,002	**1.06		784,888	5,201	1,296	6,796	46,124
1.38	2.96	288,045	1.13	3.01	318,804	117	816	4,457	21,059
1.09		349,472	1.15		423,129	-	109	1,034	35,132
0.23		22,382	0.15		23,598	-	-	-	2
**1.19		659,899	**1.11		765,531	117	925	5,491	56,193
		21,103			19,357	5,084	371	1,305	(10,069)
						19,357	14,273	13,902	12,597

1. בגין פעילות לווים בישראל

ליום 31 בדצמבר 2011							
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2011 ⁽⁴⁾			סיכון אשראי לציבור*				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	בסיכון אשראי לציבור נכלל:				
			אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾
23	(153)	(12)	77	116	2,795	610	2,185
798	(108)	(265)	1,482	2,630	41,518	21,207	20,311
1,178	(1,260)	1,165	2,709	4,628	74,264	32,681	41,583
41	(48)	6	63	111	8,033	4,167	3,866
356	(34)	136	712	1,220	27,053	8,561	18,492
64	(168)	18	372	426	7,668	1,122	6,546
16	(28)	(11)	26	60	8,023	2,180	5,843
53	97	(141)	166	380	11,452	4,272	7,180
135	(38)	(20)	691	907	33,847	12,123	21,724
115	(19)	19	103	213	13,139	4,003	9,136
47	(120)	37	111	231	7,752	1,665	6,087
356	(23)	45	-	984	46,793	2,012	44,781
899	(191)	240	924	1,176	77,800	36,059	41,741
4,081	(2,093)	1,217	7,436	13,082	360,137	130,662	229,475
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:							
92	-	(12)	337	569	4,333	1,386	2,947
18	-	6	-	28	4,876	573	4,303

* סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגד הציבור בסך של 1,342,223,980, 687 ו-3,466 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,163 מיליוני ש"ח). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.

(3) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(6) לרבות תאגידים בשליטתם.

(7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-433 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,169 מיליוני ש"ח, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי חשק – מאוחד

תוספת 5 (המשך)

1. בגין פעילות לווים בישראל (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010					
יתרות חובות בעייתיים ⁽³⁾	הוצאה (הכנסה) שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
157	(6)	2,544	641	1,903	חקלאות
2,231	231	40,972	23,073	17,899	תעשייה
5,074	320	67,744	28,460	39,284	בינוי ונדל"ן ⁽⁶⁾
64	-	4,613	1,738	2,875	חשמל ומים
683	109	23,903	8,018	15,885	מסחר
498	(10)	6,866	1,373	5,493	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
258	(39)	8,001	2,164	5,837	תחבורה ואחסנה
537	(9)	10,332	4,159	6,173	תקשורת ושירותי מחשב
1,979	46	32,424	14,093	18,331	שירותים פיננסיים
144	46	12,687	3,924	8,763	שירותים עסקיים אחרים
164	6	8,474	1,767	6,707	שירותים ציבוריים וקהילתיים
733	-	44,544	4,684	39,860	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
914	355	72,756	33,598	39,158	אנשים פרטיים - אחר
13,436	1,049	335,860	127,692	208,168	סך-הכל

סיכון אשראי שנכלל בענפי החשק השונים:

666	(23)	4,459	1,270	3,189	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
37	-	4,508	248	4,260	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

- אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 204,144, 1,768, 0-2,256 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-9,744 מיליוני ש"ח). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (נוסח ישן).
- יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.
- קיבוצים ומושבים, ארגונים אזרחיים וארציים ותאגידים בשליטת תנועות ההתיישבות.
- לרבות תאגידים בשליטתם.
- כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-363 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,690 מיליוני ש"ח, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי הפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי חשק – מאוחד

תוספת 5 (המשך)

2. בגין פעילות לווים בחו"ל

ליום 31 בדצמבר 2011								
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2011 ⁽⁴⁾			סיכון אשראי לציבור*					
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	בסיכון אשראי לציבור נכלל:					
			אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
-	-	-	-	-	69	15	54	חקלאות
75	-	(8)	228	278	5,833	2,037	3,796	תעשייה
253	-	(23)	497	528	9,366	1,602	7,764	בניו ונדל"ן
4	-	3	-	-	1,541	856	685	חשמל ומים
8	-	(10)	8	12	1,575	702	873	מסחר
51	-	4	65	227	2,313	245	2,068	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	-	-	32	536	156	380	תחבורה ואחסנה
3	-	(5)	-	-	925	523	402	תקשורת ושירותי מחשב
96	-	13	219	405	15,252	6,591	8,661	שירותים פיננסיים
4	-	(1)	-	-	1,166	583	583	שירותים עסקיים אחרים
31	-	9	91	116	1,196	233	963	שירותים ציבוריים וקהילתיים
9	-	-	-	13	644	30	614	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
38	(3)	4	65	67	4,221	1,628	2,593	אנשים פרטיים - אחר
575	(3)	(14)	1,173	1,678	44,637	15,201	29,436	סך-הכל

* סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגדים כנגד הציבור בסך של 1,525.26,612, 0 ו-1,299 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.

(3) כולל סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי חשק – מאוחד

תוספת 5 (המשך)

2. בגין פעילות לווים בחו"ל (המשך)

		ליום 31 בדצמבר 2010			
יתרות חובות בעייתיים ⁽³⁾	הוצאה (הכנסה) שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
-	-	40	26	14	חקלאות
304	25	4,977	2,843	2,134	תעשייה
633	27	7,567	1,333	6,234	בינוי ונדל"ן
-	7	1,853	1,220	633	חשמל ומים
24	7	1,519	809	710	מסחר
72	1	2,029	136	1,893	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
30	-	944	313	631	תחבורה ואחסנה
-	-	725	569	156	תקשורת ושירותי מחשב
243	(21)	*16,507	8,180	*8,327	שירותים פיננסיים
1	-	930	218	712	שירותים עסקיים אחרים
108	8	1,155	298	857	שירותים ציבוריים וקהילתיים
10	1	573	56	517	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
34	(2)	*4,678	2,197	*2,481	אנשים פרטיים - אחר
1,459	53	43,497	18,198	25,299	סך-הכל

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 2,412,22,176 ו-711 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (נוסח ישן).
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי חשק – מאוחד

תוספת 5 (המשך)

3. סך-הכל בגין פעילות לווים בישראל ובחול

ליום 31 בדצמבר 2011							
הפסדי אשראי לשנה שהסתיימה ביום 31.12.2011 ⁽⁴⁾			סיכון אשראי לציבור*				
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	בסיכון אשראי לציבור נכלל:				
			אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽³⁾	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾
23	(153)	(12)	77	116	2,864	625	2,239
873	(108)	(273)	1,710	2,908	47,351	23,244	24,107
1,431	(1,260)	1,142	3,206	5,156	83,630	34,283	49,347
45	(48)	9	63	111	9,574	5,023	4,551
364	(34)	126	720	1,232	28,628	9,263	19,365
115	(168)	22	437	653	9,981	1,367	8,614
19	(28)	(11)	26	92	8,559	2,336	6,223
56	97	(146)	166	380	12,377	4,795	7,582
231	(38)	(7)	910	1,312	49,099	18,714	30,385
119	(19)	18	103	213	14,305	4,586	9,719
78	(120)	46	202	347	8,948	1,898	7,050
365	(23)	45	-	997	47,437	2,042	45,395
937	(194)	244	989	1,243	82,021	37,687	44,334
4,656	(2,096)	1,203	8,609	14,760	404,774	145,863	258,911
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:							
92	-	(12)	337	569	4,333	1,386	2,947
18	-	6	-	28	4,876	573	4,303

- * סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגד הציבור בסך של 2,250,592, 2,867, 687 ו-4,765 מיליוני ש"ח בהתאמה.
 - (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,163 מיליוני ש"ח). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.
 - (3) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיר שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 - (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
 - (5) קיבוצים ומושבים, ארגונים אזוריים וארציים ותאגידים בשליטת תנועות ההתיישבות.
 - (6) לרבות תאגידים בשליטתם.
 - (7) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-433 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-2,169 מיליוני ש"ח, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי חשק – מאוחד

תוספת 5 (המשך)

3. סך-הכל בגין פעילות לווים בישראל ובחול (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010					
יתרות חובות בעייתיים ⁽³⁾	הוצאה (הכנסה) שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾	
157	(6)	2,584	667	1,917	חקלאות
2,535	256	45,949	25,916	20,033	תעשייה
5,707	347	75,311	29,793	45,518	בניו ונדל"ן ⁽⁶⁾
64	7	6,466	2,958	3,508	חשמל ומים
707	116	25,422	8,827	16,595	מסחר
570	(9)	8,895	1,509	7,386	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
288	(39)	8,945	2,477	6,468	תחבורה ואחסנה
537	(9)	11,057	4,728	6,329	תקשורת ושירותי מחשב
2,222	25	*48,931	22,273	*26,658	שירותים פיננסיים
145	46	13,617	4,142	9,475	שירותים עסקיים אחרים
272	14	9,629	2,065	7,564	שירותים ציבוריים וקהילתיים
743	1	45,117	4,740	40,377	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
948	353	*77,434	35,795	*41,639	אנשים פרטיים - אחר
14,895	1,102	379,357	145,890	233,467	סך-הכל

סיכון אשראי שנכלל בענפי החשק השונים:

666	(23)	4,459	1,270	3,189	תנועות ההתיישבות ⁽⁴⁾
37	-	4,508	248	4,260	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סווג מחדש.

- (1) אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 4,180,226,320 ו-2,967 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-9,744 מיליוני ש"ח). בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (נוסח ישן).
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.
- (4) קבוצים ומושבים, ארמנים אזוריים וארציים ותאגידים בשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של כ-363 מיליוני ש"ח וסיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-1,690 מיליוני ש"ח, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6

חלק אי - מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2011														
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽⁴⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾							חשיפה מאזנית מעבר לגבול			המדינה
	לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי מסחרי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים							לאחרים	לבנקים ⁽³⁾	למשלות ⁽³⁾	
				חובות פגומים ⁽⁴⁾	סיכון אשראי מסחרי מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בנין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	סך-כל החשיפה המאזנית				
2,325	1,346	90	7,103	231	424	17,371	13,700	7,575	21,275	2,218	1,451	2	א. ארצות-הברית	
247	795	-	548	-	-	5,661	4,619	-	4,619	445	597	-	ב. שוויץ	
1,999	3,324	-	3,634	47	70	6,431	1,108	395	1,503	2,885	2,438	-	ג. אנגליה	
59	67	-	1,049	120	120	3,138	3,012	310	3,322	44	82	-	ד. תורכיה	
920	1,006	-	995	8	8	1,926	-	-	-	602	1,185	139	ה. גרמניה	
1,112	1,088	-	1,282	1	-	2,200	-	-	-	502	1,698	-	ו. צרפת	
6	104	-	195	-	3	110	-	-	-	97	13	-	ז. אירלנד	
81	43	-	129	-	-	124	-	-	-	33	79	12	ח. ספרד	
1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	ט. פורטוגל	
-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	י. יוון	
38	11	1	32	-	5	49	-	-	-	46	3	-	יא. איטליה	
3,321	5,158	-	2,842	43	159	8,918	439	10	449	6,222	1,644	613	יב. אחרות	
10,109	12,943	91	17,810	450	789	45,930	22,878	8,290	31,168	13,096	9,190	766	סך-כל החשיפות למדינות זרות	
669	363	-	2,164	154	155	4,483	3,451	320	3,771	660	302	70	סך החשיפות למדינות LDC	

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבוביות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המתירים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

חשיפות למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾ תוספת 6 (המשך)

חלק אי - מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך כסום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך (המשך):

ליום 31 בדצמבר 2010												
חשיפה מאזנית מעבר לגבול	חשיפה חוץ-מאזנית ⁽²⁾			חשיפה מאזנית ⁽⁴⁾								
	לפירעון עד שנה מעל שנה	לפירעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בעייתי ⁽⁴⁾	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים						חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
				יתרת חובות בעייתיים ⁽⁴⁾	סך-כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽³⁾	המדינה
2,074	1,097	99	11,483	413	4,762	1,591	9,529	11,120	1,729	1,441	1	א. ארצות-הברית
163	718	-	3,746	-	4,479	3,598	-	3,598	329	552	-	ב. שוויץ
1,739	1,637	4	8,565	32	4,303	927	304	1,231	1,738	1,638	-	ג. אנגליה
58	31	-	1,197	68	2,757	2,668	531	3,199	38	51	-	ד. תורכיה
961	1,228	-	3,432	9	2,189	-	-	-	838	1,173	178	ה. גרמניה
769	859	-	4,377	1	1,628	-	-	-	493	1,073	62	ו. צרפת
18	197	-	178	-	215	-	-	-	197	16	2	ז. אירלנד
100	86	-	115	-	186	-	-	-	32	129	25	ח. ספרד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ט. פורטוגל
-	2	-	1	-	2	-	-	-	1	-	1	י. יוון
46	90	-	23	-	136	-	-	-	45	62	29	יא. איטליה*
3,644	4,318	-	2,411	1	8,143	181	146	327	5,079	1,760	1,123	יב. אחרות*
9,572	10,263	103	35,528	524	28,800	8,965	10,510	19,475	10,519	7,895	1,421	סך-כל החשיפות למדינות זרות
419	252	-	1,865	69	3,500	2,829	676	3,505	447	208	16	סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים". הסכום כולל את נתוני תורכיה, כמפורט בטבלה לעיל.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* סווג מחדש, נתוני החשיפה לאיטליה שנכללו במדינות אחרות, מוצגים בנפרד.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (נוסח ישן).

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

(4) יתרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, לא כולל רכיבי סיכון חוץ-מאזני.

חלק בי - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

שם המדינה:

קנדה

כסום החשיפות המאזניות המצרפי למדינות זרות על בסיס מאוחד שפורטו בחלק זה הינו 2,556 מיליוני ש"ח ליום 31.12.2011. (ליום 31.12.2010: 2,235 מיליוני ש"ח).

הערה:

בנתוני דצמבר 2011 נכללות מדינות שאינן עוברות את סך החשיפה הנדרש, היות שמדינות אלה נכללו בנתוני דצמבר 2010.

חשיפה למדינות זרות (על בסיס מאוחד)⁽¹⁾

תוספת 6 (המשך)

חלק ג' – מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות.

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות אשר פורטו בחלק א' לעיל.

לשנת 2011						
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
539	186	136	-	215	2	סכום החשיפה בתחילת התקופה
(249)	(58)	(80)	-	(110)	(1)	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
						שינויים ביתר החשיפות:
26	13	7	1	5	-	חשיפות שהתווספו
3	1	2	-	-	-	הכנסת ריבית שנצברה
(34)	(18)	(16)	-	-	-	סכומים שנגבו
285	124	49	1	110	1	סכום חשיפה בסוף התקופה
לשנת 2010						
סך-הכל	ספרד	איטליה	פורטוגל	אירלנד	יוון	
1,492	618	537	5	331	1	סכום החשיפה בתחילת התקופה
						שינויים ביתר החשיפות:
23	15	-	-	8	-	חשיפות שהתווספו
(966)	(447)	(390)	(5)	(124)	-	סכומים שנגבו
(10)	-	(11)	-	-	1	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
539	186	136	-	215	2	סכום חשיפה בסוף התקופה

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, ביטחונות נזילים ונגדרי אשראי.

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2010-2011

מידע רב-רבעוני

תוספת 7

בשנת 2011				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
נכסים				
46,230	46,859	49,964	55,790	מזומנים ופקדונות בבנקים
28,932	27,701	27,789	34,411	ניירות-ערך
67	7	10	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
234,628	238,280	248,625	250,592	אשראי לציבור
(4,793)	(4,211)	(4,048)	(4,097)	הפרשה להפסדי אשראי
229,835	234,069	244,577	246,495	אשראי לציבור, נטו
311	323	524	616	אשראי לממשלות
129	130	129	125	השקעות בחברות כלולות
3,713	3,661	3,622	3,720	בנינים וציוד
62	51	48	44	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
6,373	6,992	11,294	10,799	נכסים בגין מכשירים נגזרים
*4,030	4,015	4,036	4,688	נכסים אחרים
*319,682	323,808	341,993	356,688	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
231,769	233,237	242,931	256,417	פקדונות הציבור
5,633	5,676	7,007	7,001	פקדונות מבנקים
1,227	1,139	1,133	1,085	פקדונות הממשלה
428	927	1,332	1,305	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
28,295	29,962	32,050	32,933	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,431	9,929	13,829	13,421	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
*20,138	19,897	20,350	20,399	התחייבויות אחרות
*296,921	300,767	318,632	332,561	סך-כל ההתחייבויות
*22,434	22,732	23,076	23,845	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
327	309	285	282	זכויות שאינן מקנות שליטה
*22,761	23,041	23,361	24,127	סך-כל ההון
*319,682	323,808	341,993	356,688	סך-כל ההתחייבויות וההון

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

מאזן מאוחד לסוף כל רבעון בשנים 2010 – 2011

מידע רב-רבעוני

תוספת 7 (המשך)

בשנת 2010				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
נכסים				
47,249	46,766	37,236	50,331	מזומנים ופקדונות בבנקים
26,516	26,680	28,935	31,604	ניירות-ערך
16	-	10	16	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
**224,567	**229,265	**232,377	**236,671	אשראי לציבור
***(11,364)	***(11,516)	***(11,712)	***(11,383)	הפרשה להפסדי אשראי
213,203	217,749	220,665	225,288	אשראי לציבור, נטו
105	234	296	339	אשראי לממשלות
118	123	125	132	השקעות בחברות כלולות
3,777	3,731	3,669	3,803	בניינים וציוד
**197	**105	**98	**65	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
**5,465	**8,543	**8,598	**6,472	נכסים בגין מכשירים נגזרים
****3,395	****3,588	****3,194	****3,039	נכסים אחרים
***300,041	***307,519	***302,826	***321,089	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
223,216	225,237	217,554	233,965	פקדונות הציבור
5,654	7,379	4,885	4,834	פקדונות מבנקים
1,549	1,435	1,423	1,335	פקדונות הממשלה
418	471	820	386	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
21,395	22,555	25,920	27,608	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
**7,991	**11,034	**12,074	**10,249	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
***18,769	***17,910	***18,016	***19,814	התחייבויות אחרות
***278,992	***286,021	***280,692	***298,191	סך-כל ההתחייבויות
**20,705	**21,161	**21,779	**22,561	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
344	337	355	337	זכויות שאינן מקנות שליטה
***21,049	***21,498	***22,134	***22,898	סך-כל ההון
***300,041	***307,519	***302,826	***321,089	סך-כל ההתחייבויות והון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים לשנת 2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1(ה)4 בדוחות הכספיים.

** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בשנת 2011 בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים ראה ביאור 1(ג)4 בדוחות הכספיים.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)18 בדוחות הכספיים.

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון בשנים 2011-2010

מידע רב-רבעוני

תוספת 8

בשנת 2010				בשנת 2011				
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	
1,752	1,837	2,053	2,133	2,252	2,142	1,750	2,087	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
299	341	290	100	14	327	498	363	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,453	1,496	1,763	2,033	2,238	1,815	1,252	1,724	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות								
1,162	1,246	1,159	1,244	1,224	1,152	1,175	1,145	עמלות תפעוליות
15	16	6	40	22	50	9	(26)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
40	72	**21	**31	29	22	23	27	הכנסות אחרות
1,217	1,334	**1,186	**1,315	1,275	1,224	1,207	1,146	סך-כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות								
**1,086	**1,070	1,172	**1,303	**1,275	1,147	1,110	1,227	משכורות והוצאות נלוות
369	365	383	401	369	386	392	388	אחזקה ופחת בניינים וציוד
*9	*91	*7	*34	3	11	3	4	הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
*447	*480	*502	*572	475	469	528	578	הוצאות אחרות
**1,911	**2,006	2,064	**2,310	**2,122	2,013	2,033	2,197	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
**759	**824	**885	**1,038	**1,391	1,026	426	673	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
**295	**324	**355	**368	**503	333	(29)	2	הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח מפעולות רגילות
**464	**500	**530	670	**888	693	455	671	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר מיסים								
2	(8)	2	7	1	1	(2)	(5)	
**466	**492	**532	677	**889	694	453	666	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6	4	(16)	24	1	17	17	4	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
**472	**496	**516	701	**890	711	470	670	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים								
1	1	2	12	1	1	1	2	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח נקי:								
**467	**493	**534	689	**890	695	454	668	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
6	4	(16)	24	1	17	17	4	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
**473	**497	**518	713	**891	712	471	672	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:								
רווח בסיסי:								
**0.36	**0.38	**0.39	0.53	**0.67	0.54	0.36	0.51	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים								
-	-	-	0.01	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
**0.36	**0.38	**0.39	0.54	**0.67	0.54	0.36	0.51	סך-הכל
רווח מדולל:								
**0.36	**0.37	**0.39	0.53	0.67	0.53	0.35	0.50	רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים								
-	-	-	0.01	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
**0.36	**0.37	**0.39	0.54	0.67	0.53	0.35	0.50	סך-הכל

* הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בשנת 2011.
 ** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ב"אור 1(ה) (18) בדוחות הכספיים.

הצהרת המנכ"ל

אני, ציון קינן, מצהיר כי:

1. סקרת את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמציגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מציגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי; תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

ציון קינן
מנהל כללי

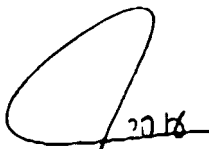
תל-אביב, 28 במרץ 2012

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, עופר לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2011 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי; תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

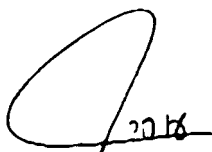
תל-אביב, 28 במרץ 2012

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק הפועלים בע"מ (להלן, "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקות מבוצעות בהתאם להוראות ההנהלה, הנכסים מוגנים והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (Monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נוהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (Believes) כי ליום 31 בדצמבר 2011, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית. האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בוקרה על-ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ה"ה זיו האפט רואי חשבון וסומך חייקין רואי חשבון, כפי שצוין בדוח שלהם, בעמוד מספר 246, אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011.

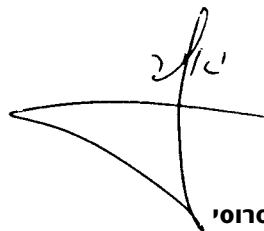
עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ציון קיבין

מנהל כללי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 28 במרץ 2012

246	דוח רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
247	דוח רואי החשבון המבקרים
248	מאזן מאוחד
249	דוח רווח והפסד מאוחד
250	דוח על השינויים בהון
254	דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
256	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד: "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפרוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק, ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו-כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011, והדוח שלנו, מיום 28 במרץ 2012, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, וכן הפניית תשומת לב בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 28 במרץ 2012

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק הפועלים בע"מ (להלן: הבנק): לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010, ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון). התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישמשו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של הבנק וחברות מאוחדות שלו לימים 31 בדצמבר 2011 ו-2010 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק וחברות מאוחדות שלו לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו-כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19(ד) (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארצות-הברית בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על-ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי COSO והדוח שלנו מיום 28 במרץ 2012 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 28 במרץ 2012

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

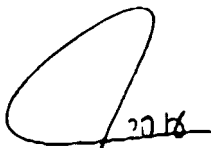
31 בדצמבר		
2010	2011	ביאור
נכסים		
50,331	55,790	2 מזומנים ופקדונות בבנקים
31,604	34,411	3, 14 ניירות-ערך
16	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
**236,671	250,592	אשראי לציבור
***(11,383)	(4,097)	הפרשה להפסדי אשראי
225,288	246,495	4 אשראי לציבור, נטו
339	616	5 אשראי לממשלות
132	125	6 השקעות בחברות כלולות
3,803	3,720	7 בנינים וציוד
**65	44	7א נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
**6,472	10,799	20 נכסים בגין מכשירים נגזרים
***3,039	4,688	8 נכסים אחרים
***321,089	356,688	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
233,965	256,417	9 פקדונות הציבור
4,834	7,001	10 פקדונות מבנקים
1,335	1,085	פקדונות הממשלה
386	1,305	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
27,608	32,933	11 אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
**10,249	13,421	20 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
***19,814	20,399	12 התחייבויות אחרות
***298,191	332,561	סך-כל ההתחייבויות וההון
***22,561	23,845	13 הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
337	282	זכויות שאינן מקנות שליטה
***22,898	24,127	סך-כל ההון
***321,089	356,688	סך-כל ההתחייבויות וההון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31.12.2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1(ה) (4) להלן.

** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים ראה ביאור 1(ג) (4) להלן.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

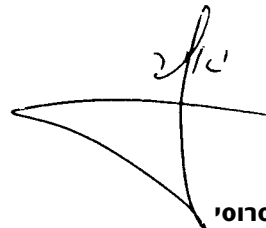
עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

ציון קינן

מנהל כלכלי

יאיר סרוסי

יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 28 במרץ 2012

דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

2009	2010	2011	ביאור	
6,718	7,775	8,231	23	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,017	1,030	1,202	ד'4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
4,701	6,745	7,029		רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות תפעוליות ואחרות:				
4,489	4,811	4,696	24	עמלות תפעוליות
392	77	55	25	רווחים מהשקעות במניות, נטו
**158	**164	101	26	הכנסות אחרות
**5,039	**5,052	4,852		סך-כך ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
**4,016	**4,631	4,759	27	משכורות והוצאות נלוות
1,432	1,518	1,535		אחזקה ופחת בניינים וציוד
*93	*141	21		הפחתות וירידת-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
*1,916	*2,001	2,050	28	הוצאות אחרות
**7,457	**8,291	8,365		סך-כך ההוצאות התפעוליות והאחרות
**2,283	**3,506	3,516		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
**990	**1,342	809	29	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
**1,293	**2,164	2,707		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
(15)	3	(5)	ב'6	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר מיסים
				רווח נקי מפעולות רגילות:
**1,278	**2,167	2,702		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	18	39		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
**1,272	**2,185	2,741		המיוחס לבעלי מניות הבנק
28	16	5	30	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
				רווח נקי:
**1,306	**2,183	2,707		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(6)	18	39		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
**1,300	**2,201	2,746		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים:				
31, (23) 1 (ה) (18)				
רווח בסיסי:				
**0,97	**1,65	2,07		רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
0,02	0,01	-		רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי מניות הבנק
**0,99	**1,66	2,07		סך-הכל
רווח מדולל:				
**0,96	**1,64	2,05		רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק
0,02	0,01	-		רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים המיוחס לבעלי מניות הבנק
**0,98	**1,65	2,05		סך-הכל

* הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
 ** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 (ה) (18) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

יתרה ליום 1 בינואר 2009
השפעת יישום לראשונה של ההנחיות וההבהרות בנושא דיווח כספי על זכויות עובדים
יתרה ליום 1 בינואר 2009 לאחר היישום למפרע
רווח נקי בשנת החשבון
רכישה עצמית של מניות
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
מימוש/פקיעה אופציות למניות
רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
התאמות מתרגום בגין חברות כלולות**
התאמות אחרות בגין חברות כלולות
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
קטון בזכויות שאינן מקנות שליטה
יתרה ליום 1 בינואר 2010
רווח נקי בשנת החשבון
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
מימוש/פקיעה אופציות למניות
רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
גידול בזכויות שאינן מקנות שליטה
יתרה ליום 1 בינואר 2011

* בניכוי 5,183,853 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות כוללת של כ-84 מיליוני ש"ח (31.12.10): בניכוי 653,853 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות של כ-10 מיליוני ש"ח, 31.12.09: 700,000 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות של כ-10 מיליוני ש"ח.

** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חו"ל.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך-הכלל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכלל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			סך הון וקרנות הון	קרנות הון		הון מניות ופרמיה*
				רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות מתרמם**	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן		אחרות	מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	
19,225	430	18,795	10,783	(70)	(135)	28	8,189	5	151	8,033
(485)	-	(485)	(485)	-	-	-	-	-	-	-
***18,740	430	***18,310	***10,298	(70)	(135)	28	8,189	5	151	8,033
***1,306	6	***1,300	***1,300	-	-	-	-	-	-	-
(10)	-	(10)	-	-	-	-	(10)	-	-	(10)
678	-	678	-	-	-	678	-	-	-	-
(54)	(4)	(50)	-	-	-	(50)	-	-	-	-
(214)	-	(214)	-	-	-	(214)	-	-	-	-
61	8	53	-	-	-	-	53	-	53	-
4	-	4	-	-	-	-	4	(1)	(50)	55
38	-	38	-	38	-	-	-	-	-	-
(14)	-	(14)	-	(14)	-	-	-	-	-	-
25	-	25	-	-	25	-	-	-	-	-
(23)	-	(23)	-	-	-	-	(23)	(23)	-	-
(43)	(43)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(47)	(47)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
***20,447	350	***20,097	***11,598	(46)	(110)	442	8,213	(19)	154	8,078
***2,183	(18)	***2,201	***2,201	-	-	-	-	-	-	-
216	-	216	-	-	-	216	-	-	-	-
(77)	7	(84)	-	-	-	(84)	-	-	-	-
(22)	(1)	(21)	-	-	-	(21)	-	-	-	-
126	-	126	-	-	-	-	126	-	126	-
4	-	4	-	-	-	-	4	(2)	(63)	69
33	-	33	-	33	-	-	-	-	-	-
(11)	-	(11)	-	(11)	-	-	-	-	-	-
(4)	(4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
***22,898	337	***22,561	***13,799	(24)	(110)	553	8,343	(21)	217	8,147

דוח על השינויים בהון
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011
(המשך)

יתרה ליום 1 בינואר 2011
השפעה מצטברת נטו מחס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי
השפעה מצטברת נטו מחס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של תקני IFRS מסויימים
רווח נקי בשנת החשבון
רכישה עצמית של מניות
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
דיבידנד ששולם
הטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
מימוש אופציות למניות
רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

* בניכוי 5,183,853 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות כוללת של כ-84 מיליוני ש"ח (31.12.10): בניכוי 653,853 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות של כ-10 מיליוני ש"ח, 31.12.09: 700,000 מניות שנרכשו על-ידי הבנק בעלות של כ-10 מיליוני ש"ח).

** התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חו"ל.

*** כולל סך של 2,734 מיליוני ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

**** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך-הכלל הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכלל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר			סך הון וקרנות הון	קרנות הון		הון מניות ופרמיה*
				רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מתרמם**	התאמות בגין זמינים למכירה לפי שווי הוגן		אחרות	מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	
****22,898	337	****22,561	****13,799	(24)	(110)	553	8,343	(21)	217	8,147
(816)	(9)	(807)	(807)	-	-	-	-	-	-	-
(40)	(3)	(37)	(97)	-	110	-	(50)	-	(5)	(45)
2,707	(39)	2,746	2,746	-	-	-	-	-	-	-
(74)	-	(74)	-	-	-	-	(74)	-	-	(74)
(383)	(5)	(378)	-	-	-	(378)	-	-	-	-
(55)	-	(55)	-	-	-	(55)	-	-	-	-
114	1	113	-	-	-	113	-	-	-	-
(270)	-	(270)	(270)	-	-	-	-	-	-	-
37	6	31	-	-	-	-	31	-	31	-
4	-	4	-	-	-	-	4	-	(34)	38
17	-	17	-	17	-	-	-	-	-	-
(6)	-	(6)	-	(6)	-	-	-	-	-	-
(6)	(6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24,127	282	23,845	***15,371	(13)	-	233	8,254	(21)	209	8,066

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
*1,306	*2,183	2,707	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
17	-	10	חלקו של הבנק בהפסדים בלתי מחולקים של חברות כלולות
679	715	718	פחת על בניינים וציוד
103	151	38	הפחתות
2,017	1,030	1,202	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(523)	(433)	(1,410)	רווח ממימוש והתאמה של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפידיון
9	(52)	(17)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
1	-	-	הפסד ממימוש, ירידת-ערך ושינוי בשיעורי ההחזקה בחברות מוחזקות
(3)	(12)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
53	114	2	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוססות מניות
*(69)	*70	254	שינוי בהתחייבויות בגין זכויות עובדים
*108	*38	(383)	מיסים נדחים, נטו
662	372	649	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
*4,360	*4,176	3,770	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) בכספים			
7,137	477	(762)	פקדונות בבנקים, נטו
(60)	(137)	(283)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפידיון
1,586	112	218	תמורה מפידיון אגרות-חוב מוחזקות לפידיון
(10,710)	(13,282)	(19,008)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
10,871	9,485	18,410	תמורה ממימוש ניירות-ערך זמינים למכירה
(1,551)	904	(1,155)	ניירות-ערך למסחר, נטו
-	(16)	16	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נטו
4,480	(10,602)	(23,718)	אשראי לציבור, נטו
52	(121)	(277)	אשראי לממשלות, נטו
(53)	-	-	רכישה נוספת של מניות בחברות מאוחדות
(12)	(18)	(5)	רכישת זכויות בחברות כלולות
-	-	-	רכישת חברות שאוחדו לראשונה (נספח א)
2	-	2	תמורה ממימוש השקעות בחברות כלולות
(665)	(687)	(673)	רכישת בניינים וציוד
49	26	1	תמורה ממימוש בניינים וציוד
6,041	(1,132)	(4,696)	כספים אחרים, נטו
17,167	(14,991)	(31,930)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בכספים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) להלן.
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (המשך)

2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון			
5,040	1,972	22,452	פקדונות מהציבור, נטו
(1,743)	(1,621)	2,167	פקדונות מבנקים, נטו
(106)	(216)	(250)	פקדונות מהממשלה, נטו
557	(408)	919	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נטו
4,521	6,155	5,961	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(2,910)	(2,031)	(1,285)	פידיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*(5,131)	*4,613	3,243	התחייבויות אחרות, נטו
4	4	4	הנפקת מניות ואופציות
(10)	-	(74)	רכישה עצמית של מניות
-	-	(270)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות
(43)	(4)	(6)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות חיצוניים בחברות מאוחדות
*179	*8,464	32,861	מזומנים, נטו, מפעילות בהתחייבויות ובהון
21,706	(2,351)	4,701	גידול (קיטון) במזומנים
29,919	51,625	49,274	יתרת מזומנים לתחילת השנה
51,625	49,274	53,975	יתרת מזומנים לסוף השנה

נספח א'

2009	2010	2011	
רכישת חברות בת שאוחדו לראשונה			
נכסים והתחייבויות של חברות הבת שאוחדו, ליום הרכישה:			
8	-	-	נכסים ⁽¹⁾
התחייבויות של החברות לעת האיחוד לראשונה			
16	-	-	התחייבויות
2	-	-	זכויות שאינן מקנות שליטה
10	-	-	מוניטין
-	-	-	זרימת מזומנים לרכישת חברות בת שאוחדו לראשונה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) להלן.
(1) בשנת 2009: למעט מזומנים בסך של 10 מיליוני ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

א. כללי

בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד מאוגד בישראל. הדוחות הכספיים של הבנק נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
הבנק קיבל את אישור המפקח על הבנקים לפרסם את הדוחות הכספיים השנתיים על בסיס מאוחד בלבד. בביאור 34 מוצגת תמצית הדוחות הכספיים של הבנק סולו, הכוללת מאזן, דוח רווח והפסד ודוח על תזרימי המזומנים.
הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 במרץ 2012.

ב. הגדרות:

בדוחות כספיים אלה:

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית - כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחרים בארצות-הברית נדרשים ליישם בהתאם להיררכיה שנקבעה ב-FAS 168 (ASC 105-10) (הקודיפיקציה).
תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על-ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB), והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על-ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על-ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
חברות בנות - חברות הנשלטות על-ידי הבנק.
חברות כלולות - חברות שלבנק יש השפעה מהותית עליהן, למעט חברות בנות.
חברות מחזקות - חברות בנות וחברות כלולות בקבוצה.
שלוחות בחו"ל - נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
מטבע הפעילות - המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה פועל הבנק.
מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בישראל.
סכום מותאם - סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.
סכום מדווח - סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 ("מועד המעבר"), כהגדרתו בתקן חשבונאות 12 (כפי שתוקן) של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות הפסקת ההתאמה של דוחות כספיים, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
צדדים קשורים - כהגדרתם בגילוי דעת מספר 29 של לשכת רואי חשבון בישראל, למעט בעלי עניין.
בעלי עניין - כהגדרתם בחוק נירות-ערך, התשכ"ח-1968.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

(1) עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעריכת הדוחות הכספיים הבנק מיישם, בין היתר, תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים וכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, באופן המפורט להלן:
בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובין היתר, בנושאים מסויימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות-הברית, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
התקינה הבינלאומית מיושמת על-פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על-ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית שחלים ספציפית על נושאים אלה;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל הבנק בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי שאומץ הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

(2) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד;
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים;
- הפרשות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי מאזני.

ערכם של נכסים לא-כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(3) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת בהערכת אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי-ודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

(4) שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסויימים והוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיפים ד' ו-ה' להלן) סעיפים מסויימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים לכתרת הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

פריטים שנכללו במאזן:

- נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין בסך של 65 מיליוני ש"ח, אשר במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010, נכללו במסגרת סעיף נכסים אחרים, הוצגו במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- נכסים בגין מכשירים נגזרים בסך של 6,472 מיליוני ש"ח, אשר במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010, נכללו במסגרת נכסים אחרים, הוצגו במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- התחייבויות בגין מכשירים נגזרים בסך של 10,249 מיליוני ש"ח, אשר במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010, נכללו במסגרת התחייבויות אחרות, הוצגו במאזן המאוחד של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 בשורה נפרדת.
- נתוני אשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2010 סווגו מחדש כדי להתאים להצגה בסכום ברוטו החל מיום 1 בינואר 2011.

פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד:

- הוצאות בגין הפחתות וירידות-ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין בסך של 141 מיליוני ש"ח ושל 93 מיליוני ש"ח בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק סווגו מחדש מהוצאות אחרות והוצגו בשורה נפרדת בדוחות הכספיים של הבנק, לכל אחת מהשנים הסתיימו בימים 31 בדצמבר 2010 ו-2009.

(5) מטבע פעילות ומטבע הצגה

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח ומעוגלים למיליוני הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

במהלך שנת 2011 החל הבנק ליישם תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

- (1) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי, והפרשה להפסדי אשראי ותיקון להוראות בנושא טיפול בחובות בעייתיים;
 - (2) תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים, המפורטים להלן:
 - IFRS 2, תשלום מבוסס מניית;
 - IFRS 3 (2008), צירופי עסקים;
 - IFRS 5, נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו;
 - IAS 8, מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות;
 - IAS 10, אירועים לאחר תקופת הדיווח;
 - IAS 16, רכוש קבוע;
 - IAS 17, הכירות;
 - IAS 20, הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי;
 - IAS 21, השפעות השינויים בשערי חליפין של מטבע-חוץ;
 - IAS 27 (2008), דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים;
 - IAS 28, השקעות בחברות כלולות;
 - IAS 29, דיווח כספי בכלכלות היפר-אינפלציוניות;
 - IAS 31, זכויות בעסקות משותפות;
 - IAS 33, רווח למניה;
 - IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים;
 - IAS 36, ירידת-ערך נכסים;
 - IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים;
 - IAS 40, נדל"ן להשקעה.
 - (3) תקן חשבונאות אמריקאי 157 (ASC 820-10), מדידת שווי הוגן (להלן: "FAS 157"), תקן חשבונאות אמריקאי 159 (ASC 825-10), חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות (להלן: "FAS 159") ועדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-06, שיפור גילוי לגבי מדידת שווי הוגן;
 - (4) הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים; וכן
 - (5) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-02, קביעה של מלווה בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- המדיניות החשבונאית של הבנק, כפי שמפורטת בסעיף ה' שלהלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עדכוני התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים הנילו ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהייתה.

ה. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

(1) מטבע-חוץ והצמדה

עסקות במטבע-חוץ

עסקות במטבע-חוץ מתורגמות לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע-חוץ במועד הדיווח, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום.

נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של מכשירים פיננסיים הוניים לא-כספיים המסווגים כזמנים למכירה, או גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

שלוחות בנקאיות בחו"ל

עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כיחידות אוטונומיות (פעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה שונה משקל) והפרשי השער בגין התרגום נקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על-פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כזרוע ארוכה (פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק). בהתאם לכך, הדוחות הכספיים שלהן מתורגמים לשי"ח כמפורט להלן: פריטי מאזן לא-כספיים תורגמו על-פי שער החליפין במועד העסקה. פריטי מאזן כספיים תורגמו על-פי שער החליפין השוטפים לתאריך המאזן. נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנקובים במטבע-חוץ והנמדדים לפי שווי הוון, מתורגמים למטבע פעילות לפי שער חליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי הוון. הפרשים הנובעים מתרגום הדוחות הכספיים הנ"ל נכללו ברווח מפעילות מימון, בסעיפים המתאימים. הכנסות והוצאות של היחידות הנ"ל (למעט הכנסות והוצאות הקשורות בפריטים לא-כספיים שתורגמו לפי שער חליפין היסטוריים, שלפיהם תורגמו הפריטים הלא-כספיים המתייחסים אליהם) תורגמו לפי שער החליפין הממוצע החודשי שמתאים למועד ביצוע העסקות, וכוללות הפרשי שער על יתרות מאזניות לתחילת החודש.

יישום לראשונה של IAS 21, השפעת השינויים בשער חליפין של מטבע-חוץ

עם היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ביצע הבנק, בין היתר, בחינה של השלוחות הבנקאיות בחו"ל, זאת בהתאם לכללי ה-IFRS והנחיות המפקח על הבנקים. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, שינוי סיווג של שלוחה בנקאית כפעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה שונה משקל דורש קבלת הנחיה מקדמית ממנהל יחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים. לאור זאת, עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור, המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל כבפעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.

במהלך חודש פברואר 2012 פורסם חוזר של המפקח על הבנקים אשר כולל קריטריונים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות נדרש הבנק לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
- גיוס אוטונומי של הלקוחות על-ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על-ידי הבנק אינה משמעותית;
- פעילות השלוחה מול הבנק ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו-כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהבנק ו/או הצדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו-כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק, הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים. הבנק בחן את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה, הבנק יסווג את בנק הפועלים שוויץ, החל מיום 1 בינואר 2012 כפעילות חוץ שמתבע הפעילות שלה שונה משקל. שינוי הסיווג יטופל באופן פרוספקטיבי כך שהפרשי שער בגין התרגום יוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר ויוצגו במסגרת "התאמות מתרגום של פעילויות חוץ".

מדד ושער חליפין:

להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים של מטבעות עיקריים ושיעורי השינוי בהם:

השינוי ב-% בשנה		ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	2009	2010	2011
ב-%		בש"ח		
2.3%	2.6%	99.2	101.4	104.0
(6.0%)	7.7%	3.775	3.549	3.821
(10.1%)	7.3%	6.111	5.493	5.892
(12.9%)	4.2%	5.442	4.738	4.938
3.3%	7.2%	3.667	3.788	4.062
(8.8%)	(13.4%)	2.518	2.296	1.989

(2) השקעות בחברות מוחזקות:

(א) דוחות כספיים מאוחדים וזכויות שאינן מקנות שליטה:

כאשר לבנק יש את הכוח, בין במישרין ובין בעקיפין, לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של ישות, כדי להשיג הטבות מפעולותיה, מתקיימת שליטה בישות והיא תסווג כחברה-בת. זכויות הצבעה פוטנציאליות, במידה וקיימות, הניתנות למימוש או המרה באופן מיידי, והשפעתן, כולל זכויות הצבעה פוטנציאליות המוחזקות על-ידי ישות אחרת, מובאים בחשבון בהערכת הכוח לקביעת המדיניות כאמור.

דוחות כספיים מאוחדים מציגים את הדוחות הכספיים של הקבוצה כישות כלכלית אחת החל מהמועד בו מושגת שליטה ועד למועד בו השליטה מופסקת. לפיכך, יתרות ועסקות הדדיות בין ישויות אלה ורווחים ממכירות בין הישויות שטרם מומשו, בוטלו במלואם.

המדיניות החשבונאית של החברות המאוחדות שונתה במידת הצורך על-מנת להתאימה למדיניות חשבונאית שאומצה על-ידי הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה מייצגות את חלקן בהון חברת-הבת, שאינו ניתן לייחס, במישרין או בעקיפין, לקבוצה. הזכויות שאינן מקנות שליטה מוצגות כסעיף נפרד במסגרת הון הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהוון והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך-הכל רווח רווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקות בין הקבוצה לזכויות שאינן מקנות שליטה שאינן מביאות לאיבוד שליטה מטופלות כעסקות במישור ההוני.

(ב) טיפול בישויות בעלות זכויות משתנות:

ישות הינה VIE אם היא עומדת במבחנים המפורטים ב-FAS 167, פרשנות מתוקנת 46 (FIN46(R), איחוד ישויות בעלות זכויות משתנות (ASC 810-10): (1) ההשקעה ההונית בסיכון אינה מספקת כדי לאפשר לישות לממן את פעולותיה מבלי להזדקק לתמיכה כספית נחותה נוספת (subordinated financial support) שמספקת על-ידי צדדים מעורבים, לרבות מחזיקי מניות; או (2) למשקיעים בהון בסיכון קבוצה אין את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של הישות, או שאינם סופגים את חלקם היחסי בהפסדים הצפויים או ברווחים השאריתיים הצפויים של הישות. VIE תאוחד בדוחות הכספיים אם לבנק יש את הכוח לכוון פעילויות בעלות השפעה משמעותית ביותר על הביצועים הכלכליים של ה-VIE, וכן לבנק יש את הזכות לקבל הטבות מה-VIE או מחויבות לספוג את הפסדיה, אשר פוטנציאלית עשויים להיות משמעותיים עבור ה-VIE.

לבנק קיימות זכויות משתנות ב-VIE אחרות שאינן מאוחדות מכיוון שהבנק אינו הנהנה העיקרי.

הבנק עוקב אחר כל ה-VIEs על מנת לקבוע אם התרחש אירוע אשר עלול לגרום לשינוי בזהות של הנהנה העיקרי. אירועים אלו כוללים, בין היתר:

- רכישות נוספות או מכירות של זכויות משתנות על-ידי הבנק או על-ידי צד שלישי לא קשור המרמות לבעלות הכוללת של הזכויות המשתנות של הבנק להשתנות;
 - שינויים בהסדרים חוזיים באופן שמיעד מחדש הפסדים צפויים או רווחים שאירתיים בין מחזיקי הזכויות המשתנות; ו-
 - מתן תמיכה לישות המביאה לזכות משתנה משמעותית.
- לפרטים נוספים לגבי ישויות בעלות זכויות משתנות, ראה ביאור 19 ה'.

(ג) השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיום השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקת.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה כנכס זמין למכירה עד למועד השגת ההשפעה המהותית, מיושמת שיטת השווי המאזני למפרע. זאת בעקבות לכללים שנקבעו בנושא בתקני חשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. הדוחות הכספיים כוללים את חלקו של הבנק בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הבנק מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על-ידי חברה כלולה ריאלית.

אובדן השפעה מהותית

הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי או כחברה-בת, לפי העניין. במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לו בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים" בכל הפרש בין השווי הוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי מימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה. הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים.

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שהחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי. בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים". עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או ההפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

(ד) צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. עבור רכישות אשר אירעו לאחר ה-1 בינואר 2011, הבנק מכיר במוניטין למועד הרכישה לפי השווי הוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי הוגן למועד הרכישה של זכויות הנויות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על-ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו-C5 ל-IFRS 1, אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך הבנק לא מיישם את IFRS 3 (2008) למפרע לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות, רכישות של חברות תחת שליטה משותפת ורכישות של זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המוניטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל. לאור זאת, לא קיימת השפעה מיישום התקן לראשונה.

(3) בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(א) הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כרווח מפעילות מימון (לפני הפרשה להפסדי אשראי) בסעיף הרלוונטי במסגרת "הכנסות מימון בגין נכסים". כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו-כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
 - הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.
 - עמלות הקצאת אשראי, וכן עמלות מעסקי מימון מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקות.
- (ב)** עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן.
- (ג)** נירות-ערך - ראה סעיף ה(5) להלן.
- (ד)** מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף ה(6) להלן.
- (ה)** הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

(4) חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה החדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדתו של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות-הברית ושל הרשות לניירות-ערך בארצות-הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים.

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון, פקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בדבר מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בדבר מדידה והכרה של הפרשה לירידת-ערך (כגון: אגרות-חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

הפרשה להפסדי אשראי

בהתאם להוראה, הבנק נדרש לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה נאותה, על-מנת לכסות הפסדי אשראי צפויים, בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ-מאזניים, כגון התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו-כן, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות שסך יתרתם החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשה להפסדי אשראי וביטחונות), מקובצות ברמת הלקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברת כרטיסי אשראי מאוחדת מעל 500 אלפי ש"ח). בנוסף, מזהה הבנק לצורך בחינה פרטנית, חובות מסויימים בעלי מאפייני בעייתיות אחרים וכן חובות לקוחות בארגון מחדש של חוב בעייתי, אשר ההפרשה לירידת-ערך בגינם אינה נכללת בהפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי. הפרשה פרטנית להפסדי אשראי נבחנת לגבי כל חוב שסווג כפגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות.

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו חוב. ההפרשה הפרטנית הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ-מאזניים תוערך בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASC 450 Contingencies (טיפול חשבונאי בתלויות).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת-ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 ובהתאם להוראת המפקח על הבנקים, בהתבסס על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי, בשנים 2008, 2009 ו-2010 וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בתקופות שלאחר מועד היישום לראשונה, תוך התחשבות בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, הערכת איכות כללית של האשראי לענף משק, שינויים בנפח ובמגמה של יתרות בפיגור ויתרות פגומות והשפעות השינויים בריכוזיות האשראי, כל זאת תוך הבאה בחשבון של אי-ודאויות הנוצרות בגין ליקויים בתהליכי חיתום אשראי, בתהליכי ביצוע הפרשות להפסדי אשראי וקביעת מחיקות חשבונאיות. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, מגולם בשיעור המס.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי. בנוסף, מחשב הבנק הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור שניתנו החל משנת 2009 ואילך, ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת הלוואה (LTV) גבוה מ-60%.

בהתאם להנחיות של המפקח על הבנקים, ההפרשה הקבוצתית הנדרשת בהתייחס לסיכון אשראי חוץ-מאזני מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ-מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסויימות. הפרשה זו לא מנוכה מסעיף אשראי לציבור והיא נכללת בסעיף התחייבויות אחרות במאזן.

בהתאם להוראה, הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ-מאזני הבעייתיים בסיווגים: פגום (כמפורט לעיל), נחות או השגחה מיוחדת.

סיכון אשראי נחות, כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני שאינו מוגן באופן מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי שסווג כאמור נדרש שתהיינה חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, שכן קיימת אפשרות ברורה שהבנק יספוג הפסד מסוים, אם הליקויים לא יתוקנו. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג כנחות אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתמשש, ובנוסף - החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתמששות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות נחותים.

אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בעל חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם לא יטופלו, התוצאה של חולשות פוטנציאליות אלו עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון של האשראי או במעמד של הבנק כנושה בתאריך עתידי מסוים. סיכון אשראי חוץ-מאזני יסווג בהשגחה מיוחדת אם קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית לכך, שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ-מאזני תתמשש, ובנוסף - החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתמששות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג של חובות בהשגחה מיוחדת.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום הבנק מפסיק לציבור בגינו הכנסות ריבית. כמו-כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. עם זאת, חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב יפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום שצובר הכנסות ריבית. בנוסף, בעת גביה במזומן, כאשר צפוי כי החוב יפרע במלואו, ניתן להכיר בהכנסות מיומן בגובה הכנסות הריבית שהיו נצברות בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנתרת של החוב לפי השיעור החוזי. היתרה שהתקבלה במזומן מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנתרת, תרשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנתרת של חוב פגום, כל התשלומים שהתקבלו ישמשו להקטנת הקרן במידה הנדרשת להסרת ספק זה.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית, עד למחיקתם חשבונאית.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, מסווגים כחובות פגומים ומוערכים על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא יפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). במקרה בו מדובר בחוב מותנה בביטחון אשר ההפרשה הפרטנית בגינו מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון, הבנק מוחק חשבונאית כל יתרת חוב העולה על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותר משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

נכסים שנתפסו (Foreclosed Assets)

במקרה בו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי בו הבנק קיבל נכסים כפירעון מלא או חלקי של חוב, למשל זכויות בהון, חייבים מצד שלישי או נכסים אחרים שימכרו לאחר מכן, יוכרו נכסים אלה לפי שווי ההוגן של הנכסים במועד התפיסה. אם הנכסים שנתקבלו מהווים פירעון מלא של החוב ובמועד התפיסה עולה יתרת-החוב הרשומה על השווי ההוגן של הנכסים, מכיר הבנק בהפרשה להפסדי אשראי. בכל מקרה במידה והנכסים שהתקבלו נמכרו זמן קצר לאחר תפיסתם (לרוב עד 90 יום) כל עוד לא חל שינוי מהותי באומדן השווי ההוגן, מחליף הבנק את אומדן השווי ההוגן במחיר שהתקבל במכירה בניכוי עלויות מכירה ומתאים את ההפרשה להפסדי אשראי.

מדיניות ההפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללו הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. ההפרשות לחובות מסופקים בחברות המאוחדות הבנקאיות בחו"ל, נקבעו על-פי הכללים המקובלים בארצות מושבן. ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ-מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. רישום הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק הופסק מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמו הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות. הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדיור שניתנו על-ידי הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות בארץ חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה נקבעו שיעורי הפרשה שונים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים חושבה על-פי השיעורים שנקבעו למאפיינים השונים. ההפרשה הכללית היתה בערכים מותאמים לסוף שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק ליום 31 בדצמבר 1991. סך ההפרשה עמדה בסוף שנת 2010 על 674 מיליוני ש"ח. מחיקת חובות אבודים נעשתה כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

השפעת היישום לראשונה

ההוראה מיושמת החל מיום 1 בינואר 2011, בדרך של מכאן ולהבא. במועד היישום לראשונה הבנק, בין היתר:

- מחק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים למחיקה חשבונאית;
- סיווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עמד בתנאים לסיווג כאמור. לעניין זה יובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, הבנק לא סיווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש;
- ביטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עמד בתנאים המתאימים;
- התאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים ליום 1 בינואר 2011 לדרישות ההוראה; וכן
- התאים את יתרת המיסים השוטפים והמיסים הנדחים לקבל ולשלם, ליום 1 בינואר 2011.

השפעת יישום ההוראה לראשונה בסך 807 מיליוני ש"ח (נטו ממס) נזקפה כהקטנת יתרת העודפים ליום 1 בינואר 2011.

(5) ניירות-ערך

(א) ניירות-ערך בהם משקיע הבנק מסווגים לשלושה תיקים כלהלן:

- אגרות-חוב מוחזקות לפידיון - אגרות-חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפידיון, למעט אגרות-חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת כך שהבנק לא יכסה, במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות-חוב מוחזקות לפידיון מוצגות במאזן לפי העלות בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ופרשי שער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון ובניכוי הפסדים בגין ירידת-ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני.
- ניירות-ערך למסחר - ניירות-ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למכורם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות-ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים מהתאמות לשווי הוגן נקפים לדוח רווח והפסד.
- ניירות-ערך זמינים למכירה - ניירות-ערך אשר לא סווגו כאגרות-חוב מוחזקות לפידיון או כניירות-ערך למסחר. מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין ואגרות-חוב נכללות במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין נמדדות במאזן לפי עלות. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר.

(ב) הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני נזקפים לדוח רווח והפסד.

(ג) השקעות הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.

(ד) עלות ניירות-ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון".

(ה) לענין חישוב שווי הוגן - ראה סעיף ה(ל) להלן.

(ו) לענין טיפול בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני - ראה סעיף ה(פ) להלן.

(6) מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

(א) הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצורכי גידור סיכוני מטבע-חוץ וסיכוני ריבית, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים. מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחזוה המארח ומטופלים בנפרד אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החזוה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ, לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים; (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו- (ג) המכשיר המשובץ אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

(ב) במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור בין המכשיר המגדר והפריט המגודר, לרבות מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה של הבנק לביצוע הגידור, וכן האופן בו הבנק יערך את אפקטיביות יחסי הגידור. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.

(ג) גידור תזרימי מזמנים

כאשר נגזר מיועד כמכשיר מגדר לחשיפה להשתנות של תזרימי מזמנים עתידיים צפויים, שניתן לייחס לסיכון מסוים המיוחס לנכס או להתחייבות שהוכרז או לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, שינויים בשווי הוגן בגין החלק המגדר האפקטיבי, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקפים השינויים בשווי הוגן לרווח והפסד.

הסכום המוכר ברווח כולל אחר יסוג מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה תזרימי המזמנים ישפיעו על דוח רווח והפסד ויוצג באותו הסעיף בדוח רווח והפסד בו נמצא הפריט המגודר.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור תזרימי מזמנים, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או ההפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסוג מחדש לרווח והפסד.

(ד) גידור שווי הוגן

שינויים בשווי הוגן של מכשיר פיננסי נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן, בהתייחס לסיכונים שגודרו, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של גידור שווי הוגן, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור. כאשר התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, כל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה יבוטלו ויוכרו במקביל בדוח רווח והפסד באופן שוטף בהפסד או ברווח.

(ה) גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ניהול ALM). השינויים בשווי הוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

(ו) נגזרים שאינם משמשים לגידור

שינויים בשווי הוגן של נגזרים שאינם משמשים לגידור נזקפים מיידית לרווח והפסד.

(ז) נגזרים משובצים

נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החזוה המארח, שינויים בשווי הוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מיידית לרווח והפסד. במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחזוה המארח), בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי 155 (ASC 815-15), הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים משובצים מסוימים, הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן, תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (remeasurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או משינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

(7) קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10) אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על-ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

שווי הוגן מוגדר כסכום/ מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך סילוק התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי-תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק. FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או להתחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על-ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות הנובעים ממודלים להערכה אשר אחד או יותר מהנתונים המשמעותיים בהם הינם לא נצפים.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכת. היקף ותדירות העסקות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

יישום הכללים שנקבעו ב-FAS 157 מחייב הפסקת השימוש בפקטור גודל ההחזקה (blockage factor) בחישוב השווי הוגן וכן מחליף את ההנחיות של EITF 02-3 (ASC 815-10), סוגיות בטיפול החשבונאי בחוזים נגזרים המוחזקים לצורך מסחר וחוזים בסחר באנרגיה ופעילויות ניהול סיכונים, האוסרות את ההכרה ברווחים של היום הראשון (day one profits) והמחייבות לקבוע את השווי הוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה.

ניירות-ערך

השווי הוגן של ניירות-ערך למסחר וניירות-ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלה השווי הוגן של השקעת הבנק בניירות-ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. המחיר המצוטט המשמש לקביעת שווי הוגן אינו מותאם בשל גודל ההחזקה על-ידי הבנק או גודל הפוזיציה יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי הוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי-סחירות וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראה בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

FAS 157 דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי הוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד הינה מהותית - הבנק מבצע הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. במידה ולא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.
 - כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית - הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור בהתבסס על דירוגים פנימיים.
- להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

דרישות הגילוי

FAS 157 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע למדידות שווי הוגן. בנוסף, ASU 2010-06 דורש הכללת גילויים נוספים כגון גילוי לסכומים של מעברים משמעותיים ממדידת שווי הוגן לפי רמה 2 למדידה לפי רמה 1 ולהיפך, וכן הכללת הסברים למעברים אלו. כמו-כן, נדרש גילוי לגבי סכומים ברוטו של השינויים במדידת שווי הוגן לפי רמה 3 אשר נובעים מפעולות רכישה, מכירה, הנפקה ופירעון. הגילויים החדשים נדרשים על בסיס רבעוני. דרישות הגילוי כאמור נכללו בדוחות כספיים אלה. עם זאת, לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי הני"ל על דוחות כספיים לתקופות שהוצגו לפני יישום התקן לראשונה. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים.

יישום לראשונה של FAS 157, מדידת שווי הוגן, ו-ASU 2010-06, שיפור הגילוי לגבי מדידת שווי הוגן

הבנק יישם את התקן החל מיום 1 בינואר 2011 בדרך של מכאן ולהבא. השפעת ההערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי-ביצוע בגין מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן לא הייתה מהותית.

(8) חלופת השווי הוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסויימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו-כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, התקן קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות. למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי הוגן, אלא אם הבנק פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי הוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי הוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים. בשלב זה, הבנק בחר שלא למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסויימים אחרים, אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. לפיכך, ליישום התקן לא הייתה השפעה.

(9) ירידת-ערך נכסים פיננסיים

הבנק בוחן בכל תקופת דיווח האם ירידה בשוויים הוגן של ניירות-ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפידיון הינה בעלת אופי אחר מזמני. הבחינה כאמור כוללת מספר שלבים ועקרונות, בהתאם למדיניות שנקבעה בבנק.

הבנק מכיר בתקופת הדיווח בירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, לכל הפחות, בגין ירידת-ערך של כל נייר המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- נייר-ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו;
- נייר-ערך אשר סומך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
- אגרת-חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוגה במועד שבו היא נרכשה על-ידי הבנק לבין דירוגה במועד פרסום הדוח לתקופה זו;
- אגרת-חוב אשר לאחר רכישה סווגה על-ידי הבנק כבעייתית;
- אגרת-חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה;
- נייר-ערך, אשר השווי הוגן שלו לסוף תקופת דיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי אגרות-חוב - העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלוונטיים, אשר מוכיחות ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.

בנוסף, הבחינה בנושא קיום ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני מתבססת על השיקולים הבאים:

- שיעור ההפסד ביחס לעלות נייר הערך (לגבי אגרות-חוב - לעלות המופחתת);
- משך התקופה בה השווי הוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו;
- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק את נייר הערך לתקופת זמן ארוכה מספיק שתאפשר עליה בשווי הוגן של נייר הערך או עד לפידיון;
- במקרה של אגרות-חוב - שיעור התשואה לפידיון;
- במקרה של מניות - הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטול שלה.

כאשר חלה ירידת-ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי הוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתחייב לנייר-ערך המסווג כזמין למכירה, שנזקף בעבר לטעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת-ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות-ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד.

(10) קיזוז נכסים והתחייבויות פיננסיים

- (א) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:
- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
 - קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- (ב) הבנק מקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ומציג במאזן סכום נטו בהתקיים שני התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז.
- (ג) הבנק מקזז פקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי.
- (ד) הבנק מקזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).

(11) העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי (ASC 860-10) (FAS 140), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על-ידי (ASC 860-10) (FAS 166), העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתחייבים לנכסים המועברים אלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על-ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים או הזכות המשתתפת נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת לחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

ניירות-ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים לחוב מובטח.

על-פי הנחיות של המפקח על הבנקים, ניירות-ערך מסוימים שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת לבנק ישראל מטופלים לחוב מובטח. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישומו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות-ערך בסעיף "ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזרי". ניירות-ערך שהתקבלו בעסקות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על-ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזרי". הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות-ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות-ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת השלמת ביטחונות מבוצעת במקרים הנדרשים.

(12) רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. העלות כוללת יציאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה.

עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו-כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראה סעיף (14) להלן.

כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים (לרבות עלויות של בדיקות תקופתיות משמעותיות) יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים (רכיבים משמעותיים) של הרכוש הקבוע.

רווח או הפסד מגרעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים" בדוח רווח והפסד.

פחת

פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. קרקעות בבעלות הבנק אינן מופחתות.

האומדנים בנושא שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת כספים ומותאמים בעת הצורך.

יישום לראשונה של IAS 16, רכוש קבוע

ליישום התקן לראשונה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

(13) חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושא הבנק באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייסת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הבנק.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך-כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

יישום לראשונה של IAS 17, חכירות

בעקבות היישום לראשונה, הבנק הפחית את הזכויות בקרקע בחכירה מימונית לאורך תקופת החכירה. השפעת היישום לראשונה בבנק באה לידי ביטוי בהפחתת קרקעות בחכירה מימונית אשר הסתכמה בקיטון יתרת העודפים ליום 1 בינואר 2011 בסך של כ-37 מיליוני ש"ח.

(14) נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין

למידע בנושא מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף ה(2) לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת-ערך שנצברו.

עלויות תוכנה

תוכנה אשר נרכשה על-ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך.

עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוננות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושיירות ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר מוכרות כהוצאה עם התהוותן.

הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים לפחות אחת לשנה לצורך ירידת-ערך. נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנים לירידת-ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש.

עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

יישום לראשונה של IAS 38, נכסים בלתי מוחשיים

הבנק יישם את התקן לראשונה החל מיום 1 בינואר 2011. ליישום התקן לא היתה השפעה מהותית.

(15) נדלין להשקעה

נדלין להשקעה הוא נדלין (קרקע או מבנה - או חלק ממבנה - או שניהם) המוחזק (על-ידי הבנק כבעלים או בחכירה מימונית) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית-ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך:

1. שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות; או
2. מכירה במהלך העסקים הרגיל.

נדלין להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות הרכישה בתוספת עלויות עסקה. בתקופות עוקבות הנדלין להשקעה נמדד לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת-ערך.

יישום לראשונה של IAS 40, נדלין להשקעה

הבנק יישם את התקן לראשונה החל מיום 1 בינואר 2011. ליישום התקן לא היתה השפעה מהותית.

(16) ירידת-ערך נכסים שאינם פיננסיים

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת-ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של מוניטין ונכסים בלתי-מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי-מוגדר או שאינם זמינים לשימוש או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת-ערך.

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

בקביעת שווי השימוש, מהוון הבנק את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מיסים, המשקף את הערכות השוק לגבי ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס. למטרת בחינת ירידת-ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי-תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת-ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין יקובצו כך שהרמה בה תיבחן ירידת הערך תשקף את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך לא תהיה גדולה ממימור פעילות (לפני קיבוץ מיגזרים דומים).

נכסי מטה הבנק אינם מפקים תזרימי מזומנים נפרדים ומשרתים יותר מיחידה מניבת מזומנים אחת. חלק מנכסי המטה מוקצים ליחידות מניבות מזומנים על בסיס סביר ועקבי ונבחנים לירידת-ערך כחלק מבחינת ירידת-ערך בגין יחידות מניבות המזומנים להן הם מוקצים.

נכסי מטה אחרים, אותם לא ניתן להקצות באופן סביר ועקבי ליחידות מניבות מזומנים, מוקצים לקבוצת יחידות מניבות מזומנים במידה וקיימים סממנים לכך שחלה ירידת-ערך בנכס השייך למטה הבנק או כאשר קיימים סממנים לירידת-ערך בקבוצת היחידות מניבות המזומנים. במקרה זה, נקבע סכום בר השבה של קבוצת היחידות מניבות המזומנים שאותן משרת המטה.

הפסדים מירידת-ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים אליה הנכס משתייך עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת-ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה, ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

לגבי יחידות מניבות מזומנים הכוללות מוניטין, הפסד מירידת-ערך מוכר כאשר הערך בספרים של היחידה מניבה מזומנים, לאחר גילום המוניטין, עולה על הסכום בר ההשבה שלה.

הפסד מירידת-ערך מוקצה בין הבעלים של החברה לזכויות שאינן מקנות שליטה לפי אותו בסיס שהרווח או ההפסד מוקצה. הפסד מירידת-ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת-ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת-ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת-ערך.

ירידת-ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת-ערך שנקבעו ב-36 IAS, ירידת-ערך נכסים, בחינת קיום ירידת-ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית (SOP 98-I Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use (ASC 350-40):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
 - (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
 - (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
 - (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
 - (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם ויעשה בה שימוש.
- באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת-ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-36 IAS, ירידת-ערך נכסים.

יישום לראשונה של 36 IAS, ירידת-ערך נכסים

הבנק יישם את התקן החל מיום 1 בינואר 2011 באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לא היתה השפעה מהותית.

(17) נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שהשבתם צפויה בעיקרה בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה או חלוקה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים על-פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים, לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה. בתקופות עוקבות, נכסים ברי פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני.

יישום לראשונה של 5 IFRS, נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו

הבנק יישם את התקן באופן של מכאן ולהבא החל מיום 1 בינואר 2011. לא קיימת השפעה מיישום התקן לראשונה.

(18) זכויות עובדים

מחויבות הבנק בגין הטבות לאחר סיום העסקה או הטבות אחרות לזמן ארוך על-פי דין, הסכם, נוהג וצפייות ההנהלה, מחושבות על בסיס אקטוארי ובהתחשב בהסתברויות על בסיס ניסיון העבר. שיעור ההיוון שנלקח בחשבון הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. שיעור התמותה מתבסס על הוראות עדכניות של הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון, שיעור עליית השכר בעתיד מוערך על-ידי ההנהלה. הטבות עובד לטווח קצר (כדוגמת: שכר עבודה, חופשה ומענקים) נמדדות על בסיס לא מהוון וההוצאה נזקפת בעת שניתן השירות המתייחס.

הנחיות והבהרות בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרץ 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בנושא חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בנושא בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיין התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

בפרט, לפי החוזר, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, נדרש להביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בעקבות יישום ההנחיות של הפיקוח, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים מוצגת בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שיתירם לבנק בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

הבנק יישם את ההנחיות לגבי מדידת הטבות צפויות מעבר לתנאים החוזיים, בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה הוצגו מחדש.

להלן השפעת היישום למפרע על כל אחת מתקופות הדיווח שנתוניהן נכללים בדוחות:

השפעת היישום למפרע על סעיפי המאזן ליום:

31.12.10			
כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	
2,826	213	3,039	נכסים אחרים
19,073	741	19,814	התחייבויות אחרות
23,089	(528)	22,561	הון מיוחס לבעלי המניות של הבנק
14.1%	(0.2%)	13.9%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.2%	(0.2%)	8.0%	יחס הון ליבה לרכיבי סיכון

השפעת היישום למפרע על דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			
כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	
221	(57)	164	226	(68)	158	הכנסות אחרות
4,650	(19)	4,631	4,062	(46)	4,016	משכורות והוצאות נלוות
3,544	(38)	3,506	2,305	(22)	2,283	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
1,353	(11)	1,342	996	(6)	990	הפרשה למיסים על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
2,191	(27)	2,164	1,309	(16)	1,293	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
2,228	(27)	2,201	1,316	(16)	1,300	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.68	(0.02)	1.66	1.00	(0.01)	0.99	הרווח הבסיסי למניה
1.67	(0.02)	1.65	0.99	(0.01)	0.98	הרווח המדולל למניה

השפעת היישום למפרע על דוח תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2009			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			
כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	כפי שדווח בעבר	השפעת היישום למפרע	כפי שדווח בדוחות אלו	
4,181	(5)	4,176	4,363	(3)	4,360	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת
8,459	5	8,464	176	3	179	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בהתחייבויות ובהון

19) תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לעובדים בגין זכויות לעליית-ערך מניות, המסולקות במזומן, נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתייביות, על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית של העובדים לתשלום. ההתייביות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח עד מועד הסילוק. כל שינוי בשווי ההוגן של ההתייביות נזקף כהוצאת "משכורת ונלוות" ברווח והפסד.

יישום לראשונה של IFRS 2, תשלום מבוסס מניות

הענקות הוניות שהוענקו לאחר 7 בנובמבר 2002 ולפני 15 במרץ 2005 טופלו למפרע. בהתאם לכך, בוצע תיקון במדידה וברישום של תוכניות אופציות שהוענקו בתקופה האמורה. בעקבות התיקון נכלל גידול ביתרת העודפים בסך של כ-50 מיליוני ש"ח כנגד קיטון מקביל ביתרת קרן הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות.

20) מניות באוצר

בעת רכישת מניות הבנק על-ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. המניות שנרכשו מחדש מסווגות כמניות באוצר. כאשר מניות באוצר נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

21) התייביות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות, בהתאם להערכת ההנהלה ובהתבסס על הערכות יועציה המשפטיים. מתכונת הגילוי הינה על-פי הוראות המפקח על הבנקים, באופן שהתביעות שהוגשו כנגד הבנק מסווגות לשלוש קבוצות:

(א) סיכון צפוי (Probable) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

(ב) סיכון אפשרי (Reasonably Possible) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים, אלא רק ניתן גילוי.

(ג) סיכון קלוש (Remote) - הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מתחת ל-20%. בגין תביעה הנכללת בקבוצת סיכון זו לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ונערכת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב. במקרים נדירים הבנק קבע, שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין תביעה שאושרה כתביעה ייצוגית במקרים בהם טרם פורסמו ארבעה דוחות כספיים על-ידי הבנק מאז שנכללה בהם לראשונה תביעה כאמור ולכן לא בוצעה הפרשה.

22) הוצאות מיסים על ההכנסה

הוצאת מיסים על הכנסה כוללת מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נקפים לדוח רווח והפסד, אלא אם המס נובע מעסקה או אירוע אשר מוכרים ישירות בהון. במקרים אלו הוצאת המיסים על הכנסה נזקפת להון. המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך המאזן, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות. הפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצורכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורת והוצאות נלוות".

הבנק מכיר במיסים נדחים בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתייביות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצורכי מיסים. ואולם, הבנק לא מכיר במיסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתייביות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצורכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, בישויות בשליטה משותפת ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין. המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. הבנק מקזז נכסי והתייביות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתייביות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על-ידי אותה רשות מס בגין אותה חברה נישומה, או בחברות שונות בקבוצה, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתייביות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתייביות המיסים מיושבים בו זמנית.

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים ובגין זכות מועברת לקיזוז מס מוכר בספרים במקרים שמימוש המס האמור בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. נכס מס נדחה בגין הפרשים זמניים יוכר כאשר קרוב לוודאי (probable) שיווצר לגביהם חיסכון במס בעת ההיפוך. יצירה של נכסי מיסים נדחים נטו לא תעלה על המיסים השוטפים בתקופת החשבון, אלא במקרים מיוחדים, בהם מימוש המס בעתיד הנראה לעין אינו מוטל בספק. הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות מוחזקות. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות החברות המוחזקות שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לבנק, בעתיד הנראה לעין. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס לבנק, יוצר הבנק עתודה למס בגין תוספת המס שהוא עשוי להתחייב בה. מס נדחה בגין עסקות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

(23) רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר. הרווח המדולל למניה נקבע על-ידי התאמת הרווח או ההפסד (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון כלשהן ושינויים אחרים) המתחייב לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין השפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

יישום לראשונה של IAS 33, רווח למניה

ליישום התקן לראשונה לא היתה השפעה על אופן חישוב הרווח למניה.

(24) דוח על תזרימי המזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות בנכסים, ומפעילות בהתחייבויות ובהון. תזרימי המזומנים מפעילות בנכסים ובהתחייבויות ובהון מוצגים נטו, למעט תנועה בניירות-ערך להשקעה ובנכסים לא-כספיים. סעיף המזומנים ושווה המזומנים כולל מזומנים, פקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

(25) דיווח על מיגורי פעילות

מיגור פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על-ידי ההנהלה והדיקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מיגורי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. חלוקת המיגורים בבנק מבוססת על אפיון של מיגורי לקוחות. מיגורים אלו כוללים גם מוצרים בנקאיים. תוצאות מיגור המוצר שלא ניתן לשייך למיגורי הלקוחות הרלוונטיים נכלל ב"אחרים והתאמות".

1. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך:

- קביעת אופן ההצגה של דוח רווח והפסד - ההוראה מתאימה את מתכונת דוח רווח והפסד לאופן ההצגה המקובל בעולם ובארצות-הברית. המתכונת החדשה משנה את אופן ההצגה של מרכיבי הרווח המימוני בגוף דוח רווח והפסד ובביאורים הנלווים לו; מבטלת אבחנה בין עמלות מעסקי מימון לבין עמלות תפעוליות; משנה סיווג של הפרשי הצמדה על הקרן כחלק מ"ריבית" וכן משנה סיווג ושמות של סעיפים אחרים של דוח רווח והפסד. בנוסף, ההוראה מבטלת את סעיף "רווח מפעולות בלתי-רגילות" ומאמצת את הגישה הנהוגה בארצות-הברית לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר "אינם רגילים" ו"אינם שכיחים" וכן קובעת כי סיווג אירוע כלשהו כפריט מיוחד יתאפשר רק באישור מראש של הפיקוח על הבנקים. כמו-כן, ההוראה קובעת שינויים למתכונת ביאורים נוספים בדוחות הכספיים. יישום ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד יבוצע החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2012, באופן של יישום למפרע. מיישום ההוראות לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתו.

• אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארצות-הברית בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות – ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה טיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקות בכרטיסי אשראי. כמו-כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי; טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקות מתן אשראי אחרות כגון עסקות סינדיקציה. הכללים שנקבעו בהוראה מהווים שינוי משמעותי לעומת הכללים הקיימים כיום בהוראות הדיווח לציבור. ההיערכות ליישום הכללים שנקבעו בהוראה הינה מורכבת ובכוונת הפיקוח על הבנקים ללוות את תהליך ההיערכות של התאגידים הבנקאיים, במיוחד בכל הקשור לזיהוי העלויות הכשירות. בחוזר נקבע כי הכללים בנושא ייושמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך. ההוראות בקשר לשינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגמים ייושמו לגבי חובות שסווגו כפגמים מיום 1 בינואר 2012 ואילך בלבד. הבנק בוחן את ההשלכות הצפויות מיישום לראשונה של ההוראות. בשלב זה, אין ביכולת הבנק להעריך את ההשפעה הצפויה מיישום ההוראות.

(2) אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים. התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על-פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור לא חל על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על-ידי תאגידים בנקאיים.

בנוסף, הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

(א) בנושאים בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכונות הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארצות-הברית ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית. טרם נקבעה החלטה סופית בנושא.

(ב) בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – ביום 1 בינואר 2011. יחד עם זאת, תקני IFRS בנושאים המפורטים להלן טרם נכנסו לתוקף והם יאומצו בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים לכשיפורסמו בנוגע לעיתוי ולאופן יישומם לראשונה:

- IAS 7, דוחות תזרים מזומנים;
- IAS 12, מיסים על ההכנסה;
- IAS 19, הטבות לעובדים;
- IAS 23, עלויות אשראי;
- IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור.

ביום 30 בנובמבר 2011 הופץ חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי תקני דיווח כספי בינלאומיים אלו, למעט IAS 19, הטבות לעובדים, ייושמו על-ידי תאגידים בנקאיים החל מיום 1 בינואר 2012. בעת היישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים אלה הבנקים נדרשים לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקנים, לרבות תיקון למפרע של מספרי השוואה אם הדבר נדרש. להלן פרטים נוספים בנושא התקנים שיאומצו החל מיום 1 בינואר 2012:

- IAS 12, מיסים על ההכנסה

התקן קובע את הטיפול החשבונאי במיסים על ההכנסה. בהתאם לתקן, ההכרה במיסים נדחים תתבצע בהתייחס להפרשים הזמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לבין ערכם לצורכי מס, למעט חריגים קיימים בתקן על-פיהם לא יוכרו מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים. המיסים הנדחים יימדדו בהתאם לשיעורי המס החזויים לחול בתקופה שבה ימומשו הפרשים הזמניים. בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם השלמה למעשה עד לסוף תקופת המאזן. התחייבויות או נכסי מיסים שוטפים בגין התקופה השוטפת ובגין תקופות קודמות יימדדו לפי הסכום שחזוי שישולם לרשויות המס/שישבו מרשויות המס, תוך שימוש בשיעורי המס ובחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם השלמה למעשה עד לסוף תקופת המאזן.

עוד קובע התקן כי נכסי מיסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. בהתאם לכללים שנקבעו בתקן כפי שאומץ בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, הגדרת המונח "צפוי" (probable) תהיה בעקביות ליישום של המונח "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור המיושמות כיום אשר קובעות רף זה כ"אינו מוטל בספק" (beyond any reasonable doubt).

כמו-כן, במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במיסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים ידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48, חוסר ודאות במיסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונות.

מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעת מהותית.

• IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים

התקן קובע כי יש לתת מידע לגבי השינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים באמצעות דוח על תזרימי המזומנים. בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים נקבעו שינויים למתכונת הנוכחית של הדוח על תזרימי המזומנים, זאת במטרה להתאימה לדרישות התקן ולדרישות הדיווח שנקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים מסויימים אחרים. בפרט, תזרימי המזומנים יסווגו לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, פעילות השקעה ופעילות מימון. כמו-כן, נקבע אילו פעילויות יחשבו כעיקריות לייצור הכנסות הבנק וכתוצאה מכך יסווגו במסגרת הפעילות השוטפת. בנוסף, נקבעו הנחיות בנוגע להצגת תזרימי מזומנים בברוטו ובנטו. ההשפעה של שינויים בשער החליפין על מזומנים ושווה מזומנים המוחזקים במטבע-חוץ או העומדים לפירעון במטבע-חוץ תוצג בנפרד מיתר השינוי במזומנים ושווי מזומנים. לתזרימי מזומנים מריבית ומדיבידנדים שנתקבלו או ששולמו וכן לתזרימי מזומנים הנובעים ממיסים על ההכנסה ינתן גילוי בנפרד.

כמו-כן, הותאם דוח התזרימים לשינויים אחרים שחלו בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לאימוץ של תקני IFRS מסויימים.

מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

• IAS 23, עלויות אשראי

התקן קובע כי הישות להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב אשר יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שהווננו. לאור זאת, לא צפויה השפעה מיישום התקן לראשונה.

• IAS 24, גילויים בהקשר של צד קשור

התקן קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.

בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים יחשבו כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוננה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

במסגרת האימוץ הצפוי של התקן על-ידי הפיקוח על הבנקים תותאם מתכונת הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנוספים הנדרשים מכח תקנות ניירות-ערך התשי"ע-2010. מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

(3) תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל שליטה בה

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות 23, הטיפול החשבונאי בעסקות בין ישות לבין בעל שליטה בה. התקן מחליף את תקנות ניירות-ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשי"ז-1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה שנזקפה בעסקה ייקף להון. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה".

התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: (1) העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה; (2) נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על-ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על-ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, וויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקה; ו-(3) הלואאות שניתנו לבעל השליטה או הלואאות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו-כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

ביום 30 בנובמבר 2011 הופץ חוזר בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים. במסגרת החוזר נקבע, בין היתר, כי החל מיום 1 בינואר 2012, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק, יש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, ייושמו הכללים שנקבעו בתקן 23, זאת בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.

לא צפויה השפעה מהותית מיישום התקן לראשונה.

(4) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקות רכש חוזר

במהלך חודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

על-פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל. קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שוננו על-ידי ה-ASU. קריטריונים אלה מצביעים כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; ו-
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

העדכון יחול לגבי התקופות המתחילות לאחר 15 בדצמבר 2011 (כלומר החל מ-1 בינואר 2012) ויושם באופן של מכאן ולהבא לגבי עסקות חדשות ועסקות קיימות ששוננו בתחילת התקופה הרבעונית או השנתית הראשונה שלאחר מועד כניסתו לתוקף. ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה מהותית.

(5) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי חדשים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נילווים

בחודש מאי 2011 פורסמה על-ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרויקט האיחוד המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נילווים יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בנושא יישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן ו/או ההנחיות המתייחסות אליו.

(א) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים

התקן מחליף את הנחיות IAS 27, דוחות כספיים מאוחדים ונפרדים ואת הנחיות SIC 12, איחוד - ישויות למטרות מיוחדות לעניין איחוד דוחות כספיים, כך שהנחיות IAS 27 ימשיכו להיות תקפות רק לעניין דוחות כספיים נפרדים.

התקן מציג מודל שליטה חדש לצורך קביעה האם משקיע שולט במוחזקת ולכן עליו לאחד אותה. מודל זה נדרש להיות מיושם ביחס לכלל הישויות המוחזקות, הן ישויות המצויות כיום בתחולת IAS 27 והן ישויות מוחזקות המצויות כיום בתחולת SIC 12. בהתאם למודל, משקיע שולט במוחזקת כאשר הוא חשוף או זכאי לתשואות משתנות הנובעות ממעורבותו במוחזקת, והוא בעל יכולת להשפיע על תשואות אלו באמצעות הכוח (power) שלו באותה מוחזקת.

נסיבות "דה פקטו" יובאו בחשבון לצורך הערכת שליטה, כך שהתקן כולל למעשה מודל של שליטה אפקטיבית. כלומר, אם מתקיימת שליטה אפקטיבית יידרש איחוד דוחות. בנוסף, בהערכת קיומה של שליטה, יובאו בחשבון כל זכויות הצבעה הפוטנציאליות שהן משמעותיות, גם אם אינן ניתנות למימוש באופן מיידי. בהתייחס לזכויות הצבעה פוטנציאליות, יש לבחון את המבנה שלהן, את הסיבות לקיומן וכן את התנאים של אותן זכויות.

על אף האמור לעיל, יצוין כי נושא הטיפול החשבונאי בישויות בעלות זכויות משתנות מוגדר כנושא שהינו בליבת העסק בנקאי שלגביו נדרשים הבנקים ליישם את הכללים שנקבעו במסגרת IAS 10 (ASC 810-10).

התקן ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן בדרך של יישום למפרע. יישום מוקדם אפשרי, בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11, הסדרים משותפים ו-IFRS 12, גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות.

לאור העובדה שבשלב זה לא נקבעו הנחיות ספציפיות של הפיקוח על הבנקים בנוגע לאופן האימוץ של המערכת החדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נילווים, בשלב זה לא ניתן להערך את ההשפעה הצפויה מיישומם.

(ב) תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 12, גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות

התקן מכיל דרישות גילוי מקיפות ביחס לזכויות בחברות בנות, בהסדרים משותפים, בחברות כלולות ובישויות מובנות (structured entities). יישויות מובנות הן ישויות שבנויות כך שזכויות הצבעה וזכויות דומות אינן הגורם הדומיננטי בקביעה מי שולט בהן. ההגדרה של זכויות בתקן היא רחבה וכוללת מעורבות חוזית ו/או לא חוזית שחושפת את החברה לשינויים בתשואות כתוצאה מביצועי הישות המוחזקת.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 1 עיקרי מדיניות חשבונאית (המשך)

מטרת דרישות הגילוי החדשות היא לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות והסיכונים הנובעים מהזכויות של החברה בישויות אחרות, וכן להבין את ההשפעה של אותן זכויות על המצב הכספי של החברה, תוצאות פעילותה ותזרימי המזומנים שלה. הדבר בא לידי ביטוי בדרישות גילוי נרחבות ומקיפות. בין השאר: שיקול דעת והנחות משמעותיות שבאו לידי ביטוי בקביעת מהותן של זכויות בישויות ובהסדרים, זכויות בחברות בנות, זכויות בהסדרים משותפים ובחברות כלולות וזכויות בישויות מובנות.

התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל - IFRS 11, הסדרים משותפים ו-IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים. יחד עם זאת, ניתן לכלול את דרישות הגילוי הנוספות הנדרשות תחת IFRS 12 באופן מוקדם מבלי ליישם באימוץ מוקדם את התקנים הנוספים. ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

(6) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04, מדידת שווי הוגן

עדכון תקינה חשבונאית זה מעדכן את ההנחיות לגבי אופן מדידת שווי הוגן שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי ASU 820-10 (ASU) 157. העדכונים שנכללו ב-ASU כוללים הבהרות של ה-FASB בנוגע לכוונותיו בנושא אופן היישום של כללי מדידת שווי הוגן ובנושא דרישות הגילוי הקיימות כיום, וכן עדכונים אשר קובעים עקרונות או דרישות ספציפיות בנושא מדידת שווי הוגן ובנושא דרישות הגילוי לגבי מדידות השווי הוגן. בין היתר, במסגרת העדכונים נכללו הבהרות נוספות והנחיות ספציפיות בנושא מדידת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים אשר מנוהלים במסגרת פורטפוליו, נקבעו כללים למדידת שווי הוגן של מכשירים המסווגים על-ידי הישות המדווחת בהן וכן הבהרות לגבי יישום פרמיות או ניכיונות בחישוב שווי הוגן של יחידה חשבונאית של נכס או התחייבות. בנוסף, דורש התקן דרישות גילוי נוספות המפורטות להלן:

- (א) לגבי מדידות שווי הוגן שסווגו בהיררכית השווי הוגן במסגרת רמה 3 (level):
 - תהליך הערכה שמישם על-ידי הישות המדווחת;
 - ניתוח רגשות של מדידת השווי הוגן לשינויים בנתונים לא נצפים ויחסים הדדיים בין נתונים לא נצפים אלו, אם קיימים.
- (ב) שימוש בנכס לא פיננסי באופן השונה מהשימוש המיטבי (highest and best use), כאשר הנכס נמדד לפי שווי הוגן במאזן או כאשר שווי הוגן נכלל במסגרת הגילויים בהתאם להנחת השימוש המיטבי.
- (ג) סיווג לרמות במסגרת היררכית השווי הוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך אשר נדרש גילוי לגבי שווי הוגן. התקן יישם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2012. יישום מוקדם אינו אפשרי. העדכונים שנקבעו ב-ASU ייושמו באופן פרוספקטיבי. ליישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה למעט שינוי הצגתי.

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
45,576	50,002	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
4,755	5,788	פקדונות בבנקים מסחריים
50,331	55,790	סך-הכל*
		* מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים
49,274	53,975	לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

ביאור 2 מזומנים ופקדונות בבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 3
ניירות-ערך

הרכב הסעיף:

ליום 31 בדצמבר 2011				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפידיון				
של ממשלת ישראל	57	-	-	57
של מוסדות פיננסיים בישראל	804	57	-	861
של מוסדות פיננסיים זרים	8	-	-	8
סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפידיון	869	57	-	926
רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן*
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומילואות:				
של ממשלת ישראל	23,738	176	(55)	23,859
של ממשלות זרות	2,041	18	(6)	2,053
של מוסדות פיננסיים בישראל	169	4	-	173
של מוסדות פיננסיים זרים	1,033	13	(20)	1,026
מגובי נכסים (ABS)	7	-	-	7
של אחרים בישראל	539	18	(10)	547
של אחרים זרים	724	24	(1)	747
סך-כל אגרות-חוב ומילואות זמינות למכירה	28,251	253	(92)	28,412
מניות:				
של אחרים	1,343	198	(3)	1,538 ⁽¹⁾
סך-כל ניירות הערך הזמינים למכירה	29,594	451 ⁽²⁾	(95) ⁽²⁾	29,950 ⁽¹⁾

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגת לפי עלות, בסך של 563 מיליוני ש"ח.
 (2) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערות:

- (א) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב - ראה ביאור 23.
- (ב) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 25.
- (ג) ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ליום 31 בדצמבר 2011				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומילונות:				
2,924	2,900	24	-	2,924
50	50	-	-	50
10	10	-	-	10
348	348	-	-	348
27	27	-	-	27
181	181	-	-	181
3,540	3,516	24	-	3,540
מניות:				
52	61	-	(9)	52
3,592	3,577	(2)24	(2)(9)	3,592
(1)34,468	34,040	532	(104)	34,411
(3) סך-כך ניירות הערך למסחר				
(3) סך-כך ניירות הערך				

(4) מידע לגבי אגרות-חוב פגומות

ליום	ליום
31 בדצמבר	31 בדצמבר
2011	2011
39	39
4	4
43	43

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 563 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-5.4 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- (א) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב - ראה ביאור 23.
- (ב) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 25.
- (ג) ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

הרכב הסעיף:

ליום 31 בדצמבר 2010*				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן**
(1) אגרות-חוב מוחזקות לפידיון				
של ממשלת ישראל	53	-	-	53
של מוסדות פיננסיים בישראל	736	72	-	808
של מוסדות פיננסיים זרים	4	-	-	4
סך-כך אגרות-חוב מוחזקות לפידיון	793	72	-	865

רווח כולל אחר מצטבר				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן**
(2) ניירות-ערך זמינים למכירה				
אגרות-חוב ומילואות:				
של ממשלת ישראל	19,243	172	(28)	19,243
של ממשלות זרות	2,497	49	(1)	2,497
של מוסדות פיננסיים זרים	2,269	43	(6)	2,269
מגובי נכסים (ABS)	262	-	(15)	262
של אחרים בישראל	1,010	44	-	1,010
של אחרים זרים	889	33	(3)	889
סך-כך אגרות-חוב ומילואות זמינות למכירה	26,170	341	(53)	26,170
מניות:				
של אחרים	2,221	1,724	(2)	(1)2,221
סך-כך ניירות הערך הזמינים למכירה	28,391	(2)840	(2)55	(1)28,391

* ביום 15.11.11 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא גילוי על השקעות בניירות-ערך, תיאור עסקי התאגיד הבנקאי, אשר קבע דרישות גילוי חדשות לגבי ניירות-ערך. לאור זאת, סיווג הבנק את הנתונים ליום 31 בדצמבר 2010 כדי להתאימם לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.

** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 533 מיליוני ש"ח.

(2) כוללים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

הערות:

(א) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב - ראה ביאור 23.

(ב) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 25.

(ג) ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 3 ניירות-ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010*				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן**
(3) ניירות-ערך למסחר				
אגרות-חוב ומילונות:				
של ממשלת ישראל	1,753	3	(1)	1,755
של ממשלות זרות	45	-	-	45
של מוסדות פיננסיים זרים	421	-	-	421
של אחרים בישראל	20	2	-	22
של אחרים זרים	113	-	-	113
סך-כך אגרות-חוב ומילונות למסחר	2,352	5	(1)	2,356
מניות:				
של אחרים	72	1	(9)	64
סך-כך ניירות הערך למסחר	2,424	6 ⁽²⁾	(10) ⁽²⁾	2,420
סך-כך ניירות הערך ⁽³⁾	31,604	918	(65)	31,676 ⁽¹⁾

- * ביום 15.11.11 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא גילוי על השקעות בניירות-ערך, תיאור עסקי התאגיד הבנקאי, אשר קבע דרישות גילוי חדשות לגבי ניירות-ערך. לאור זאת, סיווג הבנק את הנתונים ליום 31 בדצמבר 2010 כדי להתאימם לכתורות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת.
- ** נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגת לפי עלות, בסך של 533 מיליוני ש"ח.
- (2) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (3) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-60 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים - ראה ביאור 14.

הערות:

- (א) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב - ראה ביאור 23.
- (ב) לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 25.
- (ג) ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

(4) פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי נכסים

ליום 31 בדצמבר 2010			
רווח כולל אחר מצטבר			
שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו*	רווחים שטרם מומשו*	עלות מופחתת (במניות-עלות)
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):			
**262	(15)	-	277

- * נכללו בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- ** במהלך שנת 2011 נפרעה מרבית ההשקעה.

(5) פירוט נוסף לגבי ניירות-ערך זמינים למכירה מגובי נכסים שבגינם כלולים הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן

ליום 31 בדצמבר 2010					
סך-הכל		12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS):					
(15)	252	(15)	252	-	-

כללי

החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק הוראה חדשה של הפיקוח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. לאור העובדה שההוראה החדשה ישמה באופן של מכאן ולהבא ללא הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, לצורך השוואתיות הגילוי, יוצגו להלן נתוני התקופה הנוכחית מול יתרות מתאמות ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה), לו ההוראה היתה מיושמת לראשונה בשנה זו. נתוני הפרופורמה פורסמו לראשונה בדוחות הכספיים לשנת 2010, בעקבות הבהרות שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים ובדיקות שערך הבנק במהלך התקופה, הוצגו מחדש נתוני הפרופורמה.

א. האשראי לציבור

נתוני פרופורמה			31 בדצמבר 2011			
2010 בדצמבר			2011 בדצמבר			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
132,682	4,110	136,792	146,245	3,075	149,320	אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני*
91,527	903	92,430	100,250	1,022	101,272	אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי**
224,209	5,013	229,222	246,495	4,097	250,592	סך-הכל אשראי לציבור
377	3	380	302	3	305	מזה: התחייבויות לקוחות עבור קיבולים

* רבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.
** אשראי שההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק הפיגור לפי נספח להוראת יהול בנקאי תקין מספר 314, ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית, אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי.

ב. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני:
1. אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני כולל:

נתוני פרופורמה			31 בדצמבר 2011			
2010 בדצמבר			2011 בדצמבר			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
8,214	2,944	11,158	7,001	1,608	8,609	אשראי לציבור פגום*
370	13	383	632	16	648	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים**
124,098	1,153	125,251	138,612	1,451	140,063	אשראי לציבור אחר שאינו פגום**
124,468	1,166	125,634	139,244	1,467	140,711	סך-הכל אשראי לציבור שאינו פגום**
132,682	4,110	136,792	146,245	3,075	149,320	סך-הכל אשראי לציבור שנבדק על בסיס פרטני

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצוין בסעיף קטן 4 להלן.
** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני (המשך):

נתוני פרופורמה	31 בדצמבר 2010	31 בדצמבר 2011	
			2.
	8,482	5,290	אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
	2,676	3,319	אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
	11,158	8,609	סך-הכל אשראי לציבור פגום
			3.
	7,744	5,639	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	3,414	2,970	אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי ביטחון
	11,158	8,609	סך-הכל אשראי לציבור פגום

4. אשראי בעייתי בארגון מחדש, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי

נתוני פרופורמה		31 בדצמבר 2011					
31 בדצמבר 2010		יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה		
יתרת חוב נטו	2,424	915	3,339	2,620	635	3,255	שאינו צובר הכנסות ריבית
	271	-	271	357	-	357	צובר הכנסות ריבית
	2,695	915	3,610	2,977	635	3,612	סך-הכל אשראי (נככלל באשראי לציבור פגום)

התחייבויות לתת אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של אשראי בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2011 בסך של כ-65 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10: 151 מיליוני ש"ח).

5.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011		
	9,867	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
	171	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
	887	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאי המקוריים
	139	* מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 4
אשראי לציבור
והפרשה להפסדי אשראי
(המשך)

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל:

1. הלוואות לדיוור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314:

31 בדצמבר 2011							
עומק הפיגור							
סך-הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרות***	סך-הכל מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 3 חודשים עד 6 חודשים	בפיגור של
							30 ימים עד 90 ימים
							חודש עד 3 חודשים
							9
173	14	150	99	19	18	14	סכום הפיגור
49	5	44	43	1	-	-	מזה: יתרת הפרשה לריבית*
1,584	365	639	102	77	184	276	יתרת חוב רשומה ⁽¹⁾
299	141	158	93	39	26	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
1,285	224	481	9	38	158	276	יתרת חוב נטו
נתוני פרופורמה							
31 בדצמבר 2010							
עומק הפיגור							
סך-הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרות***	סך-הכל מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 3 חודשים עד 6 חודשים	בפיגור של
							30 ימים עד 90 ימים
							חודש עד 3 חודשים
							9
179	15	155	101	22	22	10	סכום הפיגור
47	5	42	41	1	-	-	מזה: יתרת הפרשה לריבית*
1,591	369	672	116	86	218	252	יתרת חוב רשומה**** ⁽¹⁾
310	147	163	90	40	33	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
1,281	222	509	26	46	185	252	יתרת חוב נטו****

* בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

** כולל יתרת הפרשה פרטנית מעבר למתחייב בהתאם לשיטת עומק הפיגור, לא כולל יתרת הפרשה לריבית ויתרת הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיוור.

*** הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה, שטרם הגיע מועד פרעונו.

**** הוצג מחדש לצורך הצגת הסכומים ללא ריבית פיגורים ועמלת פרעון מוקדם.

(1) לא כולל ריבית פיגורים ועמלת פרעון מוקדם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 4
אשראי לציבור
והפרשה להפסדי אשראי
(המשך)

- ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל (המשך):
 ג. אשראי אחר שלא נבדק פרטנית, אשר הפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

נתוני פרופורמה			31 בדצמבר 2011		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
111	46	157	83	52	135
365	37	402	354	38	392
48,036	459	48,495	50,993	546	51,539
48,512	542	49,054	51,430	636	52,066

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 90 ימים או יותר

אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים

אשראי לציבור אחר שאינו פגום

סך-הכל

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

הפרשה להפסדי אשראי			
סך-הכל	על בסיס קבוצתי		
	אחר*	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
11,589	1,032 ⁽⁴⁾	261 ⁽³⁾	10,296 ⁽²⁾
(7,712)	-	-	(7,712)
1,677	1,067	49	561
5,554	2,099	310	3,145
1,202	841	12	349
(2,342)	(461)	(23)	(1,858)
246	190	-	56
(2,096)	(271)	(23)	(1,802)
4,660	2,669	299	1,692
563	479	-	84

* רבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

** כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי.

(1) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה לחובות מסופקים".

(2) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה ספציפית אחרת".

(3) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה ספציפית לפי עומק פיגור".

(4) סכום זה הוצג לפני יום 1.1.2011 בסעיף "הפרשה נוספת".

הערה:

בהתאם להוראות החדשות בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי, החל מיום 1.1.2011 תאגידים בנקאיים אינם נדרשים לשמור הפרשה כללית, נוספת ומיוחדת לחובות מסופקים.

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך):
להלן נתוני ההפרשות לחובות מסופקים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים אשר היו בתוקף עד ליום
31 בדצמבר 2010 ולפני יישום ההוראות החדשות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

סך-הכל	הפרשה נוספת***	הפרשה ספציפית**		
		אחרת	לפי עומק הפיגור	
10,712	1,053	9,374	285	יתרה ליום 1 בינואר 2009
2,501	71	2,320	110	הפרשות בשנת 2009
(438)	(15)	(301)	(122)	הקטנת הפרשות*
(46)	-	(46)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
2,017	56	1,973	(12)	הפרשה שנוקפה לדוח רווח והפסד
(1,113)	-	(1,113)	-	מחיקות, נטו****
11,616	1,109	10,234	273	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
1,845	20	1,723	102	הפרשות בשנת 2010
(762)	(97)	(553)	(112)	הקטנת הפרשות*
(53)	-	(53)	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
1,030	(77)	1,117	(10)	הפרשה שנוקפה לדוח רווח והפסד
(1,057)	-	(1,055)	(2)	מחיקות, נטו****
11,589	1,032	10,296	261	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010

* לשנת 2010 כולל סך של 7 מיליוני ש"ח (2009 - סך של 5 מיליוני ש"ח) בגין הלוואות לדיור שבעבר חושבו לפי עומק פיגור ועם מימוש הנכס המשועבד נבחנ באופן ספציפי.
 ** לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
 *** כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
 **** בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

הפרשה להפסדי אשראי			
על בסיס קבוצתי			
סך-הכל	אחר*	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2011:			
4,097	2,190	299	1,608
6	6	-	-
557	473	-	84
4,660	2,669	299	1,692
הרכב יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2010 (נתוני פרופורמה) ⁽¹⁾ :			
5,013	1,759	310	2,944
5	5	-	-
536	335	-	201
5,554	2,099	310	3,145

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.
 (1) המידע מוצג במידה שהתיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 היה מיושם לראשונה ביום 31 בדצמבר 2010.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 4 אשראי לציבור הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. פרטים נוספים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	אחרת*		לפי עומק פיגור	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור***	יתרת חוב רשומה סכום בפיגור**
	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי				
386	-	87	299	997	164	49,206
1	-	1	-	-	-	138
387	-	88	299	997	164	49,344

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את

ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור**

הלוואות לדיור אחרות⁽²⁾

נתוני פרופורמה⁽¹⁾

31 בדצמבר 2010

סך-הכל	אחרת*		לפי עומק פיגור	יתרת חוב רשומה***	סכום בפיגור***	יתרת חוב רשומה סכום בפיגור**
	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי				
360	-	50	310	1,035	170	43,376
1	-	1	-	-	-	76
361	-	51	310	1,035	170	43,452

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את

ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור

הלוואות לדיור אחרות⁽²⁾

- * יתרת ההפרשה כוללת גם הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור שניתנו החל משנת 2009 ואילך, אשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד, במועד העמדת הלוואה (LTV) גבוה מ-60%.
- ** מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך של כ-4,240 מיליוני ש"ח.
- *** כולל ריבית על סכום הפיגור.
- **** הוצג מחדש לצורך הצגת הסכומים ללא ריבית פיגורים ועמלת פירעון מוקדם.
- ***** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור בסך של כ-24 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10: 11 מיליוני ש"ח).
- ***** מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך של כ-35,177 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.10: 29,174 מיליוני ש"ח).
- (1) המידע מוצג במידה שהתיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 היה מיושם לראשונה ביום 31 בדצמבר 2010.
- (2) בקבוצה זו נכללו הלוואות לדיור שאינן נפרעות בתשלומים חודשיים או רבעוניים והלוואות למימון נדל"ן מסחרי.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 4 אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ו. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה

31 בדצמבר 2011			
מספר ליוויים ⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ללווה באלפי ש"ח
		במיליוני ש"ח	
	4,254	1,632	עד 10
	2,812	3,250	מ-10 עד 20
	4,633	8,523	מ-20 עד 40
	8,635	8,998	מ-40 עד 80
	10,178	6,701	מ-80 עד 150
	13,573	6,562	מ-150 עד 300
	20,690	4,802	מ-300 עד 600
	23,498	4,214	מ-600 עד 1,200
	10,994	2,207	מ-1,200 עד 2,000
	9,846	2,755	מ-2,000 עד 4,000
	8,363	2,987	מ-4,000 עד 8,000
	12,231	5,366	מ-8,000 עד 20,000
	12,597	6,678	מ-20,000 עד 40,000
	41,554	26,291	מ-40,000 עד 200,000
	25,065	18,818	מ-200,000 עד 400,000
	21,714	13,444	מ-400,000 עד 800,000
	9,729	7,237	מ-800,000 עד 1,200,000
	5,719	3,402	מ-1,200,000 עד 1,600,000
	5,358	3,250	מ-1,600,000 עד 2,000,000
	1,745	2,391	מ-2,000,000 עד 2,400,000
	4,126	1,049	מ-2,400,000 עד 3,200,000
	1,597	5,306	מעל 3,200,000
	3,310,789	145,863	סך-הכל

- * אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, חובות אחרים של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגד הציבור בסך של 2,867, 250,592 ו-4,765 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (1) אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-10,163 מיליוני ש"ח), בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 המתוקנת שנכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר 2011.
- (3) מספר הליוויים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני (להלן: "האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הליוויים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הליוויים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 4 אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ו. יתרות אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽²⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך):

31 בדצמבר 2010			אשראי ללווה באלפי ש"ח
סיכון אשראי חוץ-מאזני ⁽¹⁾⁽²⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽³⁾	
			עד 10
1,339	5,015	1,722,842	מ-10 עד 20
2,847	4,010	414,618	מ-20 עד 40
7,393	5,144	392,258	מ-40 עד 80
8,325	8,175	290,686	מ-80 עד 150
6,371	9,148	149,470	מ-150 עד 300
6,329	12,383	93,299	מ-300 עד 600
5,038	19,476	59,493	מ-600 עד 1,200
5,030	20,063	31,230	מ-1,200 עד 2,000
2,527	9,312	7,878	מ-2,000 עד 4,000
2,672	8,557	4,148	מ-4,000 עד 8,000
3,097	7,736	1,891	מ-8,000 עד 20,000
4,809	11,130	1,280	מ-20,000 עד 40,000
5,852	11,688	629	מ-40,000 עד 200,000
26,959	38,381	771	מ-200,000 עד 400,000
16,885	20,284	131	מ-400,000 עד 800,000
16,518	21,232	68	מ-800,000 עד 1,200,000
6,657	10,143	17	מ-1,200,000 עד 1,600,000
3,747	4,237	6	מ-1,600,000 עד 2,000,000
7,700	4,361	7	מ-2,000,000 עד 2,400,000
69	2,061	1	מ-2,400,000 עד 3,200,000
1,972	928	1	מעל 3,200,000
3,754	3	1	סך-הכל
145,890	233,467	3,170,725	

* אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב של הציבור, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מהציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך של 4,180,226,320 ו-2,967 מיליוני ש"ח בהתאמה.

- (1) האשראי וסיכון האשראי החוץ-מאזני מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה (לא כולל מסגרות לא מנוצלות של כרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים בסך של כ-9,744 מיליוני ש"ח), בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (נוסח ישן).
- (3) מספר הלווים מחושב לפי אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני גם יחד.

הערה:

הנתונים של אשראי וסיכון אשראי חוץ-מאזני ("האשראי") במדרגות האשראי עד 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום הנתונים בכל מדרגת אשראי של כל חברה מאוחדת (איחוד על בסיס שכבות), ואילו הנתונים של האשראי מעל 8,000 אלפי ש"ח, כולל מספר הלווים, חושבו על-ידי סיכום האשראי של כל לווה בכלל קבוצת הבנק, וסיווגו במדרגת האשראי בהתאם (איחוד ספציפי).

ז. העברות של חובות שסווגו כאשראי לציבור והוכרו כמכירה חשבונאית

הבנק מבצע עסקות של מכירת אשראי במטרה לצמצם את סיכון האשראי של הבנק, במרבית המקרים, הבנק ממשיך לשמש כמנהל ההלוואות שנמכרו, לרבות הפעלת הזכויות והסמכויות הנתונות למממנים על-פי הסכמי המימון, מטעמים של המממנים ועבורם. בשנת 2011 מכר הבנק אשראי בהיקף של 1,114 מיליוני ש"ח (בשנת 2010: 1,825 מיליוני ש"ח) מתוך יתרות אשראי של 2,606 מיליוני ש"ח (בשנת 2010: 6,938 מיליוני ש"ח).

ביאור 5
אשראי לממשלות

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2010	2011	
6	80	אשראי לממשלת ישראל
333	536	אשראי לממשלות זרות
339	616	סך-כל האשראי לממשלות

א. הרכב הסעיף:**ביאור 6**
השקעות בחברות כלולות

31 בדצמבר		
2010	2011	
חברות כלולות		
106	97	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
השקעות אחרות		
26	28	השקעה בהלוואות בעלים
132	125	סך-כל ההשקעות
מזה:		
64	59	רווחים נטו, שנצברו ממועד הרכישה
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי שוק של ההשקעות הסחירות:		
23	21	ערך בספרים
41	25	שווי שוק

ב. החלק ברווחי חברות כלולות, נטו

2009	2010	2011	
(15)	3	(5)	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים), נטו, מפעולות רגילות של חברות כלולות*

* לאחר הפחתת מוניטין.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 6

השקעות בחברות כלולות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

השקעה במניות (כפי שווי מאזני ⁽⁴⁾)	חלק בזכויות ההצבעה		חלק בהון המקנה זכות לקבלת הוחים		
	31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	2010	2011
במיליוני ש"ח		%			
חברות מאוחדות:					
1,374	1,506	100	100	100	100 בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד, בנק מסחרי בשוויץ
226	246	100	100	100	100 בנק הפועלים (קיימן) לימיטד, בנק מסחרי בקיימן
52	42	100	100	100	100 בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א., בנק מסחרי בלוקסמבורג
598	371	69.8	69.8	69.8	69.8 בנק פוזיטיף קרדי ווה קלקינמה בנקאסי אי.א.ס. - בנק מסחרי בתורכיה
114	210	69.8	69.8	69.8	69.8 גיי אס סי בנק פוזיטיף, בנק מסחרי בקזחסטן ⁽¹⁾
1,242	1,402	98.2	98.2	98.2	98.2 ישראלכרט בע"מ, שירות כרטיסי אשראי ⁽⁶⁾
656	696	100	100	100	100 פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
606	615	100	100	100	100 דיור ב.פ. בע"מ - ניהול נכסים
3,878	3,969	100	100	100	100 תרשיש - החזקות והשקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
341	347	100	100	100	100 אופז בע"מ, השקעות והחזקות
564	577	100	100	100	100 קונטיננטל פועלים בע"מ, חברה פיננסית
278	286	100	100	100	100 פקעות פועלים בע"מ, חברה פיננסית
1,157	1,015	100	100	100	100 הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, חברת החזקות
1,474	1,599	100	100	100	100 הפועלים יו.א.ס.איי הולדינג קומפני אינק. ⁽⁷⁾
594	270	100	100	100	100 שור הא אינטרנשיונל לימיטד, Re Insurance Captive
477	507	100	100	100	100 פועלים סהר בע"מ - תפעול ומסחר בניירות-ערך

- (1) ההשקעה מוצגת על-פי חלקו של הבנק בעקיפין.
- (2) בשנת 2010: כולל הפרשה לירידת-ערך מוניטין בסך 76 מיליון ש"ח.
- (3) בשנת 2010: כולל הפרשה לירידת-ערך מוניטין בסך 24 מיליון ש"ח.
- (4) לרבות יתרת עודפי עלות מיוחסים, מוניטין, שטרי הון, בניכוי הפסדים מצטברים לירידת-ערך.
- (5) לרבות התאמות בגין הצגת ניירות-ערך מסוימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.
- (6) כולל השפעה מצטברת לתחילת שנה בסך 15 מיליון ש"ח, לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים.
- (7) לא כולל הלוואות בעלים בסך 38 מיליון ש"ח (בשנת 2010: 36 מיליון ש"ח).

ערבויות עבור החברה לטובת גפים שמחוץ לקבוצה		סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽⁵⁾		דיבינדנד שנרשם		תרומה לרווח הנקי מפעולות בלתי-רגילות		תרומה לרווח הנקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי מניות הבנק		יתרת מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים	
31 בדצמבר											
2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
במיליוני ש"ח											
-	-	11	(6)	-	-	-	-	145	138	58	44
-	-	-	-	-	-	-	-	(13)	20	-	-
-	-	-	1	-	-	-	-	(18)	(11)	-	-
-	-	(4)	(112)	(9)	(5)	-	-	⁽²⁾ (110)	(110)	-	-
-	-	18	87	-	-	-	-	⁽³⁾ (30)	9	-	-
1	-	(20)	(43)	-	-	4	5	163	198	7	-
-	-	(3)	(1)	-	-	-	-	34	41	-	-
-	-	3	(4)	-	-	-	-	17	13	-	-
-	-	40	(48)	-	-	-	-	163	139	-	-
-	-	(5)	(2)	-	-	-	-	8	8	-	-
-	-	(2)	1	-	-	-	-	11	12	-	-
-	-	(1)	-	-	-	-	-	10	8	-	-
-	-	71	(190)	-	-	-	-	39	48	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	(101)	125	-	-
-	-	(3)	-	-	(368)	-	-	(16)	44	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	32	30	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 7
בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף:

סך-הכל	תוכנות** ⁽¹⁾	ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים במושכר)	
עלות נכסים:				
7,774	2,447	1,788	3,539	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
687	363	236	88	תוספות
(223)	(55)	(82)	(86)	גריעות
8,238	2,755	1,942	3,541	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
673	368	172	133	תוספות
(206)	(90)	(100)	(16)	גריעות
8,705	3,033	2,014	3,658	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011*

פחת והפסדים מירידת-ערך:

3,929	1,212	1,181	1,536	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
715	379	203	133	פחת לשנה
(209)	(55)	(81)	(73)	גריעות
4,435	1,536	1,303	1,596	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
718	387	212	119	פחת לשנה
37	-	-	37	השפעה מצטברת של יישום לראשונה של תקני IFRS מסויימים
(205)	(90)	(99)	(16)	גריעות
4,985	1,833	1,416	1,736	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

הערך בספרים

3,845	1,235	607	2,003	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
3,803	1,219	639	1,945	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
3,720	1,200	598	1,922	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

	20.0	**17.6	4.3	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.10
	20.0	17.2	4.2	שיעור פחת ממוצע משוקלל ב-% ליום 31.12.11

* יתרת הנכסים שהופחתו במלואם הכלולים בירת העלות של הנכסים: בניינים ומקרקעין לרבות התקנות ושיפורים במושכר: 891 מיליוני ש"ח. ציוד, לרבות מחשבים, ריהוט וכלי רכב: 1,185 מיליוני ש"ח, ועלויות תוכנה: 768 מיליוני ש"ח. סוג מחדש.

(1) מזה: עלויות תוכנה בפיתוח עצמי שהווננו שיתרתם המאזנית, נטו, הסתכמה בסך 1,055 מיליוני ש"ח (31.12.10: 1,011 מיליוני ש"ח, 31.12.09: 969 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 7 בניינים וציוד (המשך)

- ב.** פרטים נוספים בנושא הפחת:
שיטת הפחת ושיעורי הפחת העיקריים שמיישם הבנק עבור קבוצות הנכסים השונים הינם כדלקמן:
בניינים - 2% בשנה בקו ישר.
מקרקעין בחכירה מנהלית - בהתאם לתקופת החכירה.
התקנות ושיפורים במושכר - בהתאם לתקופת השכירות, תוך התחשבות בכוונת הבנק למימוש אופציית הארכת תקופת השכירות, במידה וקיימת.
מחשבים - 20% בשנה בקו ישר.
ציוד משרדי וריהוט - 15%-6 בשנה בקו ישר.
תוכנות - 20% בשנה בקו ישר.
- ג.** הבנק הינו בעל זכויות בדרך של שכירות או של חכירה בבניינים וציוד, לתקופה שאינה עולה על 49 שנים מתאריך המאזן, בסך של 191 מיליוני ש"ח (31.12.10: 231 מיליוני ש"ח).
- ד.** היתרה המאזנית של בניינים העומדים למכירה בסך 11 מיליוני ש"ח (31.12.10: 13 מיליוני ש"ח), מוצגת לאחר ניכוי הפרשה לירידת-ערך.
- ה.** זכויות במקרקעין בסך של 144 מיליוני ש"ח (31.12.10: 151 מיליוני ש"ח), טרם נרשמו בלשכת רישום מקרקעין בעיקר בשל עיכוב בפעולות איחוד השטחים, או שהזכויות בתהליכי רישום.
- ו.** היתרה המאזנית של בניינים שאינם בשימוש הבנק, בעיקר בניינים מושכרים, הסתכמה בסך של 6 מיליוני ש"ח (31.12.10: 5 מיליוני ש"ח), המהווים בשתי התקופות גדל"ן להשקעה המושכר לאחרים.

מוניטין	קשרי לקוחות במיליוני ש"ח	סך-הכל	
			עלות
235	136	371	יתרה לשנים 2009-2011
הפחתות והפסדים מירידת-ערך			
101	64	165	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
19	14	33	הפחתה לשנה
108	-	108	הפסד מירידת-ערך
228	78	306	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
-	14	14	הפחתה לשנה
7	-	7	הפסד מירידת-ערך
235	92	327	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
הערך בספרים			
134	72	206	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009
7	58	65	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
-	44	44	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 7א נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 8 נכסים אחרים

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
2010	2011	
***2010	2011	
*1,072	2,315	מיסים נדחים לקבל, נטו**
61	374	מיסים שוטפים - עודף מקדמות ששולמו על עתודה שוטפת למס-הכנסה
3	13	נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו
89	104	הוצאות הנפקה של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
249	228	הכנסות לקבל
276	217	הוצאות מראש***
1,289	1,437	חייבים אחרים ויתרות חובה
*3,039	4,688	סך-כל הנכסים האחרים ⁽¹⁾

(1) מזה: 590 מיליוני ש"ח בשווי הוגן (בשנת 2010: 580 מיליוני ש"ח).

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

** ראה גם ביאור 29 ג'.

*** סוג מחדש בעקבות יישום לראשונה של תקני חשבונאות בינלאומיים מסוימים כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1(ג) (4) לעיל.

**** כולל הוצאות מראש בסך 18 מיליוני ש"ח בגין חכירות תפעוליות בהן הקבוצה הבנקאית היא החוכרת.

הרכב הסעיף:

ביאור 9 פקדונות הציבור

31 בדצמבר		
2010	2011	
43,806	47,805	פקדונות לפי דרישה
185,453	204,237	פקדונות לזמן קצוב
4,706	4,375	פקדונות בתוכניות חיסכון
233,965	256,417	סך-כל פקדונות הציבור

הרכב הסעיף:

ביאור 10 פקדונות מבנקים

31 בדצמבר		
2010	2011	
		בנקים מסחריים:
1,383	1,529	פקדונות לפי דרישה
3,069	5,165	פקדונות לזמן קצוב
380	305	קיבולים
		תאגידים בנקאיים מיוחדים:
2	2	פקדונות לזמן קצוב
4,834	7,001	סך-כל פקדונות מבנקים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 11
אגרות-חוב
וכתבי התחייבות נדחים

א. הרכב הסעיף:

31 בדצמבר			
2010	2011	2011	
במיליוני ש"ח		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים מחוצע ⁽¹⁾
במטבע ישראלי⁽³⁾			
5,909	6,265	5.5%	3.2
לא-צמוד			
20,296	24,646	4.7%	4.8
צמוד למדד			
1,403	2,022	4.4%	0.7
במטבע-חוץ⁽⁴⁾			
27,608	32,933	4.8%	4.3
סך כל אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים*			
מזה: כתבי התחייבות נדחים			
2,328	2,388		הנכללים בהון רובד 1
2,635	2,689		הנכללים בהון רובד 2 עליון
10,359	12,707		הנכללים בהון רובד 2 תחתון
3,641	3,935		אחרים שלא נכללו בהון
18,963	21,719	5.2%	4.9
סך-כל כתבי התחייבות נדחים			

* בהתאם לתנאי ההנפקה, בתנאים מסוימים, אגרות-החוב ניתנות לפירעון מוקדם. להבטחת אגרות-חוב שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות נרשמו שיעבודים על נכסי החברות.

- (1) משך חיים ממוצע, הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
- (2) שיעור תשואה פנימי, הינו, שיעור הריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
- (3) מזה: רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בסך של 25,481 מיליוני ש"ח (31.12.10: 22,876 מיליוני ש"ח), ואילו היתר אינם רשומים למסחר.
- (4) רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בחו"ל.

ב. פרטים נוספים בדבר כתבי התחייבות נדחים:

(1) שטרי הון נדחים (סדרה ב') שהונפקו בפברואר 2004 ושטרי הון נדחים (סדרה ג') שהונפקו בנובמבר 2007 ובספטמבר 2008 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפידיין מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים (סדרה ד') שהונפקו בספטמבר 2009 לתקופה של 49 שנה וניתנים לפידיין מוקדם, החל מהשנה ה-10 להנפקתם. בהתאם לתנאיהם בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רובד 1 של הבנק שטרי הון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

(2) שטרי הון נדחים (סדרה א'), שהונפקו בשנת 2001 לתקופה של 99 שנים וניתנים לפידיין מוקדם החל מהשנה ה-15 להנפקתם. שטרי הון נדחים סדרה 1 שהונפקו ביוני 2009 לתקופה של 50 שנה וניתנים לפידיין מוקדם החל מהשנה ה-11 להנפקתם. בהתאם לתנאי ההנפקה, בהתקיים אירועים מסוימים שטרי הון יומרו למניות רגילות של הבנק. שטרי הון הנדחים אושרו על-ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים" ונכללים בהון רובד 2 עליון של הבנק. שטרי הון הנ"ל רשומים למסחר בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

ג. גיוס הון רגולטורי:

בשנת 2011 גייס הבנק 3,349 מיליוני ש"ח של כתבי התחייבות נדחים המהווים הון רובד 2 תחתון. לאחר תאריך המאזן, בחודש פברואר 2012, גייס הבנק, באמצעות הפועלים הנפקות, כתבי התחייבות נדחים בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח, אשר יכללו בהון רובד 2 תחתון בכפוף למגבלה בהוראות ניהול בנקאי תקין.

הרכב הסעיף:

31 בדצמבר		
***2010	2011	
152	121	עתודה למיסים נדחים, נטו**
294	38	מיסים שוטפים - עודף עתודה שוטפת למס-הכנסה על מקדמות ששולמו
449	406	הכנסות מראש
*1,607	1,633	עובדים בגין שכר עבודה
*1,754	2,008	עתודה לפיצויי פיטורין, פרישה ופנסיה****
497	466	הוצאות לשלם
13,024	13,453	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
206	557	הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים שלא נכללו באשראי לציבור
1,831	1,717	זכאים אחרים ויתרות זכות
*19,814	20,399	סך-כל ההתחייבויות האחרות ⁽¹⁾

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

** ראה גם ביאור 29 ג.

*** סוג מחדש בעקבות יישום לראשונה של תקני חשבונאות בינלאומיים מסויימים כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת, ראה ביאור 1(ג) (4) לעיל.

**** ראה גם ביאור 15.

(1) מזה: 590 מיליוני ש"ח בשווי הוגן (בשנת 2010: 580 מיליוני ש"ח).

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 13
הון והלימות הון

א. הון המניות

הסכום בשי"ח			
מונפק ונפרע*		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2010	2011	2010	2011
1,324,290,957	1,323,805,735	4,000,000,000	4,000,000,000

מניות רגילות, בנות 1 שי"ח ע.ב.

* ההון המונפק הינו לאחר הפחתת 5,183,853 מניות רגילות (10:12.31: 653,853 מניות רגילות) שנרכשו על-ידי הבנק, כפי שיפורט להלן. המניות רשומות למסחר בבורסת לניירות-ערך בתל-אביב ובלונדון.

ב. עסקות בהון התאגיד

(1) ביום 11 בנובמבר 2010 אישר המפקח על הבנקים לבצע רכישה עצמית של 12,750,000 מניות לצורכי תגמול עובדים על-פי תוכנית ההמשך מחדש 15 ספטמבר 2009 (ראה ביאור 16(א)(1) להלן) וכן לבצע רכישה עצמית של עד 14,000,000 מניות לצורכי תוכנית התגמול למנהלים בכירים (ראה ביאור 15 להלן). ביום 30 במרץ 2011 אישר הדירקטוריון תוכנית לרכישת מניות. בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים מסתכמת יתרת המניות שנרכשו ב-5,000,000 מניות בעלות של כ-81 מיליוני שי"ח.

(2) על-פי אישור המפקח על הבנקים רכש הבנק בשנת 2009 באמצעות גוף חיצוני 700,000 מניות רגילות בנות 1 שי"ח ע.ב. כל אחת של הבנק, במטרה שישמשו כמאגר ממנו יועברו מניות במידה ויזיר הדירקטוריון לשעבר ומנכ"ל הבנק לשעבר יממשו אופציות שהוקצו להם כמפורט בביאור 16(א)(4) להלן. יתרת המניות לאחר מימוש על-ידי יזיר הדירקטוריון לשעבר כאמור לעיל מסתכמת ב-653,853 מניות רגילות בעלות של כ-10 מיליון שי"ח. לפרטים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות לעובדים, ראה ביאור 16 להלן.

ג. דיבידנדים

ביום 30 במאי 2011 עדכן הדירקטוריון את מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק. המדיניות שנקבעה הינה, לחלק מדי שנה עד למחצית הרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות, וזאת בכפוף ליעדי ההון של הבנק, כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. חלוקת דיבידנדים מרווחים חד פעמיים תבצע בהתאם להחלטות אד-הוק שתתקבלנה על-ידי הדירקטוריון.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד; (ד) אם החלוקה תגרום לכך, שיחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגביו; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של המפקח על הבנקים לחלוקה, ועד למובה הסכום שאושר כאמור.

בנוסף, על-פי חוזר המפקח מחדש יוני 2010, לא יחלק תאגיד בנקאי דיבידנד אם אינו עומד ביחס הון ליבה של לפחות 7.5%, או אם חלוקה כאמור תגרום לאי עמידה ביחס הני"ל.

כמו-כן, על-פי תנאי שטרי הון נדחים (סדרה א') לא יחולק דיבידנד במקרים הבאים: (א) היה וישעו תשלומי הריבית בגין שטרי הון אלו, הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות, ובין אם הוא הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור; ו-(ב) אם חלוקתו תגרום לכך שהיחס בין הון הליבה לנכסי סיכון של הבנק ירד מתחת ליחס של 6.5%. בנוסף, בהיתר נגיד בנק ישראל לרכישת השליטה בבנק על-ידי קבוצת אריסון נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו בבנק עד יום 30 ביוני 1997 (ערב רכישת השליטה). אלא אם כן המפקח על הבנקים הסכים לכך מראש ובכתב.

בהמשך לאישור המפקח על הבנקים בדבר חלוקת דיבידנד בגין רווחי הרבעון הראשון של שנת 2011, החליט דירקטוריון הבנק ביום 30 ביוני 2011 על תשלום דיבידנד בסך של 270 מיליון שי"ח, המהווה 20.4 אמורות לכל מניה בת 1 שי"ח ע.ב. הדיבידנד שולם ביום 27 ביוני 2011. יתרת העודפים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-15,371 מיליון שי"ח, מהם סך של כ-2,734 מיליון שי"ח אינם ניתנים לחלוקה כדיבידנד.

ד. הלימות הון

הלימות הון מחושבת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון". על-פי החלטת הדירקטוריון מיום 30 בדצמבר 2010, הוחלט שיעד יחס הון ליבה של הבנק יעמוד על שיעור שלא יפחת מ-7.5% ויעד יחס ההון הכולל של הבנק לא יפחת מ-12.5%.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 13
הון והלימות הון
(המשך)

ד. הלימות הון (המשך)
א. בנתוני המאוחד

31 בדצמבר		
2011	*2010	
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון ליבה	22,251	23,795
הון רובד 1, לאחר ניכויים	24,579	26,183
הון רובד 2, לאחר ניכויים	13,968	16,175
סך-הכל הון כולל	38,547	42,358
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי	252,277	274,063
סיכויי שוק	5,483	7,018
סיכון תפעולי	19,154	20,047
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	276,914	301,128
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון ליבה לרכיבי סיכון	8.04%	7.90%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	8.88%	8.69%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.92%	14.07%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%
ב. חברות בת משמעותיות		
ישראל		
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	*13.70%	13.80%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	*13.70%	14.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי המפקח על הבנקים	9.00%	9.00%
בנק הפועלים שוויץ		
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	22.08%	22.36%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	22.08%	22.36%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	8.00%	**11.20%
בנק פוזיטיף		
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	27.49%	20.76%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	24.35%	18.34%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית	12.00%	12.00%

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.
** ביום 30 במרץ 2011 פרסם הבנק המרכזי השוויצרי חוזר בדבר הלימות הון בתוקף מיום 1 ביולי 2011. במסגרת החוזר סווגו הגופים הפיננסיים בשוויץ למספר קטגוריות בהתאם לקריטריונים שנקבעו. בנק הפועלים שוויץ שייך לקטגוריה בה יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשעור של 11.2%, במקום 8% כפי שהיה עד מועד יישום ההוראה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 13
הון והלימות הון
(המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	
2010	2011
1. הון רובד 1	
הון	24,127
מכשירי הון מורכבים	2,388
בניכוי: נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	(44)
בניכוי: רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה	(233)
בניכוי: השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית	(55)
סך-הכל הון רובד 1	26,183
2. הון רובד 2	
א. הון רובד 2 עליון	
45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס,	
בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך זמינים למכירה	160
הפרשה כללית לחובות מסופקים	674
מכשירי הון מורכבים	2,689
ב. הון רובד 2 תחתון	
כתבי החייבות נדחים	12,707
ג. ניכויים מהון רובד 2	
השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית	(55)
סך-הכל הון רובד 2	16,175
סך-הכל הון כולל	42,358

* הוצג מחדש בעקבות יישום הוראות המפקח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים בדרך של יישום למפרע. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.
** סווג מחדש.

יחסי הון ליבה מינימליים

ביום 14 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים טיוטת הנחיה בדבר כוונתו לקבוע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על-פי טיוטה זו, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תוגד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על הבנק. יחס הון ליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שייקבעו על-ידי המפקח על הבנקים. הבנק לומד את הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים כדי להעריך כנדרש כדי לעמוד בדרישות שייקבעו. יחס הון הליבה של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 עמד על 7.90%.

- (א)** על-פי הסדר לקבלת אשראי מבנק ישראל (אשראי, נטו, לאחר ניכוי יתרת פקדונות הבנקים בבנק ישראל), נדרשים בנקים ישראלים להעביר לבנק ישראל בטוחות מתאימות כנגד אשראי זה.
- להבטחת האשראי הניתן מבנק ישראל שיעבד הבנק החל מיום 25 ביולי 2007 אגרות-חוב של ממשלת ישראל בשעבוד צף בחשבון על שם בנק ישראל במסלוקת הבורסה (עד ליום זה השעבוד הצף היה על חשבון בבנק).
- ליום 31 בדצמבר 2011 שועבדו אגרות-חוב ממשלתיות בסך של 1.4 מיליארד ש"ח (יתרה ממוצעת של 1.1 מיליארד ש"ח ויתרה מקסימלית של 1.4 מיליארד ש"ח).
- ליום 31 בדצמבר 2010 שועבדו אגרות-חוב ממשלתיות בסך של 1.0 מיליארד ש"ח (יתרה ממוצעת של 1.2 מיליארד ש"ח ויתרה מקסימלית של 2.7 מיליארד ש"ח).
- כמו-כן, להבטחת אשראי זה שועבדו ביום 27 בדצמבר 2010 כל הנכסים והזכויות בחשבון הבטוחות של הבנק המתנהל ב-Euroclear.
- (ב)** אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי חברות מאוחדות, ליום 31 בדצמבר 2011, בסך כולל של 12,800 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010: 10,735 מיליון ש"ח) מובטחים בעיקר על-ידי שעבודים שוטפים על נכסי החברות.
- (ג)** פקדונות וניירות-ערך במטבע-חוץ, המוחזקים על-ידי קבוצת הבנק בחו"ל, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2011 מסתכמת ב-2,522 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010: 2,359 מיליון ש"ח), משועבדים בעיקר להבטחת פקדונות הציבור (באמצעות ה-FDIC) בהתאם להוראות הרשויות השלטוניות בארצות-הברית ובגין הלוואות מוניטריות שנתקבלו מבנקים מרכזיים באותן מדינות.
- (ד)** הבנק חבר במסלוקת הירוקליר שהינה מערכת סליקה לניירות-ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעילות בניירות-ערך באמצעות המסלוקה הני"ל וכבטוחה לקו אשראי שהעמיד מפעיל המסלוקה לטובת הבנק, שיעבד הבנק מזומנים וניירות-ערך שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-60 מיליון דולר (229 מיליון ש"ח). (31 בדצמבר 2010: כ-50 מיליון דולר (177 מיליון ש"ח)).
- (ה)** אגרות-חוב, שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-1,305 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010: 386 מיליון ש"ח), שועבדו להבטחת פקדונות שנתקבלו במסגרת עסקות מכירה של נכסים בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase Agreements).
- (ו)** הבנק חבר במסלוקת המעו"ף בע"מ ובמסלוקת הבורסה בע"מ. לצורך פעילות המסלוקות להבטחת עסקות שהבנק אחראי להן, שיעבד הבנק אגרות-חוב בחשבונות שנפתחו לשם כך במסלוקות הני"ל.
- יתרת אגרות החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה ב-1.8 מיליארד ש"ח (יתרה מקסימלית 2.8 מיליארד ש"ח).
- יתרת אגרות החוב המשועבדות ליום 31 בדצמבר 2010 הסתכמה ב-2.8 מיליארד ש"ח. (יתרה מקסימלית 3.1 מיליארד ש"ח).
- בנוסף לביטחונות המפורטים לעיל, הבנק הפקיד ביטחונות במזומן בסך של 28 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010: 29 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת הבורסה וסך של 96 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2010: 87 מיליון ש"ח) לטובת קרן הסיכונים של מסלוקת המעו"ף. סכום הבטוחות שנדרשים חברי המסלוקות להפקיד מתעדכן מעת לעת על-פי תקנוני המסלוקות.
- (ז)** הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם בנקים זרים בהסכמים מסוג CSA (Credit Support Annex) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים הנוצרים בין בנקים במסחר בנגזרים. על-פי ההסכמים, מבוצעת מדידה תקופתית של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, אזי אותו צד יעביר לצד השני פקדונות, על דרך שעבוד, עד למועד המדידה הבא.
- ליום 31 בדצמבר 2011 העמידה קבוצת הבנק לטובת בנקים זרים, פקדונות בסך כולל של 635 מיליון דולר (31 בדצמבר 2010: 644 מיליון דולר).
- (ח)** בחודש יולי 2008 נחתם הסכם בין הבנק לבין בנק ישראל, במסגרתו התחייב בנק ישראל לתת לבנק מסגרת הלוואות עד לסך כולל של 1 מיליארד ש"ח, וזאת, לצורך מילוי התחייבויות הבנק כספק נזילות בשי"ח של ה-CLS BANK INTERNATIONAL.
- כתנאי להעמדת הלוואות הבנק חתם על איגרת-חוב על-פיה שיעבד בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחובים כספיים בשי"ח, המגיעים/או שגיעו לבנק מפעם לפעם מלקוחותיו, שהינם תאגידים, שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל (להלן: "הלקוחות החייבים") ואשר אינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים כלשהם שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשי"ח, שמשך החיים הממוצע (מחיי"מ) של כל אשראי לא עולה על 3 שנים, שניתנו/או שיינתנו על-ידי הבנק ללקוחות החייבים, וזאת, עד לסך כולל של 1.1 מיליארד ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 14 שיעבודים (המשך)

(ט) המקורות של ניירות-ערך ליום 31 בדצמבר 2011 שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:

31.12.10	31.12.11	
		במיליוני ש"ח
		המקורות של ניירות-ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
16	-	ניירות-ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
		השימושים בניירות-ערך שהתקבלו כביטחון והניירות הערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:
386	1,305	ניירות-ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
		פירוט ניירות-ערך אשר שועבדו למלווים:
386	1,552	ניירות-ערך זמינים למכירה

ניירות-ערך אלה הועמדו כביטחון למלווים אשר רשאים למכור או לשעבד אותם.

(י) אגרות החוב המשועבדות כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למוכרן או לשעבדן:

31.12.10	31.12.11	
		במיליוני ש"ח
5,961	3,860	תיק זמין למכירה

אוכלוסיית העובדים בבנק כוללת:

- עובדים קבועים וזמניים - עובדים אשר תנאי עבודתם מוסדרים באופן קולקטיבי, בהסכמים ובהסדרים קיבוציים המגובשים מעת לעת בין הבנק לבין ארגון עובדי הבנק.
- עובדים בחוזה אישי - עובדים המועסקים לרוב בתחומים שאינם בנקאיים (לרוב בתחומי המחשוב), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.
- עובדים בחוזה אישי בכיר - עובדים מסוימים ברובד הניהולי של הבנק (לרבות חברי הנהלה), אשר תנאי העסקתם מוסדרים בחוזים אישיים באופן שההסכמים וההסדרים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

להלן פירוט תנאי העבודה של עובדי הבנק:

א. תנאי העבודה של עובדים קבועים וזמניים

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק האמורים:

(1) מענקים שנתיים

המענק השנתי נקבע על-פי שיעור התשואה של הרווח הנקי על ההון, כאשר המדרגה הבסיסית לחלוקת מענק כאמור הינה החל משיעור תשואה של 7.5%. המענק השנתי הינו בגובה של עד שלוש משכורות, כאשר חלק ממנו מחולק באופן אחיד לכל העובדים, והיתרה מחולקת דיפרנציאלית בהתאם לביצועי העובדים.

(2) תגמול מבוסס מניות

בהתאם לאישור דירקטוריון הבנק, זכאים עובדי הבנק הקבועים לכתבי אופציה בלתי סחירים הניתנים למימוש למניות הבנק, כמות האופציות המחולקות לכל עובד נקבעת לפי בכירות העובד, דרגתו והגדרת התפקיד שלו. לפרטים נוספים ראה ביאור 16 להלן.

ב. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי

תנאי התגמול המקובלים לעובדים אלה כוללים לרוב שכר בסיס, תגמול מבוסס מניות (ראה להלן) הפרשות להסדר פנסיוני ולקרן השתלמות, מענק שנתי, דמי הבראה והטבות אחרות.

ג. תנאי העסקת עובדים בחוזה אישי בכיר

להלן פירוט ההטבות העיקריות מעבר לרכיבי השכר השוטפים, להם זכאים עובדי הבנק בחוזה אישי בכיר במהלך תקופת העסקתם:

(1) מענק חתימה

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק חתימה שנתי למשך תקופת העסקתם. מענק זה משולם אחת לשנה. במקרים בהם המענק אינו מותנה בהמשך העסקה, ההתחייבות מחושבת על בסיס הערך הנוכחי של התשלומים לאורך תקופת ההסכם והוצאה נרשמת עם חתימת ההסכם.

(2) מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול מבוסס מניות

עובדי הבנק המועסקים בחוזה אישי בכיר זכאים למענק שנתי ולתגמול מבוסס מניות, כמפורט בסעיף ו' להלן. עד לאישור התוכנית האמורה, העניק הבנק לעובדים המועסקים בחוזה אישי בכיר, אופציות מסוג פנטום המזכות את העובד במועד המימוש, במענק כספי המבוסס על הפרש בין מחיר מניית הבנק בבורסה באותו מועד ומחיר הבסיס כפי שנקבע לאותו עובד במועד ההענקה. לעניין פיצויי פרישה ופנסיה, ראה סעיף ה' להלן.

ד. הטבות אחרות

בנוסף להטבות שפורטו לעיל, זכאים עובדי הבנק להטבות נוספות, אשר העיקריות שבהן מפורטות להלן:

(1) חופשה

עובדי הבנק זכאים על-פי חוק והסכמי עבודה לימי חופשה שנתיים. ההפרשה חושבה על בסיס השכר האחרון של העובדים וימי החופשה שצברו בתוספת ההוצאות הנלוות המתחייבות. יתרת ההפרשה לתאריך המאזן הסתכמה ב-107 מיליוני ש"ח (31.12.10: 76 מיליוני ש"ח).

(2) מענק 25

העובדים זכאים למענק יובל בתום 25 שנות עבודה בבנק. התחייבות זו מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי, הלווקח בחשבון תוספת שכר ריאלית בשיעור של 1% לשנה, ומהוון לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

(3) הטבות אחרות לאחר העסקה

עובדי הבנק זכאים לאחר מועד פרישתם לגמלאות, למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, להטבות בגין שי לחג, דמי הבראה ולהשתתפות בעלויות רווחה. התחייבויות אלו מחושבות בהתבסס על חישוב אקטוארי הלווקח בחשבון לפי העניין, בין היתר, תוספת שכר ריאלית בשיעור של 1% לשנה, ומהוון לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

ה. פיצויי פרישה ופנסיה**(1) כללי**

זכויות הפנסיה של העובדים, המגיעים לגיל פרישה, מכוסות על-ידי סכומים שנצברו בקופות-גמל לקצבה. בנוסף לכך, מפקיד הבנק בקופות-גמל סכומים נוספים לכיסוי תשלום פיצויי-פיטורין, לאלה הזכאים לכך. יציאה לגמלאות פוטר את הבנק מתשלום פיצויי פיטורין.

(2) פנסיה לעובדים שפרשו בפרישה מוקדמת

עובדים שפרשו בפרישה במסלול קצבה זכאים לפנסיה חודשית עד המועד שנקבע בהסכם הפרישה או גיל הפרישה בחוק, המוקדם מבין השניים. ההפרשה מבוססת על חישוב אקטוארי, כוללת תוספת שכר ריאלית בשיעור של 1% לשנה, ומהווה לפי שיעור ניכיון שנתי של 4%.

(3) פרישה מוקדמת לעובדים פעילים

בנוסף לזכויות המתוארות לעיל, בעקבות יישום חוזר המפקח על הבנקים הודן בהנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים (ראה גם ביאור 1(ה)18 לעיל), כלל הבנק במסגרת החישוב האקטוארי של ההתחייבות בגין זכויות עובדים, התחייבות בגין עובדים שהנהלת הבנק צופה שהם יפרשו בפרישה מוקדמת או בתנאים מועדפים אחרים.

בהתאם לכך, חושבה הפרשה לפרישה מוקדמת, לפי הגבוה מבין חישוב אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לבנק בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבות שמחושב כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת ראי בחשבון בישראל.

בנוסף, עודכנה ההפרשה להטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה הכלולה בדוחות הכספיים, על מנת לשקף את שיעורי העזיבה המביאים בחשבון את צפי ההנהלה לפרישת עובדים במסגרת פרישה מוקדמת או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים.

ההתחייבות חושבה בהתבסס על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון, בין היתר:

1. תוספת שכר ריאלית בשיעור של 1% לשנה עבור עובדים פעילים ו-0% ריאלית לעובדים שפרשו.
2. שיעורי עזיבה לפיצויים מוגדלים ולפרישה מוקדמת בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות, בין היתר, בגיל העובד ומגדר. שיעורים אלה משקפים את ציפיות ההנהלה והחלטותיה בדבר פרישת עובדים בתנאים מועדפים.
3. שיעור היוון 4% ריאלית, על-פי הוראות המפקח על הבנקים.
4. שיעור תמורה ונכות המבוסס על לוחות תמורה עדכניים שמפרסם האקטואר הראשי במשרד האוצר.

(4) חוזים אישיים – עובדי הבנק

(א) חברי הנהלה לרבות המנכ"ל וקבוצת עובדים בכירים (להלן: "הבכירים") מועסקים בחוזים אישיים לפיהם במקרה שהבנק יחליט מיזמתו לפטר את אחד הבכירים או לסיים את עבודתו בתום תקופת ההסכם יהיה זה זכאי לפיצויי פיטורין בשיעור של 250%.

כמו-כן, לגבי חלק מן הבכירים, במקרה שהבנק יחליט מיזמתו לפטר מי מהם, או בהגיעו למועד בו סכום גילו והוותק שלו בבנק עולים על 75 (ולחבר הנהלה שכיהן 7 שנים לפחות בתפקידו יתווספו שנות הכהונה בהנהלה כשנות ותק נוספות לצורך צבירת 75 כאמור), אזי יהיה חבר הנהלה או העובד הבכיר זכאי לפרוש בפרישה מוקדמת ולבחור בין קבלת פיצויי פיטורין מוגדלים בשיעור של 250% משכרו החודשי האחרון מוכפל בשנות הוותק שלו בבנק, לבין קבלת קצבה חודשית בשיעורים משתנים שתשולם לו ממועד יציאתו לפרישה מוקדמת ועד הגיעו לגיל פרישה על-פי חוק. שיעור הקצבה לחבר הנהלה הינו בשיעור של 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 2% לשנה בגין כל שנה נוספת בה לא כיהן כחבר הנהלה ו-2.5% לכל שנה בה כיהן כחבר הנהלה עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. לגבי עובדים בכירים, כאמור לעיל, שאינם חברי הנהלה, שיעור הקצבה הוא 2.55% בגין 15 שנות העבודה הראשונות, 1.5% לשנה בגין כל שנה נוספת עד למועד חתימת תחילת העסקתם בחוזה אישי ו-2% לשנה בגין כל שנה נוספת, עד לשיעור קצבה מירבי של 70% מהשכר המזכה בפנסיה. חבר הנהלה או עובד בכיר שהגיע לגיל 62 יוכל לבחור בפנסיה תקציבית בלבד.

(ב) יו"ר הדירקטוריון זכאי לקבל בכל מקרה פיצויי פיטורין בשיעור של 250%. כמו-כן, הינו זכאי לקבל מהבנק, בתום כהונתו, תשלום של מלוא שכרו וכלל התשלומים, ההפרשות והזכויות להם היה זכאי בתקופת כהונתו וזאת לתקופת הסתגלות בת שישה חודשים. הבנק רשם הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

(ג) דירקטורית הבנק המכהנת גם כיו"ר הדירקטוריון של חברות כרטיסי האשראי מקבוצת ישראל כראשית זכאית לקבל בכל מקרה פיצויי פיטורין בשיעור של 100%. בספרי הבנק נכללה הפרשה מלאה עבור התחייבות זו.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 15
זכויות עובדים (המשך)

להלן פירוט ההתחייבות לזמן ארוך ולאחר העסקה, נטו, בגין זכויות עובדים:

ליום 31 בדצמבר		
2011	*2010	
במיליוני ש"ח		
1,134	1,064	פרישה מוקדמת
546	582	פנסיה לעובדים שפרשו
28	26	מענק יובל
277	123	הפרשה למענק בגין ימי מחלה שלא נוצלו, בניכוי יעודה למחלה
583	552	הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה
2,568	2,347	סך-הכל

* הוצג מחדש.

1. תוכנית תגמול לעובדים בכירים – מענקים ותגמול הוני

בחודש אוגוסט 2010 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק תוכנית תגמול ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הבנק, לחברי ההנהלה של הבנק (שהינם נושאי משרה בבנק) ולאוכלוסיית המנהלים הבכירים בבנק (שאינם נושאי משרה בבנק) (כולם יחד, "המנהלים"), אשר תחולתה מיום 1 בינואר 2010 ואילך (כפוף להתאמות במקרים מיוחדים) ("התוכנית").

ביום 26 באוקטובר 2010 אישרה האסיפה הכללית את תנאי התוכנית לגבי יו"ר הדירקטוריון. התוכנית כוללת שני אמצעי תגמול (נוסף על השכר בבנק): מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים ותגמול הוני בדמות תוכנית מניות פנטום חסומות.

להלן פירוט עיקרי התוכנית:

(א) חברי ההנהלה

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

1.1 קביעת תקציב המענקים לחברי ההנהלה (למעט המבקר הפנימי הראשי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי ("פונקציות הבקרה והפיקוח")). תקציב המענקים לחברי ההנהלה בשנה נתונה ("תקציב המענקים לחברי ההנהלה") מבוסס על ההפרש שבין שיעור התשואה על ההון מפעולות רגילות באותה שנה (כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים, בנטרול סכומים שהופרשו כמענקים ובגין מניות הפנטום החסומות המותנות ("התשואה בפועל") לבין מחיר ההון הנדרש ("הפרש התשואה"). מחיר ההון הנדרש משמעותו מחיר ההון של הבנק (במונחי שיעור תשואה), לצורכי תשלום מענקים על-פי התוכנית ("מחיר ההון הנדרש") (בשנת 2010 - 8%, בשנת 2011 - 8.75% ובשנת 2012 ואילך יאושר מחיר ההון הנדרש על-ידי הדירקטוריון בגין כל שנה ובלבד שלא יפחת בגין שנה כלשהי משיעור של 8.5%). עבור שנת 2012 נקבע מחיר ההון בשיעור של 8.74%. תקציב מענקים חיובי - בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו חיובי, יחושב תקציב המענקים החיובי הכולל לחברי ההנהלה בהתאם להפרש התשואה, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, לפי מדרגות עולות של הפרש התשואה באופן פרוגרסיבי החל מהפרש תשואה של 0.5% ועד לתקרה של 6%. למרות האמור לעיל, בשנה שבה הפרש התשואה בפועל הינו בתחום של 0% עד 0.5%, רשאי הדירקטוריון לפי שיקול דעתו הבלעדי, על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, לאשר מענק שנתי בסכום חיובי לחבר הנהלה, השווה לעד שתי (2) משכורות של חבר ההנהלה.

תקציב מענקים שלילי - למעט לגבי השנה הראשונה של התוכנית (2010) וכן למעט לגבי השנה הראשונה של חבר הנהלה שיצטרף לבנק לאחר אימוץ התוכנית, בשנה שבה הפרש התשואה הינו שלילי, יחושב תקציב המענקים השלילי הכולל לחברי ההנהלה כסכום שלילי בהתאם להפרש התשואה, ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע ומשכורת ממוצעת של חבר הנהלה, החל מהפרש תשואה שלילי של 0.5% ועד לתקרה שלילית של 6.5%.

לדירקטוריון הסמכות להגדיל או להקטין את תקציב המענקים לחברי ההנהלה (החיובי או השלילי) בשיעור של עד 10%. במקרה של תקציב מענקים שלילי בשנה מסוימת בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל באותה שנה, רשאי הדירקטוריון להקטין או לבטל את תקציב המענקים השלילי לחברי ההנהלה בגין שנה זו.

- 1.2. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה (למעט פונקציות הבקרה והפיקוח) בכל שנה, יחולק תקציב המענקים (החיובי או השלילי) לחברי ההנהלה בגין השנה הקודמת, באופן יחסי לציון האישי של כל חבר הנהלה (אשר יותאם למשכורת חבר ההנהלה ביחס למשכורת יתר חברי ההנהלה, ויהיה חיובי כאשר תקציב המענקים הינו חיובי, ושלילי כאשר תקציב המענקים הינו שלילי). חלק מהציון האישי יהיה קבוע ויוענק לכל חבר הנהלה. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי הערכת מנכ"ל הבנק את עמידת חבר ההנהלה ביעדי הביצוע אשר ייקבעו מראש. חלק מהציון האישי יוענק לכל חבר הנהלה על-פי המלצת מנכ"ל הבנק, בהתאם לשיקול דעתו. חלוקת תקציב המענקים בין חברי ההנהלה וקביעת המענק השנתי לכל חבר הנהלה תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).
- המענק השנתי החיובי לחבר הנהלה בודד לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-18 משכורות של חבר ההנהלה. המענק השנתי השלילי לחבר הנהלה לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-10 משכורות של חבר ההנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר ההנהלה.
- 1.3. המענק השנתי לחברי ההנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח
- המענק השנתי (החיובי או השלילי) של כל חבר הנהלה בפונקציות הבקרה והפיקוח יהיה מורכב מהסכומים הבאים:
- (1) סכום (חיובי או שלילי, לפי העניין) בגובה 20% מתקציב המענקים לחברי הנהלה מחולק במספר חברי ההנהלה (שאינם ממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח), כשהוא מותאם למשכורת חבר ההנהלה ביחס למשכורת הממוצעת של כל חברי ההנהלה.
 - (2) סכום חיובי בהיקף של 4 משכורות של חבר ההנהלה (למעט בשנה בה לבנק הפסד שנתי נקי מפעולות רגילות ו/או בשנה שהסתיימה בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים שנקבעו על-ידי הדירקטוריון).
 - (3) סכום נוסף (חיובי או שלילי) בהיקף של עד 4 משכורות של חבר ההנהלה, אשר ייקבע באופן יחסי לציון אישי (חיובי או שלילי) שינתן לחבר ההנהלה על-פי עמידה ביעדי ביצוע.
 - (4) סכום נוסף (חיובי או שלילי) בהיקף של עד 2 משכורות של חבר ההנהלה אשר ייקבע על-פי חוות דעת הממונים על חבר ההנהלה (שעשויה להיות חיובית או שלילית).
- רכיבי המענק המפורטים לעיל, ניתנים לקיזוז זה מזה, ובלבד שבשנה בה תקציב המענק הינו חיובי או אפס, לא ייקבע סכום מענק כולל שלילי לחבר הנהלה כלשהו ולהיפך.
- קביעת המענק השנתי לחברי ההנהלה הממונים על פונקציות הבקרה והפיקוח תהיה בכל מקרה כפופה לאישור הדירקטוריון (וכל ועדה של הדירקטוריון כנדרש על-פי דין).
- המענק השנתי החיובי של חבר הנהלה כאמור, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-13 משכורות של חבר ההנהלה, ואילו המענק השנתי השלילי של חבר ההנהלה, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה ל-8 משכורות של חבר ההנהלה. בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של חבר הנהלה יתרה שלילית בסכום העולה על 3 משכורות של חבר ההנהלה.
- 1.4. מנגנון התשלום - פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי
- בכל שנה ייוסף או ייגרע סכום המענק השנתי (החיובי או השלילי) שנקבע בגין השנה הקודמת בחשבון המענק של כל חבר הנהלה ("ההפקדה השנתית").
- בכל שנה יבוצע תשלום לחבר ההנהלה בסכום השווה ל-50% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת (בהנחה שיתרת חשבון המענק הינה חיובית) ("התשלום השנתי"). אלא אם בשנה מסוימת נוצר לבנק הפסד שנתי נקי מפעולות רגילות או שנמצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים. במקרה כאמור, התשלום השנתי הבא יבוצע רק לאחר פרסום דוחות כספיים שנתיים של הבנק (או על-פי החלטת הדירקטוריון דוחות כספיים רבעוניים) המציגים רווח נקי מפעולות רגילות או כי פסקה החרגה המהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לפי העניין.
- 1.5. סיום העסקה
- בגין השנה בה חל סיום העסקה ייוסף או ייגרע (לפי המקרה) בחשבון המענק החלק היחסי מהמענק השנתי (החיובי או השלילי) בגין אותה שנה בהתאם לתקופת העסקתו של חבר ההנהלה באותה שנה מתוך השנה בכללותה (על בסיס חישוב יומי).
- בשנה שלאחר מכן, אלא במקרים מסוימים (כגון פטירה או אובדן כושר עבודה), חלף ביצוע התשלום השנתי יירכשו עבור חבר ההנהלה (על-ידי נאמן שימונה לשם כך) מניות של הבנק בבורסה בסכום היתרה בחשבון המענק, לאחר ניכוי במקור של סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין, וכפוף לכך שסכום היתרה כאמור הינו חיובי. המניות שיתרכשנה כאמור לעיל, תהיינה חסומות ולא ניתנות למכירה או העברה (למעט על-פי דיני הירושה) עד אשר תשחררנה לידי חבר ההנהלה לאחר חלוף תקופה שתימנה החל מיום סיום העסקה ועד לחלוף עשרים וארבעה (24) חודשים מאותו מועד.

1.6 מענק בגין רווחים מפעולות בלתי-רגילות - הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע בגין שנה כלשהי, על-פי שיקול דעתו, תקציב מענקים חיובי (נפרד), בגין רווחים מפעולות בלתי-רגילות הנובעים ממימוש נכסים באותה שנה ("רווחים מפעולות בלתי-רגילות"). סכום המענק בגין רווחים מפעולות בלתי-רגילות לחבר הנהלה כלשהו לא יעלה בגין שנה מסוימת על סכום השווה ל-4 משכורות של חבר ההנהלה. מתודולוגית חלוקת מענקים כאמור, ככל שיחולקו, תקבע על-ידי הדירקטוריון ולפי שיקול דעתו הבלעדי.

2. תגמול הוני - מניות פנטום חסומות

2.1 הענקת מניות פנטום חסומות - לכל חבר הנהלה יוענק מספר מניות פנטום חסומות (בהתאם לדרגתו של חבר ההנהלה, עד 300,000 מניות פנטום חסומות בגין תקופת חוזה עבודה של שלוש שנים לדרגה הגבוהה ביותר, בהתבסס על הון הבנק הידוע ליום אישור התוכנית) ("מניות הפנטום החסומות") במועד תחילת חוזה העבודה של חבר ההנהלה בגין שלוש שנות חוזה העבודה של חבר ההנהלה בבנק. לאחר שנת 2010 מספר מניות הפנטום החסומות שיוענקו בכל דרגה (לגבי מנהל שיתחיל חוזה עבודה לאחר שנת 2010), יותאם (למעלה או למטה) לשינויים בהון המיוחס לבעלי מניות הבנק.

מועדי הבשלה - מניות הפנטום החסומות יבשילו בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים בהתאמה ממועד הענקתן. מועדים אלה יותאמו אם ההענקת מבוצעת במהלך תקופת חוזה העבודה של חבר ההנהלה ואינה משקפת כמות בגין 3 שנות חוזה העבודה.

2.2 הענקת מניות פנטום חסומות מותנות - סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין כל אחת משנות התוכנית, תוענקה לכל חבר הנהלה כמות מניות פנטום חסומות מותנות (בהתאם לדרגתו של חבר ההנהלה, עד 30,000 מניות פנטום חסומות בגין תקופה של שנה לדרגה הגבוהה ביותר) ("מניות הפנטום החסומות המותנות") אשר תחושב באופן יחסי וליניארי בהתאם להשגת הפרש תשואה שבין 1% ל-3%. כך שבהפרש תשואה בפועל בשנת המענק של אחוז אחד תוענקה למנהל שליש ממספר מניות הפנטום החסומות המותנות ובהפרש תשואה בפועל של שלושה אחוזים תוענקה למנהל כל מספר מניות הפנטום החסומות המותנות. מניות הפנטום החסומות המותנות תהיינה בשלות במועד הענקתן. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין שנה מסוימת נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ולא ייצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, לא תוענקה מניות הפנטום החסומות המותנות בגין אותה שנה.

2.3 תקופת חסימה ופקיעה במקרים מסויימים

מניות הפנטום החסומות בכל מנה תהיינה חסומות במשך תקופה נוספת של 12 חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה. מניות הפנטום החסומות המותנות (ככל שהוענקו) תהיינה חסומות במשך תקופה של 12 חודשים מתחילת השנה בה הוענקו (להלן המונח "מניות הפנטום החסומות" יכלול גם את מניות הפנטום החסומות המותנות אלא אם צוין אחרת במפורש). בנוסף לאמור לעיל, בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן תוארך תקופת החסימה האמורה, לפי המקרה ("תקופת החסימה"):

א. במקרה בו בדוחות הכספיים הרבעוניים או השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני תום תקופת החסימה נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, בחישוב מצטבר על-פני ארבעת הרבעונים האחרונים, מניות הפנטום החסומות תהיינה ניתנות למימוש רק לאחר פרסום דוחות כספיים רבעוניים או שנתיים של הבנק המציגים רווח נקי מפעולות רגילות בחישוב מצטבר על-פני ארבעת הרבעונים האחרונים (כולל הרבעון בגינו פורסמו דוחות כספיים כאמור).

ב. במקרה בו בדוחות הכספיים הרבעוניים או השנתיים האחרונים של הבנק שפורסמו לפני תום תקופת החסימה ייצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, מניות הפנטום החסומות תהיינה ניתנות למימוש רק לאחר פרסום דוחות כספיים רבעוניים או שנתיים של הבנק המציגים כי פסקה החריגה מההותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים.

2.4 אופן ותמורת המימוש - בהתקיים כל התנאים למימוש מניות הפנטום החסומות, מניות הפנטום החסומות תמומשנה באופן אוטומטי, מיד עם תום תקופת החסימה. המימוש יבוצע על-ידי רכישת מניות של הבנק בבורסה על-ידי נאמן שימונה לשם כך והעברתן לחבר ההנהלה, בכמות השווה למספר מניות הפנטום החסומות הממומשות באותו מועד כשהוא מוכפל ב: [1 פחות שיעור המס החל על חבר ההנהלה באותו מועד] (משקף את ההטבה נטו לאחר מס). המניות תהיינה ניתנות למכירה לאחר רכישתן והעברתן לחבר ההנהלה.

2.5 סיום העסקה - בסיום העסקתו של חבר ההנהלה בבנק יבטלו מניות הפנטום החסומות שטרם הבשילו, למעט חלק יחסי מהמנה הבאה של מניות הפנטום החסומות שהייתה מבשילה במועד ההבשלה הבא שלאחר סיום ההעסקה של חבר ההנהלה, לו המשיך לעבוד בבנק. מניות הפנטום החסומות שהבשילו כאמור לעיל, ימומשו כמפורט בסעיף 2.4 לעיל.

2.6 חלוקת דיבידנד - במקרה בו יחלק הבנק דיבידנד בטרם מועד המימוש של מניות פנטום חסומות כלשהן, יהיה זכאי חבר ההנהלה לתשלום במזומן בסכום השווה לסכום הדיבידנד שהיה משולם לחבר ההנהלה לו החזיק במועד חלוקת הדיבידנד במספר מניות רגילות של הבנק השווה למספר מניות הפנטום החסומות כאמור, בניכוי המס החל ("סכום הדיבידנד הרעיוני"). סכום הדיבידנד הרעיוני ישולם כדלקמן: (א) לגבי מניות פנטום חסומות שכבר חלף מועד ההבשלה שלהן - בתוך 7 ימים ממועד חלוקת הדיבידנד, ו-(ב) לגבי מניות פנטום חסומות שטרם חלף מועד ההבשלה שלהן - בתוך 7 ימים ממועד הבשלה של מניות הפנטום החסומות, ככל שתבשלנה.

- 2.7. התאמות - התוכנית כוללת הוראות בדבר התאמות שיבוצעו במניות הפנטום החסומות בעת שינויים בהון המניות של הבנק או בעת שינויים במבנה הבנק עקב מיזוג או מכירת הבנק.
- 2.8. פעולות נגזרות - כל עוד מחזיק חבר ההנהלה מניות פנטום חסומות כלשהן, יהיה חבר ההנהלה מנוע מלבצע כל פעולה העשויה להיחשב פעולה נגזרת במניות הבנק.
- 2.9. מניות הפנטום המוענקות בהתאם לתוכנית התגמול תבואנה במקום יחידות פנטום שהוענקו למנהלים על-פי הסכמי העבודה שלהם, אשר מועד ההבשלה שלהן חל ביום 1 בינואר 2010 ואינן יחידות פנטום אשר הבשילו לפני יום 1 בינואר 2010 יותרו בידי המנהלים.

(ב) המנהלים הבכירים

התוכנית תחול גם ביחס למנהלים הבכירים של הבנק (שכאמור אינם נושאי משרה), וזאת על-פי עקרונות דומים לאלה המפורטים לעיל, אך בהיקפים שונים, לרבות בעניין זהות הגורמים הקובעים את היעדים והעמידה בהם, משקל כל אחד מהגורמים בחישוב הציון האישי למנהל הבכיר וזהות הגורם המאשר את חלוקת תקציב המענקים ואת המענק לכל מנהל. בנוסף, המנהלים הבכירים שאינם נושאי משרה עשויים לקבל את תמורת המימוש בגין מניות הפנטום החסומות (בעת מימושו) כולן או חלקן במזומן. לפרטים בדבר המרת מניות פנטום חסומות ליחידות RSU - ראה ביאור 16(א) (3) בדבר עסקות תשלום מבוססות מניות.

(ג) יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק

התוכנית אומצה על-ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון באופן נפרד ביחס ליו"ר הדירקטוריון וביחס למנכ"ל הבנק. כאמור, התגמול ליו"ר הדירקטוריון של הבנק אושר גם באסיפה הכללית של הבנק.

1. מענק שנתי מותאם סיכון ומותנה ביצועים

- 1.1 קביעת תקציב המענק של כל מנהל - בכל שנה יחושב תקציב המענק (בנפרד עבור כל מנהל), כדלקמן (תקציב המענק של כל מנהל עשוי להיות חיובי או שלילי):
- תקציב מענק חיובי - בשנת מענק שבה הפרש התשואה הינו חיובי, תקציב המענק יחושב בהתאם להפרש התשואה וההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הממוצע. חישוב תקציב המענק מבוצע באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה בשיעור של 4%. תקציב מענק שלילי - למטע לגבי שנת המענק הראשונה של התוכנית (2010), בשנת מענק שבה הפרש התשואה הינו שלילי, תקציב המענק ייקבע כסכום שלילי ויחושב באופן ליניארי בטווח שבין הפרש תשואה שלילי בשיעור של 0.5% ועד הפרש תשואה שלילי בשיעור של 6.5%. למרות האמור, הדירקטוריון יהיה רשאי (אך אינו חייב), בשל נסיבות חיצוניות מיוחדות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל באותה שנה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת, להקטין או לבטל את תקציב המענק השלילי בגין שנת מענק מסוימת.
- 1.2 קביעת סכום המענק לכל מנהל
- בכל שנה ייקבע סכום המענק (החיובי או השלילי) לכל מנהל מתוך תקציב המענק שלו בגין שנת המענק באופן בו ישיש וחמישה אחוזים (65%) מתקציב המענק יוענקו/יגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל, ועד שלושים וחמישה אחוזים (35%) מתקציב המענק יוענקו/יגרעו (לפי המקרה) לכל מנהל על-פי שיקול דעת הדירקטוריון (ליו"ר ולמנכ"ל בנפרד, כל אחד בהתייחס לתפקידו), אשר ייקבע בהתבסס על עמידת המנהל בגיבוש ו/או בקביעה ו/או בהובלת יישום תוכנית העבודה של הבנק כמו גם פיתוח, יישום, וקידום החזון והאסטרטגיה של הבנק לטווח הקצר והארוך.
- 1.3 תקרת המענק - המענק השנתי החיובי אשר ייוסף לחשבון המענק של מנהל (חשבון בנק רעיוני אישי) בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה לארבעה (4) מיליוני ש"ח. המענק השנתי השלילי אשר יגרע מחשבון המענק של מנהל בגין שנת מענק כלשהי, לא יעלה בכל מקרה על סכום השווה לשלושה מיליון ושלוש מאות אלף (3,300,000) ש"ח. למרות האמור לעיל, בכל מקרה לא תעמוד בחשבון המענק של מנהל יתרה שלילית בסכום העולה על מיליון ושלוש מאות אלף (1,300,000) ש"ח.
- 1.4 מנגנון התשלום - פריסת המענק השנתי והתשלום השנתי ייעשו בדומה לאמור בסעיף א' 1.4 לעיל ביחס לתוכנית חברי ההנהלה (בשינויים המחויבים), אלא שביחס לכל מנהל, בכל שנה יבוצע תשלום למנהל בסכום השווה ל-45% מהיתרה בחשבון המענק לאחר ההפקדה השנתית בגין השנה הקודמת.
- 1.5 מענק בגין רווחים מפעולות בלתי-רגילות - הדירקטוריון יהיה רשאי לקבוע, על-פי שיקול דעתו הבלעדי, בגין שנה כלשהי, מענק בגין רווחים מפעולות בלתי-רגילות, בסכום השווה לעד 8 משכורות של המנהל.
- 1.6 סיום העסקה - יחולו עקרונות דומים לאלה החלים לגבי סיום העסקה של חברי הנהלה כמוסבר לעיל.

2. מענק לרכישת מניות

בגין כל שנת מענק, יהיה זכאי המנהל למענק בסכום של שני (2) מיליוני ש"ח, אשר ישמש לרכישת מניות של הבנק עבור המנהל בבורסה ("המענק לרכישת מניות") ובלבד שתשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בשנה בגינה ניתן המענק תהיה לפחות כדלקמן ("התשואה הקובעת"): בשנת 2010 - 9.5%, בשנת 2011 - 9.5%, ובשנת 2012 - מחיר ההון הנדרש, כמפורט להלן:

- א. סמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין השנה בה ניתן המענק תירכשנה מניות הבנק בבורסה עבור המנהל ("מניות המענק"), בסכום המענק לרכישת מניות, בניכוי סכומי מס ההכנסה ותשלומי החובה האחרים החלים על-פי הדין. מניות המענק תהיינה חסומות לתקופה שתימנה החל מיום 1 בינואר של שנת רכישת המניות ועד לחלוף עשרים וארבעה (24) חודשים מאותו מועד (בסעיף זה, "תקופת החסימה"). בנוסף לאמור לעיל, במקרים מסויימים תקופת החסימה תתארך, כמפורט בסעיף 2.3 לעיל ביחס לתגמול לחברי ההנהלה.
- ב. במקרה של סיום העסקה, בגין השנה בה חל סיום ההעסקה תירכשנה מניות הבנק בגין החלק היחסי של המענק לרכישת מניות בהתאם לתקופת העסקתו של המנהל מתוך אותה שנה (על בסיס חישוב יומי).
- ג. עד לתום תקופת החסימה יהיה המנהל מנוע מלבצע כל פעולה העשויה להיחשב פעולה נגזרת במניות הבנק.

3. התגמול ההוני

3.1 הענקת מניות פנטום חסומות - לכל מנהל בנפרד יוענקו ארבע מאות אלף (400,000) מניות פנטום חסומות בגין כל שלוש השנים 2010, 2011 ו-2012 ("מניות הפנטום החסומות").

מועדי הבשלה - מניות הפנטום החסומות יבשילו בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים מיום 1 בינואר 2010. אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק שפורסמו מיד לאחר מועד הבשלה של מנה רלוונטית נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון הנדרשים, תפקענה מניות הפנטום החסומות של אותה מנה.

3.2 הענקת מניות פנטום חסומות מותנות - לכל מנהל בנפרד, יוענקו בגין כל שנה מהשנים 2010-2012, מתוך כמות מקסימאלית אשר תהיה שווה ל: (א) שני (2) מיליוני ש"ח, חלקי (ב) מחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק בבורסה בשישים ימי המסחר האחרונים של השנה הרלוונטית, כמות מניות פנטום חסומות מותנות אשר, כפוף לאמור מטה, תחושב באופן יחסי וליניארי בהתאם להשגת הפרש תשואה שבין 4% ל-6%, כך שבהפרש תשואה של 4% תוענקנה למנהל אלף מאתיים וחמישים (1,250) מניות פנטום חסומות מותנות ובהפרש תשואה של 6% תוענק למנהל כל כמות מניות הפנטום החסומות המותנות כמפורט לעיל (אם הושג הפרש תשואה הנמוך מ-4% בגין שנה מסוימת, לא תוענקנה כלל מניות הפנטום החסומות המותנות בגין אותה שנה) ("מניות הפנטום החסומות המותנות").

מתוך מניות הפנטום החסומות המותנות, (א) שישים וחמישה אחוזים (65%) יוענקו למנהל בכל מקרה, ו-(ב) עד שלושים וחמישה אחוזים (35%) יוענקו למנהל (ל"יר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק, כל אחד בהתייחס לתפקידו) על-פי החלטת הדירקטוריון בהתבסס על עמידת המנהל בגיבוש ו/או בקביעה ו/או בהובלת יישום תוכנית העבודה של הבנק כמו גם פיתוח, יישום, וקידום החזון והאסטרטגיה של הבנק לטווח הקצר והארוך. מניות הפנטום החסומות המותנות תהיינה בשלות במועד הענקתן.

אם בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק בגין השנה הרלוונטית נוצר לבנק הפסד נקי מפעולות רגילות, ו/או ימצא הבנק בחריגה מהותית מיחסי הלימות ההון, לא תוענקנה מניות הפנטום החסומות המותנות בגין אותה שנה.

3.3 תקופת חסימה ופקיעה במקרים מסויימים - מניות הפנטום החסומות בכל מנה ומניות הפנטום החסומות המותנות תהיינה חסומות ולא תהיינה ניתנות למימוש במשך תקופה של שנים-עשר (12) חודשים ממועד ההבשלה של אותה מנה, לגבי מניות הפנטום החסומות, או לגבי מניות הפנטום החסומות המותנות - תום השנה בגינה הוענקו, לפי העניין ("תקופת החסימה"). להלן המונח "מניות הפנטום החסומות" יכלול גם את מניות הפנטום החסומות המותנות אלא אם צוין אחרת במפורש.

3.4 אופן המימוש ותמורת המימוש; סיום העסקה; חלוקת דיבידנד; התאמות ופעולות נגזרות - יחולו הוראות הדומות להוראות החללות לגבי חברי ההנהלה, כמוסבר לעיל.

א. פרטים על עסקות תשלום מבוסס מניות

להלן פירוט בדבר הסדרי התשלום מבוסס מניות שהיו קיימים בבנק במהלך התקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011:

(1) כתבי אופציה לעובדי הבנק:

א. תוכנית 2004-2009

בחודש מאי 2004 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית להקצאת 24 מיליון כתבי אופציה בלתי סחירים ללא תמורה לעובדי הבנק הקבועים, הניתנים למימוש ל-24 מיליון מניות של הבנק, כתבי האופציה הוקצו, ללא תמורה, במשך 6 שנים בכל אחת מהשנים 2004-2009 במנות של 4 מיליון כתבי אופציה למנה ותוספת המימוש שתידרש בעת מימושו תהיה 1 ש"ח בלבד (ללא הצמדה). כמות המניות שתוקצה כפופה להתאמות כמקובל (למעט במקרה של חלוקת דיבידנד). לכל מנת אופציות תהיה תקופת הבשלה (Vesting) של ארבע שנים מתחילת השנה בה הוקצו האופציות וניתן יהיה לממש כל מנה במשך תקופה של שנה לאחר תום תקופת ההבשלה. כמות האופציות אשר חולקה לכל עובד נקבעה לפי בכירות העובד, הגדרת תפקידו ודרגתו. כמו-כן, אישר דירקטוריון הבנק בחודש דצמבר 2005 תוכנית אופציות נוספת לעובדי הבנק הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי (לא בכיר). התוכנית קובעת כי תוענקה 4 מנות שנמיות, בכל אחת מהשנים 2006-2009. כמות כתבי האופציה שתוענקה על-פי תוכנית זו בכל אחת משנות קיומה, תקבע על-ידי דירקטוריון הבנק על-פי שיקול דעתו הבלעדי. כתבי האופציה, שהוענקו לעובדים הקבועים ולעובדים בחוזה עבודה אישי, ניתנים למימוש במשך שנה אחת החל מחלוף 48 חודשים מיום 1 בינואר של השנה בה הוקצו כתבי האופציה. יתרת כתבי האופציה שהוקצו לעובדי הבנק וטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2011, מסתכמת ב-8,402,477 כתבי אופציה.

ב. תוכנית 2010-2012

ביום 30 בספטמבר 2009, אישר דירקטוריון הבנק כחלק מהסכם שכר שנחתם בין ארגון העובדים לבין הבנק, כי עובדי הבנק הקבועים ואלה הקשורים עמו בחוזה עבודה אישי, יקבלו אופציות לרכישת מניות הבנק במחיר של 1 ש"ח לכל אופציה, או יחידות פנטום שהזכויות המוקנות לפיהן דומות לאופציות לרכישת מניות הבנק במחיר האמור. כתבי האופציה האמורים יוקצו, ללא תמורה, בכל אחת מהשנים 2010-2012 בשלוש מנות ובהיקף כולל של כ-12.7 מיליון אופציות או יחידות פנטום. תנאי התוכנית דומים לתוכנית האופציות לעובדים לשנים 2004-2009. כתבי האופציה יהיו ניתנים למימוש במשך שנה אחת החל מחלוף 48 חודשים מיום 1 בינואר של השנה בה הוקצו כתבי האופציה.

כתבי האופציה ימרו למניות ממאגר מניות שירכוש הבנק למטרה זו.

כמפורט בביאור 13 לעיל, ביום 11 בנובמבר 2010 נתקבל אישור המפקח על הבנקים לרכישה עצמית של מניות כאמור.

בחודש פברואר 2012 הסתיימה הקצאת כל כתבי האופציה מתוכנית זו. יתרת כתבי האופציה שהוקצו ושטרם מומשו בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הסתכמו ב-12,526,743 כתבי אופציה.

(2) יחידות פנטום לעובדים בכירים

עד לאישור תוכנית התגמול לעובדים בכירים (ראה סעיף 3 להלן וביאור 115 לעיל) העניק הבנק לחברי ההנהלה ולקבוצת העובדים הבכירים (לרבות מנכ"ל הבנק ויו"ר הדירקטוריון) יחידות פנטום חסומות, המזכות את העובד במועד המימוש במענק כספי המבוסס על הפרש שבין מחיר מניית הבנק בבורסה במועד המימוש לבין מחיר המימוש הקבוע בהסכמי ההעסקה (הנגזר מממוצע שער המניה בבורסה בתקופה שקדמה למועד תחילת תקופת הסכם ההעסקה). מחיר המימוש כפוף להתאמות מקובלות לרבות במקרה של חלוקת דיבידנד.

(3) מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות

הבנק מעניק לחברי ההנהלה ולעובדים הבכירים בהתאם לתוכנית תגמול 2010 מניות פנטום חסומות (ראה ביאור 115 לעיל). מניות הפנטום מוענקות ללא תמורה, והן מתממשות באופן אוטומטי במנות שוות מדי שנה בהתאם לתקופת ההסכם (על-פי רוב שלוש שנים), עם התמלאות התנאים למימושן. כמות היחידות המוענקות לכל עובד נגזרת מתפקידו ומדרגתו של העובד.

בנוסף למניות הפנטום החסומות, מעניק הבנק מניות פנטום חסומות מותנות, אשר בנוסף לתנאי ההבשלה כוללים גם תנאי ביצוע לפיו כמות המניות המוענקות תותאם כפונקציה של הפרש התשואה של הבנק על עלות ההון שלו (ראה בביאור 115 לעיל).

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתוכנית, יחידות פנטום אשר הוענקו לעובדים הבכירים בהתאם להסכמי העבודה אשר נחתמו בטרם אישור התוכנית ואשר טרם הבשילו לפני יום 1 בינואר 2010, ימרו למניות פנטום חסומות בהתאם ליחס שנקבע בתוכנית, אלא אם העובד הבכיר בחר שלא להמירן. מניות פנטום אשר הוענקו לעובדים הבכירים בהתאם להסכמי העבודה אשר נחתמו בטרם אישור התוכנית ואשר הבשילו לפני יום 1 בינואר 2010, יותרו בידיהם.

ביום 28 בפברואר 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת שכר ותגמול ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, להחליף מניות פנטום חסומות שהוענקו ואשר תקופת החסימה שלהן צפויה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2013 ואילך, ביחידות מניות חסומות (Restricted Stock Units) ("יחידות RSU"), וזאת מכוח "בנק הפועלים בע"מ - תוכנית משנה להענקת יחידות מניות חסומות (RSU) למנהלים בכירים 2011" שהינה יישום של הוראות מסוימות של תוכנית תגמול 2010 ומהווה חלק בלתי נפרד ממנה. יחידות RSU הינן יחידות של מניות חסומות, אשר בהתקיים תנאי הבשלה מתאימים ממומשות אוטומטית למניות רגילות של הבנק שתחזקנה על-ידי הבנק כמניות רדומות, וזאת ללא תשלום מחיר מימוש כלשהו. מועדי ההבשלה והחסימה של יחידות ה-RSU יהיו ככלל זהים לאלה של מניות הפנטום החסומות אותן הן מחליפות. יחידות ה-RSU תוקצו בהתאם למסלול רווח הון לפי סעיף 102(ב)(2) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], התשכ"א-1961. יחידות ה-RSU תוענקה לאחר פרסום מתאר מתאים על-ידי הבנק וקיום דרישות נוספות על-פי חוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ותקנותיו.

(4) כתבי אופציה ליו"ר הדירקטוריון לשעבר ולמנכ"ל הבנק לשעבר דירקטוריון הבנק החליט ביום 13 בפברואר 2008 להקצות למר דן דנקנר, יו"ר הדירקטוריון לשעבר 825,000 כתבי אופציה בלתי סחירים הניתנים למימוש למניות הרגילות של הבנק, במחיר מימוש של 16.40 ש"ח לכל אופציה (המחיר הממוצע של 15 ימי מסחר שקדמו להחלטת הדירקטוריון להקצותם).

שווי ההטבה, בהתאם למודל בלק ושולס למועד ההענקה היה 2.60 ש"ח. הקצאת כתבי האופציה הני"ל ליו"ר הדירקטוריון אושרה ביום 20 במרץ 2008 על-ידי האסיפה הכללית. דירקטוריון הבנק החליט ביום 30 במרץ 2008 להקצות למר צבי זיו, מנכ"ל הבנק לשעבר 1,140,000 כתבי אופציה בלתי סחירים הניתנים למימוש למניות הרגילות של הבנק עבור שנת 2007, במחיר מימוש של 16.30 ש"ח לכל אופציה (המחיר הממוצע של 15 ימי מסחר שקדמו לאישור ועדת הבקורת להקצותם). שווי ההטבה, בהתאם למודל בלק ושולס, למועד ההענקה היה 3.13 ש"ח.

כתבי האופציה שהוקצו למר דנקנר ולמר זיו יהיו חסומים למשך שנתיים מיום הקצאתם ויהיו ניתנים למימוש במשך שנתיים נוספות מתום תקופת החסימה. עם מימוש כתבי האופציה הני"ל יהיו מר דנקנר ומר זיו זכאים לקבל מהבנק מניות בכמות המשקפת את שווי ההטבה במועד המימוש, דהיינו, הפער בין מחיר מניות הבנק בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב במועד המימוש לבין מחיר המימוש.

בחודש נובמבר 2009 רכש הבנק 700,000 מניות תמורת 10 מיליוני ש"ח שישמשו כמאגר לחלוקת ההטבה במועד המימוש של כתבי האופציות שנתנו למר דנקנר ולמר זיו.

בחודש דצמבר 2010 מימש מר דנקנר 410,000 כתבי אופציה.

(5) יחידות פנטום ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק

ביום 24 בנובמבר 2009 אישר דירקטוריון הבנק, כחלק מתנאי כהונתו והעסקתו של יו"ר הדירקטוריון מר יאיר סרוסי, תגמול הוני מותנה בביצועים. בהתאם להסכם, יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי להענקה של 250,000 מניות פנטום חסומות, ללא תוספת מימוש. מניות הפנטום תהיינה כפופות לתקופת הבשלה עד ליום 30 ביוני 2010. כמו-כן, מימושן של 50% ממניות הפנטום מותנה בכך שתשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק בגין שנת 2010 תהיה חיובית ותעלה על זו שהושגה בגין שנת 2009. בעת מימוש מניות הפנטום תשמש תמורת המימוש (לאחר ניכוי מס) לרכישת מניות של הבנק בבורסה. מימוש מניות הפנטום ורכישת מניות הבנק כאמור לעיל, יבוצעו באופן אוטומטי על-ידי נאמן שייבחר על-ידי הבנק, במהלך תקופת 60 הימים שלאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון השלישי של שנת 2011.

ביום 6 בינואר 2010 אישר דירקטוריון הבנק, כחלק מתנאי כהונתו והעסקתו של מנכ"ל הבנק מר ציון קינן, תגמול הוני מותנה בביצועים. בהתאם להסכם, מנכ"ל הבנק יהיה זכאי להענקה של 270,000 מניות פנטום חסומות, ללא תוספת מימוש. מניות הפנטום תהיינה כפופות לתקופת הבשלה עד ליום 30 ביוני 2010. כמו-כן, מימושן של 50% ממניות הפנטום מותנה בכך שתשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות של הבנק בגין שנת 2010 תהיה חיובית ותעלה על זו שהושגה בגין שנת 2009. בעת מימוש מניות הפנטום תשמש תמורת המימוש (לאחר ניכוי מס) לרכישת מניות של הבנק בבורסה. מימוש מניות הפנטום ורכישת מניות הבנק כאמור לעיל, יבוצעו באופן אוטומטי על-ידי נאמן שייבחר על-ידי הבנק, במהלך תקופת 60 הימים שלאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לרבעון השלישי של שנת 2011.

יחידות הפנטום האמורות מומשו במלואן בשנת 2011.

(6) מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות ליו"ר דירקטוריון הבנק ולמנכ"ל הבנק

הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק, בהתאם לתוכנית תגמול 2010 (ראה ביאור 115 לעיל) 400,000 מניות פנטום חסומות לכל מנהל בנפרד, בגין השנים 2010-2012. מניות הפנטום החסומות הוענקו ללא תמורה, ובישילו בשלוש מנות שוות לאחר 12, 24 ו-36 חודשים. המניות יהיו חסומות לשנה נוספת מתום תקופת הבשלה של כל מנה, והן תמומשנה באופן אוטומטי במנות שוות מדי שנה, עם התמלואת התנאים למימוש. בהתאם להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 בפברואר 2012 יוחלפו 133,333 ממניות הפנטום החסומות של כל אחד מיו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק ביחידות RSU (ראה ביאור 16 א' לעיל). בנוסף, העניק הבנק ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל הבנק מניות פנטום חסומות מותנות, בגין כל שנה מהשנים 2010-2012, בכמות מקסימאלית אשר תהיה שווה ל: (א) שני מיליוני ש"ח, חלקי; (ב) מחיר הסגירה הממוצע של מניות הבנק בבורסה בשישים ימי המסחר האחרונים של השנה הרלוונטית. מניות הפנטום החסומות המותנות כוללות בנוסף לתנאי הבשלה, גם תנאי ביצוע שאינו תנאי שוק לפיו כמות המניות המוענקות תותאם כפונקציה של הפרש התשואה של הבנק על עלות ההון שלו (ראה ביאור 115 לעיל).

ב. אומדן השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו

(1) כתבי אופציה לעובדי הבנק;

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2009-2004 נמדד ביום הענקתם.

השווי ההוגן של כתבי האופציה אשר הוענקו לעובדי הבנק במסגרת תוכנית 2010-2012 נמדד עד למועד אישור הרכישה העצמית על-ידי הפיקוח על הבנקים, כהתחייבות וממועד זה, כמענק המסולק במכשירים הוניים.

השווי ההוגן חושב באמצעות מודל בלק ושולס (Black-Scholes model). מועד המימוש הצפוי ששימש לצורך חישוב השווי ההוגן הינו תום תקופת ההבשלה, מאחר שעקב תוספת המימוש המזערית מחד, והעדר מנגנון התאמה לדיבידנד מאידך, סביר כי העובדים יטו לממש את האופציות בהקדם האפשרי על מנת לזכות בדיבידנד המחולק למניות.

להלן פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענקים לעובדים:

אופציות המוענקות בשנת			
2009	2010	2011	2012
2.88%	3.13%	3.41%	3.68%
4.00	3.14	4.14	5.14
33.77%	39.29%	36.08%	34.96%
8.45%	4.12%	4.55%	4.73%
1	1	1	1
8.02	16.85	16.85	16.85
4.83	13.90	13.09	12.38

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.

(2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של מחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

2. מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות:

השווי ההוגן של מניות פנטום חסומות ושל מניות פנטום חסומות מותנות אשר הוענקו ויוסלקו במכשירים הוניים, שווה למחיר מניית הבנק ביום הענקתם, וזאת לאור העובדה שתוספת המימוש בגינן שווה לאפס והן כוללות התאמות בגין חלוקת דיבידנדים. הבנק התאים את כמות מניות הפנטום החסומות המותנות שצפוי שיובשלו, בהתאם לתחזית הפרש התשואה על עלות ההון.

3. כתבי אופציה ליו"ר הדירקטוריון לשעבר ולמנכ"ל הבנק לשעבר:

להלן פירוט של ההנחות המרכזיות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של המענק בשנת 2008 ליו"ר הדירקטוריון לשעבר ולמנכ"ל הבנק לשעבר:

מנכ"ל הבנק לשעבר:		יו"ר הדירקטוריון לשעבר:	
4.79%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)	4.25%	ריבית חסרת סיכון ⁽¹⁾ (%)
4.09	אורך חיים צפוי (שנים)	4.12	אורך חיים צפוי (שנים)
26.19%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)	25.86%	התנודתיות הצפויה ⁽²⁾ (%)
16.30	מחיר מימוש (ש"ח)	16.40	מחיר מימוש (ש"ח)
13.93	מחיר המניה ביום 30.3.08 (ש"ח)	13.35	מחיר המניה ביום שקדם לאישור באסיפה הכללית (ש"ח)
3.13	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)	2.60	שווי הוגן לכתב אופציה (ש"ח)

(1) ריבית חסרת סיכון נאמדה באמצעות עקום תשואה שקלי חזוי המבוסס על אגרות-חוב ממשלתיות שאינן צמודות.

(2) תנודתיות צפויה של המניה נאמדה באמצעות בחינת תנודתיות היסטורית של מחירים היומיים של המניה לאורך תקופה מקבילה לתקופת המענק.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים:

1. עסקות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות הבנק שהוענקו לעובדים:

31 בדצמבר					
2009		2010		2011	
ממוצע מספר האופציות	ממוצע מחיר המימוש (בש"ח)	ממוצע מספר האופציות	ממוצע מחיר המימוש (בש"ח)	ממוצע מספר האופציות	ממוצע מחיר המימוש (בש"ח)
1	16,185,089	1	16,533,494	1	25,296,048
1	4,322,917	1	12,831,723	1	-
1	(91,899)	1	(99,677)	1	(398,038)
1	(3,882,613)	1	(3,969,492)	1	(4,044,778)
1	16,533,494	1	25,296,048	1	20,853,232

(1) הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה היה 13.09 ש"ח לכתב אופציה (בשנת 2010 - 13.90 ש"ח, בשנת 2009 - 4.83 ש"ח). הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שיוקצו בשנת 2012 במועד המדידה היה 12.38 ש"ח לכתב אופציה.

(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך השנה היה 15.74 ש"ח (בשנת 2010 - 17.09 ש"ח, בשנת 2009 - 12.55 ש"ח).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש*:

31 בדצמבר		
2009	2010	2011
1	1	1
16,533,494	25,296,048	20,853,232
1	1	1
2.5	3.5	3.0
-	-	-
1	1	1

* מחירי המימוש של כל האופציות שהונפקו במסגרת התוכנית הוא 1 ש"ח.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 16
עסקות תשלום
מבוסס מניות (המשך)

- ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):
2. מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות המסולקות במכשירים הוניים ליום 31.12.11:

מספר יחידות								
יור		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	
244,650	400,000	256,906	400,000	418,675	1,463,498	510,286	2,384,221	קיימות במחזור לתחילת השנה
-	-	-	-	80,653	265,210	450,059	1,804,965	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
(122,325)	-	(128,453)	-	(1,447)	-	(57,057)	(213,741)	חולטו במהלך השנה
-	(133,334)	-	(133,334)	(118,341)	(231,165)	-	-	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
-	-	-	-	-	-	-	(1,686,028)	סוגו מחדש כמניות פאנטום
122,325	266,666	128,453	266,666	379,540	1,497,543	903,288	2,289,417	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
								(1) הממוצע משוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
	-	-	-		17.27		16.71	
								(2) הממוצע משוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
	13.03		13.03		13.48		-	
								(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה:
	-	-	-	-	-	-	-	תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
122,325	266,666	128,453	266,666	379,540	1,497,543	903,288	2,289,417	מספר המניות
	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
2.00	1.50	2.00	1.50	1.70	1.36	2.47	2.60	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
								מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ג. פרטים נוספים בדבר עסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (המשך):

2. מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות המסולקות במכשירים הוניים ליום 31.12.10:

מספר יחידות								
יור		מנכ"ל		חברי הנהלה		מנהלים בכירים		
מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	מותנות	חסומות	
-	-	-	-	-	-	-	-	קיימות במחזור לתחילת השנה
366,975	400,000	385,359	400,000	443,207	1,463,498	510,286	2,384,221	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
(122,325)	-	(128,453)	-	(24,532)	-	-	-	חולטו במהלך השנה
-	-	-	-	-	-	-	-	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	פקעו במהלך השנה
244,650	400,000	256,906	400,000	418,675	1,463,498	510,286	2,384,221	קיימות במחזור לתום השנה ⁽³⁾
								(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של המניות שהוענקו במהלך השנה במועד המדידה בשי"ח
	16.35		15.57		15.57		16.91	
								(2) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש של היחידות שמומשו במהלך השנה בשי"ח
	-		-		-		-	
								(3) המניות הקיימות במחזור לתום השנה:
-	-	-	-	-	-	-	-	תחום מחירי מימוש (בשי"ח)
244,650	400,000	256,906	400,000	418,675	1,463,498	510,286	2,384,221	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)
2.50	2.00	2.50	2.00	2.16	1.99	3.26	2.87	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
								מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	-	-	-	-	מספר המניות
-	-	-	-	-	-	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשי"ח)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 16 עסקות תשלום מבוסס מניות (המשך)

ד. התחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן:

1. להלן פרטים נוספים בדבר יחידות פנטום לעובדים בכירים שהוענקו ליום 31 בדצמבר 2011:

20-25	15-20	10-15	5-10	תחום מחירי מימוש בשיח
379,442	2,260,881	4,780,919	1,896,673	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
331,813	2,260,881	3,010,585	285,006	מזה: ניתנים למימוש
0.9	0.5	1.4	1.2	ממוצע שנים לפקיעה

2. להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות המסולקות במזומן ליום 31.12.11:

סך-הכל	מותנות	חסומות	תחום מחירי מימוש בשיח
-	-	-	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
3,911,842	554,901	3,356,941	מזה: ניתנים למימוש
-	-	-	ממוצע שנים לפקיעה
0.93	1.00	0.92	

להלן פרטים נוספים בדבר מניות פנטום חסומות ומניות פנטום חסומות מותנות המסולקות במזומן ליום 31.12.10:

סך-הכל	מותנות	חסומות	תחום מחירי מימוש בשיח
-	-	-	מספר יחידות פנטום שהוענקו וטרם מומשו
2,906,213	786,978	2,119,235	מזה: ניתנים למימוש
-	-	-	ממוצע שנים לפקיעה
1.32	1.54	1.23	

3. להלן פרטים נוספים בדבר סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות ובדבר השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה:

31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
127	70	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקות תשלום מבוסס מניות
27	38	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום השנה

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 17
נכסים והתחייבויות
לפי בסיס הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2011							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
55,790	-	1,477	995	19,881	166	33,271	מזומנים ופקדונות בבנקים
34,411	1,590	1,475	1,291	5,172	3,136	21,747	ניירות-ערך
246,495	220	9,839	6,455	30,760	56,718	142,503	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
616	-	-	232	303	1	80	אשראי לממשלות
125	125	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,720	3,720	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
44	44	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
10,799	19	927	229	7,098	77	2,449	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
4,688	444	91	184	307	509	3,153	נכסים אחרים
356,688	6,162	13,809	9,386	63,521	60,607	203,203	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
256,417	220	6,849	12,938	60,404	20,615	155,391	פקדונות הציבור
7,001	-	55	857	3,058	693	2,338	פקדונות מבנקים
1,085	-	-	-	137	684	264	פקדונות הממשלה
1,305	-	157	-	1,148	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
32,933	-	257	75	1,690	24,646	6,265	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
13,421	-	933	334	6,971	2,143	3,040	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
20,399	478	128	200	1,074	189	18,330	התחייבויות אחרות
332,561	698	8,379	14,404	74,482	48,970	185,628	סך-כל ההתחייבויות
24,127	5,464	5,430	(5,018)	(10,961)	11,637	17,575	עודף נכסים (התחייבויות) השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
		(6,848)	3,285	9,211	(4,834)	(814)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		981	1,307	(658)	-	(1,630)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		(122)	169	582	-	(629)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	5,464	(559)	(257)	(1,826)	6,803	14,502	סך-הכל כללי
		1,092	1,743	(942)	-	(1,893)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		(48)	469	1,651	-	(2,072)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס ההצמדה.

(3) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוק. יתרות הנכסים וההתחייבויות, המוצגות בביאור זה, הינן נטו לאחר ייחוס

ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (19) מיליוני ש"ח, השפעות אלה הוצגו במיזור הלא-צמוד.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 17
נכסים והתחייבויות
לפי בסיס הצמדה
(המשך)

ליום 31 בדצמבר 2010							
סך-הכל	פרטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
נכסים							
50,331	-	1,010	643	8,849	201	39,628	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,604	2,285	1,496	2,067	5,595	2,794	17,367	ניירות-ערך
16	-	16	-	-	-	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
225,288	205	8,212	6,971	25,472	52,901	131,527	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
339	-	-	94	240	-	5	אשראי לממשלות
132	132	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
3,803	3,803	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
65	65	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין**
6,472	9	947	349	2,899	281	1,987	נכסים בגין מכשירים נגזרים**
***3,039	529	33	242	253	8	***1,974	נכסים אחרים**
***321,089	7,028	11,714	10,366	43,308	56,185	***192,488	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
233,965	205	6,257	13,173	58,207	19,421	136,702	פקדונות הציבור
4,834	-	37	377	2,399	631	1,390	פקדונות מבנקים
1,335	-	-	-	132	881	322	פקדונות הממשלה
386	-	386	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר
27,608	-	459	58	886	20,296	5,909	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,249	-	1,240	489	3,249	2,432	2,839	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים**
***19,814	564	151	220	1,208	150	***17,521	התחייבויות אחרות**
***298,191	769	8,530	14,317	66,081	43,811	***164,683	סך-כל ההתחייבויות
***22,898	6,259	3,184	(3,951)	(22,773)	12,374	***27,805	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
		(3,700)	4,032	20,832	(7,280)	(13,884)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
		(315)	(139)	376	-	78	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
		181	(35)	458	-	(604)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
	6,259	(650)	(93)	(1,107)	5,094	***13,395	סך-הכל כללי
		36	(210)	278	-	(104)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
		95	(586)	1,423	-	(932)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כספי.

** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים להוראות הדיווח לציבור.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות לחובות מסופקים - חלקן מלווים שזוהו ספציפית, וחלקן לפי יחס של כל בסיס הצמדה לסך של כל האשראי לציבור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 18
נכסים והתחייבויות
לפי בסיסי הצמדה
ולפי תקופה לפירעון

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
מעל 3 מעל 3 עד שנתיים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש		
2011 בדצמבר 31					
23,000	41,032	14,815	69,782	נכסים	מטבע ישראלי לא-צמוד:
6,622	17,455	11,055	137,246	התחייבויות	
16,378	23,577	3,760	(67,464)	הפרש	
1,058	745	(2,348)	(3,776)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
(85)	(1,527)	(1,348)	319	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
9,272	6,937	1,494	1,777	נכסים	מטבע ישראלי צמוד למדד:
7,107	8,038	2,664	1,727	התחייבויות	
2,165	(1,101)	(1,170)	50	הפרש	
(1,229)	(1,587)	(324)	(17)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
1	-	-	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
5,536	5,588	4,189	13,558	נכסים	מטבע-חוץ - פעילות מקומית⁽¹⁾:
1,935	14,887	13,136	31,781	התחייבויות	
3,601	(9,299)	(8,947)	(18,223)	הפרש	
100	785	2,633	3,198	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
83	1,525	1,351	(310)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
4,935	6,440	3,330	22,696	נכסים	מטבע-חוץ - פעילות חו"ל:
1,843	5,261	3,865	14,019	התחייבויות	
3,092	1,179	(535)	8,677	הפרש	
4	4	20	593	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	-	(9)	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	
3	-	-	-	נכסים	פריטים לא-כספיים:
-	-	-	-	התחייבויות	
3	-	-	-	הפרש	
42,746	59,997	23,828	107,813	נכסים	סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2011
17,507	45,641	30,720	184,773	התחייבויות	
25,239	14,356	(6,892)	(76,960)	הפרש	
(67)	(53)	(19)	(2)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
(1)	(2)	3	-	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	

* בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי ההצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.

פקדונות לא-צמודים, בריבית הנגזרת מריבית הפריים, עם אופציה לפירעון מוקדם, נכללו במועד הראשון למימוש האופציה, שלאחר תאריך המאזן. סכומי הריבית בגין חוזים לפיהם הריבית משתנה (במועדים קבועים מראש, או במועדים שאינם קבועים מראש) חושבו על-פי שיעורי הריבית ביום 31 בדצמבר 2011.

- (1) כולל הצמדה למטבע-חוץ.
- (2) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 3,247 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (3) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אף היתרה המאזנית שלו.
- (5) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 15,544 מיליוני ש"ח שמתוכו סכומי חריגה ממסגרת חח"ד בסך 1,769 מיליוני ש"ח.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁴⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽³⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכל	כלי תקופת פירעון ⁽²⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
4.0%	203,203	4,289	217,235	1,386	9,433	20,168	8,595	11,797	17,227
2.9%	185,628	398	190,014	693	1,283	7,293	2,208	2,208	3,951
-	17,575	3,891	27,221	693	8,150	12,875	6,387	9,589	13,276
-	(814)	-	(121)	-	87	3,351	(165)	(25)	952
-	(2,259)	-	(2,606)	-	-	-	6	17	12
3.2%	60,607	164	74,781	3,298	13,922	17,702	6,209	6,068	8,102
3.8%	48,970	-	58,228	88	3,718	17,167	4,224	6,641	6,854
-	11,637	164	16,553	3,210	10,204	535	1,985	(573)	1,248
-	(4,834)	-	(5,368)	-	87	(1,307)	363	(439)	(915)
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
2.9%	39,296	803	40,691	45	822	3,896	1,807	1,909	3,341
2.4%	65,449	3	66,296	-	162	967	597	1,078	1,753
-	(26,153)	800	(25,605)	45	660	2,929	1,210	831	1,588
-	5,027	-	4,868	-	(181)	(1,952)	(109)	480	(86)
-	2,259	-	2,614	-	-	-	(6)	(17)	(12)
5.6%	47,420	207	51,982	237	832	5,335	3,023	1,484	3,670
3.0%	31,816	120	34,771	2,327	3,374	1,017	436	251	2,378
-	15,604	87	17,211	(2,090)	(2,542)	4,318	2,587	1,233	1,292
-	621	-	621	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(9)	-	-	-	-	-	-
-	6,162	6,153	9	-	-	6	-	-	-
-	698	698	-	-	-	-	-	-	-
-	5,464	5,455	9	-	-	6	-	-	-
3.7%	⁽⁵⁾ 356,688	11,616	384,698	4,966	25,009	47,107	19,634	21,258	32,340
3.5%	332,561	1,219	349,309	3,108	8,537	26,444	7,465	10,178	14,936
-	24,127	10,397	35,389	1,858	16,472	20,663	12,169	11,080	17,404
-	-	-	-	-	(7)	92	89	16	(49)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 18
נכסים והתחייבויות
לפי בסיסי הצמדה
ולפי תקופה לפירעון
(המשך)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*					
מנל שנה עד שנתיים	מנל 3 חודשים עד שנה	מנל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש		
38,661	50,160	24,476	96,956	נכסים	סך-הכל ליום 31 בדצמבר 2010
**12,088	**40,231	**27,544	**166,745	התחייבויות	
**26,573	**9,929	**(3,068)	**(69,789)	הפרש	
(48)	(18)	(37)	(5)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	(1)	(2)	2	אופציות (במונחי נכס הבסיס)	

- * בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- פקדונות לא-צמודים, בריבית הנמרת מריבית הפריים, עם אופציה לפירעון מוקדם, נכללו במועד הראשון למימוש האופציה, שלאחר תאריך המאזן. סכומי הריבית בגין חוזים לפיהם הריבית משתנה (במועדים קבועים מראש, או במועדים שאינם קבועים מראש) חושבו על-פי שיעורי הריבית ביום 31 בדצמבר 2010. הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 (ה) (18) לעיל.
- ** (1) נכסים ללא תקופת פירעון כוללים נכסים בסך של 2,684 מיליוני ש"ח, שזמן פירעונם עבר.
- (2) כפי שנכללה בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ-מאזניים בגין נגזרים.
- (3) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(במיליוני ש"ח)

שיעור תשואה חוזי ⁽³⁾ ב-%	יתרה מאזנית ⁽²⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים*						
	סך-הכל	כלא תקופת פירעון ⁽¹⁾	סך-הכל תזרימי מזומנים	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 4 עד 5 שנים	מעל 3 עד 4 שנים	מעל 2 עד 3 שנים
3.8%	**321,089	**11,579	345,491	3,956	20,946	46,077	14,720	20,677	28,862
**3.6%	**298,191	**1,453	**316,220	**5,196	**10,720	**23,912	**8,076	**10,633	**11,075
	**22,898	**10,126	**29,271	**(1,240)	**10,226	**22,165	**6,644	**10,044	**17,787
	-	-	-	-	(2)	49	43	13	5
	-	-	-	-	-	-	1	-	-

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 19
התחייבויות תלויות
והתקשרויות מיוחדות

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים*	
	31 בדצמבר 2010	2011
2011		
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:		
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:		
4	1,417	2,627
		(א) אשראי תעודות
18	6,626	7,012
		(ב) ערבויות להבטחת אשראי
58	10,067	13,032
		(ג) ערבויות לרכשי דירות
168	16,488	19,359
		(ד) ערבויות והתחייבויות אחרות
76	29,688	32,924
		(ה) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
-	9,744	10,163
		(ו) מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות בנקים אחרים
90	36,561	34,515
		(ז) מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
67	26,433	26,456
		(ח) התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן
76	15,474	17,636
		(ט) התחייבויות להוצאת ערבויות

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

31 בדצמבר	
2010	2011
ב. התקשרות חוץ-מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה⁽¹⁾ לסוף השנה	
יתרת האשראי מפקדונות לפי מידת גבייה ⁽²⁾	
46	43
	מטבע ישראלי לא-צמוד
5,906	5,201
	מטבע ישראלי צמוד מדד
-	46
	מטבע-חוץ
5,952	5,290
	סך-הכל

- (1) אשראים ופקדונות מפקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפקדונות), עם מרווח או עם עמלת גבייה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בינם בסך 483 מיליוני ש"ח (2010: 566 מיליוני ש"ח) לא נכללו בלוח זה.

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך):

(4) הבנק ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל שנוהלו על ידו בעבר ונמכרו לחברות ביטוח ובתי השקעות לשלם במועד הזכאות לפחות את סכום תקבולי הקרן הנומינליים בחשבון העמית בניכוי סכומים המותרים על-פי החוק לכיסוי הוצאות הקופה, ניכוי מס וכן כל סכום שהקופה מחויבת להחזיר למעבידי של העמית, והכל בהתאם לנאמר בסעיף הרלוונטי בתקנון ההתאגדות המאושר של כל קופה. יתרת סכומים נומינליים אלה הסתכמה לתאריך המאזן ב-3,739 מיליוני ש"ח (31 בדצמבר 2010: 4,174 מיליוני ש"ח).

הצטרפות הכספים בקופות הנ"ל לזכות אותם עמיתים עולה בדרך כלל במידה ניכרת על הסכומים בניגם ערב הבנק ו-"השווי ההוגן" של התחייבות הבנק לאמור ביום 31 בדצמבר 2011 אינו מהותי.

במסגרת מכירת הקופות הוסדר נושא ערבות הבנק מול כל אחד מהרוכשים של הקופות שהיתה בהם ערבות הבנק. לגבי קופות הגמל שנמכרו לחברות הביטוח ו/או לחברות שבשליטתן - הומחטה הערבות מיידית ביום מועד השלמת העסקה באישורו של הממונה על שוק ההון, בטוח וחסכון (להלן: "הממונה") והבנק אינו ערב עוד לעמיתיהן. לגבי קופות הגמל שנרכשו על-ידי בתי השקעות ואשר היתה בהם ערבות הבנק - נקבע מתווה כדלקמן:

- במשך תקופה מוגבלת ועד לשנתיים הראשונות מיום מועד השלמת העסקה, הבנק ימשיך להיות ערב כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל כפי שהיה כאשר הקופות היו בבעלותו.
- לאחר סיומה של התקופה המוגבלת שנקבעה ימשיך הבנק לערוב לחלק מעמיתי קופות הגמל רק על היתרה הצבורה עד תום שבע שנים ממועד השלמת העסקה.
- הרוכשים התחייבו להעביר בתום שבע שנים ממועד השלמת העסקה את ערבות הבנק למבטח או לגורם אחר שיאושר על-ידי הממונה באופן שהבנק יופטר באופן סופי ומוחלט מערבותו.
- בהסכם המכירה בין הבנק לבין פריזמה קיימת התייחסות לנושא הערבות כדלקמן:

אם וככל שהערבויות הקיימות כולן או מקצתן תמומשה, אזי במקרה כזה הרוכשת תפצה ותשפה את הבנק על-פי דרישתו הראשונה בכתב בגין כל סכום ששולם על-ידו, ובלבד שהסכום המצרפי בגין כל שנה קלנדרית לא יעלה על סכום של 22 מיליוני ש"ח. יתרת הערבויות לתאריך המאזן הינה אפס. משנמכרו קופות הגמל של פריזמה לפסגות, נטלה על עצמה פסגות התחייבות זו כלפי הבנק החל ממועד השלמת המכירה לידיה.

- בהסכם המכירה בין הבנק לבין דש קופות-גמל קיימת התייחסות לנושא הערבות כדלקמן:
- אם וככל שהערבות הקיימת תמומש, אזי במקרה כזה הרוכשת (בערבות חברת האם) תפצה ותשפה את הבנק על-פי דרישתו הראשונה בכתב בגין כל סכום ששולם על ידו, ובלבד שהסכום המצרפי בגין כל שנה קלנדרית לא יעלה על סכום של 7 מיליוני ש"ח. יתרת הערבויות לתאריך המאזן הינה אפס. מתווה הפעולה המתואר הוסדר באופן מפורט בכל אחד מההסכמים ועוגן בתקנוני הקופות שאישורו על-ידי הממונה. בתקנוני הקופות נאמר כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה להחלפת ערבות הבנק או המחאתה, תמשיך ערבות הבנק כלפי חלק מעמיתי קופות הגמל לעמוד בתוקפה.
- (5)** הבנק התחייב לשפות נושאי משרה שהינם דירקטורים בבנק, והנחשבים או העשויים להיחשב כבעלי שליטה בבנק, כמשמעות מונח זה בסעיף 268 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

סכום השיפוי, שיעמיד הבנק, מכוח ההתחייבות כאמור, לכל נושאי המשרה בו, במצטבר, בגין אחד או יותר מארועי השיפוי, לא יעלה על 25% מההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים, שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל. כמו-כן, הבנק התחייב לשפות חברות בנות לצורך קיום מנגולות ניהול בנקאי תקין (יחס הון לרכיבי סיכון ומגבלות חבות לווה בודד ואנשים קשורים) ולצורך קבלת פטור מיישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון". השיפוי יפקע מאליו, ללא צורך בפעולה כלשהי של מי מן הצדדים במועד בו הבנק יחדל להחזיק, בין בעצמו ובין באמצעות חברות שבבעלותו המלאה, בכל אמצעי השליטה בחברה.

(6) הפועלים הנפקות בע"מ, חברה מאוחדת, העוסקת בהנפקת כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב לציבור על-פי תשקיפים לשם הפקדת תמורתם בבנק, התחייבה לשפות דירקטורים, נושאי משרה ועורכי-דין (להלן: "מקבלי השיפוי") בקשר לתשקיפים שונים שפרסמה מאז שנת 1998 בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולה שעשו בתוקף מתן השירותים על-ידיהם לחברה, ולגבי כתבי התחייבות נדחים ואגרות-חוב שהונפקו החל משנת 2001 גם בגין חבות כספית שהוטלה עליהם לטובת אדם אחר על-פי פסק-דין, לרבות פסק-דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית-משפט ובגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך-דין, שיוציאו או שיחייבו בהן בידי בית-משפט בהליך שיוגש נגדם בידי החברה או בשמה או על-ידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכו, או באישום פלילי שבו יורשעו בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט-ידי) ושטרות הון נדחים (סדרה 1) שהונפקו על-פי תשקיפים מיום 21 בדצמבר 2005 ועד ליום 23 במאי 2011 גם לגבי הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחה עורך-דין, שהוציאו מקבלי השיפוי עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי הרשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך, ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, ובלי שהוטלה עליהם חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדם, אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית, כהגדרתם של מונחים אלה בחוק החברות התשנ"ט-1999, והכל במידה שהחבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו בפועל על-ידי פוליסת ביטוח. תקרת השיפוי נקבעה לכל מקבלי השיפוי במצטבר בסכום מירבי שלא יעלה על סכום המסגרת הכולל כפי שנקבע בכל תשקיף ותשקיף, ולגבי כתבי התחייבות נדחים (סדרה ט-ידי) בסכום מירבי שלא יעלה על 10% מסכום המסגרת הכולל שנקבע להנפקה על-פי התשקיף הנ"ל.

(7) מכוח הסכם קיימת התחייבות תלויה בין מסלכת הבורסה וחברי הבורסה לניירות-ערך בתל-אביב בע"מ (ובהם הבנק), הדנה במתן שיפוי באופן הדדי בין החברים למסלכת הבורסה לשלם את הכסף, כולו או מקצתו, או את ניירות הערך הנסלקים, כולם או מקצתם, שאחד מחברי הבורסה חייב לשלם או למסור, וכן אם המסלכה שילמה את הכסף, שלא שולם כאמור, או רכשה את ניירות הערך הנסלקים שלא נמסרו ומסרה אותם למקבל המיועד, שהם מגיעים לו.

חלקו של כל חבר בשיפוי הוא כיחס שבין המחזור הכספי של החבר לגבי המחזור הכספי הכולל של כל החברים האחראים לשלם למסלכה עקב ההפסד, במשך תקופה של 12 חודשים, המסתיימת ביום האחרון של החודש הקודם לחודש בו אירע המקרה שגרם להפסד.

(8) חברות מאוחדות של הבנק משמשות כנאמנות למחזיקי אגרות-חוב ונדרשות לעקוב אחר קיום תנאי אגרות החוב על-פי התחייבויות החברות המנפיקות ועל-פי דין. כמו-כן, עוסקות החברות בשירותי נאמנות לטובת נהנים שונים בעלי כספים, זכויות ונכסים אחרים, להחזקתם ולניהולם על-פי הוראות בעליהם.

(9) (א) חברת ישראלכרט התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה. סכום השיפוי שתעמיד ישראלכרט מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירועי השיפוי, לא יעלה על 30% מהונה העצמי לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(ב) חברת פועלים אקספרס התחייבה לשפות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברה. סכום השיפוי שתעמיד החברה מכוח ההתחייבות, לכל המבוטחים בחברה במצטבר, בגין אחד או יותר מאירוע השיפוי, לא יעלה על 50% מהונה המיוחס לבעלי המניות של החברה לפי דוחותיה הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני התשלום בפועל.

(10) בחודש מאי 2005 הכריז הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") על ישראלכרט כבעלת מונופולין בסליקת כרטיסי החיוב ישראלכרט ומסטרקארד (להלן: "ההכרזה"). בהסתמך על חוות דעת של יועצים משפטיים, הבנק וישראלכרט סבורים כי יש לישראלכרט טענות טובות נגד ההכרזה על מונופולין כאמור וישראלכרט עררה בפני בית המשפט על ההכרזה. מכל מקום, ה"הסדר" המתואר להלן, כולל הסכמה ולפיה הממונה יבטל את ההכרזה בהתקיים מספר תנאים אשר נכון למועד הדוח מתקיימים במלואם.

בחודש אוגוסט 2005 הודיעה רשות ההגבלים העסקיים לישראלכרט כי בכוונת הממונה להטיל עליה הוראות, לפי סעיף 30 לחוק ההגבלים העסקיים. עיקר ההוראות, שטייטה שלהן נמסרה לישראלכרט:

- הוראה לפיה ישראלכרט תאפשר סליקה מקומית של כרטיסי אשראי מסטרקארד וישראלכרט (המוטג שבבעלות ישראלכרט) על-ידי סולקים נוספים, בכפוף לעמידה בתנאי הרשיון שפירט הממונה, כמתואר להלן.
- הוראה לישראלכרט לחתום על הסכם מקומי, המסדיר את יחסי הגומלין בין סולקים ומנפיקים לצורך סליקה בישראל של הכרטיסים האמורים, בתנאי עמלה צולבת (העמלה המשולמת על-ידי סולקים של עסקות בכרטיסי אשראי למנפיקים של כרטיסי אשראי) זמניים, כפי שאושרו על-ידי בית הדין להגבלים עסקיים לסולקים אחרים ועמלה צולבת קבועה כפי שתאושר, וזאת לסליקת הכרטיסים האמורים וכן לסליקה על-ידי ישראלכרט של כרטיסי ויזה המונפקים על-ידי הסולקים האחרים (להלן: "ההסכם המקומי").
- הוראה לישראלכרט להשמיש ממשק טכני משותף לביצוע הסליקה המקומית.

בין התנאים שקבע הממונה למתן רישיון סליקה של כרטיסי ישראלכרט, נקבעה גם זכות ישראלכרט לקבל תגמול כספי בגין הרישיון, וחובת הסולקים האחרים שייבקשו לקבל רישיון לסליקה כזו, להנפיק מספר מיימלי של כרטיסי ישראלכרט.

הבנק וישראלכרט סבורים, בהסתמך על חוות דעת של יועצים משפטיים, כי יש לה טענות טובות נגד עצם מתן ההוראות שבטייטה האמורה, תוכנן והיקפן. בחודש אוקטובר 2005 ישראלכרט הביעה בפני הממונה את עמדתה זו. בכל מקרה, כאמור, לאור ההסכמה עם הממונה ולפיה הכרזת הממונה על מונופולין תבוטל, לא ינתנו הוראות כלשהן.

בעקבות מגעים שקיימו בין ישראלכרט וחברות כרטיסי האשראי לאומיקארד וכ.א.ל (שלוש החברות ביחד, להלן: "חברות כרטיסי האשראי") לבין הממונה, הגיעו חברות כרטיסי האשראי להסדר ביניהן (להלן: "ההסדר"), בתמיכת הממונה, על כך שחברות כרטיסי האשראי והבנקים בעלי השליטה בהם, תתקשרנה בהסכם מקומי מפורט ביניהן בדבר סליקה מקומית מלאה בישראל תוך הפעלת ממשק טכני מתאים (להלן: "הממשק הטכני"), של עסקות בכרטיסי אשראי מסוג ויזה ומסטרקארד. הסדר זה כולל גם עניינים הטעונים קבלת אישור להסדר כובל מאת בית הדין להגבלים עסקיים.

חברות כרטיסי האשראי, ביחד עם הבנקים בעלי השליטה בהן בהתאמה, הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, הגישו לבית הדין בחודש אוקטובר 2006 בקשה לאישור הסדר כובל, בתנאים שגובשו והוסכמו עם הממונה. ביום 28 בדצמבר 2011 הוגש לבית הדין הסדר מתוקן לסליקה צולבת המתקן את ההסכמות הקודמות, שתוקפו מיום אישורו ועד ליום 31 בדצמבר 2018. ביום 7 במרץ 2012 ניתן פסק דין של בית הדין להגבלים עסקיים המאשר את ההסדר המתוקן על כל תנאיו.

תנאי ההסדר המתוקן, אשר קבלו אישור בפסק דינו של בית הדין כוללים, בין היתר: התחייבות הצדדים לפנות לבית הדין או לממונה לתקופה שלאחר תום ההסדר אם הצדדים יבקשו להמשיך בסליקה צולבת, כללי התנהגות שונים שיחולו על חברות כרטיסי האשראי בהתקשרויותיהן עם בתי עסק לצירוףם להסדרי סליקה עימן, וביניהם אישור קשירה בין כרטיסים שונים, אישור הפלייה שונים, ובנוסף, התחייבות של הבנקים הנ"ל להחיל את כללי ההתנהגות האמורים גם על עצמם וליטול על עצמם כללי התנהגות בקשריהם עם מחזיקי כרטיסי אשראי ועם בתי עסק המכבדים כרטיסי אשראי, שתכליתם אישור הפלייה, קשירה, או השפעה, בדרכים שנאסרו בהסדר, למעבר לכרטיסי אשראי מסוים או לסליקה עם מי מחברות כרטיסי האשראי.

ההסדר כולל גם הוראה לפיה תבטל הממונה את ההכרזה על 'ישראל כרטיסי אשראי' או 'מסוק' כרטיסי ישראל ומסטרקארד בהתקיים תנאים שנקבעו בהסדר, שכן ליום הדוח מתקיימים במלואם.

ההסדר קובע כי שיעורי עמלת המנפיק יהיו: עד ליום 30 ביוני 2012 תעמוד עמלת המנפיק על שיעור ממוצע של 0.875%; מיום 1 ביולי 2012 תעמוד עמלת המנפיק הממוצע על 0.8% למשך שישה חודשים; מיום 1 בינואר 2013 תעמוד עמלת המנפיק הממוצע על 0.75%; מיום 1 ביולי 2013 תעמוד עמלת המנפיק הממוצע על 0.735%; מיום 1 ביולי 2014 ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018) תעמוד עמלת המנפיק הממוצע על 0.7%.

ההסכם המקומי הנזכר לעיל נחתם בחודש מאי 2007, בין חברות כרטיסי האשראי, אמיניט, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. בחודש יוני 2007 החלו חברות כרטיסי האשראי לסלוק בסליקה ישירה בישראל, באמצעות המשק הטכני, עסקות שנעשו בכרטיסי אשראי מסוג מסטרקארד וויזה, כל חברה לפי סוג כרטיסי האשראי הללו בהם היא עוסקת.

החלטת בית הדין עשויה להשפיע לרעה על הכנסות קבוצת הבנק בעתיד, אולם בשלב זה אין ביכולת הבנק להעריך את היקפה. בחודש אוגוסט 2011 אושרה במליאת הכנסת הצעת חוק ממשלתית העוסקת, בין היתר, בתחום הניכיון, וכן בהוראה כי מנפיק שהנפיק 10% או יותר ממספר כרטיסי החיוב שהונפקו בישראל או מנפיק אשר באמצעות כרטיסי החיוב שהנפיק בוצעו 10% לפחות מסכום העסקות שבוצעו בישראל, יחוייב להתקשר עם סולק לצורך ביצוע סליקה צולבת של עסקות בכרטיסי החיוב שהנפיק. תחילת הוראת חוק זה הינה תשעה חודשים לאחר כניסת החוק לתוקף. להערכת הבנק, לחוק תהיה השפעה לרעה על הכנסות קבוצת הבנק בעתיד, אולם בשלב זה אין ביכולת הבנק להעריך את היקפה בפועל.

(11) ביום 6 במרץ 2005 נפתחה חקירה גלויה של משטרת ישראל בקשר לחשד לביצוע עבירות על חוק איסור הלבנת הון. במסגרת החקירה לקחה המשטרה מסמכים ותיעוד ממשרדים שונים של הבנק וממשרדי חברת פועלים שירותי נאמנות בע"מ (להלן: "החברה לנאמנות"). המשטרה זימנה לחקירה עובדים של הבנק ושל החברה לנאמנות, ובהם נושאי משרה.

כמו-כן, הוקפאו חשבונות של לקוחות מסוימים, שמקצתם שימשו בטוחה לאשראי. בהמשך לחקירה זו, הוגשו כתבי אישום בעבירות על החוק לאיסור הלבנת הון כדלקמן: בחודש פברואר 2006 כתב אישום כנגד שני עובדים בדרגה-ביניים באחד מסניפי הבנק; בחודש דצמבר 2009 החליט בית המשפט המחוזי לזכות שני עובדים אלה מכל אשמה. פרקליטות המדינה הגישה ערעור לבית המשפט העליון על זיכוייה של עובדת אחת מהשניים; ביום 18 במאי 2011 מחק בית המשפט העליון את ערעור פרקליטות המדינה וזיכוייה של העובדת הינו סופי; בחודש דצמבר 2008 הוגש כתב אישום נוסף כנגד שני עובדים נוספים בדרגה ביניים באותו סניף; ביום 22 באוגוסט 2010 זיכה בית המשפט המחוזי את שני העובדים האלה מכל אשמה לגופו של עניין וכמו-כן, הורה לבטל את כתב האישום על בסיס "הגנה מן הצדק"; בחודש אוקטובר 2009 הוגש כתב אישום נגד החברה לנאמנות, נגד מי שהיו יו"ר מועצת המנהלים והמנכ"ל של החברה לנאמנות, נגד עורך דינה וכמו-כן, נגד עובדת הבנק. ביום 15 בפברואר 2012 אישר בית המשפט המחוזי הסדר טיעון, במסגרתו הודתה החברה לנאמנות בשתי עבירות מתחום סדרי הניהול התקין ונקנסה בסך של 42 אלפי ש"ח.

כמו-כן, החברה לנאמנות תשלם לאפוטרופוס הכללי סך של 9 מיליון ש"ח, כאשר מובהר בהסדר הטיעון כי תשלום זה אינו מהווה קנס ואינו מהווה רכיב ענישה כלשהו.

שני נושאי המשרה לשעבר בחברה לנאמנות הודו במסגרת הסדר הטיעון בביצוע העברות מתחום סדרי הניהול התקין והוטלו עליהם קנסות, האחד בסך 21 אלפי ש"ח והשני בסך 15 אלפי ש"ח וכמו-כן עונש מאסר על תנאי.

האישומים כנגד שני עובדי הבנק (שלא עבדו בחברה לנאמנות) שנכללו בכתב האישום המקורי, בוטלו. **(12)** ביום 19 במרץ 2008 קיבל הבנק הודעה מטעם רשות ההגבלים העסקיים, אשר לפיה, הממונה על הגבלים עסקיים בוחנת אפשרות להפעיל את סמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים") ולקבוע כי התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. הבנק הגיש לממונה את עמדתו, המנובה בחוות-דעת כלכלית, ואשר בה הודגש, כי אין כל מקום לייחס לו הסדרים כובלים עם בנקים אחרים.

לאחר שהבנק הגיש את טיעונו בכתב, התקיים דיון בין באי-כח כל הבנקים נושאי מכתבה הנ"ל לבין הממונה ובמהלכו הציעה הממונה לבנקים, כי ישולם על-ידיהם סכום מצרפי של 290 מיליוני ש"ח (מזה 80 מיליוני ש"ח על-ידי הבנק) ויעוגו כללי התנהגות עתידיים בצו מוסכם לפי סעיף 50א או 50ב לחוק ההגבלים העסקיים. הבנק דחה הצעה זו וככל הידוע לו, כך נהגו גם הבנקים האחרים.

ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה על ההגבלים העסקיים קביעה בהתאם לסמכותה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים, ובה קבעה כי עד לשנת 2004 התקיימו הסדרים כובלים בין הבנק לבין בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק מזרחי טפחות והבנק הבינלאומי. בקביעת הממונה נאמר כי העברות מידע שנעשו בין הבנקים כמפורט בקביעה הינן הסדר כובל. בדעת הבנק להגיש ערר על קביעה זו לבית הדין להגבלים עסקיים. בהתאם להוראות סעיף 43 לחוק ההגבלים, קביעה זו יכולה לשמש כראיה לכאורה בכל הליך משפטי אחר.

ד. תביעות משפטיות:

(א) קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניוזקים מפעילותה במהלך עסקיה הרגיל. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותה הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם בכ-217 מיליוני ש"ח.

להלן פירוט התובענות, לרבות הבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים למועד הגשתן (סכומי התביעות המופיעים להלן הינם מקוריים, בהתאם למופיע בכתבי התביעות):

1. ביום 16 באוגוסט 2010 הוגשה ל-US Bankruptcy Court of the Southern District of New York (להלן: "Bankruptcy Court") תביעה נגד Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. חברת-בת בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "הפועלים שוויץ") ונגד אחרים. התובעת, Fairfield Sentry Ltd. באמצעות מפרקיה (להלן: "הקרן"), היא קרן שבה השקיעו לקוחות הפועלים שוויץ. תביעה זו תוקנה והורחבה. התביעה עומדת על סך של כ-27 מיליוני דולר ארצות-הברית.

התביעה נגד הפועלים שוויץ היא אחת מתביעות דומות רבות שהקרן הגישה, ושהבנק נדרשים הנתבעים להשיב לקרן את כל הפדיונות שמשכו מהקרן במהלך מספר שנים קודם לפירוקה (להלן: "תביעות Fairfield").

לפועלים שוויץ יש טענות הגנה כנגד התביעה, הן בהיבטים המהותיים שלה והן בהיבטים פרוצדורליים, בין היתר לרבות עצם סמכותו של בית המשפט לדון בתביעות נגד הפועלים שוויץ.

במהלך חודש ספטמבר 2011 ניתנו שתי החלטות שיפוטיות, אשר עשויה להיות להן השפעה על תביעות Fairfield: האחת, החלטה של בית המשפט ב-BVI (מקום התאגדותה של קרן Fairfield), לפיה קרן Fairfield קיבלה בשעתו תמורה נאותה עבור כספי הפדיונות שנמשכו ממנה.

השנייה, החלטה של בית המשפט הפדרלי בניו-יורק, לפיה אין ל-Bankruptcy Court סמכות עניינית לדון בתביעות Fairfield. בעקבות שתי החלטות אלה, הורה Bankruptcy Court על עיכוב הדין בתביעות Fairfield המתנהלות בפניו, זאת עד לסיום הליכי הערעור על שתי ההחלטות האמורות. יצוין כי הערעור של הקרן על ההחלטה של בית המשפט הפדרלי בניו-יורק נדחה ביום 1 במרץ 2012.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטית, סיכויי התובענה להתקבל נמוכים מסיכויי להידחות. **2.** ביום 29 באוקטובר 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה למתן צווים הצהרתיים הקובעים, בין היתר, כי הבנק ושישה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") אינם זכאים לחייב את התובעות בהפרשים בגין ריבית "הפרה", כהגדרתה בתובענה, וכי יש להפחית את סכום הריבית שהבנקים הנתבעים דורשים מהתובעות בקשר עם חובן לבנקים המשיבים.

סכומה הכולל של ריבית "הפרה" הנדרש על-ידי כל הבנקים המשיבים, עומד על כ-841 מיליוני ש"ח ולטענת התובעות הסכום שעל הבנקים לגבות מהן בגין הפרה עומד על סך של כ-37 מיליוני ש"ח בלבד, דהיינו, ההפרש עומד על סכום של כ-804 מיליוני ש"ח. לחילופין טוענות התובעות, יש להעמיד את חובן הכולל של התובעות לבנקים המשיבים על סך של כ-460 מיליוני ש"ח במקום הסך של כ-980 מיליוני ש"ח הרשום בספרי הבנקים נכון למועד הגשת התביעה, דהיינו הפרש של כ-520 מיליוני ש"ח.

התובענה מבוססת בין היתר על הטענה, כי ריבית "הפרה" אינה אלא "פיצוי מוסכם" כמשמעות מונח זה בסעיף 15 (א) לחוק החוזים (תרופות) התשל"א-1970, אשר בית המשפט רשאי להפחיתו אם מצא שנקבע ללא כל יחס סביר לנזק שניתן היה לצפותו בעת עריכת הסכם ההלוואה וכן על הטענה כי חיוב בריבית "הפרה" מהווה חוסר תום לב ועשיית עושר שלא במשפט על-ידי הבנקים המשיבים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטית, סיכויי התובענה להתקבל קלושים.

3. ביום 27 באפריל 2009 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") בסכום של 1 מיליארד ש"ח.

המבקשים, אשר טוענים כי הינם לקוחות הבנקים המשיבים, מנסים לייחס להם הסדר כובל בנוגע לתעריפי העמלות שלהם. לטענת המבקשים, עקב מדיניות מתואמת של הבנקים המשיבים, אשר התאפיינה לדבריהם בשיתוף פעולה אסור ובחילופי מידע מכוונים ושיטתיים, נפגמה לדבריהם התחרותיות בשוק ונתאפשר לבנקים המשיבים לשמר רמה אחידה (וגבוהה) של עמלות באופן שהמבקשים, וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

התביעה מתבססת על קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1988 שפרסמה ביום 26 באפריל 2009 הממונה על הגבלים עסקיים שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (להלן: "הקביעה"). הבנק הגיש ערר על הקביעה.

סכום התביעה נקבע, לדברי המבקשים, על-פי תחשיב אומדני בלבד לצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי.

הבנק הגיש בקשה למחיקת התביעה על הסף נוכח חפיפה עניינית בינה לבין התביעה המפורטת בסעיף 4 להלן. בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט "להקפיא" למשך שנתיים את הדיון בתביעה זו כדי לבחון את תוצאות הערר הנזכר לעיל. טרם ניתנה החלטה האם "להקפיא" את ההליך לתקופה נוספת.

4. ביום 30 ביוני 2008 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית בסכום של 3 מיליארד ש"ח.

עילתה של התביעה לטענת התובעים הנה, הסדרים כובלים שנעשו, כביכול, על-ידי הבנקים המשיבים במשך כ-10 שנים ברציפות, או אף למעלה מכך, ובבסיסם, לטענת התובעים, תיאום של מחירי עמלות תפעוליות שונות שנגבו על-ידי הבנקים המשיבים מציבור לקוחותיהם הפרטיים בתקופה הרלוונטית לתביעה. על-פי הנטען בכתב התביעה, הבנקים המשיבים תיאמו ביניהם את מועדי העלאת ו/או הוזלת מחירי העמלות וכן את שיעורן וכתוצאה מכך שילמו התובעים וחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, מחיר בלתי הוגן, בלתי סביר ולא כלכלי, הגבוה באופן ניכר מהמחיר אשר היו משלמים אילו התקימה תחרות חופשית. התובעים טוענים, כי בדרך זו התעשרו הבנקים המשיבים שלא כדין על חשבון לקוחותיהם.

ביום 26 באפריל 2009 פירסמה הממונה על הגבלים עסקיים קביעה לפי סעיף 43 (א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח-1986 (להלן: "הקביעה") ובה נקבע כי הבנק שותף להסדרים כובלים שעניינם העברת מידע בינו לבין בנקים אחרים בנוגע לעמלות בנקאיות. הבנק הגיש ערר על קביעה זו. בהחלטה מיום 29 בנובמבר 2009 החליט בית המשפט "להקפיא" למשך שנתיים את הדיון בתביעה זו כדי לבחון את תוצאות הערר הנזכר בסעיף 3 לעיל. טרם ניתנה החלטה האם "להקפיא" את ההליך לתקופה נוספת.

5. ביום 1 באפריל 2007 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק לאומי. הסכום הנקוב בכתב התביעה הוא כ-386 מיליוני ש"ח.

התובעים טוענים בתביעתם כי הנתבעים שהינם חברי בורסה נהגו ונהגים לגבות ממנהלי קרנות הנאמנות בעבור פעולות של קניית ומכירת ניירות-ערך ו/או מטבע-חוץ, עמלות הגבוהות מהעמלות שהם גבו באותה עת מגופים אחרים וזאת, בניגוד להוראות סעיף 69 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994. לטענת התובעים עניינה של התביעה הוא בהפסד שנגרם להם וליתר חברי הקבוצה כתוצאה מכך שהנתבעים גבו ממנהלי קרנות הנאמנות שלא כדין, עמלות ברוקראזי בשיעור גבוה מזה שהיה עליהם לגבות ובכך גרמו להגדלת העלויות הכלכליות, להקטנת שווי נכסי הקרן, להקטנת שווי כל יחידת השתתפות וכנגזרת של כל אלה, להקטנת הרווח (או הגדלת ההפסד) של כל משקיע.

6. ביום 13 בדצמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים כתב תביעה ובקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק וכנגד בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הייצוגית הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים ביחד הוא כ-5.6 מיליארד ש"ח. התובעים מציינים בתביעתם כי לפי שיטת חישוב אחרת, הסכום הנתבע הוא לפחות 5.2 מיליארד ש"ח.

התובעים, המציגים עצמם כאזרחים המנהלים משקי בית אשר קיבלו אשראי מהבנקים המשיבים, טוענים בתביעתם, כי נגבו מהם תשלומי ריבית מוגזמים, ללא כל הצדקה כלכלית או מסחרית. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך ניצול לרעה של מעמד הבנקים המשיבים בשוק הבנקאות למשקי בית, תוך הפחתת התחרות ופגיעה בציבור ו/או תוך יצירת הסדר כובל בניגוד לחוק. כן טוענים התובעים כי שיעור הריבית נקבע תוך הטעייתם לגבי המחיר המקובל לשרות האשראי למיגזר משקי הבית בניגוד לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981. התובעים טוענים, כי בדרך זו נגרם נזק לתובעים ולשאר לקוחות הבנקים המשיבים המהווים את מיגזר משקי הבית.

במאי 2008 התקבלה על-ידי בית המשפט החלטה לעכב את ההליכים בתביעה עד לתמן החלטה בתביעה שמצוינת בסעיף קטן 7 להלן.

7. ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק וכנגד בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנקים המשיבים"). סכום התביעה הנקוב בכתב התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים יחדיו, הינו 7 מיליארד ש"ח, והתובעת מציינת כי היא שומרת לעצמה את הזכות לתקן את כתב התביעה.

התובעת טוענת כי בעת שניהלה חשבון בבנק, ניגבו ממנה על-ידי הבנק תשלומי ריבית מוגזמים ובלתי הגיוניים וכן תשלומים בגין תוספת סיכון, עמלות הקצאת אשראי ודמי ניהול בחשבון ח"ד עסקי שהיו אחידים לטענתה אצל כל הבנקים המשיבים. לטענת התובעת הבנק פעל בתיאום עם הנתבעים האחרים, תוך הסדר כובל ביניהם, וכי כתוצאה מאחידות שיעורי הריבית, נמנעה או הופחתה התחרות ביניהם, ובדרך זו גדל פער הריבית במיגזר השקלי בעו"ש ויצר, לטענתה, רווחים עצמיים לנתבעים תוך שהוא מסב לציבור ולמשק נזקים.

ביום 21 בינואר 2008 אישר בית המשפט לנהל את התביעה כתובענה ייצוגית. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

על-פי הוראת בית המשפט העליון נתבקש היועץ המשפטי לממשלה להציג תגובה לנטען בבקשה זו.

בתחילת יוני 2010 הוגשה לבית המשפט העליון עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה לפיה החלטת בית המשפט המחוזי לאשר את ניהול התביעה כייצוגית מוטעית. ביום 21 בנובמבר 2011 נמסרה לבית המשפט העליון הודעה נוספת מטעם היועץ המשפטי לממשלה, שלפיה הפך את עמדתו והינו סבור, שהבקשה ראויה להיות נדונה כתביעה ייצוגית. לא נמסר הסבר לשינוי העמדה.

8. ביום 8 ביולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית וכן בקשה למתן סעד הצהרתי כנגד חמישה בנקים למשכנתאות, ביניהם משכן. התביעה הועמדה על סך כולל של 1 מיליארד ש"ח כנגד כל הנתבעים יחדיו. התביעה התייחסה לגביית עמלות ביטוחי חיים וביטוחי מבנים של לווים וזאת לטענת המבקשת שלא כדין. הבקשה אינה מפרטת כיצד חושב הסכום וכמה ממנו מיוחס למשכן.

בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית. עם זאת פסק, כי אם כתב התביעה יתוקן, ניתן יהיה לדון בעתירה לסעד הצהרתי בנושא של הסדר כובל וסוגיית הביטוחים השונים במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. בעקבות החלטה זו הגישו כל הצדדים בקשות לרשות ערעור. בהסכמת הצדדים, נתן בית המשפט העליון רשות ערעור והחליט כי הבקשות תידונה כערעור.

בחודש נובמבר 2001 החליט בית המשפט העליון לעכב את הדין בערעור, עד לאחר שיינתן על-ידו פסק-דין בתיק אחר הנדון בפניו ואשר גם עניינו תקנה 29 הני"ל. בחודש אפריל 2003 ניתן פסק הדין בתיק האחר, ועיקרו צמצום תחולת תקנה 29 הני"ל כמכשיר להגשת תובענות ייצוגיות. בעקבות זאת, הגישו הצדדים בתביעה את עמדתם לבית המשפט העליון באשר להמשך ההליכים בערעור.

שמו של התובע הקשור לבנק נמחק מכתב התביעה והוגשה בקשה להחליפו בתובע אחר. טרם ניתנה החלטה בעניין זה.

בין הצדדים מתנהלים הליכי גישור לקראת גיבוש הסכם פשרה.

ביום 5 בדצמבר 2011 נתן בית המשפט תוקף של פסק דין להסדר גישור בין הצדדים על-פיו אושרו הבקשות כתובענות ייצוגיות ללא צו להוצאות, נדחו התביעות האישיות והבנקים הסכימו להעביר תרומה למוסדות הפועלים למטרות ציבוריות. עם מתן פסק הדין התגבש ויתור סופי ומוחלט של כל טענות כל אחד מחברי קבוצת התובעים.

(ב) כמו-כן, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תובענות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, כמפורט להלן, לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכויי הליכים משפטיים אלה ולפיכך לא בוצעה בגיבן הפרשה:

1. ביום 22 בינואר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית כנגד ישראלכרט בע"מ, חברה בבעלות מלאה של הבנק (להלן: "ישראלכרט") וכנגד אחרים. סכום התביעה האישית הינו 5,000 ש"ח וסכום התביעה הייצוגית מוערך ב-75 מיליון ש"ח כנגד כל הנתבעים. לטענת המבקשים, ישראלכרט התרשלה בכך שלא בדקה את האבטחה באתר קניות מסוים.

2. ביום 11 בדצמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית נגד הבנק, סכומה הכולל של התביעה הייצוגית הועמד על סכום של כ-92 מיליוני ש"ח.

עניין התביעה והבקשה הינו גביית עמלת טיפול במזומנים שלא בהתאם להוראות כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) תשס"ח-2008.

3. ביום 27 בנובמבר 2011, הוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז, כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית. עניין התביעה והבקשה בטענה, לפיה הבנק מחייב את לקוחותיו בהוצאות משפטיות שונות (מסירת כתבי טענות, הוצאות גבייה וכיו"ב) בניגוד לדיון וזאת מחמת שהבנק מחייב את הלקוח בגין ההוצאות הני"ל גם במקרים בהם אלו לא אושרו על-ידי ערכאה שיפוטית או על-ידי ההוצאה לפועל. הבנק מוסיף את ההוצאות הני"ל ליתרת החוב של הלקוח וכך יוצר בפניו מצג שואו מטעה, וכן מחמת שהבנק מחייב את הלקוח בגין הוצאות אלו ברביית גבוהה מזו הקבועה בחוק פסיקת ריבית והצמדה התשכ"א-1961. התביעה הייצוגית אינה נוקבת בסכום ונאמר בה כי הסכום אינו ניתן להערכה.

4. ביום 23 באוקטובר 2011 הוגשה למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בקשה לאישור תובענה נגד הבנק ותובענה נגד נד ארבעה חברי הנהלת הבנק שכינה בשנת 2006 ("הנתבעים") ונגד הבנק ככתב פורמלי. עניין של הבקשה והתביעה הנמרת הינו לדברי התובע, כשלים שנפלו לכאורה לטענת התובע, בהתנהלותם של הנתבעים בקשר עם מכשירים פיננסיים שנרכשו והוחזקו על-ידי הבנק ברבעון השני של 2006 ולאחריו.

התובע מבסס את תביעתו על דוח שלטענתו הזמינו הנתבעים במהלך שנת 2006 מחברה חיצונית ואשר מסקנותיו היו לטענתו, כי סדרות ה-MBS שנרכשו על-ידי הבנק, היו אגרות-חוב מגובות במשכנתאות של גורמים פרטיים, ולפיכך מסוכנות יותר ביחס לסדרות MBS של סוכנויות של ממשלת ארצות-הברית. לטענת התובע התשואה העודפת על אותן אגרות-חוב, לא הצדיקה את הסיכון שבאחזקתן. לטענת התובע, הנתבעים התעלמו ממצאי הדוח, לא המירו את סדרות ה-MBS בסדרות מסוכנות פחות לכאורה, ואף המשיכו כביכול לרכוש סדרות MBS באותה רמת סיכון, גם לאחר קבלת הדוח. עוד טוען התובע שהנתבעים הסתירו את ממצאי הדוח מדיקטוריון הבנק.

לטענת התובע, ההפסדים שנגרמו לבנק מהשקעה בניירות-ערך מסוג MBS עולים על סך של מיליארד דולר ואילו היו הנתבעים דואגים לכך שהבנק יממש את סדרות ה-MBS או לחילופין ימיר את הסדרות הני"ל בסדרות מסוכנות פחות לכאורה, לא היה נגרם לבנק הפסד כולל.

התובע מבקש מבית המשפט לקבוע כי הנתבעים הפרו את החובות המוטלות עליהם כלפי הבנק מכא הדין, ובשלב כך לחייב אותם לשלם לבנק את הנזקים הכספיים שנגרמו לבנק.

5. ביום 21 בספטמבר 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז נגד הבנק ונגד שני בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית. סכומה הכולל של התביעה כנגד כל הבנקים המשיבים הועמד על סכום של 927 מיליוני ש"ח ואילו חלקו של הבנק הועמד על סכום של 280 מיליוני ש"ח.

עילתה של התביעה, לטענת המבקשים, הינה בגביית יתר הנובעת, כביכול, מגבייה אסורה של "ריבית דריבית" בהלוואות לדיוור שלקחו המבקשים מהבנקים המשיבים וכן מכך, שבחישובי הריבית מתעלמים הבנקים המשיבים מכך שהריבית כבר שולמה ושתשלומים קודמים פרעו גם חלק מהקרו.

6. התקבלו בבנק הודעות מפסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ (להלן: "פסגות") ומכלל פנסיה גמל בע"מ (להלן: "כלל"), כי בחודש יולי 2011 הוגשה לביהמ"ש המחוזי בתל-אביב-יפו תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד פסגות וכלל ונגד ארבעה נתבעים אחרים, המנהלים קופות-גמל וקרנות השתלמות.

התובעים טוענים בתביעתם כי הנתבעים יצרו אפליה שלא כדין בין עמיתים קופות הגמל בכך שנתנו רק לחלק מהם הטבות בתשלום דמי ניהול. התובעים דורשים להשוות את זכויות כל העמיתים בקופות הגמל כך שכולם ישלמו דמי ניהול זהים ואחידים בשיעור הנמוך ביותר שנגבה ממי מהעמיתים או לחילופין בשיעור ממוצע אחיד שיקבע.

כמו-כן, דורשים התובעים החזר דמי הניהול שניגבו ביתר מעמיתים שהופלו לטענתם לרעה בחמש השנים האחרונות. התביעה הני"ל לא הוגשה נגד הבנק, אולם מאחר שהיא מתייחסת לתקופה של חמש השנים האחרונות שבה הבנק (באמצעות חברות שבבעלותו) ניהל כשנתיים חלק מקופות הגמל המנוהלות היום על-ידי פסגות וכלל, הודיעו פסגות וכלל לבנק כי אם בעקבות התביעה יושת עליהן חיוב כספי המתייחס לקופות הגמל שנוהלו על-ידי הבנק בתקופת הניהול של הבנק, אז הן ידרשו לקבל מהבנק שיפוי ופיצוי בגין כך. פסגות וכלל הודיעו כי הן לומדות את התביעה והבקשה. אין להן בשלב זה תחשיב כספי לגבי החלק בגינן ניתן לדרוש מהבנק שיפוי ופיצוי ואין להן בשלב זה הערכה בדבר סיכויי התביעה.

7. ביום 13 ביולי 2011 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו כתב תביעה ובקשה לאישורה וניהולה כתביעה ייצוגית נגד הבנק, נגד שלושה בנקים נוספים (להלן: "הבנקים המשיבים") ונגד חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ הנמצאת בבעלות הבנקים המשיבים (להלן: "שבי"א"). סכומה הכולל של התביעה הייצוגית כנגד כל הבנקים המשיבים וכנגד שבי"א הועמד על סכום של כ-153 מיליוני ש"ח.

עניינן של התביעה והבקשה הינו בטענה, כי לקוח העושה שימוש במשקרי בנק אוטומטיים של שבי"א מחויב, בנוסף לעמלה בגין המשיכה המחויבת עם ביצוע המשיכה, גם בעמלה בגין ביצוע פעולה בערוץ ישיר המחויבת בחשבון הבנק של הלקוח, וזאת מבלי שהלקוח קיבל על כך הודעה במהלך ביצוע המשיכה.

8. בחודש נובמבר 2011 נודע לבנק, מפרסומים באמצעי התקשורת, על הגשתה של בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד שלוש חברות כרטיסי אשראי ובהן חברת ישראלכרט ונגד בנקים ובהם הבנק.

לפי אותם פרסומים היקף התביעה הינו 4.9 מיליארד ש"ח ועניינה שיעור העמלות שחברות כרטיסי האשראי גבו. הבנק וחברת ישראלכרט לא קיבלו את הבקשה האמורה עד למועד אישור הדוחות הכספיים של הבנק ולפיכך אין הבנק יודע מה סכום התביעה המיוחס לו ולחברת ישראלכרט ואין ביכולתו לגבש עמדה באשר לבקשה זו.

ה. יישויות בעלות זכויות משתנות (VIE)

הבנק מספק קווי נזילות לגופי איגוח שבהם צדדים שלישיים משמשים כיוצרים. הקווים המסופקים על-ידי הבנק מהווים חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות של אותם גופי איגוח. הבנק אינו מספק חיזוקי אשראי לגופים אלו. סך קווי הנזילות המסופקים לגופי איגוח כאמור לעיל ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכם ב-191 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר), בהשוואה ל-177 מיליוני ש"ח (50 מיליוני דולר) בסוף שנת 2010. עד ליום 31 בדצמבר 2011 לא בוצעה משיכה מאף אחד מהקווים האלו. בהתחשב בעובדה שבדרך כלל הבנק מספק חלק קטן יחסית מסך קווי הנזילות לגופי איגוח אלו ואינו מספק להם תמיכה מסוגים אחרים, הבנק קבע כי הוא אינו מחזיק בזכויות משתנות אשר הופכות אותו לנהנה העיקרי ב-VIE כלשהן של אותם גופי איגוח.

1. ביום 31 בינואר 2011 זומן מנכ"ל הבנק, מר ציון קינן, לחקירה תחת אזהרה במשטרה, וזאת בקשר עם אישור הלוואה שניתנה בעבר על-ידי הבנק למר דן דנקנר בעת שכיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק.

ביום 17 בפברואר 2011 פרסם הבנק הודעה כמפורט להלן:

"בעקבות פרסום הודעת דובר משטרת ישראל בדבר העברה לפרקליטות של חומר חקירה הנוגע למנכ"ל הבנק, קיים הדירקטוריון של הבנק דיון ושמע סקירה מאת יו"ר הדירקטוריון, יאיר סרוסי, על מגעים שקיים במהלך היום בעקבות הודעת המשטרה".

בתום הסקירה פרסם הדירקטוריון את ההודעה הבאה:

"לאחר ששמע את סקירת היו"ר וחוות דעתם של היועצים המשפטיים ועל סמך המידע שהתפרסם והמצוי בידו, אימץ הדירקטוריון את המלצת היו"ר, להמשיך ולפעול בתיאום מלא עם בנק ישראל, באופן שיבטיח המשך פעילותו העסקית השוטפת של בנק הפועלים.

הדירקטוריון מביע אמון במנכ"ל הבנק, ציון קינן, ומביע תקוותו כי בדיקת הפרקליטות תושלם במהירות מירבית ותעלה כי אין מקום להליכים משפטיים כנגדו".

ביום 17 בינואר 2012 החליטה פרקליטות המדינה על סגירת התיק מחוסר ראיות מספיקות ועל העברת חומר החקירה לעיונו ובחינתו של המפקח על הבנקים. ביום 4 במרץ 2012 הודיע המפקח על הבנקים, כי אין שינוי בעמדתו ביחס לכהונתו של מר קינן כמנכ"ל הבנק. המפקח העיר למנכ"ל על פגמים בתהליך

אישור האשראי הני"ל. כמו-כן, הודיע המפקח כי הוא שוקל הטלת מגבלות על מתן אשראי לחברי דירקטוריון ונושאי משרה בכירים בתאגידים בנקאיים, שבהם הם מכהנים.

ז. הבנק קיבל שני מכתבי דרישה בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999 (להלן: "הדרישות"). בקשר עם התקשרותה של תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ (להלן: "תרשיש"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, בשנת 2005 בהסכם (להלן: "הסכם הרכישה") לרכישת שליטה בבנק תורכי הידוע כיום בשם בנק פוזיטיף קרדי וקלקימנה בנקאסי אי.אס. (להלן: "בנק פוזיטיף"), כאשר לפי הסכם הרכישה היתה גם קרן השקעות זרה בשם RP EXPLORER MASTER FUND (להלן: "RP"), זכאית להשקיע בהון בנק פוזיטיף במחיר זהה למחיר ההשקעה של תרשיש ולקבל הקצאה של 7.45% מהון המניות המוקצה שלו. לפי הסכמה נוספת בין הבנק ל-RP קיבלה זו מהבנק אופציה לרכוש ממנו, בתנאים ובמועדים מוסכמים, מניות נוספות של בנק פוזיטיף עד לתקרה של כ-7.45% נוספים מהון בנק פוזיטיף, בתנאי שאחזקת תרשיש בבנק פוזיטיף לא תפחת מ-50.1% מההון המונפק שלו. קרן RP לא ביצעה השקעה כלשהי בבנק פוזיטיף וזאת גם בשים לב להבנות מאוחרות שהושגו עימה. בהמשך לאותן הבנות, אישר הדירקטוריון בשנת 2008 תשלום סכום של 25 מיליוני דולר ל-RP לסילוק כל תביעותיה.

אליבא דמישי הדרישות הני"ל, התשלום האמור ל-RP לא היה ראוי והיה נמוע בעניין אישי של מר דן דנקנר, שכיהן בכל המועדים הרלוונטיים כדירקטור בבנק, שנמנה על קבוצת השליטה בבנק בשנת 2005 וכיהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק בשנת 2008. לפי הטענה האחת, עניינו של מר דנקנר פוסל את הסכם הרכישה מעיקרו; ולפי הטענה השנייה, פוסל עניינו האישי של מר דנקנר את התשלום שעליו הוחלט בשנת 2008.

בדרישות נדרש הבנק לתבוע החזר של הסכום האמור של 25 מיליוני דולר, בתוספת ריבית, וזאת מאת RP, מר דן דנקנר ומאת דירקטורים נוספים של הבנק (בחלקם דירקטורים שפרשו בינתיים מהדירקטוריון).

הדירקטוריון של הבנק קיים דיונים על שתי הדרישות והחליט לדחותן; לאחר שקבע, בין היתר, כי היענות לכל אחת מהן לא תהיה לטובת הבנק, וזאת גם בשים לב לכך, שספק אם יש סיכוי טוב לזכות בתביעה מעין זו.

לאחר שנדחתה הדרישה הראשונה, פנה בעל המניות אשר הגיש את הדרישה, בבקשה לבית המשפט להתיר לו להגיש תובענה נגזרת בשם הבנק כנגד מר דן דנקנר, כנגד מי שכהנו חברי הדירקטוריון של הבנק בדצמבר 2005 וכנגד RP (להלן ביחד "הנתבעים").

בבקשה לאישורה של התובענה הנגזרת נטען כי הנתבעים, ביחד ולחוד, הסבו לבנק נזק בסכום של 88 מיליוני ש"ח וכי עליהם לפצות את הבנק בסכום זה. כנגד מר דן דנקנר טוען התובע, כי הסכם הרכישה והתשלום האמור ל-RP היו נמועים בעניינו האישי ולא אושרו כדון. כנגד RP טוען התובע, כי ידעה על עניינו האישי של מר דנקנר ועל העדר האישור וכנגד הדירקטורים האחרים נטען, כי לא קיימו את חובת הזהירות שלהם לבנק.

ביום 11 ביולי 2010 הוגש לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז תובענה נגזרת ובקשה לאישורה כתובענה נגזרת נוספת כנגד מר דן דנקנר, חברי דירקטוריון הבנק שכהנו כדירקטורים בחודש פברואר 2008, תרשיש החזקות והשקעות פועלים בע"מ (להלן "תרשיש") שהינה חברה בת של הבנק ו-RP (להלן ביחד: "הנתבעים") וכנגד הבנק כנתבע פורמלי, בהן מבקש המבקש מבית המשפט לאשר לו להגיש בשם הבנק תביעה נגזרת כנגד הנתבעים ולחייבם, ביחד ולחוד, לשלם לבנק סכום של כ-72 מיליוני ש"ח. עניין של התובענה והבקשה לאישורה כתובענה נגזרת אלו נוגע להסכם הרכישה הני"ל ולפיצוי שניתן ל-RP, אשר לטענת המבקש היה גבוה ב-20 מיליוני דולר מהפיצוי המוסכם על-פי הסכם הרכישה. המבקש טוען כי התשלום ל-RP בוצע על-ידי הבנק, תוך הפרת אמונים של מקצת הנתבעים והפרה של חובת הזהירות של יתר הנתבעים.

ביום 19 באוקטובר 2010 החליטה נשיאת בית המשפט העליון לאחד את הדיון בשתי הבקשות.

ביום 10 בפברואר 2011 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי אשר הורה על הגשת תובענה מתוקנת המאחדת את שתי התובענות (להלן ביחד: "התובענות המאוחדות").

ביום 15 בספטמבר 2011 קיבל הבנק מכתב דרישה נוסף בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשמ"ט-1999, בקשר עם התקשרותה של תרשיש בהסכם הרכישה. במסגרת הדרישה נטען, כי מר שלמה נחמה, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון הבנק ונמנה עם בעלי השליטה בבנק במועד רכישת השליטה בבנק פוזיטיף וכן במועדים בהם נוהל משא ומתן עם RP, השקיע, באותו מועד, סך של כ-1 מיליון דולר בקרן RP, ולפיכך היה נמוע בעניין אישי בהסכם הרכישה וכן במשא ומתן שנוהל כאמור.

ביום 31 באוקטובר 2011, ועוד טרם נדונה הדרישה בדירקטוריון הבנק, הוגשה למחלקה הכלכלית שבבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תובענה ובקשה לאשרה כתובענה נגזרת נגד מר שלמה נחמה בעניין זה (להלן: "התובענה השלישית"). במסגרת התובענה השלישית נטען, כי התנהלותו של מר נחמה הסבה לבנק נזק בסך של 88 מיליוני ש"ח.

ביום 16 בנובמבר 2011 התקיים קדם משפט בתובענות המאוחדות במסגרתו הגיעו הצדדים להסדר דיוני לפיו, בין היתר: [א] התובענות המאוחדות יתוקנו באופן שבו יתווספו אליהם העניינים המפורטים בתובענה השלישית; [ב] חברי דירקטוריון הבנק שכהנו בשנת 2005, למעט מר שלמה נחמה, ימחקו מהתובענות; ו-[ג] התובענה השלישית תמחק בהסכמה.

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגן מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
10,101	-	-	-	10,101	-	Swaps
10,101	-	-	-	10,101	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
3,802	-	-	-	3,802	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM**						
10,355	-	-	-	10,355	-	חוזי Futures
162,592	1,526	42	120,458	31,548	9,018	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
531	-	-	152	379	-	אופציות שנקנו
213,407	-	-	32,254	179,047	2,106	Swaps
386,885	1,526	42	152,864	221,329	11,124	סך-הכל נגזרי ALM
85,718	-	-	-	83,979	1,739	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
22,558	10	-	22,548	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
10,339	-	7,193	3,146	-	-	אופציות שנכתבו
10,339	-	7,193	3,146	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים						
66,633	736	4,387	36,740	24,770	-	אופציות שנכתבו
64,610	509	824	36,987	26,290	-	אופציות שנקנו
1,319	-	841	-	478	-	Swaps
175,798	1,255	20,438	102,567	51,538	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
573	573	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
30	30	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
18,578	-	-	18,578	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
591,965	3,384	20,480	274,009	282,968	11,124	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 20
פעילות במכשירים
נגזרים, סיכוני אשראי
ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2010						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגן מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגדרים*						
11,806	-	-	-	11,806	-	Swaps
11,806	-	-	-	11,806	-	סך-הכל נגזרים מגדרים
3,354	-	-	-	3,354	-	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
2. נגזרי ALM***						
9,800	-	-	16	9,784	-	חוזי Futures
129,575	1,449	38	92,353	28,495	7,240	חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים						
497	-	-	142	355	-	אופציות שנקנו
152,432	-	-	23,804	127,711	917	Swaps
292,304	1,449	38	116,315	166,345	8,157	סך-הכל נגזרי ALM
65,910	-	-	-	65,097	813	מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע
3. נגזרים אחרים*						
710	-	-	-	710	-	חוזי Futures
26,993	60	-	26,933	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה						
10,656	-	8,741	1,915	-	-	אופציות שנכתבו
10,658	-	8,741	1,917	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים						
62,144	1,139	4,801	40,551	15,653	-	אופציות שנכתבו
56,019	989	700	39,699	14,631	-	אופציות שנקנו
628	-	303	-	325	-	Swaps
167,808	2,188	23,286	111,015	31,319	-	סך-הכל נגזרים אחרים
4. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט						
579	579	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב
30	30	-	-	-	-	נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
24,512	-	-	24,512	-	-	חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט
497,039	4,246	23,324	251,842	209,470	8,157	סך-כל הסכום הנקוב

* למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים*

31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגזרים**						
67	-	-	-	67	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
535	-	-	-	535	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM***						
8,817	130	3	3,344	5,247	93	שווי הוגן ברוטו חיובי
11,043	130	3	4,702	5,835	373	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים**						
2,031	16	296	1,546	173	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
1,982	29	321	1,449	183	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
1	1	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
6	6	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב:						
5	5	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
10,921	152	299	4,890	5,487	93	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
13,566	165	324	6,151	6,553	373	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

* החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את הוראות FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן. יתרות הנכסים וההתחייבויות המוצגות בביאור זה, הינן ברוטו לפני ייחוס ההשפעות הנובעות מיישום התקן המסתכמות לסך של (19) מיליוני ש"ח.

** למעט נגזרי אשראי.

*** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2010						
סך-הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגן מניות	חוזי מטבע-חוץ	חוזי ריבית		
				שקל-מדד	אחר	
1. נגזרים מגזרים*						
58	-	-	-	58	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
438	-	-	-	438	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
2. נגזרי ALM**						
4,833	49	-	1,778	2,980	26	שווי הוגן ברוטו חיובי
8,279	48	-	4,335	3,586	310	שווי הוגן ברוטו שלילי
3. נגזרים אחרים*						
1,604	24	239	1,146	195	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
1,600	25	229	1,145	201	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
4. נגזרי אשראי						
נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי ערב:						
2	2	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
6,495	73	239	2,924	3,233	26	סך-הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
10,319	75	229	5,480	4,225	310	סך-הכל שווי הוגן ברוטו שלילי

* למעט נגזרי אשראי.

** נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 20
פעילות במכשירים
נגזרים, סיכונים אשראי
ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

31 בדצמבר 2011					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
10,921	3,677	-	856	6,114	274
10,921	3,677	-	856	6,114	274
17,791	7,665	259	1,519	8,348	-
28,712	11,342	259	2,375	14,462	274

31 בדצמבר 2010					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
6,495	2,306	-	474	3,493	222
6,495	2,306	-	474	3,493	222
40,311	11,011	42	3,126	26,130	2
46,806	13,317	42	3,600	29,623	224

- (1) מתוך זה, שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 18 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.2010: 23 מיליוני ש"ח).
 (2) שווי הוגן חיובי ברוטו הינו לפני ייחוס השפעות מיישום של הוראה FAS 157 בדבר מדידת שווי הוגן המסתכמות לסך של 104 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים ראה ביאור 21 להלן.
 (3) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה. נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם להגדרות החדשות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים (נוסח מתוקן). נתוני סיכון האשראי החוץ-מאזני ליום 31 בדצמבר 2010 מוצגים בהתאם להגדרות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 לפני העדכון.

ד. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב):

31 בדצמבר 2011				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל 3 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
11,124	2,049	5,450	3,275	350
282,968	51,646	89,269	70,542	71,511
274,009	19,421	10,728	60,560	183,300
20,480	642	4,111	1,305	14,422
3,384	-	765	727	1,892
591,965	73,758	110,323	136,409	271,475

31 בדצמבר 2010				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל 3 שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
497,039	74,759	75,516	104,542	242,222

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים – בקרת סיכונים

(1) הבנק מבצע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים, כחלק מניהול הסיכונים הפיננסיים (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות) וכן כשירות ללקוחותיו. הבנק מייעד מעת לעת חלק מהמכשירים הנגזרים כמכשירים מגדרים בגידורי שווי הוגן או גידורי תזרים מזומנים. המכשירים הנגזרים המגדרים נמדדים על-פי הכללים המפורטים בביאור 1(ה)6.

(2) סוגי העסקות העיקריים בהן הבנק פועל הינן:

- עסקות אקדמה (Forward)
חווה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן: נכסי בסיס), שיבוצע בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- חוזים עתידיים (Futures)
חוזים עתידיים סחירים בבורסות, לרכישה או למכירה של כמות יחידות סטנדרטיות של נכסי בסיס, שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקות החלפה (Swap)
חווה להחליף במועד העסקה כמות מוגדרת של נכסי בסיס, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options)
חווה המקנה, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקות למסירה מיידי (Spot)
עסקת חליפין בין שני מטבעות על-פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך יומיים.

(3) הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה במספר סיכונים, כמפורט להלן:

סיכון אשראי – סכום הפסד המירבי לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי החוזה.
סיכון שוק – הסיכון הנוצר בשל התנודות בשווי המכשיר הפיננסי הנגזר, כתוצאה משינוי מחירי השוק, כגון: שערי חליפין, שיעורי ריבית, וכדומה.
סיכון נזילות – סיכון הנובע מכך שלא ניתן יהיה לסגור חשיפה במהירות על-ידי סילוקה במזומן או על-ידי יצירת חשיפה הפוכה.
סיכון תפעולי – הסיכון הנובע מתפעול שגוי של העסקות ממועד קשירתן ועד לסיום ההתחשבות בגיבן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני בתפעול.
סיכונים השוק וסיכונים הנזילות הנובעים מן הפעילות מנוהלים ונמדדים באופן שוטף במערכות מיכון ייעודיות הידועות בשווקים הבינלאומיים לתחומים אלה, כגון Algorithmics-1 Summit, Devon, וכן במערכות מיכון אשר פותחו על-ידי הבנק.
סיכון האשראי הנובע מן העסקות במכשירים פיננסיים נגזרים ביחס לצד הנגדי לעסקות נמדד, בדרך כלל, על-ידי הפעלת מקדמים שמרניים על הסכומים הנומינליים של העסקות, וכן בגישת התרחישים.
הנושאים התפעוליים הנובעים מהפעילות נבדקים ומבוקרים באופן שוטף על-ידי יחידה ייעודית.
השימוש במכשירים נגזרים כחלק מניהול הפעילות השוטפת של הבנק (לא למסחר) מכוון להשגת יעדים ועמידה במגבלות כפי שאושרו על-ידי הדירקטוריון (חשיפות בסיס, ריבית ונזילות).
הבנק פועל במתכונת של מתן שירות מקיף ללקוחותיו להגנה ולהשקעה במכשירים פיננסיים נגזרים באמצעות חדרי העסקות.
הפעילות במכשירים פיננסיים בתחומי המסחר מיועדת לתת מענה לצרכי הלקוחות, תוך לקיחת סיכון מוגבל ומבוקר בהתאם להרשאות.
ההרשאות לפעילות והסיכון נמדדים, לפי העניין, במונחים של רגישות לגורמי סיכון (כגון ווגא), של הפסד תיאורטי בתרחישים לרבות תרחיש קיצוני, במונחי VaR ובמונחים של סכומים נומינליים.
במקרים מסוימים מכתוב הנוהל גם הגבלת הפסד באמצעות הוראת STOP LOSS.

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור. כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי הוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי הוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי הוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי הוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אנב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי הוגן ייתכן שלא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי למחשלה – שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם

הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים – לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור – השווי הוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הונוו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי הוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומן העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות. גידול של 1% בשיעורי ריבית הניכיון של חובות פגומים מקטין את שוויים הוגן בסכום של כ-34 מיליוני ש"ח.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי הוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פרעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פרעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי הוגן הינה הקטנת השווי הוגן ב-14 מיליוני ש"ח.

פקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי הוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות – מוצגים כאשראי ופקדונות ונמדדים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי הוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי הוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי הוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2011:

נכסים בגין מכשירים נגזרים	10,921
התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים	(104)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,566
התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(85)

נכסים והתחייבויות אשר חידדת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 – פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

31 בדצמבר 2011			
שווי הוגן	יתרות במאזן		
	סך-הכל	(2)	(1)
נכסים פיננסיים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	55,776	55,790	2,212
ניירות-ערך*	34,468	34,411	869
אשראי לציבור, נטו	248,501	246,495	880
אשראי לממשלות	616	616	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	10,799	10,799	-
נכסים פיננסיים אחרים	1,692	1,694	114
סך-כל הנכסים הפיננסיים	351,852	349,805	49,013
התחייבויות פיננסיות			
פקדונות הציבור	258,369	256,417	880
פקדונות מבנקים	7,218	7,001	-
פקדונות הממשלה	1,156	1,085	-
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,307	1,305	-
אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	34,806	32,933	-
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	13,421	13,421	-
התחייבויות פיננסיות אחרות	16,168	16,239	13,726
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות	332,445	328,401	16,814

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגת לפי עלות, בסך של 563 מיליוני ש"ח.

הערות:

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי הוגן או מהווה קירוב לשווי הוגן.
- (2) מכשירים פיננסיים אחרים לגביהם חושב השווי ההוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2010				
שווי הוגן	יתרות במאזן			
	סך-הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
50,328	50,331	47,120	3,211	מזומנים ופקדונות בבנקים
31,676	31,604	793	30,811	ניירות-ערך*
16	16	-	16	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
229,328	225,288	225,288	-	אשראי לציבור, נטו
340	339	339	-	אשראי לממשלות
6,472	6,472	-	6,472	נכסים בגין מכשירים נגזרים**
1,496	1,496	-	1,496	נכסים פיננסיים אחרים**
319,656	315,546	273,540	42,006	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
236,020	233,965	225,057	8,908	פקדונות הציבור
5,143	4,834	4,834	-	פקדונות מבנקים
1,431	1,335	1,335	-	פקדונות הממשלה
386	386	-	386	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
29,583	27,608	27,608	-	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,249	10,249	-	10,249	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים**
15,687	15,687	13,064	2,623	התחייבויות פיננסיות אחרות**
298,499	294,064	271,898	22,166	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגת לפי עלות, בסך של 533 מיליוני ש"ח.
** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים ראה ביאור 1(ג) לעיל.

הערות:

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן זהה לשווי הוגן או מהווה קירוב לשווי הוגן.
- (2) מכשירים פיננסיים אחרים לגביהם חושב השווי ההוגן.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 21
יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2011			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
ניירות-ערך זמינים למכירה:			
23,859	-	3,201	20,658
אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל			
2,053	-	339	1,714
אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות			
173	-	-	173
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
1,026	63	342	621
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
547	-	310	237
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
747	-	6	741
אגרות-חוב של אחרים זרים			
7	7	-	-
ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS)			
975	-	-	975
מניות סחירות			
ניירות-ערך למסחר:			
2,924	-	-	2,924
אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלת ישראל			
50	-	-	50
אגרות-חוב ממשלתיות - ממשלות זרות			
10	-	-	10
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים בישראל			
348	-	-	348
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
27	-	-	27
אגרות-חוב של אחרים בישראל			
181	-	-	181
אגרות-חוב של אחרים זרים			
52	-	-	52
מניות סחירות			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
93	-	93	-
חוזי שקל-מדד			
5,487	4	5,483	-
חוזי ריבית אחרים			
4,890	20	4,824	46
חוזי מטבע-חוף			
299	68	2	229
חוזי מניות			
152	5	147	-
חוזי סחורות ואחרים			
880	-	-	880
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
590	-	-	590
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף			
45,370	167	14,747	30,456
סך-כל הנכסים			

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2011			
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:			
373	-	373	-
חוזי שקל-מדד			
6,553	6	6,547	-
חוזי ריבית אחרים			
6,151	3	6,102	46
חוזי מטבע-חוץ			
324	92	4	228
חוזי מניות			
165	6	159	-
חוזי סחורות ואחרים			
880	-	-	880
פקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
590	-	-	590
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעוף			
15,036	107	13,185	1,744
סך-כל ההתחייבויות			

ביאור 21
יתרות ואומדני שווי הוגן
של מכשירים פיננסיים
(המשך)

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 21 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2010	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רכישות	הנפקות	סילוקים	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2011
242	(8)	-	-	-	-	(183)	-	63	1
*105	-	-	-	-	-	(105)	-	-	-
262	15	-	-	-	-	(280)	-	7	1

נכסים

ניירות-ערך זמינים למכירה:

242	(8)	-	-	-	-	(183)	-	63	1	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
*105	-	-	-	-	-	(105)	-	-	-	אגרות-חוב של אחרים בישראל
262	15	-	-	-	-	(280)	-	7	1	ניירות-ערך מגובי נכסים (ABS)

יתרות בגין מכשירים

נגזרים, נטו:

(4)	(15)	-	65	(74)	17	9	(2)	(1)	חוזי ריבית אחרים
12	(7)	-	-	-	12	-	17	-	חוזי מטבע-חוץ
10	(40)	-	42	(37)	1	-	(24)	(6)	חוזי מניות
(1)	-	-	-	-	-	-	(1)	1	חוזי סחורות ואחרים
*626	(40)	7	107	(111)	(538)	9	60	(4)	סך-הכל

* הוצג מחדש.

(1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף רווח מפעילות מימון (לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי).

(2) רווחים (הפסדים) שנכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

ד. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 2 למדידה ברמה 1.

ה. הבנק העביר נכסים נטו בגין נגזרי ריבית בסך 9 מיליוני ש"ח ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, שטרם ההעברה נמדדו באמצעות מודל להערכה אשר אחד מהנתונים המשמעותיים הפך לנצפה.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 22
בעלי-עניין וצדדים קשורים

א. כללי

עסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים דומים לתנאי העסקות עם גופים שאינם קשורים בבנק. ההכנסות או ההוצאות הקשורות בעסקות אלה כלולות בסעיפים המתאימים בדוח רווח והפסד.

ב. יתרות במאזן

31 בדצמבר 2011					
בעלי-עניין ⁽³⁾					
אחרים		דירקטורים ומנכ"ל הבנק*		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים					
	1,868 ⁽¹⁾	1,767 ⁽¹⁾	3 ⁽²⁾	1	-
אשראי לציבור	-	-	2	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-	-
התחייבויות					
	993	778	26	26	45
פקדונות הציבור	-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	21	5	27	14	-
מניות (כולל בהון)	-	-	-	-	5,391
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***	1,171 ⁽¹⁾	922 ⁽¹⁾	4	3	-

- (1) כולל באשראי לציבור סך של 213 מיליוני ש"ח ובסיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים סך של 30 מיליוני ש"ח (היתרה הגבוהה במהלך שנת 2011: 242 מיליוני ש"ח ו-37 מיליוני ש"ח בהתאמה), בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.
 (2) היתרה הגבוהה במהלך שנת 2011: 2 מיליוני ש"ח באשראי לציבור, בגין מי שהיה בעל עניין בעת שנעשו העסקות וחדל מלהיות בעל עניין.
 (3) אינו כולל יתרות של קבוצת הפניקס המחזיקה בשיעור מעל 5% באמצעות קופות-גמל וקרנות נאמנות.

31 בדצמבר 2011					
צדדים קשורים המוחזקים על-די הבנק וחברות מאוחדות שלו					
אחרים		חברות כלולות		חברות-בת שלא אוחדו	
היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה	היתרה הגבוהה במשך השנה**	יתרה לסוף שנה
נכסים					
	-	3	3	-	-
ניירות-ערך	-	-	-	-	-
אשראי לציבור	27	163	163	3	2
השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾	-	116	116	18	9
נכסים אחרים	2	-	-	-	-
התחייבויות					
	17	154	154	21	4
פקדונות הציבור	-	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	2	-	-	-	-
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים***	11	226	218	-	-

* לרבות יו"ר דירקטוריון לשעבר ומנכ"ל לשעבר.

** על בסיס היתרה בסוף כל חודש.

*** כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להגדרות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 313 (נוסח מתוקן).

(1) פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור 6.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 22
בעלי-עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. הכנסות והוצאות בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	דירקטורים ומנכ"ל הבנק**	מחזיקי מניות בעלי שליטה
						הכנסות (הוצאות) מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי*
109	1	10	-	99	(1)	-
						הכנסות תפעוליות ואחרות
2	-	-	-	2	-	-
						מזה: דמי ניהול ושירותים
2	-	-	-	2	-	-
						הוצאות תפעוליות ואחרות***
(96)	(54)	(8)	-	(1)	(33)	-
						מזה: הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 13
(11)	-	-	-	-	(11)	-
15	(53)	2	-	100	(34)	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010						
סך-הכל	צדדים קשורים המוחזקים על-ידי הבנק וחברות מאוחדות שלו			בעלי-עניין		
	אחרים	חברות כלולות	חברות-בת שלא אוחדו	אחרים	דירקטורים ומנכ"ל הבנק**	מחזיקי מניות בעלי שליטה
						הכנסות (הוצאות) מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי*
113	1	4	-	109	(1)	-
						הכנסות תפעוליות ואחרות
34	33	-	-	1	-	-
						מזה: דמי ניהול ושירותים
1	-	-	-	1	-	-
						הוצאות תפעוליות ואחרות***
(92)	(43)	(8)	-	(1)	(40)	-
						מזה: הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בתאגיד או מטעמו - מספר מקבלי הטבה: 13
(11)	-	-	-	-	(11)	-
55	(9)	(4)	-	109	(41)	-

* פירוט בסעיף ד' להלן.

** לרבות מי שפרש במהלך השנה.

*** כולל סך של 1 מיליון ש"ח (בשנת 2010: 2 מיליוני ש"ח) בגין תשלום מבוסס מניות ליוזר דירקטוריון ישראל, שהינה דירקטורית בבנק.

ד. תוצאות פעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי בעסקות עם בעלי-עניין וצדדים קשורים:

מזה: חברות כלולות			המאוחד		
2009	2010	2011	2009	2010	2011
הכנסות					
בגין נכסים:					
3	4	12	158	117	127
מאשראי לציבור					
בגין התחייבויות:					
(1)	(1)	(3)	(98)	(9)	(23)
על פקדונות הציבור					
אחר:					
1	1	1	7	5	5
עמלות מעסקי מימון					
3	4	10	67	113	109
סך-הכל					

ביאור 23

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

הרכב הסעיף: הכנסות (הוצאות)

2009	2010	2011	
א. בגין נכסים⁽¹⁾:			
11,936	8,026	15,407	מאשראי לציבור
-	(11)	27	מאשראי לממשלות
234	(462)	1,122	מפקדונות בבנקים
1,100	289	773	מפקדונות בבנק ישראל וממוזמנים
(1)	(1)	2	מניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
1,066	584	1,492	מאגרות-חוב (ראה גם סעיף ה' להלן)
70	38	6	מנכסים אחרים
ב. בגין התחייבויות⁽¹⁾:			
(4,093)	2,465	(9,294)	על פקדונות הציבור
(103)	(62)	(74)	על פקדונות הממשלה
(494)	40	(128)	על פקדונות מבנקים
1	4	(96)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(1,970)	(1,529)	(2,060)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
15	17	(49)	על התחייבויות אחרות
ג. בגין מכשירים נגזרים ופעילויות גידור:			
-	1	4	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור ⁽²⁾
(2,255)	(3,045)	406	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרי ALM ⁽³⁾
361	100	4	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
ד. אחר⁽¹⁾:			
323	337	383	עמלות מעסקי מימון
553	995	309	הכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
(25)	(11)	(3)	הוצאות מימון אחרות
6,718	7,775	8,231	סך-כך הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
695	2,131	(870)	מזה: הפרשי שער, נטו ⁽⁵⁾

- (1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.
- (2) חוסר אפקטיביות הנובע מגידור שווי הוגן.
- (3) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי הגידור.
- (4) כולל סך של 428 מיליוני ש"ח בשנת 2010; 321 מיליוני ש"ח בשנת 2009, בגין הכנסות ריבית על חובות בעייתיים שלא נרשמו בעבר.
- (5) הסכום אינו כולל הפרשי שער בגין מכשירים נגזרים. הפרשי שער אלה נכללים בסעיפי הכנסות (הוצאות) בגין מכשירים נגזרים ופעילויות גידור.

ההכנסות וההוצאות ברטו הושפעו מהתפתחות שער החליפין; בשנת 2011 היה פיתוח של השקל ביחס לשער החליפין של הדולר, בשנים 2010 ו-2009 היה ייסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הדולר.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 23

רווח מפעילות מימון לפני
הוצאות בגין הפסדי אשראי
(המשך)

ה. פירוט תוצאות הפעילות מהשקעות באגרות-חוב

2009	2010	2011	
הכנסות מימון על בסיס צבירה מאגרות-חוב:			
87	61	69	מוחזקות לפידיון
906	504	1,320	זמינות למכירה*
73	19	103	למסחר
1,066	584	1,492	סך-הכל כלול ברווח מפעילות מימון בגין נכסים
-	10	-	רווחים ממכירת אגרות-חוב מוחזקות לפידיון, נטו**
384	369	114	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(277)	(9)	(7)	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה**
(20)	20	17	רווחים (הפסדים), שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו***
87	390	124	סך-הכל כלול בהכנסות מימון אחרות
1,153	974	1,616	סך-הכל מהשקעות באגרות-חוב

* כולל ריבית והפרשי שער חייביים (שליליים) בגין אגרות-חוב מגובות משכנתאות (MBS) בשנת 2009 בסך של 21 מיליוני ש"ח.

** לרבות הפרשות לירידות ערך.

*** מזה חלק הרווחים וההפסדים הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של 24 מיליוני ש"ח (2010: 4 מיליוני ש"ח; 2009: 7 מיליוני ש"ח).

ו. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון

2009	2010	2011	
134	(198)	(510)	הכנסות (הוצאות) מימון בגין נכסים (סעיף א')
82	127	466	הכנסות מימון בגין התחייבויות (סעיף ב')

ביאור 24
עמלות תפעוליות

הרכב הסעיף:

2009	2010	2011	
933	953	952	ניהול חשבון
1,337	1,461	1,549	כרטיסי אשראי
1,167	1,199	1,054	פעילות בניירות-ערך
129	174	182	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים ⁽¹⁾
72	82	67	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים ⁽²⁾
290	391	361	טיפול באשראי
263	264	258	הפרשי המרה
90	112	109	פעילות סחר חוץ
54	49	45	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
57	52	52	דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות
97	74	67	עמלות אחרות
4,489	4,811	4,696	סך-כל העמלות התפעוליות

(1) בעיקר קרנות נאמנות.

(2) בעיקר בגין שירותי ניהול ותפעול הניתנים לקופות-גמל.

הרכב הסעיף:

2009	2010	2011	
309	25	99	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(13)	(2)	(77)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה ⁽¹⁾
11	32	-	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾
85	22	33	דיבידנד ממניות זמינות למכירה ולמסחר
392	77	55	סך-כל הרווחים מהשקעות במניות, נטו

(1) לרבות הפרשה לירידת-ערך.

(2) מזה: חלק הרווחים (הפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בשנת 2011 בסך (5) מיליוני ש"ח (בשנת 2010: 9 מיליוני ש"ח; בשנת 2009: 3 מיליוני ש"ח).

הרכב הסעיף:

2009	2010	2011	
100	91	42	הכנסות משירותי מחשב לחברות שאוחדו בעבר
58	73	59	אחרות
*158	*164	101	סך-כל ההכנסות האחרות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

ביאור 26
הכנסות אחרות

הרכב הסעיף:

2009	2010	2011	
*2,746	*3,078	3,270	משכורות ⁽¹⁾
160	165	37	הוצאה הנובעת מעסקות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
*289	*544	574	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
*596	*636	648	ביטוח לאומי ומס-שכר
225	208	230	הוצאות נלוות אחרות
*4,016	*4,631	4,759	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות ⁽¹⁾
504	488	493	(1) מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל
53	79	62	(2) מזה: הוצאות הנובעות מעסקות המטופלות כעסקות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

הרכב הסעיף:

***2009	***2010	2011	
240	*303	293	שיווק ופירסום
221	211	217	תקשורת
265	274	301	מחשב**
186	190	182	משרדיות
17	26	23	ביטוח
204	176	203	שירותים מקצועיים
13	14	16	שכר והחזר הוצאות לחברי דירקטוריון
28	40	50	הדרכה והשתלמויות
247	271	256	עמלות
43	44	47	תרומה לקהילה
452	452	462	אחרות
1,916	2,001	2,050	סך-כל ההוצאות האחרות

* כולל הפרשה חד פעמית בחברות כרטיסי האשראי לתוכנית הכוכבים בסך של כ-47 מיליוני ש"ח.

** למעט משכורות, פחת והפחתות.

*** סווג מחדש בעקבות יישום לראשונה של תקני חשבונאות בינלאומיים מסיימים, כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת. ראה גם ביאור 1(ג) (4) לעיל.

ביאור 27

משכורות והוצאות נלוות

ביאור 28

הוצאות אחרות

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

(במיליוני ש"ח)

ביאור 29
הפרשה למיסים
(הטבת מס)
על הרווח (הפסד)
מפעולות רגילות

א. הרכב הסעיף:

2009	2010	2011	
			מיסים שוטפים:
759	1,327	1,386	בגין שנת החשבון
123	(23)	(194)	בגין שנים קודמות
882	1,304	1,192	סך-כל המיסים השוטפים
			בתוספת (בניכוי):
			מיסים נדחים:
**169	**37	(452)	בגין שנת החשבון
(61)	1	69	בגין שנים קודמות
**108	**38	(383)	סך-כל המיסים הנדחים
**990	**1,342	809	סך-כל הפרשה למיסים*
50	41	10	* מזה: הפרשה למיסים לרשויות מס בחו"ל

** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

ב. התאמה בין סכום מס תיאורטי, שהיה חל על הבנק לפי שיעור מס סטטוטורי, לבין הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות, כפי שנקבעה לדוח רווח והפסד:

2009	2010	2011	
36.21	35.34	34.48	שיעור המס החל על הבנק בישראל (באחוזים)
*827	*1,239	1,212	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
			נוסף (פחות) הוצאות מיסים (חיסכון במס) בגין:
(89)	(83)	(66)	הפרש משיעור מס סטטוטורי שונה
20	(26)	-	הפרשה נוספת לחובות מסופקים
93	80	60	הוצאות לא-מוכרות אחרות
55	43	16	הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל
(10)	73	(62)	הפרשי תרגום בגין חברות מאוחדות בחו"ל
2	7	(4)	הפרשי תיאום פחת ורווח הון
(25)	(6)	(11)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
(10)	14	1	הפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
2	(4)	(33)	הפסדים למס שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
62	(22)	(125)	מיסים בגין שנים קודמות
*63	*27	(179)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי שיעור המס
*990	*1,342	809	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 29
הפרשה למיסים
(הטבת מס)
על הרווח (הפסד)
מפעולות רגילות (המשך)

ג. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים:

31 בדצמבר				
2010	2011	2010	2011	
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרה במיליוני ש"ח		
מיסים נדחים לקבל:				
31.0	34.4	112	1,174	מהפרשה להפסדי אשראי
*28.0	34.7	*362	696	עודף עתודה לפיצויים ופרישה
*31.5	34.8	*573	434	מהפרשה לחופשה ומענקים
25.4	25.9	57	51	מהפסדים וניכויים מועברים לצורך מיסים
32.6	33.2	149	143	מפריטים כספיים אחרים
30.2	34.3	*1,253	2,498	סך-כך המיסים הנדחים לקבל
עתודה למיסים נדחים:				
25.0	10.5	40	22	בין השקעות בחברות מוחזקות
25.4	27.0	108	47	מפריטים כספיים אחרים
27.9	29.5	185	235	מהתאמת נכסים לא-כספיים בני-פחת
26.7	25.8	333	304	סך-כך העתודה למיסים נדחים

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל. מיושם יתרת מיסים נדחים לקבל, נטו, מותנה בקיום הכנסה חייבת במס בשנים הבאות בסכום מתאים. מס נדחה מחושב על-פי שיעור המס הצפוי בעתיד.

ד. סכום ההתאמה של נכסים לא-כספיים, שהפחתתם לא תותר בניכוי כהוצאה לצורכי מס בעתיד, ושבינה נקבע שאין ליצור עתודה למיסים נדחים:

31 בדצמבר		
2010	2011	
במיליוני ש"ח		
114	98	יתרה לתחילת השנה
(16)	(12)	הסכום שלא הותר בשנת החשבון
98	86	יתרה לסוף השנה

ה. שומות סופיות:

לבנק שומות מס הכנסה סופיות עד וכולל 2009. לחברות בנות שומות סופיות לשנים 2006-2009.

ו. הפסדים שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה:

לבנק ולחברות מאוחדות מסוימות הפסדים וניכויים אחרים שנקבעו לצורך מס, שבגינם לא נכללו נכסי מס נדחה, בסך של כ-391 מיליוני ש"ח (31.12.10) כ-405 מיליוני ש"ח. ניצול סכומים אלה בעתיד יתאפשר במידה ולחברות בהן נרשמו הסכומים תהיה הכנסה חייבת במס.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 29 הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות (המשך)

ז. תיקונים לפקודת מס הכנסה:

ביום 6.12.2011 פורסם ברשומות החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. בהתאם לחוק תבטל הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק התייעלות כלכלית ושיעור מס החברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.
השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 מתבטאת בגידול יתרת מיסים נדחים בסך של 179 מיליוני ש"ח. הבנק מוגדר כמוסד כספי לצורכי חוק מס ערך מוסף המטיל על מוסד כאמור מס שכר ומס רווח. לפיכך הפרשה למיסים על ההכנסה כוללת מס הכנסה על-פי פקודת מס הכנסה ומס רווח לפי חוק מס ערך מוסף. לפיכך, שיעורי המס המשולבים החלים על הבנק, שעל-פיהם חושבו המיסים השוטפים ויתרת המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2011, הינם כדלקמן:

שנת המס	שיעור מס רווח	שיעור מס הכנסה	שיעור מס משולב
2009	16.00%	26.00%	36.21%
2010	16.00%	25.00%	35.34%
2011	16.00%	24.00%	34.48%
2012	16.00%	25.00%	35.34%

ח. הוצאה להפסדי אשראי:

ביום 1 בינואר 2011 אימצה המערכת הבנקאית הוראה חדשה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. כתוצאה מכך נחתמו הסכמים בין המערכת הבנקאית, לרבות הבנק, לבין רשות המיסים על-פיהם נקבעו הכללים בדבר אופן ההכרה בהוצאת להפסדי אשראי לעניין מס.

הרכב הסעיף:

2009	2010	2011
מהשקעות בחברות מאוחדות:		
-	4	5
מהשקעות בחברות כלולות:		
(1)	-	-
מבניינים וציוד:		
3	12	-
רווח ממימוש זכויות לניהול קופות-גמל וקרנות נאמנות		
40	-	-
42	16	5
הפרשה למיסים על רווח מפעולות בלתי-רגילות:		
(14)	-	-
(14)	-	-
28	16	5
-	-	-
רווח לאחר מיסים		
28	16	5
-	-	-
28	16	5

ביאור 30 רווח נטו, מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 31 רווח למניה רגילה

הרכב הסעיף:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2009	2010	2011
במיליוני ש"ח		

רווח בסיסי

*1,272	*2,185	2,741	רווח נקי מפעולות רגילות
28	16	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
*1,300	*2,201	2,746	סך-הכל, רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות

במניות 1 ש"ח ע.ב.

1,317,092,705	1,320,275,318	1,324,290,957	יתרה ליום 1 בינואר של הון מניות מונפק ונפרע
1,490,787	1,701,763	2,070,602	השפעת אופציות שמומשו למניות
(59,452)	-	(2,246,191)	השפעת מניות שנרכשו במהלך התקופה
1,318,524,040	1,321,977,081	1,324,115,368	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה ליום 31 בדצמבר

במיליוני ש"ח

רווח מדולל

*1,272	*2,185	2,741	רווח נקי מפעולות רגילות
28	16	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
*1,300	*2,201	2,746	סך-הכל, רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק

ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות (מדולל)

במניות 1 ש"ח ע.ב.

1,318,524,040	1,321,977,081	1,324,115,368	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח הבסיסי למניה
8,366,012	11,211,162	10,398,596	השפעת אופציות למניות
1,326,890,052	1,333,188,243	1,334,513,964	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב הרווח המדולל למניה ליום 31 בדצמבר

רווח למניה

רווח בסיסי בשקלים חדשים

*0.97	*1.65	2.07	רווח נקי למניה מפעולות רגילות
0.02	0.01	-	רווח למניה מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
0.99*	*1.66	2.07	סך-הכל

רווח מדולל בשקלים חדשים

*0.96	*1.64	2.05	רווח נקי למניה מפעולות רגילות
0.02	0.01	-	רווח למניה מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
*0.98	*1.65	2.05	סך-הכל

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

כללי – המיגזרים השונים והקריטריונים לשיוך לקוחות

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה באמצעות הבנק, חברות בנות, סניפים ונציגויות, בכל תחומי הבנקאות, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. כמו-כן, יש לבנק השקעות בחברות כלולות.

הפעילות של קבוצת הבנק מונהלת באמצעות שישה מיגזרי פעילות עיקריים. החלוקה למיגזרי הפעילות מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמיגזרים, מולו הם פועלים. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. מיגזרי הפעילות מוצגים בהתאם למאפיינים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

קריטריונים לשיוך לקוחות למיגזרים השונים:

מיגזר משקי הבית – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית. לקוחות המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות אשר ההכנסה החודשית שלהם היא עד 9,000 ש"ח.

מיגזר הבנקאות הפרטית – מספק מגוון שירותי בנקאות רב ערוציים ומתקדמים ומוצרים פיננסיים, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות, ללקוחות פרטיים בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, בישראל ובח"ל. לקוחות המשתייכים למיגזר זה הינם לקוחות צעירים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-7,000 ש"ח, או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 75,000 ש"ח. כמו-כן, לקוחות אחרים אשר הכנסתם החודשית גדולה מ-9,000 ש"ח ו/או מחזיקים השקעות בבנק בסכום העולה על 100,000 ש"ח.

מיגזר העסקים הקטנים – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם כאלה בעלי מחזור הכנסות מתחת ל-30 מיליון ש"ח אובליגו בבנק בהיקף של עד 6 מיליון ש"ח.

המיגזר המחמרי – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות מעל 30 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון ש"ח לשנה, או בעלי אובליגו בבנק מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד 200 מיליון ש"ח בבנק או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 6 מיליון ש"ח ועד לסך של 400 מיליון ש"ח.

המיגזר העסקי – הלקוחות שנכללים במיגזר זה הינם לקוחות בעלי מחזור הכנסות (מכירות) מעל 400 מיליון ש"ח ובעלי אובליגו בבנק העולה על 100 מיליון ש"ח, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) הינו מעל 250 מיליון ש"ח. לגבי לקוחות בענף בנייה ונדל"ן, סך האובליגו הינו מעל 200 מיליון ש"ח בבנק, או לקוחות אשר האובליגו הכולל שלהם (בין מהבנק ובין ממלווים אחרים) עולה על 400 מיליון ש"ח.

מיגזר ניהול פיננסי – אחראי על ניהול המקורות והשימושים בבנק, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, ניהול סיכונים השוק והניזלות בכללותם ועל מתן תמיכה בפיתוח ותמחור של מוצרים פיננסיים לצורך שיווקם ללקוחות המיגזרים השונים. גם פעילות חדרי העסקות של הבנק נכללת במיגזר זה. פעילות המיגזר כוללת גיוס מקורות מימון באמצעות הנפקת ניירות-ערך. כמו-כן, למיגזר זה מיוחסות תוצאות הפעילות מהשקעות במניות ומהשקעות בחברות כלולות.

אחרים והתאמות – כולל את כל הפעילויות האחרות של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מיגזר בר דיווח, וכן התאמות של פעולות בין מיגזרות, הנובעות מתקבולים בגין פעולות, שירות ופיתוח מוצרים. בנוסף, כולל המיגזר פעילות בכרטיסי אשראי באחריות בנקים אחרים.

יובהר, כי שיוך תוצאות הפעילות כאמור נעשה לעיתים על-פי קריטריונים נוספים על אלה המפורטים לעיל. לדוגמה, לקוח פרטי או חברה בעלי פרופיל ופוטנציאל לפעילות עתידית אשר תצדיק שיוכם לבנקאות הפרטית או למיגזר העסקי, לפי העניין, יתכן וישויכו למיגזרים אלה למרות שבמועד קליטתם בבנק הם אינם עומדים בקריטריונים הקבועים לכל מיגזר כאמור.

תוצאות הפעילות של חברות הבת הבנקאיות ושל שלוחות הבנק העיקריות בחו"ל שויכו למיגזרי הפעילות באופן הבא: לקוחות Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. (Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A.-i) - בנקאות פרטית; לקוחות סניפי ארצות-הברית ואנגליה - בנקאות פרטית ומיגזר עסקי; בנק פוזיטיב והחברה הבת שלו, JSC Bank Pozitiv - משקי בית ובנקאות מסחרית.

כללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים השונים

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המיגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – כולל בין היתר: (1) את המרווח שבין הריבית המתקבלת מלקוחות המיגזר לבין הריבית הסיטונאית בה מחויב המיגזר בגין המקור אשר שימש למתן ההלוואה ללקוח; (2) את המרווח שבין הריבית הסיטונאית בה מזוכה המיגזר בגין המקורות אותם הוא מעמיד לשימוש הבנק לבין הריבית המשולמת ללקוחות המיגזר בגין מקורות אלה; וכן את (3) הריבית הסיטונאית הלא-צמודה על ההון המשוקלל המחושב לצורך התשואה על ההון המיוחס למיגזר, המחושב על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מיגזר.

הוצאות בגין הפסדי אשראי – ההוצאות בגין הפסדי אשראי נזקפות למיגזר אליו משתייך הלווה, שכנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למיגזר אליו משתייך הלקוח. הכנסות בגין שירותי מחשב אותם מעמיד הבנק לחיצוניים מיוחסות למיגזר "אחרים והתאמות".

הכנסות תפעוליות בינמיגזריות – המיגזר אליו משוייך הלקוח אשר מקבל שירותים מיגזר אחר, מעביר חלק מההכנסה למיגזר המספק את השירות, בהתאם למחיר העברה בגין השירות אשר הועמד לרשות הלקוח. מחירי ההעברה נקבעים על-ידי הבנק בהתבסס, בין היתר, על מחירי השוק בגין שירות, הערכת עלויות פנימית והשתתפות בהכנסות הנובעות במישרין או בעקיפין מהשירות כאמור.

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות מיוחסות על-פי כללים קבועים מראש ומחירי תקן, לכל אחד ממיגזרי הפעילות אם כהוצאה המזוהה ישירות עם פעילות המיגזר ואם על-פי מפתחות העמסה. מחירי התקן נקבעים באופן הדומה לאופן קביעת מחירי ההעברה כמפורט לעיל. פערים הנוצרים מהפרשים בחישוב בין תחשיב ההוצאות בפועל של יחידות אשר אינן יחידות רווח לבין ההכנסה המיוחסת ליחידות אלו בהתאם למחירי התקן, מיוחסים כהכנסה או כהוצאה, לפי העניין, למיגזר "אחרים והתאמות". כללי הייחוס מבוססים על היקפי הפעילות הרלוונטיים לסוגי העלויות של כל מיגזר.

חיוב על שירותים בינמיגזריים – מיגזר אליו משוייך לקוח אשר מקבל שירותים מיגזר אחר, מחוייב על-פי מחירי תקן עבור שירותים שסיפקו מיגזרים אחרים ללקוחותיו. בהתאם לכך, מוקטנות העלויות של המיגזר המספק את השירות, ובמקביל, המיגזר אליו משתייך הלקוח מחוייב בעלויות אלו. **מיסים על ההכנסה –** ההפרשה למס על תוצאות הפעילות של כל מיגזר חושבה על-פי שיעור המס האפקטיבי השנתי. החל מהדוחות ליום 31 בדצמבר 2011, השפעות הנובעות בגין שנים קודמות ומשינויים בשיעורי המס על יתרות המיסים הנדחים נזקפו למיגזר אחרים והתאמות. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

תשואה להון – מבטאת את היחס שבין הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של כל אחד מהמיגזרים לבין ההון המוקצה למיגזר.

הון מוקצה למיגזר – יתרת רכיבי הסיכון במיגזר הרלוונטי, המייצגת את חלקו היחסי של כל מיגזר בסך נכסי הסיכון של הקבוצה שחושבו לצורך יחס הלימות הון לפי הוראות באזל 2, כאשר היא מוכפלת ביחס שבין ההון המשוקלל (כפי שחושב לצורך חישוב התשואה על ההון) לסך יתרת רכיבי הסיכון.

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 32
מיגורי פעילות ואזורים
גיאוגרפיים
(המשך)

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגן הפסדי אשראי:

- מחיצוניים

- בינמימרי

סך-הכל

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים

- בינמימרי

סך ההכנסות

הוצאות בגן הפסדי אשראי

הוצאות תפעוליות ואחרות

- מחיצוניים

- בינמימרי

רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים

הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות

רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים

חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר מיסים

רווח נקי מפעולות רגילות:

לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

רווח נקי:

לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה

המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

תשואה להון (אחוז הרווח הנקי מההון הממוצע)⁽¹⁾

יתרה ממוצעת של נכסים

מזה: השקעות בחברות כלולות

יתרה ממוצעת של התחייבויות

יתרה ממוצעת של נכסי סיכון⁽¹⁾

יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות

יתרה ממוצעת של ניירות-ערך

יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

מספר משרות ממוצע

מרכיב הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגן הפסדי אשראי:

מרווח מפעילות מתן אשראי

מרווח מפעילות קבלת פקדונות

אחר

סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגן הפסדי אשראי

(1) מחושב לפי הון שיוחס למיגור, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

31 בדצמבר 2011							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מימור ניהול פיננסי	המימור העסקי	המימור המסחרי	מימור עסקים קטנים	מימור הבנקאות הפרטית	מימור משקי הבית
8,231	-	322	5,521	1,097	914	(2,825)	3,202
-	-	(8)	(3,097)	(319)	245	4,118	(939)
8,231	-	314	2,424	778	1,159	1,293	2,263
4,852	685	78	512	186	594	1,535	1,262
-	365	-	(1)	(25)	(62)	(209)	(68)
13,083	1,050	392	2,935	939	1,691	2,619	3,457
1,202	-	-	623	130	124	57	268
8,365	1,132	435	752	373	935	2,079	2,659
-	(104)	-	84	10	(31)	26	15
3,516	22	(43)	1,476	426	663	457	515
809	(301)	(118)	515	146	230	157	180
2,707	323	75	961	280	433	300	335
(5)	-	(5)	-	-	-	-	-
2,702	323	70	961	280	433	300	335
39	(1)	48	-	(12)	-	(1)	5
2,741	322	118	961	268	433	299	340
5	5	-	-	-	-	-	-
2,707	328	70	961	280	433	300	335
39	(1)	48	-	(12)	-	(1)	5
2,746	327	118	961	268	433	299	340
12.0%	-	5.5%	9.0%	11.1%	21.7%	18.5%	10.0%
326,457	9,815	82,011	102,065	23,794	22,051	26,371	60,350
129	-	129	-	-	-	-	-
303,448	954	52,245	63,018	13,887	23,616	116,408	33,320
289,374	7,883	26,880	134,876	30,660	25,318	20,428	43,329
124,742	82,109	-	3,661	1,620	2,878	32,071	2,403
649,858	-	-	526,117	9,567	8,790	102,351	3,033
1,428	-	-	29	11	19	1,369	-
13,827	770	803	943	611	1,800	3,533	5,367
			1,595	563	845	358	1,647
			104	60	216	893	512
			725	155	98	42	104
			2,424	778	1,159	1,293	2,263

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 32
מיגורי פעילות ואזורים
גיאוגרפיים
(המשך)

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
- מחיצוניים
- בינמימרי
סך-הכל
הכנסות תפעוליות ואחרות:
- מחיצוניים
- בינמימרי
סך ההכנסות
הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות
- מחיצוניים
- בינמימרי
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מיסים
רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
רווח מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז הרווח הנקי מההון הממוצע) ^{(1)**}
יתרה ממוצעת של נכסים
מזה: השקעות בחברות כלולות
יתרה ממוצעת של התחייבויות
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(1)**}
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
מספר משרות ממוצע
מרכיב הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
מרווח מפעילות מתן אשראי
מרווח מפעילות קבלת פקדונות
אחר
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.
** סוג מחדש.
(1) מחושב לפי הון שיוחס למיגור, על פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 2.

*31 בדצמבר 2010							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מימון ניהול פיננסי	המימון העסקי	המימון המסחרי	מימון עסקים קטנים	מימון הבנקאות הפרטית	מימון משקי הבית
7,775	-	(3,146)	2,808	1,180	1,457	2,122	3,354
-	-	3,542	(147)	(492)	(440)	(1,125)	(1,338)
7,775	-	396	2,661	688	1,017	997	2,016
5,052	785	72	629	170	560	1,584	1,252
-	348	-	-	(25)	(58)	(207)	(58)
12,827	1,133	468	3,290	833	1,519	2,374	3,210
1,030	-	-	435	118	139	29	309
8,291	1,054	494	745	404	939	2,058	2,597
-	(80)	-	82	32	(57)	18	5
3,506	159	(26)	2,028	279	498	269	299
1,342	65	(13)	769	107	189	104	121
2,164	94	(13)	1,259	172	309	165	178
3	-	3	-	-	-	-	-
2,167	94	(10)	1,259	172	309	165	178
18	2	4	-	3	-	(2)	11
2,185	96	(6)	1,259	175	309	163	189
16	16	-	-	-	-	-	-
2,183	110	(10)	1,259	172	309	165	178
18	2	4	-	3	-	(2)	11
2,201	112	(6)	1,259	175	309	163	189
10.4%	-	(0.2%)	13.4%	8.5%	17.1%	11.1%	5.8%
304,521	9,718	79,033	96,731	21,560	20,095	22,473	54,911
123	-	123	-	-	-	-	-
283,342	887	49,944	58,494	12,272	21,749	108,837	31,159
269,364	6,863	34,592	119,037	26,072	22,865	18,613	41,322
125,764	81,813	-	4,489	1,221	2,796	32,709	2,736
629,280	-	-	509,168	7,898	8,174	100,862	3,178
1,281	-	-	41	15	19	1,206	-
13,875	794	818	844	583	1,892	3,563	5,381
			1,657	522	789	340	1,573
			77	37	128	610	312
			927	129	100	47	131
			2,661	688	1,017	997	2,016

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 32
מיגורי פעילות ואזורים
גיאוגרפיים
(המשך)

רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגן הפסדי אשראי:	
- מחיצוניים	
- בינמיזרי	
סך-הכל	
הכנסות תפעוליות ואחרות:	
- מחיצוניים	
- בינמיזרי	
סך ההכנסות	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	
הוצאות תפעוליות ואחרות	
- מחיצוניים	
- בינמיזרי	
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים	
הפרשה למיסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעולות רגילות**	
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לאחר מיסים	
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר מיסים	
רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות:	
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	
רווח (הפסד) מפעולות בלתי-רגילות לאחר מיסים לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
רווח (הפסד) נקי:	
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	
המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	
תשואה ליהון (אחוז הרווח הנקי מההון הממוצע) ⁽¹⁾	
יתרה ממוצעת של נכסים	
מזה: השקעות בחברות כלולות	
יתרה ממוצעת של התחייבויות	
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾	
יתרה ממוצעת של נכסי קופות-גמל וקרנות נאמנות	
יתרה ממוצעת של ניירות-ערך	
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	
מספר משרות ממוצע	
מרכיב הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:	
מרווח מפעילות מתן אשראי	
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	
אחר	
סך-הכל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.
** סווג מחדש לצורך זקיפת השפעות הנובעות בגין שנים קודמות ומשינויים בשיעורי המס על יתרות המיסים הנדחים למיגור אחרים והתאמות.
(1) מחושב לפי הון שיוחס למיגור, על-פי רכיבי סיכון שיוחסו לו לפי הוראות באזל 1.

31 בדצמבר 2009***							
סך-הכל	אחרים והתאמות	מיגור ניהול פיננסי	המיגור העסקי	המיגור המסחרי	מיגור עסקים קטנים	מיגור הבנקאות הפרטית	מיגור משקי הבית
6,718	-	(4,030)	6,395	1,045	877	(621)	3,052
-	-	4,071	(3,898)	(399)	(10)	1,553	(1,317)
6,718	-	41	2,497	646	867	932	1,735
5,039	742	18	939	155	529	1,487	1,169
-	330	-	5	(24)	(53)	(202)	(56)
11,757	1,072	59	3,441	777	1,343	2,217	2,848
2,017	-	-	1,243	167	240	33	334
7,457	1,038	514	670	278	839	1,821	2,297
-	(53)	-	80	52	(85)	21	(15)
2,283	87	(455)	1,448	280	349	342	232
990	152	(160)	537	108	131	129	93
1,293	(65)	(295)	911	172	218	213	139
(15)	-	(15)	-	-	-	-	-
1,278	(65)	(310)	911	172	218	213	139
(6)	5	(17)	-	(2)	-	(1)	9
1,272	(60)	(327)	911	170	218	212	148
28	6	(1)	1	-	2	7	13
1,306	(59)	(311)	912	172	220	220	152
(6)	5	(17)	-	(2)	-	(1)	9
1,300	(54)	(328)	912	170	220	219	161
6.8%	-	(6.8%)	14.4%	13.2%	19.3%	17.9%	5.5%
304,989	10,035	79,242	106,241	20,982	17,897	18,996	51,596
297	-	297	-	-	-	-	-
285,461	869	46,466	61,211	11,973	21,011	114,375	29,556
270,045	8,758	74,685	94,094	19,280	17,208	14,697	41,323
104,166	67,998	-	2,225	721	2,211	28,425	2,586
516,874	-	-	412,432	5,249	6,189	90,131	2,873
7,956	-	-	6,110	16	22	1,808	-
13,683	785	837	821	557	1,891	3,459	5,333
			1,666	521	689	317	1,405
			42	24	85	598	212
			789	101	93	17	118
			2,497	646	867	932	1,735

מידע על אזורים גיאוגרפיים⁽¹⁾

סך נכסים		רווח (הפסד) נקי			הכנסות ⁽²⁾			
ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
*2010	2011	*2009	*2010	2011	*2009	*2010	2011	
270,333	293,110	1,193	2,154	2,667	10,220	11,466	11,856	ישראל
26,201	35,701	64	42	47	583	532	537	צפון אמריקה
24,264	27,552	42	4	29	936	810	668	אירופה
291	325	1	1	3	18	19	22	אחר
50,756	63,578	107	47	79	1,537	1,361	1,227	סך-הכל מחוץ לישראל
321,089	356,688	1,300	2,201	2,746	11,757	12,827	13,083	סך-הכל מאוחד

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) לעיל.
 (1) החלוקה לאזורים גיאוגרפיים בוצעה לפי מיקום הנכסים. המרכז לבנקאות פרטית בינלאומית בתל-אביב, המהווה חלק אינטגרלי ממערך ה-GPB, שיויך אף הוא לפעילות מחוץ לישראל.

(2) הכנסות: רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות ואחרות.

מספר חוקים שנחקקו לאחרונה וכן יוזמות או הצעות-חוק ממלכתיות או פרטיות, המצויות בשלבים שונים של הכנה ואשר עשויות להפוך לחוקים אף הן, עלולים לגרום לבנק לסבול מסרבול וחשיפה לתביעות מטרידות, או ממגבלות בפעילותו וממילא - להשפעה לרעה על רווחיותו בעתיד. אין ביכולתו של הבנק להעריך את ההשפעה בעתיד, של האמור לעיל על קבוצת הבנק.

ביאור 32
מיגזרי פעילות ואזורים
גיאוגרפיים
(המשך)**ביאור 33**
יוזמות חקיקה

א. תמצית מאזן

31 בדצמבר		
2010	2011	
נכסים		
48,122	53,241	מזומנים ופקדונות בבנקים
20,234	24,902	ניירות-ערך
**215,252	226,919	אשראי לציבור
***11,058	(3,872)	הפרשה להפסדי אשראי
204,194	223,047	אשראי לציבור, נטו
339	616	אשראי לממשלות
***14,847	15,041	השקעות בחברות מוחזקות
3,415	3,350	בנינים וציוד
**6,394	10,455	נכסים בגין מכשירים נגזרים
***2,235	3,800	נכסים אחרים
***299,780	334,452	סך-כל הנכסים
התחייבויות והון		
238,293	262,555	פקדונות הציבור
3,728	6,019	פקדונות מבנקים
1,335	1,085	פקדונות הממשלה
-	1,148	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
18,274	21,110	כתבי התחייבות נדחים
**10,129	12,994	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
***5,460	5,696	התחייבויות אחרות
***277,219	310,607	סך-כל ההתחייבויות
**22,561	23,845	הון
***299,780	334,452	סך-כל ההתחייבויות וההון

* ביום 1.1.2011 אימץ הבנק לראשונה את הוראת המפקח על הבנקים בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגמים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". מספרי ההשוואה לשנים קודמות לא הוצגו מחדש, ולכן הנתונים ליום 31.12.2011 אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-* בשנת 2010. להסברים נוספים לגבי השפעת האימוץ לראשונה של ההוראה ראה ביאור 1(ה) (4) לעיל.

** הנתונים סווגו מחדש כדי להתאים לכותרות הסעיפים ולשיטת ההצגה בתקופה השוטפת בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסיימים ראה ביאור 1(ג) (4) לעיל.

*** הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

ב. תמצית דוח רווח והפסד

2009	2010	2011	
5,732	7,118	7,361	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,933	969	1,150	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,799	6,149	6,211	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

2,906	3,033	2,871	עמלות תפעוליות
371	24	(12)	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
*139	*114	64	הכנסות אחרות
3,416	*3,171	2,923	סך-כך ההכנסות התפעוליות והאחרות

הוצאות תפעוליות ואחרות:

*3,383	*3,978	4,060	משכורות והוצאות נלוות
1,252	1,317	1,335	אחזקה ופחת בניינים וציוד
1,102	1,085	1,086	הוצאות אחרות
*5,737	*6,380	6,481	סך-כך ההוצאות התפעוליות והאחרות
*1,478	*2,940	2,653	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
*797	*1,132	690	הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
*681	*1,808	1,963	רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
591	377	778	חלקו של הבנק ברווחים, נטו, מפעולות רגילות של חברות מוחזקות, לאחר מיסים
			רווח נקי מפעולות רגילות:
*1,272	*2,185	2,741	המיוחס לבעלי מניות הבנק
28	16	5	רווח מפעולות בלתי-רגילות, לאחר מיסים
			רווח נקי:
*1,300	*2,201	2,746	המיוחס לבעלי מניות הבנק

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה) (18) לעיל.

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים

2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
*1,300	*2,201	2,746	רווח נקי לשנה
התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת:			
(626)	(257)	(405)	חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות מוחזקות
587	607	597	פחת על בניינים וציוד
11	10	17	הפחתות
1,933	969	1,150	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(346)	(245)	(1,052)	רווח ממימוש והתאמה של ניירות-ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפידיון
25	(16)	(14)	הפסד (רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות-ערך למסחר
(3)	(12)	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
45	109	3	שינוי בהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות
*(62)	*74	237	שינוי בהתחייבויות בגין זכויות עובדים
*90	*16	(323)	מיסים נדחים, נטו
487	303	399	הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
*3,441	*3,759	3,355	מזומנים, נטו, מפעילות שוטפת
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) בנכסים			
7,023	524	(863)	פקדונות בבנקים, נטו
(49)	(133)	(279)	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפידיון
-	58	218	תמורה מפידיון אגרות-חוב מוחזקות לפידיון
(7,807)	(9,918)	(16,070)	רכישת ניירות-ערך זמינים למכירה
9,324	5,015	13,556	תמורה ממימוש ניירות-ערך זמינים למכירה
(1,019)	1,101	(1,155)	ניירות-ערך למסחר, נטו
6,042	(9,797)	(21,181)	אשראי לציבור, נטו
52	(121)	(277)	אשראי לממשלות, נטו
(136)	(87)	(147)	השקעות בחברות מוחזקות
182	-	37	תמורה ממכירת חברות מוחזקות ומפירעון שטרי הון
(560)	(573)	(570)	רכישת בניינים וציוד
47	29	1	תמורה ממימוש בניינים וציוד
6,091	(956)	(4,423)	נכסים אחרים, נטו
19,190	(14,858)	(31,153)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בנכסים

ביאורים לדוחות הכספיים

ליום 31 בדצמבר 2011

ביאור 34 תמצית דוחות של הבנק (המשך)

ג. תמצית דוח על תזרימי מזומנים (המשך)

2009	2010	2011	
תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) בהתחייבויות ובהון			
2,395	7,561	24,262	פקדונות מהציבור, נטו
(1,171)	(2,091)	2,291	פקדונות מבנקים, נטו
(106)	(216)	(250)	פקדונות מהממשלה, נטו
-	-	1,148	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נטו
3,884	1,237	3,349	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(773)	(487)	(928)	פידיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
*(6,432)	*3,317	2,526	התחייבויות אחרות, נטו
4	4	4	הנפקת מניות ואופציות
(10)	-	(74)	רכישה עצמית של מניות
-	-	(270)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
*(2,209)	*9,325	32,058	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בהתחייבויות ובהון
20,422	(1,774)	4,260	גידול (קטון) במזומנים
28,588	49,010	47,236	יתרת מזומנים לתחילת השנה
49,010	47,236	51,496	יתרת מזומנים לסוף השנה

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) לעיל.

ביאור 35 מידע על בסיס נתונים נומינלים היסטוריים לצורכי מס - הבנק

31 בדצמבר			
*2010	2011		
299,519	334,248	סך-הכל נכסים	
277,219	310,607	סך-הכל התחייבויות	
22,300	23,641	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
2009	2010	2011	
*1,292	*2,151	2,772	רווח נקי

* הוצג מחדש לאור יישום למפרע של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1(ה)(18) לעיל.

372	בנק הפועלים - סניפי ארצות-הברית
373	בנק הפועלים - סניף לונדון
374	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד
375	בנק פוזיטיף קרדי ווה קלקינמה

תמצית מאזן ליום 31 בדצמבר

2010	2011		2010	2011	
		התחייבויות והון			נכסים
4,194	3,271	פקדונות הציבור	3,155	5,141	מזומנים ופקדונות בבנקים
1,614	4,579	פקדונות מבנקים	817	688	ניירות-ערך
286	278	התחייבויות אחרות	2,085	2,280	אשראי לציבור
			10	8	בניינים וציוד
104	112	אמצעים הוניים*	131	123	נכסים אחרים
6,198	8,240	סך-כל ההתחייבויות והאמצעים הוניים	6,198	8,240	סך-כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2010	2011	
73	62	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
1	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
72	62	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
14	14	הכנסות תפעוליות ואחרות
70	66	הוצאות תפעוליות ואחרות
16	10	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
1	(23)	הפרשה למס (הטבת מס)
15	33	רווח נקי

* האמצעים הוניים כוללים את סכומי הפקדונות המקוריים שהופקדו בסניפי ארצות-הברית על-ידי הבנק בישראל במועד הקמת הסניפים, בתוספת הרווחים (הפסדים) שנרשמו בסניפים עד לתאריך המאזן לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

הערה:

הנתונים המפורטים לעיל הינם הנתונים כפי שנכללו בדוחות הכספיים של הסניפים לאחר התאמתם לכללי החשבונאות המיושמים בבנק.

תמצית מאזן ליום 31 בדצמבר

2010	2011		2010	2011	
		התחייבויות והון			נכסים
770	494	פקדונות הציבור	429	367	מזומנים ופקדונות בבנקים
185	319	פקדונות מבנקים	106	-	ניירות-ערך
48	120	התחייבויות אחרות	459	484	אשראי לציבור
			3	5	בנינים וציוד
34	37	אמצעים הוניים*	40	114	נכסים אחרים
1,037	970	סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	1,037	970	סך-כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2010	2011	
21	13	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
21	15	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
1	1	הכנסות תפעוליות ואחרות
11	10	הוצאות תפעוליות ואחרות
11	6	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
(1)	-	הפרשה למס (הטבת מס)
12	6	רווח נקי

* האמצעים ההוניים כוללים את סכומי הפקדונות המקוריים שהופקדו בסניף לונדון על-ידי הבנק בישראל במועד הקמת הסניף, בתוספת הרווחים (הפסדים) שנרשמו בסניף עד לתאריך המאזן לרבות התאמות מהצגת ניירות-ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

הערה:

הנתונים המפורטים לעיל הינם הנתונים כפי שנכללו בדוחות הכספיים של הסניף לאחר התאמתם לכללי החשבוונאות המיושמים בבנק.

תמצית מאזן ליום 31 בדצמבר

2010	2011		2010	2011	
		התחייבויות והון			נכסים
2,237	2,552	פקדונות מהציבור	638	933	מזומנים ופקדונות בבנקים
110	144	פקדונות מבנקים	1,010	691	ניירות-ערך
90	-	אגרות-חוב	1,178	1,445	אשראי לציבור
89	97	התחייבויות אחרות	5	4	בניינים וציוד
365	374	הון עצמי	60	94	נכסים אחרים
2,891	3,167	סך-כל התחייבויות והון	2,891	3,167	סך-כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2010	2011	
49	39	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
49	38	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
59	52	הכנסות תפעוליות ואחרות
75	74	הוצאות תפעוליות ואחרות
33	16	רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
5	3	הפרשה למיסים
28	13	רווח נקי

הערה:

הנתונים המפורטים לעיל הינם הנתונים כפי שנכללו בדוחות הכספיים של בנק הפועלים שוויץ, לאחר התאמתם לכללי החשבונאות המיושמים בבנק.

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר

2010	2011		2010	2011	
		התחייבויות והון			נכסים
171	136	פקדונות מהציבור	265	226	מזומנים ופקדונות בבנקים
845	1,269	פקדונות מבנקים	162	226	ניירות-ערך
153	102	אגרות-חוב	1,144	1,456	אשראי לציבור
		ניירות-ערך שנמכרו במסגרת			בנינים וציוד
20	79	הסכם רכש חוזר	18	17	
75	52	התחייבויות אחרות	88	118	נכסים אחרים
413	405	הון עצמי			
1,677	2,043	סך-כל ההתחייבויות והון	1,677	2,043	סך-כל הנכסים

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2010	2011	
97	55	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
13	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
84	52	רווח מפעילות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
8	9	הכנסות תפעוליות ואחרות
83	70	הוצאות תפעוליות ואחרות
9	(9)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מיסים
7	(2)	הפרשה למס (הטבת מס)
2	(7)	רווח (הפסד) נקי

* שער החליפין ליום 31 בדצמבר 2011 של 1 לירה תורכית חדשה הוא 1.989 ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2010: 2.296 ש"ח).

הערה:

הנתונים המפורטים לעיל הינם הנתונים כפי שנכללו בדוחות הכספיים המאוחדים של בנק פוזיטיף, לאחר ביצוע התאמות לכללי החשבונאות המיושמים בבנק.

דוח תקופתי לשנת

2011

דוח תקופתי לשנת 2011

הדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים בצירוף חוות דעת רואי החשבון המבקרים, מצורפים ומהווים חלק בלתי נפרד מדוח זה.

תקנה 9
דוחות כספיים

אין

תקנה 10 ג'

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11
רשימת השקעות
בחברות בנות ובחברות
קשורות לתאריך הדוח
על המצב הכספי

א. במניות ובניירות-ערך המיזם

שם החברה	סוג המניה	
	שם המניה	ערך נקוב למניה
אבוקה חברה להשקעות בע"מ	מניות רגילות	0.001
אגם חברה פיננסית בע"מ	מניות רגילות	1
אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	מניות רגילות	0.0001
אופז בע"מ	מניות רגילות	0.01
אוצר בבל בע"מ		
אמינית בע"מ	מניות רגילות	1
באמ"י נכסים בע"מ		
בי אייל איי אינווסטמנט אדיוסורס אסיה		
ביצור בע"מ	מניות רגילות	0.0005
ביתן חב' להשקעות ולמשכנתאות בע"מ	מניות רגילות	0.001
בנעד חברה להשקעות בע"מ	מניות רגילות	0.001
בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א	מניות רגילות	100
בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	COMMON	1
בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	מניות יסוד	100
בנק פוזיטיף קרדיו וה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.		
גדיד פועלים בע"מ	מניות רגילות	1
ג'י אס סי בנקפוזיטיב		
גלובל פקטורינג בע"מ		
דיר ב.פ. בע"מ		
דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ		
דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ		
המטה לביצוע הסדר הקיבוצים בע"מ	מניות רגילות	1
הפועלים (לטין אמריקה) ס.א		
הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל טי די		
הפועלים אינטרנשיונל (ג.ו.)	COMMON	1000
הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	מניות רגילות	0.001
הפועלים הנפקות בע"מ	מניות רגילות	1
הפועלים יו.א.איי הולדינג קומפני אינק		
הפועלים נומיניס	מניות רגילות	1
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ		
הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק		
זהר-השמש להשקעות בע"מ	מניות רגילות	0.0001
חברה להשקעות של קונטיננטל בע"מ		
חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	מניות רגילות	0.01

שיעור החזקה				שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב	מספר מניות
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון	בנייר הערך			
100%	100%	100%	100%		5	5,000
100%	100%	100%	100%	3	1,250,000	1,250,000
100%	100%	100%	100%	6	100,000	1,000,000,000
100%	100%	100%	100%	347	10,007.7	1,000,770
100%	100%	100%		4		
100%	100%	100%	100%	70	16,820	16,820
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%	(169)	34,820	69,640,000
100%	100%	100%	100%		5,999.874	5,999,874
100%	100%	100%	100%	1	5	5,000
100%	100%	100%	100%	42	41,990,000	419,900
100%	100%	100%	100%	216	13,579,143	13,579,143
100%	100%	100%	100%	1,506	65,000,000	650,000
70%	70%	70%		371		
100%	100%	100%	100%	3	1,500,000	1,500,000
100%	100%	100%		210		
100%	100%	100%				
100%	100%	100%		602		
100%	100%	100%		-		
100%	100%	100%		1		
38%	38%	38%	38%		3	3
100%	100%	100%		30		
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%	13	250,000	250
100%	100%	100%	100%	104	93,076.895	93,076,895
100%	100%	100%	100%	40	1,8150,001	18,150,001
100%	100%	100%		1,478		
100%	100%	100%	99%		99	99
100%	100%	100%		988		
100%	100%	100%		121		
100%	100%	100%	100%	(849)	1,9999	19,999
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%		1,000	100,000

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11
רשימת השקעות
בחברות בנות ובחברות
קשורות לתאריך הדוח
על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המיזם (המשך)

שם החברה	סוג המניה	
	שם המניה	ערך נקוב למניה
חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ		
חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ		
חניון אלנבי 115 תל-אביב בע"מ	מניות רגילות	0.001
חצרן חברה להשקעות בע"מ		
חרמש פועלים בע"מ	מניות רגילות	1000
טרניל חברה למסחר ולהשקעות		
יוזמה 2 ראינווסטמנט פנד אל.פי		
יורפי (יורוקרד) ישראל בע"מ		
ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ		
ישראלכרט בע"מ	מניות רגילות	0.0001
ישראלכרט בע"מ	מניות מיוחדות	0.0001
ישראלכרט מימון בע"מ		
מבנים וציוד בע"מ	מניות רגילות	0.1
מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ		
מי-עוז בע"מ		
מישור פועלים בע"מ	מניות רגילות א'	0.0001
מסיק פועלים בע"מ	מניות רגילות	0.0001
מסיק פועלים בע"מ	מניות רגילות א'	1000
מרכז סליקה בנקאי בע"מ	מניות רגילות	0.001
מתאר חברה להנפקות בע"מ	מניות רגילות	0.0001
נכסי בבל בע"מ	מניות רגילות	1
נכסי בבל בע"מ	מניות יסוד	1
סי ביליסים טקנולוג'לרי		
ספנות השקעות בע"מ	מניות רגילות	1
ספנות נכסים בע"מ	מניות רגילות	1
ספנות שירותי נאמנות בע"מ	מניות רגילות	1
ענית (נכסים) בע"מ	מניות רגילות	0.0001
עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ	מניות רגילות	0.0001
פאם הולדינג אל.טי.די		
פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	מניות רגילות	1
פועלים (גשור) נאמנים בע"מ	מניות רגילות	0.001
פועלים (רוממה) נאמנים בע"מ	מניות רגילות	0.001
פועלים אופקים בע"מ		
פועלים אסט מנג'מנט (אירלנד) לימיטד		

שיעור החזקה			בנייר הערך	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב	מספר מניות
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				
42%	42%	42%	42%		0.042	42
33%	33%	33%				
100%	100%	100%	100%	5	2,409,000	2,409
100%	100%	100%				
36%	36%	36%				
99%	99%	98%				
100%	100%	100%				
99%	99%	98%	98%	1,400	71.9999	719,999
99%	99%	98%	100%		0.0001	1
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	95%		9.5	95
100%	100%	100%		(4)		
100%	100%	100%		10		
50%	50%	50%	100%		0.0001	1
100%	100%	100%	100%	1	1.9999	19,999
100%	100%	100%	100%		1,500,000	1,500
25%	25%	25%	25%	33	6,250	6,250,000
100%	100%	100%	100%	1	999,9994	9,999,994
100%	100%	100%	100%		99,999	99,999
100%	100%	100%	100%		1	1
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	99%	29	108	108
100%	100%	100%	99%		99	99
100%	100%	100%	100%		29,999	29,999
100%	100%	100%	100%		1.9999	19,999
100%	100%	100%	100%		9.9999	99,999
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%	6	3,069	3,069
100%	100%	100%	100%		5	5,000
100%	100%	100%	100%		5	5,000
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11
רשימת השקעות
בחברות בנות ובחברות
קשורות לתאריך הדוח
על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המרים (המשך)

שם החברה	סוג המניה	
	שם המניה	ערך נקוב למניה
פועלים אססט מנג'מנט (יו.קיי) לימיסד		
פועלים אקספרס בע"מ	מניות רגילות	1 שקל חדש
פועלים בשירות עצמי בע"מ	מניות רגילות	0.0001 שקל חדש
פועלים בתבונה בע"מ	מניות רגילות	1 שקל חדש
פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת		
פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ		
פועלים וונצ'רס 1 בע"מ		
פועלים וונצ'רס 2 אל.פי		
פועלים וונצ'רס בע"מ		
פועלים ונצ'ר סרביס ישראל בע"מ		
פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ		
פועלים סהר בע"מ		
פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	מניות רגילות	1 שקל חדש
פועלים שוקי הון בע"מ		
פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ		
פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ		
פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	מניות רגילות א'	0.0001 שקל חדש
פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	מניות רגילות ב'	0.0001 שקל חדש
פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ		
פועלים שירותי נאמנות בע"מ	מניות רגילות	1 שקל חדש
פועלים-אגוז חברה פיננסית בע"מ		
פועלית בע"מ	מניות רגילות	0.0001 שקל חדש
פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי		
פי סי אם הדסון מנג'מנט קומפני הולדינגס אל פי		
פימר חברה לבנין ופיתוח בע"מ		
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	מניות רגילות	1 שקל חדש
פעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ	מניות רג' 0.001	0.001 שקל חדש
פקעות פועלים בע"מ	מניות רגילות	100 שקל חדש
פש"ה הון סיכון שותפות מוגבלת		
צדית בע"מ	מניות רגילות ב'	0.0001 שקל חדש
צמרת מימונים בע"מ		
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות רגילות	0.0001 שקל חדש
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות הנהלה א'	0.0001 שקל חדש
קונטיננטל פועלים בע"מ	מניות הנהלה ב'	0.0001 שקל חדש

שיעור החזקה			בנייר הערך	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב	מספר מניות
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון				
100%	100%	100%		113		
100%	100%	100%	100%	166	139,326	139,326
100%	100%	100%	100%	13	1,000	10,000,000
100%	100%	100%	100%	(14)	9,999	9,999
99%	99%	99%				
100%	100%	100%				
100%	54%	54%				
100%	0%	0%				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%		4		
100%	100%	100%		18		
100%	100%	100%		257		
100%	100%	100%	0%	673	40,017	40,017
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	5%		18.3613	183,613
100%	100%	100%	5%		28.0695	280,695
100%	100%	100%		1		
100%	100%	100%	100%	30	200,005	200,005
100%	100%	100%		1		
100%	100%	100%	100%		12,905	129,050,000
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				
50%	50%	26%				
100%	100%	100%	100%	105	50,000	50,000
100%	100%	100%	100%		5	5,000
100%	100%	100%	100%	286	37,021,400	370,214
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	0%		0.0001	1
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%	577	5,835,135.635	58,351,356,354
100%	100%	100%	100%		0.002	20
100%	100%	100%	100%		0.002	20

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11 רשימת השקעות בחברות בנות ובחברות קשורות לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

א. במניות ובניירות-ערך המיזם (המשך)

שם החברה	סוג המניה	
	ערך נקוב למניה	סוג מטבע
קלריטי פמלי אופיס איי ג'י		
קלריטי פמלי אופיס אל טי די		
רבידים (נכסים) בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001
רמחל פועלים בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001
רמחל פועלים בע"מ	מניות נדחות	שקל חדש 0.0001
שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.	מניות רגילות	דולר ארצות-הברית 1
שורש פועלים בע"מ	מניות יסוד	שקל חדש 0.0001
שירותי בנק אוטומטיים בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001
שריון חברה להשקעות בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.001
תבואת פועלים בע"מ	מניות רגילות א'	שקל חדש 0.0001
תובל חברה להשקעות בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.001
תמורה חברה פיננסית בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001
תעודה חברה פיננסית בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001
תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	מניות רגילות	שקל חדש 0.0001

שיעור החזקה			בנייר הערך	שווי מאזני (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב	מספר מניות
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%				
100%	100%	100%	100%		1.9999	19,999
100%	100%	100%	95%		0.002	20
100%	100%	100%	100%		0.0011	11
100%	100%	100%	0%	270	1	1
50%	50%	50%	50%		0.0001	1
34%	34%	34%	35%	140	1,380	13,800,000
100%	100%	100%	100%		5	5,000
50%	50%	50%	100%		0.0001	1
100%	100%	100%	100%		5	5,000
100%	100%	100%	99%		495.9997	4,949,997
100%	100%	100%	100%	(35)	5,999.9995	59,999,995
100%	100%	100%	68%	3,969	0.299	2,990

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11
רשימת השקעות
בחברות בנות ובחברות
קשורות לתאריך הדוח
על המצב הכספי (המשך)

ב. באגרות-חוב ובשטרי-הון

שנת פירעון סופי	שיעור ריבית (ב-%)	יתרה מאזנית (במיליוני ש"ח)	תנאי הצמדה	שם החברה
2012	-	200	לא-צמוד	ביצור בע"מ
2015		420	צמוד מדד	הפועלים הנפקות בע"מ ⁽¹⁾
2012	-	850	לא-צמוד	זהר-השמש להשקעות בע"מ
2012	-	29	לא-צמוד	פועלים בתבונה
2012	-	8	לא-צמוד	עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ
2012	-	286	לא-צמוד	תעודה חברה פיננסית בע"מ
2012	-	1	לא-צמוד	תובל חברה להשקעות בע"מ
2012	-	1	לא-צמוד	בנעד חברה להשקעות בע"מ

(1) נסחרות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב.

סדרה	שער	שווי שוק במיליוני ש"ח
22	135.13	86
23	116.34	45
25	132.74	289

ג. יתרת הלוואות ליום 31 דצמבר 2011

זמן פירעון סופי	שיעור ריבית הלוואות צמודות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות צמודות מדד	שיעור ריבית הלוואות מטבע-חוץ	שיעור ריבית הלוואות לא-צמודות	יתרת הלוואות ליום 31.12.11 (במיליוני ש"ח)	שם החברה
	%	%	%	%		
ללא מועד פירעון					4	בנק הפועלים (לוקסמבורג) אל.טי.די
ללא מועד פירעון					246	בנק הפועלים (שוויץ) אל.טי.די
2012			2.78-2.79		159	בנק פוזיטיף קרדיו ה קלקינמה
2012		3.30-3.37			38	הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק
2012					2	ישראלכרט בע"מ
ללא מועד פירעון					59	פועלים אקספרס בע"מ
ללא מועד פירעון					4	פועלים בתבונה בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 11
רשימת השקעות
בחברות בנות ובחברות
קשורות לתאריך הדוח
על המצב הכספי (המשך)

ד. רשימת חברות לא פעילות:	
אמ"י נאמנים בע"מ	
בניני ציבור בע"מ	
הסנה אחזקות והשקעות בע"מ	
הסנה אינטרנשיונל חברה לביטוח בע"מ	
הסנה חברה ישראלית לביטוח בע"מ	
הפועלים אחזקות (לטין אמריקה) בע"מ	בפירוק מרצון
הפועלים שירותי ניהול (אמריקה הלטינית) בע"מ	
חברה לפתוח אשקלון ברנע בע"מ	
חברת כפר הנופש אשקלון בע"מ	בפירוק מרצון
חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ	
חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ	
חברת נאמנות של תעוש בע"מ	בפירוק מרצון
חברת עודאר בע"מ	
יזומה 2 ראינווסטמנט פוד אל.פי.	
יפת רישומים בע"מ	בפירוק מרצון
מבנים וציוד בע"מ	
מטעי רמתיים בע"מ	
מישור פועלים בע"מ	
נהול קרן הורייזן בנאמנות עבור משקיעי קרן הורייזן	
פימר חברה לבנין ופיתוח בע"מ	
פרדס א ד ס בע"מ	
קלריטי פמלי אופיס אי.גי.	בפירוק מרצון
קלריטי פמלי אופיס אל.טי.די	בפירוק מרצון
קרקעות בגושים 7123 7124 7128 בע"מ	
רותסה בע"מ	בפירוק מרצון
שורש פועלים בע"מ	
שיריון חברה להשקעות בע"מ	
תבואת פועלים בע"מ	
תוט תיור וטיול בע"מ	
תיעוש אזורי פיתוח בע"מ	בפירוק מרצון

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 12 שינויים בהשקעות הבנק בחברות-בנות ובחברות קשורות בתקופת הדוח

עלות (במיליוני ש"ח)	סך-הכל ערך נקוב	מהות השינוי	תאריך השינוי	סוג המניה		שם המניה	
				סוג מטבע	ערך נקוב למניה		
שם החברה							
17	4,271	השקעה	24.3.11	ש"ח	1	מניה	אמינית בע"מ
(67)	(7,750,000)	בפירוק	17.8.11	ליש"ט		מניה	בי אייג' איי גרזי לימיטד*
-	1	השקעה	5.12.11	ש"ח	1	מניה	תעודה חברה פיננסית בע"מ
-	1	השקעה	5.12.11	ש"ח	1	מניה	פועלים הנפקות בע"מ
-	1	השקעה	5.12.11	ש"ח	1	מניה	פועלי שוקי הון בע"מ
18	4,459	השקעה	20.12.11	ש"ח	1	מניה	אמינית בע"מ
חברות שפורקו במהלך השנה:							
פרטיק אי.אס.							
ד.פ.ל. נכסים בע"מ							
פועלים קונסולטוריה אימפרסריאל אל.טי.די							
פועלים סרביקוס רפרסנטקוס אל.טי.די							
בי אייג' איי גרזי לימיטד*							
פועלים מוצרים פיננסיים בע"מ							
פועלים מוצרים פיננסיים מסחר (2005) בע"מ							
קדימה פועלים חברה פיננסית בע"מ							

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 13
הכנסות של חברות-בת
וחברות קשורות והכנסות
הבנק מהן לתאריך הדוח
על המצב הכספי*

שם החברה	רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה			הכנסות הבנק	
	נקי	אחר	ריבית	דמי ניהול	דיבידנד
			במיליוני ש"ח		
אופוז בע"מ	374			368	
אמינית בע"מ	1			8	
באמ"י נכסים בע"מ	1				
ביצור בע"מ	22				
ביתן חב' להשקעות ולמשכנתאות בע"מ	4				
בנק הפועלים (לוקסמבורג) ס.א	(14)				
בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	3				
בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	67		1	19	
בנק פוזיטיף קרדי ווה קלקימנה בנקאסי אי.א.ס.	3	7	6		5
ג'י אס סי בנקפוזיטיב	2				
גלובל פקטורינג בע"מ	(1)				
דירור ב.פ. בע"מ	12				
דירור ב.פ. השקעות (1992) בע"מ	-				4
הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל טי די	(1)				
הפועלים אינטרנשיונל (נ.ו.)	1				
הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	2				
הפועלים הנפקות בע"מ	1	1			
הפועלים יו.א.ס.איי הולדינג קומפני אינק	3			1	
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	48				
הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק	10		2		
זהר-השמש להשקעות בע"מ	128				
חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	-			3	
יורפי (יורוקרד) ישראל בע"מ	2				
ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ	5				
ישראלכרט בע"מ	165	(25)	5	214	
ישראלכרט מיחון בע"מ	29				
מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ	-				4
מי-עוז בע"מ	1				
סי בייליסיים טקנולוג'ילרי	-				
ספנות השקעות בע"מ	-				10
עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ	-				
פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	1				
פועלים אקספרס בע"מ	35			42	
פועלים בתבונה בע"מ	8				
פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת	2				
פועלים וונצ'רס 1 בע"מ	3				

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי, מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2011.

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 13
הכנסות של חברות-בת
וחברות קשורות והכנסות
הבנק מהן לתאריך הדוח
על המצב הכספי* (המשך)

הכנסות הבנק		רווח (הפסד) שדווח על-ידי החברה	
דיבידנד	דמי ניהול	ריבית	אחר
		נקי	
במיליוני ש"ח			
שם החברה			
			22
			8
			30
			20
			1
			40
			(3)
			4
			17
			7
			18
			1
			7
			12
			2
			43
			1
368			(4)
			15
			30
			22

* חברות שלא היו להן רווחים (הפסדים) בתקופת החשבון, וגם לבנק לא נבעו מהן הכנסות בתקופת החשבון, לא נכללו ברשימה זו. חברות בחו"ל - במטבע מקומי, מתורגם לפי שער חליפין ליום 31 בדצמבר 2011.

דוח תקופתי לשנת 2011

הרשימה נכללת בביאור 4 ה' בדוחות הכספיים.

תקנה 14

רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך הדוח על המצב הכספי, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקי העיקריים של התאגיד

תקנה 20

מסחר בבורסה - ניירות-ערך שנרשמו למסחר - מועדי וסיבות הפסקת מסחר

תקנה 21

גמולים לבעלי עניין לנושאי משרה בכירה

תקנה 21א

השליטה בתאגיד

תקנה 22

עסקות עם בעלי שליטה

במהלך שנת 2011 לא הופסק המסחר בבורסה במניות הבנק.

לפרטים בדבר שכר והטבות למקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה בקבוצת הבנק, נכללו בדוח הדירקטוריון, עמוד 199. גמול הניתן לדירקטורים, למעט ליו"ר הדירקטוריון, שאינו חורג מהמקובל ומשולם לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התשי"ס-2000, הסתכם בשנת 2011 בסך של 11,232 אלפי ש"ח.

פרטים בדבר השליטה בבנק, נכללים בדוח הדירקטוריון, עמוד 16.

1. פרטים בדבר עסקות עם בעלי שליטה, ראה בפרק "עניינים אחרים" בדוח הדירקטוריון.

2. עסקות המנויות בסעיף 270(4) לחוק -

א. האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק שהתקיימה ביום 3.1.2012 ("האסיפה הכללית") אישרה ברוב מיוחד החלפת תקנה 24 לתקנון הבנק שעניינה שיפוי וביטוח לנושאי משרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם, כמפורט בדיווח המיידית בדבר עסקה בין החברה לבעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית שנתית ביום 3.1.2012 ("האסיפה הכללית"), שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 28.11.2011, אסמכתא מס' 2011-01-341340 ולדיווח המיידית בדבר תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 3.1.2012, אסמכתא מס' 2012-01-006000 ("הדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק").

כן אישרה האסיפה הכללית ברוב מיוחד את הענקת כתב שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה עשויים להיחשב כבעלי עניין אישי במתן כתב השיפוי להם המכהנים או שיהיו או שיהיו בבנק מעת לעת, וכן לנושא משרה כאמור שמכהנים או יכהנו לבקשת הבנק כנושא משרה בחברה אחרת כלשהי שהבנק מחזיק בה מניות, במישרין או בעקיפין או שיש לבנק עניין כלשהו בה, בנוסח שצורף לדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק, הכולל בין היתר, הוראות הנוגעות לשיפוי נושאי משרה בקשר עם חוק אכיפה מנהלית וכן התאמתו לשינוי חקיקה שחלו בחוק החברות והוא כולל את אפשרויות השיפוי המותרות לפי דין לנושא משרה.

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 24

מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה-בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי

א. החזקה על-ידי בעלי עניין במניות הבנק:

שם בעל עניין	מס' תאגיד	מניות ע"נ בשי"ח ⁽²⁾	שיעור ההחזקות בהון ובהצבעה	שיעור ההחזקות בהון ובהצבעה לאחר מימוש מלא של אופציות לעובדים ⁽¹⁾
אריסון החזקות (1998) בע"מ	512705153	267,543,761	20.20	20.00
מלח הארץ בע"מ	520037573	31,751,988	2.40	2.37
סך-הכל בעלי שליטה		299,295,749	22.60	22.37
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	37,808,086	2.85	2.83
הפניקס אחזקות בע"מ	520017450	42,720,764	3.23	3.19
דלק השקעות ונכסים בע"מ	520032129	5,697,574	0.43	0.43
יצחק שרון	043480003	113,264	0.01	0.01
סך-הכל החזקות קב" דלק		86,339,688	6.52	6.46

ב. החזקת מניות הבנק על-ידי דירקטורים:

יאיר סרוסי	053654927	242,339	0.02	0.02
משה קורן	1228998	13,000	-	-
יוסף ירום	12017539	29,920	-	-

החזקת מניות הבנק על-ידי נושאי משרה בכירה:

ציון קינן	053508594	253,339	0.02	0.02
אילן מזור	007447386	3,369	-	-
חנה פרי-זן	50963115	65,195	-	-
אפרת יעבץ	58677881	11,129	-	-
לינך אשר-טופילסקי	024934861	25,644	-	-
אורית לרר	53561114	51,513	-	-
שמעון גל	54903869	40,262	-	-
יעקב אורבר	053906467	37,104	-	-
ענת ליון	069420867	5,684	-	-
דן קולר	028051910	35,779	-	-

(1) בהנחה שימומשו 7,146,954 אופציות שהונפקו במסגרת הקצאה פרטית לעובדי הבנק. ראה גם תקנה 24 ב' וביאור 16 לדוחות הכספיים. הבנק מחזיק 5,653,853 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.

(2) 1.0 שיח ערך נקוב למניה רגילה אחת.

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 24

מניות וניירות-ערך המירים המוחזקים על-ידי בעל עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד, בחברה-בת או בחברה קשורה סמוך לתאריך הדוח על המצב הכספי (המשך)

החזקה על-ידי בעל בעניין ונושאי משרה בשטרי הון המירים של הבנק:

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ ת.ז.	שם ניירות-ערך	מניות ע"ג בש"ח	שיעור החזקות בהון ובהצבעה	שיעור החזקות בהון ובהצבעה לאחר מימוש מלא של אופציות לעובדים ⁽¹⁾
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים א'	9,389,776	-	-
		פועלים ב'	18,000,000	-	-
		פועלים ג'	17,380,000	-	-
הפניקס אחזקות בע"מ	520017450	פועלים ב'	40,000,000	-	-
		פועלים ג'	50,769,998	-	-
דלק השקעות ונכסים בע"מ	520032129	פועלים א'	521,000	-	-

(1) בהנחה שימומשו 7,146,954 אופציות שהונפקו במסגרת הקצאה פרטית לעובדי הבנק. ראה גם תקנה 24 ב' וביאור 16 לדוחות הכספיים. הבנק מחזיק 5,653,853 מניות רדומות, והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות.

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות-ערך של חבי פועלים הנפקות בע"מ:

שם בעל עניין	מס' תאגיד/ ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות
בנק הפועלים בע"מ	520000118	פועלים הנפ' 22	69,153,850
		פועלים הנפ' 23	39,093,364
		פועלים הנפ' 25	315,917,627
		פועלים הנפ' 28	10,293,898
תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	520037029	פועלים הנפ' 25	97,021,833
אקסלנס השקעות בע"מ	520041989	פועלים הנפ' הת א'	7,173,614.61
		פועלים הנפ' הת ב'	15,907,096.40
		פועלים הנפ' הת ד'	120,000.00
		פועלים הנפ' 22	19,492,375.00
		פועלים הנפ' הת ח'	17,249,651.00
		פועלים הנפ' 23	19,739,504.00
		פועלים הנפ' 25	39,552,900.00
		פועלים הנפ' הת ט'	2,039,571.00
		פועלים הנפ' הת י'	165,898,896.00
		פועלים הנפ' הת י"א	52,416,920.00
		פועלים הנפ' הת י"ב	11,282,544.00
		פועלים הנפ' הת י"ג	2,236,591.00
		פועלים הנפ' שהון נד' 1	54,405,911.00
		פועלים הנפ' 26	1,329,911.00
		פועלים הנפ' 27	7,769,460.00
		פועלים הנפ' 28	57,020,193.00
		פועלים הנפ' 29	26,898,909.00
		פועלים הנפ' הת י"ד	109,910,983.00
		פועלים הנפ' 31	10,816,295.00
		פועלים הנפ' 32	13,989,629.00

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 24
מניות וניירות-ערך המירים
המוחזקים על-ידי בעל עניין
ונושאי משרה בכירה בתאגיד,
בחברה-בת או בחברה
קשורה סמוך לתאריך
הדוח על המצב הכספי (המשך)

ג. החזקה על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בניירות-ערך של חב' פועלים הנפקות (המשך):

שם בעל עניין	חסי תאגיד/ ת.ז.	שם ניירות-ערך	כמות
הפניקס אחזקות בע"מ	520017450	פועלים הנפ' הת א'	769,941.79
		פועלים הנפ' הת ב'	0.98
		פועלים הנפ' 22	23,445,878.00
		פועלים הנפ' הת ח'	130,000.00
		פועלים הנפ' 23	10,989,117.00
		פועלים הנפ' 25	28,785,708.00
		פועלים הנפ' הת ט'	1,393,582.30
		פועלים הנפ' הת י'	213,472,365.00
		פועלים הנפ' הת י"א	63,511,941.00
		פועלים הנפ' הת י"ב	24,951,493.00
		פועלים הנפ' שהון נד1	2,498,313.00
		פועלים הנפ' 28	9,763,957.00
		פועלים הנפ' 29	108,306,638.00
		פועלים הנפ' הת י"ד	19,575,184.00
		פועלים הנפ' 31	105,412,000.00
		פועלים הנפ' 32	7,100,000.00
דלק השקעות ונכסים בע"מ	520032129	פועלים הנפ' הת א'	0.65
		פועלים הנפ' הת ב'	447,789.75
		פועלים הנפ' 22	400,000.00
		פועלים הנפ' הת ח'	500,000.00
		פועלים הנפ' הת ט'	1,256,268.21
		פועלים הנפ' הת י'	1,400,000.00
		פועלים הנפ' הת י"א	840,000.00
		פועלים הנפ' 29	450,000.00
		פועלים הנפ' 31	295,000.00
יוסף ירום	12017539	פועלים הנפ' הת י"ב	171,140.00
		פועלים הנפ' הת י"ג	449,182.00
		פועלים הנפ' שהון נד1	90,000.00
ארית איזיקסון	050709286	פועלים הנפ' 23	42,000
אגרות-החוב מוחזק בחשבון ע"ש בתה מרגלית איזיקסון		פועלים הנפ' 22	23,758
ירום ויסברם	007041809	פועלים הנפ' הת יג'	137,800

החזקות בעל עניין – בנק הפועלים בע"מ: ראה תקנה 11. א.

פירוט נוסף בדבר המחזיקים העיקריים:

1. בעלי השליטה באריסון החזקות (1998) בע"מ: (נכון ליום 31 ינואר 2012)

שיעור החזקה בהון	
30.00%	Eternity Holdings One Trust ⁽¹⁾
70.00%	Eternity Four-A Trust ⁽¹⁾
100.00%	סך-הכל

(1) גב' שרי אריסון הינה הנהגת העיקרית ב-Eternity Holdings One Trust וב-Eternity Four-A Trust. הנאמנים של כל אחד מהטראסטים הנ"ל בהתאמה הינם: JP Morgan Trust Company, Citicorp Trust, National Association ו-Citicorp Trust, National Association נמסר לבנק, כי לנהגת הנ"ל יהיה שיקול הדעת הבלעדי להצביע באסיפות בעלי המניות של אריסון החזקות (1998) בע"מ, מכח יפוי-כח, שניתנו לה על-ידי הנאמנים, בהתאמה, על-פי התנאים, שקבע בנק ישראל, ואשר הנאמנים הנ"ל אישרו, כי הם מודעים להם וכי הם נכונים לפעול על-פיהם. יפוי-הכח, שניתנו כאמור לעיל, ניתנו שלא מתוך כוונה לבטלם בשלב כלשהו; ואם יקרה ביטול כאמור של יפוי-הכח למי מהנהגים, חובה עליהם להודיע על כך לבנק ישראל מיידית ולא יאוחר מתום 7 ימים ממועד קבלת ההודעה על הביטול. יצוין, כי ביום 25 בינואר 2012, הושלמה עסקה לרכישת עצמית במסגרתה רכשה אריסון החזקות (1998) בע"מ את כל מניות החברה שהוחזקו על-ידי Nickel 97-A Trust. בעקבות עסקה זו עלה באופן אפקטיבי שיעור החזקה של Eternity Holdings One Trust ל-30% ושל Eternity Four-A Trust ל-70% (ראו דיווחים של הבנק מיום 13 בדצמבר 2011 ומיום 25 בינואר 2012).

תקנה 24

מניות וניירות-ערך המירים
המוחזקים על-ידי בעל עניין
ונושאי משרה בכירה בתאגיד,
בחברה-בת או בחברה
קשורה סמוך לתאריך
הדוח על המצב הכספי (המשך)

2. בעלי השליטה במלח הארץ בע"מ (לשעבר תעשיות מלח לישראל בע"מ):

ארזף די מחזיקה ב-100% ממניות מלח הארץ בע"מ. ארזף די בע"מ מוחזקת במלואה על-ידי אריסון השקעות בע"מ, אשר מוחזקת במלואה על-ידי אריסון קיימות בע"מ, אשר מוחזקת על-ידי Eternity Holdings One Trust (3.7%) Eternity Four-A Trust-I (96.3%).

3. קבוצת דלק

הפניקס אחזקות בע"מ

הפניקס אחזקות בע"מ הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס חברה לביטוח בע"מ (100%).

הפניקס אחזקות בע"מ הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס חברה לביטוח בע"מ (100%), בהפניקס השקעות ופיננסים בע"מ (100%).

הפניקס חברה לביטוח הינה בעלת המניות היחידה בהפניקס פנסיה וגמל בע"מ (100%).

החזקות הנוסטרו של פניקס ביטוח מדווחות כחלקן החזקות נוסטרו של הפניקס אחזקות.

החזקות הנובעות מתיקי פוליסות משתתף ברווחים של חברת הפניקס חברה לביטוח בע"מ מדווחות כהשקעות עמיתים.

החזקות נוסטרו של הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, החזקות של הפניקס אחזקות וכן החזקות החברה המנהלת הפניקס פנסיה וגמל בע"מ והפניקס ניהול קרנות פנסיה וגמולים בע"מ.

קבוצת דלק בע"מ ("קבוצת דלק") מחזיקה באמצעות דלק השקעות ונכסים בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של קבוצת דלק, בכ-55.72% מהון מניות הפניקס אחזקות.

מר יצחק שרון (תשובה) הינו בעל השליטה בקבוצת דלק (בשרשור).

אקסלנס השקעות בע"מ

הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ מחזיקה בכ-78.43% מהון המניות הנפרע והמונפק של אקסלנס השקעות בע"מ. הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ הינה חברת בת בבעלות מלאה של הפניקס אחזקות בע"מ אשר הינה בעלת השליטה באקסלנס השקעות בע"מ. ה"ה אהרון בירם וניל ואסתר דויטש מחזיקים

כ"א בכ-5.11% מהון המניות המונפק והנפרע של אקסלנס השקעות בע"מ.

דלק השקעות ונכסים בע"מ

מחזיקה בכ-55.72% מהון המניות הפניקס אחזקות. דלק השקעות הינה חברה פרטית הרשומה בישראל, הנמצאת בשליטתה המלאה של קבוצת דלק בע"מ (להלן קב' דלק).

מר יצחק שרון (תשובה) הינו בעל השליטה בקבוצת דלק (בשרשור).

דוח תקופתי לשנת 2011

ג. החזקות חברות-בנות במניות של חברות-בת או קשורות

תקנה 24
מניות וניירות-ערך המירים
המוחזקים על-ידי בעל עניין
ונושאי משרה בכירה בתאגיד,
בחברה-בת או בחברה
קשורה סמוך לתאריך
הדוח על המצב הכספי (המשך)

שם החברה שבה מחזיק בעל העניין	שם בעל העניין	מספר חברה ברשם החברות
אוצר בבל בע"מ	אופז בע"מ	510371883
באמ"י נכסים בע"מ	אמ"י נאמנים בע"מ	511584781
באמ"י נכסים בע"מ	הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ	511584781
בי איגי איי אינווסטמנט אדיוסורס אסיה	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	1465245
בנק הפועלים (לוקסמבורג) א.ס	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	774163448
בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	774483903
גי אס סי בנקפוזיטיב	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	036551800
גלובל פקטורינג בע"מ	ישראלכרט בע"מ	513634394
דיר ב.פ. בע"מ	אופז בע"מ	510237878
דיר ב.פ. השקעות (1992) בע"מ	דיר ב.פ. בע"מ	511727232
דיר ב.פ. נכסים (1993) בע"מ	דיר ב.פ. בע"מ	511895773
הפועלים (לטין אמריקה) א.ס	בנק הפועלים (קיימן) לימיטד	774177877
הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל טי די	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	030328382
הפועלים יו.אס.איי הולדינג קומפני אינק	זהר-השמש להשקעות בע"מ	526000369
הפועלים נומיניס	עינת (נכסים) בע"מ	740001524
הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	אופז בע"מ	511391278
הפועלים סקויריטיס יו אס איי אינק	הפועלים יו.אס.איי הולדינג קומפני אינק	133732556
חברה להשקעות של קונטיננטל בע"מ	קונטיננטל פועלים בע"מ	511730293
חברת נאמנות עשרת אלפים ואחת בע"מ	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	510729205
חברת נאמנות עשרת אלפים ושתיים לבן בע"מ	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	510729742
חצרון חברה להשקעות בע"מ	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	510364508
חצרון חברה להשקעות בע"מ	רבדים (נכסים) בע"מ	510364508
חרמש פועלים בע"מ	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	511496515
טרינל חברה למסחר ולהשקעות	בנק הפועלים (שוויץ) לימיטד	900000606
יוזמה 2 ראינווסטמנט פנד אל.פי	פשיה הון סיכון שותפות מוגבלת	120000538
יורופי (יורקרד) ישראל בע"מ	ישראלכרט בע"מ	510595036
יורופי (יורקרד) ישראל בע"מ	ישראלכרט בע"מ	510595036
ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ	ישראלכרט בע"מ	512053513
ישראלכרט מימון בע"מ	ישראלכרט בע"מ	513497628
מבנים וציוד בע"מ	ביצור בע"מ	510439284
מיטבית מעיין למחקר ופיתוח בע"מ	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	513256487
מ-עוז בע"מ	דיר ב.פ. בע"מ	511470999
סי בייליס טקנולוגילרי	בנק פוזיטיף קרדי וה קלקימנה בנקאסי אי.אס.	500422084
סי בייליס טקנולוגילרי	אגם חברה פיננסית בע"מ	500422084
סי בייליס טקנולוגילרי	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	500422084

שעור החזקה			ערך נקוב מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	חספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
100%	100%	100%	199,990	שקל חדש	1	199,990	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות
100%	100%	100%	5,000,000		1	5,000,000	מניות רגילות
				דוכר			
0%	0%	0%	10,000	ארצות-הברית	100	100	מניות רגילות
70%	70%	70%	235,514,687.4		0.1	2,355,146,874	מניות רגילות
100%	100%	100%	2,443,050,000		50,000	48,861	מניות רגילות
100%	100%	100%	2,000,000	שקל חדש	1	2,000,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	106.6	שקל חדש	0.1	1,066	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	165,263,093	פזו אורוגוואי	1	165,263,093	Bearer
100%	100%	100%	150,000	פרנק שוויצרי	1,000	150	מניות רגילות
				דוכר			
100%	100%	100%	20	ארצות-הברית	1	20	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	לירה שטרלינג	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
				דוכר			
100%	100%	100%	1	ארצות-הברית	0.1	10	COMMON
100%	100%	100%	1,301,000	שקל חדש	1	1,301,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	0.001	שקל חדש	0.0001	10	מניות רגילות
100%	100%	100%	0.001	שקל חדש	0.0001	10	מניות רגילות
29%	29%	29%	29,346	שקל חדש	0.1	293,460	מניות רגילות
4%	4%	4%	4,221	שקל חדש	0.1	42,210	מניות רגילות
0%	0%	0%	1,000	שקל חדש	1,000	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	150,000	פרנק שוויצרי	100	1,500	מניות רגילות
36%	36%	36%	3,571	שקל חדש	1	3,571	מניות רגילות
48%	48%	98%	42	שקל חדש	0.0001	420,000	מניות רגילות
51%	51%	0%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות מיוחדות
100%	100%	100%	9,999	שקל חדש	1	9,999	מניות רגילות
100%	100%	100%	10,000	שקל חדש	1	10,000	מניות רגילות
5%	5%	5%	0.5	שקל חדש	0.1	5	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
100%	100%	100%	3,986,850		1	3,986,850	מניות רגילות
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות

דוח תקופתי לשנת 2011

ג. החזקות חברות-בנות במניות של חברות-בת או קשורות (המשך)

תקנה 24
מניות וניירות-ערך המרים
המוחזקים על-ידי בעל עניין
ונושאי משרה בכירה בתאגיד,
בחברה-בת או בחברה
קשורה סמוך לתאריך
הדוח על המצב הכספי (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין
500422084	תעודה חברה פיננסית בע"מ	סי בייליס טקנולוג'רי
511643553	ספנות שירותי נאמנות בע"מ	ספנות השקעות בע"מ
511481269	ספנות שירותי נאמנות בע"מ	ספנות נכסים בע"מ
740001433	פועלים בתבונה בע"מ	פאם הולדינג אל.טי.די
511823437	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ
513624338	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים אופקים בע"מ
740001458	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אססט מנגמנט (אירלנד) לימיטד
740001441	פאם הולדינג אל.טי.די	פועלים אססט מנגמנט (יו.קיי) לימיטד
550019012	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים דלתא פנד שותפות מוגבלת
512433194	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512433194	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
512882317	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים וונצ'רס 1 בע"מ
530205905	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פועלים וונצ'רס 2 אל.פי
510820046	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים וונצ'רס בע"מ
510464795	הפועלים נכסים (מניות) בע"מ	פועלים ונצ'ר סרביס ישראל בע"מ
513661025	פועלים אופקים בע"מ	פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ
512199381	תעודה חברה פיננסית בע"מ	פועלים סהר בע"מ
520032541	ביצור בע"מ	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ
511465593	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
511735185	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון - יישומים ומחקרים פיננסיים בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
512693441	פועלים שוקי הון בע"מ	פועלים שוקי הון (יורו) בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
520043290	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ
510956386	הפועלים אמריקאי ישראל בע"מ	פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ
510956386	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	פועלים שקד חברה פיננסית בע"מ
510366008	פועלים - החזקות פיננסיות (1993) בע"מ	פועלים-אגוז חברה פיננסית בע"מ
980582800	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי
980582799	פועלים וונצ'רס בע"מ	פי סי אם הדסון מנגמנט קומפני הולדינגס אל פי
980582799	פי סי אם הדסון הולדינגס אל אל סי	פי סי אם הדסון מנגמנט קומפני הולדינגס אל פי
511567471	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פימר חברה לבנין ופיתוח בע"מ

שיעור החזקה			ערך נקוב מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	מספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
0%	0%	0%	4,375		1	4,375	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	771,739	לירה שטרלינג	1	771,739	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	1,000	שקל חדש	1	1,000	מניות רגילות
				דולר			
100%	100%	100%	120,000	ארצות-הברית	1	120,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	1,000,000	לירה שטרלינג	1	1,000,000	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	כלא הון מניות
100%	100%	100%	999	שקל חדש	1	999	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
0%	6%	6%	1,100	שקל חדש	0.01	110,000	מניות רגילות
100%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	כלא הון מניות
0%	48%	48%	9,513.3	שקל חדש	0.01	951,330	מניות רגילות
100%	0%	0%	100	שקל חדש	1	100	כלא הון מניות
100%	100%	100%	1,516,608.86	שקל חדש	0.01	151,660,886	מניות רגילות
100%	100%	100%	269.8	שקל חדש	0.1	2,698	מניות רגילות א'
100%	100%	100%	1,000	שקל חדש	1	1,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	16,108	שקל חדש	1	16,108	מניות רגילות
100%	100%	100%	180,628,882	שקל חדש	1	180,628,882	מניות רגילות
100%	100%	100%	2,180,100	שקל חדש	1	2,180,100	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
100%	100%	100%	999	שקל חדש	1	999	מניות רגילות
51%	51%	20%	185,5445	שקל חדש	0.0001	1,855,445	מניות רגילות א'
0%	0%	31%	283,6485	שקל חדש	0.0001	2,836,485	מניות רגילות ב'
44%	44%	17%	160,0113	שקל חדש	0.0001	1,600,113	מניות רגילות א'
0%	0%	27%	244,6149	שקל חדש	0.0001	2,446,149	מניות רגילות ב'
15%	15%	15%	82,500	שקל חדש	0.01	8,250,000	מניות רגילות
85%	85%	85%	467,500	שקל חדש	0.01	46,750,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	58,8235	שקל חדש	0.0001	588,235	מניות רגילות
100%	100%	100%	100	שקל חדש	1	100	מניות רגילות
99%	99%	99%	99	שקל חדש	1	99	מניות רגילות
1%	1%	1%	1	שקל חדש	1	1	מניות רגילות
0%	0%	26%	26	שקל חדש	1	26	מניות רגילות

דוח תקופתי לשנת 2011

ג. החזקות חברות-בנות במניות של חברות-בת או קשורות (המשך)

תקנה 24
מניות וניירות-ערך המינים
המוחזקים על-ידי בעל עניין
ונושאי משרה בכירה בתאגיד,
בחברה-בת או בחברה
קשורה סמוך לתאריך
הדוח על המצב הכספי (המשך)

מספר חברה ברשם החברות	שם בעל העניין	שם החברה שבה מחזיק בעל העניין
511567471	פועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ	פימר חברה לבנין ופיתוח בע"מ
550017842	פועלים וונצ'רס בע"מ	פש"ה הון סיכון שותפות מוגבלת
550017842	פועלים וונצ'רס - ניהול קרנות בע"מ	פש"ה הון סיכון שותפות מוגבלת
510437494	רבדים (נכסים) בע"מ	צדית בע"מ
510437494	רבדים (נכסים) בע"מ	צדית בע"מ
512834896	ישראלרט בע"מ	צמרת מימונים בע"מ
020303309	הפועלים (שוויץ) הולדינגס אל טי די	קלריטי פמלי אופיס איי ג'י
514250810	קלריטי פמלי אופיס איי ג'י	קלריטי פמלי אופיס אל טי די
510394497	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	רמחל פועלים בע"מ
740000401	אופז בע"מ	שור-הא אינטרנשיונל לימיטד.
520012568	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	אופז בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	ביצור בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	עינת (נכסים) בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	תעודה חברה פיננסית בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520012568	פועלים שירותי עצמי בע"מ	תמורה חברה פיננסית בע"מ
520037029	אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	אופז בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	ביצור בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	פועלים שירותי נאמנות בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	תמורה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ
520037029	תעודה חברה פיננסית בע"מ	תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ

שיעור החזקה			ערך נקוב מוחזק לתאריך המאזן	סוג מטבע	ערך הנקוב למניה	מספר מניות	שם הנייר
בסמכות למנות דירקטורים	בהצבעה	בהון					
50%	50%	0%	5	שקל חדש	1	5	מניות הנהלה
100%	100%	100%	999	שקל חדש	1	999	ללא הון מניות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	1	1	ללא הון מניות
70%	70%	70%	8	שקל חדש	0.0001	80,000	מניות רגילות א'
30%	30%	30%	3.4799	שקל חדש	0.0001	34,799	מניות רגילות ב'
100%	100%	100%	3,000	שקל חדש	1	3,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	200,000	פרנק שוויצרי	1	200,000	מניות רגילות
100%	100%	100%	340,000	שקל חדש	1	340,000	מניות רגילות
3%	3%	3%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות רגילות
				דוכר			
100%	100%	100%	4,999,999	ארצות-הברית	1	4,999,999	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
0%	0%	0%	1	שקל חדש	0.0001	10,000	מניות רגילות
10%	10%	10%	0.042	שקל חדש	0.0001	420	מניות רגילות
0%	0%	0%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות רגילות
15%	15%	15%	0.0645	שקל חדש	0.0001	645	מניות רגילות
0%	0%	0%	0.0001	שקל חדש	0.0001	1	מניות רגילות
1%	1%	1%	0.0031	שקל חדש	0.0001	31	מניות רגילות
8%	8%	8%	0.0332	שקל חדש	0.0001	332	מניות רגילות

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 24א

הסכום בש"ח	
מונפק ונפרע	רשום
*1,330,240,978	4,000,000,000

הון המניות:

מניות רגילות בנות 1. ש"ח

* לפני ניכוי מניות רדומות כמפורט להלן.

מניות רדומות

בנק הפועלים בע"מ מחזיק 5,653,853 מניות רדומות והחזקה זו מהווה 100% מהמניות הרדומות. מספר המניות הכלולות בהון המניות המונפק בניכוי המניות הרדומות שאינן מקנות זכויות כלשהן – 1,324,587,125. המניות רשומות למסחר בבורסות לניירות-ערך בתל-אביב ובלונדון.

תקנה 24ב מרשם בעלי המניות

ספר בעלי מניות - בנק הפועלים בע"מ	כמות מניות
חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ*	1,056,751,189
א. מניות גרעין השליטה	
אריסון החזקות (1998) בע"מ	267,543,761
ב. מניות חופשיות	
מלח הארץ בע"מ	5,871,452
סביון טל	35,800
ציצאן אברהם	31,680
דון מקסוול	2,450
פלורסהיים מרק וציפורה	1,640
ורדי רחל	780
אגמון אליהו	700
ברקנר אלברט	603
לוי ויקטוריה	544
מינדל שירה מילכה	122
גבע אריה	100
פנצר נתן	75
זקס ערן	40
יהודה בר-לב	10
נוימן דוד	10
אהרון אליאס	10
כלב ויקטוריה	5
אמ"מ ג. - השקעות ופיננסים בע"מ	2
זקצר רם	1
טל ארז	1
קרמר משה	1
פלדמן אבי	1
לבנת רז	1
סך-הכל	1,330,240,978

* בכמות המניות בחברה לרישומים, כלולות 5,653,853 מניות רדומות שבבעלות בנק הפועלים.

התסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 1 באוגוסט 2009.</p> <p>י"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי.</p> <p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 4 ביוני 2009. כיהן כסגן י"ר הדירקטוריון של הבנק מיום 4 ביוני 2009 ועד 31 ביולי 2009.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.</p> <p>י"ר דירקטוריון החברות: פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ.</p> <p>י"ר הוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה ושל קרן פרץ נפתלי.</p> <p>חבר בחבר הנאמנים של האוניברסיטה העברית.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות: DSP Group Ltd, אמדיל י.ו. בע"מ ואמדיל אחזקות (1999) בע"מ.</p>	<p>יאיר סרוסי</p> <p>ת.ז. 053654927</p> <p>תאריך לידה: 27.11.1955</p> <p>נתיבות: ישראלית</p> <p>מען: גדעון 10, רמת גן</p>
<p>משנת 1993 ועד יולי 2009 כיהן כיועץ בכיר של בנק ההשקעות מורגן סטנלי (ישראל) בע"מ.</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון החברות: אייל מיקרוגל בע"מ, דור ב.פ. בע"מ, דור ב.פ. השקעות (1992) בע"מ ודור ב.פ. נכסים (1993) בע"מ וכדירקטור בחברות: החברה לישראל בע"מ (דח"צ), וינטגרה בע"מ (דח"צ), סיטי אינווסטמנט, אספן בנייה ופיתוח בע"מ (דח"צ), מוסטנג מזנין השקעות בע"מ, מוסטנג ניהול קרנות בע"מ, פרוטרום תעשיות בע"מ ויורפורט בע"מ, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כמו-כן כיהן כיו"ר ועדת ההשקעות של מבטחים - קרן פנסיה ותיקה וכחבר בוועדת ההשקעות של נכסי האוניברסיטה העברית, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.</p> <p>כיהן כיו"ר הקרן מוסטנג מזנין השקעות בע"מ וכחבר בוועדת ההשקעות של קרן סקיי 1 (Private Equity) וכחבר הוועדה המייעצת של מרכז קסיריה, אך כיום שוב איננו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזער" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>אירית אידקסון</p> <p>ת.ז. 050709286</p> <p>תאריך לידה: 22.7.1951</p> <p>נתיבות: ישראלית.</p> <p>מען: מתתיהו כהן 15, תל-אביב</p>
<p>י"ר ועדות הדירקטוריון: ועדת כספים ותשקיפים והוועדה לניהול ובקרת סיכונים.</p> <p>חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי והוועדה למוצרים חדשים.</p> <p>מכהנת בתפקיד י"ר דירקטוריון פעיל של חברות בבעלות מלאה של הבנק: חברות בקבוצת ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 27 בדצמבר 1999.</p> <p>בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב ובעלת תואר מוסמך בחקר ביצועים - ביה"ס למנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>י"ר דירקטוריון החברות: ישראלכרט בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ ופועלים אקספרס בע"מ.</p> <p>חברה בדירקטוריונים של החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ ושיכון ובינוי בע"מ.</p> <p>חברת הוועד הפועל של איגוד החברות הציבוריות וחברה בחבר הנאמנים של אוניברסיטת בן-גוריון, ומכון ון ליר בירושלים.</p> <p>כיהנה כדירקטורית בחברות: כור תעשיות בע"מ, מהדרין בע"מ, משולם לוינשטיין בע"מ, יורוקום תקשורת בע"מ, ניסקו תעשיות בע"מ, החברה לישראל בע"מ, כימקלים לישראל בע"מ, ברום ים המלח בע"מ ותרכובות ברום בע"מ וא.ד.ב.י. חברה לפיתוח בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזער" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>405</p>

שם ופרטים אישיים

התעסקות בחמש השנים האחרונות

<p>יור ועדת עסקות עם אנשים קשורים של הדירקטוריון. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, הוועדה למוצרים חדשים וועדת ביקורת.</p> <p>מכהנת כדירקטורית חיצונית (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתה דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p>	<p>מלי ברון ת.ז. 003462181 תאריך לידה: 17.9.1948 נתינות: ישראלית מען: בארי 12/8, תל-אביב</p>
<p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.</p> <p>בעלת תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית בירושלים. בעלת תואר ראשון בכלכלה וארצות מתפתחות - אוניברסיטת תל-אביב. דירקטורית בחברות. חברה בדירקטוריון חברת מליבה בע"מ. מכהנת כחברה בוועדת ההשקעות של אוניברסיטת תל-אביב. יור עמותת ילדי השלום. כיהנה כסמנכ"ל בכיר רמ"ט סניפים וממונה על מערך המשכנתאות בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ. כיהנה כדירקטורית בדירקטוריון חברת Ectel Ltd (דח"צ) וכחברה (פנימית) בוועדת השקעות משותף ברווחים בחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזער" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	
<p>חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדה לאישור השקעות, ועדת בנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית, ועדת טכנולוגיה ומחשוב וועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים.</p> <p>מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p>	<p>אמנון דיק ת.ז. 051770568 תאריך לידה: 20.11.1952 נתינות: ישראלית ואוסטרית מען: רומני 20, תל-אביב</p>
<p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 במרץ 2010.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. איש עסקים, שותף בחברות תקשורת, יועץ ודירקטור. מנכ"ל חברת אדסנסורי בע"מ. חבר בדירקטוריונים של החברות: מירס תקשורת בע"מ; רדיו ללא הפסקה בע"מ; רדיו צפון בע"מ; רדיו 99 ECO בע"מ. בעבר כיהן כמנכ"ל קבוצת "בזק", יור ומנכ"ל עלית אינטרנשיונל וכן בתפקידי ניהול בכירים אחרים.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזער" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>יו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון. חברה בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשאי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים והוועדה לממשל תאגידי. מכהנת כדירקטורית חיצונית (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינה בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעלת כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק. מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 8 במרץ 2006.</p> <p>בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה ומינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. בוגרת המכון הישראלי לביטוח. דירקטורית בחברות. בעלת חברת "נירה דרור בע"מ" העוסקת בייצוג חברות בתחום התעופה והתיירות ובמתן ייעוץ כלכלי. חברה בדירקטוריונים ובוועדות הביקורת של הדירקטוריונים של החברות: דקלה חברה לביטוח בע"מ, צור שמייר אחזקות בע"מ, ש. שלמה אחזקות בע"מ, Clicksoftware Technologies Ltd, שרונים - מפעלי מים וביוב בע"מ ושמן משאבי נפט ומ בע"מ. כיהנה כדירקטורית בחברות: חברת H&O בע"מ וחמי יואב תירות בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>נירה דרור ת.ז. 52726551 תאריך לידה: 25.11.1954 נתינות: ישראלית מען: דבורה הנביאה 7, רמת השרון</p>
<p>יו"ר ועדת טכנולוגיה ומחשוב של הדירקטוריון. חבר בוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית של הדירקטוריון. מכהן כדירקטור בבנק מיום 24 בנובמבר 2009.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים - Northwestern University, Chicago. בעל תואר ראשון במדעי המדינה ומדעי המחשב - אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן. מכהן כמנהל אסטרטגיה גלובלית של קבוצת אריסון וכן מכהן כיו"ר קבוצת Miya. חבר בדירקטוריונים של החברות: Miya S.a.r.l, Miya Bahamas Ltd, Miya Lux Holdings S.a.r.l, Miya Water Holdings Ltd, Dorot Management Control Valves Ltd, Veritec Consulting Inc, Miya Water SA (Proprietary) Ltd, Miya Water Mexico, S.A. DE C.V, Miya NL Holdings BV, Miya NL Projects BV, Miya Manila Water Projects Inc. פור אינטגרטי גרופ בע"מ, WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd, Miya Brasil Soluções em Engenharia Hidráulica Ltda, Miya Lux Holdings S.A.R.L, Swiss IP Branch.</p> <p>כיהן כיו"ר דירקטוריון חברת אייל מיקרוגל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בה. כן כיהן כדירקטור בחברות: סטורויז בע"מ, Storwize Inc. (Delaware - US), אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>מאיר ויצניר ת.ז. 059681593 תאריך לידה: 2.5.1965 נתינות: ישראלית מען: שקד 47, צור יגאל</p>

שם ופרטים אישיים

התעסקות בחמש השנים האחרונות

<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת ביקורת, הוועדה לממשל תאגידי וועדת טכנולוגיה ומחשוב.</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 10 בספטמבר 2007.</p> <p>בעל תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון) - אוניברסיטת בן גוריון.</p> <p>בעל תואר ראשון במנהל עסקים (התמחות בחשבונאות ומימון) - המכללה למנהל ראשון לציון.</p> <p>רואה חשבון.</p>	<p>ניר זיכלינסקי</p> <p>ת.ז.: 022085468</p> <p>תאריך לידה: 8.10.1965</p> <p>נתיבות: ישראלית</p> <p>מען: ת.ד. 2303, סביין</p>
<p>משמש כנשיא ומנכ"ל SRI Global Group, שהינה קבוצה עסקית המובילה בישראל את תחום ההשקעות על בסיס מודל ה-SRI (Socially Responsible Investment). הקבוצה עוסקת בארבעה מיגורי פעילות עיקריים: SRI Investment, SRI Funds, SRI Consulting ו-SRI Training.</p> <p>מנכ"ל של החברות: השקעות חברתיות אחראיות (אס אר א) בע"מ וזיכלינסקי בע"מ.</p> <p>יו"ר דירקטוריון החברות: SRI Finance Global Group Ltd ו-SRI Master.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, שיכון ובינוי - א.ס.ב.א.י. תשתיות בע"מ, שיכון ובינוי נדל"ן בע"מ, שיכון ובינוי סביבה בע"מ, שיכון ובינוי סולל בונה (בניין ותשתית) בע"מ, שיכון ובינוי - סולל בונה - תשתיות בע"מ, ייעוץ להשקעות אחריות חברתית (אס אר א) בע"מ, מגדלור השקעות (אס.אר.איי) 2009 בע"מ, החברה המרכזית לשירותים פיננסיים חברתיים (אס.אר.א) בע"מ ופז הדרכות בע"מ.</p> <p>כיהן כ-3 שנים בתפקיד משנה למנכ"ל, מנהל כספים ומנהל פיתוח עסקי של חברות בקבוצת בעלי השליטה: אריסון השקעות בע"מ, אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בי (97) בע"מ, ארזף גי בע"מ, ארזף די בע"מ וארשב אחזקות בע"מ.</p> <p>כיהן במשך כ-10 שנים כשותף בכיר וראש המחלקה המקצועית, מנהל פיתוח עסקי ומחלקת דיווח חברתי ומנהל תחום הדרכות - משרד רואי החשבון BDO זיו האפט.</p> <p>מכהן במשך כ-18 שנים כמרצה בחוגים למנהל עסקים וחשבונאות לתואר ראשון ושני - אוניברסיטאות תל-אביב, העברית, בר אילן, המכללה למנהל, הקריה האקדמית ומכון לנדר.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: תעשיות אבן וסייד בע"מ, גאון החזקות בע"מ ותעשיות מלח לישראל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	<p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

שם ופרטים אישיים

יאיר טאמון

ת.ז.: 003945623

תאריך לידה: 20.1.1948

נתיבות: ישראלית

מען: רביבים 34, תל-אביב

התעסקות בחמש השנים האחרונות

חבר בוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון.

מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"). והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).

הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011.

בעל תואר שלישי במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

בעל תואר שני במתמטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

בעל תואר ראשון במתמטיקה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

מרצה במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

המנהל האקדמי של תוכנית ZELL ליוזמות המרכז הבינתחומי הרצליה.

ראש המרכז לתורת המשחקים במחלקה לכלכלה, אוניברסיטת מדינת ניו-יורק Stony Brook.

חבר בדירקטוריונים של החברות: Radware, ADVFN (לונדון), Bidorbuy, Expobee (וירג'יניה) ו-Digiblock.

בין השנים 1984-2008 כיהן כפרופסור בפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל-אביב.

בין השנים 2010-2011 כיהן כדיקן בית ספר אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה.

הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.

אמרי טוב

ת.ז.: 005018155

תאריך לידה: 24.11.1939

נתיבות: ישראלית

מען: רח' אדם הכהן 3, תל-אביב

חבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת ביקורת, ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לאישור השקעות, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית והוועדה לממשל תאגדי.

מכהן כדירקטור חיצוני (דח"צ) כהגדרתו בסעיף 240 לחוק החברות, והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).

הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.

מכהן כדירקטור בבנק מיום 5 בפברואר 2009.

בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית ירושלים.

בעל תואר ראשון בכלכלה ומדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים.

דירקטור בחברות: יועץ עסקי; יועץ וחוקר בכלכלת ביטחון.

חבר בדירקטוריונים של החברות: מ.ט.א. אחזקות בע"מ, שופרסל בע"מ (דח"צ), IC Green Energy Ltd. (ICG).

אמנת ניהול ומערכות בע"מ (דח"צ), פלסן סאסא בע"מ וגרנית הכרמל השקעות בע"מ (דח"צ).

חבר בעמותת ותיקי הצנחנים משחרר ירושלים וצולחי התעלה (עיר), בעמותת להנחלת מורשת הצנחנים ובעד המנהל של תיאטרון הגשר.

בשנים 2000-2006 כיהן כדירקטור חיצוני בדירקטוריון בנק הפועלים בע"מ, כיו"ר ועדת ביקורת וכחבר בוועדות הדירקטוריון: ועדת אשראי, ועדת עסקות עם בעלי עניין ואנשים קשורים, ועדת עסקים ותקציב, ועדת שכר ומשאבי אנוש, ועדת תשקיף, ועדת מאזן, ועדת בקרת הוצאות וייעול והוועדה לאישור השקעות.

כן כיהן בחמש השנים האחרונות כדירקטור בחברות: כנפי זהב בע"מ, אלישרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, אופטריסטי בע"מ; כדירקטור חיצוני בקופת-גמל של רופאים עובדי המדינה (ארם). חבר ועדת השקעות של קופת הגמל וכעמית מחקר במרכז ללימודים אסטרטגיים באוניברסיטת תל-אביב ובמכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS), אך כיום שוב אינו מכהן בהן.

הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.

שם ופרטים אישיים

התעסקות בחמש השנים האחרונות

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>יוסף ירום ת.ז.: 12017539 תאריך לידה: 6.3.1941 נתינות: ישראלית וארגנטינאית מען: ברנר 48, קריית-אונז</p>	<p>חבר בוועדת ביקורת של הדירקטוריון.</p> <p>מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 21 במרץ 2011.</p> <p>מוסמך לעריכת דין מטעם הפקולטה למשפטים ומדעי החברה - האוניברסיטה הממלכתית בקורדובה, ארגנטינה. בעל רישיון ישראלי לעריכת דין.</p> <p>מרצה בתחום הביקורת במימור העסקי, באוניברסיטת חיפה.</p> <p>מכהן כחבר בדירקטוריון המכללה האקדמית להנדסה וטכנולוגיה אורט הרמלין נתניה בע"מ.</p> <p>חבר בוועדת אשראי של חברת דש ניהול קופות-גמל בע"מ.</p> <p>בין השנים 2004-1994 כיהן כמבקר הפנימי הראשי של הבנק וכממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל ומבקר פנימי בחברות מקבוצת הבנק, במעמד חבר הנהלה.</p> <p>בין השנים 2006-2004 כיהן כמשנה למנהל כללי בבנק, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.</p> <p>בין השנים 2008-2006 כיהן כיו"ר דירקטוריון בנק מסד בע"מ.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: בנק מסד בע"מ, יובנק בע"מ וקלרטי פמילי אופיס, אך כיום שוב איננו מכהן בהן. כן כיהן כחבר ועדת הביקורת של התנועה לאיכות השלטון.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>

משה לחמני

ת.ז.: 069376911
 תאריך לידה: 6.2.1963
 נתינות: ישראלית
 מען: העלייה 24, בית יצחק

<p>חבר בוועדה לאישור השקעות של הדירקטוריון.</p> <p>מכהן כמשנה למנכ"ל וכמנהל כספים ראשי בקבוצת אריסון. אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, באריסון החזקות (1998) בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ד' בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 1 בדצמבר 2011.</p> <p>בעל תואר ראשון חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת חיפה. רואה חשבון.</p> <p>חבר בדירקטוריונים של החברות: מלח הארץ בע"מ, שיכון ובינוי בע"מ, אב-אר השקעות הון בע"מ, MIYA S.a.r.L. MIYA Luxembourg Holdings S.a.r.L.-i.</p> <p>כיהן כ-Finance Director וסמנכ"ל תפעול עולמי בחברת אמדוקס, אך כיום אינו מכהן עוד בתפקיד זה.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	
--	--

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת כספים ותשקיפים וועדת ביקורת.</p> <p>מכהן כדירקטור חיצוני (כהגדרתו בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, כאשר תנאי הכשירות לבחירתו דומים לתנאי הכשירות לבחירתם של דירקטורים חיצוניים כנדרש לפי חוק החברות התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות")), והינו בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ובעל כשירות מקצועית (כמשמעותו בסעיף 240(א) לחוק החברות).</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 6 באוקטובר 2010.</p> <p>בעל תואר שני בניהול עסקי בהנדסת תעשייה וניהול - אוניברסיטת בן-גוריון. בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת בן-גוריון.</p> <p>יועץ כלכלי וניהולי לעסקים קטנים.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>יעקב פאר ת.ז.: 052242609 תאריך לידה: 16.4.1954 נתיבות: ישראלית מען: רימלט אלימלך 4, רמת-גן</p>
<p>חברה בוועדות הדירקטוריון; ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים, הוועדה לבנקאות חו"ל ופעילות בינלאומית ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים וועדת ממשל תאגידי.</p> <p>מכהנת בתפקיד יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ וארזף ד' בע"מ וכמנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 24 בינואר 2007.</p> <p>בעלת תואר שני (M.B.A) במנהל עסקים - EMBA - תוכנית בינלאומית קלוג רקאנטי, אוניברסיטת ת"א Northwestern University-י. בעלת תואר ראשון (B.A) בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א; בוגרת לימודי תעודה בשמאות מקרקעין, אוניברסיטת ת"א; יו"ר דירקטוריון החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ וארזף ד' בע"מ ומנכ"ל החברות: SAFO LLC וארזף ג' בע"מ. חברה בדירקטוריונים של החברות: שיכון ובינוי בע"מ, אב-אר השקעות הון 1997 בע"מ, מלח הארץ בע"מ, MIYA Luxembourg S.a.r.l-י Arison Investments USA, LLC, MIYA S.a.r.l. חברה בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות של מכון ויצמן למדע. ממרץ 2006 ועד ספטמבר 2009 מנכ"ל החברות: אריסון החזקות (1998) בע"מ, אריסון השקעות בע"מ, אריסון קיימות בע"מ, ארזף בע"מ, ארזף ב' (97) בע"מ וארזף ד' בע"מ. כיהנה כדירקטורית בחברת ביומדיקל אינווסטמנטס (1997) בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בה.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>אפרת פלד ת.ז.: 027224773 תאריך לידה: 16.5.1974 נתיבות: ישראלית מען: הנרקיסים 19, רמת גן</p>

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>חבר בוועדות הדירקטוריון; ועדת אשראי, ועדת עסקות עם אנשים קשורים, ועדת כספים ותשקיפים, הוועדה לניהול ובקרת סיכונים, הוועדה למוצרים חדשים ועדת משאבי אנוש - שכר ותגמולים.</p> <p>הדירקטור אינו עובד של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>מכהן כדירקטור בבנק מיום 3 באוגוסט 1992.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית. בוגר קורסים בנושא ניתוח דו"חות כספיים. יועץ בנקאי ופיננסי. כיהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: פסגות בית השקעות בע"מ ופסגות נירות-ערך בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>הדירקטור הינו "בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>חשה קורן ת.ז. 1228998 תאריך לידה: 8.7.1938 נתינות: ישראלית מען: בן יהודה 5, קרית-אנו</p>
<p>חברה בוועדות הדירקטוריון; הוועדה לבנקאות חי"ל ופעילות בינלאומית ועדת ממשל תאגיד.</p> <p>מכהנת כדירקטורית בבנק מיום 3 בפברואר 2010.</p> <p>הדירקטורית אינה עובדת של הבנק, של חברת בת שלו, חברה קשורה שלו או של בעל עניין בבנק.</p> <p>בעלת תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת חיפה. בעלת תואר ראשון בחינוך והיסטוריה - אוניברסיטת תל-אביב ובית ברק. יו"ר דירקטוריון החברות: ממן מסופי מטען וניטול בע"מ ותאגיד המיחזור (אל"ה). חברה בדירקטוריון חברת שחל טלרפואה בע"מ (דח"צ). חברה בדירקטוריון חברת בתי זיקוק לנפט בע"מ ויור ועדת איכות הסביבה של דירקטוריון החברה. כיהנה בחמש השנים האחרונות או בחלק מהן כדירקטורית בחברות: תעשיות מלח לישראל בע"מ, קמן החזקות בע"מ וקמור בע"מ, אך כיום שוב איננה מכהנת בהן.</p> <p>הדירקטורית הינה "בעלת מומחיות חשבונאית ופיננסית" לצורך עמידה ב"מספר המזערי" של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבע הדירקטוריון כנדרש בחוק החברות התשנ"ט-1999 והתקנות.</p>	<p>נחמה רונן ת.ז. 057238479 תאריך לידה: 15.9.1961 נתינות: ישראלית מען: הראשונים 37, בית חרות</p>

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>מנהל כללי, מיום 27 באוגוסט 2009.</p> <p>מכהן כחבר הנהלה מיום 30 בספטמבר 2001.</p> <p>בעל תואר ראשון במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה הפתוחה.</p> <p>בעל תואר שני במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>מ-10 ביוני 2009 ועד 27 באוגוסט 2009 ממלא מקום בפועל של המנכ"ל וממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2008 ועד 10 ביוני 2009 ממלא מקום המנהל הכללי, ממונה על חטיבת הבנקאות העסקית.</p> <p>מינואר 2006 ועד דצמבר 2007 ממלא מקום המנהל הכללי, ממונה על חטיבת הבנקאות הקמעונאית.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: Poalim Asset Management (UK) Ltd., Poalim Asset Management (Ireland) Ltd., Poalim U.K. Holdings, Pam Holdings Ltd., ישראל בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, ו-BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi-1, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	<p>ציון קינן</p> <p>ת.ז. 053508594</p> <p>ניסים אלוני 17/3001, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 3.9.1955</p> <p>נתינות: ישראלית</p>
<p>מכהנת כחברת הנהלה מיום 1 בדצמבר 2007.</p> <p>משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הקמעונאית.</p> <p>בעלת תואר ראשון בכלכלה וניהול - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>בעלת תואר שני בניהול - ביה"ס קלוג, נורת'ווסטרן, שיקגו, ארצות-הברית.</p> <p>מדצמבר 2007 ועד ספטמבר 2009 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.</p> <p>מאוקטובר 2006 ועד נובמבר 2007 מנהלת אגף שיווק ותכנון אסטרטגי בחטיבה הקמעונאית.</p> <p>ממרץ 2005 ועד ספטמבר 2006 מנהלת אזור המרכז בחטיבה הקמעונאית.</p> <p>יו"ר הדירקטוריון של החברות: פועלים משכנתאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ ופועלים אופקים בע"מ.</p> <p>חברה בדירקטוריון חברת ישראלכרט בע"מ.</p>	<p>לילך אשר-טופילסקי</p> <p>ת.ז. 024934861</p> <p>כצנלסון 55, קרית אונו.</p> <p>תאריך לידה: 19.3.1970</p> <p>נתינות: ישראלית</p>
<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 8 בנובמבר 2009.</p> <p>משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה העסקית.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית, ירושלים.</p> <p>מ-2007 ועד ספטמבר 2009 סמנכ"ל, מנהל החטיבה העסקית, בנק מזרחי טפחות בע"מ.</p> <p>ממאי 2004 ועד 2007 סמנכ"ל, מנהל חטיבת חשבונות תכנון ותפעול, בנק מזרחי טפחות בע"מ.</p> <p>כיהן כדירקטור בחברות: בנק אדנים למשכנתאות בע"מ, טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ, מחיש שרותי מחשב בע"מ, United Mizrahi Overseas Holdings, נציבים נכסים וציוד בע"מ, ט.ע.מ. מערכות מידע בע"מ, חברת המזרחי לפיתוח קרקעות בע"מ, BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi ומזרחי טפחות פקטורינג בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	<p>שמעון גל</p> <p>ת.ז. 54903869</p> <p>הזית 13, עשרת.</p> <p>תאריך לידה: 7.8.1957</p> <p>נתינות: ישראלית</p>

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אפרת יעבץ ת.ז. 058677881 הורדים 71, יהוד. תאריך לידה: 4.4.1964 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהנת כחברת הנהלה מיום 1 באוקטובר 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, לוגיסטיקה ורכש. בעלת תואר ראשון במדעים / ביו כימיה ותזונת האדם - האוניברסיטה העברית ירושלים. בעלת תואר שני במינהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. עד ספטמבר 2009 מנהלת אגף ניהול-ערך פיננסיים.</p> <p>חברה בדירקטוריון החברות: אבוקה חברה להשקעות בע"מ, אוצר בבל בע"מ, נכסי בבל בע"מ, מבנים וציוד בע"מ, עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ, צדית בע"מ, רבדים (נכסים) בע"מ, רמח"ל פועלים בע"מ, באמ"י נכסים בע"מ וביתן חברה להשקעות ומשכנתאות בע"מ. חברה בועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה. כיהנה כדירקטורית בחברות: הבורסה לניהול-ערך בתל-אביב בע"מ, החברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, Poalim Asset Management (UK) Ltd., PAM Holdings Ltd., ספנות נכסים בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בהן.</p>
<p>עופר לוי ת.ז. 052222577 כרמלי 5, רמת-גן. תאריך לידה: 15.2.1954 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 במאי 2006. משנה למנהל כללי, חשבונאי ראשי. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב. רואה חשבון. עד אפריל 2006 ובמשך 10 שנים מנהל אגף החשב בבנק.</p> <p>חבר בדירקטוריון החברות: פועלים אקספרס בע"מ, Hapoalim USA Holding Company, Inc, אמ"י נאמנים בע"מ, יפת רישומים בע"מ.</p>
<p>ענת לוין ת.ז. 069420867 עיר שמש 61, תל-אביב. תאריך לידה: 13.5.1963 נתינות: ישראלית</p>	<p>מכהנת כחברת הנהלה החל מיום 16 במאי 2010. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת שוקים פיננסיים. משנת 2002 ועד שנת 2010 כיהנה בתפקיד משנה למנכ"ל, ראש תחום השקעות ואשראי בחברת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ. בעלת תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בעלת תואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, ירושלים.</p> <p>מכהנת כיו"ר דירקטוריון החברות: הפועלים הנפקות בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, אופז בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, פועלים אמריקאי ישראלי בע"מ ופקעות פועלים בע"מ וכדיקטורית ב-Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.</p> <p>כיהנה כיו"ר דירקטוריון ומנכ"ל מגדל אשכול פיננסיים בע"מ, מגדל שירותי מימון בע"מ, מגדל לסינג בע"מ ומגדל שירותים פיננסיים בע"מ (חברות בבעלות ובשליטה מלאה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ). כיהנה כדירקטורית בדירקטוריון החברות: מאסטרו בע"מ ואשמורת תיכונה בע"מ (חברות בבעלות ובשליטה מלאה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ) אך כיום שוב אינה מכהנת בהן.</p>

שם ופרטים אישיים	התעסקות בחמש השנים האחרונות
<p>אורית לרר ת.ז. 53561114 היוגב 9, רמת השרון. תאריך לידה: 14.10.1955 נתיבות: ישראלית</p>	<p>מכהנת כחברת הנהלה החל מיום 1 בינואר 2010. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הבינלאומית. מפברואר 2004 ועד 31 בדצמבר 2009 מבקרת פנימית ראשית, משנה למנהל כללי, במעמד חבר הנהלה, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובח"ל. בעלת תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>מכהנת כיו"ר הדירקטוריון של החברות: PAM Holdings Ltd., Poalim Asset Management (UK) Ltd., Bank Hapoalim (Luxemburg) SA, Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd. וכסגן יו"ר הדירקטוריון של חברת BankPozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi.</p>
<p>איילן מזור ת.ז. 007447386 ארנון 22, תל-אביב. תאריך לידה: 31.10.1946 נתיבות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 31 באוגוסט 2003. משנה למנהל כללי, היועץ המשפטי הראשי של הבנק. בעל תואר ראשון במשפטים (L.L.B.) - האוניברסיטה העברית, ירושלים. ממאי 1995 ועד אוגוסט 2003 היועץ המשפטי לחטיבה העסקית.</p>
<p>צבי נגן ת.ז. 055486872 הר דלתון 591, מכבים. תאריך לידה: 17.9.1958 נתיבות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 באפריל 2011. משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת טכנולוגיה ומחשוב. בעל תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול - הטכניון, חיפה. בעל תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב. חבר ועדת המחשוב של הבורסה. מ-2005 ועד תחילת 2011 כיהן במספר תפקידים בכירים בחברת אמדוקס, בתפקידו האחרון נשיא חטיבת המוצרים וחבר בהנהלת החברה.</p>
<p>רן עוז ת.ז. 022832588 שבזי 12, תל-אביב. תאריך לידה: 13.12.1966 נתיבות: ישראלית</p>	<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 16 באפריל 2009. משנה למנהל כללי, ממונה על החטיבה הפיננסית - CFO. בעל תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - האוניברסיטה העברית, ירושלים. בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, ירושלים. רואה חשבון. משנת 2008 ועד שנת 2009 כיהן בתפקיד CFO בחברת Intouch Insurance BV. משנת 2007 ועד שנת 2008 כיהן בתפקיד CFO ו-Deputy CEO בחברת בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ. משנת 2004 ועד שנת 2007 כיהן בתפקיד CFO ו-Corporate VP בחברת נייס מערכות בע"מ. יו"ר דירקטוריון חברת דיור ב.פ. בע"מ. חבר בדירקטוריון החברות: Sure-Ha International Ltd., ישראלכרט בע"מ, יורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ, אמינית בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, פועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ ופועלים שוקי הון והשקעות - החזקות בע"מ.</p>

שם ופרטים אישיים

התעסקות בחמש השנים האחרונות

ארי פינטו
ת.ז. 069042505
אנה פרנק 46, ראשון לציון.
תאריך לידה: 22.12.1961
נתינות: ישראלית

מכהן כחבר הנהלה מיום 8 בספטמבר 2009.
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת האסטרטגיה.
בעל תואר ראשון במנהל עסקים - ניו אינגלנד קולג', היינקה, ארצות-הברית.
בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת Clark בוסטון, ארצות-הברית.
בוגר לימודי תעודה בתפקידי הדירקטור הלכה למעשה, המרכז הישראלי לניהול ולימודי תעודה בניהול כללי, אוניברסיטת בר אילן;
מנובמבר 2007 ועד ספטמבר 2009 מנהל אגף אשראי קמעונאי ומשכנתאות.
מדצמבר 2002 ועד אוגוסט 2007 מנהל אגף משאבי אנוש.

חנה פרי-זן
ת.ז. 50963115
קהילת ונציה 4א, נאות אפקה, תל-אביב.
תאריך לידה: 26.2.1952
נתינות: ישראלית

מכהנת כחברת הנהלה מיום 29 בפברואר 2004.
משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת נכסי לקוחות.
בעלת תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה - האוניברסיטה העברית, ירושלים.
לימודי תואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית, ירושלים.
מרץ 2007 ועד דצמבר 2007 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת משאבי אנוש, לוגיסטיקה ורכש.
מאוגוסט 2006 ועד מרץ 2007 משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול סיכונים.
ממאי 2006 ועד אוגוסט 2006 משנה למנהל כללי, ממונה על חברות הבת הבנקאיות.
מפברואר 2004 ועד מאי 2006, סגן מנהל כללי, ממונה על חברות הבת הבנקאיות.

מכהנת כדירקטורית בדירקטוריון החברות: הבורסה לניירות-ערך בתיא בע"מ, Pam Holdings Ltd, Poalim Asset Management (Ireland) Ltd, Poalim Asset Management (Uk) Ltd, Poalim Global Multi-Manager 50 PLC, Poalim Global Multi-Manager 20 PLC, Poalim Global Multi-Manager 70 PLC, Poalim Global Multi-Manager 90 PLC, Poalim Asset Management PLC.
מכהנת כיו"ר הדירקטוריון של פועלים שירותי נאמנות בע"מ.
חברת הוועד המנהל של ידידי הבלט הישראלי הקלאסי, חברת אגודת ידידי מכון ויצמן בישראל.
חברת חבר הנאמנים אוניברסיטת חיפה.
חברת אגודת ידידי המכללה האקדמית נתניה.
חברת הוועד המנהל של קול המוסיקה בגליל העליון (פסטיבל כפר בלום).
חברת חבר הנאמנים של המכללה האקדמית תל-חי.
חברה במועצת המנהלים של עמותת "אתגרים".
חברת הנהלה של אגודת הידידים של מוזיאון ישראל.
כיהנה כדירקטורית ויו"ר דירקטוריון החברות: אוצר בבל בע"מ, נכסי בבל בע"מ, מבנים וציוד בע"מ, עלצור חברה לפיתוח נכסים בע"מ, צדית בע"מ, רבדים (נכסים) בע"מ, רמח"ל פועלים בע"מ, באמ"י נכסים בע"מ, ספנות נכסים בע"מ, ביתן - חברה להשקעות ומשכנתאות בע"מ ואבוקה חברה להשקעות בע"מ, פועלים החזקות פיננסיות (1993) בע"מ והחברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בהן.
כן כיהנה כחברה בדירקטוריון של המי"ל - המרכז הישראלי לניהול בע"מ, אך כיום שוב אינה מכהנת בה.

התעסקות בחמש השנים האחרונות	שם ופרטים אישיים
<p>מכהן כחבר הנהלה מיום 1 בינואר 2008.</p> <p>משנה למנהל כללי, ממונה על חטיבת ניהול הסיכונים.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית.</p> <p>בעל תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים - האוניברסיטה העברית.</p> <p>מאפריל 2003 ועד דצמבר 2007 מנהל אגף ניהול נכסים והתחייבויות.</p>	<p>דן אלכסנדר קולר</p> <p>ת.ז. 028051910</p> <p>הגפן 7, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 8.9.1970</p> <p>נתינות: ישראלית</p>
<p>כיהן כדירקטור בחברות: פועלים נכסים (מניות) בע"מ, פקעות פועלים בע"מ, קונטיננטל פועלים בע"מ, Hapoalim USA Holding Company, Inc, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, ביצור בע"מ, הפועלים אמריקאי ישראלי בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, תרשיש החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, אגם חברה פיננסית בע"מ, אופז בע"מ, אטד חברה להשקעות בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, עינת (נכסים) בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, פועלים ונציר סרביס ישראל בע"מ, חברה להשקעות של קונטיננטל בע"מ, ספנות השקעות בע"מ, ספנות פועלים ניהול בע"מ, קדימה פועלים חברה פיננסית בע"מ, בנעד חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ, ספנות חברה פיננסית בע"מ, ספנות נירות-ערך בע"מ, ובנק אוצר החייל בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p> <p>כן כיהן כמנכ"ל וכדירקטור בחברות: הפועלים הנפקות בע"מ, מתאר חברה להנפקות בע"מ, אך כיום שוב אינו מכהן בהן.</p>	<p>יעקב אורבך</p> <p>ת.ז. 053906467</p> <p>החטיה 42, מרכז שפירא.</p> <p>תאריך לידה: 2.4.1956</p> <p>נתינות: ישראלית</p>
<p>מכהן כמבקר פנימי ראשי החל מיום 1 בינואר 2010.</p> <p>מבקר פנימי ראשי, משנה למנהל כללי, ממונה על הביקורת הפנימית בארץ ובחול.</p> <p>בעל תואר ראשון בכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב.</p> <p>מפברואר 2006 ועד דצמבר 2009 מנה אגף עסקי.</p> <p>מאוקטובר 2002 ועד בפברואר 2006 מנהל אגף בנקאות מסחרית.</p>	<p>מכהן כמבקר פנימי ראשי בחברות: ישראלכרט בע"מ, אמינית בע"מ, יורופי (יורוקרד) ישראל בע"מ, פועלים אקספרס בע"מ, פעילים - חברה לניהול השקעות בע"מ, פועלים סהר בע"מ, פועלים שוקי הון והשקעות החזקות בע"מ, פועלים שוקי הון בע"מ, פועלים ונצירס - ניהול קרנות בע"מ ופועלים שוקי הון - בית השקעות בע"מ.</p>
<p>מכהן כמזכיר הבנק החל מיום 4 באפריל 1995.</p> <p>מכהן כדירקטור בדירקטוריון החברות: ביצור בע"מ, אופז בע"מ, הפועלים נכסים (מניות) בע"מ, תרשיש - החזקות והשקעות הפועלים בע"מ, תמורה חברה פיננסית בע"מ, תעודה חברה פיננסית בע"מ, אגרות חברה להנפקות של בנק הפועלים בע"מ, פועלים בתבונה בע"מ, זהר השמש להשקעות בע"מ, שריון חברה להשקעות בע"מ, תובל חברה להשקעות בע"מ ובנעד חברה להשקעות בע"מ. חבר בוועד המנהל של עמותת פועלים בקהילה (ע"ר), קרן מילגות ע"ש משפחת טובה ואליהו מרגלית (ע"ר), קרן מייסדים ע"ש י. אפרט, י. בראלי, ש. גורן, א. זברסקי, י. חורין, ר. שנקר (ע"ר) ובקרן א.מ.י. לאמני בימה - ע"ש קלצ'קין (ע"ר).</p>	<p>יורם ויסברם</p> <p>ת.ז. 007041809</p> <p>סוקולוב 7, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 14.6.1948</p> <p>נתינות: ישראלית</p>
<p>מכהן כמנהל מטה שיווק, שירות ואחריות חברתית החל מיום 15.1.2011.</p> <p>בעל תואר ראשון בתקשורת ומדיה המדינה - אוניברסיטת בר אילן.</p> <p>בעל תואר שני במנהל ציבורי - אוניברסיטת בר אילן.</p> <p>בשנים 2004-2006 כיהן כמנכ"ל משרד התיירות. בשנים 2006-2008 כיהן כממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר. בשנים 2009-2010 כיהן כסמנכ"ל למסחר וקשרים תעופתיים באל-על.</p>	<p>אלי כהן</p> <p>ת.ז. 027760628</p> <p>טשרניחובסקי 31, תל-אביב.</p> <p>תאריך לידה: 6.7.1970</p> <p>נתינות: ישראלית</p>

דוח תקופתי לשנת 2011

תקנה 226 חורשה החתימה העצמאיים

אין.

תקנה 27 רואי חשבון של הבנק

זיו האפט, רואי חשבון, דרך מנחם בגין 48, תל-אביב.
סומך חייקין, רואי חשבון, רח' הארבעה 17, תל-אביב.

תקנה 28 פירוט לשינויים בתזכיר ובתקנון של הבנק

כמפורט בתקנה 22 לעיל.

תקנה 29

א. המלצות הדירקטוריון לאסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית:

1. חלוקת דיבידנד -

א. ביום 30 במאי 2011 החליט דירקטוריון הבנק על עדכון מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, בהתאם למדיניות המעודכנת שאושרה יחלק הבנק דיבידנד מדי שנה, עד למחצית הרווח הנקי הנובע מפעולות רגילות, וזאת בכפוף ליעדי ההון של הבנק, כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. חלוקת דיבידנדים מרווחים חד פעמיים תבצע בהתאם להחלטות אד-הוק שתתקבלנה על-ידי הדירקטוריון.

ב. ביום 30 ביוני 2011 החליט דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של כ-270 מיליון ש"ח, בשיעור של 20.4% מההון המונפק והנפרע של הבנק.

2. שינוי בהון - ראה דוח דירקטוריון פרק השליטה בבנק.

3. שינוי בתזכיר ובתקנון של הבנק - כמפורט בתקנה 22 לעיל.

4. פידיון מניות - אין.

5. פידיון מוקדם של אגרות-חוב - אין.

6. עסקות שאינן בתנאי שוק בין הבנק לבין בעל עניין בו - אין.

ב. החלטות האסיפה הכללית שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון - אין.

ג. החלטות אסיפה כללית מיוחדת - אין.

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות תוך פירוט שם נושא המשרה ותפקידו, מוועד הפעולה ופרטיה, מועד אישור הפעולה, תיאור התהליכים שבהם אושרה הפעולה והנימוקים לאישורה:

ביום 28 ביולי 2011 קיבל הדירקטוריון את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק:

- א. ארית איזקסון - איגוד החברות הציבוריות.
- ב. ניר זיכלינסקי - מניב תכנון הקצאת אשראי בע"מ.
- ג. אפרת פלד - דניס - כהן שמאי מקרקעין בע"מ, דיירים אונליין בע"מ, דן אור ייעוץ עסקי בע"מ, אורי כהן חב' לראיית חשבון, Arison Investments USA, LLC.
- ד. מאיר ויצנר - Miya Brasil Soluções em Engenharia Hidráulica Ltda, Miya Lux Holdings - WRP Consulting Engineers (Proprietary) Ltd, S.A.R.L, Swiss IP Branch.
- ה. מלי ברון - גלעד אלקטרוניקה.
- ו. אמנון דיק - מירס תקשורת בע"מ, מיגאד י.א. שותפות מוגבלת, מיגאד תקשורת בע"מ.
- ז. יוסף ירום - מכללה האקדמית טכנולוגית אורט הרמלין.
- ח. לילך אשר-טופילסקי - גלה רקורדס בע"מ, המכון לרפואת ריאה ואלרגיה, בית אשר בע"מ.
- ט. ענת ליון - Bank Hapoalim (Switzerland) Ltd.

כן קיבל הדירקטוריון ביום 21 באוגוסט 2011 את עדכון הצהרותיהם של דירקטורים ונושאי משרה והחליט לאשר כי למרות שכפל הכהונה של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה המפורטים להלן ו/או של בן הזוג ו/או של קרוב להם, כדירקטור או כמנהל כללי או כבעל עניין בחברות המפורטות לצד שמם להלן, נחשבת למצב בו מתקיים לכאורה ניגוד עניינים, קבע הדירקטוריון שאין בכך פגיעה בטובת הבנק:

- א. ארית איזקסון - מבני תעשייה בע"מ, איילון אחזקות בע"מ, אוניברסיטת בר אילן, קבי טרנדליינס בע"מ, מופ"ת ביהודה בע"מ, חממת משגב לקידום יזמות בע"מ.
- ב. יוסף ירום - דש ניהול קופות-גמל בע"מ, התנועה למען איכות השלטון.
- ג. רן עוז - רביב גורן הנדסה בע"מ, חברה לקידום מכירות שמר בע"מ.

בהתאם לקביעת הדירקטוריון כאמור לעיל, כי אין בכפל הכהונה כל פגיעה בטובת הבנק, נתן הדירקטוריון אישור לפי סעיף 255 לחוק החברות להמשך כהונתם בבנק.

כן אישר הדירקטוריון את העסקות והפעולות שבוצעו בעבר בין החברות הנ"ל לבין הבנק טרם מינויים של הדירקטורים ו/או נושאי המשרה הנ"ל וקודם שהיה להם ו/או לבן הזוג ו/או לקרוב שלהם, עניין אישי בעסקות ו/או בפעולות שהינן במהלך העסקים הרגיל.

כן אישר הדירקטוריון כי הוא אינו מוצא פגם בכך שהבנק ימשיך לספק לחברות הנ"ל שירותים בנקאיים שהוא נוהג לתת ללקוחותיו במהלך העסקים הרגיל של הבנק, בכפוף לכך שמדובר בשירותים שאינם כרוכים בחשיפות אשראי ו/או במתן הטבות ו/או הנחות שאינן לפי תעריפון הבנק, כאשר ב-"שירותים בנקאיים" כלולים פתיחת חשבונות, קבלת פקדונות, כרטיסי אשראי, פעולות במטבע-חוץ וניירות-ערך ("השירותים הבנקאיים").

האישור הנדרש לפי הוראת סעיף 255 לחוק החברות ניתן בכפוף לכך שהשירותים הבנקאיים המסופקים על-ידי הבנק לאותן החברות הינם על-פי נוהלי הבנק ובמסגרת הסמכויות והנהלים של הדירקטוריון ולפיהם. אישור זה מהווה עדכון לאישורים קודמים שקיבל הדירקטוריון במועדים שונים.

2. אישור פעולות לפי סעיף 254א(א) לחוק החברות שלא אושרו: אין.

3. עסקות חריגות הטעונות אישור לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות - אין.

4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי, לנושא משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח -

א. לענין אשרר התקשרות בפוליסת ביטוח לנושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח - מופנית תשומת הלב לדוח המייד בדבר עסקה בין חברה לבין בעל שליטה בה, הכולל דיווח בדבר כינוס אסיפה כללית ביום 26.10.2010, שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 1.9.2010, אסמכתא מס' 609039-01-2010 ודוח משלים שפרסם הבנק ביום 11.10.2010 אסמכתא מס' 642297-01-2010. כן מופנית תשומת הלב לדוח המייד על תוצאות האסיפה לאישור עסקה עם בעל שליטה שפרסם הבנק באמצעות מערכת הדיווח האלקטרונית, לרשות לניירות-ערך ולבורסה לניירות-ערך בתל-אביב, ביום 26.10.2010, אסמכתא מס' 659109-01-2010 (להלן: "הדוחות המידיים"). האסיפה הנ"ל אישרה את ההתקשרויות בפוליסות ביטוח נושאי המשרה המפורטים בדוחות המידיים הנ"ל, לרבות אישור הפוליסה הקיימת והכל בתנאים המפורטים בדוחות המידיים הנ"ל.

ביום 21 במאי 2011 אישר דירקטוריון הבנק, בהמלצת ועדת ביקורת, את חידוש הביטוח לאחריות דירקטורים ונושאי משרה, לתקופה 1 ביוני 2011 ועד 31 במאי 2012, באותם התנאים המפורטים בדוחות המידיים.

ב. לענין התחייבות לשיפוי נושאי משרה כהגדרתו בחוק החברות, שבתוקף בתאריך הדוח -

האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של הבנק ("האסיפה") אישרה ביום 3 בינואר 2012 את החלפת תקנה 24 לתקנון הבנק שעניינה שיפוי וביטוח לנושאי משרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתבי שיפוי להם, כמפורט בדיווח המייד בדבר עסקה בין חברה לבעל שליטה בה, וכן אישרה האסיפה הכללית ברוב מיוחד את הענקת כתב שיפוי לנושאי המשרה בבנק, לרבות לנושאי משרה שבעלי השליטה בבנק עשויים להיחשב בעלי עניין אישי במתן כתבי שיפוי להם, המכהנים או שיהיו או שיהיו בבנק בכל עת, וכן לנושאי משרה כאמור המכהנים או שיהיו לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות, במישרין או בעקיפין, או שיש לבנק עניין כלשהו בה, בנוסח שצורף לדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק, כמפורט בתקנה 22 לעיל.

בדבר פרטים נוספים הנוגעים לביטוח נושאי משרה ניתן לעיין בדיווחים המידיים לפרסום החלטות האסיפה הכללית השנתית של הבנק כאמור.

יורם ויסברם

מזכיר הבנק

עופר לוי

משנה למנכ"ל, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 28 במרץ 2012